

**III. INTERNATIONAL ZEUGMA
CONGRESS ON SCIENTIFIC
RESEARCHES**

Abstract Book

**Editors
Zhuldyz SAKHI
Dr. Mahir KOTUK**

ISBN – 978-625-7029-04-9

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

3rd INTERNATIONAL ZEUGMA
CONFERENCE ON SCIENTIFIC RESEARCHES

DATE AND PLACE

November 22-24, 2019
GAZIANTEP, TURKEY

ORGANIZATION

Institute of Economic Development and Social Researches

HEAD OF CONGRESS

Prof. Dr. Osman ERKMEN

COORDINATOR

Zhuldyz SAKHI

INTERNATIONAL PARTICIPANTS

Prof. Dr. Akbar VALADBIGI - *Iran*
Mehdi VARMAZYAR - *Pakistan*
Assist. Prof. Muntazir MEHDI – *Pakistan*
Dr. Afag Asadova – *Azerbaijan*
Dr. TALEH HALILOV – *Azerbaijan*
Seyyed Muhammad Reza HUSSEINI - *Irak*
عبد السلام بن بوسلح - *Algeria*

CONGRESS LANGUAGES

Turkish and all dialects, English, Russian, Arabic

PRESENTATION

Oral presentation

**Institute Of Economic Development and Social Researches
Publications®**

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E-posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org.tr

www.iksadkongre.org

All rights of this book belong to İKSAD. It may not be copied or reproduced without permission. Legal and ethical responsibility of the works in the book belongs to the authors.

İksad Publications - 2019©

Release date: 28.11.2019

ISBN – 978 -625 - 7029 – 04 - 9

PHOTO GALLERY

3rd INTERNATIONAL ZEUGMA CONFERENCE ON SCIENTIFIC RESEARCHES

All photos taken at the event has been published in [IKSAD CONGRESS SOCIETY Facebook Group](#)// to get the pictures, please, visit the group and become a member...

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Sadettin PAKSOY
KILIS 7 ARALIK UNIVERSITY

Dr. Koray DEĞİRMENCİ
ERCIYES UNIVERSITY

Dr. Füsun ÇAĞLAYAN
SAKARYA UNIVERSITY

Dr. Hüseyin DOĞRAMACIOĞLU
KILIS 7 ARALIK UNIVERSITY

Dr. Tuğrul VAROL
BARTIN UNIVERSITY

Dr. Necmettin SEZGİN
BATMAN UNIVERSITY

Dr. Akbar VALADBİGİ
URUMIYE UNIVERSITY

Dr. Mehmet Emin DENİZ
BATMAN UNIVERSITY

Dr. Hande ŞAHİN
KIRIKKALE UNIVERSITY

Dr. Fatih ARSLAN
FIRAT UNIVERSITY

Dr. Sarash KONYRBAYEVA
KAZAK KIZLAR DEVLET PEDEGOJİ
UNIVERSITY

Dr. A. Ebru AYDIN
HATAY MUSTAFA KEMAL
UNIVERSITY

Dr. Filiz Güneysu ATASOY
OSMANIYE KORKUT ATA
UNIVERSITY

Dr. Bertan RONA
GİRESUN UNIVERSITY

Dr. Seda SIVACI
HASAN KALYONCU UNIVERSITY

Dr. Ahmet GÜMÜS
İSTANBUL AYDIN UNIVERSITY

Dr. Şehrinaz GÜNDÜZ
İSKENDERUN TECHNICAL
UNIVERSITY

Elena TINIKOVA
РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ

Dr. Zhihuan MENCHUANG
MUNZU UNIVERSITY

Dr. Emrah AYDEMİR
FIRAT UNIVERSITY

Dr. Şahin ÇETİNKAYA
USAK UNIVERSITY

Dr. Nurgül ÖZDEMİR
GAZİANTEP UNIVERSITY

Dr. İnci TÜRK TOĞRUL
BATMAN UNIVERSITY

Dr. Gülsün NAKİBOĞLU
İSTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY

Dr. Demet ÇAKIROĞLU
HACETTEPE UNIVERSITY

Dr. Belma SUNA
GAZİANTEP UNIVERSITY

Dr. Gonca BÜYÜKMIHÇI
ERCIYES UNIVERSITY

Dr. Özcan EKİCİ
DUZCE UNIVERSITY

Dr. Buru ÜZÜM
KOCAELİ UNIVERSITY

Dr. Kamil KAYGUSUZ
KARADENİZ TECHNICAL
UNIVERSITY

3rd INTERNATIONAL ZEUGMA CONFERENCE ON SCIENTIFIC RESEARCHES

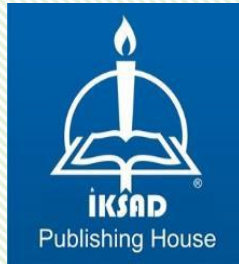
November 22-24, 2019
GAZIANTEP, TURKEY

CONFERENCE VENUE: TUĞCAN HOTEL

Akyol Mahallesi, Atatürk Blv. No:34, 27010 Şahinbey/Gaziantep

Participant Countries:

Turkey, Azerbaijan, Irak, Pakistan, Iran, Algeria

- Registration desk opens at 08:00 and shall function till 17:00 pm.
- Please registrate at least an hour prior to your session
- Be in the session room at least 10 minutes before the session starts
- Head of session are fully empowered in all matters related to the presentations, coffee-breaks and session.
- Certificates will be given by the session chair at the end of the session.
- In the congress program, requests such as location and time changes will not be taken into consideration.
- The names of the authors and titles of paper in the certificate will be printed as in the program.

22.11.2019
FRIDAY / 09⁰⁰-11⁰⁰

SESSION-1/ Hall-1	Head of Session: Doç. Dr. Mehmet Han ERGÜVEN
Öğr. Gör. Gamze ŞENTÜRK	TÜRKİYE'DEKİ VAKIF ÜNİVERSİTELERİN LOGO VE AMBLEMİNİN GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Sibel MEHTER AYKIN Doç. Dr. Selman YILMAZ	XI. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANINDA TANIMLANAN TURİZM ÖNCELİKLERİNİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ 100. YIL VİZYONU İLE TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ HEDEFLERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ
Nalan NİŞİKLİ Doç. Dr. Mehmet Han ERGÜVEN	YERLİ TURİSTLERİN GELENEKSEL TIP UYGULAMALARINA YÖNELİK ALGILARI: EDİRNE SULTAN II. BAYEZİD DARÜŞŞİFASI
Prof. Dr. Mustafa TAŞLIYAN Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU Büşra ÖZBEK	NEPOTİZM VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BEYAZ YAKALILAR ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI
Prof. Dr. Mustafa TAŞLIYAN Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU Bircan TÜRK	YÖNETİCİLERİN ALGILANAN ÇATIŞMA YÖNETİMİ TARZININ ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA TÜRLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI
Öğr. Gör. Ömer DAĞISTANLI Prof. Dr. Hasan ERBAY Dr. Öğretim Üyesi Hakan KÖR	TWITTER PAYLAŞIMLARI İLE MESLEK KİŞİLİĞİ TİPİ ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ Mehmet ÇOLAKSEL	3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS DÜZEYİ TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ Mehmet ÇOLAKSEL	TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1 İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

22.11.2019
FRIDAY / 11⁰⁰-13⁰⁰

SESSION-2/ Hall -1	Head of Session: Dr. Öğr. Üyesi İsmail AYTAÇ
Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ Doç. Dr. Alev KESER Araş. Gör. Esra TUNÇER	KADINLARIN BEDEN ALGILARI İLE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MI?
Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ Doç. Dr. Hülya YARDIMCI	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKDENİZ DİYETİ KALİTE İNDEKSİNİN (KIDMED) DEĞERLENDİRİLMESİ VE GÜNLÜK BESİN ÖGESİ ALIMLARI İLE İLİŞKİSİ
Araş. Gör. Esra TUNÇER Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ Doç. Dr. Alev KESER	YETİŞKİN BİREYLERİN AKDENİZ DİYETİ UYUM DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR ANKARA ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail AYTAÇ	ALERJİK RİNİT EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
Simge ÇELEBİ Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ Prof. Dr. Aytunç ATEŞ	KİMYASAL KBRN TEHDİTLERİ VE RİSK YÖNETİMİ
Uzm.Dr. Akif DOĞANTEKİN	İNSÜLİN DİRENCİ OLAN OLGULARDA D VİTAMİN DÜZEYLERİ
Zeynep KOÇ	PSİKOSOSYAL REHABİLİTASYON VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ
Zeynep KOÇ	RUHSAL BOZUKLUKLARDA SOSYAL İŞLEVSELLİK VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ GİRİŞİMLERİ
Zeynep KOÇ	ZOR HASTA KAVRAMI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

22.11.2019

FRIDAY / 13⁰⁰-15⁰⁰

SESSION-3/ Hall -1	Head of Session: Prof. Dr. Ahmet NALÇACI
Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU	ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ LİDERLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU Ahmet KARACAN	MEB TAVSİYELİ 100 TEMEL ESERDEN YAZARI TÜRK OLAN ROMANLARIN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU Aysun YILMAZ	SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM GÖRDÜĞÜ GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE UYGULANAN EĞİTİM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM	PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ BİLGİLERİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM	PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ BECERİLERİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK	PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ TUTUM VE DEĞERLERİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Prof. Dr. Ahmet NALÇACI Mehmet TOSUN	DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
Şerife DEVECİ Doç. Dr. Gülay BEDİR	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR	ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR	ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ

23.11.2019

SATURDAY/ 09⁰⁰-12⁰⁰

Bu oturumda moderatör ara verebilir

SESSION-1/ Hall-1	Head of Session: Prof. Dr. Hava SELÇUK
Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN	TÜRKLER' DE ÇADIR KÜLTÜRÜ VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ
Doç. Dr. Ali ÇİFTÇİ	MİLLET PARTİLİLERİN DEMOKRAT PARTİ'YE OLAN MUHALEFETİNDE MUVAZAA UNSURU
Doç. Dr. Ali ÇİFTÇİ	İTTİHAT VE TERAKKİ KURUCULARINDAN AHMET RIZA'NIN DÜŞÜNCE YAPISINDAN CUMHURİYET DÖNEMİNE İNTİKAL EDEN UNSURLAR
Arş. Gör. Dr. Melek ÇUBUKCU	BELİRTME DURUMU EKİNİN YAZIMI BAKIMINDAN KUTADGU BİLİĞ'İN NÜSHALARININ KARŞILAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAPLAN Dr. Öğr. Üyesi Cavit POLAT	ÇAĞDAŞ SANATTA BEDENİN DENEYİMLENMESİ
Prof. Dr. Zeynel ÖZLÜ Dr. Enver DEMİR	II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİ İSLAMCILIK POLİTİKASI ÇERÇEVESİNDE ORTADOĞU'DA DEMİRYOLU İNŞASINA DAİR BİR ÇALIŞMA: YAFİ VE KUDÜS DEMİRYOLU VE ŞUBELERİ OSMANLI ANONİM ŞİRKETİ
Prof. Dr. Zeynel ÖZLÜ Dr. Enver DEMİR	SAĞIR, DİLSİZLER VE KÖRLER MÜESSESESİ MÜDÜRÜ DR. NECATİ KEMAL'İN KONUŞMANIN TARİHİ SEYRİNE DAİR TESPİTLERİ

Doç. Dr. Aslı YAĞMURLU	KAMU DİPLOMASİSİ ARACI OLARAK ARKEOLOJİ: ZEUGMA ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Gamze ÖKSÜZ Arş. Gör. Gülhanım Bihter YETKİN	SOVYET GULAG KAMP SİSTEMİNDE KADIN OLMAK
Arş. Gör. Gülhanım Bihter YETKİN Doç. Dr. Gamze ÖKSÜZ	EDEBİYATIN SADIK KAHRAMANLARI: KÖPEKLER VE “MUMU”

23.11.2019

SATURDAY / 12⁰⁰-14⁰⁰

SESSION-2/ Hall -1	Head of Session: Prof. Dr. Yıldız KOCASAVAŞ & Dr. Akbar VALADBİĞİ
Hüseyin KOTAMAN Mustafa Arslan	GÜLDÜRMEİN VE ÖĞRETMENİN PAYLAŞMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
Hüseyin KOTAMAN	KÜÇÜK ÇOCUKLARIN YARGILARINDA DIŞ BİLGİNİN ÖNEMİ VE ERKEN DİN EĞİTİMİ
Prof. Dr. Yıldız KOCASAVAŞ	TOPLUMUN YAŞLI VE YAŞLILIĞA DAİR DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİN ARGOYA YANSIMALARI
Prof. Dr. Hülya AŞKIN BALCI	DİLBİLİMSEL AÇIDAN “ÖLÜM” SÖZCÜĞÜNÜN ARGODAKİ KAVRAM ALANI
Doç.Dr. Bülent DÖŞ	KİTELESEL AÇIK ONLİNE DERS PLATFORMLARININ İNCELENMESİ VE GELECEĞİ
Doç.Dr. Bülent DÖŞ	ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİ VE ÜLKEMİZDE KULLANIMI
Doç. Dr. Hande ŞAHİN Doç. Dr. Aygen ÇAKMAK Dr. Öğr. Üyesi Seda SAKARYA	LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET EĞİLİMİ İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Aygen ÇAKMAK Dr. Öğr. Üyesi Seda SAKARYA	AİLESİ YANINDA VE YATILI BÖLGE ORTAOKULUNDA KALAN ÖĞRENCİLERİN BİR İNSAN FİĞÜRÜ ÇİZİMLERİNİN DUYGUSAL GELİŞİM VE GELİŞİMSEL DÜZEY AÇISINDAN İNCELENMESİ
Prof. Dr. Fatih Vehbi ÇELEBİ Elçin Duygu EKMEK	EN KISA YOL PROBLEMİNDE OPTİMİZASYON ALGORİTMALARININ PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

23.11.2019

SATURDAY / 14⁰⁰-16⁰⁰

SESSION-3/ Hall -1	Head of Session: Dr. Taner AKBULUT
Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL	DEPRESYON VE POZİTİF PSİKOLOJİ
Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ	İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE OYUN OYNAMA BOZUKLUĞU
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nur YÜKSEL Dr. Taner AKBULUT	HEALTH BENEFITS OF OKRA AND OKRA SEED ADÖLESANLARDA KISA SÜRELİ HAREKET EĞİTİMİNİN BAZI PERFORMANS GÖSTERGELERİNE ETKİSİ
Dr. Taner AKBULUT Vedat ÇINAR Zarife PANCAR	EĞİTSEL SPORTİF OYUNLARA TİROİD HORMONLARININ YANITLARI
Dr. Sema POLAT Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül UYGUR Dr. Mahmut ÖKSÜZLER Dr. Yasemin ÖKSÜZLER Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL	AGE AND GENDER RELATED CHANGES OF AIRWAY LENGTH IN HEALTHY TURKISH POPULATION
Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL	HEMŞİRELERDE MERHAMET YORGUNLUĞU
Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül UYGUR Dr. Sema POLAT	GENDER RELATED CHANGES OF CHIN TYPES IN HEALTHY TURKISH POPULATION

Dr. Yiğit ÇEVİK Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL	
--	--

23..11.2019

SATURDAY / 16⁰⁰-18⁰⁰

SESSION-4/ Hall -1	Head of Session: Dr. Öğr. Üyesi H. Gonca DİLER
Öğr. Gör. Ömer BÜYÜKBAŞ Öğr. Gör. Hamdi AYYILDIZ	NÖROPAZARLAMA BULGULARINDAN PAZARLAMA FELSEFESİNE İLİŞKİN ÇIKARIMLAR
Öğr. Gör. Hamdi AYYILDIZ Öğr. Gör. Mustafa Hakan ŞİMŞEK Öğr. Gör. Ömer BÜYÜKBAŞ	EMEK ARZI VE EĞİTİM EKONOMİSİNİN ÖRGÜT GELİŞTİRME KAPSAMINDA İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Şenol KANDEMİR Dr. Öğr. Üyesi Canol KANDEMİR	FİNANSALLAŞMA SÜRECİNDE TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNİN GELİŞİMİ
Berna BALCI İZGİ	OKUN KATSAYISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: SEÇİLİ ÜLKELER İÇİN PANEL VERİ ANALİZİ
Arş. Gör. Dr. Esat ATALAY Arş. Gör. Dr. Kadir AYDIN Dr. Cüneyt ÇATUK	EKONOMİK BÜYÜME VE HİSSE SENEDİ FİYATLARI İLİŞKİSİ: BIST 30 ÜZERİNE AMPİRİK BİR UYGULAMA
Dr. Cüneyt ÇATUK Arş. Gör. Dr. Kadir AYDIN Arş. Gör. Dr. Esat ATALAY	ULUSLARASI TİCARETTE KARAYOLUNUN LOJİSTİK PERFORMANSINA ETKİSİ
Öğr. Gör. Abdülazim YILDIZ Dr. Öğr. Üyesi Ercan KÖSE	NÜKLEER SANTRALLERDE İŞ KAZALARI
Dr. Öğr. Üyesi H. Gonca DİLER	ENFLASYONİST BİR RİSKTEN KORUNMA ARACI OLARAK ALTIN YATIRIMI: ENDOJEN YAPISAL KIRILMALARLA EKONOMETRİK ANALİZ

23.11.2019

SATURDAY/ 09⁰⁰-11⁰⁰

SESSION-1/ Hall-2	Head of Session: Prof. Dr. Akbar Valadbilgi
Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN	ÖDÜL VE YARDIMLAŞMA
Dr. Öğrt. Üyesi Sümeyye AYDIN GÜRLER	FEN BİLİMLERİ DERSİNİN İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMINA DÂHİL EDİLMESİNİN SAĞLAYABİLECEĞİ KATKILAR
Dr. Öğrt. Üyesi Sümeyye AYDIN GÜRLER Prof. Dr. Oktay BAYKARA	YENİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI İÇERİĞİNİN FEN DERSLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Arş. Gör. İlknur AKYILDIZ SARIBAŞ Doç. Dr. Cenk AKAY	ALTERNATİF BİR PEDAGOJİK ARAÇ OLARAK “DİJİTAL AN”LAR
Seyyed Muhammad Reza HUSSEİNİ Prof. Dr. Akbar VALADBİLGİ	SOCIAL AND POLITICAL FUNCTIONS OF EDUCATION
Prof. Dr. Belgin AYDINTAN	İŞ TATMİNİNİN BELİRLEYİCİLERİ OLARAK İŞ DEĞERLERİ, İŞ ÖDÜLLERİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİLER
Prof. Dr. Belgin AYDINTAN	YÜKSEK ÖZ-ŞEFKAT VE ÖĞRENCİLERİN USTALIK TEMELLİ BAŞARI HEDEFLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR	ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR	ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ

23.11.2019
SATURDAY / 11.00-13.00

SESSION-2/ Hall -2	Head of Session: Dr. Cihandar HASANHANOĞLU
Dr. Aylin TUTGUN-ÜNAL	ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ YENİ MEDYA VE GAZETECİLİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI
Öğr. Gör. İsmail AKŞİT Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR	İŞ GÜVENLİĞİ KAPSAMINDAKİ BAZI MEVZUATLARIN ÖĞRENCİLERDE OLUŞTURMUŞ OLDUĞU FARKINDALIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ
Öğr. Gör. İsmail AKŞİT Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI KAPSAMINDA ORYANTASYON EĞİTİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Cihandar HASANHANOĞLU	TOPLUMSAL AFET BİLİNCİ VE FARKINDALIK DÜZEYİNİN İRDELENMESİ VE AFETE KURUMSAL YAKLAŞIMLAR
Dr. Şahin ÇETİNKAYA	KALKINMA AJANSLARININ BÖLGESEL GELİŞME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ; SERHAT KALKINMA AJANSI ÖRNEĞİ
Dr. Şahin ÇETİNKAYA	2008-2018 DÖNEMİ TARIMSAL DESTEKLERİN İNCELENMESİ VE TÜRKİYE'DE TARIMSAL ÜRETİM
Dr. Cihandar HASANHANOĞLU	PSİKOSOSYAL RİSKLERİN İŞ VERİMLİLİĞİ VE İŞ KAZALARI ÜZERİNE ETKİLERİ
Arş. Gör. Tarkan VERGÜL Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU	STABİLİZASYON MALZEMELERİNİN KİL SIVALARIN MEKANİK DAVRANIŞLARINA ETKİSİ
Prof. Dr. Muhammet Mustafa KISAKÜREK Kübra Filiz GÖNEN	AR-GE TEŞVİKLERİ ve AR-GE GİDERLERİNİN UMS-TMS KAPSAMINDA MALİ TABLOLARA YANSITILMASI

23.11.2019
SATURDAY / 13.00-15.00

SESSION-3/ Hall -2	Head of Session: Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ
Fatma YILDIZ Doç. Dr. Gürkan GÜMÜŞATAM	KIBRIS AĞZININ ETİMOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ Semra ÇERKEZOĞLU	AFGANİSTAN'DA TÜRK VARLIĞI VE DİL POLİTİKALARI
Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ Yakup Aytekin	HAZAR DEVLETİ'NDE ETNİK VE DİNİ YAPI
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	ORTA ASYA TÜRK KILICINI ÜSTÜN KILAN YAPISAL ÖZELLİKLER
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	ORTA ASYA BEDEN KÜLTÜRÜ İÇİNDE BİNİCİLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Prof. Dr. Hasan Güner BERKANT Emine VARKİ	TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKÇENİN YOZLAŞMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
Arş. Gör. Selvi DEMİR Dr. Öğr. Üyesi Gülşah PARLAK KALKAN	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK DİLİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah PARLAK KALKAN Arş. Gör. Selvi DEMİR	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİ ADLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

23.11.2019
SATURDAY / 15⁰⁰-17⁰⁰

SESSION-4/ Hall -2	Head of Session: Enes Bahadır KILIÇ
Res. Asst. Enes Bahadır KILIÇ Assoc. Prof. Dr. Şenay GÖRÜCÜ YILMAZ	CIRCADIAN RHYTHM, EPIGENOMES AND NUTRIGENETICS IN OBESITY TREATMENT
Dr. Öğretim Üyesi Nurgül	YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DUYGUSAL YOKSUNLUĞUN

ÖZDEMİR Büşra BOZKURT	ANKSİYETE VE AĞRI DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ YERİ
Dr. Öğretim Üyesi Nurgül ÖZDEMİR Büşra BOZKURT	YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DELİRYUMU BELİRLEMENİN ÖNEMİ
Fedayi YAĞAR Sema DÖKME	SAĞLIK HARCAMALARININ VE GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN HALK SAĞLIĞI GÖSTERGELERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ
Uzm. Dr. Kenan DEMİRBAKAN	MEME BİYOPSİSİ YAPILAN HASTALARDA GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ BULGULARININ, HİSTOPATOLOJİK SONUÇLARIN VE UYGULANAN CERRAHİ YÖNTEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Şerife AKPINAR Şenay GÖRÜCÜ YILMAZ	COLOSTRUM: A NUTRIGENETIC SOURCE FOR ALZHEIMER'S TREATMENT
Şerife AKPINAR Eda KÖKSAL	YAŞA BAĞLI MAKULA DEJENERASYONUNDA BESİN ÖĞELERİNİN VE SUPLEMENTASYONLARININ ETKİSİ
Fedayi YAĞAR Sema DÖKME	SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA PİYASA MEKANİZMALARINA GÜVENİLİR Mİ? SAĞLIK SİSTEMLERİ YAPILARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME
Fedayi YAĞAR	HASTA VE HEKİM ARASINDAKİ ETKİLEŞİMDE ORTAK KARAR ALMANIN ROLÜ: DEPRESYON TANISI KONMUŞ HASTALAR ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

23.11.2019
SATURDAY / 17⁰⁰-19⁰⁰

SESSION-5/ Hall -2	Head of Session: Dr.Öğr.Üyesi Ayşe FIÇICIOĞLU
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe FIÇICIOĞLU Öğr.Gör. Havva Meryem İMRE	GÖÇ SÜRECİNDE YAŞAM ÇÖZÜMLERİNİN TASARIMA ETKİSİ
Öğr. Gör. M. Özer ÖZKANTAR	ÇAĞAN IRMAK SİNEMASINDA TÜRK ERKEK KİMLİĞİNİN TEMSİLİ
Doç. Dr. Nazan AVCIOĞLU KALEBEK Öğr.Gör.Tuğba ÖZTÜRK Dr.Öğr.Üyesi Gökçe ÖZDEMİR Doç.Dr. Ebru ÇORUH	ZEUGMA MOZAİK DESENLERİNDEKİ GEOMETRİK FORMLARIN PAMUKLU KUMAŞ ÜZERİNE UYGULAMA ÖRNEKLERİ
Öğr. Gör. İsmail Mert ÖZDEMİR Öğr. Gör. Dr. Esra AKSOY	OKUL AİDİYET DUYGUSU ÜZERİNDE OKUL YAŞAM KALİTESİNİN ETKİSİ: AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA BİR ARAŞTIRMA
Dr. Öğr. Üyesi Gökçe ÖZDEMİR Selma ÇAYHAN	ÇANTA TASARIMLARINA MANİPÜLATİF DOKUNUŞLAR: KUTNU KUMAŞ ÖRNEĞİ
Doç. Dr. H. Derya ARSLAN	BİLİM SANAT MERKEZİ (BİLSEM) TASARIMI: BİR ATÖLYE DENEYİMİ
Doç. Dr. H. Derya ARSLAN	VİETNAM'DA EKOLOJİK BİR EĞİTİM YAPISI ÖRNEĞİ: FARMING KINDERGARTEN
Doç. Dr. Nazan AVCIOĞLU KALEBEK Sena SAYAR Tuğçe ÇOKAN	KEÇE SANATI
Melishan BÜYÜKKAYIKCI	KARS AKBABA KÖYÜNDE KÜLTLERLE İLGİLİ ANLATILAR
Melishan BÜYÜKKAYIKCI	HATİCE MERTEM VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

23.11.2019
SATURDAY/ 09⁰⁰-11⁰⁰

SESSION-1/ Hall-3	Head of Session: Doç. Dr. Ahmet KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Battal GÖLDAĞ	ÖĞRENCİLERİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM DÜZEYLERİ İLE ŞİDDET EĞİLİMİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Prof. Dr. İSMAİL BAKAN Doc. Dr. BURCU ERŞAHAN Doc. Dr TUBA BÜYÜKBEŞE Gülistan BAYTOK	İŞE GÖMÜLMÜŞLÜĞÜN İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR ALAN ÇALIŞMASI
Mustafa GÜRLER	İLKOKULLARDA OKUL İKLİMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI
Dr. Öğr. Üye. Ahmet GÖÇEN Doç. Dr. Ahmet KAYA	OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÇATIŞMA YÖNETME STİLLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr. Ahmet KAYA Dr. Öğr. Üye. Ahmet GÖÇEN	OKUL LİDERLERİNİN PAYLAŞILAN LİDERLİK DAVRANIŞLARININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU Zehra ÖNÜR	HARMANLANMIŞ ÖĞRENME ORTAMLARI
Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU Zehra ÖNÜR	KUANTUM ÖĞRENME VE EĞİTİME YANSIMALARI
Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU İbrahim ÇIKAR	ÇAĞIN GEREKLİLİĞİ OLARAK YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİ

23.11.2019

SATURDAY / 11⁰⁰-13⁰⁰
BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

SESSION-2/ Hall -3	Head of Session: Prof. Dr. Musa Hakan ARSLAN
Utkay DÖNMEZ Akif SÜTSATAR Murathan SEVİM Doğan AKGÜL	MELTBLOWN ÜRETİM TEKNİĞİNDE BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ DEĞİŞKENLERİNİN KUMAŞ MUKAVEMETİNE ETKİSİ
Utkay DÖNMEZ Mümin FİŞNE Zeynep Hayta BAŞKAN Zehra ARPASATAN	BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ PARAMETRELERİNİN ERİYİK ÜFLEME TEKNİĞİ İLE ELDE EDİLEN DOKUSUZ YÜZEY KUMAŞLARDA YAĞ EMİCİLİK MİKTARINA ETKİSİ
Güler DEGER Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gamze SOGUKOMEROGULLARI Prof. Dr. Mehmet SÖNMEZ	SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF Pincer TYPE LIGAND AND SOME METAL COMPLEXES
Prof. Dr. Musa Hakan ARSLAN	YAPI MÜHENDİSLİĞİNDE AKILLI SİSTEM UYGULAMALARI
Öğr. Gör. Celalettin BAKIR Öğr. Gör. Mehmet TEMİZ	ŞEBEKEYE BAĞLI GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETİM SANTRALLERİNDE PV PANEL BAZLI İZLEME SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ-NİĞDE-BOR ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Mehmet TEMİZ Doç.Dr. Rabia Güler YILDIRIM Öğr. Gör. Celalettin BAKIR	BOR KATKILI İNDİYUM OKSİT FİMLERİNİN OPTİK ve ELEKTRİKSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Fatma ALTUNTAŞ Mehmet Şahin GÖK	RÜZGAR ENERJİSİ TEKNOLOJİLERİNİN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ
Sehra BARIŞ Aysel ELİK Fahrettin GÖĞÜŞ Derya KOÇAK YANIK	EXTRACTION OF PECTIN FROM PISTACHIO GREEN HULL
Deniz HODA Dr. Öğr. Üyesi Melis UZAR	SAR UYDU GÖRÜNTÜLERİNDE YAPAY SİNİR AĞLARI İLE DENİZ PETROL KİRLİLİĞİNİN TESPİTİ

23.11.2019

SATURDAY / 13⁰⁰-15⁰⁰

SESSION-3/ Hall -3	Head of Session: Prof. Dr. Şifa TÜRKÖĞLU
Prof. Dr. Funda TURAN Ayşegül ERGENLER	AKUATİK ORGANİZMALARDA KOMET YÖNTEMİNİN AKUAKÜLTÜR İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ
Prof. Dr. Funda TURAN Ayşegül ERGENLER	Carassius auratus ta ki DNA HASARININ BİOMORPH YAZILIMI PROGRAMI İLE KOMET YÖNTEMİNİN TESPİTİ
Dr. Öğretim Üyesi Şeker DAĞ Prof. Dr. Şifa TÜRKÖĞLU Prof. Dr. Lütfiye GENÇER	LAMBDA-CYHALOTHRIN INSEKTİSİTİNİN A. CEPA KÖK UCU HÜCRELERİNDE GENOTOKSİK ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Mansur Seymen SEĞMENOĞLU	KARBAMATLI İNSEKTİSİTLERİN BAL ARILARININ ÖLÜMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Zehra GÖKÇE	Prunus cerasus' un MEYVE VE SAP EKSTRELERİNDE ANTİOKSIDAN KAPASİTELERİNİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hilal YILDIRIM Dr. Öğr. Üyesi Onur TOSUN Dr. Öğr. Üyesi Çağrı BEKİRCAN	A NEMATODE PARASITE FROM ANOPLOPHORA CHINENSIS (FORSTER) (COLEOPTERA CERAMBYCIDAE) IN TURKEY
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Settar ÜNAL Zir. Müh. Cuma UÇAŞ	MARDİN İLİ BAĞCILIĞI, KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM TAVSİYELERİ
Mehmet Settar ÜNAL Hasan SEZGİN	MİDYAT BÖLGESİ ÜZÜM ÇEŞİTLERİNİN SALAMURA YAPRAK YAPIMINA UYGUNLUĞUNUN ARAŞTIRILMASI

23..11.2019

SATURDAY / 15⁰⁰-17⁰⁰

SESSION-4/ Hall -3	Head of Session: Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Hisyar KORKUSUZ	TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDEKİ KARŞILIKLI DERİN KUŞATILMIŞLIĞIN YENİ GÜVEN BUNALIMI
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TUNÇ Fatma Nur ÖZDEMİR	ARAP BAHARI: HEDEFLER VE ULAŞILAN SONUÇLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Dr. Soner AKİN	A COMPARISON BETWEEN EU MEMBER COUNTRIES AND TURKEY UPON SOCIAL PROGRESS
Dr. Öğr. Üyesi Ersay KUTLUK	TÜRKİYE'DE E-DEVLET UYGULAMALARININ KURUMSAL PERFORMANS YÖNETİMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Soner AKİN	EUROPEAN UNION EDUCATIONAL POLICY AND A COMPARATIVE ANALYSIS FOR TURKEY
Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ Mehdi Varmazyar	Sociological Overview on the Sustainable Development and Environmental Challenges
Dr. Soner AKİN	AN INVESTIGATION ON THE THREATS CREATED WITH MONEY LAUNDERING FOR FINANCIAL SECTOR IN EU COUNTRIES
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TUNÇ Fatma Nur ÖZDEMİR	ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KRİZ YÖNETİMİ İLKELERİ VE STRATEJİLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME
Dr Öğr. Üyesi Feyzullah EZER	DÜNYA EKONOMİK KRİZİ SONRASI TÜRKİYE'NİN DEVLETÇİLİĞE GEÇİŞ SÜRECİ
Dr Öğr. Üyesi Feyzullah EZER	DEMOKRAT PARTİNİN EĞİTİM ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME (1950-1960)

23.11.2019

SATURDAY / 17⁰⁰-19⁰⁰

SESSION-5/ Hall -3	Head of Session: Doç. Dr. Yakut GEVREKÇİ
Öğr. Gör. Dr. Ayşe ERSOY	MÜŞTERİ TEPKİLERİNİN İNCELENMESİ: FORMEL – İNFORMEL

YILDIRIM	DAVRANIŞ
Dr. Süleyman YURTKURAN	TÜRKİYE'DE ENFLASYON, İŞSİZLİK, KENTLEŞME, ENDÜSTRİLEŞME, YATIRIM, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI
Doç. Dr. Yakut GEVREKÇİ Prof. Dr. Çiğdem TAKMA Dr. Funda Erdoğan ATAÇ Esra YAVUZ	İSTATİSTİKSEL BİR KARAR VERME: ROC ANALİZİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA
Dr. Öğr. Üy. Ahmet ARSLAN Arş. Gör. Gökhan KONAT	OECD ÜLKELERİ'NİN TRANSFER HARCAMALARI VE GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ
Arş. Gör. Gökhan KONAT Dr. Öğr. Üy. Ahmet ARSLAN	YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ
Yusuf ULUSOY Serdal ARSLAN	BİR DAĞITIM ŞİRKETİNİN İŞ KAZALARININ İNCELENMESİ
Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA	TÜRKİYE'DE PETROL TÜKETİMİ, KAMU HARCAMALARI, ENFLASYON, SANAYİLEŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

23.11.2019

SATURDAY / 09⁰⁰-12⁰⁰

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

SESSION-1/ Hall-4	Head of Session: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKŞAR
Dr. Öğretim Üyesi Arif KORKMAZ	DİN-EKONOMİ İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA İSLAM'IN DOĞUŞUNDA EKONOMİNİN ROLÜ: KUR'AN-I KERİM ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKŞAR	YARATMA MI? EVRİM Mİ? İNSANIN YARATILIŞI PROBLEMİ
Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKŞAR	MU'TEZİLE'NİN OLUŞUM SÜRECİNDE KAVRAMSAL OLARAK MEŞŞÂİ FELSEFESİNİN ETKİSİ
Öğr. Gör. Dr. Rukiye ÖZTÜRK	ROMA DİNİNDEKİ ETRÜSK İZLERİ
Hakan NAYMAN	EDEBİYAT VE SİNEMA BAĞLAMINDA NİZAMETTİN NAZİF'İN BİR MİLLET UYANIYOR ADLI ESERİNİN İNCELENMESİ
Hakan NAYMAN	KIRMIZI SAÇLI KADIN ADLI ROMANIN TAHLİLİ VE PSİKANALİTİK KURAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Cevdet AVCI	GELENEK VE MODERNİZM KAVŞAĞINDA ÇARŞININ YENİDEN İCADI: GAZİANTEP ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Cevdet AVCI	MEDYADA KÜLTÜREL MEKÂN TASARIMI, ÜÇ ÖRNEK: "KURTLAR VADİSİ", "SÜPER BABA", "EKMEK TEKNESİ"
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şirin AYIŞ	MEVLANA HALİD-İ BAĞDADI'NİN HALİFELERİNDEN ŞEYH ALİ SEPTİ VE PALU ÇEVRESİNDE İLİM İRŞAD FAALİYETLERİ
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şirin AYIŞ	EZHER'DE BİR HALVETİ ŞEYHİ: MUHAMMED BİN SALİM EL HIFNİ VE HIFNİYYE TARİKATI

23.11.2019

SATURDAY / 12.00-14.00

SESSION-2/ Hall -4	Head of Session: Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK, Dr. Özkan GÖRMEZ
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar AYAZ Mehmet BERKGİL	MALATYA YÖRESİNE AİT KİLLİ TOPRAK İLE LİF KATKILI PIŞMEMİŞ TUĞLANIN MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Kasım TAKIM	KARAÇALI (Paliurus spina christi) FARKLI ÇÖZGEN VE EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİYLE HAZIRLANMIŞ EKSTRELERİNDE LC-MS/MS İLE FENOLİK BİLEŞİK MİKTARLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Öğr. Gör. Dr. Güzin ASLAN Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK	(E)-1-(3-BROMBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-P TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZİ VE ESP MAP HARİTASI
Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK Öğr. Gör. Dr. Güzin ASLAN	(E)-1-(2,4-DİKLOROBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-p TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZ VE HOMO-LUMO ÇALIŞMALARI
Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK Öğr. Gör. Dr. Güzin ASLAN	(E)-1-(4-KLOROBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-p TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZ VE KARAKTERİZASYONU
Dr. Özkan GÖRMEZ Fatma GÖRMEZ Belgin Gözmen SÖNMEZ	PESTİSİT ATIK SULARININ CoFe 2 O 4 /ULTRASONİK/PERSÜLFAT YÖNTEMİYLE OKSİDASYONU VE CEVAP YÜZEY YÖNTEMİ İLE OPTİMİZASYONU
Dr. Özkan GÖRMEZ Prof. Dr. Belgin Gözmen SÖNMEZ Prof. Dr. A. Murat GİZİR	MANYETİK NANO KATALİZÖRLERİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU
Dr. Özkan GÖRMEZ Fatma GÖRMEZ Belgin Gözmen SÖNMEZ	BİSFENOL-A SULU ÇÖZELTİSİNİN GRAFİTİK KARBON NİTRÜR (g-C 3 N 4) KATALİZÖRÜ İLE FOTOKATALİTİK OKSİDASYONU

23.11.2019

SATURDAY / 14.00-16.00

SESSION-3/ Hall -4	Head of Session: Dr. Öğretim Üyesi Deniz GAZEL
Uzm.Dr. Mahir KOTUK Dr.Öğr.Üyesi Nevhiz GÜNDOĞDU	NÖROLOJİK PROBLEMLER NEDENİ İLE GENEL YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE YATAN HASTALARIN RETROSPEKTİF AKCİĞER GRAFİSİ DEĞERLENDİRMESİ
Dr. Mustafa Z. KAZANCIOĞLU	SYNTHESIS OF INDOLOIMIDAZO[1,5-A]QUINOLIN DERIVATIVES
Dr. Erdal DOĞAN	PERİANAL CERRAHİDE SPİNAL ANESTEZİDE KULLANILAN HEAVY MARCAİNİN FARKLI DÜŞÜK DOZLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
Dr. Öğretim Üyesi Deniz GAZEL Prof. Dr. Yasemin ZER	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDEN İZOLE EDİLEN ACINETOBACTER BAUMANNII KOMPLEKS SUŞLARININ ANTİBİYOTİK DİRENÇ PROFİLLERİ
Aliye BULUT Merve KAVAR	AKADEMİSYENLERDE İNTERNET KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER
Aliye BULUT Gülşay ÇELİK	KADINLARIN RAHİM AĞZI KANSERİ (SERVİKS) VE PAP SMEAR TESTİ İLE İLGİLİ SAĞLIK İNANÇLARI
Çağla YİĞİTBAŞ Fadime ÜSTÜNER TOP Aliye BULUT	TIBBİ HATA (MALPRAKTİS) EĞİLİM VE TUTUMUNA İKİ FARKLI EĞİTİM YÖNTEMİNİN ETKİSİ ÜZERİNE DENEYSEL BİR ÇALIŞMA

23.11.2019

SATURDAY / 16⁰⁰-18⁰⁰

SESSION-4/ Hall-4	Head of Session: Doç. Dr. Cuma ERCAN
Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA	BRICS ÜLKELERİNDE SAVUNMA HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: BOOTSTRAP PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ
Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA	TÜRKİYE'DE SAĞLIK HARCAMALARI EKONOMİK BÜYÜMEYİ ETKİLİYOR MU? FOURİER EŞ-BÜTÜNLEŞME TESTİ
Doç. Dr. Cuma ERCAN Dr. Öğr. Üyesi Emel ABA ŞENBAYRAM	BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERİN 2017-2018 DÖNEMLERİNE AİT DENETÇİ RAPORLARININ KİLİT DENETİM KONULARI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Emel ABA ŞENBAYRAM Doç. Dr. Cuma ERCAN	DİJİTAL PARA ARZI – ICO (INITIAL COIN OFFERINGS)
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ	3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS

Mehmet ÇOLAKSEL	DÜZEYİ TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ Mehmet ÇOLAKSEL	TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1 İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
Dr. Halil İbrahim KESKİN	ADANA'DA ENGELLİ BİREYLERİN İŞ GÜCÜNE KATILIMININ BELİRLEYİCİLERİ
Dr. Halil İbrahim KESKİN	ÖZEL HASTANE TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: ADANA İLİ ÖRNEĞİ

23.11.2019

SATURDAY / 09⁰⁰-11⁰⁰

SESSION-1/ Hall -5	Head of Session: Prof. Dr. Servet YILDIZ
Assoc. Prof. Dr. Remziye Aysun KEPEKÇİ	USE OF BIOSORPTION AS A BIOTECHNOLOGY BASED REMEDIATION TECHNIQUE AGAINST DYE POLUTION
Fatima KARRAUM Assoc. Prof. Dr. Remziye Aysun KEPEKÇİ	ANTIOXIDANT ACTIVITIES OF THE EXTRACTS OF PISTACHIO HULL PREPARED IN DIFFERENT SOLVENTS
Arş. Gör. Şirin UZUN ÇAM Prof. Dr. A. Necmeddin YAZICI Prof. Dr. S. Tülay SERİN	ZnS / p-Si PHOTODIODES PREPARED BY SOL-GEL DIPPING METHOD
Prof. Dr. Servet YILDIZ Merve Koç KESKİNKİLİNÇ Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU	ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU ve ATIK MERMER TOZU ile /ALKALİ AKTİVE EDİLMİŞ HARÇLARIN KARAKTERİZASYONU
Prof. Dr. Servet YILDIZ Merve Koç KESKİNKİLİNÇ Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU	ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU ve ATIK MERMER TOZU ile ALKALİ AKTİVE EDİLMİŞ HARÇLARIN MİKROYAPILARININ İNCELENMESİ
Şeyda KAYA PEZÜK Dr.Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL	THE FIRST STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT BITOPOLOGICAL SPACES
Şeyda KAYA PEZÜK Dr.Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL	THE SECOND STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT DITOPOLOGICAL SPACES
M. Hakan MORCALI	A GREEN CHEMICAL PROCESS FOR SECONDARY LEAD WASTE
M. Hakan MORCALI Merve AKSU	ENVIRONMENTALLY FRIENDLY RECYCLING PROCESS OF SPENT SILVER OXIDE BUTTON CELL USING BIODEGRADABLE ORGANIC ACID

23.11.2019

SATURDAY / 11⁰⁰-13⁰⁰

SESSION-2/ Hall -5	Head of Session: Dr. Öğrt. Üyesi Orhan TUNÇ
Ersin ÖZKAN Cem ABİDOĞLU Dr. Mehmet Fatih DAĞLI Doç. Dr. Meral URHAN KÜÇÜK	OKSİDATİF STRESİN ENDOTEL DİSFONKSİYON OLUŞUMUNDAKİ ROLÜNÜN ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ARAS	ÜST DAİMİ LATERAL DİŞLERDE TİP 1 TALON TÜBERKÜLÜ: DÖRT OLGU SUNUMU
Arş. Gör. Dr. İpek KOÇER	KLİNİK MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARINDA BİYOGÜVENLİK UYGULAMALARI
Dr. Öğr. Üyesi Şenay KARADAĞ ARLI	CERRAHİ BAKIM TEKNOLOJİSİNDEKİ YENİLİKLER
Dr. Elif AKIN KAZANCIOĞLU	SYNTHESIS OF PIPERLONGUMINE ANALOGUES

Dr. Öğr. Üyesi Şenay KARADAĞ ARLI	CERRAHİ HEMŞİRELİĞİNDE İLETİŞİMİN ÖNEMİ
Dr. Öğrt. Üyesi Orhan TUNÇ	TOTAL TİROİDEKTOMİ SONUÇLARIMIZ
Ömer Faruk CİHAN	PREVALENCE OF ACCESSORY SACROILIAC JOINTS

23.11.2019

SATURDAY / 13⁰⁰-15⁰⁰

SESSION-3/ Hall -5	Head of Session: Prof. Dr. Hasan TOĞRUL
Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL Prof.Dr. Hasan TOĞRUL	ANANASIN KURUMA DAVRANIŞINA KALINLIK, SICAKLIK VE ÖN İŞLEMİN ETKİSİ
Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL Prof.Dr. Hasan TOĞRUL	KURU BAMYALARIN REHİDRASYON YETENEKLERİNE SICAKLIK VE REHİDRASYON ORTAMININ ETKİSİ
Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL Prof.Dr. Hasan TOĞRUL	EBEGÜMECİ BİTKİSİNİN KURUTULMASINDA FARKLI KURUTMA TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Handan ÇULAL KILIÇ Ziraat Mühendisi Ebru YILAN Ziraat Mühendisi Leyla Seda DOĞUTAŞ	ANTALYA İLİ BÖRÜLCE TOHUMLARINDA BEAN COMMON MOSAIC VIRUS (BCMV), COWPEA MILD MOTTLE VIRUS (CpMMV) VE CUCUMBER MOSAIC VIRUS (CMV)'UNUN SAPTANMASI
Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU Vahdettin AKMEŞE	GAZİANTEP İLİNDE BUĞDAY DEPOLARINDA GÖRÜLEN ÖNEMLİ ZARARLI TÜRLER VE MÜCADELESİ
Vahdettin AKMEŞE Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU	GAZİANTEP İLİNDE MISIR (Zea mays L.) EKİM ALANLARINDA GÖRÜLEN ZARARLI TÜRLER
Dr. Ferda PERÇİN-PAÇAL	MARMARA VE EGE DENİZİ'NDE YAŞAYAN BAZI YENGEÇ TÜRLERİNİN FİLOGENETİK YAPISININ YENİ NESİL DİZİLEME YÖNTEMİ İLE BELİRLENMESİ
Doç. Dr. Sevil KARAASLAN Prof. Dr. Kamil EKİNCİ Barbaros S. KUMBUL	FARKLI KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MUZ MEYVESİNİN KURUTMA KARAKTERİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ VE KURUTMANIN MATEMATİKSEL MODELLENMESİ

23.11.2019

SATURDAY / 15⁰⁰-17⁰⁰

SESSION-4/ Hall -5	Head of Session: Doç. Dr. Necati OLGUN , Doç. Dr. Veli BATDI
Doç Dr. Veli BATDI Şevval UYANIKER İrem Gül UYANIKER	GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN META-TEMATİK ANALİZİ
Doç Dr. Veli BATDI	GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN MİNİ META-TEMATİK ANALİZİ
Sümeyye POLAT Dr. Öğr.Üyesi Rabia Nagehan ÜREGEN	TÜRKİYE'DEKİ MATEMATİK EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARININ CEBİR ÖĞRENME ALANI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Vildan OZTURK	KISMI METRİK UZAYLARDA PATA TIP BÜZÜLME PRENSİBİ
Doç. Dr. Vildan OZTURK	DÜZGÜN UZAYLARDA BAZI SABİT NOKTA TEOREMLERİ
Res. Assist. Ömer FIRAT	NEW RESULTS ON REDUCED DIFFERENTIAL TRANSFORM METHOD via CONFORMABLE DERIVATIVE
Öğr.Gör. Mahmut AYTEKİN Arş.Gör. Ömer FIRAT Öğr.Gör. Ercan KILIÇ	GRİ TAHMİN YÖNTEMİ İLE BARAJ GÖLÜ DOLULUK ORANI TAHMİNİNİN YAPILMASI
Arş. Gör. Nurbige Turan ZABUN Doç. Dr. Necati OLGUN	EVRENSEL MODÜLLERİN SİMETRİK TÜREV MODÜLLERİ ÜZERİNE
Doç. Dr. Necati OLGUN	KARE OLAN MATRİSLERDE TERS MATRİS BULUNMASI METODU ÜZERİNE KISA NOTLAR

Doç.Dr. Necati OLGUN Mehmet ÇELİK	NÖTROSOFİK DEĞERLER İLE KARAR VERME PROBLEMİ ÜZERİNE
Hüseyin TAMER Doç.Dr. Necati OLGUN	KARE OLMAYAN MATRISLERDE TERS MATRIS BULUNMASI METODU ÜZERİNE KISA NOTLAR

24.11.2019

SUNDAY/ 10⁰⁰-12⁰⁰

SESSION-3/ Hall -5	Head of Session: Prof. Dr. Osman ERKMEN
Dr.Mesut YALÇIN	Co- KATKILI KUANTUM NOKTA DUYARLI GÜNEŞ PİLLERİ
Hürrem AKBIYIK Hakan YAVUZ Volkan KORKUT Alper BURGAÇ	SABİT KANATLI MİKRO HAVA ARAÇLARININ AERODİNAMİK KARAKTERİSTİKLERİNİN İNCELENMESİ VE STABİLİTELERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
Hürrem AKBIYIK Hakan YAVUZ Volkan KORKUT Alper BURGAÇ	UÇAN CANLILARDAN ESİNLENİLMİŞ SABİT KANATLI MAV'IN DÜŞÜK REYNOLDS SAYISINDAKİ AERODİNAMİK KUVVETLERİ HAKKINDA YAPILAN DENEYSEL ÇALIŞMA
Büşra IŞINAY Melis SEVER Şakire Ecem BULUT Hatice Neval ÖZBEK Aysel ELİK Hüseyin TOPÇAM Ferruh ERDOĞDU Derya KOÇAK YANIK Ali Coşkun DALGIÇ Fahrettin GÖĞÜŞ	RADYO FREKANS İLE KOMBİNE EDİLEN GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ HAVALI KURUTMANIN KURU KAYISI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ
Melis SEVER Büşra IŞINAY Şakire Ecem BULUT Hüseyin TOPÇAM Hatice Neval ÖZBEK Aysel ELİK Fahrettin GÖĞÜŞ Ali Coşkun DALGIÇ Ferruh ERDOĞDU Derya KOÇAK YANIK	KÜKÜRTLENMİŞ TÜM KAYISININ PILOT SEVİYEDE GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ HAVALI ÖN KURUTMA VE RADYO FREKANS KURUTMA SİSTEMİ İLE KURUTULMASI
Öğr.Gör.Dr. Özlem İŞMAN	FARKLI İSKELETSEL YAPIYA SAHİP BİREYLERDE YÜZ ÖLÇÜMLERİNİN RADYOGRAFİK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
Nimo YUSSUF Prof.Dr.Hüseyin BOZKURT	INVESTIGATION OF BIOGENIC AMINES IN KASHAR CHEESE
Memik Bunyamin UZUMCU Burak SARI Ebru ÇORUH	KNITTED STRUCTURES USED FOR MEDICAL TEXTILES
Memik Bunyamin UZUMCU Burak SARI	CURRENT DEVELOPMENTS IN SPORTS TEXTILES
Memik Bunyamin UZUMCU Tuba Bedez UTE Nesibe YALCIN Huseyin KADOGLU	PREDICTING PROPERTIES OF INTERLOCK KNITTED FABRICS PRODUCED FROM SIRO-SPUN YARNS BY USING FIBER PROPERTIES AND ARTIFICIAL NEURAL NETWORK

24.11.2019

SUNDAY/ 13⁰⁰-15⁰⁰

SESSION-4/ Hall -5	Head of Session: Asist. Prof. Ayşe ÖZYILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÖKSU	THE EFFECTS OF CILOSTAZOL AND DILTIAZEM ON RATS WITH CYCLOSPORIN INDUCED NEPHROTOXICITY
Asist. Prof. Ayşe ÖZYILMAZ	OMEGA-3 (n3) FATTY ACID PROFILE OF ANCHOVY (<i>Engraulis encrasicolus</i>) CONSUMED IN TURKEY
Asist. Prof. Ayşe ÖZYILMAZ	AN EVALUATION OF CRUDE LIPID CONTENT and OMEGA 3 (n3) FATTY ACID PROFILES of HORSE MACKEREL (<i>Trachurus mediterraneus</i>)
Dr. Öğr. Üyesi Hasan AKSOY Mehmet PEKMEZCİ	TEKNOLOJİ KULLANIMININ FİRMA DEPO VE PAZAR PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Celal BAL	BIOLOGICAL ACTIVITIES OF <i>Daedalea</i> sp.
Dr. Öğr. Üyesi Celal BAL	BIOLOGICAL POTENTIALS OF <i>Trametes</i> sp.
Doç. Dr. Yakut GEVREKÇİ Prof. Dr. Çiğdem TAKMA Esra YAVUZ	YUMURTA VERİMİNİN MODELLENMESİNDE ÇOK DEĞİŞKENLİ UYARLANABİLİR REGRESYON EĞRİLERİNİN (MARS) KULLANIMI
Hüseyin ALAKUŞ	PERİTONİTLİ SIÇANLARDA KARIN DUVARI DEFECTLERİNİN ONARIMINDA POLİPROPİLEN YAMA, POLİPROPİLEN YAMA + SEPRAFİLM, PTFE YAMA VE PTFE PLUS YAMA KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI (DENEYSEL ÇALIŞMA)
Hema A. RASHİD Prof.Dr. HÜSEYİN BOZKURT Doç.Dr. ÇİĞDEM SOYSAL	EXTRACTION OF PROTEIN FROM BULGUR WASTE

24.11.2019

SUNDAY/ 15⁰⁰-16⁰⁰

SESSION-5/ Hall -1	Head of Session: Prof. Dr. Şahin KESİCİ
Arş. Gör. Mehmet GÜNEŞ	REALISTIC, NATURALISTIC AND IMPRESSIONISTIC ASPECTS IN THE RED BADGE OF COURAGE
Prof. Dr. Şahin KESİCİ Doç. Dr. Mehmet MURAT	KENDİN OLABİLMEK İÇİN: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME
Prof. Dr. Şahin KESİCİ Doç. Dr. Mehmet MURAT	İLİŞKİLERİNİZİ DÜZENLEYEBİLME: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME İHTİYACI
Prof. Dr. Veysi GÜNAL Arş. Gör. Ercan VURAL	GAZİANTEP VE ŞANLIURFA İLLERİ ARASINDAKİ NÜFUS ALIŞVERİŞİ VE BAZI DEMOGRAFİK SONUÇLARI
Arş. Gör. Ercan VURAL Prof. Dr. Veysi GÜNAL	TÜRKİYE'DEKİ GAZİANTEP İLİ DOĞUMLU NÜFUSUN DEĞİŞİMİ (1950-2018)
Lecturer Can MAVRUK Assoc. Prof. Ersin KIRAL Assoc. Prof. Gulsen KIRAL	SELF-REPORTED DEPRESSION ASSESSMENT OF UNIVERSITY STUDENTS
Lecturer Can MAVRUK Assoc. Prof. Ersin KIRAL Assoc. Prof. Gulsen KIRAL	THE IMPACT OF SOCIAL CAPITAL ON QUALITY OF LIFE

24.11.2019

SUNDAY/ 15⁰⁰-16⁰⁰

SESSION-5/ Hall -1	Head of Session: Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ
Dr. Öğr. Üyesi Saniye TEZE	ÇOCUK YETİŞTİRMEDE BAZI GELENEKSEL YÖNTEMLERİN BAĞLANMA KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Saniye TEZE	EBEVEYNLERİN 6 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUNA EVDE KURALLARA UYMADIĞINDA YAPTIĞI UYGULAMALAR
Doç. Dr. İsmail ACUN Dr. Öğr. Üyesi Servet ÜZTEMUR	TARİHSEL SÜREÇTE VATANDAŞLIĞIN SERÜVENİ: İLGİLİ ALANYAZIN IŞIĞINDA VATANDAŞLIK TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ
Şerife DEVECİ Doç. Dr. Gülay BEDİR	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
Prof. Dr. Erkan DİNÇ Doç. Dr. İsmail ACUN	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN VE KRONOLOJİ ANLAYIŞI
Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ	TÜRKİYE VE GÜNEY CAROLİNA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA TARİH KONUSU İLE İLGİLİ KAZANIMLARIN KARŞILAŞTIRILMASI
Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ	TÜRKİYE VE NORVEÇ EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜFREDATINDA BULUNAN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ DERS İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

24.11.2019

SUNDAY/ 17⁰⁰-19⁰⁰

SESSION-3/ Hall -3	Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Dr. TALEH HALILOV	AZERBAIJAN'DA DERS PROGRAMI OLUŞTURMA, İÇERİK VE UYGULAMASI
Araş. Gör. Nuray TURAN	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI DÜZEYLERİ: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ
Araş. Gör. Nuray TURAN	KAMU KURUMU ÇALIŞANLARININ “ÇALIŞMA MUTLULUĞU”NA İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR METAFOR ANALİZİ
سعد محمد حسين	دور نظم المعلومات الادارية في تحسين أداء الادارة المدرسية :دراسة تجريبية
Assist. Prof. Muntazir MEHDI	Women Discourse in Pakistani Literature
Dr. Afag Asadova	UNDERSTANDING OF THE REALITY IN RELATION TO HUMAN FACTOR THE COGNITIVE AND SCIENTIFIC THINKING, MYSTICAL AND MODERN SCIENTIFIC KNOWLEDGE

	POSTER SUNUM
Serap NAMLI S. Gülüm ŞUMNU Mecit Halil ÖZTOP	MODIFICATION OF PHYSICO-CHEMICAL PROPERTIES OF SOY PROTEIN THROUGH MICROWAVE GLYCATION POSTER

CONTENT

CONFERENCE DETAILS	i
CONFERENCE GALLERY	ii
SCIENCE COMMITTEE	iii
PROGRAM	iv
CONTENT	v

ABSTRACTS

Gamze ŞENTÜRK <i>TÜRKİYE'DEKİ VAKIF ÜNİVERSİTELERİN LOGO VE AMBLEMELERİNİN GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ</i>	1
Sibel MEHTER AYKIN, Selman YILMAZ <i>XI. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANINDA TANIMLANAN TURİZM ÖNCELİKLERİNİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ 100. YIL VİZYONU İLE TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ HEDEFLERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	2
Nalan NİŞİKLİ, Mehmet Han ERGÜVEN <i>YERLİ TURİSTLERİN GELENEKSEL TIP UYGULAMALARINA YÖNELİK ALGILARI: EDİRNE SULTAN II. BAYEZİD DARÜŞŞİFASI</i>	3
Mustafa TAŞLIYAN, Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU, Büşra ÖZBEK <i>NEPOTİZM VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BEYAZ YAKALILAR ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI</i>	4-5
Mustafa TAŞLIYAN, Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU, Bircan TÜRK <i>YÖNETİCİLERİN ALGILANAN ÇATIŞMA YÖNETİMİ TARZININ ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA TÜRLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI</i>	6-7
Ömer DAĞISTANLI, Hasan ERBAY, Hakan KÖR <i>TWITTER PAYLAŞIMLARI İLE MESLEK KİŞİLİĞİ TİPİ ANALİZİ</i>	8
İsmail BİLGİÇLİ, Mehmet ÇOLAKSEL <i>3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS DÜZEYİ TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	9
İsmail BİLGİÇLİ, Mehmet ÇOLAKSEL <i>TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1 İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	10
Esra TUNÇER, Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ, Alev KESER <i>YETİŞKİN BİREYLERİN AKDENİZ DİYETİ UYUM DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR ANKARA ÖRNEĞİ</i>	11-12
Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ, Alev KESER, Esra TUNÇER <i>KADINLARIN BEDEN ALGILARI İLE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MI?</i>	13-14
Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ, Hülya YARDIMCI <i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKDENİZ DİYETİ KALİTE İNDEKSİNİN (KIDMED) DEĞERLENDİRİLMESİ VE GÜNLÜK BESİN ÖGESİ ALIMLARI İLE İLİŞKİSİ</i>	15-16

İsmail AYTAÇ <i>ALERJİK RİNİT EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	17-18
Mahir KOTUK, Nevhiz GÜNDOĞDU <i>NÖROLOJİK PROBLEMLER NEDENİ İLE GENEL YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE YATAN HASTALARIN RETROSPEKTİF AKCİĞER GRAFİSİ DEĞERLENDİRMESİ</i>	19
Akif DOĞANTEKİN <i>İNSÜLİN DİRENCİ OLAN OLGULARDA D VİTAMİN DÜZEYLERİ</i>	20-21
Zeynep KOÇ <i>PSİKOSOSYAL REHABİLİTASYON VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ</i>	22
Zeynep KOÇ <i>RUHSAL BOZUKLUKLARDA SOSYAL İŞLEVSELLİK VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ GİRİŞİMLERİ</i>	23
Zeynep KOÇ <i>ZOR HASTA KAVRAMI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI</i>	24
Recep KAHRAMANOĞLU <i>ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ LİDERLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ</i>	25
Recep KAHRAMANOĞLU, Ahmet KARACAN <i>MEB TAVSİYELİ 100 TEMEL ESERDEN YAZARI TÜRK OLAN ROMANLARIN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	26
Recep KAHRAMANOĞLU Aysun YILMAZ <i>SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM GÖRDÜĞÜ GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE UYGULANAN EĞİTİM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ</i>	27
Ramazan ÖZBEK, Ezlam SUSAM <i>PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ BİLGİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ</i>	28-29
Ramazan ÖZBEK, Ezlam SUSAM <i>PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ</i>	30-31
Ezlam SUSAM, Ramazan ÖZBEK <i>PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ TUTUM VE DEĞERLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ</i>	32-33
Ahmet NALÇACI, Mehmet TOSUN <i>DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ</i>	34-35
Şerife DEVECİ, Gülay BEDİR <i>ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ</i>	36
Fatih BOZBAYINDIR <i>ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	37
Fatih BOZBAYINDIR <i>ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ</i>	38

Merve SERİNÖZ DANIŞMAN***TÜRKLER' DE ÇADIR KÜLTÜRÜ VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ*****39****Ali ÇİFTÇİ*****MİLLET PARTİLİLERİN DEMOKRAT PARTİ'YE OLAN MUHALEFETİNDE
MUVAZAA UNSURU*****40-41****Ali ÇİFTÇİ*****İTTİHAT VE TERAKKİ KURUCULARINDAN AHMET RIZA'NIN DÜŞÜNCE
YAPISINDAN CUMHURİYET DÖNEMİNE İNTİKAL EDEN UNSURLAR*****42-43****Melek ÇUBUKCU*****BELİRTME DURUMU EKİNİN YAZIMI BAKIMINDAN KUTADGU BİLİĞ'İN
NÜSHALARININ KARŞILAŞTIRILMASI*****44****Mehmet Akif KAPLAN, Cavit POLAT*****ÇAĞDAŞ SANATTA BEDENİN DENEYİMLENMESİ*****45****Zeynel ÖZLÜ , Enver DEMİR*****II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİ İSLAMCILIK POLİTİKASI ÇERÇEVESİNDE
ORTADOĞU'DA DEMİRYOLU İNŞASINA DAİR BİR ÇALIŞMA:*****46*****YABA VE KUDÜS DEMİRYOLU VE ŞUBELERİ OSMANLI ANONİM ŞİRKETİ*****Zeynel ÖZLÜ , Enver DEMİR*****SAĞIR, DİLSİZLER VE KÖRLER MÜESSESESİ MÜDÜRÜ*****47*****DR. NECATİ KEMAL'İN KONUŞMANIN TARİHİ SEYRİNE DAİR TESPİTLERİ*****Aslı YAĞMURLU*****KAMU DİPLOMASİSİ ARACI OLARAK ARKEOLOJİ: ZEUGMA ÖRNEĞİ*****48-49****Gamze ÖKSÜZ, Gülhanım Bihter YETKİN*****SOVYET GULAG KAMP SİSTEMİNDE KADIN OLMAK*****50-51****Gülhanım Bihter YETKİN, Gamze ÖKSÜZ*****EDEBİYATIN SADIK KAHRAMANLARI: KÖPEKLER VE “MUMU”*****52-53****Hüseyin KOTAMAN, Mustafa ARSLAN*****GÜLDÜRMEİNİN VE ÖĞRETMENİN PAYLAŞMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*****54****Hüseyin KOTAMAN*****KÜÇÜK ÇOCUKLARIN YARGILARINDA DIŞ BİLGİNİN ÖNEMİ VE ERKEN DİN
EĞİTİMİ*****55****Yıldız KOCASAVAŞ*****TOPLUMUN YAŞLI VE YAŞLILIĞA DAİR*****56-57*****DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİN ARGOYA YANSIMALARI*****Hülya AŞKIN BALCI*****DİLBİLİMSEL AÇIDAN “ÖLÜM” SÖZCÜĞÜNÜN ARGODAKİ KAVRAM ALANI*****58-59****Bülent DÖŞ*****KİTELESEL AÇIK ONLINE DERS PLATFORMLARININ İNCELENMESİ VE
GELECEĞİ*****60****Bülent DÖŞ*****ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİ VE ÜLKEMİZDE KULLANIMI*****61****Hande ŞAHİN, Aygen ÇAKMAK, Seda SAKARYA*****LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET EĞİLİMİ İLE TOPLUMSAL CİNSİYET
ROLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*****62****Aygen ÇAKMAK, Seda SAKARYA*****AİLESİ YANINDA VE YATILI BÖLGE ORTAOKULUNDA KALAN
ÖĞRENCİLERİN BİR İNSAN FİĞÜRÜ ÇİZİMLERİNİN DUYGUSAL GELİŞİM VE
GELİŞİMSEL DÜZEY AÇISINDAN İNCELENMESİ*****63**

Fatih Vehbi ÇELEBİ, Elçin Duygu EKMEN <i>EN KISA YOL PROBLEMİNDE OPTİMİZASYON ALGORİTMALARININ PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA</i>	64-65
Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL <i>DEPRESYON VE POZİTİF PSİKOLOJİ</i>	66
Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL, Derya TANRIVERDİ <i>İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE OYUN OYNAMA BOZUKLUĞU</i>	67
Derya TANRIVERDİ, Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL <i>HEMŞİRELERDE MERHAMET YORGUNLUĞU</i>	68
Ayşe Nur YÜKSEL <i>HEALTH BENEFITS OF OKRA AND OKRA SEED</i>	69
Taner AKBULUT <i>ADÖLESANLARDA KISA SÜRELİ HAREKET EĞİTİMİNİN BAZI PERFORMANS GÖSTERGELERİNE ETKİSİ</i>	70-71
Taner AKBULUT, Vedat ÇINAR, Zarife PANCAR <i>EĞİTSEL SPORİF OYUNLARA TİROİD HORMONLARININ YANITLARI</i>	72
Taner AKBULUT, Vedat ÇINAR, Zarife PANCAR <i>THYROID HORMONE RESPONSES TO EDUCATIONAL SPORTS GAMES</i>	73
Sema POLAT, Ayşe Gül UYGUR, Mahmut ÖKSÜZLER, Yasemin ÖKSÜZLER, Ahmet Hilmi YÜCEL <i>AGE AND GENDER RELATED CHANGES OF AIRWAY LENGTH IN HEALTHY TURKISH POPULATION</i>	74
Ayşe Gül UYGUR, Sema POLAT, Yiğit ÇEVİK, Ahmet Hilmi YÜCEL <i>GENDER RELATED CHANGES OF CHIN TYPES IN HEALTHY TURKISH POPULATION</i>	75
Ömer BÜYÜKBAŞ, Hamdi AYYILDIZ <i>NÖROPAZARLAMA BULGULARINDAN PAZARLAMA FELSEFESİNE İLİŞKİN ÇIKARIMLAR</i>	76
Hamdi AYYILDIZ, Mustafa Hakan ŞİMŞEK, Ömer BÜYÜKBAŞ <i>EMEK ARZI VE EĞİTİM EKONOMİSİNİN ÖRGÜT GELİŞTİRME KAPSAMINDA İNCELENMESİ</i>	77-78
Şenol KANDEMİR, Canol KANDEMİR <i>FİNANSALLAŞMA SÜRECİNDE TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNİN GELİŞİMİ</i>	79
Berna BALCI İZGİ <i>OKUN KATSAYISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: SEÇİLİ ÜLKELER İÇİN PANEL VERİ ANALİZİ</i>	80
Esat ATALAY, Kadir AYDIN, Cüneyt ÇATUK <i>EKONOMİK BÜYÜME VE HİSSE SENEDİ FİYATLARI İLİŞKİSİ: BIST 30 ÜZERİNE AMPİRİK BİR UYGULAMA</i>	81
Cüneyt ÇATUK, Kadir AYDIN, Esat ATALAY <i>ULUSLARASI TİCARETTE KARAYOLUNUN LOJİSTİK PERFORMANSINA ETKİSİ</i>	82
Cüneyt ÇATUK, Kadir AYDIN, Esat ATALAY <i>ULUSLARASI TİCARETTE KARAYOLUNUN LOJİSTİK PERFORMANSINA ETKİSİ</i>	83
Abdülazim YILDIZ, Tarsus Ercan KÖSE <i>NÜKLEER SANTRALLERDE İŞ KAZALARI</i>	84
Gonca DİLER <i>ENFLASYONİST BİR RİSKTEN KORUNMA ARACI OLARAK ALTIN YATIRIMI: ENDOJEN YAPISAL KIRILMALARLA EKONOMETRİK ANALİZ</i>	85-86

Hüseyin KOTAMAN ÖDÜL VE YARDIMLAŞMA	87
Sümeyye AYDIN GÜRLER FEN BİLİMLERİ DERSİNİN İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMINA DÂHİL EDİLMESİNİN SAĞLAYABİLECEĞİ KATKILAR	88
Sümeyye AYDIN GÜRLER, Oktay BAYKARA YENİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI İÇERİĞİNİN FEN DERSLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	89
İlknur AKYILDIZ SARIBAŞ, Cenk AKAY ALTERNATİF BİR PEDAGOJİK ARAÇ OLARAK “DİJİTAL AN”LAR	90-91
Belgin AYDINTAN YÜKSEK ÖZ-ŞEFKAT VE ÖĞRENCİLERİN USTALIK TEMELLİ BAŞARI HEDEFLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	92-93
Belgin AYDINTAN İŞ TATMİNİNİN BELİRLEYİCİLERİ OLARAK İŞ DEĞERLERİ, İŞ ÖDÜLLERİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİLER	94-95
Fatih BOZBAYINDIR ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	96
Fatih BOZBAYINDIR ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ	97
Aylin TUTGUN-ÜNAL ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ YENİ MEDYA VE GAZETECİLİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI	98-99
İsmail AKŞİT, Bahri GÜR İŞ GÜVENLİĞİ KAPSAMINDAKİ BAZI MEVZUATLARIN ÖĞRENCİLERDE OLUŞTURMUŞ OLDUĞU FARKINDALIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ	100-101
İsmail AKŞİT, Bahri GÜR İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI KAPSAMINDA ORYANTASYON EĞİTİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	102
Cihandar HASANHANOĞLU TOPLUMSAL AFET BİLİNCİ VE FARKINDALIK DÜZEYİNİN İRDELENMESİ VE AFETE KURUMSAL YAKLAŞIMLAR	103-104
Cihandar HASANHANOĞLU PSİKOSOSYAL RİSKLERİN İŞ VERİMLİLİĞİ VE İŞ KAZALARI ÜZERİNE ETKİLERİ	105-106
Tarkan VERGÜL, Mehmet EMİROĞLU STABİLİZASYON MALZEMELERİNİN KİL SIVALARIN MEKANİK DAVRANIŞLARINA ETKİSİ	107
Mustafa KISAKÜREK, Kübra Filiz GÖNEN AR-GE TEŞVİKLERİ VE AR-GE GİDERLERİNİN UMS-TMS KAPSAMINDA MALİ TABLOLARA YANSITILMASI	108
Fatma YILDIZ, Gürkan GÜMÜŞATAM KIBRIS AĞZININ ETİMOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ	109
Yunus Emre TANSÜ, Semra ÇERKEZOĞLU AFGANİSTAN’DA TÜRK VARLIĞI VE DİL POLİTİKALARI	110-111
Yunus Emre TANSÜ, Yakup Aytekin HAZAR DEVLETİ’NDE ETNİK VE DİNİ YAPI	112-113
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI ORTA ASYA TÜRK KILICINI ÜSTÜN KILAN YAPISAL ÖZELLİKLER	114
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	

ORTA ASYA BEDEN KÜLTÜRÜ İÇİNDE BİNİCİLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ	115
Hasan Güner BERKANT, Emine VARKİ TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKÇENİN YOZLAŞMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	116
Selvi DEMİR, Gülşah PARLAK KALKAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK DİLİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	117-118
Gülşah PARLAK KALKAN, Selvi DEMİR ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİ ADLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	119-120
Enes Bahadır KILIÇ, Şenay GÖRÜCÜ YILMAZ CIRCADIAN RHYTHM, EPIGENOMES AND NUTRIGENETICS IN OBESITY TREATMENT	121-122
Nurgül ÖZDEMİR, Büşra BOZKURT YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DUYGUSAL YOKSUNLUĞUN ANKSİYETE VE AĞRI DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ YERİ	123
Nurgül ÖZDEMİR, Büşra BOZKURT YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DELİRYUMU BELİRLEMENİN ÖNEMİ	124
Fedayi YAĞAR, Sema DÖKME SAĞLIK HARCAMALARININ VE GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN HALK SAĞLIĞI GÖSTERGELERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	125
Kenan DEMİRBAKAN MEME BİYOPSİSİ YAPILAN HASTALARDA GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ BULGULARININ, HİSTOPATOLOJİK SONUÇLARIN VE UYGULANAN CERRAHİ YÖNTEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	126
Şerife AKPINAR, Şenay Görücü YILMAZ COLOSTRUM: A NUTRIGENETIC SOURCE FOR ALZHEIMER'S TREATMENT	127-128
Şerife AKPINAR, Eda KÖKSAL YAŞA BAĞLI MAKULA DEJENERASYONUNDA BESİN ÖĞELERİNİN VE SUPLEMENTASYONLARININ ETKİSİ	129-130
Fedayi YAĞAR, Sema DÖKME SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA PİYASA MEKANİZMALARINA GÜVENİLİR Mİ?: SAĞLIK SİSTEMLERİ YAPILARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME	131
Fedayi YAĞAR HASTA VE HEKİM ARASINDAKİ ETKİLEŞİMDE ORTAK KARAR ALMANIN ROLÜ: DEPRESYON TANISI KONMUŞ HASTALAR ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	132
Ayşe FIÇICIOĞLU, Havva Meryem İMRE GÖÇ SÜRECİNDE YAŞAM ÇÖZÜMLERİNİN TASARIMA ETKİSİ	133-134
M. Özer ÖZKANTAR ÇAĞAN IRMAK SİNEMASINDA TÜRK ERKEK KİMLİĞİNİN TEMSİLİ	135
Nazan AVCIOĞLU KALEBEK , Tuğba ÖZTÜRK , Gökçe ÖZDEMİR , Ebru ÇORUH ZEUGMA MOZAİK DESENLERİNDEKİ GEOMETRİK FORMLARIN PAMUKLU KUMAŞ ÜZERİNE UYGULAMA ÖRNEKLERİ	136

Gökçe ÖZDEMİR, Selma ÇAYHAN ÇANTA TASARIMLARINA MANİPÜLATİF DOKUNUŞLAR: KUTNU KUMAŞ ÖRNEĞİ	137
H. Derya ARSLAN BİLİM SANAT MERKEZİ (BİLSEM) TASARIMI: BİR ATÖLYE DENEYİMİ	138
H. Derya ARSLAN VIETNAM'DA EKOLOJİK BİR EĞİTİM YAPISI ÖRNEĞİ: FARMING KINDERGARTEN	139
Nazan AVCIOĞLU KALEBEK, Sena SAYAR, Tuğçe ÇOKAN KEÇE SANATI	140
Melishan BÜYÜKKAYIKCI KARS AKBABA KÖYÜ'NDE KÜLTÜLERLE İLGİLİ ANLATILAR	141
Melishan BÜYÜKKAYIKCI HATİCE MERYEM VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	142
Ahmet GÖÇEN, Ahmet KAYA OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÇATIŞMA YÖNETME STİLLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	143
Ahmet KAYA, Ahmet GÖÇEN OKUL LİDERLERİNİN PAYLAŞILAN LİDERLİK DAVRANIŞLARININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE ANALİZİ	144
İshak KOZİKOĞLU, İbrahim ÇIKAR ÇAĞIN GEREKLİLİĞİ OLARAK YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİ	145
İshak KOZİKOĞLU, Zehra ÖNÜR KUANTUM ÖĞRENME VE EĞİTİME YANSIMALARI	146
İshak KOZİKOĞLU, Zehra ÖNÜR HARMANLANMIŞ ÖĞRENME ORTAMLARI	147
Mustafa GÜRLER İLKOKULLARDA OKUL İKLİMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI	148
İSMAİL BAKAN, BURCU ERŞAHAN , TUBA BÜYÜKBEŞE, GÜLİSTAN BAYTOK İŞE GÖMÜLMÜŞLÜĞÜN İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR ALAN ÇALIŞMASI	149
Battal GÖLDAĞ ÖĞRENCİLERİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM DÜZEYLERİ İLE ŞİDDET EĞİLİMİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	150-151
İsmail Mert ÖZDEMİR, Esra AKSOY OKUL AİDİYET DUYGUSU ÜZERİNDE OKUL YAŞAM KALİTESİNİN ETKİSİ: AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA BİR ARAŞTIRMA	152
Utkay DÖNMEZ, Akif SÜTSATAR, Murathan SEVİM,Doğan AKGÜL MELTBLOWN ÜRETİM TEKNİĞİNDE BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ DEĞİŞKENLERİNİN KUMAŞ MUKAVEMETİNE ETKİSİ	153
Utkay DÖNMEZ, Mümin FİŞNE, Zeynep Hayta BAŞKAN, Zehra ARPASATAN BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ PARAMETRELERİNİN ERİYİK ÜFLEME TEKNİĞİ İLE ELDE EDİLEN DOKUSUZ YÜZEY KUMAŞLARDA YAĞ EMİCİLİK MİKTARINA ETKİSİ	154
Güler DEGER, Hatice Gamze SOGUKOMEROGULLARI , Mehmet SÖNMEZ SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF Pincer TYPE LIGAND AND SOME METAL COMPLEXES	155
Musa Hakan ARSLAN YAPI MÜHENDİSLİĞİNDE AKILLI SİSTEM UYGULAMALARI	156
Celalettin BAKIR, Mehmet TEMİZ	

ŞEBEKEYE BAĞLI GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETİM SANTRALLERİNDE PV PANEL BAZLI İZLEME SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ-NİĞDE-BOR ÖRNEĞİ	157
Mehmet TEMİZ, Rabia Güler YILDIRIM, Celalettin BAKIR	
BOR KATKILI İNDİYUM OKSİT FİMLERİNİN OPTİK VE ELEKTRİKSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	158
Fatma ALTUNTAŞ, Mehmet Şahin GÖK	
RÜZGAR ENERJİSİ TEKNOLOJİLERİNİN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	159-160
Sehra BARIŞ, Aysel ELİK, Fahrettin GÖĞÜŞ, Derya KOÇAK YANIK	
EXTRACTION OF PECTIN FROM PISTACHIO GREEN HULL	161-162
Deniz HODA, Melis UZAR	
SAR UYDU GÖRÜNTÜLERİNDE YAPAY SİNİR AĞLARI İLE DENİZ PETROL KİRLİLİĞİNİN TESPİTİ	163
Prof.Dr.Funda TURAN, Ayşegül ERGENLER	
AKUATİK ORGANİZMALARDA KOMET YÖNTEMİNİN AKUAKÜLTÜR İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ	164
Funda TURAN, Ayşegül ERGENLER	
Carassius Auratus TA Kİ DNA HASARININ BİOMORPH YAZILIMI PROGRAMI İLE KOMET YÖNTEMİNİN TESPİTİ	165-166
Şeker DAĞ, Şifa TÜRKOĞLU, Lütfiye Gençer	
Lambda-cyhalothrin İNSEKTİSİTİNİN A. cepa KÖK UCU HÜCRELERİNDE GENOTOKSİK ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	167
Mansur Seymen SEĞMENOĞLU	
KARBAMATLI İNSEKTİSİTLERİN BAL ARILARININ ÖLÜMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	168
Zehra GÖKÇE	
Prunus cerasus' un MEYVE VE SAP EKSTRELERİNDE ANTİOKSİDAN KAPASİTELERİNİN BELİRLENMESİ	169
Hilal YILDIRIM, Onur TOSUN , Çağrı BEKİRCAN	
A NEMATODE PARASITE FROM ANOPLOPHORA CHINENSIS (FORSTER) (COLEOPTERA CERAMBYCIDAE) IN TURKEY	170
Mehmet Settar ÜNAL, Cuma UÇAŞ	
MARDİN İLİ BAĞCILIĞI, KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM TAVSİYELERİ	171-172
Mehmet Settar ÜNAL, Hasan SEZGİN	
MİDYAT BÖLGESİ ÜZÜM ÇEŞİTLERİNİN SALAMURA YAPRAK YAPIMINA UYGUNLUĞUNUN ARAŞTIRILMASI	173-174
Mehmet Hişyar KORKUSUZ	
TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDEKİ KARŞILIKLI DERİN KUŞATILMIŞLIĞIN YENİ GÜVEN BUNALIMI	175
Ahmet TUNÇ, Fatma Nur ÖZDEMİR	
ARAP BAHARI: HEDEFLER VE ULAŞILAN SONUÇLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	176
Dr. Soner AKIN	
A COMPARISON BETWEEN EU MEMBER COUNTRIES AND TURKEY UPON SOCIAL PROGRESS	177
Dr. Soner AKIN	
EUROPEAN UNION EDUCATIONAL POLICY AND A COMPARATIVE ANALYSIS FOR TURKEY ORYANTASYON EĞİTİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	178
Dr. Soner AKIN	
AN INVESTIGATION ON THE THREATH CREATED WITH MONEY LAUNDERING FOR FINANCIAL SECTOR IN EU COUNTRIES	179

Ersoy KUTLUK <i>TÜRKİYE'DE E-DEVLET UYGULAMALARININ KURUMSAL PERFORMANS YÖNETİMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	180
Ahmet TUNÇ, Fatma Nur ÖZDEMİR <i>ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KRİZ YÖNETİMİ İLKELERİ VE STRATEJİLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME</i>	181
Feyzullah EZER <i>DÜNYA EKONOMİK KRİZİ SONRASI TÜRKİYE'NİN DEVLETÇİLİĞE GEÇİŞ SÜRECİ</i>	182
Feyzullah EZER <i>DEMOKRAT PARTİNİN EĞİTİM ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME (1950-1960)</i>	183
Ayşe Ersoy YILDIRIM <i>MÜŞTERİ TEPKİLERİNİN İNCELENMESİ: FORMEL - İNFORMEL DAVRANIŞ</i>	184
Süleyman YURTKURAN <i>TÜRKİYE'DE ENFLASYON, İŞSİZLİK, KENTLEŞME, ENDÜSTRİLEŞME, YATIRIM, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI</i>	185-186
Yakut GEVREKÇİ, Çiğdem TAKMA, Funda Erdoğan ATAÇ, Esra YAVUZ <i>İSTATİSTİKSEL BİR KARAR VERME: ROC ANALİZİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA</i>	187-188
Gökhan KONAT, Ahmet ARSLAN <i>YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ</i>	189
Yusuf ULUSOY, Serdal ARSLAN <i>BİR DAĞITIM ŞİRKETİNİN İŞ KAZALARININ İNCELENMESİ</i>	190
Uğur Korkut PATA <i>TÜRKİYE'DE PETROL TÜKETİMİ, KAMU HARCAMALARI, ENFLASYON, SANAYİLEŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ</i>	191-192
Arif KORKMAZ <i>DİN-EKONOMİ İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA İSLAM'IN DOĞUŞUNDA EKONOMİNİN ROLÜ: KUR'AN-I KERİM ÖRNEĞİ</i>	193
Yusuf OKŞAR, Necmettin ÇALIŞKAN <i>YARATMA MI? EVRİM Mİ? İNSANIN YARATILIŞI PROBLEMİ</i>	194
Yusuf OKŞAR <i>MU'TEZİLE'NİN OLUŞUM SÜRECİNDE KAVRAMSAL OLARAK MEŞŞÂİ FELSEFESİNİN ETKİSİ</i>	195
Rukiye ÖZTÜRK <i>ROMA DİNİNDEKİ ETRÜSK İZLERİ</i>	196-197
Hakan NAYMAN <i>EDEBİYAT VE SİNEMA BAĞLAMINDA NİZAMETTİN NAZİF'İN BİR MİLLET UYANIYOR ADLI ESERİNİN İNCELENMESİ</i>	198-199
Hakan NAYMAN <i>KIRMIZI SAÇLI KADIN ADLI ROMANIN TAHLİLİ VE PSİKANALİTİK KURAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	200-201
Cevdet AVCI <i>GELENEK VE MODERNİZMİN KAVŞAĞINDA ÇARŞININ YENİDEN İCADI: GAZİANTEP ÖRNEĞİ</i>	202-203
Cevdet AVCI <i>MEDYADA KÜLTÜREL MEKÂN TASARIMI, ÜÇ ÖRNEK: "KURTLAR VADİSİ", "SÜPER BABA", "EKMEK TEKNESİ"</i>	204-205
Mehmet Şirin AYIŞ <i>MEVLANA HALİD-İ BAĞDADI'NİN HALİFELERİNDEN ŞEYH ALİ SEPTİ VE PALU ÇEVRESİNDE İLİM İRŞAD FAALİYETLERİ</i>	206
Mehmet Şirin AYIŞ <i>EZHER'DE BİR HALVETİ ŞEYHİ: MUHAMMED BİN SALİM EL HİFNİ VE</i>	207

HIFNİYYE TARİKATI	
Yaşar AYAZ , Mehmet BERKGİL	
MALATYA YÖRESİNE AİT KİLLİ TOPRAK İLE LİF KATKILI PIŞMEMİŞ TUĞLANIN MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI	208
Kasım TAKIM	
KARAÇALI (PALİURUS SPİNA CHRİSTİ) FARKLI ÇÖZGEN VE EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİYLE HAZIRLANMIŞ EKSTRELERİNDE LC-MS/MS İLE FENOLİK BİLEŞİK MİKTARLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	209-210
Zülbiye KÖKBUDAK, Güzin ASLAN	
(E)-1-(2,4-DİKLOROBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-P-TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZ VE HOMO-LUMO ÇALIŞMALARI	211-212
Zülbiye KÖKBUDAK, Güzin ASLAN	
(E)-1-(4-KLOROBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-P-TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZ VE KARAKTERİZASYONU	213-214
Güzin ASLAN, Zülbiye KÖKBUDAK	
(E)-1-(3-BROMBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-P-TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZİ VE ESP MAP HARİTASI	215-216
Özkan GÖRMEZ, Fatma GÖRMEZ, Belgin Gözmen SÖNMEZ	
PESTİSİT ATIK SULARININ CoFe2O4/ULTRASONİK/PERSÜLFAT YÖNTEMİYLE OKSİDASYONU VE CEVAP YÜZEY YÖNTEMİ İLE OPTİMİZASYONU	217
Özkan GÖRMEZ, Fatma GÖRMEZ, Belgin Gözmen Sönmez	
TREATMENT OF PESTICIDE WASTEWATER USING COFE2O4/ULTRASONIC/PERSULPHATE OXIDATION METHOD AND OPTIMIZATION BY RESPONSE SURFACE METHODOLOGY	218
Özkan GÖRMEZ, Fatma GÖRMEZ, Belgin Gözmen SÖNMEZ	
BİSFENOL-A SULU ÇÖZELTİSİNİN GRAFİTİK KARBON NİTRÜR (g-C3N4) KATALİZÖRÜ İLE FOTOKATALİTİK OKSİDASYONU	219-220
Mahir KOTUK, Nevhiz GÜNDOĞDU	
NÖROLOJİK PROBLEMLER NEDENİ İLE GENEL YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE YATAN HASTALARIN RETROSPEKTİF AKCİĞER GRAFİSİ DEĞERLENDİRMESİ	221
Mustafa Z. KAZANCIOĞLU	
SYNTHESIS OF INDOLOIMIDAZO[1,5-A]QUINOLIN DERIVATIVES	222
Erdal DOĞAN	
PERİANAL CERRAHİDE SPİNAL ANESTEZİDE KULLANILAN HEAVY MARCAİNİN FARKLI DÜŞÜK DOZLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	223
Deniz GAZEL, Yasemin ZER	
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDEN İZOLE EDİLEN ACINETOBACTER BAUMANNII KOMPLEKS SUŞLARININ ANTİBİYOTİK DİRENÇ PROFİLLERİ	224
Aliye BULUT, Merve KAVAR	
AKADEMİSYENLERDE İNTERNET KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	225
Aliye BULUT, Gülay ÇELİK	
KADINLARIN RAHİM AĞZI KANSERİ (SERVİKS) VE PAP SMEAR TESTİ İLE İLGİLİ SAĞLIK İNANÇLARI	226
Çağla YİĞİTBAŞ, Fadime ÜSTÜNER TOP, Aliye BULUT	
TIBBİ HATA (MALPRAKTİS) EĞİLİM VE TUTUMUNA İKİ FARKLI EĞİTİM YÖNTEMİNİN ETKİSİ ÜZERİNE DENEYSEL BİR ÇALIŞMA	227-228
Uğur Korkut PATA	
BRICS ÜLKELERİNDE SAVUNMA HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: BOOTSTRAP PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ	229-230
Uğur Korkut PATA	
TÜRKİYE'DE SAĞLIK HARCAMALARI EKONOMİK BÜYÜMEYİ ETKİLİYOR MU? FOURİER EŞ-BÜTÜNLEŞME TESTİ	231-232

Cuma ERCAN, Emel ABA ŞENBAYRAM <i>BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERİN 2017-2018 DÖNEMLERİNE AİT DENETÇİ RAPORLARININ KİLİT DENETİM KONULARI AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	233-234
Emel ABA ŞENBAYRAM, Cuma ERCAN <i>DİJİTAL PARA ARZI – ICO (INITIAL COIN OFFERINGS)</i>	235-236
İsmail BİLGİÇLİ, Mehmet ÇOLAKSEL <i>3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS DÜZEYİ TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	237
İsmail BİLGİÇLİ, Mehmet ÇOLAKSEL <i>TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1 İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	238
Halil İbrahim KESKİN <i>ADANA'DA ENGELLİ BİREYLERİN İŞ GÜCÜNE KATILIMININ BELİRLEYİCİLERİ</i>	239-240
Halil İbrahim KESKİN <i>ÖZEL HASTANE TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: ADANA İLİ ÖRNEĞİ</i>	241-242
Remziye Aysun KEPEKÇİ <i>USE OF BIOSORPTION AS A BIOTECHNOLOGY BASED REMEDIATION TECHNIQUE AGAINST DYE POLLUTION</i>	243
Fatima KARRAUM, Remziye Aysun KEPEKÇİ <i>ANTIOXIDANT ACTIVITIES OF THE EXTRACTS OF PISTACHIO HULL PREPARED IN DIFFERENT SOLVENTS</i>	244
Şirin UZUN ÇAM, A. Necmeddin YAZICI, S. Tülay SERİN <i>SOL- JEL DALDIRMA YÖNTEMİ İLE HAZIRLANAN ZNS/ P-Sİ FOTODİYOTLAR</i>	245-246
Servet YILDIZ , Merve Koç KESKİNKILINÇ, Mehmet EMİROĞLU <i>ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU VE ATIK MERMER TOZU İLE ÜRETİLEN ALKALİ AKTİVE EDİLMİŞ HARÇLARIN KARAKTERİZASYONU</i>	247-248
Servet YILDIZ , Merve Koç KESKİNKILINÇ, Mehmet EMİROĞLU <i>ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU VE ATIK MERMER TOZU İLE ALKALİ AKTİVE EDİLMİŞ HARÇLARIN MİKROYAPILARININ İNCELENMESİ</i>	249
Şeyda KAYA PEZÜK, Güzide ŞENEL <i>THE FIRST STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT BITOPOLOGICAL SPACES</i>	250
Şeyda KAYA PEZÜK, Güzide ŞENEL <i>THE SECOND STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT DITOPOLOGICAL SPACES</i>	251
M. Hakan MORCALI <i>A GREEN CHEMICAL PROCESS FOR SECONDARY LEAD WASTE</i>	252
Hakan MORCALI, Merve AKSU <i>ENVIRONMENTALLY FRIENDLY RECYCLING PROCESS OF SPENT SILVER OXIDE BUTTON CELL USING BIODEGRADABLE ORGANIC ACID</i>	253
Ersin ÖZKAN, Cem ABİDOĞLU, Mehmet Fatih DAĞLI, Meral URHAN KÜÇÜK <i>OKSİDATİF STRESİN ENDOTEL DİSFONKSİYON OLUŞUMUNDAKİ ROLÜNÜN ARAŞTIRILMASI</i>	254
Ahmet ARAS <i>ÜST DAİMİ LATERAL DIŞLERDE TİP 1 TALON TÜBERKÜLÜ: DÖRT OLGU SUNUMU</i>	255
İpek KOÇER <i>KLİNİK MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARINDA BİYOGÜVENLİK UYGULAMALARI</i>	256

Elif AKIN KAZANCIOĞLU <i>SYNTHESIS OF PIPERLONGUMINE ANALOGUES</i>	257
Şenay KARADAĞ ARLI <i>CERRAHİ BAKIM TEKNOLOJİSİNDEKİ YENİLİKLER</i>	258
Şenay KARADAĞ ARLI <i>CERRAHİ HEMŞİRELİĞİNDE İLETİŞİMİN ÖNEMİ</i>	259-260
Orhan TUNÇ <i>TOTAL TİROİDEKTOMİ SONUÇLARIMIZ</i>	261-262
Ömer Faruk CİHAN <i>AKSESUAR SAKROİLİAK EKLEMLERİN PREVALANSI</i>	263-264
İnci TÜRK TOĞRUL, Hasan TOĞRUL <i>ANANASIN KURUMA DAVRANIŞINA KALINLIK, SICAKLIK VE ÖN İŞLEMİN ETKİSİ</i>	265
İnci TÜRK TOĞRUL, Hasan TOĞRUL <i>KURU BAMYALARIN REHİDRASYON YETENEKLERİNE SICAKLIK VE REHİDRASYON ORTAMININ ETKİSİ</i>	266
İnci TÜRK TOĞRUL, Hasan TOĞRUL <i>EBEGÜMECİ BİTKİSİNİN KURUTULMASINDA FARKLI KURUTMA TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ</i>	267
Handan ÇULAL KILIÇ, Ebru YILAN, Leyla Seda DOĞUTAŞ <i>ANTALYA İLİ BÖRÜLCE TOHUMLARINDA BEAN COMMON MOSAIC VIRUS (BCMV), COWPEA MILD MOTTLE VIRUS (CPMMV) VE CUCUMBER MOSAIC VIRUS (CMV)'UNUN SAPTANMASI</i>	268
Mahmut İSLAMOĞLU, Vahdettin AKMEŞE <i>GAZİANTEP İLİNDE BUĞDAY DEPOLARINDA GÖRÜLEN ÖNEMLİ ZARARLI TÜRLER VE MÜCADELESİ</i>	269-270
Vahdettin AKMEŞE, Mahmut İSLAMOĞLU <i>GAZİANTEP İLİNDE MISIR (ZEA MAYS L.) EKİM ALANLARINDA GÖRÜLEN ZARARLI TÜRLER</i>	271-272
Ferda PERÇİN-PAÇAL <i>MARMARA VE EGE DENİZİ'NDE YAŞAYAN BAZI YENGEÇ TÜRLERİNİN FİLOGENETİK YAPISININ YENİ NESİL DİZİLEME YÖNTEMİ İLE BELİRLENMESİ</i>	273-274
Sevil KARAASLAN, Kamil EKİNCİ, Barbaros S. KUMBUL <i>FARKLI KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MUZ MEYVESİNİN KURUTMA KARAKTERİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ VE KURUTMANIN MATEMATİKSEL MODELLENMESİ</i>	275
Veli BATDI, Şevval UYANIKER, İrem Gül UYANIKER <i>GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN META-TEMATİK ANALİZİ</i>	276-277
Veli BATDI <i>GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN MİNİ META-TEMATİK ANALİZİ</i>	278-279
Sümeyye POLAT, Rabia Nagehan ÜREGEN <i>TÜRKİYE'DEKİ MATEMATİK EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARININ CEBİR ÖĞRENME ALANI AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	280-281
Vildan OZTURK <i>KISMİ METRİK UZAYLARDA PATA TİP BÜZÜLME PRENSİBİ</i>	282-283
Vildan OZTURK <i>DÜZGÜN UZAYLARDA BAZI SABİT NOKTA TEOREMLERİ</i>	284-285
Nurbige Turan ZABUN, Necati OLGUN <i>EVRENSEL MODÜLLERİN SİMETRİK TÜREV MODÜLLERİ ÜZERİNE</i>	286
Necati OLGUN <i>KARE OLAN MATRİSLERDE TERS MATRİS BULUNMASI METODU ÜZERİNE KISA NOTLAR</i>	287-288

Necati OLGUN, Mehmet ÇELİK NÖTROSOFİK DEĞERLER İLE KARAR VERME PROBLEMİ ÜZERİNE	289
Hüseyin TAMER, Necati OLGUN KARE OLMAYAN MATRİSLERDE TERS MATRİS BULUNMASI METODU ÜZERİNE KISA NOTLAR	290
Ömer FIRAT NEW RESULTS ON REDUCED DIFFERENTIAL TRANSFORM METHOD VIA CONFORMABLE DERIVATIVE	291
Mahmut AYTEKİN, Ömer FIRAT, Ercan KILIÇ GRİ TAHMİN YÖNTEMİ İLE BARAJ GÖLÜ DOLULUK ORANI TAHMİNİNİN YAPILMASI	292-293
Mesut YALÇIN CO- KATKILI KUANTUM NOKTA DUYARLI GÜNEŞ PİLLERİ	294-295
Hürrem AKBIYIK , Hakan YAVUZ, Volkan KORKUT, Alper BURGAÇ SABİT KANATLI MİKRO HAVA ARAÇLARININ AERODİNAMİK KARAKTERİSTİKLERİNİN İNCELENMESİ VE STABİLİTELERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	296-297
Hürrem AKBIYIK , Hakan YAVUZ, Alper BURGAÇ, Volkan KORKUT UÇAN CANLILARDAN ESİNLENİLMİŞ SABİT KANATLI MAV 'IN DÜŞÜK REYNOLDS SAYISINDAKİ AERODİNAMİK KUVVETLERİ HAKKINDA YAPILAN DENEYSEL ÇALIŞMA	298-299
Büşra IŞINAY, Melis SEVER ,Şakire Ecem BULUT, Hatice Neval ÖZBEK , Aysel ELİK, Hüseyin TOPÇAM, Ferruh ERDOĞDU, Derya KOÇAK YANIK, Ali Coşkun DALGIÇ, Fahrettin GÖĞÜŞ RADYO FREKANS İLE KOMBİNE EDİLEN GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ HAVALI KURUTMANIN KURU KAYISI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	300-301
Melis SEVER , Büşra IŞINAY, Şakire Ecem BULUT, Hüseyin TOPÇAM, Hatice Neval ÖZBEK, Aysel ELİK, Fahrettin GÖĞÜŞ , Ali Coşkun DALGIÇ , Ferruh ERDOĞDU, Derya KOÇAK YANIK KÜKÜRTLENMİŞ TÜM KAYISININ PİLOT SEVİYEDE GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ HAVALI ÖN KURUTMA VE RADYO FREKANS KURUTMA SİSTEMİ İLE KURUTULMASI	302-303
Özlem İŞMAN FARKLI İSKELETSEL YAPIYA SAHİP BİREYLERDE YÜZ ÖLÇÜMLERİNİN RADYOGRAFİK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	304
Nimo YUSSUF , Prof.Dr.Hüseyin BOZKURT INVESTIGATION OF BIOGENIC AMINES IN KASHAR CHEESE	305
Memik Bunyamin UZUMCU, Burak SARI, Ebru ÇORUH KNITTED STRUCTURES USED FOR MEDICAL TEXTILES	306
Memik Bunyamin UZUMCU, Burak SARI CURRENT DEVELOPMENTS IN SPORTS TEXTILES	307
Memik Bunyamin UZUMCU, Tuba Bedez UTE, Nesibe YALCIN, Huseyin KADOGLU PREDICTING PROPERTIES OF INTERLOCK KNITTED FABRICS PRODUCED FROM SIRO-SPUN YARNS BY USING FIBER PROPERTIES AND ARTIFICIAL NEURAL NETWORK	308
Mustafa GÖKSU THE EFFECTS OF CILOSTAZOL AND DILTIAZEM ON RATS WITH CYCLOSPORIN INDUCED NEPHROTOXICITY	309-310
Ayşe ÖZYILMAZ OMEGA-3 (n3) FATTY ACID PROFILE OF ANCHOVY (<i>Engraulis encrasicolus</i>) CONSUMED IN TURKEY	311

Ayşe ÖZYILMAZ AN EVALUATION OF CRUDE LIPID CONTENT and OMEGA 3 (n3) FATTY ACID PROFILES of HORSE MACKEREL (<i>Trachurus mediterraneus</i>)	312
Hasan AKSOY, Mehmet PEKMEZCİ TEKNOLOJİ KULLANIMININ FİRMA DEPO VE PAZAR PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİ	313
Celal BAL BIOLOGICAL ACTIVITIES OF <i>Daedalea</i> Sp.	314
Celal BAL BIOLOGICAL POTENTIALS OF <i>Trametes</i> Sp.	315
Yakut GEVREKÇİ, Çiğdem TAKMA, Esra YAVUZ YUMURTA VERİMİNİN MODELLENMESİNDE ÇOK DEĞİŞKENLİ UYARLANABİLİR REGRESYON EĞRİLERİNİN (MARS) KULLANIMI	316
Hüseyin ALAKUŞ PERİTONİTLİ SIÇANLARDA KARIN DUVARI DEFECTLERİNİN ONARIMINDA POLİPROPİLEN YAMA, POLİPROPİLEN YAMA + SEPRAFİLM, PTFE YAMA VE PTFE PLUS YAMA KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI (DENEYSEL ÇALIŞMA)	317
Hema A. RASHİD, HÜSEYİN BOZKURT, ÇİĞDEM SOYSAL EXTRACTION OF PROTEIN FROM BULGUR WASTE	318
Mehmet GÜNEŞ REALISTIC, NATURALISTIC AND IMPRESSIONISTIC ASPECTS IN THE RED BADGE OF COURAGE	319
Şahin KESİCİ, Mehmet MURAT KENDİN OLABİLMEK İÇİN: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME	320-321
Şahin KESİCİ, Mehmet MURAT İLİŞKİLERİNİZİ DÜZENLEYEBİLME: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME İHTİYACI	322-323
Veysi GÜNAL, Ercan VURAL GAZİANTEP VE ŞANLIURFA İLLERİ ARASINDAKİ NÜFUS ALIŞVERİŞİ VE BAZI DEMOGRAFİK SONUÇLARI	324-325
Ercan VURAL, Veysi GÜNAL TÜRKİYE'DEKİ GAZİANTEP İLİ DOĞUMLU NÜFUSUN DEĞİŞİMİ (1950-2018)	326-327
Can MAVRUK, Ersin KIRAL, Gulsen KIRAL SELF-REPORTED DEPRESSION ASSESSMENT OF UNIVERSITY STUDENTS	328
Can MAVRUK, Ersin KIRAL, Gulsen KIRAL THE IMPACT OF SOCIAL CAPITAL ON QUALITY OF LIFE	329
Saniye TEZE ÇOCUK YETİŞTİRMEDE BAZI GELENEKSEL YÖNTEMLERİN BAĞLANMA KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ	330-331
Saniye TEZE EBEVEYNLERİN 6 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUNA EVDE KURALLARA UYMADIĞINDA YAPTIĞI UYGULAMALAR	332-333
İsmail ACUN, Servet ÜZTEMUR TARİHSEL SÜREÇTE VATANDAŞLIĞIN SERÜVENİ: İLGİLİ ALANYAZIN IŞIĞINDA VATANDAŞLIK TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ	334
Şerife DEVECİ, Gülay BEDİR ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	335
Erkan DİNÇ, İsmail ACUN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN VE KRONOLOJİ ANLAYIŞI	336-337
Erhan GÖRMEZ TÜRKİYE VE GÜNEY CAROLİNA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA TARİH KONUSU İLE İLGİLİ KAZANIMLARIN KARŞILAŞTIRILMASI	338-339

Erhan GÖRMEZ <i>TÜRKİYE VE NORVEÇ EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜFREDATINDA BULUNAN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ DERS İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI</i>	340-341
Seyyed Muhammad Reza HUSSEİNİ, Akbar VALADBİĞİ <i>SOCIAL AND POLITICAL FUNCTIONS OF EDUCATION WITH FOCUS ON THE ROLE AND POTENTIALS OF FAMILY</i>	342
TALEH HALİLOV <i>AZERBAIJAN'DA DERS PROGRAMI OLUŞTURMA, İÇERİK VE UYGULAMASI</i>	343-344
Nuray TURAN <i>MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI DÜZEYLERİ: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ</i>	345
Serap NAMLI, S. Gülüm ŞUMNU, Mecit Halil ÖZTOP <i>MODIFICATION OF PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF SOY PROTEIN THROUGH MICROWAVE GLYCATION</i>	346-347
Ahmet ARSLAN , Gökhan KONAT <i>OECD ÜLKELERİ'NİN TRANSFER HARCAMALARI VE GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ</i>	348
Akbar VALADBİĞİ, Mehdi VARMAZYAR <i>SOCIOLOGICAL OVERVIEW ON THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES</i>	349
Muntazar MEHDİ, Najamul HASSAN, Dr. Khurram SHAHZAD <i>ANALYTICAL STUDY OF THE CHARACTER "JACK" OF "LORD OF FLIES" AND "IVAR" OF THE "VIKINGS" WITH REFERENCE TO COERCIVITY OF POWER CONSUMPTION AND USE</i>	350
سعد محمد حسين <i>دور نظم المعلومات الادارية في تحسين أداء الادارة المدرسية :دراسة تجريبية</i>	351
Afag ASADOVA <i>UNDERSTANDING OF THE REALITY IN RELATION TO HUMAN FACTOR THE COGNITIVE AND SCIENTIFIC THINKING, MYSTICAL AND MODERN SCIENTIFIC KNOWLEDGE</i>	352-353
Simge ÇELEBİ, Dilek ÖZTAŞ, Aytunç ATEŞ <i>KİMYASAL KBRN TEHDİTLERİ VE RİSK YÖNETİMİ</i>	354-355
Şahin ÇETİNKAYA <i>2008-2018 DÖNEMİ TARIMSAL DESTEKLERİN İNCELENMESİ VE TÜRKİYE'DE TARIMSAL ÜRETİM</i>	356
Şahin ÇETİNKAYA <i>KALKINMA AJANSLARININ BÖLGESEL GELİŞME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ; SERHAT KALKINMA AJANSI ÖRNEĞİ</i>	357

**TÜRKİYE'DEKİ VAKIF ÜNİVERSİTELERİN LOGO VE AMBLEMİLERİNİN
GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ**

Öğr. Gör. Gamze ŞENTÜRK
İstanbul Arel Üniversitesi

ÖZET

Logolar ve sembolik işaretler kolay algılanabilir olduğundan dolayı, insanların hayatını kolaylaştırır ve anlam karmaşasının önüne geçer. Logo tasarımı sektöre göre oluşturulan kurumun ya da ürünün hedef kitlesine uygun, içerisinde sözel ve görsel öğeler barındıran sembolik bir görüntüdür. Türkiye’de üniversitelerin artışı göz önüne aldığımızda, üniversitelerin dikkat çekebilmeleri için etkili, özgün ve akılda kalıcılığı sağlayan bir logo veya amblem tasarımına sahip olmaları oldukça önemlidir. Kurumun doğru anlaşılabilmesi için, kurumun kendi kültürüne uygun renk ve biçimde logo veya ambleminin tasarlanması gerekmektedir. Üniversiteler logo tasarımlarında genellikle üniversitenin bulunduğu şehrin tarihi ve kültürel özellikleri gibi öğeler barındırmaktadırlar. Üniversiteler işlevleriyle toplumu aydınlatan, ulusaldan evrensele doğru topluma yön veren yapısı itibarıyla oldukça önemli kurumlardır. Bu nedenle dinamik bir yapı olan üniversitelerin kurumsal kimlik olan logo veya amblemlerinin görsel açıdan neyi ifade ettiğini incelemek oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; on tane vakıf üniversitesine ait logo ve amblemleri inceleyerek görsel açıdan analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Amblem, Logo.

**XI. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANINDA TANIMLANAN TURİZM
ÖNCELİKLERİNİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ 100. YIL VİZYONU İLE
TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ HEDEFLERİ BAĞLAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Doç. Dr. Sibel MEHTER AYKIN
Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Selman YILMAZ
İstanbul Üniversitesi

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yıl Stratejisinin son halkasını oluşturan XI. Beş Yıllık Kalkınma Planı 2019 yılında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu plan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk planı olması hasebiyle diğer planlardan ayrılmakta ve önemli değişiklikler içermektedir. Bu çalışmanın amacı; XI. Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan turizm sektörüne dair amaç, öncelik, tedbir ve hedefleri genel olarak yüzüncü yıl vizyonuna katkısı bağlamında değerlendirmek, özellikle de Türkiye Turizm Stratejisinde yer alan vizyon ve hedefler ile ilişkilendirerek analiz etmektir. Bu bağlamda, Türkiye'de uygulanmış uzun vadeli stratejilere ve orta vadeli kalkınma planlarına dair genel bir çerçeve sunulduktan sonra, sırasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yıl Stratejisi ve Türkiye Turizm Stratejisi referans alınarak XI. Kalkınma Planı turizm özelinde irdelenmekte; politik önceliklerin altı çizilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, XI. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Turizm

**YERLİ TURİSTLERİN GELENEKSEL TIP UYGULAMALARINA YÖNELİK
ALGILARI: EDİRNE SULTAN II. BAYEZİD DARÜŞŞİFASI**

Nalan NİŞİKLİ

Doç. Dr. Mehmet Han ERGÜVEN
Kırklareli Üniversitesi

ÖZET

Sağlık, günümüzde yaşam kalitesi ile ilişkilendirilmektedir. İnsanların sağlıklarını geri kazanmak, korumak ve artırmak için başka ülkelere seyahat ettikleri görülmektedir. Bu süreçte ortaya çıkan sağlık turizmi birçok ülkenin özellikle turizmden elde ettikleri döviz arttırmak amacıyla destekledikleri bir turizm çeşidine dönüşmektedir. Özellikle modern tıbbın sunduğu hastalığı tedavi etmek yaklaşımından daha çok, sağlığı koruma unsurunun öne çıkartıldığı anlayış hakim olmaya başlamaktadır. Sağlık Bakanlığı da yeni anlayışı benimseyerek Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları (GETAT) Daire Başkanlığını kurmaya gitmiştir. Birçok üniversite bünyesinde giderek artan sayıda GETAT uygulama merkezleri açılmaktadır. Geleneksel tıp, ustadan çırağa ya da babadan oğula şeklinde toplumsal tecrübe yoluyla sözlü ve zaman içerisinde yazılı olarak da günümüze aktarılmış bir tıp türüdür. Geleneksel tıp yapıldığı ülkenin ya da bölgenin kendine has özelliklerini ortaya koyduğu için o bölgenin ya da ülkenin çekiciliğini daha da artıracaktır. Bu araştırmada bu konunun seçilmesinin amacı Türkiye'nin geleneksel sağlık alanındaki zenginliklerini ortaya koymak ve bunları bugünkü sağlık politikasına dahil ederek sağlık turizminin daha fazla gelişmesine katkı sağlamaktır. Bu amaçla Osmanlı Dönemi'nde inşa edilen ve halen varlığını devam ettiren Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nda uygulanmış olan geleneksel tedavi yöntemlerinin sağlık turizminin gelişimindeki önemi incelenmiştir. Araştırmada öncelikle alan uzmanları ile görüşmeler yapılmış ve izlenecek yol belirlenmiştir. Daha sonra elli dört katılımcıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgubilim deseni tercih edilmiştir. Verilerin analizi kısmında betimsel analiz, demografik özelliklerin analizinde ise frekans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye'de halihazırda var olan Darüşşifa sağlık geleneğinin insanlar tarafından yeteri kadar iyi bilinmediği ortaya konulmuştur. Gelecekte yapılacak çalışmalar ile bu geleneğin tanıtımı yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Geleneksel Tıp, Türk Sağlık Felsefesi, Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifası

**NEPOTİZM VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BEYAZ
YAKALILAR ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

Prof. Dr. Mustafa TAŞLIYAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU
Mersin Üniversitesi

Büşra ÖZBEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Günümüz endüstriyel toplumunda ister özel ister kamu kurumlarında olsun işgörenlerin en çok karşılaştığı problemlerin başında akraba kayırmacılığı olarak adlandırılan nepotizm gelmektedir. Nepotizm olgusu genel olarak iltimas, torpil ve kayırmacılık gibi kavramlarla yakından ilişki içerisinde. Nepotizm olgusuna belirli bir toplum içerisinde faaliyet gösteren ve canlı bir organizma özelliği sergileyen örgüt sistemlerinde sıklıkla rastlanılmaktadır. Meydana getirdiği sonuçları açısından negatif yönlü etkilerinin oldukça fazla olduğu görülen nepotizm olgusu, örgütte çalışan bireylerin hem diğer bireylere hem de örgütlere yönelik algılarını etkilemekte ve eylem ve tutumların değişmesine sebebiyet vermektedir.

İşe yönelik adam uygulamasının es geçildiği, liyakat ve gerekli niteliklerin aranmadığı yalnızca akrabalık ilişkilerinden dolayı çalışanların istihdam edildiği, yükseltme, terfi ve ödül gibi uygulamalarda da bu bireylerin imtiyaz sahibi olmaları diğer çalışan bireylerde örgüte yönelik aidiyetin zayıflamasına, tatminsizliğe, etkinlik, verimlilik ve performansın azalmasına ve işten ayrılma niyetinin artmasına sebebiyet vermektedir. Bu noktada işten ayrılma niyeti, çalışan bireylerin işten fiilen ayrılmış olması anlamına gelmemekte, ilk fırsatta ayrılabilme eğiliminin olduğu anlamına gelmektedir.

Bu araştırmanın amacı, bireylerin çalışma ortamında algıladıkları nepotizm algılarının işten ayrılma niyetleri üzerine etkilerini analiz etmek ve bu eylemlerin bazı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır. Bununla birlikte bu araştırma değişkenleri arasındaki ilişkilerin düzeyinin ve yönünün de tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda, Akdeniz Bölgesinde bir büyükşehirde gerçekleştirilen İstihdam Fuarına katılan firmalarda çalışan 108 beyaz yakalı insan kaynakları personeline anket uygulanmıştır. Anket sonucu elde edilen verilere SPSS paket programı kullanılarak korelasyon, regresyon, T-Testi ve ANOVA testi analizleri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; nepotizm ve işten ayrılma niyeti arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkinin varlığı, nepotizm alt boyutları olan terfi nepotizmi, işlem nepotizmi, işe alım nepotizminin işten ayrılma niyetini pozitif yönde etkilediği ve sosyo-demografik özelliklerin araştırma değişkenleri üzerinde anlamlı bir farklılığa sebebiyet verdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nepotizm, İşten Ayrılma Niyeti, İnsan Kaynakları Yönetimi

**THE RELATIONSHIP BETWEEN NEPOTISM AND INTENSION TO QUIT JOB: A
FIELD STUDY ON WHITE COLLAR**

ABSTRACT

Nepotism is one of the most common problems faced by employees in today's industrial society, whether in private or public institutions. The phenomenon of nepotism is closely related to concepts such as favoritism, torpedo. The phenomenon of nepotism is frequently encountered in organizational system operating in a particular society and exhibiting the characteristics of a living organism. The phenomenon of nepotism, whose negative effects are quite high in terms of the results it creates, affects the perceptions of individuals working in the organization towards both other individuals and organizations and causes changes in the actions and attitudes.

By passing the man-oriented application merit and lack of qualifications required, the employment only due to kinship, the privilege of these individuals in applications such as promotions and awards causes to weakening of belonging to the organization, dissatisfaction, reduced efficiency and performance, quitting the job for other working individuals. At this point, intention to quit the job does not mean that individuals are actually separated from work and there is a tendency to leave at the first opportunity. The Purpose of this research to analyze the effects of individuals perceptions of nepotism perceived in the work environment on their intention to quit their work and relationship between these research variables. For these purposes, a survey was conducted on 110 white-collar human resources personnel working in the Employment Fair held in a metropolitan area in the Mediterranean region. Correlation, regression, T-test and ANOVA test analyzes were performed using SPSS package program. According to research results, it is determined that the presence of a moderately significant relationship between nepotism and intention to quit was found to have positive effect on the intention to quit and the socio-demographic characteristics caused a significant differences on research variables.

Keywords: Nepotism, Intention to Leave the Job, Human Resources Management.

**YÖNETİCİLERİN ALGILANAN ÇATIŞMA YÖNETİMİ TARZININ ÖRGÜTSEL
ÇATIŞMA TÜRLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BİR
ALAN ARAŞTIRMASI**

Prof. Dr. Mustafa TAŞLIYAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU
Mersin Üniversitesi

Bircan TÜRK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Çatışma kavramının niteliği ister bireyler arası ister örgütler arası olsun evrensel bir olgu olma özelliği taşımaktadır. Bireylerin diğer kişi ve gruplarla çatışmaya girmesi içerisinde yer aldığı kıt kaynak ve çevresel şartlar göz önünde bulundurulduğunda beklenen bir durumdur. Hayatını devam ettirebilmek için sosyal, fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarının tatmin edilmesi endişesi bireyleri diğer grup ve bireylerle direkt olarak bir çatışmanın içerisine sürüklemektedir. Bununla birlikte çatışma olgusu sadece insanlara has bir durum değildir. Evrendeki bütün canlılar yaşamlarını devam ettirebilmek için içerisinde bulundukları toplumda sürekli mücadele etmek zorunda ve kimi zamanda çatışma yaşamak mecburiyetinde kalmaktadır.

Örgütlerde bireysel ve örgütsel gelişimin sağlanmasında uygulanan çatışma yönetim tarzının önemi büyüktür. Çatışma yönetim teknikleri, bu teknikleri uygulama konusunda yöneticilerin sahip oldukları becerilere, örgütün yapısal durumuna ve içerisinde bulunan koşullara göre farklılık gösterebilmektedir. Ülkemizde bugün bankacılık sektörü incelendiğinde, işlevsel bir yapı, modern bir yönetim anlayışı göze çarpmakta ancak buna rağmen uyum içinde çalışıldığı, hiçbir sorunla karşılaşılmadığı söylenememektedir.

Bu araştırmanın amacı; yöneticilerin algılanan çatışma yönetim tarzlarının örgütsel çatışma türleri üzerine olan etkilerini analiz etmektir. Bununla birlikte bu araştırma değişkenleri arasındaki ilişkilerin düzeyinin ve yönünün de tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda, Kahramanmaraş ili merkezinde faaliyette bulunan 16 kamu ve özel bankasında görev yapan 155 personele anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak frekans, korelasyon ve regresyon analizi testleri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, yöneticilerin algılanan çatışma yönetim tarzı ile örgütsel çatışma türleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Bununla birlikte, yöneticilerin algılanan çatışma yönetimi alt boyutlarından olan yapıcı, uyumlu ve uzlaşmacı yönetim tarzı örgütsel çatışma türü boyutlarını etkilediği, zorlayıcı ve kaçınmacı yönetim tarzının ise örgütsel çatışma türü boyutlarını etkilemediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çatışma Yönetimi, Örgütsel Çatışma Türleri, Bankacılık

THE EFFECT OF THE PERCEIVED CONFLICT MANAGEMENT STYLE OF THE MANAGERS ON THE TYPES OF ORGANIZATIONAL CONFLICT: A FIELD RESEARCH IN THE BANKING SECTOR.

ABSTRACT

The nature of the concept of conflict is universal, whether inter-individual or inter-organizational. This is expected in view of the scarce resource and environmental conditions in which individuals are involved in conflict with other people and groups. The concern of satisfying their social, physiological and psychological needs to sustain their lives leads individuals into a conflict directly with other groups and individuals. However, the phenomenon of conflict is not only unique to humans. In order to survive, all living creatures in the universe have to constantly struggle in the society they live in and sometimes have to face conflict.

Conflict management style which is applied in providing individual and organizational development in organizations is important. Conflict management techniques may vary depending on the skills of managers, the structural status of the organization and the circumstances in which they apply these techniques. When the banking sector is considered in our country today, a functional structure stands out with a modern management approach but it is not said that they work in harmony and no problems are encountered.

The purpose of this research; to analyze the effects of managers' perceived conflict management styles on organizational conflict types. However, it is aimed to determine the level and direction of the relationship between these research variables. For this purpose, a questionnaire was applied to 155 personnel in 16 public and private banks operating in the city center of Kahramanmaraş. The data obtained from the questionnaire were analyzed using SPSS software frequency, correlation and regression analysis tests. According to the results of the research, there is a positive meaningful relationship between perceived conflict types. However, it has been found that managers affect the constructive, harmonious and conciliatory management style organizational dimensions, which are perceived conflict management sub-dimensions. It is also determined that compelling and avoidant management style do not affect organizational conflict type dimensions.

Key Words: Conflict Management, Types of Organizational Conflict, Banking

TWITTER PAYLAŞIMLARI İLE MESLEK KİŞİLİĞİ TİPİ ANALİZİ

Öğr. Gör. Ömer DAĞISTANLI
Yozgat Bozok Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan ERBAY
Kırıkkale Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Hakan KÖR
Hitit Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada John Holland'ın "Meslek Kişiliği Yaklaşımı" temel alınmıştır. Çalışmanın verisi dünya çapında ünlü 2 politikacı, 2 oyuncu ve 2 sporcu kişinin twitter paylaşımlarından oluşmaktadır. İncelenen tweetlerin dili İngilizcedir. Tweetleri elde etmek için yazar tarafından Python programlama diliyle yazılmış uygulama kullanılmıştır. Araştırmada, toplam 6000 adet tweet analiz edilmiştir. Çalışmada, metin madenciliği yöntemleri kullanılmıştır. Önleme aşamasında öncelikle veriler küçük harflere çevrilmiştir. Daha sonra tüm noktalama işaretleri temizlenmiş ve yazım hataları düzeltilmiştir. Elde edilen metinlerden sayısal ifadeler, durak kelimeleri ve bazı gereksiz kelimeler çıkarıldıktan sonra önleme aşaması tamamlanmıştır.

Çalışmanın, özellik çıkarımı aşamasında tweetleri çekilen kişilerin mesleklerine uygun her biri 300 ile 400 arasında kelimeden oluşan 3 sözlük oluşturulmuştur. Bu sözlükler kullanılarak python kodu ile her bir kişinin tweetindeki kelime sayılarını veren bir matris oluşturulmuştur. Özellik çıkarımında elde edilen bu veriler Naive Bayes, Rastgele Orman ve Karar Ağaçları algoritmaları ile işleme tabi tutulmuştur. Karar Ağaçları Algoritması ile %85.7 oranında doğru tahmin başarısı elde edilmiştir. Bu da Twitter paylaşımları kişinin mesleğini yansıttığının bir sonucu olarak görülmelidir.

Anahtar Kelimeler: *Twitter veri analizi, Metin Madenciliği, Holland Teorisi ile Veri Madenciliği*

PROFESSIONAL TYPE ANALYSIS WITH TWITTER SHARES

ABSTRACT

This study is based on John Holland's Professional Personality Approach. The data of the study consists of twitter shares of 2 world famous politicians, 2 players and 2 athletes. The language of the tweets examined is English. In order to obtain tweets, the author used the application written in Python programming language. In this study, total of 6000 tweets were analyzed. Text mining methods were used in the study. In the preprocessing stage, the data were first converted to lower case. Then all punctuation marks were cleared and the spelling errors corrected. After the numerical expressions, stop words and some unnecessary words were removed from the obtained texts, the preprocessing stage was completed. Three dictionaries of between 300 and 400 words were created in accordance with the occupations of the people whose tweets were taken during the feature extraction stage of the study. Using these dictionaries, a matrix was created using python code, which gives the number of words in each person's tweet. The data obtained from feature extraction stage were processed with Naive Bayes, Random Forest and Decision Trees algorithms. With the Decision Trees Algorithm, 85.7% accurate estimation success was achieved. This should be seen as a result of Twitter shares reflecting one's profession.

Keywords: *Twitter data analysis, Text Mining, Data Mining with Holland Theory.*

**3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS DÜZEYİ
TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Mehmet ÇOLAKSEL
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Çalışma; turizm sektörünün hizmet üretimi sırasında ihtiyaç duyduğu en önemli ara eleman insan kaynağını oluşturan ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin 3+1 işyeri eğitimi ve işyeri uygulaması sırasında elde ettikleri tecrübelerin memnuniyetlerine yansımaları ve etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma Türkiye’de 3+1 işyeri eğitimi uygulamasını ilk uygulayan Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde ön lisans eğitimi alan ve 3+1 eğitimi deneyimine katılan öğrencilere anket düzenlenerek gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin SPSS veri analiz yöntemleri kullanılarak yorumlanmasının sonucunda; önlisans öğrencilerinin 3+1 işyeri eğitimine katılmalarının turizm sektörüne bakış açıları ve memnuniyetlerinde olumlu etkileri olduğu, öğrencilerin demografik değişkenlere bağlı olarak bakış açıları ve memnuniyet düzeylerinin farklılık gösterdiği ve etkili olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Turizm, Turizm Eğitimi, 3+1 İşyeri Eğitimi, Mesleki Eğitim

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the effect of the experience of 3 + 1 workplace education on the satisfaction of the students of tourism program students who are educated at associate degree level which is the most important human resource needed by the tourism sector during service production. This study was conducted for the students who received associate degree education in leading institutions (Sakarya University and Sakarya University of Applied Sciences) applying 3 + 1 workplace education model. In this study, questionnaire technique was used and the data were analyzed and interpreted with SPSS program. As a result, it can be said that the participation of students in 3 + 1 workplace education has positive effects on the perspectives and satisfaction of the tourism industry. In addition, students' perspectives and satisfaction levels differ according to demographic variables.

Keywords: Tourism, Tourism Education, 3 + 1 Workplace Education, Vocational Training

**Çalışma ilgili öğrencinin yayınlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.*

**TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1
İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Mehmet ÇOLAKSEL
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu ara eleman ve tecrübeli personel kaynağı olarak önlisans eğitimi alan öğrencilerin önemi ortadadır. Çalışma turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin eğitim kurumlarındaKİ akademik eğitimlerinin 3+1 iş yeri eğitimi esnasındaki çalışmalarında katkı sağlayıp sağlamadığını tespit etmek ve elde ettikleri tecrübelerin belirlenmesini sağlamaktır. Bu çalışma, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesinde önlisans eğitimi alan ve 3+1 işyeri eğitimi uygulamasından dönen turizm bölümü öğrencilerine uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda 3+1 eğitime katılan öğrencilerin okullarında almış oldukları eğitim işyeri uygulaması esnasında olumlu katkılar sağladığı ve işyerinde konumlarının değişiminde önemli katkılar sağladığı şeklindedir.

Anahtar sözcükler: Turizm, 3+1 İşyeri Eğitimi, Mesleki Eğitim, Turizm Eğitimi

ABSTRACT

The importance of students who receive associate degree education as a source of intermediate personnel and experienced personnel needed by the tourism sector is seen as a reality. The aim of this study is to determine the potential of the associate degree students in tourism institutions to contribute to their studies during the 3 + 1 workplace education and to determine their experiences. This study was applied to the students of tourism department working in the associate degree program of Sakarya University of Applied Sciences and completing 3 + 1 workplace training application. As a result of the analysis of the data obtained, it was seen that the academic education and knowledge of the students participating in 3 + 1 workplace training had positive contributions to their experiences during the application.

Key Words: Tourism, 3 + 1 Workplace Education, Vocational Education, Tourism Education

**Çalışma ilgili öğrencinin yayınlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.*

**YETİŞKİN BİREYLERİN AKDENİZ DİYETİ UYUM DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR ANKARA ÖRNEĞİ**

Araş. Gör. Esra TUNÇER
Ankara Üniversitesi

Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Alev KESER
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Akdeniz diyeti, Akdeniz'i çevreleyen ülkelerin geleneksel yiyecek ve içeceklerinin tüketimine dayanan bir beslenme modelidir. Temel yağ kaynağı zeytinyağı olan Akdeniz diyetinde yüksek miktarda tam tahıl ürünleri, kurubaklagiller, sebze, meyve, yağlı tohumlar ve balık tüketimi; düşük miktarda et ve et ürünlerinin tüketimi önerilmektedir. Akdeniz diyetine uyumun tip 2 diyabet, metabolik sendrom gibi bazı dejeneratif hastalıkların gelişme riskini azalttığı ve vücut ağırlığı üzerinde olumlu etkileri olduğu ileri sürülmektedir. Bu araştırmada, yetişkin bireylerin Akdeniz diyetine uyumlarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Kesitsel olarak planlanan bu araştırmaya, Ankara ilinde yaşayan 19-64 yaş arası 229 yetişkin gönüllü birey katılmıştır. Araştırma verileri; bireylerin sosyodemografik özelliklerini, antropometrik ölçümlerini ve Akdeniz diyeti uyum ölçeğini içeren anket formu ile 'yüz yüze görüşme tekniği' kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Akdeniz diyeti uyum ölçeğinden alınan toplam puan ≥ 7 ise Akdeniz diyeti uyum düzeyi kabul edilebilir; ≥ 9 ise Akdeniz diyetine sıkı uyum olarak değerlendirilmektedir.

Katılımcıların yaş ortalaması 31.12 ± 11.98 yıldır. Çoğunluğu bekâr (%59.4), lise mezunu (%49.8) ve öğrencidir (%44.5). Erkeklerin (%24) ortalama beden kütle indeksi (BKİ) (24.52 ± 3.68 kg/m²) ile kadınlarınki (%76) (23.78 ± 4.64 kg/m²) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Katılımcıların %65.1'inin Akdeniz diyetine uyumlarının olmadığı, %24.9'unun kabul edilebilir düzeyde olduğu ve %10'unun sıkı uyum gösterdiği bulunmuştur. Kadın bireylerin Akdeniz diyetine uyum ölçeğinden aldıkları ortalama puan (6.04 ± 1.95), erkek bireylere kıyasla (4.49 ± 1.97) daha yüksektir ($p < 0.05$). Katılımcıların medeni durumu, eğitim durumu, herhangi bir kronik hastalığının olup olmaması, BKİ sınıflaması, ana öğün atlama ve ara öğün yapma durumlarına göre Akdeniz diyeti uyum puanları ortalamaları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$). Akdeniz diyeti uyum puanı ile BKİ, boyun çevresi, bel çevresi, kalça çevresi, bel çevresi/boy uzunluğu oranı, bel/kalça çevresi oranı arasında istatistiksel açıdan anlamlı korelasyon saptanmamıştır ($p > 0.05$). Ancak yaş ve Akdeniz diyeti uyum puanı arasında pozitif yönlü, zayıf ve anlamlı korelasyon bulunmuştur ($\rho = 0.172$, $p = 0.009$).

Bu çalışmada katılımcıların çoğunluğunun Akdeniz diyet uyumları düşük olduğu bulunmuştur. Antropometrik ölçümler ve öğün atlama ile Akdeniz diyeti uyum ölçeği puanı arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır. Sağlık üzerine yararlı etkileri kanıtlanan Akdeniz diyetine uyumun artırılması amacıyla belirli aralıklarla sağlıklı beslenme eğitimlerinin verilmesi ve bu konuda sorumlu tüm paydaşların iş birliği içerisinde olmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz diyeti, antropometrik ölçümler, beslenme, uyum düzeyi

**EVALUATION OF MEDITERRANEAN DIET ADHERENCE SCORES IN ADULTS:
A SAMPLE OF ANKARA**

ABSTRACT

Mediterranean diet is a nutrition model based on consumption of traditional foods and beverages of the countries around the Mediterranean Sea. Mediterranean diet which the main source of fat is olive oil, recommend that high intake of whole grain products, legumes, vegetables, fruits, nuts, fish and low consumption of meat/meat products. It has been suggested that adherence to Mediterranean diet reduces the risk of developing some degenerative diseases such as type 2 diabetes, metabolic syndrome and has positive effects on body weight. This study was aimed to evaluate the adherence to Mediterranean diet in adults.

Total 229 volunteers whose age between 19-64 years and who are living in Ankara were participated in this cross-sectional study. Research data was collected by the researchers using a questionnaire including sociodemographic characteristics, anthropometric measurements and Mediterranean diet adherence score of individuals. The questionnaire was applied by face to face interview method. According to the Mediterranean diet adherence score has been classified as ≥ 7 (mid-range value) represented modest adherence, ≥ 9 represented strict adherence.

The mean age of the participants was 31.12 ± 11.98 years. The majority of them were single (59.4%), high school graduates (49.8%) and students (44.5%). The mean body mass index (BMI) of male participants (24%) (24.52 ± 3.68 kg/m²) and female participants (76%) (23.78 ± 4.64 kg/m²) were not significantly different ($p > 0.05$). It was found that 65.1% of the participants were nonadherence to Mediterranean diet, 24.9% were modest adherence and 10% were strict adherence. The mean Mediterranean diet adherence score of female (6.04 ± 1.95) was higher than male (4.49 ± 1.97) ($p < 0.05$). There was no significant difference between the mean scores of Mediterranean diet adherence according to the marital status, educational status, presence of any chronic disease, BMI classification, skipping main meal and snacks of the participants ($p > 0.05$). There was no statistically significant correlation between Mediterranean diet adherence score and BMI, neck circumference, waist circumference, hip circumference, waist circumference/height ratio, waist/hip circumference ratio ($p > 0.05$). However, there was a positive, slight, significant correlation between age and Mediterranean diet adherence score ($\rho = 0.172$, $p = 0.009$).

In this study, the majority of the participants were found to have low adherence to Mediterranean diet. There was no significant relationship between anthropometric measurements, skipping meals and Mediterranean diet adherence score. In order to increase adherence to Mediterranean diet, which has proven beneficial effects on health, nutrition education should be provided at regular intervals and all responsible partners should cooperate for this subject.

Keywords: Mediterranean diet, anthropometric measurements, nutrition, adherence scores

KADINLARIN BEDEN ALGILARI İLE ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MI?

Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Alev KESER
Ankara Üniversitesi

Araş. Gör. Esra TUNÇER
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Beden algısı, kişinin bedenini nasıl gördüğüne dair algısal beden imajıdır ve subjektif bir değerlendirmedir. Özellikle beden kütle indeksi ile beden algısı arasında bir ilişki olduğu öne sürülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, yetişkin kadınların beden algıları ile antropometrik ölçümleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Ankara ilinin Karapürçek ilçesinde bulunan “Karapürçek Kadınlar Eğitim ve Kültür Merkezi”ne gelen gönüllü kadınlar ile yürütülmüştür. Katılımcıların sosyodemografik bilgilerine ve “Vücut Algısı Ölçeği” ile ölçülen bedensel memnuniyet düzeylerine yönelik veriler “yüz yüze görüşme” tekniği ile elde edilmiştir. Ölçekten 40-200 arasında puan alınabilmekte, puan ile bedensel memnuniyet arasında ters ilişki bulunmaktadır. Antropometrik ölçüm olarak vücut ağırlığı, boy uzunluğu, bel-kalça çevresi ölçümleri alınmıştır. “Vücut Algısı Ölçeği”nden alınan puan ve antropometrik ölçümler arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Güvenilirlik katsayısı olarak $p < 0.05$ belirlenmiştir.

Çalışmaya yaş ortalaması 52.7 ± 4.72 (42-63) yıl olan, %66.8’i ilköğretim mezunu, %91.8’i çalışmayan ve %94.5’i evli olan 146 kadın birey katılmıştır. Kadınların ortalama ölçek puanları 104.3 ± 25.17 (40-163) olup %80.1’i obez ve %19.9’u fazla kiloludur (ortalama beden kütle indeksi 34.5 ± 5.65 kg/m²). Ortalama bel çevresi, kalça çevresi ve bel/kalça oranları sırasıyla 101.3 ± 11.15 cm, 116.0 ± 11.56 cm ve 0.88 ± 0.07 ’dir (yüksek risk).

Eğitim düzeyi, çalışma durumu, medeni durum ve hastalık olup olmama durumuna göre ortalama “Vücut Algısı Ölçeği” puanları istatistiksel açıdan anlamlı şekilde değişmemiştir ($p > 0.05$). Kadınların ölçek puanları ile vücut ağırlığı, beden kütle indeksi, bel çevresi ve kalça çevresi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır (sırasıyla $r = 0.215$, $p = 0.009$; $r = 0.195$, $p = 0.018$; $r = 0.188$, $p = 0.023$; $r = 0.263$, $p = 0.001$). Yaş ve bel/kalça oranı ile ölçek puanı arasında ilişki yoktur ($p > 0.05$). Beden kütle indeksi, bel çevresi ve bel/kalça oranı gruplarına göre ortalama ölçek puanları farklılık göstermemiştir ($p > 0.05$).

Çalışma sonuçları kadınların vücut ağırlıkları, beden kütle indeksleri, bel ve kalça çevreleri arttıkça bedenlerinden memnuniyet düzeylerinin anlamlı bir şekilde azaldığını göstermektedir. Ancak antropometrik ölçümlere göre metabolik sağlık açısından riskli olan ve olmayan grupların puanları arasında farklılık bulunmamıştır. Elde edilen veriler, kadınların demografik özelliklerine bağlı olmaksızın vücut ağırlıklarının artmasına bağlı olarak bedenlerinden memnun olmadığını göstermektedir. Psikolojik olarak tam bir iyilik hali için bu bireylerin sağlıklı bir biçimde ağırlık kaybetmeleri ve sağlıklı vücut ağırlıklarını korumaları sağlanmalı, bu yönde faaliyetler geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Beden İmajı, Antropometrik Ölçüm

IS THERE A RELATION BETWEEN WOMEN'S BODY PERCEPTION AND ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS?

ABSTRACT

Body perception is the perceptual body image of the person of how he/she sees himself/herself and this is a subjective assessment. Especially it is suggested that there is a relationship between body mass index and body perception. In this context, the aim of this study was to evaluate the relationship between adult women's body perceptions and anthropometric measurements.

The study was conducted with volunteer women who came to "Karapürçek Women Education and Culture Center" in Karapürçek county of Ankara. The data related to the sociodemographic information and the levels of body satisfaction measured by the "body perception scale" of the participants were obtained by "face-to-face interview" technique. The scale can be scored between 40 and 200 and there is an inverse relationship between the score and body satisfaction. Body weight, height, waist-hip circumference measurements were taken as anthropometric measurement. Pearson correlation test was used to determine the relationship between the scores obtained from "Body Perception Scale" and anthropometric measurements. $p < 0.05$ was accepted as reliability coefficient.

The study included 146 women with a mean age of 52.7 ± 4.72 (42-63) years, 66.8% of whom were primary school graduates, 91.8% who were not working and 94.5% were married. The mean scale scores of women were 104.3 ± 25.17 (40-163) and 80.1% of them were obese and 19.9% of them were overweight (mean body mass index 34.5 ± 5.65 kg/m²). The mean waist circumference, hip circumference and waist/hip ratios were 100.3 ± 11.15 cm, 116.0 ± 11.56 cm and 0.88 ± 0.07 , respectively (high risk).

The average "body perception scale" scores did not change statistically significantly according to education level, working status, marital status and disease status ($p > 0.05$). Statistically significant positive correlation was found between the scale score and body weight, body mass index, waist circumference and hip circumference (respectively $r = 0.215$, $p = 0.009$; $r = 0.195$, $p = 0.018$; $r = 0.188$, $p = 0.023$; $r = 0.263$, $p = 0.001$). There was no correlation between scale score and age, waist/hip ratio ($p > 0.05$). The average scale scores were not different compared to the body mass index, waist circumference and waist/hip ratio groups ($p > 0.05$).

The results of the study show that as the body weight, body mass index, waist and hip circumference of women increase, their body satisfaction levels decrease significantly. However, according to anthropometric measurements, there was no difference between the scores of the groups with and without risk for metabolic health. The data obtained show that women are not satisfied with their body due to their increase in body weight regardless of their demographic characteristics. In order to achieve complete psychological well-being, these individuals should be able to lose weight and maintain healthy body weights, and activities should be developed in this direction.

Keywords: Woman, Body Image, Anthropometric Measurement

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKDENİZ DİYETİ KALİTE İNDEKSİNİN
(KIDMED) DEĞERLENDİRİLMESİ VE GÜNLÜK BESİN ÖGESİ ALIMLARI İLE
İLİŞKİSİ

Araş. Gör. Aylin BAYINDIR GÜMÜŞ
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya YARDIMCI
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Akdeniz diyeti, Akdeniz’e kıyısı olan ülkelerde daha düşük kronik hastalık ve daha yüksek yaşam beklentisi ile ilişkilendirilmiş, epidemiyolojik ve deneysel beslenme araştırmaları sonucu en sağlıklı beslenme modellerinden biri olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin günlük enerji, besin ögesi alımları ve posa tüketimleri ile Akdeniz diyetine uyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Kasım 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında, Ankara ilinde ikamet eden, rastgele seçilen gönüllü üniversite öğrencileri ile yürütülmüştür. Katılımcıların genel özelliklerini, geriye dönük 24 saatlik besin tüketim kayıtlarını ve Akdeniz Diyeti Kalite İndeksi’ni içeren soru formu ‘yüz yüze görüşme tekniği’ ile araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Akdeniz Diyeti Kalite İndeksi’nden (KIDMED) alınan toplam puan, “≥8” ise optimal diyet kalitesini, “4-7” ise ortalama diyet kalitesini ve “≤3” ise çok düşük diyet kalitesini ifade etmiştir. Veriler SPSS 15.0 istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Besin ögesi alımları ile KIDMED puanı arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Güvenilirlik katsayısı $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Çalışmaya ortalama yaşları 21.1 ± 1.4 (18-24 yıl) olan 401 (%86.2) kız ve 64 (%13.8) erkek olmak üzere 465 üniversite öğrencisi katılmıştır. Çoğunluk üçüncü (%30.5) ve dördüncü (%31.8) sınıfta öğrenim görmektedir ve %63.4’ü yurttadır. Ortalama beden kütle indeksi (BKİ) $21.6 \pm 2.9 \text{ kg/m}^2$ ’dir.

Öğrencilerin %8.6’sı “optimal”, %48.8’i “ortalama” ve %42.6’sı “çok düşük” diyet kalitesine sahiptir. Ortalama KIDMED puanları 4.0 ± 2.4 puan olup; cinsiyetler arasında anlamlı farklılık yoktur ($p > 0.05$). Günlük alınan enerji ve makro besin öğeleri olan karbonhidrat, protein, yağ, ve mikro besin öğeleri olan B₁ vitamini, B₂ vitamini, B₃ vitamini, B₆ vitamini, folat, C vitamini, kalsiyum, demir, çinko, potasyum, magnezyum ve fosfor ile indeks puanı arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan anlamlı ancak zayıf ilişkiler bulunmuştur (sırasıyla; $r=0.162$, $r=0.096$, $r=0.161$, $r=0.166$, $r=0.220$, $r=0.207$, $r=0.108$, $r=0.165$, $r=0.194$, $r=0.133$, $r=0.300$, $r=0.148$, $r=0.182$, $r=0.222$, $r=0.226$, $r=0.266$; $p < 0.05$).

Çalışma sonuçları üniversite öğrencilerinin ortalama diyet kalitesine sahip olduğunu ve optimal diyet kalitesine sahip bireylerin oranının oldukça düşük olduğunu göstermiştir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda öncelikle öğrencilerin diyet kalitelerinin yükseltilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca birçok besin ögesi ile Akdeniz Diyeti Kalite İndeksi puanı arasında pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Ancak bu korelasyonların birçoğu zayıf ilişkiyi göstermiştir. Sonuçların netlik kazanması için cinsiyetin dengeli olduğu, daha geniş örneklemli çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: KIDMED, Öğrenci, Makro Besin Ögesi, Mikro Besin Ögesi

EVALUATION OF UNIVERSITY STUDENTS' MEDITERRANEAN DIET QUALITY INDEX (KIDMED) AND RELATIONSHIP WITH DAILY NUTRIENT INTAKES

ABSTRACT

The Mediterranean diet has been associated with lower chronic diseases and higher life expectancy in countries on the Mediterranean coast. As a result of epidemiological and experimental nutrition research, it has been described as one of the healthiest nutrition models. The aim of this study was to evaluate the relationship between daily energy, nutrient intake, fiber consumption and adaptation to the Mediterranean diet of university students.

The study was conducted with randomly selected volunteer university students residing in Ankara between November 2017 and May 2018. The questionnaire including the general characteristics retrospective 24-hour food consumption records and Mediterranean Diet Quality Index of the participants was applied by the researchers with the '*face-to-face interview technique*'. The total score obtained from the Mediterranean Diet Quality Index (KIDMED) indicated optimal diet quality if " ≥ 8 ", average diet quality if "4-7" and very low diet quality if " ≤ 3 ". The data were evaluated with SPSS 15.0 statistical program. Pearson correlation test was used to determine the relationship between nutrient intake and KIDMED score. The reliability coefficient accepted as $p < 0.05$.

465 university students 401 (86.2%) girls and 64 (13.8%) boys with the mean age of 21.1 ± 1.4 (18-24 years) participated in the study. The majority were in the third (30.5%) and fourth (31.8%) classes and 63.4% were in dormitories. The mean body mass index (BMI) was $21.6 \pm 2.9 \text{ kg/m}^2$.

8.6% of students had "optimal", 48.8% had "average" and 42.6% had "very low" diet quality. The mean KIDMED scores were 4.0 ± 2.4 and there was no significant difference between genders ($p > 0.05$). There were positive, statistically significant but weak relationships between daily energy, macro nutrient such as carbohydrate, protein, fat, micro nutrients such as vitamin B₁, vitamin B₂, vitamin B₃, vitamin B₆, folate, vitamin C, calcium, iron, zinc, potassium, magnesium, phosphorus intakes and index score (respectively, $r=0.162$, $r=0.096$, $r=0.161$, $r=0.166$, $r=0.220$, $r=0.207$, $r=0.108$, $r=0.165$, $r=0.194$, $r=0.133$, $r=0.300$, $r=0.148$, $r=0.182$, $r=0.222$, $r=0.226$, $r=0.266$; $p < 0.05$).

The results of the study showed that university students had average diet quality and the ratio of individuals with optimal diet quality was quite low. When this situation is taken into consideration, first of all it is thought that the diet quality of the students should be increased. In addition, positive correlations were found between many nutrients and Mediterranean Diet Quality Index score. However, many of these correlations were weak. In order to clarify the results, studies with larger sample sizes should be conducted in which gender is balanced.

Keywords: KIDMED, Student, Macro Nutrient, Micro Nutrient

ALERJİK RİNİT EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İsmail AYTAÇ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Giriş ve Amaç: Alerjik rinit (AR) her yaş grubunda sık görülebilen kronik hastalıklardan biridir. Nazal havayolunun alerjik inflamasyonu olup burun mukozasında şişlik-kızarıklık, hapşırık, boğazda kaşıntı ve gözde kaşıntı-sulanma ile kendini gösterir. Hayatı tehdit etmemesine karşın yaşam kalitesini bozan otit, sinüzit ve astıma zemin hazırlayan alerjik bir rahatsızlıktır. Küresel sağlık problemi olan AR çocukluktan erişkinliğe kadar birçok kişiyi etkiler. Yetişkinlerin iş, çocukların okul performansını ve tüm yaş gruplarında sosyal hayatı etkilemektedir. Gelişmiş ülkelerde toplumun %20'den fazlasını etkileyen AR'nin Türkiye'de yapılan toplum bazlı bir çalışmada, prevalansı %27,7 olarak bildirilmiştir. Dünyada çocukluk çağı AR prevalansı hızlı bir artış göstermektedir oranları %0,8 –%45 arasında değişmektedir. Türkiye'de çocukluk çağı için değişik bölgelerde sıklığı %2,9-%44 olarak bildirilmektedir. Bu çalışma, AR tanılı hastaların yıllar içerisindeki sayısal değeri, yaş ve cinsiyet ile değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma bir üniversite hastanesinin KBB polikliniğinde AR hastalarının verileri ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Polikliniğine 5 yıl içerisinde (Ocak 2014-Ekim 2019) başvuran AR tanılı hastaların poliklinik toplam başvuru sayısına göre yaş ve cinsiyet bakımından değerlendirilmesi yapılmıştır. Elde edilen veriler Spearman korelasyon testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: AR başvurusu yıllara göre değerlendirildiğinde hasta sayısında artış saptanmış olup, 18 yaş altı ve üzeri her iki grupta başvuru sayısında artış gözlenmiştir ($p<0.1$). Cinsiyet bakımından ele alındığında ise erkek hastalarda AR tanısında artış görülmüştür. Özellikle yetişkin erkek hastalarda daha fazla artış saptanmıştır ($p<0.05$). Kadın hastaların sayısında da artış görülmüş, fakat istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Sonuç: AR genel tıp pratiğinde sık karşılaşılan bir sağlık sorunudur. Prevalansı ülkelere ve bölgelere göre farklılıklar göstermekle beraber yıllar içerisinde giderek artış göstermiştir. Risk faktörlerine bakılmaksızın yaş ve cinsiyete göre değerlendirildiğinde; hem çocuk hem de erişkin gruplarda AR tanısında artış görülmüştür. Erkek hastalarda yetişkinlerde daha fazla olmak üzere tüm yaş gruplarında artış saptanmıştır. Kadın hastalarda da nispeten daha az olmakla birlikte sayısal olarak artış gözlenmektedir. Ülkemizde yaygın olan bu hastalığın daha iyi anlaşılması için geniş popülasyonlu çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Alerji, Rinit, Epidemiyoloji

RETROSPECTIVE EVALUATION OF EPIDEMIOLOGIC CHARACTERISTICS OF ALLERGIC RHINITIS

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Allergic rhinitis (AR) is one of the most frequent chronic diseases of all age groups. It is the allergic inflammation of nasal airway, and appears with swelling-redness, sneezing, itching in the throat, and itching-watering in the eyes. Although it does not threaten life, it is an allergic disorder preventing autism, sinusitis and asthma, which impairs the life quality. AR, which is a global health problem, affects many people from childhood to

adulthood. It affects the work of adults and children's school performance and social life in all age groups. In a community-based study that was conducted in Turkey on AR, which affects more than 20% of the population in developed countries, the prevalence of it was reported to be 27.7%. The prevalence of childhood AR increases rapidly in the world, and rates range between 0.8% and 45%. In Turkey, the prevalence of it for childhood in different regions is reported to be 2.9%-44%. This study was conducted to evaluate the numerical values, ages and genders of the patients who were diagnosed with AR in years.

Method: The study was conducted in the descriptive fashion with the data of AR patients in the ENT outpatient clinic of a university hospital. The patients who were diagnosed with AR, who applied to the clinic in the past 5 years (January 2014-October 2019) were evaluated in terms of age and gender according to the total number of the applications. The data were analysed with the Spearman Correlation Test.

Results: When the AR application was evaluated according to years, it was determined that the number of the patients increased, and the number of applicants in both groups under the age of 18 and over also increased ($p < 0.1$). When considered in terms of gender, an increase was detected in its diagnosis in male patients. There was a greater increase, especially in adult male patients ($p < 0.05$). The number of female patients also increased; however, no statistically significant relations were found.

Result: AR is a frequent health problem in general medical practice. Its prevalence varies among countries and regions; however, it has increased through years. When evaluated according to age and gender, AR diagnosis was increased in both children and adult groups regardless of risk factors. An increase was found in male patients in all age groups, more in adults. Female patients were also relatively less in numerical terms. To better understand this disease, which is common in our country, wide-scale community studies are needed.

Keywords: Allergy, Rhinitis, Epidemiology

**NÖROLOJİK PROBLEMLER NEDENİ İLE GENEL YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE
YATAN HASTALARIN RETROSPEKTİF AKCİĞER GRAFİSİ
DEĞERLENDİRMESİ**

Uzm.Dr.Mahir KOTUK

Özel NCR Hastanesi

Dr.Öğr.Üyesi Nevhiz GÜNDOĞDU

SANKO Üniversitesi Sani Konukoğlu Uygulama ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Yoğun Bakım Ünitesine nörolojik problemler nedeni ile birçok hasta yatmaktadır. Bu hastaların rutin takibinde ve sorun oldukça hastalara akciğer grafileri çekilmektedir. Çalışmamızın amacı nörolojik problemler nedeni ile hastanemize yatan hastaların akciğer grafilerini retrospektif olarak değerlendirmek ve bu retrospektif değerlendirmeyle bu hastaların akciğer grafilerinde görülen rastlantısal sorunları ele almaktır.

Çalışmamızda Ekim 2017, Temmuz 2018 tarihleri arasında yoğun bakımımıza nörolojik problemler sebebi ile yatan 99 hastanın dosyaları retrospektif olarak taranarak hastaların demografik özellikleri, Glaskow Koma Skorları, APACHE Skorları, yoğun bakım yatış süreleri, mortaliteleri kayıt edilmiş sonrasında sistemden hastaların yattıkları dönemlere ait mevcut akciğer grafileri değerlendirilmiş bu grafilerde rastlantısal bulgular ve patolojiler kaydedilmiştir.

Çalışmaya alınan 99 hastadan 53'ü erkek, 46'sı kadındı. Hastaların yaş ortalaması 73.11'dir. Hastaların ortalama hastane yatış süreleri 8.83 gün olup; hastalardan 69 kişi taburcu edilirken 30 kişi ex olmuştur. Bu hastalardan 58 kişiye yatış süresince akciğer grafisi çekilmemiştir. Akciğer grafisi çekilen 41 hastadan 7'sinde pnömoni , 8'inde akciğer ödemi, 3'ünde kalp pili, 7'sinde plevral efüzyon, 16 'sında kardiyotorasik index artmış, 1'inde sağ omuzda fiksasyon materyaline ait görüntü, 1'inde azigos lobu saptanmış olup 15 grafi normal olarak değerlendirilmiştir. Altı hastada hastane başvuru grafileri normalken takipte pnömoni ile uyumlu görünüm saptanmış olup bu altı hastadan 4 kişi ex olurken 2'si taburcu edilmiştir.

Yoğun bakıma nörolojik problemlerle yatan tüm hastalara akciğer grafisi çekilmemiştir. Akciğer grafisi çekilen 41 hastadan 15 grafi normal saptanmış olup diğerlerinde tedavi gerektiren ya da tedaviyi düzenlemede önemli patolojiler saptanmıştır bu sebeple yoğun bakım yatışı olan hastaların yatış başlangıcında akciğer grafilerinin değerlendirilmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: Akciğer grafisi, Yoğun bakım, Nöroloji

İNSÜLİN DİRENCİ OLAN OLGULARDA D VİTAMİN DÜZEYLERİ

Uzm.Dr. Akif DOĞANTEKİN
Özel Gaziantep Emek Hastanesi

ÖZET

Giriş-Amaç : İnsülin direnci, hedef dokuların(kas, karaciğer ve yağ dokusu) insüline olan cevabının azalmasıdır. İnsülin direncinin, Tip2 Diyabetes Mellitus gelişmesinin altında yatan primer defektlerden biri olduğu düşünülmektedir (Christos Matzoros.Insülin resistance :Definition and clinical spectrum. <http://www.uptodate.com> 2012.). D vitamini esas olarak deride 7-dehidrokolesterol'den ultraviyole ışığın etkisiyle üretilen, kalsiyum ve fosforun kan düzeylerinin düzenlenmesinde, kemik döngüsünün uygun biçimde devamının sağlanmasında görevli steroid yapılı bir prohormondur (Muszkat P, Camargo MB, Griz LH, Lazaretti-Castro M. Evidence-based non-skeletal actions of vitamin D. Arq Bras Endocrinol Metabol 2010; 54: 110-117). Son dönemde yapılan çalışmaların sonuçları vitamin D eksikliğinin insülin direnci, tip 2 Diabetes Mellitus ve metabolik sendromla ilişkili olduğunu göstermektedir. Vitamin D replasmanının insülin direnci ve diyabetes mellitus tanısı olan hastalarda tedaviye olumlu etkileri tespit edilmiştir (Teegarden D, Donkin SS. Vitamin D: emerging new roles in insulin sensitivity. Nutr Res Rev 2009; 22: 82-92.). Düşük D vitamin düzeylerinin non-diabetik obez kişilerde insülin direnci ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. D vitamini yetersizliğinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde giderek artan bir halk sağlığı sorunu olduğu görülmüştür. D vitamininin bilinen kemik kas sistemindeki klasik etkilerinin dışında birçok önemli fonksiyonun olduğu anlaşılmıştır (Pittas AG, Harris SS, Stark PC, Dawson-Hughes B. The effects of calcium and vitamin D supplementation on blood glucose and markers of inflammation in nondiabetic adults. Diabetes Care 2007; 30(4): 980-6). D vitamininin kardiyovasküler hastalıklar, metabolik sendrom ve Tip2 DM gibi kronik hastalıklarla ilişkili olduğu saptanmıştır. Kanda 25-hidroksivitamin D [25(OH)D3] düzeylerinin obezite, metabolik sendrom ve diyabetle ilişkili olduğu belirlenmiştir (Mathieu C, Gysemans C, Giuliatti A, Bouillon R. Vitamin D and diabetes. Diabetologia 2005;48(7): 1247-1257.).

Bu çalışmanın amacı, tüm vücuttaki insülin duyarlılığının bir göstergesi olan insülin direnci (HOMA-IR değerleri) yüksek olan bireylerde D vitamin düzeylerini incelemektir. Bu çalışmada daha önceden insülin direnci, diyabetes mellitus ve herhangi bir hastalık öyküsü olmayan bireyler ile insülin direnci olan bireyler arasındaki 25-hidroksivitamin D konsantrasyonlarının karşılaştırılması ve vitamin D'nin glukoz homeostazı üzerine olası etkilerinin araştırılması amaçlandı.

Yöntem : Olgular insülin direnci olan ve olmayanlar olarak 2 gruba ayrıldı. Her 2 grubun D vitamin düzeyleri karşılaştırıldı. Homeostasis Model ile İnsülin Direncini Değerlendirme skoru (HOMA-IR) şu formülle hesaplandı : $HOMA-IR = \frac{açlık\ glikoz\ (mg/dl) \times açlık\ insülin\ (\mu U/ml)}{405}$. HOMA-IR skoru $\geq 2,5$ olanların insülin direnci olduğu kabul edildi. Çalışmaya insülin direnci olan toplam 58 hasta (43 kadın, 15 erkek, yaş ortalaması; $36,20 \pm 13,25$) ve 56 kişilik insülin direnci olmayan kontrol grubu (48 kadın, 8 erkek, yaş ortalaması; $35,14 \pm 10,96$ yıl) alındı.

Bulgular: Vitamin D ile HbA1c arasında ilişki olup olmadığına bakıldı ve vitamin D düzeyleri ile HbA1c arasında anlamlı korelasyon gözlemlendi ($p < 0,05$). Kontrol grubu ve insülin direnci olan hastaların vitamin D düzeyleri karşılaştırıldığında, insülin direnci olan grupta vitamin D düzeyleri düşük bulundu fakat istatistiksek olarak anlamlı değildi (sırasıyla; $27,67 \pm 9,71$ ng/ml ve $24,27 \pm 10,09$ ng/ml ; $p = 0.07$).

Sonuç : Son dönemde yapılan çalışmaların sonuçları vitamin D eksikliğinin insülin direnci, tip 2 diyabetes mellitus ve metabolik sendromla ilişkili olduğunu göstermektedir. Biz bu çalışmamızda gruplar arasında 25-hidroksivitamin D düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulamadık. İnsülin direnci, diyabetes mellitus ve D vitamini arasındaki etkileşimin tespiti için daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler : İnsülin direnci, D vitamini, HbA1c

PSİKOSOSYAL REHABİLİTASYON VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Zeynep KOÇ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Bütün dünyada yetiyitimine en çok neden olan 10 hastalıktan beşi ruhsal bozukluklardır. Bunlar; majör depresyon, şizofreni, iki uçlu bozukluklar, alkole bağlı sorunlar, obsesif kompulsif bozukluk'tur. Yetiyitimine Uyarlanmış Yaşam Yılı-YUYY ya da kısaca yetiyitimi yılı-YY ölçümlerine göre; 1988'de dünyada toplam yetiyitimi kayıplarının %12'si ruhsal bozukluklar yüzünden olmaktadır. Bütün dünyada global hastalık yükünün ilk 10 nedeni arasında majör depresyon beşinci sırayı almaktadır. Türkiye hastalık yükü çalışması'nda ulusal düzeyde hastalık yükü nedenlerinin temel hastalık gruplarına göre dağılımı yapıldığında, kardiyovasküler hastalıklardan sonra %19 ile ikinci sırada ruhsal bozukluk grubunun yer aldığı görülmektedir. Hastalık yükünün hesaplanmasında kullanılan ve "Özürlülükle Kaybedilen Yaşam Yılları"na bakıldığında, en fazla YLD'ye neden olan temel hastalık gruplarında ilk sırayı ruhsal bozuklukların aldığı görülmektedir. Kronik ruhsal hastalıkların bireye, aileye ve topluma, sonuç olarak da insanlığa olumsuz bir maliyeti vardır. Kişiyi, aileyi ve toplumu bu yüklü maliyetten kurtarmanın önemli bir yolu psikososyal rehabilitasyon hizmetlerinin kurumsallaşmasını ve işlemlerini sağlamaktır. Psikososyal rehabilitasyon, ruhsal sağlık hizmetlerinde önemli bir unsurdur. Ruhsal bozukluğu olan bireyin, toplumdan soyutlanması ve toplum içinde eski rol ve fonksiyonlarını yerine getirmemesi birey, aile ve bu alanda hizmet veren sağlık personeli için önemli bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 'rehabilitasyon/iyileştirme, ruhsal bozukluk nedeniyle bireydeki işlev kaybı, yetersizlik ve engellerin azaltılması ya da ortadan kaldırılması ve bireyin yaşam kalitesini mümkün olduğunca yükseltmek amacıyla planlanan müdahale ve eylemler' olarak tanımlanmaktadır. Psikososyal rehabilitasyon, ruhsal rahatsızlığa bağlı yeti yitimi bulunan kişilere, kendi çevreleri içinde kendilerinden beklenen rollere uyum sağlamak için gereken yardım ve becerileri kazandırarak işlevsellik ve yaşam kalitelerini iyileştirmek üzere tasarlanmış çok çeşitli girişimleri içinde barındıran kapsamlı, eşgüdümlü ve uzun süreli bir stratejiler bütünüdür. Rehabilitasyon hizmetleri bir ekip işidir. Ekip psikiyatrist, hemşire, sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve diğer meslek üyelerinden oluşmaktadır. Rehabilitasyon çalışmalarında görev alan hemşirenin birey, aile ve toplumla ilgili unsurları tanıması bu konularda eğitim almış olması gerekir. Rehabilitasyon hizmetlerinde hemşire, değerlendirme ve eğitim verme becerisine, hastayı motive etme becerisine, ekip çalışmasını yürütme becerisine sahip olmalıdır. Rehabilitasyon hemşiresi hasta, aile ve topluma yönelik olarak çalışmalarını yürütür. Bu nedenle bu alanlarda veri toplar. Topladığı veriler ışığında bakım planını hazırlar gerekli hemşirelik girişimlerini uygular ve değerlendirir. Hastayı bütüncül olarak ele alır. Günlük yaşam sürecinde gerekli iletişim ve bağımsız yaşama becerilerinin kazandırılmasını sağlar. Hastanın kendine bakımını geliştirerek yaşam kalitesini artırmayı öğretir, destekler ve gözler, Hastanın stresle başa çıkma yolları ve problem çözme becerilerini değerlendirerek, becerilerinin gelişmesine yardım eder. Hasta ve yakınlarına yönelik psikoeğitim grupları planlar, uygular, bu uygulamalara rehberlik eder.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, Psikososyal Rehabilitasyon, Ruhsal Bozukluk,

**RUHSAL BOZUKLUKLARDA SOSYAL İŞLEVSELLİK VE PSİKİYATRİ
HEMŞİRELİĞİ GİRİŞİMLERİ**

Zeynep KOÇ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Dünyada yeti yitimine en çok neden olan 10 hastalıktan beşi ruhsal bozukluklardır. Ruhsal bozuklukların tanı ve sınıflandırması için kullanılan DSM-5 tanı kriterlerinden biri sosyal işlevsellikte bozulmadır. Bunlara ek olarak literatürde ruhsal bozukluklarda sosyal işlevselliğin bozulduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Uzdil ve Tanrıverdi (2014) yaptıkları çalışmada farmakolojik tedaviye ek olarak psikososyal beceri eğitimi programının uygulanmasının şizofreni hastalarının fonksiyonel remisyon seviyelerini arttırmada oldukça etkili olduğunu bulmuşlardır. Can ve Tanrıverdi (2015) ve Ersöğütü ve Karakaş (2016) madde kullanım bozukluğu olan hastaların orta düzeyde bir sosyal işlevsellik düzeyine sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Van Liempt ve ark. (2017) 60 yaş üstü şizofreni ve bipolar hastaların sosyal işlevsellik düzeylerini karşılaştırdıkları çalışmada, toplumda yaşayan yaşlı hastalarda şizofreninin, bipolar bozukluğa kıyasla sosyal işlevsellik üzerinde daha yıkıcı bir etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. Depresyonda sosyal risk faktörleri, sosyal bozulmalar ve sosyal işlevsellik ile ilişkilidir. Velthorst ve ark. (2017) psikotik bozukluğu olan bireylerin 20 yıllık boylamsal sosyal işlevsel yörüngelerini inceleyen prospektif bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada, şizofreni spektrum bozukluğu olan hastaların genel olarak daha kötü sosyal sonuçları olduğu, tüm hastalarda hastalık sonrası sosyal işlevsellikte oldukça inatçı ve uzun süreli bozulmalar olduğu saptanmıştır. Ayrıca, psikotik bir bozukluk gelişen önemli sayıda bireyin 20 yıllık yörüngeler arasındaki sosyal işleyiş düzeyinde dik bir düşüşün olduğu dönemler; çocukluk çağı, erken ergenlik ile ilk hastaneye yatış arasındaki yıllar olarak tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak, şizofreni spektrum bozukluklarında hastalığın başlamasından sonraki 3 yıl içinde sosyal işlevsellikte ciddi bir düşüş olduğu fakat akut hastalık evresinden sonra psikoz ile bipolar bozukluğa kıyasla daha stabil seyrettiği bulunmuştur. Kapezinski ve ark. (2016) şiddetli depresyonu olan hastalar, orta derecede depresyonu olanlara göre daha kötü işlevsellik gösterdiğini saptamışlardır. Saris ve ark. (2017) anksiyete, depresyon, anksiyete ve depresyon komorbid tanısı olan hastalarda sosyal işlevselliğin bozulduğunu tespit etmişlerdir. Tüm bunlar düşünüldüğünde, ruhsal bozukluklarda sosyal işlevselliğin önemli ölçüde bozulduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, Psikiyatri hemşiresi hastaya uygun bir biçimde psikososyal beceri eğitimi verebilir. Ayrıca, psikiyatri hemşireleri kişisel gelişime olanak sağlayan terapötik grup faaliyetlerini (sabah selamlamaları ve iş, meslek, spor, sinema, kitaplar, seyahat vb.) teşvik etmek ve özgüven, girişimcilik ve sosyal işleyişin yanı sıra hastaların katılımını teşvik ve gözlemlemenin artırılması gibi önemli sorumluluklara sahiptir. Psikiyatri hemşireleri, ruhsal bozukluğu olan hastaların bakım planlarına taburculuk sonrası rehabilitasyon hizmetlerini de dahil etmelidir. Hastalara, sosyal işlevsellik konusunda danışmanlık hizmeti vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, Ruhsal Bozukluk, Sosyal İşlevsellik

ZOR HASTA KAVRAMI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Zeynep KOÇ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Literatürde, iletişimi engelleyen davranışları olan hastalar “zor hasta” olarak tanımlanmıştır. “Zor hasta” ifadesi aslında bir anlamda sağlık personelinin yapmış olduğu bir etiketlemedir. Çünkü bu tanımın altında sağlık personelinin bireysel algısı yer almaktadır. Hemşirelik ve tıp alanlarında zor hasta kavramı, bu hastalara yapılabilecek en iyi müdahale yöntemlerinin düzenlenebilmesi için araştırmalarla tanımlanmaya çalışılmıştır. Çünkü bu hastalar zamanı, sabrı ve kaynakları tüketen hastalar olarak görülmektedir. Klinik uygulamalarda karşılaşılan hastaların yaklaşık %15’inin zor hasta olduğu tahmin edilmektedir. Zor hastalar istekleri olan, ikincil kazanç sağlama amacı güden, agresif, tehlikeli, ilgi bekleyen, ağlayan, iş birliği yapmayan, cinsel içerikli davranışları olan, sözel iletişim kurmayan kural tanımayan, anksiyetesi yüksek, içedönük, yalan söyleyen, korkmuş, inatçı, kafası karışmış, bastan çıkarıcı, kırıncı, açıklanamayan semptomları olan, hijyeni kötü olan, bakım gerektirdiklerine uymayan, hastalığını inkâr eden hastalar olarak belirtilmiştir. Hemşirelik bağlamında tanımlanan zor hastanın özellikleri, beklenen hasta rolü ile çatışan bazı davranışsal özelliklerin varlığıdır. Hemşire inançları ve değerleri ile çelişen bazı kişisel özelliklerin varlığı ve hemşirelerin yetkinlik ve kontrollerine meydan okuduğu şeklinde algıladıkları hasta davranışlarının varlığıdır. Zor hasta hemşireler tarafından, hemşirelerin zamanlarının çoğunu onlar için tükettiği, işlerini onların istekleriyle, şikâyetleriyle, uyum eksiklikleriyle geciktirdiği veya hemşirelerin onlar için tasarladığı uygulamaları engelleyen hasta grubu olarak tanımlanmaktadır. Zor hastalarla iletişim güçlüklerinin nedenleri incelendiğinde; öne çıkan nedenler; hemşirelerin etkisiz iletişim kurmaları, iş temposunun yoğun olması nedeniyle hastaya yeterince zaman ayırmamaları, hastaların gerçek sorununu fark etmemeleridir. Zor hasta fenomeni hemşire ile hasta arasındaki sosyal etkileşim doğasının bir parçasıdır. Kliniklerde karşılaşılan, tedaviyi ve etkili hemşirelik bakımını olumsuz etkileyen, hemşirenin fizyolojik ve psikolojik anlamda güçlük yaşamasına neden olan zor hasta davranışlarına müdahale ederken, dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bunlardan ilki hastayı hastalıktan ibaret bir nesne gibi değil, yardım gereksinimleri olan bir birey olarak kabul etmektir. Hastayı aktif şekilde dinlemek, hastanın sözel ve sözsüz davranışları ile ifade etmek istediklerinin ne olduğuna odaklanmak gerekmektedir. Bunun için hasta ile iletişimde iletişim tekniklerinden faydalanarak kendini ifade etmesine olanak sağlanmalıdır. Hastanın anksiyete kaynakları değerlendirilmeli ve uygun destek sistemleri araştırılarak, bunlardan yararlanabilmesi için yönlendirilmelidir. Zor hasta davranışını yönetmede kullanılan en etkili yöntemlerden biri empati yapmaktır. Empatik olma yeteneği zor hasta ile karşılaşmayı ve iletişim kurulmasını kolaylaştırır. Hemşire- hasta ilişkisi açık ve anlaşılır bir çerçevede kurulursa etkili bir ilişki olur. Doğrudan konuşmak ve davranmak, uygun olduğu düşünülen durumlarda mizahı kullanmak, hastanın bakım ve tedavisinde hasta ve ailesiyle işbirliği yapmak hemşire- hasta ilişkisini olumlu etkilediği gibi hastanın bağımsızlaşmasını ve kendi bakımına katılmasını olumlu etkiler. Hastaya inanmak ve hastayla birlikte hazırlanacak gerçekçi bir bakım planı oluşturmak da sağlıklı bir ilişki geliştirilmesi ve sürdürülmesini etkiler.

Anahtar Kelimeler: Zor Hasta, Hemşirelik Yaklaşımı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ LİDERLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Öğretmen liderler, öğrencilerle birlikte öğretim vizyonunu paylaşabilen, bunun gereklerini planlara yansıtarak ve hem kendisi benimseyerek hem de öğrencilerine benimseterek gerçekleştiren kişilerdir. Öğretmenlerin öğrencilerle, diğer öğretmenlerle ve eğitim programlarıyla olan doğal bağlantıları, onları okulda motivasyon ve sinerji oluşturan ve okul reformu çalışmalarını etkileyen bir pozisyona getirebilir. Bu sayede lider olarak öğretmen çevresinde değişimin ve gelişimin öncüsü olacaktır.

Yapılan bu çalışmada öğretmen adaylarının sınıf içi liderlik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde;

- (1) Öğretmen adaylarının baskın olan sınıf içi liderlik özelliği hangisidir?
- (2) Sınıf, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Matematik öğretmeni adaylarının baskın olan sınıf içi liderlik özelliği hangisidir?
- (3) Öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre baskın olan sınıf içi liderlik özellik düzeyleri nedir?

sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Gaziantep Üniversitesi Nizip Eğitim Fakültesi son sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma evreninin tamamına ulaşılması hedeflenmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Eriş (2019) tarafından geliştirilen “Sınıf içi liderlik ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 4 boyuttan (uzman, benzeşim, ödüllendirici ve zorlayıcı lider) ve 34 maddeden oluşmaktadır. Uzman liderlik boyutunda 12; benzeşim liderlik boyutunda 9; ödüllendirici liderlik boyutunda 5 ve zorlayıcı liderlik boyutunda 8 madde bulunmaktadır. Ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçme aracı öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Ölçme aracı ile elde edilen verilerin analizinde aritmetik betimsel istatistik değerlerinden yararlanılmıştır. Veri analizi şu aşamada raporlaştırılmamıştır.

Anahtar sözcükler: öğretmen adayı, öğretmen liderliği, sınıf içi liderlik

**MEB TAVSİYELİ 100 TEMEL ESERDEN YAZARI TÜRK OLAN ROMANLARIN
DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU
Gaziantep Üniversitesi

Ahmet KARACAN
MEB

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerine yönelik 2004 yılından beri MEB tavsiyesiyle okutulan 100 Temel Eser arasından seçilen Türk yazarlara ait 7 eserin milli, manevi, dini, sosyal-kültürel ve evrensel değerlerin çerçevesinde incelenmesidir. Çalışmada denek ve katılımcı tepkiselliği sorununa neden olmayan, alan yazını analiz ederek araştırma sorularını detaylı açıklayabilme olanağı veren doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 100 Temel Eser arasındaki romanlardan ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen 7 adet roman incelenmiştir. İlgili değerlerin romanlarda hangi sıklıkla işlendiği ve alt kategoride hangi değerler gözetilerek verilmeye çalışıldığı yerli, Türk yazarlar ve onların romanları üzerinden incelenmiştir. Verilerin analizi basamağında romanların tüm içeriği analiz kapsamına alınmıştır ve romanların analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, incelenen romanlarda en çok bulunan değerler sevgi, yardımseverlik, estetik, merhamet-duyarlılık paylaşımcılık-dayanışma, saygı, dürüstlük-doğruluk, emek-çalışkanlık, fedakârlık değerleridir. En az bulunan değerler ise vefa, erdem, iffetli olma, dini bayramlar, bilgelik, güven, sağlıklı olma, iradeli olma, barış, bilimsellik değerleridir.

İncelenen romanlarda doğruluk-dürüstlük, misafirperverlik, Tanrı inancı, merhamet-duyarlılık, paylaşımcılık-dayanışma, adil olma, emek-çalışkanlık, barış, sağlıklı olma ve estetik değerleri en çok “İbrahim Efendi Konağı”nda, vatanseverlik, bağımsızlık, kahramanlık, birlik-beraberlik, fedakârlık ile vatan ve millet menfaatlerini öncelikle gözetme değerleri en çok “Esir Şehrin İnsanları”nda, sevgi, hoşgörü, evlilik değerleri en çok “Tütün Zamanı (Zeliş-1) de, saygı, sorumluluk, uygar-onurlu olma değeri “Eskici ve Oğulları”nda, yardımseverlik değeri en çok “Esir Şehrin İnsanları” ile “İbrahim Efendi Konağı”nda, Aile birliğine önem verme ve ahlaklı olma değerleri en çok “Gençlerle Baş başa” da yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Değerler Eğitimi, Yazarı Türk Olan Roman, Ortaöğretim Yüz Temel Eser

**SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM GÖRDÜĞÜ GEÇİCİ EĞİTİM
MERKEZLERİNDE UYGULANAN EĞİTİM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Dr. Öğr. Üyesi Recep KAHRAMANOĞLU
Gaziantep Üniversitesi

Aysun YILMAZ
MEB

ÖZET

Bu çalışmada, Suriyeli mülteci çocuklar için Milli Eğitim Bakanlığınca kurulmuş Geçici Eğitim Merkezlerinde uygulanan eğitim hakkında öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırmada Nitel Araştırma yöntemlerinden Olgubilim Deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Gaziantep ili Şenel Sabri Turan İlkokulu, Mehmet Akif İnan Ortaokulu ve Ocaklar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde kurulan Geçici Eğitim Merkezlerinde(GEM) görev yapan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmada nitel verilerin çözümlemesi için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerde; dil problemi, sosyo-ekonomik temelli problemler ve program içeriği ile ilgili sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan katılımcılar bu sorunlara öncelikli olarak daha kapsamlı bir dil eğitimi vererek, sosyo-ekonomik sorunlara çözüm üreterek ve ders programının içeriğinde ve ders saatlerinde değişime giderek çözümler üretebileceği önerilerinde bulunmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Suriyeli öğrenci, Geçici Eğitim Merkezi(GEM), Mülteci Eğitimi

**PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ
BİLGİLERİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK
İnönü Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM
İnönü Üniversitesi

ÖZET

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesi gereğince öğretmenlik mesleği; “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği ve öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle görevlendirilmişlerdir” şeklinde açıklanmaktadır (MEB, 2014). Öğretmen yetiştirme sistemi, eğitim sistemleriyle ilgili önemli sorunlardan biri olmamalıdır. Ancak bu durum ülkemiz açısından sorun olmaya devam etmekte, farklı yollara müracaat edilmektedir. Bu yollardan biri, eğitim fakülteleri mezunlarından başka meslek elemanlarının öğretmen olabilmeleri için YÖK tarafından izin verilen öğretmenlik formasyon programlarıdır. Bu tür çabalar, öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği ile ilgili sorunların devam ettiğini göstermektedir (Özkan, 2012: 30). Öğretmenlik mesleği ile ilgili yapılan araştırmalarda, etkili bir öğretmenlik için, öğretmenin yetişmiş olduğu alan ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması, öğretmenlik mesleğine ait olan öğretmenlik formasyon becerisini edinmiş olması ve öğretmenlik ile ilgili diğer bilgi ve becerilere sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bir öğretmenin neyi, nasıl ve ne zaman öğreteceği müfredat programlarında açıklanmasına rağmen, bunların uygulanış etkililiği öğretmenin kendi bilgi, beceri ve deneyimleri ile de doğru orantılıdır (Özkan & Arslantaş, 2013). Pedagojik formasyon eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki bilgilerini geliştirmeye yönelik etkisini incelemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla İnönü Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşleri, araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırmaya 30 öğrenci katılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırmalarda kullanılan betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının görüşlerinde çeşitli farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmen adayı, mesleki bilgi

**INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PEDAGOGIC FORMATION EDUCATION
ON TEACHER' PROFESSIONAL DEVELOPMENT**

In accordance with Article 43 of the Basic Law of National Education No. 1739; Bir A specialization profession and teachers who are responsible for the education, training and related administrative duties of the state and teachers are assigned to carry out these duties in accordance with the aims and basic principles of Turkish National Education ” (MEB, 2014). Teacher training system should not be one of the important problems related to education

systems. However, this situation continues to be a problem for our country, different ways are applied. One of these ways is teaching formation programs that are allowed by the Council of Higher Education (YÖK) in order to enable teachers other than graduates of education faculties to become teachers. Such efforts show that problems related to teacher training and teaching profession continue (Özkan, 2012: 30). In the researches related to the teaching profession, it is emphasized that for effective teaching, the teacher should have sufficient knowledge about the field in which he / she has been trained, should have the teaching formation skills belonging to the teaching profession and have other knowledge and skills related to teaching. Although what a teacher will teach, when and when it is explained in the curriculum, the effectiveness of their implementation is directly proportional to the teacher's own knowledge, skills and experiences (Özkan & Arslantaş, 2013). The purpose of this study is to examine the effect of pedagogical formation education on improving the professional knowledge of prospective teachers. For this purpose, the opinions of İnönü University Pedagogical Formation Education students were determined through an interview form prepared by the researchers. 30 students participated in the study. The descriptive analysis method used in qualitative research was used to analyze the data. At the end of the research, it was found out that there were several differences in the opinions of the prospective teachers.

Key Words: Pedagogical formation education, prospective teachers, professional knowledge

**PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ
BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK
İnönü Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM
İnönü Üniversitesi

ÖZET

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 43. Maddesi gereğince öğretmenlik mesleği; “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği ve öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle görevlendirilmişlerdir” şeklinde açıklanmaktadır (MEB, 2014). Öğretmen yetiştirme sistemi, eğitim sistemleriyle ilgili önemli sorunlardan biri olmamalıdır. Ancak bu durum ülkemiz açısından sorun olmaya devam etmekte, farklı yollara müracaat edilmektedir. Bu yollardan biri, eğitim fakülteleri mezunlarından başka meslek elemanlarının öğretmen olabilmeleri için YÖK tarafından izin verilen öğretmenlik formasyon programlarıdır. Bu tür çabalar, öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği ile ilgili sorunların devam ettiğini göstermektedir (Özkan, 2012: 30). Öğretmenlik mesleği ile ilgili yapılan araştırmalarda, etkili bir öğretmenlik için, öğretmenin yetişmiş olduğu alan ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması, öğretmenlik mesleğine ait olan öğretmenlik formasyon becerisini edinmiş olması ve öğretmenlik ile ilgili diğer bilgi ve becerilere sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bir öğretmenin neyi, nasıl ve ne zaman öğreteceği müfredat programlarında açıklanmasına rağmen, bunların uygulanış etkililiği öğretmenin kendi bilgi, beceri ve deneyimleri ile de doğru orantılıdır (Özkan & Arslantaş, 2013). Pedagojik formasyon eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik etkisini incelemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla İnönü Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşleri, araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırmaya 30 öğrenci katılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırmalarda kullanılan betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının görüşlerinde çeşitli farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmen adayı, mesleki beceri

**INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PEDAGOGIC FORMATION EDUCATION
ON TEACHER' PROFESSIONAL SKILL**

In accordance with Article 43 of the Basic Law of National Education No. 1739; Bir A specialization profession and teachers who are responsible for the education, training and related administrative duties of the state and teachers are assigned to carry out these duties in accordance with the aims and basic principles of Turkish National Education ” (MEB, 2014). Teacher training system should not be one of the important problems related to education systems. However, this situation continues to be a problem for our country, different ways are applied. One of these ways is teaching formation programs that are allowed by the Council of Higher Education (YÖK) in order to enable teachers other than graduates of education faculties to become teachers. Such efforts show that problems related to teacher training and teaching profession continue (Özkan, 2012: 30). In the researches related to the teaching profession, it is emphasized that for effective teaching, the teacher should have sufficient knowledge about the field in which he / she has been trained, should have the teaching formation skills belonging to the teaching profession and have other knowledge and skills related to teaching. Although what a teacher will teach, when and when it is explained in the curriculum, the effectiveness of their implementation is directly proportional to the teacher's own knowledge, skills and experiences (Özkan & Arslantaş, 2013). The aim of this study is to examine the effect of pedagogical formation education on the development of professional skills of prospective teachers. For this purpose, the opinions of İnönü University Pedagogical Formation Education students were determined through an interview form prepared by the researchers. 30 students participated in the study. The descriptive analysis method used in qualitative research was used to analyze the data. At the end of the research, it was found out that there were several differences in the opinions of the prospective teachers.

Key Words: Pedagogical formation education, prospective teachers, professional skill

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ TUTUM VE DEĞERLERİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Ezlam SUSAM
İnönü Üniversitesi

Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK
İnönü Üniversitesi

ÖZET

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesi gereğince öğretmenlik mesleği; “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği ve öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle görevlendirilmişlerdir” şeklinde açıklanmaktadır (MEB, 2014). Öğretmen yetiştirme sistemi, eğitim sistemleriyle ilgili önemli sorunlardan biri olmamalıdır. Ancak bu durum ülkemiz açısından sorun olmaya devam etmekte, farklı yollara müracaat edilmektedir. Bu yollardan biri, eğitim fakülteleri mezunlarından başka meslek elemanlarının öğretmen olabilmeleri için YÖK tarafından izin verilen öğretmenlik formasyon programlarıdır. Bu tür çabalar, öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği ile ilgili sorunların devam ettiğini göstermektedir (Özkan, 2012: 30). Öğretmenlik mesleğine eğitsel bir değer kazandırabilmek için öğretmenlerin, ders anlatmaları ile beraber, öğrenci başarılarına olumlu katkı sağlayacak bilgi, beceri ve tutumlar gibi her tür öğretmen davranışına sahip olması gerekir. Öğretmenlik mesleği; alan bilgi ve becerilerinin yanı sıra, aynı zamanda tutum ve düzenli alışkanlıklar gerektiren bir meslektir (Özkan, 2012: 31). Pedagojik formasyon eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki tutum ve değerlerini geliştirmeye yönelik etkisini incelemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla İnönü Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşleri, araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu aracılığıyla belirlenmiştir. Araştırmaya 30 öğrenci katılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırmalarda kullanılan betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının görüşlerinde çeşitli farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmen adayı, mesleki tutum ve değerler

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PEDAGOGIC FORMATION TRAINING ON PROSPECTIVE TEACHERS 'PROFESSIONAL ATTITUDES AND VALUES

In accordance with Article 43 of the Basic Law of National Education No. 1739; Bir A specialization profession and teachers who are responsible for the education, training and related administrative duties of the state and teachers are assigned to carry out these duties in accordance with the aims and basic principles of Turkish National Education ” (MEB, 2014). Teacher training system should not be one of the important problems related to education systems. However, this situation continues to be a problem for our country, different ways are

applied. One of these ways is teaching formation programs that are allowed by the Council of Higher Education (YÖK) in order to enable teachers other than graduates of education faculties to become teachers. Such efforts show that problems related to teacher training and teaching profession continue (Özkan, 2012: 30). In order to bring an educational value to the teaching profession, teachers should have all kinds of teacher behaviors such as knowledge, skills and attitudes that will contribute positively to student achievement together with their lectures. Teaching profession; Besides knowledge and skills in the field, it is also a profession that requires attitude and regular habits (Özkan, 2012: 31). The purpose of this study is to examine the effect of pedagogical formation education on improving the professional knowledge of prospective teachers. For this purpose, the opinions of İnönü University Pedagogical Formation Education students were determined through an interview form prepared by the researchers. 30 students participated in the study. The descriptive analysis method used in qualitative research was used to analyze the data. At the end of the research, it was found out that there were several differences in the opinions of the prospective teachers.

Key Words: Pedagogical formation education, prospective teachers, professional attitudes and values

DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Ahmet NALÇACI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Mehmet TOSUN
Nizip Namık Kemal Ortaokulu

ÖZET

Değerler bireylerin düşüncelerini, tutumlarını ve davranışlarını etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır. Değerlerin bireylere aktarılması toplumun devamı ve huzuru için oldukça önemlidir. Çünkü değerlerin toplumda yaşayan bireyleri birleştirici özelliği bulunmaktadır. Bu nedenle değerlerin gelecek nesle aktarılması için arayışlar her dönem ailelerin ve eğitimcilerin ilgisini çekmiştir. Değerlerin bireylere kazandırılmasında aile, okul, çevre, akran grupları ve medya etkilidir. Değerlerin kazandırılması her zaman, her yerde ve her yaşta devam eder. Değerlerin aktarılması ailede başlar. Günümüzde ailelerin geniş aileden çekirdek aileye hızla dönüşmesi ve kadının iş hayatında daha fazla yer alması, medyanın, çevrenin ve akran gruplarının bireyler üzerinde etkisinin artmasına bağlı olarak değerlerin kazandırılmasında eğitim kurumlarının görev, rol ve sorumlulukları artmıştır. Aile ve eğitim kurumları değerlerin aktarılmasında sürekli işbirliği içerisinde olmalıdır. Ailede verilen değerlerin okul ve çevrede pekiştirilmesi gerekir. Okul hem akademik açıdan hem de değerler açısından bireyleri yetiştirmektedir. Eğitim kurumları genelde ders öğretim programlarında yer alan içeriği özelde ise değerleri kazandırmaktadır. Okulda öğretmenler değer öğretim stratejilerinin kullanarak ve model olarak örtük program araçlığıyla değerleri öğrencilerine kazandırabilir. Öğretmenlerin görüşleri alınarak değerlerin aktarılmasına yönelik eksikliklerinin belirlenmesi ve daha iyi niteliğe ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda araştırmada değerlerin kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken konu ile ilgili alan yazın incelenmiştir. Hazırlanan görüşme formunda alandaki uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda gereken düzenlemeler yapılmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerden, görüşme formundaki sorulara yazılı bir biçimde cevap vermeleri istenmiştir. Yapılan görüşmelerin analizinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler “Ö1-SB/E” şeklinde kodlanmıştır. Ö (öğretmen) 1 (görüşme sırası) – SB (Sosyal Bilgiler “branşı”) E/K (cinsiyeti) ifade etmektedir. Katılımcılardan değerlerin kazandırılmasında; öğretmenlerin yeterliliği, verimliliği, öğretim programlarının, ailenin, çevrenin, medyanın ve akran gruplarının etkileri ile etkili değer eğitimi ilişkine görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgulara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Değer Kazandırma, Okul, Öğretmen

TEACHER OPINIONS REGARDING THE GAINING OF VALUES

ABSTRACT

Values are among the factors that affect individuals' thoughts, attitudes and behaviours. The transmission of values to individuals is crucial for the society to sustain its existence and peace since values unite the individuals living in the society. Therefore, the pursuits regarding the transmission of values to the next generation have attracted the attention of families and trainers in every era. Family, school, environment, peer groups and media are effective in terms of bringing in values to individuals. Bringing in values continues all the time, everywhere and at every age. The transmission of values starts in the family. Since families are rapidly transformed from extended family into nuclear family, women are more involved in business life and that the effect of media, environment and peer groups on individuals has increased; the mission, role and responsibilities of educational institutions in bringing in values have increased. Family and educational constitutions should be in a constant cooperation in the transmission of values. The values gained in the family should be reinforced at school and in the environment. The school raises individuals both academically and in terms of values. Educational institutions bring in the content in the curriculums in general and the values, in particular. At school, teachers can bring in values to their students using value teaching strategies and through hidden curriculum as a model. The determination of deficiencies regarding the transmission of values, receiving the opinions of teachers will contribute to access a better quality. Within this scope, this study aims to determine the opinions of teachers concerning the transmission of values. Case study pattern, which is among qualitative research methods is used in the research. In determining the participants, the method used is the convenience sampling method, which is among the purposeful sampling methods. Semi-structured interview form is used in gathering the data. The body of literature regarding the topic is examined while preparing the interview form. In the interview form prepared, the necessary arrangements are made in line with the opinions and suggestions of the experts in the field. The teachers participating in the interview were asked to answer the questions in the interview form in written form. Descriptive analysis method is utilized in the analysis of the interviews conducted. The interviews with the teachers are coded as "T1-SS/M." "T" refers to teacher, "1" to the interview order, "SS" to the branch of social studies and M/F to gender. The participants are conferred on the competence and performance of teachers, the effects of curriculums, family, environment, media and peer groups and their opinions regarding efficient value education in bringing in values. Suggestions regarding the findings obtained are included.

Key Words: Value, Gaining Value, School, Teacher

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Şerife DEVECİ

Kahramanmaraş Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Gülay BEDİR

Kahramanmaraş Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Öğretim Üyesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ortaokul düzeyinde olmalarına rağmen öğrencilerde okuma güçlüğüne yaşanmasının nedenlerini ve bunların çözümüne yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışma, nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanan betimsel bir çalışmadır. Araştırma 2019-2020 güz döneminde Gaziantep il merkezinde devlet okullarında görev yapan Türkçe öğretmenlerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanması araştırmacılar tarafından düzenlenen yarıyapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, Türkçe öğretmenleri okuma güçlüğü yaşanmasının nedenlerini zihinsel yetersizlik, sosyal etkenler, aile baskısı, ilgisiz öğretmen, sağlık problemimi, okulun fiziksel imkansızlıkları, dil yapısının gelişmemesi, nörolojik bozukluklar, ilgi eksikliği, görsel-işitsel bozukluklar şeklinde sıralamışlardır. Okuma güçlüğüne giderilmesi için okul-aile işbirliği ve iletişiminin artırılacağı, gerekli sağlık bakımlarının yapılabileceği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler : Okuma güçlüğü, Türkçe öğretmeni, ortaokul

**ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM
FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada; öğretmenlere yönelik planlanan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitim kurumlarının en önemli kaynağı ve bu kurumlarının gelişmesi ve geliştirilmesinde anahtar rol oynayan kişi öğretmendir. Bilgi toplumunda bireyin sürekli kendini geliştirmesi gerekmektedir. Bu durum hayat boyu öğrenme kavramını ortaya çıkarmıştır. Eğitim kurumlarında hayat boyu öğrenmenin gerçekleştirilmesi daha çok hizmetiçi eğitim ile yapılmaktadır. Hizmetiçi eğitim, çalışanların işteki verimliliklerini artırmak ve çevredeki değişim ve gelişmelere uyumu için yapılan eğitimidir. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin, öğretmenlerin ihtiyaçlarını ve gelişmeleri dikkate alarak planlanması önem arz etmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada; hizmetiçi eğitim planlarında hangi eğitime daha fazla yer verildiği ve hizmetiçi eğitimlerin ihtiyaç ve gelişmelere paralellik gösterip göstermediğini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ve Mesleki Gelişimi Destekleme ve İzleme Dairesi Başkanlığı tarafından planlanan (2018, 2017, 2016, 2015 ve 2014 yıllarına ait) hizmetiçi eğitim faaliyetleri analiz edilmiştir. Planlanan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin analizinde; 2018 yılına ait planda; kapsayıcı eğitim ile ilgili eğitici eğitimi, 2023 projesi ve İngilizce kursu en fazla orana sahiptir. 2017 ve 2016 yılında uygulamalı bilim eğitimi, öğretmenlik uygulamaları semineri, İngilizce kursu ve bilim olimpiyatları danışmanlığı planlarda en fazla yer alan hizmetiçi eğitim faaliyetleridir. 2015 yılında en fazla İngilizce, travma sonrası stresle başa çıkma ve bilgisayar kursuna yer verilirken; 2014 yılında İngilizce, geleneksel sanatlar ve özel öğretim yöntem ve teknikleri kurslarına yer verilmiştir. Araştırma sonucunda; hizmetiçi eğitim kurslarının öğretmenlerin ve zamanın ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlendiği görülmektedir. Çünkü 2018 yılında Suriyeli öğrenci sayılarının okullarda artması kapsayıcı eğitime ihtiyacı artırmıştır. Aynı şekilde 2023 projesinin tüm paydaşlarca sahiplenmesi ve uygulanması için de hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde yer aldığı görülmektedir. Diğer yıllara ait hizmetiçi eğitim planları incelendiğinde de ihtiyaçların dikkate alınarak planlama yapıldığı görülmektedir. Ayrıca araştırmada; İngilizce kurslarının sürekli olarak hizmetiçi eğitim planlarında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Hizmetiçi eğitim planlarının, çevredeki gelişmeleri ve öğretmen ilgi istek ihtiyaç ve görüşleri göz önünde bulundurularak yapılması etkililiğini daha da artıracaktır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı, Hizmetiçi Eğitim

ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR
Gaziantep Üniversitesi

Eğitim sistemlerinin amaçlarını gerçekleştirmede en önemli unsur olan öğretmenin eğitimi, seçimi, mesleki gelişimi gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Çünkü bir toplumun geleceğini her yönden olumlu veya olumsuz şekilde etkileyen öğretmenlerdir. Bir ülkenin kaderini belirleyen yeni nesilleri yetiştiren öğretmenlerin gelişigüzel, plansız ve kurumsallaşmış bir sistem olmadan seçimi, eğitimi ve mesleki gelişimi ülkenin geleceğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durumdan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı 09.06.2017 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri, farklı bakanlıklardan bürokratlar, akademisyenler, milletvekilleri ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan “Öğretmen Strateji Belgesi” yayımlamıştır. Bu çalışmanın amacı yayımlanan Öğretmen Strateji Belgesini olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirmektir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılmıştır. Öğretmen stratejisi belgesi; öğretmenliğe yönelik hizmet öncesi eğitim, öğretmenlik mesleğine adayların seçimi ve istihdamı, adaylık ve uyum eğitimi, kariyer geliştirme ve ödüllendirme, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve sürekli mesleki gelişim olmak üzere altı ana temadan; yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak ve öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmeden oluşan üç amaçtan oluşmaktadır. Öğretmen strateji belgesi; altı hedeften ve 35 eylem planından oluşmaktadır. Amaç ve hedefler öğretmenlik mesleğinin kalitesini artırma noktasından olumludur. Fakat bu amaç ve hedeflerin gerçekleştirecek gerekli alt yapı (insan, ortam, zaman, hedef ve eylemlerdeki tutarsızlıklar vb.) oluşturmadan bunları gerçekleştirebilmek zor olabilir. Bundan dolayı belgede yer alan amaç ve hedefleri planlı ve tutarlı bir şekilde uygulayabilmek için zamana, bunları gerçekleştirebilecek ön hazırlıklara ve eylemleri geçerli ve güvenilir gerçekleştirecek insan kaynaklarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Belgesi

TÜRKLER' DE ÇADIR KÜLTÜRÜ VE SÜSLEME ÖZELLİKLERİ

Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Orta Asya' da göçebe hayatının geleneği olarak kısa zamanda kurulup, sökülebilen, kolaylıkla bir yerden bir yere taşınabilen nitelikte iklim şartlarına uygun, çok yönlü yararlanma imkanına sahip barınağı yani çadırı yapmışlardır. Çadır, göçebe hayatı yaşayan insanların özelliği ve bu kültür kuşağının sembolü haline gelmiştir. Bugün hala Orta Asya' nın bir çok yerinde, Anadolu' da Türkmenler geleneklerine bağlılık ve ekonomik nedenlerle göçebe hayatını sürdürmektedirler. (ONUK, T. 1990 s:özet)

Çadır geleneğinin Türk tarihi içindeki sürekliliği ve önemi bilinen bir olgudur. Günümüzde çadırlar sadece göçebe topluluklar tarafından kullanılıyorsa da, yazılı kaynaklardan da bilindiği üzere Türk tarihi içinde çadırlar, saray erkani için de 20. yüzyıla kadar varlık göstermiştir. Çadırlar kimi zamanlarda savaş alanlarında İstanbul Sarayı' nın bir benzerini oluşturmak için kullanılmış kimi zamanlarda çeşitli gösteri, kutlama ve törenlere bir arka plan oluşturmak ve padişah çevresine bir sahne yaratmak için kullanılmıştır. Çadırlar Türk boylarıyla birlikte Orta Asya' dan Anadolu' ya oradan da Osmanlı fetihleriyle Viyana yakınlarına kadar geniş bir coğrafya da varlık göstermiştir. (Mesci Ü., 2012)

Yazılı tarihsel kaynaklarda betimlenen Hun ve Göktürk çadırları; tıpkı bugün göçebe Kazak, Kırgız ve Türkmenler ile Anadolu' da yaşayan yörüklerin barındıkları taşınabilir mekanlar gibi iskelet ve keçe örtüden oluşur. Kullanılan malzemeler ve benzer fiziksel öğeleriyle zamana ve coğrafyaya göre bazı değişiklikler gösterse de, mekan düşüncesi, kurgulama mantığı ve geleneği hep aynı kalır.

Bu bağlamda da, araştırmanın konusunu, Türklerdeki çadır kültürü ve çadırlarda kullanılan süsleme motifleri oluşturmaktadır. Türk sanatı, tarihi, süslemesi ve kültürünün tanıtılıp, yaşatılarak yeni boyutlar kazandırılmasında katkıda bulunacağına inandığım bu çalışmanın, bundan sonraki araştırmalar için de olumlu yönde katkı sağlayacağı kanısındayım.

Anahtar Kelime: çadır, süsleme, Türk, motif, kültür

**MİLLET PARTİLİLERİN DEMOKRAT PARTİ'YE OLAN MUHALEFETİNDE
MUVAZAA UNSURU**

Doç. Dr. Ali ÇİFTÇİ
Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

7 Ocak 1946 tarihinde CHP içinden doğarak kurulan Demokrat Parti (DP) bünyesinde CHP'nin tek parti iktidarına nasıl muhalefet yapılacağı konusunda kısa zamanda görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır. Zaman zaman DP içindeki tartışmalar DP-CHP arasındaki mücadeleyi de aşan boyutlara varmıştır. DP'de parti içi muhalefet özellikle 1947 yılı içinde, 12 Temmuz Beyannamesi'nden sonra partide ciddi bir çatlağa yol açmıştır. Parti içi muhalifler 1948 yılına gelindiğinde DP ile yollarını ayırmışlar ve Temmuz 1948'de Millet Partisi (MP) adı ile ayrı bir parti kurmuşlardır. MP hem CHP iktidarına hem de DP'ye muhalefet etmiştir.

MP'nin DP'ye olan muhalefetindeki başlıca unsurlardan birisi DP'nin bir muvazaa partisi olduğu iddiasıdır. İçlerinde Kenan Öner, Osman Bölükbaşı, Hikmet Bayur, Fevzi Çakmak, Sadık Aldoğan'ın bulunduğu MP'liler, kuruluşundan sonra DP'nin CHP iktidarına yeterince sert muhalefet yapmamasından şikayetçiydiler. Partinin lider kadrosu ile bu konuda ters düşmüşlerdir. Ancak DP'nin Ocak 1947'deki Kongresi'nde sine-i millet kararı aldırarak seslerini yükselttiler. DP'nin lider kadrosu, 1947 yılında Cumhurbaşkanı İnönü'nün arabuluculuğundan sonra DP ile CHP arasındaki gerginliği yumuşatmak amacıyla yayımlanan 12 Temmuz Beyannamesi'ni kabul etmişlerdir. DP yönetimi, CHP iktidarı ile ortak bir zeminde uzlaşma siyasetini tercih ederken parti içi muhalifler bunun bir teslimiyet olduğunu ileri sürmüşler ve parti yönetimine muhalefetlerini daha da sertleştirmişlerdir.

MP'liler, DP'nin bir muvazaa partisi olduğuna delil olarak şu hususları ileri sürmüşlerdir:

1-DP kuruluşunda CHP ile işbirliği yapmıştır.

2-DP CHP'ye yeterince sert muhalefet yapmamıştır.

3-CHP lider kadrosu ile hep görüşme ve uzlaşma çabası içinde bulunmuşlardır.

4-12 Temmuz Beyannamesi'ni kabul etmişlerdir.

MP'liler, partileri siyasal hayatta bulunduğu süre içinde DP'ye yönelik siyasal söylemlerini bu noktalar üzerinde yoğunlaştırmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Millet Partisi, Demokrat Parti, Muvazaa

**THE LAW COLLUSION ELEMENT IN THE OPPOSITION OF THE NATIONAL
PARTY MEMBERS TO THE DEMOCRAT PARTY**

ABSTRACT

The Democratic Party (DP), which was founded on January 7, 1946, was organized within the CHP and there were immediate differences of opinion on how to oppose the CHP. From time to time, the discussions within the DP have gone beyond the struggle between the DP-CHP. Intra-party democracy in DP led to a serious crack in the party, especially in 1947, after the July 12 Declaration. In 1948, the dissidents broke their way with the DP and in July 1948 they formed a separate party called the Nation Party. MP opposed both the CHP government and the DP.

One of the main elements of MP members opposition to the DP was the claim that the DP is a collusion party. MP members, including Kenan Öner, Osman Bölükbaşı, Hikmet Bayur, Fevzi Çakmak, Sadık Aldoğan, complained that DP did not make strong opposition to the CHP power after its establishment. They contradicted the party's leadership. However, at the DP Congress in January 1947, they raised their voices by taking the decision of return to the nation. The leadership of the DP adopted the July 12 Declaration issued in 1947 to ease the tension between the DP and the CHP after the mediation of President İnönü. While The leadership of the DP preferred a policy of reconciliation on a common ground with the CHP government, the opposition within the party claimed that this was a surrender and made their opposition to the party administration even more severe.

MP members argued that DP was a law collusion party:

- 1-DP cooperated with CHP in its establishment.
- 2-The DP did not oppose the CHP sufficiently.
- 3-They have always tried to negotiate and reconcile with the CHP's leader team.
- 4-They accepted the July 12 Declaration.

MP members have focused their political discourses on DP on these points during their political life.

Key Words: National Party, Democrat Party, Law Collusion

İTTİHAT VE TERAKKİ KURUCULARINDAN AHMET RIZA’NIN DÜŞÜNCE
YAPISINDAN CUMHURİYET DÖNEMİNE İNTİKAL EDEN UNSURLAR

Doç. Dr. Ali ÇİFTÇİ
Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Ahmet Rıza, Sultan 2. Abdülhamit’e karşı mücadele veren Jön Türklerin Paris kolunun lideridir. O, aynı zamanda İttihat ve Terakki Cemiyetinin isim babasıdır. Ahmet Rıza, düşünce yapısı olarak seçkinci, pozitivist, millici-milli iktisatçıdır. Yönetim anlayışı olarak merkeziyetçi ve otoriterlik yanlısıdır. Pozitivizmde Fransız düşünürü Auguste Comte’un çizgisini sürdürmektedir. Ahmet Rıza’ya göre pozitivism insanlığın kurtuluşunu sağlayacaktır. Buna yeni insanlık dini demektir. Osmanlı devleti ve toplumunun kurtuluşunu da pozitivismde görmektedir.

Ahmet Rıza Osmanlı’nın son döneminde Jön Türkler arasındaki ayrışmada anti-emperyalist, merkeziyetçi-millici blokta yer almıştır. Karşısında ise Prens Sabahattin’in adem-i merkeziyetçi, liberal, bireyci grubu yer almıştır. Bu ayrışma Türk siyasal hayatını uzun vadede hayli etkilemiştir. Ahmet Rıza’nın fikirleri, CHP üzerinden Cumhuriyet döneminde resmi ideoloji olarak da etkide bulunmuştur.

O aynı zamanda bir seçkincidir. Ahmet Rıza’nın seçkinciliği eğitime verdiği anlam ve önemde kendisini göstermektedir. Rıza, ülkeyi eğitilmiş, seçkin kimselerin yönetmesi gerektiğini düşünmektedir. Türkiye’de de en eğitilmiş kişilerin ordu mensupları olduğunu düşünen Ahmet Rıza, ülkeyi yönetme hakkını askerlere vermektedir. Ona göre Osmanlı’da elitlerin kaynağı ordudur. Dolayısıyla subaylar siyaset yapmalı, topluma da onlar öncü olmalıdırlar. Bu düşüncelerin çoğu Cumhuriyet döneminde uygulama bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Rıza, Pozitivizm, Seçkincilik, İttihat ve Terakki, Cumhuriyet Halk Partisi

ELEMENTS TRANSFERRED TO THE REPUBLIC PERIOD FROM AHMET
RIZA’S THOUGHT STRUCTURE WHO IS ONE OF THE FOUNDERS OF
COMMITTEE OF UNION AND PROGRESS

ABSTRACT

Ahmet Rıza is the leader of the Paris branch of the Young Turks who fought against Sultan Abdulhamid II. He is also the name father of the Committee of Union and Progress. Ahmet Rıza is an elitist, positivist and nationalist-national economist. He is centralist and pro-authoritarian. In positivism, he maintain the line of Auguste Comte who is French thinker. According to Ahmet Rıza, positivism will provide the salvation of humanity. He says that the new humanity religion. He also sees the liberation of the Ottoman State and society in positivism.

Ahmet Rıza took part in the anti-imperialist, centralist-nationalist bloc in the separation between the Young Turks during the last period of the Ottoman Empire. Opposing group was Prince Sabahattin's decentralized, liberal and individualist group. This separation affected Turkish political life in the long run. Ahmet Rıza's ideas also influenced the Republican era as an official ideology through the CHP.

Ahmet Rıza's elitism shows itself in the meaning and importance it gives to education. Ahmet Rıza believes that educated, elite people should administrate the country. According to Ahmet

Rıza, most educated people are members of the army in Turkey. So they must administrate the country. In addition, the source of the elites in the Ottoman army. Therefore, officers should make politics and they should be leaders in society. Most of these ideas were implemented during the Republican period.

Key Words: Ahmet Rıza, Positivism, Elitism, Committee of Union and Progress, Republican People's Party.

**BELİRTME DURUMU EKİNİN YAZIMI BAKIMINDAN KUTADGU BİLİĞ'İN
NÜSHALARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Arş. Gör. Dr. Melek ÇUBUKCU
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Kutadgu Bilig'in Uygur harfleriyle yazılmış olan Viyana (Herat) Nüshası, yazım özellikleri açısından , kelimelerin telaffuzunu vermesiyle Arap harfli metinlere göre farklılık arz eder, geleneksel yazımdan ayrılır ve yine bu durum yazımın fonetik değerleri vermesi bakımından bize kolaylık sağlar. Daha önce İslami döneme ait olan ve Uygur harfleriyle yazılmış olan metinlerin transkripsiyon metinleri olarak kullanılabileceğinden bazı çalışmalarımızda söz etmiştik. Bu çalışmada ise Uygur harfleriyle yazılmış olan Kutadgu Bilig'in Viyana nüshası ile Arap harfleriyle yazılmış olan Mısır ve Fergana nüshaları, belirtme durumu ekinin yazımı bakımından incelenecek, elde edilen örnekler karşılaştırılacak, devamında sayısal bilgi verilecektir. Belirtme durumu eki; kelimeye bitişik ve ayrı yazılma durumları, sadece ekin ünlüsünün ayrı yazılma durumu, ünlü ve ünsüzlerin yazımı ve ses uyumları bakımından incelenecektir.

Belirtme durumu ekinin yazımıyla ilgili pek çok çalışma yapılmış olup, İslami döneme ait Uygur harfli metinler üzerinde bu konuda yapılmış çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Çalışmamız ; bu boşluğu doldurmak, aynı eserin farklı dönemlerde, farklı alfabeler kullanılarak istinsah edilmiş metinlerine karşılaştırmalı gözle bakmak açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Viyana Nüshası, Mısır Nüshası, Fergana Nüshası, Belirtme durumu eki, Uygur harfleri, Arap harfleri, yazım.

ÇAĞDAŞ SANATTA BEDENİN DENEYİMLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAPLAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Cavit POLAT
İğdır Üniversitesi

ÖZET

İnsan bedeni farklı şekillerde sanatın konusu olmuştur. Her bir dönemin sanatı bedeni kendi anlayışına göre biçimlendirir. Orta çağ sanatında insan bedeni ikonografik, sembolik bir imgeye dönüşür. Rönesans döneminin sanatında ise insan bedeni olabildiğine gerçekçi bir anlayışla modeline benzer bir deneyim ile oluşur. Rönesans dönemi ile modern süreç arasında insan bedeni iki boyutlu bir yüzey üzerinde üç boyutlu yanılsama ilkelerine göre resmedilir. Modernizmde beden dışavurumların, duyguların taşıyıcısı olurken, Postmodern süreçte beden hem temsiliyetteki yerini alır hem de sanatçılar kendi bedenleri üzerinde toplumsal cinsiyet olgularını, politik göndermeleri, kendi bireysel düşüncelerini, kavramları uzlaşımlarla deneyimleyerek göstergeye dönüştürmüşlerdir. Bedenin deneyimlenmesi cinsel beden üzerindeki tahakküm algılarını, güzellik, eşitlik gibi olgu ve kavramları ifade etmek içindir. Çağdaş sanatçılar bedenlerini nesne ve özne olarak deneyimlemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Beden, Çağdaş sanat, Beden deneyim, İmge beden, Modern sanat.

BODY EXPERIENCE IN CONTEMPORARY ART

ABSTRACT

The human body has been the subject of art in different ways. The art of each period shapes the body according to its own understanding. In medieval art, the human body becomes an iconographic, symbolic image. In the art of the Renaissance period, the human body is formed with an experience similar to its model with a realistic understanding. Between the Renaissance and the modern process, the human body is depicted on a two-dimensional surface according to the principles of three-dimensional illusion. In modernism, while the body is the carrier of expressions and emotions, in the postmodern process, the body takes its place in representation and the artists have transformed gender phenomena, political references, their own individual thoughts and concepts on their own bodies into indications. The experience of the body is meant to express the perceptions of domination on the sexual body, the phenomena and concepts such as beauty and equality. Contemporary artists experience their bodies as objects and subjects.

Keywords: Body, Contemporary art, Body experience, Image body, Modern art.

**II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİ İSLAMCILIK POLİTİKASI ÇERÇEVESİNDE
ORTADOĞU'DA DEMİRYOLU İNŞASINA DAİR BİR ÇALIŞMA:
Yafa ve Kudüs Demiryolu ve Şubeleri Osmanlı Anonim Şirketi**

Prof. Dr. Zeynel ÖZLÜ
Gaziantep Üniversitesi

Dr. Enver DEMİR
MEB Öğretmen

ÖZET

Bu araştırmada 19. Yüzyıl sonlarında Osmanlı Devleti'nin Ortadoğu politikası çerçevesinde kurulan Yafa ve Kudüs-ü Şerif Demiryolu ve Şubeleri Osmanlı Anonim Şirketi'nin nizamnamesi mercek altına alınmıştır. 23 Ekim 1888 (17 Safer 1306) tarihli bir fermanla Yafa'dan Kudüs-ü şerif'e oradan Nablus ve Gazze'ye kadar uzanan demir yolu hattının inşası, idare ve işletilmesi hakkı Nâvun Efendi'ye verilmiştir. Kudüs-ü şerif'te Mösyö Jan Ferotiker namına hareket eden Yusuf Nâvun Efendi ile inşaat, demir malzemeleri ve makine işleri ile uğraşan Frankobelej adlı anonim şirketi birleşerek taahhüt edilen demir yolunun inşası için Yafa ve Kudüs-ü Şerif Demiryolu ve Şubeleri Osmanlı Anonim Şirketi'ni kurmuşlardır. Sekiz ana bölümden ve kırk dört maddeden oluşan bu nizamnamede, şirketin kuruluşu, amacı, ismi ve merkezi, imtiyazın şirkete devir şartları, şirketin idaresi ve genel heyeti (heyet-i umumiye), senelik hesap (hesabat-ı senevi) ve tafsilat (müfredat) defteri, kârın dağıtılması (temettuatın suret-i taksimi) ve sermaye miktarı (re's-ül mala mahsup akça), tedbir parası (ihtiyat akçesi), şirketin var olma süresi (temdid) ve ortadan kaldırılması (fesh) işlemleri hakkında bilgiler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı demiryolu politikası, Yafa ve Kudüs Demiryolu, Nablus, Gazze.

**SAĞIR, DİLSİZLER VE KÖRLER MÜESSESESİ MÜDÜRÜ
DR. NECATİ KEMAL'İN KONUŞMANIN TARİHİ SEYRİNE DAİR TESPİTLERİ**

Prof. Dr. Zeynel ÖZLÜ
Gaziantep Üniversitesi

Dr. Enver DEMİR
MEB Öğretmen

ÖZET

İnsanoğlunu diğer canlılardan farklı kılan en önemli özelliklerden olan dil yani konuşma, iletilmek istenilen duygu ve düşüncelerin organize ses dizgeleri, anlamlı kelime ve cümleler vasıtasıyla aktarılmasıdır. Bu bakımdan dil, duygu ve düşüncelerimizi ifade eden en önemli vasıta. Konuşmanın kaynağı ve gelişimi asırlardır araştırma konusu olmuş, birçok araştırmacı ve bilim adamı yaptıkları araştırmalarla konuşma tarihinin uzun ve karanlık olan mazisini ortaya koymaya çalışmışlardır. Çalışmamızda, bireylerde kalıtsal olmayıp sonradan ortaya çıkan dil ve konuşma bozuklukları üzerine akıl ve ruh sağlığı uzmanı aynı zamanda Sağır, Dilsizler ve Körler Müessesesi Müdürü Necati Kemal tarafından 1926 senesinde kaleme alınmış olan “Tekellüm Kusurları” adlı eserden yola çıkılarak konuşmanın ilk insanlardan bugüne tarihi seyri, evreleri, konuşmayı oluşturan unsurlar ve konuşmayı sağlayan organlar (dil, diş, dudak, damak, yumuşak damak, kulak), konuşma olayının gerçekleşmesinde duyu sinirleri ve merkezi sinir sisteminin rolü, insanların nasıl konuştukları, konuşma bozukluklarına neden olan unsurlar (dimağ bozuklukları, ağır ruhi bunalımlar, basit diş dökülmeleri), işaret dili, jest ve mimiklerin iletişimdeki rolü ve hastalık üzerinde yapılan tespitler vb. hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tekellüm, konuşmanın tarihi, konuşma bozuklukları, iletişim, jest ve mimiklerin işlevi

KAMU DİPLOMASİSİ ARACI OLARAK ARKEOLOJİ: ZEUGMA ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Aslı YAĞMURLU
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Kamu diplomasisi bir ulusun düşüncelerini, hedeflerini, ideallerini, güncel politikalarını, kurumlarını ve kültürünü yabancı ülkelerin kamuoyuna anlatma amacıyla uygulanan iletişim politikası olarak tanımlanmaktadır. Kamu diplomasisi siyasal ve kültürel diplomasi olarak ikiye ayrılmaktadır. Kültürel diplomasi, düşünceler, bilgiler, değerler, sistemler, gelenekler, inanışlar ve kültürün diğer yönlerinin karşılıklı anlayış yaratma amacıyla değişimi olarak tanımlanmaktadır. Bu değişim sanat, spor, edebiyat, müzik, bilim ve arkeoloji gibi alanlarda gerçekleşmektedir. Çalışmanın konusunu oluşturan arkeoloji, eski kültür ve uygarlıkları onlardan kalan maddi kalıntılar açısından inceleyen, yer ve zaman belirlemekle uğraşan bir bilim dalıdır. İnsanlığın ortak geçmişinin izlerini ortaya çıkaran arkeolojik kazılar aynı zamanda insanlığın kültürel mirasını ortaya çıkarmakta ve ortak bir değer olarak geçmiş kültürleri anlamamızı sağlamaktadır. Arkeoloji kamu diplomasisi içinde kültürel diplomasinin bir ögesi olarak yer almaktadır ve uluslar arasında diyalog ve işbirliğini geliştirmek için önemli bir araç olarak görülmektedir. Arkeolojik kazılar ve daha sonra kazı bulgularının yayınlanması ve müzelerde sergilenmesi kamu diplomasisi içinde ulusların yumuşak gücünün bir parçası olarak işlev görmektedir. Tüm bu sürecin yönetilmesi de, ulusların kültürel değerleri önceleyen politikalar yürütmesine bağlıdır. Arkeolojik kazılar, üniversiteler, arkeoloji enstitüleri, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları tarafından desteklenen ulusal ve yabancı kazı ekipleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu süreç kamu diplomasisi açısından ortaklık kurma, diyalog geliştirme ve işbirliği yaratma amaçlarına hizmet etmektedir. Kazı alanları ve kazılardan çıkan eserlerin sergilendiği müzeler turizm açısından önemli bir girdi oluşturmaktadır ve aynı zamanda kamu diplomasisi açısından öz sunum işlevi görerek, ülkelerin ulusal itibarlarını arttırmasına hizmet etmektedir. Bu çalışmada Gaziantep'te yer alan Zeugma Antik Kenti ve Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi kamu diplomasisi açısından arkeolojinin işlevi için bir örnek olarak ele alınmaktadır. 1987 tarihinden itibaren başlatılan çalışmalara ulusal arkeologlarla birlikte Avusturya, Fransa gibi ülkelere uzmanlar katkı vermiştir. Dünyanın en önemli Roma mozaik koleksiyonunun ortaya çıkarıldığı Zeugma Antik Kenti ile ilgili pek çok bilimsel eser Türk ve yabancı bilim insanları tarafından ortaya koyulmuştur. Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi 2010 yılında açılmış ve Hatay Arkeoloji Müzesi'nden sonra dünyanın en büyük ikinci mozaik müzesi olarak hizmet vermektedir. Kamu diplomasisi birbirinden çok farklı aktörler tarafından ve çok farklı uygulamalar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir. Bu bağlamda arkeoloji de kamu diplomasisinin sonul amacı olan ülkenin itibarını yükseltmek için kullanılan bir yöntem olarak değerlendirilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, arkeoloji, müze, Zeugma

ARCHAEOLOGY AS A PUBLIC DIPLOMACY TOOL: ZEUGMA CASE

ABSTRACT

Public diplomacy is defined as a communication policy that disseminates a nation's thoughts, visions, ideals, political views, institutions and culture to foreign nations' publics. Public diplomacy can be executed as political and cultural diplomacy. Cultural diplomacy is defined as the exchange of ideas, information, values, systems, traditions, beliefs and other aspects of culture with the intention of

fostering mutual understanding. Such an exchange can take place in the arenas of art, sport, literature, music, science and archaeology. Archaeology as the topic of this study means the study of human history and prehistory through the excavation of sites and the analysis of artefacts and other physical remains. Archaeology let us to understand human history by excavations and trace human cultural heritage in history. Archaeology is a tool for cultural diplomacy which is a part of public diplomacy and serves as an asset for improving dialogue and cooperation. Archaeological excavations, scientific researches, publications and exhibitions serves as a nations' soft power in public diplomacy initiative. To manage this process nations should have a cultural priority in its policy structure. Archaeological excavations are supported by universities, institutes, public sector organizations, non-governmental organizations and public organizations and realized by national and foreign archeologists. This process forms cooperation encourage dialogue and collaboration in means of public diplomacy. Excavation sites and museums are touristic destinations and serves as a national self-identification item for national prestige. In this study Zeugma Archaeological Site and Zeugma Mosaic Museum which are located in Gaziantep counted as a public diplomacy tool. Since 1987 excavations are directed with cooperation of national and foreign archaeologists from Australia and France. Zeugma contains the most comprehensive Roman mosaic collection in the world and many books and articles about the museum have been published by Turkish and foreign scholars. Gaziantep Zeugma Mosaic Museum was opened at 2010 and it is the second largest mosaic museum after Hatay Archaeology Museum. Public diplomacy can be practiced by different actors with different methods. In this article archaeology is counted as one of them. It is a part of a country's reputation and serves for the public diplomacy initiative of a country.

Key Words: Public diplomacy, cultural diplomacy, archaeology, museum, Zeugma

SOVYET GULAG KAMP SİSTEMİNDE KADIN OLMAK

Doç. Dr. Gamze ÖKSÜZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Arş. Gör. Gülhanım Bihter YETKİN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Sovyetler Birliği'nde 1930'lu yıllarda doruk noktaya ulaşan tutuklamalar için "Gulag" kısaltmasıyla da bilinen ve tutuklamaların merkezi olan Ana Kamp İdaresi, milyonlarca Sovyet vatandaşını ölüm kalım mücadelesine sürüklemiştir. Söz konusu kamp sistemi, suçluları cezalandırmaktan ziyade insanları kontrol altında tutmanın bir yolu olarak hizmet etmiştir. 1930 ile 1950'li yıllar arasında bu sistemin çarklarına dahil olan 12-13 milyon kadar insan, ya ölmüştür ya da ölmek üzere serbest bırakılmıştır. "Gulag" adı uzunca bir süre insanlık dışı trajedi, büyük acılar ve masum insanların ölümü ile eşanlamlı olarak kullanılmıştır. Kamplara hapsedilen milyonlarca tutuklu, maden ocaklarında dondurucu havalarda beş yıldan yirmi yıla kadar çok ağır fiziki şartlarda çalışmaya mahkum edilmiştir. Tutuklular bu şartlara uygun kıyafet, gıda, alet ya da barınak olmadan, açlığa, şiddete, soğuğa ve hastalıklara maruz kalmışlardır. Ağır çalışma şartları, yetersiz beslenme ve dondurucu soğuktan ölen mahkumlar, yenileriyle değiştirilmiştir, çünkü sistem, kampları yenilemek için her zaman yeterli sayıda insan bulabilmiştir. Bu çalışmada Gulag kamp sisteminin edebi eserlere yansması incelenecektir. Bu bağlamda, edebi metinleri tarihsel olaylar, gerçekler ve gerçek zaman-mekan kurguları çerçevesinde incelemeyi mümkün kılan tarihsel yöntemden yararlanılacaktır. Söz konusu kamp sisteminin en kötü, en trajik ve insanı en çok etkileyen yönleri, tarih kitaplarından ziyade 20. yüzyılın edebi eserlerine yansmıştır. Kampların kadın mahkumlar için mi yoksa erkek mahkumlar için mi daha zor olduğu konusu göreceli ve tartışmalıdır. Bu bağlamda kamplardan sağ çıkmayı başaran kadın ve erkek yazarların anı niteliğinde kaleme aldıkları edebi eserler, kişisel gözlem ve deneyimlerle tarihe ışık tutmakta ve okuyucuya bilgi vermektedir. Gulag kamplarından sağ kurtulabilen yazarların kaleme aldığı otobiyografik eseleri temel alan bu çalışmada mutlak veri sunma yerine, dönemin tarihsel olaylarının yazarların algıladığı şekilde eserlerden alıntılar eşliğinde verilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışma, edebi metinleri tarihsel olaylar ışığında analiz edip yorumlayabilmek ve o dönemin dinamiklerini değerlendirebilmek için tarihsel yönteme odaklanmaktadır. Kampta yaşayan bireylerin, özellikle de kadınların mücadeleleri, değişen insanlık ve ahlak değerleri, tarih kitaplarının aksine, kamp deneyimi yaşamış kadın ve erkeklerin gözünden yansıtılacaktır. Bu çerçevede tarihsel veriler değerlendirilmeye çalışılırken, tarihin edebiyatın ayrılmaz bir parçası olduğu da vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gulag, Sovyet Kamp Sistemi, Kadın, Trajedi, Edebiyat.

BEING A WOMAN IN SOVIET GULAG CAMP SYSTEM

ABSTRACT

In the Soviet Union, State Camp Administration, known also with the abbreviation "Gulag", and being the center of the arrests, reaching to peak in the mid-1930s, led millions of Soviet citizens to make life and death struggle. This prison camp system has served as a way of controlling the people, rather than punishing criminals. Between 1930 and 1950s, about 12-13

million people involved in the wheels of this system were either dead or released to die. The word “Gulag”, has long become a synonym for the long-term inhuman tragedy, immense suffering and death of innocent people. Sentenced to hard labor in mines or outdoor in the freezing weather from five to twenty years, millions of people were imprisoned in the camps. The prisoners suffered from starvation, illness, violence and cold without adequate clothing, tools, shelter, food. Prisoners who died of hard labor, malnutrition and cold were replaced by new ones, because the system could always find more people to renovate the camps. In this study, the reflection of Gulag system on literary works will be examined. In this regard, historical method, making possible to examine literary texts within the frame of historical events, realities and real time-space fiction, will be used. The worst, most dramatic and shocking sides of the system were reflected in literary works of 20th century, rather than in history books. Whether camps are more difficult for female or for male prisoners is relative and controversial. In this context, the literary works written by men and women writers who survived the camps shed light on history with personal observations and experiences and provide information to the reader. The aim of this study, in which autobiographical works of authors, who were able to survive from Gulag camps, is to quote historical events of that period in their perceived forms, instead of an absolute data integrity. In this respect, this study focuses on the historical method, enabling to analyze and interpret literary texts in the light of historical events and to evaluate the dynamics of that period. Life struggle of individuals, especially women in the camp, unlike a history book, from the eyes of men and women experiencing the imprisonment, is reflected from their views of morality, changing and real human values. In this context, while the historical data is tried to be evaluated, it is also emphasized how history is an inseparable part of literature.

Keywords: Gulag, Soviet Camp System, Women, Tragedy, Literature.

EDEBİYATIN SADIK KAHRAMANLARI: KÖPEKLER VE “MUMU”

Arş. Gör. Gülhanım Bihter YETKİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Doç. Dr. Gamze ÖKSÜZ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Eski mitlerde yoğunlukla görülen köpek kahramanlar, edebiyatın da önemli tiplerleri arasında yer alır. Edebiyatta hayvan kahramanlar, insanın hayvanla ilişkisi ve insan yaşamında hayvanın yeri gibi temalar, dünya edebiyatında uzun süre boyunca yer alan konulardandır. Kökleri antik çağa, insanoğlunun yeryüzünde görünmeye başladığı döneme dayanan bu konular, uzun bir tarihsel yolculuk izler. Köpeğin başkahraman yapıldığı edebi eserlerin içeriğine bakıldığında ön plana son derece yoğun bir duygusallığın çıktığı görülmektedir. Bu köpek kahramanlar yardımıyla okuyucu, insan doğasının derinliklerine inerek duygularını daha derinden hissetme imkanı bulur. İnsan dünyasının köpeklerle yansıtıldığı eserler, okuyucu üzerinde en fazla etki bırakan, onu derinden etkileyen çalışmalar olur. Rus edebiyatına bakıldığında birçok önemli eserin başkahramanı köpektir. Ancak bu köpek kahramanların kaderi, insanlardan farklı olarak çok daha trajiktir. Edebi eserlerde kimi zaman kahramanların manevi dünyasının tasvirini vermek amacıyla başvurulmuş köpek kahramanlar, kimi zaman da yazarların toplumsal sorunlara değinmek için kullandıkları temel araçlar olur. İvan Turgenyev’in uzun öyküsü *Mumu*, sağır ve dilsiz bir toprak kölesi olan başkahramanın köpeğinin adıdır. Turgenyev, *Mumu* eserinde, bahsi geçen her iki çözümlemeyi de yansıtır. *Mumu*, bir yandan Turgenyev’in sanatsal yaşamının ayrıntılı bir panoramasıyken diğer yandan da toprak köleliğine karşı tepkisini açıkça ortaya koyduğu eserdir. Genellikle edebi eserlerde trajik öyküleriyle ön plana çıkan köpekler, *Mumu*’da yazarın topluma yönelik mesajı olarak kendisini gösterir. Yaşamının büyük bir bölümünü yurt dışında geçirse de vatan sevgisini her daim yüreğinde muhafaza eden Turgenyev, Rus halkına olan inancını *Mumu*’da ele aldığı trajik bir öyküyle içselleştirir. Edebiyatın en sadık kahramanları olan köpeklerden bir tiplere oluşturarak en az köpek *Mumu* kadar hazin bir öyküsü olan Rus okuyucusunu uyandırmak isteyen yazar, aynı zamanda içinde bulunulan adaletsiz ve insan haklarından yoksun bırakılan toplumsal yaşama itiraz etme hissi oluşturma hedefi güder. Çalışmanın amacı, Turgenyev’in sıradan bir köpek kahraman aracılığıyla araladığı tarih sahnesini ve toprak köleliği sisteminin trajedisini, yazarın gözünden ortaya koymaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Turgenyev, Köpek Kahraman, Toprak Köleliği, *Mumu*, Edebiyat.

THE LOYAL HEROES OF LITERATURE: DOGS AND “MUMU”

ABSTRACT

Dog heroes which are frequently seen in ancient myths are among the significant characters of literature as well. Animal heroes in literature, themes such as the relationship of humans and animals and the place of animals in humans’ life are subjects which have been given place to in world literature for long. These subjects whose roots go back to the ancient times and to the period in which humans appeared on earth have been on a long historical journey. When we take a look at literary works in which dogs are the main heroes, it can be seen that an intense

sentimentalism comes to the fore. With the help of these dog heroes, the reader can go to the depths of human nature and gets an opportunity to feel emotions at a deeper level. Works in which the world of humans is reflected through dogs are those which have left the greatest effect on the readers and have deeply influenced them. In Russian literature, the main hero of numerous important works is dogs. However, the fate of these dog heroes is much more tragic compared to humans. Dog heroes who are given place to in literary works to depict the spiritual world of heroes at times become the main tools through which writers deal with social issues as well. Ivan Turgenev's long story *Mumu* takes its name from the dog hero which is a deaf and mute serf. In his work *Mumu*, Turgenev reflects both of the aforementioned analyses. While *Mumu* is a detailed panorama of Turgenev's artistic life, it is a work in which he bluntly presents his reaction against serfdom. Dogs which in general come to the fore in literary works with their tragic stories stand out as the writer's message to the society. Turgenev, who has always preserved his love for his home country in his heart although he has spent a majority of his life abroad, internalizes his faith in Russian society through a tragic story he narrates in *Mumu*. The writer, who attempts to wake up Russian readers who have as much a tragic story as the dog *Mumu* by creating a character out of dogs which are the most faithful heroes of literature, aims at creating a sense of objection to social life of the time which was devoid of justice and human rights. The purpose of the study is to present the historical scene which Turgenev cracks open through an ordinary dog hero and the tragedy of the system of field slavery from the eyes of the writer.

Keywords: Turgenev, Loyal Heroes, Serfdom, *Mumu*, Literature.

GÜLDÜRMEİN VE ÖĞRETMEİN PAYLAŞMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN
Harran Üniversitesi

Mustafa ARSLAN
Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı kendilerine güldüren ve kendilerine bir şey öğreten insanlara karşı 4 yaşındaki çocukların paylaşma davranışlarının incelenmesidir. Başlangıçta iki anaokulundan 4 yaşındaki 80 çocuk araştırmaya katılmıştır. Fakat beş çocuk gülme etkinliğinde gülmedikleri için araştırmadan çıkarılmışlardır. Böylece sonuç olarak Şanlıurfa’da öğretim gören 4 yaşındaki 75 çocuk araştırmaya katılmışlardır. Araştırma iki okul ve 5 sınıfta yürütülmüştür. Öğretmenler araştırmayı uygulayacak olan araştırma görevlilerini öğrencilere üniversite öğrencileri olarak tanıtmışlardır. Uygulayıcılar çocuklarla tanışmak için bir etkinlik yaptıktan sonra her çocuğu tek tek almışlardır. Uygulayıcılardan biri çocuğu güldürecek etkinlik yapmıştır. Daha sonra diğer uygulayıcı çocuğa bir şey öğretecek etkinlik yapmışlardır. Güldüren ve öğreten uygulayıcılar ve sıralama dengelenmiştir. Bir çocuk hem güldüren, hem de öğreten uygulayıcı ile karşılaştıktan sonra üçüncü bir uygulayıcı gelip çocuğun önüne seveceği 40 yapışkan koymuş ve bunların içinden en sevdikleri 20 tanesini seçmelerini istemiştir. Çocuk yapışkanları seçtikten sonra uygulayıcı üzerinde güldüren ve öğreten uygulayıcıların resimlerinin olduğu zarfları göstererek çocuğa şu yönergeyi vermiştir: “Bu ablalar da yapışkanları seviyorlar fakat yapışkanları yok, eğer yapışkanlarını onlarla paylaşmak istersen bu zarfların içine koyabilirsin. Benim şimdi işim var çıkıyorum” diyerek odadan çıkmıştır. Odaya geri döndüğünde zarfları almışlardır. Uygulamanın sonunda zarflardan çıkan yapışkanlar One-Way ANOVA ile karşılaştırılmışlardır. Öğrenciler güldüren uygulayıcı ile daha fazla paylaşım yapmıştır fakat öğreten uygulayıcı ile yaptıkları paylaşım arada çok az fark vardır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuçta okul türü, öğretmenlerin eğitim şekilleri, ana-babaların eğilimleri etkili olabilir.

Anahtar Sözcükler: paylaşmak, okul öncesi çocuk, güldüren, öğreten.

KÜÇÜK ÇOCUKLARIN YARGILARINDA DIŞ BİLGİNİN ÖNEMİ VE ERKEN DİN EĞİTİMİ

Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN
Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada dışarıdan sağlanan bilginin küçük çocuklar için önemi ve bilimsel gerçeklerle çelişen dini bazı dini bilgilerin çocukların gelişimi ve kendilerine bilgi sağlayan insanlarla olan etkileşimlerini nasıl etkileyebileceği tartışılmıştır. İnsanın en önemli özelliklerinden biri de sahip olduğu bilgi birikimini düzenleyebilmesi ve onu gelecek kuşaklara aktarabilmesidir. Bilgi birikimsel olarak artar. Böylece yeni kuşaklar her şey sıfırdan başlamak zorunda kalmazlar. Bu nedenle bilgi edinirken başkalarına güveniriz. Her bilgiyi deneyimlememiz ve kanıtlamamız çoğu zaman mümkün değildir. Küçük çocuklar edindikleri bilgilerin çoğunu dışarıdan edinirler. Tümdengelim, tümevarım gibi akıl yürütme yöntemlerini henüz öğrenmediklerinden ve bilimsel süreç beceri henüz gelişim aşamasında olduğundan dış bilginin gerçekliğini sorgulama konusunda yetişkinlere kıyasla daha savunmasızdırlar. Bu nedenle küçük çocuklar dış bilgiye daha çok bağımlıdırlar. Herhangi bir konuda yargıya sahip olduğumuz bilgi doğrultusunda varırız. Örneğin bize kutuplara güneş ışınlarının çok eğik geldiği anlatılmışsa kutupların soğuk oldukları yargısına varabiliriz. Doğru yargılara varabilmemiz için dışarıdan gelen bilgilerin de doğru olması gerekmektedir. Fakat dışarıdan sağlanan bilgiler her zaman gerçek olmamaktadır. Bazı durumlarda gerçek ile çelişmektedir, bazen de gerçekliği kanıtlanmamış olmasına rağmen gerçekmiş gibi sunulabilmektedir. Küçük çocukların dışarıdan gelen bilgiye bağılıklarının yüksek düzeyde olduğu düşünüldüğünde çocuklara sağlanan bilginin gerçek olmasının önemi bir kat daha artmaktadır. Özellikle önce ana-babaların ve daha sonra öğretmenlerin sağladıkları bilgilerin gerçekle uyumlu ve tutarlı olmaları gerekmektedir. Çünkü küçük çocuklar için ana-babaları ve öğretmenleri en güvendikleri insanlardır. Yapılan çalışmalar 3.5 yaşındaki çocukların bile dışarıdan bilgi sağlayan kaynağın tutarlılığına ve güvenilirliğine önem verdiğini ortaya koymaktadır. Küçük çocuklar kaynağın tutarsızlığı durumunda gelecekte o kaynağı seçmeme eğilimi göstermenin yanı sıra öğretilen şeyi de tam olarak öğrenmekte güçlük çekebilmektedirler. Din kanıtlanamayan pek çok şeyi bünyesinde barındıran bir konu alanıdır. Ülkemizde anaokullarında din eğitimi verilmeye başlanmıştır. Bazı uygulamalarda çocukların yaşlarına uygun olmayan soyut konular işlenmektedir. Fizik gerçeklerle çelişen bilgiler çocuklara sunulabilmektedir. Örneğin, peygamberlerin mucizelerini anlatan öyküler çocuklara anlatılmakta ve bunların gerçek olduğu söylenebilir. Bu durumda çocuk gerçeklik ile söylenen arasında tutarsızlık göreceğinden bu tutarsızlığa neden olan kişiye olan güveni sarsılabilir. Eğer sorgulamadan kabul etmesi istenirse bu sefer de bilimsel düşünce gelişimi sekteye uğrayabilir. Bu nedenlerden ötürü erken çocukluk döneminde mucizelere, ahiret, vahiy gibi soyut, gerçekliği kanıtlanamayacak konulara yer verilmemesi gerektiğini düşünmekteyim.

Anahtar Sözcükler: Dış bilginin önemi, din eğitimi, küçük çocuklar.

TOPLUMUN YAŞLI VE YAŞLILIĞA DAİR
DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİN ARGOYA YANSIMALARI

Prof. Dr. Yıldız KOCASAVAŞ
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

ÖZET

Toplumların örf, âdet, gelenek ve göreneklerinin yani kendilerini diğer toplumlardan farklı kılan tarihî, kültürel pek çok değerinin dillerine yansıdığı bir gerçektir. Bunların geçmiş, hal ve gelecek arasındaki aktarımı dil üzerinden gerçekleşir. Bugün, dilimizde, farkında olmaksızın kullandığımız bazı yapılarda, geçmişin birtakım izleri yaşamaktadır. İnsanoğlu, diğer canlılarda olduğu gibi doğar, büyür, yaşlanır ve ölür. Bu sıralama, doğada değişmez bir silsile olarak gözlenmektedir. Nitekim, bu silsilenin, yaş kavramına ilişkin duygu ve düşüncelerin, sanatın bir kolu olan edebiyatta çok sıklıkla işlenmiş olması da insanoğlunun hafızasında ne derece geniş yer bulduğunun bir göstergesidir. Türk toplumu da destanlar döneminden bu yana yaş, yaşlı ve yaşlılığa dair duygu, düşünce, inanış ve beklentilerini, ortaya koyduğu maddî ve manevî ürünlere yansıtmıştır. Belki bir yönüyle de bu şekilde toplumsal yaşlılık inşası oluşturulmaya, konunun sosyal hayat üzerindeki etkileri gözler önüne serilmeye çalışılmıştır.

Yaşlı kimdir, toplumlara göre yaşlılık kavramı değişiklik gösterir mi? Geçmişten günümüze toplumun yaşlı ve yaşlılık olgusu üzerindeki düşüncelerinde değişiklikler olmuş mudur? Esasen yaşlanmak, doğumla başlayan, hatta belki de ana rahmine düşmesiyle birlikte, insanın biyolojik saatinin çalışmaya başlamasıdır. Deyim ve atasözleriyle (*saçı başı ağarmak, sakalından utan(ma)mak, yaş almak, yaşına başına bak(ma)mak, yaş kemale ermek, yaşına ermek, yaşsız olmak, yaşından başından utan(ma)mak, yaş yaşamak*, vb.) olduğu kadar argodaki söz varlığıyla da konuya ilişkin bilgiler edinebilir miyiz? İşte, bu çalışmayla varılmak istenen, geçmişten günümüze toplumumuzun yaşlı ve yaşlılık kavramı ile yaşlının toplumsal rol ve statüsüne ilişkin görünüm, tutum ve davranışlarının izlerini argoda takip edebilmektir. Derlenen örneklerin az da olsa fikir sahibi olmamıza katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Çalışma, birtakım sözlüklerin taranması suretiyle elde edilen dil malzemesi ile sınırlı kalacaktır.

Anahtar Kelimeler: Argo, Türkçe ve Türkler, yaşlı, yaşlılık, kültürel aktarım.

ABSTRACT

THE ELDERLY AND OLD AGE REFLECTIONS ON SOCIETY OF FEELINGS AND
THOUGHTS IN SLANG

It is a fact that the customs and traditions of the societies, traditions and customs, that is, many historical and cultural values are reflected in their languages. Their transfer between past, present and future takes place through language. Today, in some buildings we use without realizing, there are some traces of the past. Mankind is born, grows and dies just like other living things. This sequence is observed as a constant sequence in nature. As a matter of fact, the fact that this lineage, the feelings and thoughts about the concept of age, has been processed frequently in literature, which is a branch of art, is an indication of the extent to which mankind has found a place in its memory. Since the epics period, Turkish society has reflected its emotions, thoughts, beliefs and expectations about age, old and old age to the material and spiritual products it presents. Perhaps in this way,

it was tried to construct social old age in this way and to reveal the effects of the issue on social life.

Who is the old, does the concept of old age change according to societies? Has there been any change in the society's thoughts on the phenomenon of old and old from past to present? Essentially, aging is the beginning of a human's biological clock, which begins with birth and perhaps even falls into the womb. Idioms and proverbs (graying hair, beard shame (ma) to get, take age, look at the age (ma) mak, age to erase, age to erase, to be age, shame from the beginning (ma) mak, age to live, etc.) Can we obtain information about the subject as well as the vocabulary in the argument? The aim of this study is to follow the traces of the concept of old and old in our society from the past to the present and the traces of the appearance, attitudes and behaviors related to the social role and status of the elderly in the slang. We believe that the collected samples will contribute to our ideas. The study will be limited to the language material obtained by scanning a number of dictionaries.

Keywords: Slang, Turkish and Turks, elderly, old age, cultural transference.

DİLBİLİMSEL AÇIDAN “ÖLÜM” SÖZCÜĞÜNÜN ARGODAKİ KAVRAM ALANI

Prof. Dr. Hülya AŞKIN BALCI
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

ÖZET

Kavramlar çoğu kez kendi dışında başka bir şeyi gösteren, düşündüren, onun yerine geçen nesne, sözcük, görünüş veya sebepleri içerdiği için her zaman araştırmacıların ilgisini çekmiş ve çoğu araştırmanın temelini teşkil etmiştir. Bir düşüncenin veya nesnenin zihindeki genel tasarımı ve soyut yapısını içeren kavramlar insanlar için ortak bir izlenim ya da bir bilgi niteliği taşımaya devam etmektedir. Bu yüzden insanlar etkileşim esnasında ortama, bağlama ve niyete göre sözcükleri ve tümceleri anlamlandırarak kendilerine ve yaşantılarına göre etkileşim sağlamakta ve bu etkileşimi yorumlamaktadırlar. Böylece adlandırma ve anlamlandırmanın bir sonucu olarak dili oluşturan insan, bir tarih ve geleneğe de bağlı kalarak dizgeler oluşturmaktadır. Gerçekte insanın “düşünebilen bir canlı” olarak tanımlanmasıyla “kavram oluşturabilen bir canlı” biçiminde tanımlanması arasında hemen hemen hiçbir bir farklılık bulunmamaktadır. Hayatı boyunca insanlar tüm rasyonel işlevlerini, ya kısmi algılarla ya da kavramlar arasında kurduğu ilgilendirmeler sayesinde kavramaktadır. Bu şekilde sözcükler sahip oldukları anlamların dışında zamanla yeni anlamlar kazanabildikleri gibi aynı anlamda birkaç sözcük şeklinde de anlamlar oluşturabilmektedir. Sözcüklerin anlam özelliklerinin yanı sıra sözcükler arasındaki anlam ilişkileri de bu sayede ortaya çıkmaktadır. Bu bakış açısını yansıtan dilci Trier dil alanı (Sprachfeld) adıyla uyguladığı yönteminde açıkça göstermektedir.

Biz de bu çalışmamızda dilbilimsel açıdan kavram alanından yola çıkarak argodaki “ölüm” sözcüğünü irdelemeye çalışacağız. Argoyu inceleyen bazı sözlüklerin taranması suretiyle elde edilen dil malzemeleri kavram alanı özellikleri açısından kullanım şekilleri ve özelliklerine göre sınıflandırılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kavram alanı, anlambilim, sözcük, ölüm.

THE CONCEPTUAL FIELD IN LINGUISTIC TERM OF “DEATH” IN SLANG

ABSTRACT

Since concepts often contain objects, words, appearances or reasons that represent, suggest or replace anything other than their own, they have always attracted the attention of researchers and have been the basis of most research. Concepts involving the general design and abstract structure of a thought or object in the mind continue to be a common impression or knowledge for people. Therefore, during the interaction, people interpret and interpret the words and phrases according to the environment, context and intention and interact according to themselves and their lives. Thus, as a result of nomenclature and meaning, the person who forms the language forms systems by adhering to a history and tradition. In fact, there is almost no difference between the definition of a human as a canlı living creature ıyla and the definition of a human as a “living creature“. Throughout his life, people grasp all his rational functions, either through partial perceptions or by the interrelations that he establishes between concepts. In this way, in addition to the meanings they have, words can acquire new meanings in time and they can also form meanings in the same meaning in the form of several words. In addition to meaning features of words, meaning relations between words emerge in this way. The

linguist who reflects this point of view clearly shows in his method which he applies as Trier language field (Sprachfeld).

In this study, we will try to examine the word “death” in the argument from the linguistic point of view. The language materials obtained by scanning some dictionaries examining the slang will be classified according to their usage and properties in terms of concept area features.

Keywords: Conceptual Field, semantics, word, death.

**KİTELESEL AÇIK ONLINE DERS PLATFORMLARININ İNCELENMESİ VE
GELECEĞİ**

Doç.Dr. Bülent DÖŞ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Açık eğitim felsefesi, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin artmasıyla herkese nitelikli eğitim materyallerine ve olanaklarına ulaşmalarını sağlamayı temele alan bir eğitim düşüncesidir. Açık eğitim felsefesinin bir anlamda somutlaşmış şekli olarak kabul edilen platform MOOC (Massive open online courses) adı verilen Kitelesel Açık Online Derslerdir. Günümüzde dünyadaki en saygın üniversiteler ve en saygın şirketler bu platformlardan yararlanarak öğrencilerine ya da personellerine eğitimler vermektedirler. Bu araştırmada Kitelesel Açık Online Derslerin şu andaki durumları istatistiklerle verilecek ve geleceğe yönelik projeksiyonları incelenecektir. Ayrıca Kitelesel Açık Online Ders platformları incelenerek bu konuda ayrıntılı bilgiler derlenecektir. Bazı platformların 30 milyondan fazla öğrencisi, 5000 e yakın dersleri ve 50.000 den fazla öğretmene sahip olduğu düşünülecek olursa bu tür eğitim platformlarının ne kadar önemli olduğu görülecektir. Araştırma sonucunda bu tür platformların ülkemizde ne oranda kullanıldığı, Türk eğitimcilerin ve öğrencilerin genellikle hangi platformları kullandıkları, bu platformların özellikleri ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: MOOC, Kitelesel açık online dersler, açık eğitim, uzaktan eğitim

ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİ VE ÜLKEMİZDE KULLANIMI

Doç.Dr. Bülent DÖŞ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) yüz yüze verilen derslerin online olarak da verilmesini sağlayan Internet temelli platformlardır. İçerisinde ders anlatıldığı için öğrenme, dersler hazırlayıp öğrenci kaydedip ve dersler takip edildiği için yönetim ve bir yazılım aracılığıyla olduğu için sistem kelimeleri kullanılmıştır. Nasıl Microsoft Word programı yazı yazmanıza, Gmail mail gönderip almanıza yardım ediyorsa, ÖYS'leri de ders oluşturmanıza, öğrenci almanıza, dersi online olarak yürütmenize yardımcı olmaktadır. ÖYS'lerini günümüzde birçok üniversite, uluslararası büyük şirketler, Birleşmiş Milletler gibi dünya çapındaki organizasyonlar, Khan Academy benzeri online eğitim kurumları da kullanmaktadır. Bu araştırmanın amacı ÖYS'lerini tanıtmak, ülkemizdeki kullanım durumlarını ortaya koymak ve geleceğe yönelik projeksiyonlar çizmektir. Ulusal bir ÖYS var mı yok mu? Olsa ülkemiz için ne kadar iyi olur? Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Türk Eğitim Sistemi için önemi gibi başlıklar ele alınarak sonuca gidilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: ÖYS, Online Eğitim, Uzaktan Eğitim, Internet

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE ŞİDDET EĞİLİMİ İLE TOPLUMSAL CİNSİYET
ROLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Hande ŞAHİN
Kırıkkale Üniversitesi

Doç. Dr. Aygen ÇAKMAK
Kırıkkale Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Seda SAKARYA
Kırıkkale Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma lise öğrencilerinin cinsiyet, yaş, sınıf, kardeş sayısı, şiddet içerikli davranışları uygulama gibi değişkenlerin toplumsal cinsiyet eşitliği ölçeği puanlarında farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi, şiddet eğilimi ile toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Kırıkkale il merkezinde yer alan liselerin 9, 10, 11 ve 12. sınıflarına devam eden ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 220 öğrenciden oluşmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini içeren anket formu ve Gözütok, Toroman, ve Acar-Erdol (2017) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Varyans Analizi (ANOVA) ve t-testinden yararlanılmış, değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet ölçeğine ait alt boyut puan ortalamalarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu, kardeş sayısı değişkeninin EÜGA boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin %55.5'i herhangi bir kişiye şiddet içerikli davranışlar uyguladıklarını belirtirken; şiddet uygulama durumunun sadece toplumsal cinsiyet ölçeği EÜGA boyut puan ortalamaları arasında farklılık oluşturduğu, ayrıca öğrencilerin herhangi bir kişiye şiddet uygulama durumları ve anne yada baba ile arkadaşları tarafından şiddete maruz kalma arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin şiddet uygulama durumları ile Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ölçeğinin *erkeği üstün gören anlayış* alt boyutuna ait puanları arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; ancak lise öğrencilerinin yaş ve sınıf değişkenlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği ölçeği puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Şiddet, Lise Öğrencisi

**AİLESİ YANINDA VE YATILI BÖLGE ORTAOKULUNDA KALAN
ÖĞRENCİLERİN BİR İNSAN FİGÜRÜ ÇİZİMLERİNİN DUYGUSAL GELİŞİM VE
GELİŞİMSEL DÜZEY AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Doç.Dr.Aygen ÇAKMAK
Kırıkkale Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Seda SAKARYA
Kırıkkale Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırma ailesi yanında ve yatılı bölge ortaokulunda kalan öğrencilerin bir insan figürü çizimlerinin duygusal gelişim ve gelişimsel düzey açısından karşılaştırılması amacıyla planlanmıştır. Araştırma ortaokul 5,6 ve 7. sınıfa devam eden ailesi yanında ve yatılı bölge ortaokulunda kalan toplam 138 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada Koppitz'in "Bir Adam Çiz" tekniğinin duygusal gelişim ve gelişimsel düzeyin belirlenmesine yönelik kriterleri dikkate alınmıştır. Duygusal gelişim düzeyine ait elde edilen verilerin analizinde iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ile gelişimsel düzeyin belirlenmesinde her bir madde arasındaki farkın incelenmesinde ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırma sonunda bir insan figürü çizimlerinin kaygı, utangaçlık-çekingenlik ve kızgınlık-saldırganlık davranışı yönünde ailesi yanında ve yatılı bölge ortaokulunda kalan erkek çocukların aldıkları puanlar arasında, sınıf değişkeninin ise 7.sınıf öğrencilerinin bir insan figürü çizimlerinin kızgınlık-saldırganlık alt boyutu puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır ($p<.05$). Ayrıca bir insan figürü çizimleri gelişimsel düzey açısından karşılaştırıldığında ailesi yanında ve yatılı bölge ortaokulunda kalan çocukların çizimleri arasında bazı maddelerde anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Çocuk çizimleri, insan figürü çizimi, duygusal gelişim, yatılı bölge ortaokulu, Koppitz.

**EN KISA YOL PROBLEMİNDE OPTİMİZASYON ALGORİTMALARININ
PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Prof. Dr. Fatih Vehbi ÇELEBİ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Elçin Duygu EKMEK
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

İki nokta arasındaki en kısa yolun en kısa sürede bulunması, pek çok alanda karar verme süresini kısaltıp maliyeti düşürmesi bakımından oldukça önemlidir. Çok sayıda türü olan çizge(graf), düğüm ile bu düğümleri birbirine bağlayan ve aralarındaki ilişkiyi gösteren ayrıtlardan oluşan bir veri yapısıdır. Ekonomi, biyoloji, fizik, kimya, ulaşım, coğrafya ve mühendislik gibi birçok alanda karşılaşılan çizgeler, karmaşık problemlerin modellenmesi ve çözümünü kolaylaştırmak için kullanılmaktadır. En kısa yol probleminin çıkış noktası, bir çizge üzerindeki bir başlangıç düğümünden hedef düğüme en kısa sürede ve en az maliyetli yoldan gitmeyi amaçlamaktadır. En kısa yol problemi aslında en temel ağ optimizasyon problemlerinden biridir. Günümüzde navigasyon ve GPS sistemlerinde, trafik uygulamalarında, rota belirlenmesinin gerektiği kargo ve uçuş faaliyetlerinde, internet trafiğinin yönlendirilmesi ve strateji oyunlarının programlanması gibi birçok alanda sıkça kullanılmaktadır. Zaman geçtikçe, bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmelerinin artmasıyla, en kısa yol problemini çözmek için birçok bilim adamı tarafından araştırmalar yapılmış olup, çok sayıda algoritma geliştirilmiştir. Geliştirilen bu algoritmalar ile düğümler arasındaki kenarların uzunluk maliyet hesaplamaları yapılarak düğüm çiftleri arasında en kısa yolun hesaplanması sağlanmaktadır. Bunlardan bazıları belirli bir düğümden çizgede yer alan diğer tüm düğümlere olan en kısa yolu hesaplarken, bazıları ise her bir düğümden çizgede yer alan diğer tüm düğümlere olan en kısa yolu hesaplamaktadır. Yapılan çalışmada en kısa yol problemlerinde sıklıkla kullanılan algoritmalarından dördüne yer verilmiştir. Bu bildiride en kısa yol problemi tanıtılarak, bu problemin çözümünde kullanılan Dijkstra, Floyd-Warshall, Johnson's ve Bellman-Ford Algoritmaları çizge için incelenecektir. Seçilen algoritmaların temel özellikleri, hangi durumlar için daha başarılı oldukları, zaman karmaşıklıkları, avantaj ve dezavantajlarından bahsedilecektir. Ayrıca, başlangıç ve bitiş noktası belirlenmiş yönsüz ve pozitif ağırlıklı farklı sayıda düğüm ve ayrıt içeren çizgeler üzerinde her bir algoritmanın hangi sürede ve hangi yol uzunluğu ile en kısa yolu bulduğu geliştirilen uygulama üzerinde gösterilerek, performans değerlendirmesi yapılacaktır. Son olarak, çalışmanın temel amacı olarak en kısa yolun belirlenmesinde hangi yaklaşımın daha iyi olduğu değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çizge, En Kısa Yol Problemi, Optimizasyon Algoritmaları

**A STUDY ON PERFORMANCE EVALUATION OF OPTIMIZATION
ALGORITHMS IN THE SHORTEST PATH PROBLEM**

ABSTRACT

The shortest path between two points in the shortest time is very important in terms of reducing decision-making time and costs in many areas. Graph, which has many types, is a data structure which is composed of nodes and edges that connect the nodes to each other and show the relationship between them. Graphs, which are come across in many fields such as economics, biology, physics, chemistry, transportation, geography and engineering, are used to facilitate the modeling and solution of complex problems. The origin of the shortest path problem aims to move from a starting node on a graph to the destination node in the shortest time and the least costly path. The shortest path problem is actually one of the most basic network optimization problems. Nowadays, it is frequently used in many areas such as navigation and GPS systems, traffic applications, cargo and flight activities, the internet traffic routing and the programming of strategy games. As time went by and with the development of science and technology, many scientists made researches to solve the shortest path problem, and many algorithms were developed. With these algorithms, the costs of the edges between the nodes are calculated and then the shortest path between the pairs of nodes is calculated. Some of them calculate the shortest path from one node to all other nodes in the graph, while others calculate the shortest path from each node to all other nodes in the graph. In this study, four of the most commonly used algorithms for shortest path problems are included. In this paper, the shortest path problem will be introduced and Dijkstra, Floyd-Warshall, Johnson's and Bellman-Ford Algorithms used to solve this problem will be examined for the graph. The main features, the time complexity, advantages and disadvantages of these algorithms and the conditions for which they are more successful will be mentioned. In addition, performance evaluation will be carried out by showing the running time and total path lengths of each algorithm finds on the graphs containing different number of nodes and edges with non-directional and positive-weighted starting and ending points. Finally, as the main objective of the study, which approach is better in determining the shortest path will be evaluated.

Keywords: Graph, The Shortest Path Problem, Optimization Algorithms

DEPRESYON VE POZİTİF PSİKOLOJİ

Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL
Harran Üniversitesi

ÖZET

Majör depresif bozukluk, psikiyatrinin sık görülen ve yaşam kalitesi üzerine fazlaca olumsuz etkisi olan bir bozukluğudur. Bugün dünyada yaklaşık 350 milyon insanın depresyonda olabileceği tahmin edilmektedir. Depresyonun daha çok erken yaşta başladığı ve kişinin işlevselliğini bozduğu bilinmektedir. Bu yüzden depresyon, dünya çapında yeti yitimine bağlı kaybedilen yaşam yılları (YLD) açısından önde gelen nedendir. Öte yandan ölüm ve intihar düşüncelerinin ortaya çıkması gibi trajik sonuçlara sebep olabilmektedir. 2030 yılına kadar depresyon, küresel olarak hastalık yükünün önde gelen nedeni olacağı düşünülmektedir. Ruh sağlığı konusunda harekete geçmedeki başarısızlık aslında daha maliyetlidir. Avrupa'nın ruh sağlığı açısından odaklandığı beş temel noktadan birisi depresyon ve intiharın önlenmesidir. Depresyonda keyifsizlik, zevk alamama, iştahın önemli ölçüde azalması ve kilo kaybedilmesi, uyku bozukluğu, ajitasyon ya da yavaşlama duygusu, enerji kaybı ya da kendini hemen her gün yorgun hissetme, değersizlik duygusu, özsaygının azalması, suçluluk eğilimi, odaklanma yeteneğinin kaybolması, ölüm ve intihar düşünceleri ortaya çıkabilir. Görüldüğü üzere depresyonda pozitif duygularda azalma, negatif duygularda artma vardır. İnsanlar depresyundayken, olumsuz hatırlamaya, olumsuza katılmaya ve en kötüsünü beklemeye doğal olarak eğilimlidirler. Olumsuz duygu, en çok olumsuz anılar, dikkat ve beklentilerle daha kolay olarak yönlendirilir ve depresyondaki bireyler bu doğal eğiliminde daha aşırıya kaçarlara. Martin Seligman'a göre, Pozitif Sağlık, "insanların kendileri için 'iyi oluş (well-being) arzu ettikleri ve acılarının giderilmesinin üstünde ve ötesini arzu ettikleri" anlayışını kapsamaktadır." Pozitif psikolojinin üç önemli odak noktası bulunmaktadır. Bunlar; memnuniyet (pozitif duygulardan keyif alabilmek), katılım (güçlü yanlarını yapıcı bir şekilde kullanmak) ve anlam (kendinizden daha büyük bir şeyin parçası olmak). Seligman ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen pozitif psikoloji müdahaleleri, depresyonun yalnızca olumsuz semptomlarını azaltarak değil, aynı zamanda doğrudan ve temel olarak olumlu duyguların artırılması, kişilerin karakterinin güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması, güçlü yönlerinin artırılması ve yaşamlarına anlam katarak da etkili bir şekilde tedavi edilebileceği hipotezine dayanmaktadır. Pozitif Psikoloji müdahaleleri 'olumlu duyguları, olumlu davranışları veya olumlu bilişleri geliştirmeyi amaçlayan tedavi yöntemleri veya kasıtlı faaliyetlerdir'. Depresyonda bu pozitif kaynakları doğrudan inşa etmenin olumsuz belirtileri başarılı bir şekilde ortadan kaldıracak ve gelecekteki yinelenmelerine karşı tampon oluşturabilmesi mümkündür. Depresyon tedavisinde, pozitif duygu, katılım ve yaşamın anlamını açıkça artıran uygulamaların faydalı olabileceği önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Depresyon, pozitif psikoloji, hemşirelik

İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE OYUN OYNAMA BOZUKLUĞU

Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL
Harran Üniversitesi

Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Yirmi birinci yüzyılda internet günlük yaşamımızın bir parçası haline gelmiş ve hayatımızı daha da kolaylaştırmıştır. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), 2018'in sonuna gelindiğinde, küresel nüfusun yüzde 51,2'si (veya 3,9 milyar insanın), tarafından internetin kullanıldığını tahmin etmektedir. İnternetin hayatımıza getirdiği birçok kolaylığın yanı sıra akademik, iş ve aile yaşamları, sosyal ilişkiler, fiziksel sağlık ve psikolojik iyi oluş üzerine bazı olumsuz etkiler de ortaya çıkmaktadır. İnternet bağımlılığı bunlardan biridir. İnternete bağlı patolojiler DSM-5 e dâhil edilmemiştir. Ancak, daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğundan bahsedilmiştir. Yaşamın önündeki engelleri ele almak, günlük stresle mücadele etmek ve/veya geçmiş veya şimdiki travmaya karşı koymak yerine, bağımlı, psödo bir başa çıkma mekanizmasına başvurarak bunlara karşı uyumlu olmayan bir yanıt verilir. Günümüzde internet kullanımı için de artık bu durumdan söz etmek mümkündür. Literatürde internet bağımlılığı bozukluğuna ilişkin türler belirtilmiştir. Oyun oynama bozukluğu bunlardan biridir. Dünya giderek “dijitalleşen” hale geldikçe, video oyunlarının yaygınlığı önemli ölçüde artmıştır. Oyun mekaniğinin ya da yapısal özelliklerin, oyunların başlatılması, geliştirilmesi ve sürdürülmesine katkıda bulundukları için oyunların potansiyel olarak bağımlılık niteliğini güçlendirdiği iddia edilmektedir. Video oyunları gittikçe daha karmaşık hale gelip kültürel alanla iç içe geçtikçe, araştırmacıların bu yeni teknolojilerin oyuncular için daha iyi veya daha kötü getirebileceği psikolojik etkileri tanımları ve anlamaları önemlidir. İnternette oyun oynama bozukluğu tedavisi alanında etkinlikleri hakkındaki kesin sonuçlar, randomize kontrollü araştırmaların yetersizliği nedeniyle henüz yapılamamaktadır. İnternette oyun oynama bozukluğu ve internet bağımlılığı için tedavi geliştirme ve değerlendirme, yeni ama gelişen bir araştırma alanıdır ve daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. İnternet ve akıllı cihaz kullanımının özellikle çocuklar ve ergenler arasında yaygın olduğu, kullanım yaşının giderek düştüğü düşünüldüğünde, özellikle çocuklar ve gençlerde internet ve oyun bağımlılığının giderek yaygın bir sağlık sorunu haline geldiği söylenebilir. İnternet kullanım bozukluklarıyla etkin bir şekilde başa çıkabilmek için uygun müdahale stratejisinin belirlenmesi ve çeşitlendirilmesine yönelik günden güne büyüyen bir gereksinim de açığa çıkmaktadır. Oyun oynama deneyiminin problemli bir davranışa nasıl dönüştüğünü anlamak için altta yatan psikolojik faktörleri anlamak önem arz etmektedir. Yaşam kalitesini çokça etkileyen, çeşitli problemlere neden olan internet bağımlılığı ve oyun oynama bozukluğunun hemşirelik bakım süreçlerine de dahil edilmesi ihtiyaç haline gelmiştir. Bu alandaki gereksinimin giderilmesi için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: İnternet bağımlılığı, oyun oynama bozukluğu, hemşirelik

HEMŞİRELERDE MERHAMET YORGUNLUĞU

Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ
Gaziantep Üniversitesi

Öğr. Gör. Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL
Harran Üniversitesi

ÖZET

Merhamet yorgunluğu; bakım vericinin başkalarına bakım verme sürecinde empati yapmasıyla oluşan fiziksel, ruhsal, duygusal ve sosyal yönden tükenmesini ifade etmektedir. Merhamet yorgunluğu sekonder travmatik stres bozukluğudur. Dolayısıyla merhamet yorgunluğu kişinin bizzat kendisi yaşamamasına rağmen, travma ya da stresli olay yaşayan kişinin “çile dolu yaşantısına” tanık olma sonucunda gelişir. Bu nedenle hemşireler; hastaların travmatik yaşantılarına, acılarına ve ıstıraplarına merhametle yaklaşmaları, empati kurmaları ve hastaların deneyimlediği travmalarına uzun süre maruz kalmaları sebebiyle merhamet yorgunluğu gelişmesi için en riskli meslek üyelerindendirler. Hemşirelerde merhamet yorgunluğunun fiziksel, duygusal/ruhsal, sosyal, zihinsel ve manevi alanda birçok semptomu görülebilmektedir. Nihayetinde merhamet yorgunluğu yaşayan hemşirenin bakım verme isteği, becerisi ve enerjisi azalmaktadır. Bu nedenle merhamet yorgunluğu, hem hemşirelerin sağlığını hem de hemşirelik bakımının kalitesini doğrudan tehdit eden, işte devamsızlığa üretkenlikte düşüşe ve kurumdan ve meslekten ayrılmaya neden olan önemli bir etkene dönüşebilir. Bu olumsuz sonuçlarla karşılaşmamak adına koruyucu ve başetme stratejilerinin uygulanması önem kazanmaktadır. Merhamet yorgunluğundan korunmak için; özellikle meslekte yeni olan hemşirelerin desteklenmesi, ağrı ve acı çeken hastalara bakım veren hemşirelerin kişilik özellikleri ve görev için gerekli becerileri göz önünde tutularak ekibe dahil edilmeleri, başetme yöntemlerinin geliştirilmesi ve ruh sağlıklarını korumaya yönelik önlemlerin uygulanması gerekmektedir. Hem hemşirenin ruh sağlığı hem de hasta bakımının etkinliği için merhamet yorgunluğunun önlenmesi oldukça önemlidir. Bununla birlikte merhamet yorgunluğunun nasıl önleneceği kadar, ortaya çıktığında nasıl tanımlanacağını ve nasıl baş edilebilir bilmek gerekir. Hemşirelerin merhamet yorgunluğu ile başetmesinde çok boyutlu bir yaklaşım gerekir. Kurum ve kurum politikaları yalnızca merhamet yorgunluğunu azaltmakla kalmayıp aynı zamanda sağlıklı, daha etkili çalışanlar olma konusunda da teşvik eden şartlar sağlayarak önemli bir rol oynamaktadır. Yöneticiler ve organizasyonlar, travma dayanıklılığının geliştirilmesine odaklanarak ve uygun politika ve prosedürleri geliştirerek merhamet yorgunluğunu önlemede kritik bir role sahiptir. Gerekli düzenlemelerle bu problemi ortadan kaldırmak mümkün olmayabilir, ancak azaltılabilir ve iyileşme gerçekleşebilir. Hem hemşirelerin kendi sağlıkları hem de hastalara kaliteli bakım verebilmeleri için, merhamet yorgunluğundan koruyucu önlemlerin alınması ve bu durumun erken farkedilmesine yönelik farkındalık kazandırılması ve etkili başetmeye ilişkin bireysel ve kurumsal politika ve stratejilerin geliştirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Merhamet yorgunluğu, hemşirelik, başetme

HEALTH BENEFITS OF OKRA AND OKRA SEED

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nur YÜKSEL
Alanya Hamdullah Emin Pasa University

ABSTRACT

Okra (*Hibiscus esculentus* L.) is a plant that can be easily cultivated and grows well in both tropical and subtropical regions. It is widely distributed from Africa to Asia, Southern European and America. Its Turkish name is known as “bamya” which belongs to the family Malvaceae. Okra is also known as lady’s finger, bhindi and gumbo. It is a flowering plant valued for its edible fruits. It is not a very common vegetable in most European countries, except for Greece and parts of Turkey. It is available all year-round, with a peak season during the summer months. Okra is generally consumed as dried or fresh in Turkey and cooked alone or in combination with other foods.

The fruit is a greenish capsule up to 20 cm long, slightly curved, six-chambered pod of fibrous texture, containing numerous seeds. Nutritionally, the richest part of okra plants is the dried seed. The seeds are consumed like tea or as a coffee substitute after roasting and grinding in Turkey. The seeds of mature pods are sometimes used for chicken feed and have been used on small scale for the production of oil. The seeds of okra are considered to be a stomachic stimulant, antispasmodic, and nervine. They are very rich in oils, proteins and antioxidants. The seeds are high protein source due to its lysine and tryptophan amino acids and for this reason they can be used as a supplement to cereal based diets. The essential and nonessential amino acids in okra are comparable to those in soybeans. On the other hand, okra seed oil is also rich in unsaturated fatty acids such as linoleic acid, which is an essential fatty acid in human nutrition. The protein and fat contents of okra seed are known to be as high as 45% and 20 % in whole seed, respectively.

Reported studies indicate that okra is also containing minerals such as K, Na, Mg, Ca, Fe, Zn and Mn. Many authors reported the quantitative analysis of the total dietary fiber, protein, fat, mineral, ash, carbohydrate and antioxidant property of okra varieties, however there is limited studies on okra variety which is cultivated in Turkey. Further studies should be made to understand the health benefits of okra and okra seeds and their usage as an enrichment agent in other food products.

ADÖLESANLARDA KISA SÜRELİ HAREKET EĞİTİMİNİN BAZI PERFORMANS GÖSTERGELERİNE ETKİSİ

Taner AKBULUT
Fırat Üniversitesi

ÖZET

Araştırmada adölesan dönemde yer alan genç sedanter bireylere uygulanan kısa süreli temel taekwondo eğitim programının bazı performans unsurları üzerinde oluşturabileceği etkileri incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma grubuna yaş ortalaması $13,65 \pm 1,48$ olan, spor geçmişi olmayan 16 sağlıklı genç erkek gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcılara 6 hafta boyunca, haftanın 4 günü taekwondo branşına yönelik hazırlanmış olan temel eğitim programı düzenli olarak uygulanmıştır. Katılımcılara eğitim programına başlaman önce ve 6 hafta sonra olmak üzere iki defa esneklik, dikey sıçrama, durarak uzun atlama, şınav, mekik, sırt ve el kavrama kuvveti testleri uygulanmıştır. Her iki ölçümden elde edilen veriler SPSS paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Ön test- Son test değerleri arasındaki farklılaşmayı belirlemek için Paired samples t testi kullanılmış olup, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde araştırma grubunun eğitim sonucunda esneklik, dikey sıçrama, durarak uzun atlama, şınav, mekik, sırt ve el kavrama kuvveti değerlerinin tamamında istatistiksel olarak önemli farklılıkların olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Sonuç olarak; sedanter bir yaşam süren adölesan bireylere uygulanan kısa süreli hareket eğitim programının bazı performans parametrelerinde iyileşmeler oluşturduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Kuvvet, Esneklik, Performans

THE EFFECT OF SHORT TERM MOVEMENT EDUCATION ON SOME PERFORMANCE INDICATORS IN ADOLESCENTS

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the effects of the short-term basic taekwondo training program on some performance components of young sedentary individuals in the adolescent period.

Sixteen healthy young men with a mean age of 13.65 ± 1.48 and no sports background participated in the study group. Basic training program for taekwondo was given to the participants regularly for 6 weeks, 4 days a week. Participants were subjected to flexibility, vertical jump, standing long jump, push-up, sit-up, back and hand grip strength tests twice before and 6 weeks after starting the training program. Data obtained from both measurements were analyzed using SPSS software. Paired samples t test was used to determine the difference between pre-test and post-test values, and the significance level was accepted as $p < 0.05$.

When the obtained findings were evaluated, it was found that there were statistically significant differences in flexibility, vertical jump, standing long jump, push-up, sit-up, back and hand grip strength values of the study group after movement education program ($p < 0.05$).

As a result; It has been determined that short - term movement education program lead to improves some performance parameters in adolescent individuals who sedentary life.

Keywords: Adolescent, Strength, Flexibility, Performance

EĞİTSEL SPORTİF OYUNLARA TİROİD HORMONLARININ YANITLARI

Taner AKBULUT
Fırat Üniversitesi

Vedat ÇINAR
Fırat Üniversitesi

Zarife PANCAR
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Araştırmada tiroid hormonlarının adölesanlara uygulanan farklı branşlara ait bazı eğitsel sportif oyunlar sonrasında göstereceği yanıtların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmaya adölesan dönemde olan toplam 52 çocuk (26 kontrol, 26 araştırma) gönüllü olarak katılmıştır. Kontrol grubu herhangi bir eğitsel oyun etkinliğine katılmazken, araştırma grubu on hafta boyunca seçilmiş bazı branşlara ait sportif oyunlar oynamıştır (60dk/gün, 3 gün/hafta). Hem kontrol grubu hem de araştırma grubundan on haftalık eğitsel oyun programı öncesi ve sonrasında kan numuneleri alınmış ve alınan kan numunelerinde de T3, T4 ve TSH değerleri tayin edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 Paket programı kullanılmıştır. Gruplar arası farklılıkları ortaya koymak için Independent samples t testi, grup içi farklılaşmaları belirlemek için Paired samples t testi kullanılmıştır.

Araştırmanın homojen gruplarla çalışılması adına ön test değerleri karşılaştırıldığında T3,T4 ve TSH değerlerinde gruplar arası bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Grup içi ön-son test değerleri analiz edildiğinde kontrol grubunda herhangi bir farklılaşma bulunmazken, uygulama grubunda T3 seviyelerinde değişme meydana geldiği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç olarak on haftalık sportif oyun programının tiroid hormon metabolizmasında özellikle T3 seviyesini önemli derecede etkilediği ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Sportif oyun, tiroid, adölesan

THYROID HORMONE RESPONSES TO EDUCATIONAL SPORTS GAMES

Taner AKBULUT

Firat University, Faculty of Sport Sciences, akbuluttaner23@gmail.com

Vedat ÇINAR

Firat University, Faculty of Sport Sciences, cinarvedat@hotmail.com

Zarife PANCAR

Gaziantep University, School of Physical Education and Sport, z_pancar@hotmail.com

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the responses of thyroid hormones after some educational sports games of different branches applied to adolescents.

A total of 52 adolescents (26 control, 26 experimental) participated in the study voluntarily. The control group did not participate in any educational game activity, while the research group played sportive games for some selected branches for ten weeks. (60min/day, 3 days/week). Blood samples were taken from both the control group and the experimental group before and after the ten-week educational game program. T3, T4 and TSH values were analyzed in blood samples. SPSS 22.0 Package program was used in the analysis of the obtained data. Independent samples t test was used to reveal the differences between the groups, Paired samples t test was used to determine the differences in intra-groups.

When the pretest values were compared in order to study homogenous groups, it was found that there was no difference between the groups in T3, T4 and TSH values ($p>0,05$). When pre-posttest values were analyzed within the group, it was found that there was no difference in the control group, but there was a change in T3 levels in the experimental group statistically ($p<0,05$).

As a result, it has been shown that the ten-week educational sports game program significantly affects T3 levels, especially in thyroid hormone metabolism.

Keywords: Sportive game, thyroid, adolescent

**AGE AND GENDER RELATED CHANGES OF AIRWAY LENGTH IN HEALTHY
TURKISH POPULATION**

Dr. Sema POLAT
Cukurova University

Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül UYGUR
Cukurova University

Dr. Mahmut ÖKSÜZLER
Adana Medline Hospital

Dr. Yasemin ÖKSÜZLER
Adana City Research and Training Hospital University

Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL
Cukurova University

ABSTRACT

Aim: This study was undertaken to determine the morphometry of airway length, in Turkish population aged between 18-60 years.

Material and Methods: It was a retrospective study in which 200 subjects were included 100 females and 100 males, ranging from 18 up to 60 years. Subjects having brain CT in the Radiology Department. The Kolmogorov-Smirnov test showed normality of distribution of the obtained data in both groups. Statistical analysis were evaluated with SPSS 22.00 programme. ANOVA Test were used to determine the relation and significance between measurements and age group. The $p < 0.05$ value was considered as significant.

Results: The groups were divided into four groups according to age. The overall means and standard deviations of the measurements were: airway length, 77.05 ± 7.01 mm in females, respectively whereas, the same measurements were 80.27 ± 7.13 mm in males, respectively. there were a significance difference between gender ($p = 0.001$). Also, the airway length was found as 77.67 ± 7.27 mm in 18-30 years; 77.98 ± 7.09 mm in 31-40 years; 80.83 ± 7.95 mm in 41-50 years; and 79.04 ± 5.51 mm in 51-60 years. The significance difference were no found between age groups ($p = 0.119$).

Conclusion: These anatomical values provides more important knowledge to determine the dimensions of this structures in clinic, surgery processes and otolaryngology.

Key words: Airway length, reference values, anatomy, gender and age related changes

**GENDER RELATED CHANGES OF CHIN TYPES IN HEALTHY TURKISH
POPULATION**

Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül UYGUR
Cukurova University

Dr. Sema POLAT
Cukurova University

Dr. Yiğit ÇEVİK
Cukurova University

Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL
Cukurova University

ABSTRACT

Aim: This study was undertaken to determine the morphometry of chin types in Turkish population aged between 18-25 years.

Material and Methods: Two hundred (100 females; 100 males) subjects aged between 18 and 25 years were included in this study. Chin types were measured according to mandible position. Based on the mandible position, the chin types were classified as: regressed or retrognathic mandible (Class II); normal or orthognathic mandible (Class I); and protruding or prognathic mandible (Class III). Also, the face shape was determined according to golden ratio. Statistical analysis were done by SPSS 22.00 package programme. Chi-Square Test was used to determine the differences between gender. The $p < 0.05$ value was considered as significant.

Results: In females, the most seen chin type was Class 1 (59%); followed by Class 2 (31%), and Class III (10%), respectively. In males, the most seen chin type was Class I (50%), followed by Class II (32%), and Class III (18%), respectively. Also, there was a significance difference in chin types according to gender ($p=0.218$).

Conclusion: The anatomical values provides more important knowledge to determine the skeletal profile in aesthetic and facial surgery

Key words: Gender related changes, Chin types, regrognathic mandible, orthognathic mandible, prognathic mandible

**NÖROPAZARLAMA BULGULARINDAN PAZARLAMA FELSEFESİNE İLİŞKİN
ÇIKARIMLAR**

Öğr. Gör. Ömer BÜYÜKBAŞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Hamdi AYYILDIZ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

ÖZET

Pazarlama bilimi işletme tarafından müşteri ilişkilerinin yönetilmesi olarak tanımlandığında, pazarlamanın bilim olarak amacının müşterilerin kazanılması ve varolan müşterilerin kaybedilmeyerek daha da değerli hale getirilmesini sağlamaktır. Nöropazarlama ise ikibinli yılların başında ismi konulan nöroiktisat çalışmalarının pazarlama bilimine uygulanması ile isimlendirilmiştir. Profesör Gerry Zaltmann'ın tüketici davranışlarını anlamak için tüketicilerin davranışlarını beyin görüntüleme teknikleri ile anlamlandırması nöropazarlama çalışmalarının başlangıcı kabul edilmektedir.

Geleneksel satış tekniklerinin bekleneni verememesi üzerine odaklanılan nöropazarlama bulguları, duyguların rolünü ortaya koymuştur. Güney Kaliforniya Üniversitesi Profesörü ve Beyin ve Yaratıcılık Enstitüsü başkanı Antonio Damasio :”Duygu ve hisler insan mantığı üzerinde önemli roller üstlenmektedir.” Demektedir. Duygusal beyin isimli eserinde ise Dr. Joseph LeDoux “amigdala, korteks üzerinde oldukça etkilidir bu durum ise duyguların düşünceyi baskı altına aldığını ortaya koymaktadır demektedir.

Bu çalışmanın amacı, duyguların egemen olduğu tüketici davranışlarının şekillendirdiği bir alt-bilim olarak nöropazarlama bulgularından elde edilecek felsefe çıkarımlarını ortaya koymaktır. Descartes'ın Yanılgısı eserinde Antonio Damasio, insanların hissedilen düşünme makineleri olmadığını aksine düşünen hissetme makineleri olduğunu belirtmiştir. Bu açıdan bakılarak çalışmanın metodolojisi olarak, entüisyonizm (sezgicilik)'in ve rasyonalizmin (akılcılık) temel öğeleri baz alınmıştır. Nöropazarlamaya nasıl gelindiğinin arkasında yatan gerekçeleri ortaya koyan bu çalışma, nöropazarlama bulgularının sonuçlarında nereye ulaşılabilirliğini de felsefe çıkarımları ile öngörmektedir.

Sonuç olarak, sürdürülebilir boyutu ile düşünüldüğünde pazarlama, stratejik karar alma süreçlerine etki edecek duygusal verilerin işlenmesinin gerektiğini ortaya koyarken, insani pazarlama anlayışını felsefe tabanlı görüşler ile ortaya koymuştur. Bulgular dikkate alındığında, nöropazarlama bulgularından elde edilecek veriler ile insancıl pazarlama çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler : Nöropazarlama, , Entüisyonizm(sezgicilik), Pazarlama felsefesi

**EMEK ARZI VE EĞİTİM EKONOMİSİNİN ÖRGÜT GELİŞTİRME KAPSAMINDA
İNCELENMESİ**

Öğr. Gör. Hamdi AYYILDIZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Mustafa Hakan ŞİMŞEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Ömer BÜYÜKBAŞ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Emek arz grafiği çizilirken, dikey ekseninde ücretin olduğu bilinmekte olup, bu durum üzerinde; mesleklerin diğer niteliklerine göre ölçülebilir özelliklerinin başında ücretin gelmesi, ikinci olarak emek dışı unsurların emek arzında etkili olması ücretlere karşı daha zor kabul edildiği varsayımı ve ücretin bir mesleğin daha esnek olan özelliklerinden olması temel nedenler olarak kabul edilmektedir.

Emek arzını etkileyen ücret dışı unsurlar ise; bir mesleğin sadece ücret ve parasal oranlara bağlı olmadığını göstermektedir. Bu unsurlar arasında sayılabilecekler; ücret dışı gelirler, bireylerin boş zaman tercihi, emek arzının ve işgören sayısının artması, işe verilen değer ve işlerin ücret dışı yönleri ile diğer ücret oranları da bu kapsamda sayılabilmektedir.

Bu çalışmada amaç, eğitim ekonomisi kapsamında talep edilen eğitim ile emek arzını biçimlendiren işe hazırlama süreçlerinin ve işe hazırlama eğitimlerinin örgüt geliştirme çalışmaları kapsamında değerlendirilmesini ortaya koymaktır.

Sonuç olarak, örgüt geliştirme yönetilen değişim süreçleridir (Yüksel Ö, 2007:170). Dijital dönüşüm ve teknolojik gelişmelerin işgücü piyasasına yansımaları açısından konu incelendiğinde emeğin işe hazırlama süreçlerinin ve işe hazırlama eğitimlerinin örgütsel gelişim açısından önemli olduğu bulgusu vurgulanmaktadır. Diğer taraftan, örgütsel gelişim açısından incelenen işe hazırlama süreç ve eğitimlerinin beşeri sermaye ve büyüme açısından sonuçları ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Emek Arzı, Eğitim Ekonomisi, Ücret Dışı Unsurlar, Örgüt Geliştirme

Jel Kodu : M

**INVESTIGATION OF LABOR SUPPLY AND EDUCATION ECONOMY IN THE
CONTEXT OF ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT**

ABSTRACT

It is known that while the labor supply graph is being drawn, the vertical excl. secondly, the assumption that non-labor elements are more effective in the supply of labor than wages, and that wages are the more flexible features of a profession.

Non-wage factors affecting labor supply are; a profession does not depend solely on wages and monetary rates. Among these elements can be counted; non-wage incomes, preference for leisure time, increase in labor supply and number of occupations, non-wage aspects of work value and affairs and other wage rates can be counted within this scope.

The aim of this study is to demonstrate that the training required by the education economy and the preparation processes that shape the supply of labor and the preparatory training are evaluated within the framework of organizational development studies.

As a result, organizational development is the process of change governed (Yüksel Ö, 2007: 170). When the subject of digital transformation and technological developments is reflected on the labor market. It is emphasized that the process of preparation for labor and the training of preparation for work are important for organizational development. On the other hand, the results of human capital and growth of the preparation and training processes examined from the perspective of organizational development are presented.

Keywords : Labor Supply, Education Economics, Non-wage factors, organization development

Jel Codes : M

FİNANSALLAŞMA SÜRECİNDE TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Şenol KANDEMİR
Çağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Canol KANDEMİR
Çağ Üniversitesi

ÖZET

Özellikle 1980'lerden sonra gelişmekte olan ülkelerin ve bu arada Türkiye'nin endüstrileşme ve kalkınma politikalarını ve uygulamalarını finansallaşmaya dayandırdıkları belirlenmektedir. Nitekim Türkiye Ekonomisi GSYİH'nın sektörler arası dağılımına bakıldığında, tarım sektörünün ulusal üretimin % 62'lık bir bölümünü ürettiği görülmüş, bu oran finansallaşmanın her döneminde azalış göstermiştir. Sanayi sektörü, finansallaşmanın 1. ve 2. dönemlerinde küçük bir artış göstermiş, ancak 3. dönemde hızlı bir düşüş eğilimine girmiştir. Hizmetler sektörü ise uygulanan siyasi ve ekonomik politikalara ve sektörün alt kollarının faaliyetlerinin sürekli ve istikrarsız bir şekilde dalgalanması ve diğer sektörlerle olan bağlantısının kopmasına bağlı olarak finansallaşmanın her döneminde hızlı yükselişler göstermiştir. Bu çerçevede, finansal sistemin toplam aktiflerindeki artış finansallaşmanın en önemli göstergelerinden birini oluşturmuştur. Nitekim bankacılık sisteminin toplam aktiflerinin GSMH'ye oranı gelişmiş ülkelerde ortalama % 303 iken gelişmekte olan ülkelere ortalama % 114 olarak gerçekleşmiş, Türk Bankalar Birliği'nin 2017 verilerine göre Türk bankacılık sistemi için söz konusu oran yaklaşık % 100 olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Finansallaşma, Türk Bankacılık Sektörü, Sektörel Büyüklük

**OKUN KATSAYISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME:
SEÇİLİ ÜLKELER İÇİN PANEL VERİ ANALİZİ**

Berna BALCI İZGİ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Ekonomik büyüme ve kalkınmada ülkelerin işsizlik rakamları takip edilen önemli verilerden biri olmaktadır. İşsizlik-çıktı ilişkisini inceleyen popüler çalışmalardan biri de Arthur Okun tarafından 1960'lı yıllarda yazılmış olan ve Okun Yasası diye bilinen işsizlik-çıktı ilişkisini ABD ekonomisi için inceleyen çalışmasıdır. Bu çalışma, işsizlikte %1'lik bir artış söz konusu olduğunda çıktının %3 oranında düşeceğini savunmaktadır. Ancak bu oran işsizlik oranı %5-7'nin altında olan ülkeler için geçerli olarak kabul edilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, G-7 ülkeleri ve Türkiye için (1990-2018) dönemini bir panel veri seti üzerinden analiz etmektir. Bu ülkeler, Almanya, ABD, İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Kanada ve Türkiye'dir. Değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişkinin olduğu tesbit edilmiş ve panel fml ve dols tahmin yöntemi ile gsyih büyümesinin negatif yönlü -1.10 gibi bir katsayı ile işsizlik oranı ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Panel vecm modeli uygulanana değişkenler için yüksek teknolojlili ürün ihracatından işsizlik arasında çift yönlü kısa dönem Granger nedensellik tesbit edilmiştir. Sonuç olarak Okun yasasının bu ülkeler için geçerli olduğu ve katsayısının %3'lerden %1'lere düşmesini de istihdamsız büyüme sürecinin bir parçası olarak açıklamak mümkündür.

Jel Kodu:B22,C23

Anahtar Kelimeler: Okun Yasası, Panel eşbütünleşme, Panel dols,fmls.

**EVALUATION OF OKUN'S COEFFICIENT FOR CHOSEN COUNTRIES: A PANEL DATA
ANALYSIS**

ABSTRACT

In order for economic growth and development, the unemployment data of the countries is one of the important data to be followed. One of the popular studies examining the unemployment-output relationship is the study of the unemployment-output relationship known as Okun's Law for the US economy, written by Arthur Okun in the 1960s. This study argues that the output will fall by 3% in the case of a 1% increase in unemployment. However, this rate is accepted as valid for the countries whose unemployment rate is below 5-7%.

The purpose of this study, for the G-7 countries and Turkey (1990-2018) period, out of a panel to analyze the data set. These countries are Germany, US, UK, France, Italy, Japan, Canada and Turkey. It was found that there was a long term relationship between the variables and panel fml and dols estimation method revealed that gdp growth was associated with a negative coefficient of -1.10 and unemployment rate. Two-way short-term Granger causality between high-tech product exports and unemployment was found for variables applied to panel vecm model. As a result, it is possible to explain the fact that Okun's law is valid for these countries and its coefficient decreases from 3% to 1% as part of the process of jobless growth.

Jel Codes: B22,C23

Key Terms: Okun's coefficient, panel cointegration, panel dols,fmls

**EKONOMİK BÜYÜME VE HİSSE SENEDİ FİYATLARI İLİŞKİSİ: BIST 30
ÜZERİNE AMPİRİK BİR UYGULAMA**

Arş.Gör.Dr.Esat ATALAY
Batman Üniversitesi

Arş.Gör.Dr. Kadir AYDIN
Adıyaman Üniversitesi

Dr. Cüneyt ÇATUK

ÖZET

Bu çalışmada 2008-2018 yılları verileri kullanılarak BIST 30’da işlem gören şirketlerin, hisse senedi getirileri ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkisi zaman serisi yöntemiyle incelenmiştir. Bu kapsamda BIST 30’da işlem gören şirketlerin hisse senedi fiyatlarının ortalaması ve ekonomik büyüme arasındaki nedensellik incelenirken öncelikle serilerin durağan olup olmadığının araştırılması için ADF birim kök testi uygulanmıştır. Serilerin birinci farkı alındıktan sonra durağanlaştıkları görülmüştür. Daha sonra Toda-Yamamoto (1995) nedensellik testi ile değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi araştırılmıştır. Test sonuçlarına göre ekonomik büyümeden hisse senedi fiyatlarının ortalamasına doğru tek yönlü bir nedenselliğin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum ekonomik gelişmenin artması ile BIST 30’da işlem gören firmaların hisse senetlerinin değerlendirildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik büyüme, Hisse Senedi, BIST 30, Zaman Serisi

**THE RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC GROWTH AND STOCK
PRICES: AN EMPIRICAL APPLICATION ON BIST30**

In this study, using the data for the years 2008-2018, the causality relationship between stock returns and economic growth of companies traded in BIST30 is analyzed by using time series method. In this context, while analyzing the causality between the stock prices average and economic growth of companies traded in BIST30, ADF unit root test was applied to investigate whether the series are stationary or not. After the first difference of the series were taken it has been observed series are being stationary.. Then, the causality relationship between the variables was investigated with Toda-Yamamoto (1995) causality test. According to the results of the test, it is concluded that there is a one-way causality from economic growth to the stock prices average. This shows that with the increase in economic development, stocks of companies traded in BIST30 are valued.

Key Words: Economic Growth, Stock, BIST30, Time Series.

**ULUSLARASI TİCARETTE KARAYOLUNUN LOJİSTİK
PERFORMANSINA ETKİSİ**

Dr. Cüneyt ÇATUK

Arş.Gör.Dr. Kadir AYDIN
Adıyaman Üniversitesi

Arş.Gör.Dr.Esat ATALAY
Batman Üniversitesi

ÖZET

Globalleşen dünya ile birlikte serbestleşen uluslararası ticarete paralel olarak rekabetin artması ve küresel ölçekte organizasyonların ağırlık kazanması, ürünlerin taşıma mesafelerini artırmış ve bunun sonucunda hız unsurunun önemini artırmıştır. Bu durum, hammadde ve işlenmiş ürünlerin alıcılara düşük maliyetle ve zamanında ulaştırılmasının, diğer bir deyişle lojistik hizmetlerin önemini artırmıştır. Giderek yaygınlaşan e-ticaretle birlikte daha da büyüyen küresel ekonomide, rekabet gücünü kaybetmek istemeyen şirketler için, etkili ağları oluşturmak, başarının anahtarı konumuna gelmiştir. Bu nedenle ülkelerin lojistik performanslarını diğer ülkelerle kıyaslaması bunun sonucunda hangi alanlarda iyileştirme yapması önemli hale gelmiştir. Dünya Bankası tarafından iki senede bir yayınlanan Lojistik Performans Endeksi (LPI) ülkelelerin birbirleriyle kıyas yapılabilmesi için önemli bir veri haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, LPI verilerini kullanarak Türkiye'nin lojistik performansını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin ne olduğu ve hangi alanların geliştirilmesi gerektiğinin özellikle de karayolu'nun lojistik performansa etkisi incelenmektedir.

Anahtar Kelime: Lojistik Performans Endeksi, Karayolu, Lojistik, Uluslararası Ticaret

ABSTRACT

In parallel globalizing world with the liberalized international trade, the increase in competition and gaining weight of organizations on a global scale increased the transportation distances of the products and consequently the importance of speed factor. This increased the importance of low cost and timely delivery of raw materials and processed products to buyers, in other words, the importance of logistics services. In an ever-expanding global economy with increasingly widespread e-commerce, building effective networks has become the key to success for companies that do not want to lose their competitiveness. Therefore, it is important for countries to compare their logistic performances with other countries and as a result, in which areas they should make improvements. The Logistics Performance Index (LPI), published every two years by the World Bank, has become an important data for countries to compare with each other. The purpose of this study, using data that LPI what factors might affect Turkey's logistics performance and negatively impact performance is especially highway logistics to the need to be developed area which is to be examined. The purpose of this study, using data that LPI what factors might affect Turkey's logistics performance and negatively impact the performance is especially highway logistics areas that need to be developed which is to be examined.

Key Words: Logistics Performance Index, Road, Logistics, International Trade

ULUSLARASI TİCARETTE KARAYOLUNUN LOJİSTİK PERFORMANSINA ETKİSİ

Dr. Cüneyt ÇATUK

Arş.Gör.Dr. Kadir AYDIN
Adıyaman Üniversitesi

Arş.Gör.Dr.Esat ATALAY
Batman Üniversitesi

ÖZET

Globalleşen dünya ile birlikte serbestleşen uluslararası ticarete paralel olarak rekabetin artması ve küresel ölçekte organizasyonların ağırlık kazanması, ürünlerin taşıma mesafelerini artırmış ve bunun sonucunda hız unsurunun önemini artırmıştır. Bu durum, hammadde ve işlenmiş ürünlerin alıcılara düşük maliyetle ve zamanında ulaştırılmasının, diğer bir deyişle lojistik hizmetlerin önemini artırmıştır. Giderek yaygınlaşan e-ticaretle birlikte daha da büyüyen küresel ekonomide, rekabet gücünü kaybetmek istemeyen şirketler için, etkili ağları oluşturmak, başarının anahtarı konumuna gelmiştir. Bu nedenle ülkelerin lojistik performanslarını diğer ülkelerle kıyaslaması bunun sonucunda hangi alanlarda iyileştirme yapması önemli hale gelmiştir. Dünya Bankası tarafından iki senede bir yayınlanan Lojistik Performans Endeksi (LPI) ülkelelerin birbirleriyle kıyas yapılabilmesi için önemli bir veri haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, LPI verilerini kullanarak Türkiye'nin lojistik performansını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin ne olduğu ve hangi alanların geliştirilmesi gerektiğinin özellikle de karayolu'nun lojistik performansa etkisi incelenmektedir.

Anahtar Kelime: Lojistik Performans Endeksi, Karayolu, Lojistik, Uluslararası Ticaret

ABSTRACT

In parallel globalizing world with the liberalized international trade, the increase in competition and gaining weight of organizations on a global scale increased the transportation distances of the products and consequently the importance of speed factor. This increased the importance of low cost and timely delivery of raw materials and processed products to buyers, in other words, the importance of logistics services. In an ever-expanding global economy with increasingly widespread e-commerce, building effective networks has become the key to success for companies that do not want to lose their competitiveness. Therefore, it is important for countries to compare their logistic performances with other countries and as a result, in which areas they should make improvements. The Logistics Performance Index (LPI), published every two years by the World Bank, has become an important data for countries to compare with each other. The purpose of this study, using data that LPI what factors might affect Turkey's logistics performance and negatively impact performance is especially highway logistics to the need to be developed area which is to be examined. The purpose of this study, using data that LPI what factors might affect Turkey's logistics performance and negatively impact the performance is especially highway logistics areas that need to be developed which is to be examined.

Key Words: Logistics Performance Index, Road, Logistics, International Trade

NÜKLEER SANTRALLERDE İŞ KAZALARI

Öğr. Gör. Abdülazim YILDIZ
Kıbrıs Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tarsus Ercan KÖSE
Tarsus Üniversitesi

ÖZET

İnsanlığın yaşamını sürdürülebilmesi için enerji ve enerjinin elde edilmesi vazgeçilmez bir unsurdur. Tüm Dünya’da ve ülkemizde petrol, kömür doğalgaz, gibi fosil enerji kaynakları her geçen gün azalmaktadır. Bunun sonucunda ülkeler farklı enerji kaynaklarına eğilim göstermiş olup bunların başında nükleer enerji gelmektedir. Nükleer santral, bir veya daha fazla nükleer reaktörden oluşan ve radyoaktif maddeleri yakıt olarak kullanarak elektrik enerjisinin üretildiği yerdir. Yakıt olarak radyoaktif madde kullanıldığı için canlıların ve çevrenin zarar görmemesi konusunda diğer santrallere kıyasla çok daha sıkı tedbirlerin alınmasını gerektirir. Aksi takdirde radyasyonun çevreye ve canlılara zararları, uzun yıllar sürebilmektedir.

Nükleer santralleri avantajları, dezavantajları ve iş kazaları açısından değerlendirdiğimizde ülkemizde ve dünya’da farklı yorumların yapılmasına neden olmuştur. Nükleer santrallerin kurulmasına karşı olanlar esas olarak olası bir reaktör kazasında çevreye yayılma olasılığı bulunan radyasyon riski üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Nükleer santrallere olumlu bakanlar ise en büyük avantaj olarak atmosfere sera gazı üretmemesi, kömür petrol gibi fosil yakıt kaynaklarına bağlı olmaktan kurtulmayı gerekçe göstermektedirler.

Tüm işyerlerinde olduğu gibi nükleer santrallerde de iş kazaları olabilmektedir. Bu kazalar çalışanlar üzerinde, çevrede ya da tesislerde olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Tehlikeli durum ve tehlikeli davranış bir araya geldiği zaman iş kazası meydana gelmektedir. Ölümlü iş kazalarının olması, etrafa radyasyon yayılması ve yayılan radyasyonun mutajen etkiye sahip olması başka bir deyişle genetik yapıyı bozması gibi önemli neticelerinden birkaçıdır. Yapılan araştırmalara göre iş kazalarının %98 önlenmektedir. %2 si doğal kaynaklı olup, 9 şiddetinde olan depremde Fukushima Nükleer Santrali’nde olduğu gibi önlenememektedir. İş kazaların büyük bir bölümü insan hatalarından kaynaklanmaktadır.

Nükleer güç santrallerinde de alınan tüm önlemlere rağmen insan hatalarından kaynaklanan birçok iş kazası olmuş ve ciddi zararlı sonuçlar doğurmuştur. Batı Standartlarında Nükleer Güvenlik Normları’na göre planlanmış nükleer santraller uçak çarpmalarına dahi dayanıklı olarak inşa edilmektedir. Bu sebepten dolayı kalite temini, kalite kontrolü nükleer santrallerin inşasında ön planda gelir ve bu önlemlere uyulmasından dolayı yapımı uzun zaman almakta bu sayede iş kazalarının önemli ölçüde önüne geçilmektedir.

Nükleer santraller etrafa zarar vermeden ve iş kazalarına neden olmadan güvenli bir şekilde enerji üretebilmelidir. Bu güvenliği sağlamak için aktif ve pasif güvenlik sistemlerinden, yapısal özelliklerinden ödün vermiyerek ve her türlü risk değerlendirmesi yapılarak kazaların ve iş kazalarının önüne proaktif yöntemlerle geçilebilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Nükleer santraller, nükleer santrallerde güvenlik sistemleri

**ENFLASYONİST BİR RİSKTEN KORUNMA ARACI OLARAK ALTIN YATIRIMI:
ENDOJEN YAPISAL KIRILMALARLA EKONOMETRİK ANALİZ**

Dr. Öğr. Üyesi H. Gonca DİLER
Afyon Kocatepe Üniversitesi

ÖZET

Gelişmekte olan ekonomilerdeki bireyler, enflasyona karşı milli paranın satın alma gücünü korumak için pek çok alternatif yatırım aracı kullanmaktadır. Bu alternatiflerden birisi de altın yatırımdır. Bilimsel nitelikli çalışmalar da ekonomilerin enflasyonist dönemlerinde bireylerin altın yatırım kararının gerçekten bir koruma aracı olup olmadığını araştırmaktadır. Bu çalışma, ‘Türkiye’de altın yatırımı enflasyonist dönemlerde bir korunma aracı mıdır?’ sorusuna cevap aramaktadır. Bu amaç doğrultusunda altın fiyatları ve TÜFE yıllık zaman serisi verilerini kullanarak, 1940-2018 dönemi analiz edilmiştir. Çalışmada, geleneksel birim kök testlerinin yanı sıra endojen yapısal kırılmayı tespit etmek amacıyla Zivot-Andrews birim kök testi ile durağanlık sınaması yapılmıştır. Durağanlık sınaması sonuçları; değişkenlerden altının birinci farkında, TÜFE’nin ise düzeyde durağan olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle altın değişkeninin enflasyonist dönemlerde korunma aracı olup olmadığını analiz etmek için ARDL koentegrasyon testi uygulanmış ve uzun dönemde değişkenler arasında ilişkiye ulaşılmıştır. Değişkenlerin durağanlık düzeyleri farklılık gösterdiğinden değişkenler arası ilişkinin yönünü ortaya koymak için Toda-Yamamoto nedensellik analizi yapılmıştır. Bu analiz neticesinde çalışmanın amacına yönelik bir sonuca ulaşılamamıştır. Bulgularımız, ne uzun vadede ne de kısa vadede Türkiye’de altın yatırımının enflasyona karşı bir avantaj olduğunu ortaya koymamaktadır. Aksine analiz döneminde altın fiyatlarının TÜFE üzerinde bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunun çalışmanın amacından farklılık arz etmesi, ele alınan 78 yıllık Türkiye ekonomisi içinde yapısal kırılmaya neden olabilecek pek çok iç ve dış etkinin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Öte yandan özellikle belirtilen dönemde TÜFE’deki yukarı yönlü harekete karşı başka yatırım araçlarının da korunma amacına yönelik tercih edilebileceği göz ardı edilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Altın Fiyatları, Yapısal Kırılmalı Birim Kök Testi, ARDL, Toda-Yamamoto

ABSTRACT

Individuals in developing economies use many alternative investment instruments to protect the purchasing power of the national currency against inflation. One of these alternatives is gold investment. Scientific studies also investigate whether the individuals' decision to invest in gold is really a means of protection during the inflationary periods of economies. In this study, 'Is it a hedge of gold investment in Turkey in inflationary period?' Tries to answer the question. For this purpose, 1940-2018 period was analyzed by using gold prices and CPI annual time series data. In this study, in order to detect endogenous structural breakage as well as traditional unit root tests, stationarity testing with Zivot-Andrews unit root test was performed. Stability test results; firstly, the CPI was stationary at the level. Therefore, ARDL cointegration test was used to analyze whether the gold variable was a hedging instrument during the inflationary periods and the relationship between the variables was reached in the long run. Toda-Yamamoto causality analysis was carried out in order to reveal the direction of the relationship between the variables as the stasis levels of the variables differed. As a result of this analysis, a conclusion could not be reached for the purpose of the study. Our findings, neither long-term

nor short-term gold investments in Turkey reveal that an advantage against inflation. On the contrary, it was found that gold prices had an effect on CPI during the analysis period. Research results to differ from the purpose of the study was discussed that could cause structural breaks in 78 years Turkey's economy shows that many internal and external impact should be considered. On the other hand, it should not be underestimated that other investment instruments may be preferred for the purpose of protection against the upward movement in the CPI especially in the mentioned period.

Keywords: Gold Prices, Structural Root Unit Root Test, ARDL, Toda-Yamamoto Causality Test

ÖDÜL VE YARDIMLAŞMA

Araş. Gör. Doç. Dr.Hüseyin KOTAMAN
Harran Üniversitesi

ÖZET

İnsan toplumsal bir canlıdır. Yardımlaşma evrimsel mirasımız sonucunda hepimizde yer alan bir duygudur. Yardımlaşma davranışı çocukların toplumsal gelişiminde önemli bir yer etmektedir. Bu çalışmanın amacı 4-5-6 yaşlarındaki çocukların ödüllendirildikleri ve ödüllendirilmedikleri durumlarda yardımlaşma davranışlarında bir değişiklik olup olmadığını belirlemeye çalışmaktır. Araştırmaya Şanlıurfa ilinden dört anaokul ve sekiz sınıftan toplamda 170 çocuk katılmıştır. Öğretmenler araştırma görevlilerini öğrencilere tanıtmış daha sonra araştırma görevlileri çocukları tek tek alarak, okulun uygun bir odasında araştırmayı gerçekleştirmiştir. İlk uygulamada çocuklara bir etkinlik yaptırılmıştır. Etkinliğin sonunda çocuklara şu yönerge verilmiştir: “Senin yaşlarında bir arkadaşın etkinliği yapmakta zorlansa ona yardım mı etmek istersin, yoksa yardım etmeden sınıfa mı gitmek istersin?” Yönergenin veriliş şekli eşit olarak dengelenmiştir. Altı hafta sonra gerçekleşen ikinci uygulamada bu sefer etkinliği yapan çocuklara etkinliği başardıklarında ödül alacakları söylenmiş, etkinliği başardıklarında kendilerine ödül verilmiştir. Ödülünden sonra yönerge tekrarlanmıştır. Betimsel istatistik ve kaykare sonuçları ödül koşulunda çocukların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ödül alınmayan koşula göre daha yüksek yardımlaşma kararı aldıklarını göstermiştir. Çalışmada araştırmanın sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yardımlaşma, ödül, çocuk öncesi.

**FEN BİLİMLERİ DERSİNİN İLKOKULLARDA YETİŞTİRME
PROGRAMINA DÂHİL EDİLMESİNİN SAĞLAYABİLECEĞİ KATKILAR**

Dr. Öğrt. Üyesi Sümeyye AYDIN GÜRLER
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Eğitim ve öğretim kurumlarından beklenen programda yer alan kazanımların öğrencilere kazandırılmasıdır. Ancak bu çeşitli sebeplerden dolayı her zaman mümkün olamayabilir. Dolayısıyla verilen kazanımları yeterince alamayan öğrenciler farklı arayışlar içerisine girmektedirler. Derslerdeki bu eksikliklerini ya özel dersle ya özel okulla ya da dershaneler aracılığıyla tamamlamaya çalışmaktadırlar. Ancak dershanelerin ve özel okulların paralı olması eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olduğundan, dershanelerin kapatılması ülke gündeminde sık sık yerini almıştır. Tüm bu tartışmaların sonucunda dershaneler 1 Eylül 2015 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kapatılmıştır. Ancak dershanelerin kapatılmasıyla programda yer alan kazanımları yeterince kazanamayan ve sınava dayalı sisteme daha iyi hazırlanabilmek adına öğrenciler farklı arayışlar içerisine girmiştir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren öğrencilerin okuldaki derslerini desteklemek amacıyla Destekleme ve Yetiştirme Kurslarını açmıştır. Ancak açılan bu kurslar ortaokul ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilere yöneliktir. Milli Eğitim Bakanlığı ilkokul öğrencilerine yönelik olarak da ilkokulların 3. ve 4. sınıflarına devam eden ancak belirli derslerde yeterli kazanımı elde edemeyen öğrenciler için de İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) hazırlamıştır. Ancak bu programdaki dersler Türkçe ve Matematik dersleriyle sınırlandırılmıştır. Bu çalışmanın amacı da Fen Bilimleri dersinin İYEP’ e dâhil edilmesi durumunda paydaşlara (öğrenci, öğretmen, veli) sunabileceği katkıları belirlemeye çalışmaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Nizip İlçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu Fen Bilimleri dersinin İYEP kapsamına alınmasının öğrenci, öğretmen ve veliye birçok yarar sağlayacağı konusunda hemfikirdir.

Anahtar Kelimeler: İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP), Fen Bilimleri dersi

**YENİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI İÇERİĞİNİN FEN
DERSLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğrt. Üyesi Sümeyye AYDIN GÜRLER
Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Oktay BAYKARA
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÖZET

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin istenilen başarıya ulaşmasında şüphesiz öğretmenler en büyük role sahiptir. Öğretmenlerin sahip oldukları yeterlilik ve performansları lisans eğitiminde aldıklarının eğitimin kalitesiyle doğru orantılıdır. Dolayısıyla lisans düzeyinde alınan eğitimin kalitesinin artması demek; öğretmenlik mesleğinin, verilen eğitimin niteliğinin ve başarısının artması demektir. Günümüz çağı bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Bilgi çağında bilgi, hızlı bir şekilde değişmekte ve bilgiye ulaşma süreci kısalmaktadır. Dolayısıyla bilgi çağındaki öğrenci profili de hızlı bir şekilde değişmektedir. Bilgiyi alan, ezberleyen, aktaran öğrenci profilinin yerine, bilgiye ulaşma yolunu bilen, zihinsel süreç becerilerini kullanarak mevcut bilgilerin üzerine yeni bilgiler inşa edebilen öğrenci profili istenmektedir. Bunun yapılabilmesi için de bu profili oluşturacak öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi çağına ayak uydurabilecek öğrenci ve öğretmenlerin yetiştirilebilmesi için sadece ilkökul, ortaokul, lise müfredatında yapılacak düzenlemelere değil, aynı zamanda lisans müfredatlarında da düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir. Bu amaçla Yüksek Öğretim Kurulu 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere 25 lisans programının ders ve içeriklerinde düzenleme yapmıştır. Değişen bu programlar arasında sınıf öğretmenliği lisans programı da yer almaktadır. Güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programında dikkat çeken konulardan biri de, bu programda yer alan fen derslerinin ders ve içeriklerinde yapılan değişikliklerdir. Bu bağlamda, çalışmanın amacı da yeni sınıf öğretmenliği lisans programı içeriğinin fen dersleri açısından değerlendirilmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve katılımcıların belirlenmesinde ise ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Fırat ve İnönü Üniversiteleri Eğitim Fakültesinde görev yapmakta olan öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, çalışmaya katılan öğretim üyeleri genel olarak yeni sınıf öğretmenliği lisans programı içeriğini fen dersleri açısından yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, Lisans programı, Ders içeriği, Fen dersleri.

ALTERNATİF BİR PEDAGOJİK ARAÇ OLARAK “DİJİTAL AN”LAR

Arş. Gör. İlknur AKYILDIZ SARIBAŞ
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç. Dr. Cenk AKAY
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Son yıllardaki teknolojik gelişmelerle anında ve her yerde öğrenmenin sağlanması sayesinde çevrimiçi öğrenmenin popülerliği önemli ölçüde artmıştır. Bu popülerliğin artmasında aynı zamanda, yüksek kalitede tasarlanmış derslerin artması ve öğrenci katılımını daha çok arttırmaya yönelik olarak tasarlanmış öğrenme yönetim sistemlerinin ortaya çıkması da rol oynamıştır. Bu gibi derslerin tasarım öğeleri arasında dijital metinler, fotoğraflar, videolar, tartışma tahtaları gibi araçlar bulunmaktadır. Çevrimiçi öğrenme topluluklarının bu gibi derslerdeki rolü önemlidir.

Çevrimiçi ortamlarda bilginin yapılandırılması, öğrencilerin risk almalarını ve yeni dijital araçları seçmelerini, kendi bilgilerini en iyi şekilde ifade edebilmeleri için kendilerine en uygun öğrenme biçimlerini seçmelerini gerektirmektedir. Bu bağlamda yaratıcı düşünmenin önünü açmak için bir araç olarak *dijital anlar* karşımıza çıkar. Dijital anların kullanıldığı pedagojik yaklaşım, öğrencileri teknolojinin tüketicisi konumundan alarak, kavramları ifade etmek üzere yeni ve inovatif dijital araçların yaratıcısı konumuna getirmektedir. Bilginin yapılandırıldığı ortamlarda “*dijital an*”lar, çevrimiçi öğrenme topluluklarının oluşturulmasında etkili alternatif bir strateji olabilecek çevrimiçi pedagojik araçlardır.

Alanyazın incelendiğinde iki ayrı şekilde ele alındığı görülen dijital anlar bu bildiride hareketsiz dijital anlar ve hareketli dijital anlar olarak iki ayrı kategoride ele alınacaktır. Belirli özelliklere sahip fotoğraflar hareketsiz dijital anlar kategorisine girerken, her türlü hikaye, fotoğraf, karikatür, ekran görüntüleri, logo, clipart, altyazı (caps), vecize, olumlama sözleri ve çeşitli metinlerin okunması ile oluşturulan dijital hikayeler benzeri videolar, hareketli dijital anlar kategorisindedir.

Dijital anların kullanılması, öğrencilerin çevrimiçi öğrenme topluluğu oluşturabilmelerine ve sahiplenmelerine olanak vermiştir. Otantik öğrenme ortamlarında interaktif öğrenme topluluklarını oluşturmada bir pedagojik strateji olarak dijital anlar kullanılabilmektedir. “Aktif katılımı sağlayan ve interaktif dijital öğrenme toplulukları gelişmesini sağlayan” bir strateji olarak dijital anlar karşımıza çıkmaktadır. Dijital anların kullanıldığı bu strateji öğrenci katılımını arttırması, öğrencilerin kendi öğrenmelerini sahiplenmelerini sağlaması, katılımcıların arasında işbirlikli bir süreç oluşmasını sağlaması bakımından önemlidir. Bu bildiride hareketsiz dijital anlar ve hareketli dijital anların kuramsal temelleri incelenecek, alanyazında yeni bir kavram olarak karşımıza çıkan ‘*Dijital an*’ kavramı ile ilgili çalışmalar incelenecek, ayrıca farklı öğrenme ortamlarında ve farklı alanlarda kullanılabilmesi için alternatif bir pedagojik araç olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital An, Pedagojik Araçlar, Eğitimde Alternatif Pedagojiler, Otantik Öğrenme Ortamları

ABSTRACT

Online learning became highly popular thanks to recent technological advances allowing anytime and anywhere learning. Increase in the number of high quality course design and the

emerge of leaning management systems designed to increase student engagement played a part in this popularity. Tools such as digital texts, photos, videos, discussion boards are among the design elements of these kinds of courses. Online learning communities' roles are also considered important for these courses.

Knowledge construction in online platforms requires students to take risk, choose new digital tools, and to choose the most appropriate learning modes for themselves to best express their own knowledge. This context takes us to *digital moments*, a tool to pave the way for creative thinking. Pedagogical approach where digital moments is used transforms students from being the consumers of technology into being creators of new and innovative digital tools in order to express concepts. *Digital moments* are potentially an effective alternative strategy to build online learning communities, where knowledge is constructed.

As reviewed in the literature, this paper will discuss *digital moments* in two categories: *dynamic* and *static*. While photos with certain characteristics are considered as *static digital moments*, videos such as digital storytelling using all kinds of stories, photos, comics, screen shots, logos, clip arts, caps, aphorisms, affirmations, and reading various texts are considered *dynamic digital moments*.

Use of digital moments allowed students to build online learning communities and feel belonging. Additionally, in order to construct interactive learning communities, *digital moments* are used as a pedagogical strategy in authentic learning environments. They are also considered as a strategy to engage students and improve interactive digital learning communities. This strategy using *digital moments* is important in terms of increasing student engagement, granting students to own their learning and a collaborative process among participants. This paper will review theoretical foundations of *dynamic* and *static digital moments*, review studies exploring this new concept of *digital moments* and discuss it as a new pedagogical tool to be used in various learning environments and fields.

Keywords: Digital Moments, Pedagogical Tools, Alternative Pedagogies in Education, Authentic Learning Environments

YÜKSEK ÖZ-ŞEFKAT VE ÖĞRENCİLERİN USTALIK
TEMELLİ BAŞARI HEDEFLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Prof. Dr. Belgin AYDINTAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Çalışmalar, öz-şefkat ile içsel motivasyon, öz-şefkat ile başarı hedefleri ve içsel motivasyon ile başarı hedefleri arasında yakın ilişkiler olduğunu göstermektedir. Yüksek düzeyde öz-şefkate sahip bireylerin yüksek düzeyde öz-saygıya sahip oldukları varsayıldığından, davranışlarının da öz-şefkati düşük bireylere göre daha yüksek düzeyde içsel-motivasyon eğilimli olacağı beklenmektedir. Bu motivasyonel farklılık özellikle akademik öğrenimde kendini göstermektedir. Birçok eğitim psikoloğu ustalık-temelli akademik hedefleri performansa dayalı hedeflerle karşılaştırmaktadır. Ustalık-temelli öğrenmeye yönelik olan öğrenciler, yeni yetenekler geliştirme, yeni yöntemleri öğrenme, merak ve kendi kendine öğrenme isteğine karşı daha içsel olarak motive olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Neff'in (2005) üniversite öğrencilerinin öz-şefkat, içsel motivasyon ve akademik hedefleri arasındaki ilişkileri ortaya koyan alan araştırmasına dayanmaktadır. Bu amaçla, araştırmada öz-şefkatin içsel motivasyon ve ustalık-temelli başarı hedeflerini ne kadar etkilediği ile aynı şekilde içsel motivasyonun ustalık-temelli başarı hedeflerini ne kadar etkilediğini gösteren doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Mevcut çalışma 154 işletme öğrencisinden toplanan verilerden oluşan bir araştırma çalışmasıdır. Veriler, 2019 Nisan ve Mayıs aylarında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişkileri tespit etmek üzere korelasyon analizleri ve değişkenlerin birbiri üzerindeki etkilerini ölçmek üzere regresyon analizleri yapılmıştır. Bulgular, öz-şefkat ve içsel motivasyon, öz-şefkat ile ustalık-temelli başarı hedefleri ve içsel motivasyon ile ustalık-temelli başarı hedefleri arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda içsel motivasyondaki değişimin %10'unun öz-şefkat tarafından, yine ustalık-temelli başarı hedeflerindeki değişimin %7'sinin öz-şefkat tarafından ve ustalık-temelli başarı hedeflerinin %56'sının içsel motivasyon tarafından açıklandığı tespit edilmiştir. Bunun anlamı, bölümdeki öğrencilerin ustalık-temelli başarı hedefleri üzerinde içsel motivasyonun önemli bir etkisinin olduğudur. İçsel motivasyon düzeyi ne kadar yüksek olursa öğrencilerin çalışma gayreti ve azmi ile bu konuda yardım isteme istekliliği de o derece yüksek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şefkat, Öz-şefkat, İçsel Motivasyon, Başarı Hedefleri, Üniversite Öğrencileri.

THE RELATIONSHIP BETWEEN HIGH SELF-COMPASSION AND
MASTERY BASED ACHIEVEMENT GOALS OF UNDERGRADUATES

ABSTRACT

Studies show close relationships between self-compassion and intrinsic motivation, self-compassion and achievement goals, and intrinsic motivation and achieving goals. Because individuals with high self-compassion had to have higher true self-esteem, it would be expected their behavior to tend to be more intrinsically motivated than those of low self-compassion. This motivational difference is likely to manifest itself especially in academic learning. Many

educational psychologists have compared mastery-based academic goals with performance-based goals. When students have mastery orientations towards learning, they are motivated internally with the desire to develop new skills and understand new materials, with the joy of curiosity and self-learning. The purpose of this study based on Neff's study (2005) is empirically examine the relationship between self-compassion, intrinsic motivation, and academic achievement goals among undergraduates. For this purpose, linear regression analysis was performed to examine how much self-compassion determines intrinsic motivation and achievement goals (mastery) and in the same way how much intrinsic motivation determines achievement goals (mastery) in this research. The present study is a research study conducted by obtaining data from 154 business administration students through survey. The data were collected between April and May 2019 in Ankara Hacı Bayram Veli, University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, from 2nd, 3rd, and 4th grade business students. To see the relationships between variables correlation analyze and to reveal the effects between variables regression analyze are performed. The findings indicated that there are significant and positive relationship between self-compassion and intrinsic motivation, self-compassion and achievement goals (mastery), and intrinsic motivation and achievement goals (mastery). Also 10% of the change in intrinsic motivation is explained by self-compassion, again 7% of the change in achievement goals (mastery) is explained by self-compassion, and 56% of the change in achievement goals (mastery) is explained by intrinsic motivation. It means there is a significant impact of intrinsic motivation on students' achievement of goals (mastery) in the department they study. Higher intrinsic levels of motivation is more effort and constancy in the tasks and willingness to seek help in school work.

Keywords: Compassion, Self-compassion, Intrinsic Motivation, Achievement Goals, Undergraduates.

**İŞ TATMİNİNİN BELİRLEYİCİLERİ OLARAK İŞ DEĞERLERİ, İŞ ÖDÜLLERİ
VE ARALARINDAKİ İLİŞKİLER**

Prof. Dr. Belgin AYDINTAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

İş tatmini kavramı, endüstriyel toplumdaki iş sorunlarıyla ilgilenen birçok sosyal bilimci ve araştırmacının dikkatini çekedirmiştir. Bazıları iş tatminini, bireysel değerler sisteminin bir sonucu olarak görmektedir. İş, bireysel saygınlık olduğu kadar ihtiyaçları tatmin edilmesini de mümkün kılan bir araçtır. Bu değişkenler olmadan iş tek başına bireysel gelişim potansiyelini yükseltmede sınırlı kalmaktadır, bu nedenle de iş değerleri negatif olarak algılanmaktadır. Kalleberg'e göre (1977) bazı araştırmacılar iş tatmininin düzeyini bireyin işyeri dışındaki fiziksel ve zihinsel sağlığına bağlı bulurken bazıları iş tatmini üzerindeki çalışmalarını, verimliliği ve örgütsel işleyişi artırmada çalışanların istekliliği üzerine yönlendirmişlerdir. Aynı zamanda çalışanların iş tatminindeki değişimleri anlayabilmek için bireylerin iş değerlerinin yanında aynı zamanda işe ilişkin ödül türlerini de göz önüne almak gerekir. Ödüller, yüksek düzeyde iş tatminiyle anlamlı ve pozitif olarak ilişkilidir ve algılanan ödüller ne kadar büyükse iş tatmini de o kadar büyük olmaktadır. Değerlerin ise iş tatminiyle ilişkisi daha düşük düzeydedir. Bu çalışmanın amacı, iş tatmininin belirleyicisi olan iş değerleri ve işe ilişkin ödülleri kavramsal ele almak ve uygulamalı olarak aralarındaki ilişkileri test etmektir. Araştırma verileri 2019 Eylül ve Ekim arasında akademisyen, bakanlık uzmanları, uzman yardımcıları ve mühendisler gibi Ankara ilinde çalışanlardan oluşan 136 kişi üzerinden elde edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri görebilmek için korelasyon analizleri ve değişkenler arasındaki etkileri görmek üzere regresyon analizleri yapılmıştır. Bulgular, iş değerleri ile iş tatmini ve dışsal iş ödülleri ile iş tatmini arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler olduğunu göstermektedir. Buna karşılık içsel iş ödülleri ile iş tatmini arasında bu yönde bir ilişkiye rastlanılmamıştır. İş tatminindeki değişimin %12'si iş değerleri ile açıklanırken %13'ü dışsal ödüller ile açıklanmaktadır. Dolayısıyla iş tatminindeki %12'lik değişim iş değerlerine bağlıken, %13'lük değişim ise dışsal ödüllere bağlı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş, İş Değerleri, İş Özellikleri, İş Değerleri, İş Ödülleri.

**WORK VALUES, WORK REWARDS AS DETERMINANTS OF JOB
SATISFACTION AND THE RELATIONS AMONG THEM**

ABSTRACT

The concept of job satisfaction has attracted great attention for social scientists and many researchers interested in business problems in an industrial society. Some of them consider job satisfaction as a result of the individual value system. Work, as well as the dignity of the individual makes it possible to meet the needs. Job itself without these kind of features limited the development of personal potential, therefore, the value of work is considered negatively. As Kalleberg (1977) while some researchers attributed the degree of job satisfaction to a person's

physical and mental health outside the workplace, others were motivated to study job satisfaction from the desire of employees to improve productivity and organizational functioning by improving the quality of their work experience. Also in order to understand the variation in the job satisfaction of the workers, it is necessary to consider not only the values of the individuals for the work, but also the types of rewards or awards that are available. Rewards are associated with a positive and relatively high level of job satisfaction, and the higher the perceived rewards obtained from these specific dimensions of the job, the greater the overall job satisfaction. The values have a smaller effect on job satisfaction. The purpose of this study is conceptualize and empirically examine the way work values and job rewards combine to influence job satisfaction. Data were collected from 136 employees between September and October 2019 by convenience sampling in various public sectors such as academics, ministry experts, assistant experts, engineers and so on in Ankara. To see the relationships between variables correlation analyze and to reveal the effects of independent variables on dependent variable regression analyze are performed. The findings indicated that there are significant and positive relationships between work values and job satisfaction and between extrinsic of work rewards and job satisfaction. In contrast no relationship was found between intrinsic of work rewards and job satisfaction. Also 12% of the change in job satisfaction is explained by work values and 13% by extrinsic rewards. It can be said that 12 percent change in job satisfaction is related to work values and 13 percent is due to extrinsic rewards.

Keywords: Job, Job Satisfaction, Job Characteristics, Work Value, Work Rewards.

**ÖĞRETMENLERE YÖNELİK PLANLANAN HİZMETİÇİ EĞİTİM
FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada; öğretmenlere yönelik planlanan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitim kurumlarının en önemli kaynağı ve bu kurumlarının gelişmesi ve geliştirilmesinde anahtar rol oynayan kişi öğretmendir. Bilgi toplumunda bireyin sürekli kendini geliştirmesi gerekmektedir. Bu durum hayat boyu öğrenme kavramını ortaya çıkarmıştır. Eğitim kurumlarında hayat boyu öğrenmenin gerçekleştirilmesi daha çok hizmetiçi eğitim ile yapılmaktadır. Hizmetiçi eğitim, çalışanların işteki verimliliklerini artırmak ve çevredeki değişim ve gelişmelere uyumu için yapılan eğitimidir. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin, öğretmenlerin ihtiyaçlarını ve gelişmeleri dikkate alarak planlanması önem arz etmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada; hizmetiçi eğitim planlarında hangi eğitime daha fazla yer verildiği ve hizmetiçi eğitimlerin ihtiyaç ve gelişmelere paralellik gösterip göstermediğini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ve Mesleki Gelişimi Destekleme ve İzleme Dairesi Başkanlığı tarafından planlanan (2018, 2017, 2016, 2015 ve 2014 yıllarına ait) hizmetiçi eğitim faaliyetleri analiz edilmiştir. Planlanan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin analizinde; 2018 yılına ait planda; kapsayıcı eğitim ile ilgili eğitici eğitimi, 2023 projesi ve İngilizce kursu en fazla orana sahiptir. 2017 ve 2016 yılında uygulamalı bilim eğitimi, öğretmenlik uygulamaları semineri, İngilizce kursu ve bilim olimpiyatları danışmanlığı planlarda en fazla yer alan hizmetiçi eğitim faaliyetleridir. 2015 yılında en fazla İngilizce, travma sonrası stresle başa çıkma ve bilgisayar kursuna yer verilirken; 2014 yılında İngilizce, geleneksel sanatlar ve özel öğretim yöntem ve teknikleri kurslarına yer verilmiştir. Araştırma sonucunda; hizmetiçi eğitim kurslarının öğretmenlerin ve zamanın ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlendiği görülmektedir. Çünkü 2018 yılında Suriyeli öğrenci sayılarının okullarda artması kapsayıcı eğitime ihtiyacı artırmıştır. Aynı şekilde 2023 projesinin tüm paydaşlarca sahiplenmesi ve uygulanması için de hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde yer aldığı görülmektedir. Diğer yıllara ait hizmetiçi eğitim planları incelendiğinde de ihtiyaçların dikkate alınarak planlama yapıldığı görülmektedir. Ayrıca araştırmada; İngilizce kurslarının sürekli olarak hizmetiçi eğitim planlarında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Hizmetiçi eğitim planlarının, çevredeki gelişmeleri ve öğretmen ilgi istek ihtiyaç ve görüşleri göz önünde bulundurularak yapılması etkililiğini daha da artıracaktır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı, Hizmetiçi Eğitim

ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİNİN (2017-2023) FARKLI BOYUTLARDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BOZBAYINDIR
Gaziantep Üniversitesi Nizip Eğitim Fakültesi

ÖZET

Eğitim sistemlerinin amaçlarını gerçekleştirmede en önemli unsur olan öğretmenin eğitimi, seçimi, mesleki gelişimi gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Çünkü bir toplumun geleceğini her yönden olumlu veya olumsuz şekilde etkileyen öğretmenlerdir. Bir ülkenin kaderini belirleyen yeni nesilleri yetiştiren öğretmenlerin gelişigüzel, plansız ve kurumsallaşmış bir sistem olmadan seçimi, eğitimi ve mesleki gelişimi ülkenin geleceğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durumdan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı 09.06.2017 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri, farklı bakanlıklardan bürokratlar, akademisyenler, milletvekilleri ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan “Öğretmen Strateji Belgesi” yayımlamıştır. Bu çalışmanın amacı yayımlanan Öğretmen Strateji Belgesini olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirmektir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılmıştır. Öğretmen stratejisi belgesi; öğretmenliğe yönelik hizmet öncesi eğitim, öğretmenlik mesleğine adayların seçimi ve istihdamı, adaylık ve uyum eğitimi, kariyer geliştirme ve ödüllendirme, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve sürekli mesleki gelişim olmak üzere altı ana temadan; yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak ve öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmeden oluşan üç amaçtan oluşmaktadır. Öğretmen strateji belgesi; altı hedeften ve 35 eylem planından oluşmaktadır. Amaç ve hedefler öğretmenlik mesleğinin kalitesini artırma noktasından olumludur. Fakat bu amaç ve hedeflerin gerçekleştirecek gerekli alt yapı (insan, ortam, zaman, hedef ve eylemlerdeki tutarsızlıklar vb.) oluşturmadan bunları gerçekleştirebilmek zor olabilir. Bundan dolayı belgede yer alan amaç ve hedefleri planlı ve tutarlı bir şekilde uygulayabilmek için zamana, bunları gerçekleştirebilecek ön hazırlıklara ve eylemleri geçerli ve güvenilir gerçekleştirecek insan kaynaklarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Belgesi

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ YENİ MEDYA VE GAZETECİLİK BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI

Dr. Aylin TUTGUN-ÜNAL
Üsküdar Üniversitesi

ÖZET

Sosyal medya platformları her yaştan bireyin kolayca akıllı telefonlar aracılığıyla internete bağlanarak sosyal ağlara katılmasıyla ortak buluşma noktası haline gelmiştir. Sosyal medya ağlarının çekici yapısı, bu ağların kullanımına olan talebi günden güne arttırmaktadır. Böylece kullanıcıların sosyal medya ağlarının kullanımına sınır getirememesiyle birlikte her geçen gün daha fazla çevrimiçi olma isteği sosyal medya bağımlılığı sorununu gündeme getirmiştir. Öte yandan, sosyal medya ağlarının iş alanlarındaki yoğun kullanımının, çalışanlar için risk oluşturduğu düşünülmektedir. Bu yüzden medya alanında iş yapacak üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı eğilimlerinin belirlenebilmesi önemlidir.

Bu araştırmanın amacı yeni medya araçlarını yoğun kullanan Yeni Medya ve Gazetecilik öğrencilerinin Üsküdar Üniversitesi kapsamında sosyal medya bağımlılığını incelenmektir. Araştırmanın örneklemini Üsküdar Üniversitesi Yeni Medya ve Gazetecilik bölümüne devam eden 85 öğrenci oluşturmaktadır. Karşılaştırmalı tarama modeline göre yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak Tutgun-Ünal ve Deniz (2015)'in geliştirmiş olduğu “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmış olup, çeşitli demografik özelliklerine göre öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı az seviyede bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde, meşguliyet ve duygu durum düzenleme seviyelerindeki sosyal medya bağımlılığı orta düzeyde bulunmuştur. Araştırmada ulaşılan diğer sonuçlardan bazıları şu şekildedir: (a) Günlük kullanım süresi arttıkça sosyal medya bağımlılığı da artmaktadır, (b) Yeni Medya ve Gazetecilik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı cinsiyete göre farklılaşmamaktadır, (c) Sabah uyandığında sosyal medya hesaplarını kontrol eden öğrenciler diğer vakitlerde kullananlara göre sosyal medyaya daha bağımlıdır, (d) Sosyal medyadaki paylaşımların içeriğine bakmaksızın kişiye göre beğenenlerin sosyal medya bağımlılığı, içeriği görüp/okuyup beğenenlere göre daha yüksektir, (e) Paylaştıkları fotoğraflara filtre/makyaj uygulaması yapan öğrencilerin uygulama yapmayanlara göre duygu durum düzenleme boyutunda sosyal medya bağımlılığı daha yüksektir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal ağ, Sosyal medya bağımlılığı, Yeni medya, Gazetecilik, Üsküdar Üniversitesi

SOCIAL MEDIA ADDICTION OF ‘NEW MEDIA AND JOURNALISM’ STUDENTS
OF ÜSKÜDAR UNIVERSITY

ABSTRACT

Social media platforms become common meeting point of individuals of all ages who easily connected to the internet via smartphones and participated in social networks. The attractive structure of social media networks increases the demand for using these networks day by day. So, social media addiction problem emerges when the users cannot limit the use of social media networks and spent more time online. On the other hand, it is considered that intensive use of social networks at work by employees creates risks of social media addiction. So, it is important that indicate to the tendency of social media addiction of university students who will work related to the media.

The aim of the research is to investigate social media addiction of the New Media and Journalism students, who were heavy users of new media tools, at Üsküdar University. The sample of the research consists of 85 students from New Media and Journalism Department of Communication Faculty. The research was conducted as comparative survey model, the data collected from Social Media Addiction Scale developed by Tutgun- Ünal and Deniz (2015) and social media addiction of students were examined in terms of various demographic variables. In the research, social media addiction of the students was found to be low. When examined sub-scales, occupation and mood modification levels of social media addiction of students was found moderate. The findings of the research revealed that (a) Social media addiction increases as the daily time spent increases, (b) Social media addiction of New Media and Journalism students does not differ by gender, (c) Students checking their social media accounts in the morning more addicted to the social media from the others, (d) Students sending “likes” to friends in their social network without looking at the content were more addicted, (e) Students sharing photos in social media by doing filter/makeup were found more addicted of mood modification dimension.

Key words: Social network, Social media addiction, New media, Journalism, Üsküdar University

İŞ GÜVENLİĞİ KAPSAMINDAKİ BAZI MEVZUATLARIN ÖĞRENCİLERDE OLUŞTURMUŞ OLDUĞU FARKINDALIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. İsmail AKŞİT
Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR
İğdır Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada; 2019 – 2020 yılı eğitim öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Meslek Yüksek Okulu'nda Hukuka Giriş, Temel Hukuk, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku derslerinde eğitim gören öğrencilere verilen mevzuatların incelenmesi sonucunda kazanımlarını ölçmek için hazırlanan 4 soruluk demografik, 10 soruluk çalışmaya yönelik likert ölçekli soru ve öğrencilerin kendi görüş ve düşüncelerini literatüre kazandırmak için 1 açık uçlu soru olmak üzere toplamda 15 soruluk bir anket uygulanmıştır. Günümüz koşullarına uygun olarak yetişen öğrencilerin mevzuatları okuması ve okunan mevzuatların kendileri tarafından değerlendirilmesi için farklı bir bakış açısının kazandırılması amaçlanmıştır. Bu araştırma Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Meslek Yüksek Okulunda eğitim gören 83 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Araştırma her bir öğrenciye verilen ve araştırılması istenen yürürlükteki mevzuatların kendilerine yapmış olduğu katkıları ölçmek için Web Survey üzerinden 15 maddelik bir anket uygulanmıştır. Uygulanan anketin verileri SPSS istatistik paket programına aktarılarak değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Öğrencilere verilen mevzuatın bölüm bölüm okunması ve SWOT (GZOT) analizinin çıkarılması istenmiştir. Bu kapsamda ödev olarak verilen mevzuatlar ailelerini, kendilerini veya çalışma sahasındaki tüm bireyleri ilgilendirmekte olup çalışma hayatına dair çözüm bulmaları için yol göstermesi hedeflenmiştir. Anketin açık uçlu sorusu olan 15 inci soru ile araştırmanın öğrencilere büyük katkılar sağladığı şeklinde geri dönüşler alınmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS istatistik programına aktarılarak birçok istatistiki hesaplama yapılarak öğrencilerdeki farkındalık değerlendirilerek çalışmaya yansıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: SPSS, Mevzuat, İş Güvenliği, WebSurvey.

EVALUATION OF THE AWARENESS OF SOME LEGISLATIONS IN THE SCOPE OF OCCUPATIONAL SAFETY

SUMMARY

In this study; In the 2019-2020 academic year, as a result of the examination of the legislation given to students studying at the Introduction to Law, Basic Law, Labor and Social Security Law at Kafkas University Sarıkamış Vocational School, a 4-question demographic, 10-question Likert for the study In order to bring students' own views and thoughts to the literature, a questionnaire consisting of 15 questions including 1 open ended question was applied. The aim of this course is to provide students with a different perspective to read the legislation and evaluate the legislation by themselves. This study was limited to 83 students studying at Kafkas University Sarıkamış Vocational High School. A 15-item questionnaire was administered through Web Survey to measure the contribution of the current legislation to each student. The data of the survey was transferred to SPSS statistical package program and evaluated. The students were asked to read the legislation and SWOT (GZOT) analysis. In this context, the

legislation given as homework concerns families, themselves or all individuals in the field of study and is intended to provide guidance for finding solutions to working life. The 15th question, which is the open-ended question of the questionnaire, was taken as feedback that the research contributed greatly to the students. The data obtained from the questionnaire were transferred to SPSS statistical program and a lot of statistical calculations were made and the awareness of the students was evaluated and reflected in the study.

Keywords: SPSS, Legislation, Occupational Safety, WebSurvey.

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI KAPSAMINDA ORYANTASYON
EĞİTİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Öğr. Gör. İsmail AKŞİT
Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Bahri GÜR
İğdır Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma; sektörel alanlarda yapılan işyeri değişiklikleri veya birim değişiklikleri kapsamında çalışanların işe uyum sürecinde işyerinde problemlerin yaşanmaması için oryantasyon eğitimlerinin yaygınlaştırılması hakkında literatür araştırması yapılmıştır. Çalışmadaki amaç oryantasyon eğitimlerinin kayıt altına alınmasının yanında uygulamaların yapılması için gerekli düzenlemelerin sağlanması ve uygulamaların yapıldığına dair tutanaklarının özlük dosyalarına konulmasıdır. Bu çalışma literatür ve mevzuat taraması ile sınırlandırılmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği kapsamında daha sonra hazırlanacak olan mevzuat(lar)ın ve uygulamalı eğitimlerin verimli olarak verilmesine öncülük edeceği hedeflenmiştir. Ulusal mevzuat kapsamında yapılan araştırma metodu ile kullanılması gereken resmi kayıt evraklarına bir standartın kazandırılması için bazı önerilerin yanında örnek bir form taslağı önerilmektedir. Oryantasyon eğitimi çalışma sahasının büyüklüğüne göre Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11. maddesinde olduğu gibi eğitim konuları ve sürelerine bir standartın kazandırılması ve içeriğinin yaygınlaştırılması çalışmanın bir diğer sonucudur. Teorik ve uygulamalı eğitimlerin bir arada verilerek kayıt altına alınması için uygun bir mevzuatın ivedilikle çıkarılması tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı, İş Güvenliği, Oryantasyon Eğitimi, Çalışanların Eğitimi.

**A RESEARCH ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY PRACTICES UNDER
THE ORIENTATION TRAINING**

ABSTRACT

This work; The literature about the dissemination of orientation training in the integration process of hiring employees covered by workplace changes or volume changes made in the sectoral areas have been made to prevent any problems in the workplace. Ensuring the necessary arrangements to make the application be recorded next to the goals of orientation training in the study and implementation of the report that is to be made of their personal files. This study was limited to literature and legislation scan. Occupational Health and Safety legislation, which is then to be prepared under (s) and aimed to be as efficient will lead the practical training. Besides the proposal to impart some examples of the official registration documents to be used with a standard method of research carried out under national legislation it is proposed in a draft form. Orientation training of employees according to the size of the working area of Occupational Health and Safety Training of Procedure and Principles as well as the regulation of Article 11 educational issues and introduce a standard of the time, and dissemination of content is another result of the study to be recorded by giving a combination of theoretical and practical training is recommended immediately removing an appropriate legislation.

Keywords: Occupational Health, Safety, Orientation Training, Training of employees

**TOPLUMSAL AFET BİLİNCİ VE FARKINDALIK DÜZEYİNİN İRDELENMESİ VE
AFETE KURUMSAL YAKLAŞIMLAR**

Dr.Cihandar HASANHANOĞLU
Başkent Üniversitesi

ÖZET

Türkiye içinde bulunduğu coğrafi ve bölgesel özellikle nedeniyle afetlerin yaşanması muhtemel ülkeler kategorisindedir. Türkiye afetler yönünden dünyanın riskli bölgelerinden biridir. Her an bir afet ile karşılaşma olasılığı yüksek ülke konumunda bulunan yerlerde afet bilincinin yerleştirilmesi ve toplumsal afet bilincinin geliştirilmesi oldukça önemlidir.

Afetler; yerleşik düzeni alt üst eden, yaşanan çevreyi yaşanmaz duruma getiren, yaşamsal döngüyü ciddi tahrip eden, başta can kayıpları olmak üzere önemli kayıpları da beraberinde getiren insanlık adına büyük felaket olarak değerlendirilen olaylardır.

Afetlerin önlenmesi ve zararların azaltılması amacıyla bir afet olayının; Zarar, azaltma, önceden hazırlık, kurtarma ve ilk yardım, iyileştirme ve yeniden inşa safhalarında yapılması gereken çalışmaların yönlendirilmesi, koordine edilmesi ve uygulanabilmesi için toplumun tüm kurum ve kuruluşlarıyla kaynaklarının bu ortak amaç doğrultusunda yönetilmesini gerektiren çok geniş bir kavramdır. Bireysel ve kurumsal yaklaşım ve bilinç düzeyi afetlerin zararlarını azaltmada yadsınamaz bir gerçek olduğu malumdur.

Peki, toplumun alışlagelmiş yaşam düzenini bozan, cevap verme ve uyum kapasitesini aşan, can ve mal kayıplarına yol açan afetlere karşı bizler ne kadar hazırız? Bireysel, toplumsal farkındalık düzeyimiz ve hazırlıklı olma bilincimiz ne?

Afetlerin dışında yaşanan acil durumlarda söz konusu olabilir. Bir acil durum, “Kurum/kuruluş/işletme vb. organizasyonlarda fiilen çalışanlarının, kurumsal sorumluluk sahasında çalışan yüklenici firma personelinin, ziyaretçilerin veya yakın tesis ya da yerleşim merkezlerinde bulunanların yaralanmasına veya can kaybına neden olabilen, tesisin üretimini kısmen veya tamamen durdurabilen, tesise veya doğal çevreye zarar veren, tesisin finansal yapısını veya toplumdaki imajını tehdit eden planlanmamış olaylardır” şeklinde tanımlamak mümkündür. Acil durumlar ile afetleri karıştırmamak gerekir.

Bu çalışmada, Türkiye’de afet konusunda Osmanlı Dönemi’nden beri yapılmış mevzuat çalışmalarına, Türkiye’nin afet profiline ve Türkiye’de afetlerde karşılaşılan sorunlara yer verilmiş, bu sorunlar sekiz alt başlıkta toplanmıştır.

Çalışma kapsamında çeşitli kurum ve kuruluşlarda farklı statü ve görevlerde kişiler ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde afet ve afete hazırlıklı olma farkındalık düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada yöntem olarak; bazı nitel ve nicel değerlendirmeler ele alınmış, tespit edilen hususlar Excel programında yorumlanarak sonuçlandırılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda ise, bahsedilen sorunları gidermeye yönelik yapılması gerekenler ve alınması gereken önlemler belirtilmiştir.

**INVESTIGATION OF SOCIAL DISASTER AWARENESS AND AWARENESS
LEVEL AND INSTITUTIONAL APPROACHES TO DISASTER**

ABSTRACT

The disaster occurred due to geographical and regional especially countries in which Turkey is probable category. Turkey is one of the world's high-risk regions in terms of disasters. It is very important to establish disaster awareness and to develop social disaster awareness in places that are likely to encounter a disaster at any time.

Disasters; These are the events that are considered as a great disaster in the name of humanity, which overturns the settled order, makes the living environment uninhabitable, severely destroys the life cycle, and brings important losses, including loss of life.

In order to prevent disasters and reduce damages; Loss, mitigation, pre-preparation, rescue and first aid, rehabilitation and reconstruction phases of the work to be done in the direction of the coordination, implementation and implementation of a common concept that requires the management of all institutions and resources of the community for this common purpose. It is obvious that individual and institutional approach and awareness level is an undeniable fact in reducing the damages of disasters

How well are we prepared for disasters that disrupt the usual life order of society, exceed the capacity to respond and adapt, and cause loss of life and property? What is our level of individual, social awareness and awareness of being prepared? This can be the case in emergencies outside disasters. In case of an emergency, '' that may cause injury or loss of life, loss of life or damage to the facility or the natural environment, threatening the financial structure or the public image of the facility. unplanned events. Do not confuse emergencies with disasters.

In this study, carried out in Turkey since the Ottoman period to study legislation on disasters in Turkey and Turkey's disaster profile given to the problems encountered in disasters, these problems are divided into eight sub-headings.

Within the scope of the study, it was tried to determine the level of awareness of disaster and disaster preparedness in interviews with people and students with different status and duties in various institutions and organizations. In the study; some qualitative and quantitative evaluations have been handled and the issues identified have been interpreted in Excel program and finalized

PSİKOSOSYAL RİSKLERİN İŞ VERİMLİLİĞİ VE İŞ KAZALARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Dr.Cihandar HASANHANOĞLU
Başkent Üniversitesi

ÖZET

Genel anlamıyla sağlık bedensel/ fiziksel, ruhsal ve sosyal boyutları ile bütündür ve her boyut birbirini etkiler. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), İngilizce adı World Health Organization (WHO) olan kuruluş sağlığı şu şekilde tanımlamıştır: “Sağlık, sadece hasta veya engelli olmamak değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.” Bu tanım Dünya Sağlık Örgütü’nün temel yasalarına girerek kesinlik kazanmıştır. Böylelikle toplumlar arasındaki farklı sağlık tanımlarının yer alması da engellenmiştir.(1)

Hastalık ise, biyolojik, ruhsal, sosyal, çevresel, ailesel, psikososyal, psikoseksüel yönden çok boyutlu olgudur. Fiziksel yapı ve işlevlerin bozulması ruhsal durumu etkilerken, ruhsal çatışma ve gerginlikler de fiziksel işlevleri bozar. Kısacası bunlar birbirini tetikleyen ve etkileyen faktörlerdir. Özellikle sağlık tanımı içinde geçen ruhsal ve sosyal yön çok kapsamlı ve derin içerikleri barındıran olgulardır. Bu olguların çok boyutluluğu ve çok nedenliliği kişisel yaşamın ciddi tetikleyicisi ve düzenleyicisidir. İnsan sosyal bir varlıktır. Fiziksel, fizyolojik, bedensel, ruhsal ve sosyal olgular insanı kuşatan, sarmalayan ve yön veren yöneltten dinamiklerdir.

Stresli yaşam bireyin zor şartlardaki artan çevresel ihtiyaçları ve kötü bir durum ile karşılaştığında yeterli tepkiye verebilme yeteneği arasında ki uyumsuzluk olarak kavramsallaştırılmıştır. Böylesine bir uyumsuzluk, fiziksel işlev bozukluğunu tetikleyerek sağlığı olumsuz yönde etkiler. Sosyal çevre ve psikolojik faktörleri içeren stres etkeni uzayan süre zarfında psikososyal riskleri meydana getirir. Hayatımızın her döneminde hemen hemen birçok psikososyal risk faktörü ile karşı karşıya kalmaktayız. Eğer önlem alınmaz ise sağlığımızı olumsuz yönde etkilemektedir.

İş sağlığı ve güvenliği alanın fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik risklerin yanında psikososyal risklerin daha az bilinen bir boyutta olduğunu ortaya çıkmıştır.

Hemen hemen tüm kaza biçimlendirme modellerinde ve kaza sebeplendirme yaklaşımlarında “İnsan ” kaza yapma potansiyeli en yüksek risk faktörü olarak belirtilmektedir. Özellikle kazaların %88’i tehlikeli hareketler-güvensiz davranışlardan meydana gelmekte olup burada en önemli etken insandır. İnsanın ruhsal ve sosyal iyilik halini ciddi biçimde etkileyen ve örseleyen Psikososyal risk etmenleri tüm işletmelerin üzerinde durması gereken en önemli faktör olarak değerlendirilmelidir.

Psikososyal risk etmenleri kaygı, üzüntü, öfke, gerginlik, sinirlilik, çaresizlik, sürekli ağlama, ümitsizlik, endişe, içe kapanma, aile ve iş yaşantısına ilişkin rol kaybı, öz güvende azalma, ölüm korkusu, yalnız kalma korkusu, bağımlı olma endişesi, beden imajı değişikliği ve yaşam tarzında bozulma, depresif görüntü ve sosyal yetersizlik ve izolasyon gibi psikososyal problemleri ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle psikolojik ve sosyal sorunların tespiti ve süreç yönetimi çok önemlidir.

Söz konusu bu çalışmada; çeşitli tehlike sınıfına mensup iş kollarında çalışan ve bir iş kazasına uğramış kişilerin yaşadığı stres ve kaygı durumunun iş verimliliği ve iş kazalarına etkisi ele alınmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın kapsamı; inşaat, tekstil, döküm, imalat sanayi, yüksekte çalışma /montaj işleri, sağlık ve güvenlik alanlarında çalışan farklı yaş gruplarından oluşan erkek ve bayan çalışanlar oluşturmaktadır.

Çalışmanın yöntemi, tamamen gönüllülük ilkesi ve serbest görüşme ortamında yapılan anket ve görüşmeler sonucu elde edilen bilgilerdir.

LES EFFETS DES RISQUES PSYCHOSOCIAUX SUR L'EFFICACITÉ DU TRAVAIL ET LES ACCIDENTS DU TRAVAIL

RÉSUMÉ

En général, la santé comprend des dimensions physiques / physiques, spirituelles et sociales et chaque dimension s'affecte. L'Organisation mondiale de la santé (OMS), nom anglais de l'Organisation mondiale de la santé (OMS), définit la santé comme étant: en entrant en loi. Ainsi, différentes définitions de la santé entre les sociétés sont également évitées (1).

La maladie est multidimensionnelle biologique, psychologique, sociale, environnementale, familiale, psychosociale et psychosexuelle. Tandis que la détérioration de la structure physique et des fonctions affecte l'état mental, les conflits et tensions psychologiques perturbent également les fonctions physiques. En bref, ce sont des facteurs qui se déclenchent et s'affectent. Dans la définition de la santé en particulier, les aspects spirituels et sociaux constituent un contenu très complet et profond. La multidimensionnalité et la multidimensionnalité de ces cas sont un déclencheur et un régulateur sérieux de la vie personnelle. L'homme est un être social. Les phénomènes physiques, physiologiques, physiques, mentaux et sociaux sont les dynamiques qui entourent, enveloppent et dirigent les êtres humains.

Une vie stressante est conçue comme une incompatibilité entre les besoins environnementaux croissants de l'individu dans des conditions difficiles et sa capacité à réagir de manière adéquate face à une mauvaise situation. Une telle inadéquation affecte le dysfonctionnement physique et nuit à la santé. Le facteur de stress, qui inclut l'environnement social et des facteurs psychologiques, entraîne des risques psychosociaux sur une période prolongée. Nous sommes confrontés à de nombreux facteurs de risque psychosociaux à chaque période de notre vie. Si les mesures ne sont pas prises, cela affectera notre santé.

Outre les risques physiques, chimiques, biologiques et ergonomiques de la santé et de la sécurité au travail, les risques psychosociaux sont moins bien connus.

Dans presque tous les modèles de formation d'accidents et les approches induites par les accidents, le potentiel accidentel «humain» est considéré comme le facteur de risque le plus élevé. En particulier, 88% des accidents consistent en des mouvements dangereux - un comportement dangereux et le facteur le plus important est l'homme. Les facteurs de risque psychosociaux qui affectent et perturbent gravement le bien-être mental et social des personnes doivent être considérés comme le facteur le plus important pour toutes les entreprises.

Facteurs de risque psychosociaux anxiété, tristesse, colère, tension, irritabilité, impuissance, pleurs continus, désespoir, anxiété, retrait, perte de rôle dans la vie familiale et professionnelle, réduction de la confiance en soi, peur de la mort, peur d'être seul, anxiété d'être dépendante, image corporelle Problèmes psychosociaux tels que changement et distorsion du mode de vie, apparence dépressive et inadéquation sociale et isolement. Par conséquent, la détermination des problèmes psychologiques et sociaux et la gestion des processus sont très importants

Dans cette étude; Le but de cette étude est d'étudier les effets de la situation de stress et d'anxiété sur les personnes qui travaillent dans différentes classes de danger et qui ont eu un accident de travail sur l'efficacité et les accidents du travail.

La portée de l'étude; construction, textile, moulage, industrie manufacturière, travaux en hauteur / d'assemblage, santé et sécurité dans les domaines des employés masculins et féminins de différents groupes d'âge.

La méthode de l'étude est un principe purement volontaire et les informations obtenues à partir des questionnaires et des entretiens réalisés dans un environnement d'entretien gratuit.

**STABİLİZASYON MALZEMELERİNİN KİL SIVALARIN MEKANİK
DAVRANIŞLARINA ETKİSİ**

Arş. Gör. Tarkan VERGÜL
İstanbul Ticaret Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU
Düzce Üniversitesi

ÖZET

Kil, medeniyet tarihi boyunca insanların gereksinimlerini karşılamak için başvurduğu ve günümüzde de araştırmalara konu olan temel yapı malzemelerindendir. Kil sıvalar, doğal, sağlıklı, kolay elde edilebilir ve sürdürülebilir olmaları sebebiyle geçmişten günümüze kadar kullanımını sürdüren bir malzeme olmuştur. Puzolanlar, yapısal olarak bağlayıcılık özellikleri çok küçük mertebelerde olan ya da hiç olmayan, kireç ile birleştirildiklerinde bağlayıcılık özelliği gelişen malzemelerdir. Kil sıvaların hem mekanik hem de durabilite özelliklerinin iyileştirilmesi amacıyla bazı stabilizasyon malzemeleri kullanılmaktadır. Bu çalışmada kullanılacak sıva karışımları, kil-kum karışımı, kil-kum-kireç karışımı, kil-kum-çimento karışımı ve kil-kum-kireç-çimento karışımlarıdır. Bu sıva karışımlarının her biri referans olarak ve 0.005, 0.01, 0.015 ile 0.02 oranlarında silis dumanı ilave edilerek üretilmiştir. Oluşturulan sıva numuneleri üzerinde basınç ve eğilme dayanımı testleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan testler sonucunda, genel olarak silis dumanı ilavesiyle oluşturulan sıva numunelerinin, referans sıva numunelerine oranla mekanik davranışlarının önemli ölçüde arttığı gözlemlenmiştir. Sonuçlara göre en iyi mekanik davranış 0.02 oranında silis dumanının ilave edildiği kil-kum-çimento karışımından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kil Sıva, Puzolan, Silis Dumanı, Sürdürülebilirlik.

**THE EFFECT OF STABILIZATION MATERIALS ON MECHANICAL BEHAVIOR
OF CLAY PLASTERS**

ABSTRACT

Clay is one of the basic building materials that has been used to meet the needs of people throughout the history of civilization and is still the subject of research. Clay plasters have been used due to their naturalness, health, easy availability and sustainability. Puzzolanas are materials that have little or no structural binding properties and develop binding properties when combined with lime. In order to improve both mechanical and durability properties of clay plasters, some stabilizing materials are used. The plaster mixtures to be used in this study are clay-sand mixture, clay-sand-lime mixture, clay-sand-cement mixture and clay-sand-lime-cement mixtures. Each of these plaster mixtures was produced by reference and adding 0.05% 1.0%, 1.5% and 2.0% silica fume. Compressive and flexural strength tests were performed on the plaster samples. According to the results, it was observed that the mechanical behavior of the plaster samples, which are generally formed by the addition of silica fume, increased significantly compared to the reference plaster samples. As a result of the tests, the best mechanical behavior was obtained from the clay-sand-cement mixture which including 2% of silica fume.

Keywords: Clay Plaster, Puzzolana, Silica Fume, Sustainability.

**AR-GE TEŞVİKLERİ ve AR-GE GİDERLERİNİN UMS-TMS KAPSAMINDA
MALİ TABLOLARA YANSITILMASI**

Prof Dr. Muhammet Mustafa KISAKÜREK
Sütçü İmam Üniversitesi

Kübra Filiz GÖNEN
Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş

ÖZET

Ülkelerin rekabet gücünü belirleyen faktörlerin başında teknoloji gelmektedir. Bu sebeple gelişmiş ülkeler rekabet gücünü artırmak için Ar-Ge yatırımlarına yönelik harcamaları artırmıştır. Uluslararası istatistiklere bakıldığında Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı yüksek olan ülkelerin rekabet güçlerinin daha ileri seviyede olduğu görülmektedir. Bu nedenle tüm ülkelerde Ar-Ge faaliyeti ve projelerinin teşviki ve Ar-Ge faaliyetlerine ayrılan kaynakların artırılması amacıyla bir takım vergisel indirim ve kolaylıklar sağlanmaktadır.

Rekabet edebilirliğin, verimliliği artırarak kalkınmanın ve sürdürülebilir ekonomik refahın devamlılığının idame ettirilebilmesi, yenilikçi ve katma değeri yüksek ürünler üretilmesi ve buna bağlı olarak da dışa bağımlılığın azaltılması artık ülkelerin Ar-Ge'ye yaptıkları yatırımlar ile ölçülebilmektedir. Bu eğilim ise ülkelerin rekabet güçlerinin ve küresel pazar içerisindeki paylarının artmasında önemli bir rol oynayarak ekonomik büyümelerine katkı sağlamıştır.

Bu çalışma ile, 5746 sayılı “Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun”da ki destek, teşvik ve indirimler incelenmiş, bu bağlamda reel sektörde yer alan firmaların sağlanan destek ve teşviklerden haberdar edilmesi amaçlanmıştır.

Ar-Ge indiriminin esasları ve harcamaların kapsamına değinilmiş, ardından konuyla ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu ve Gelir Vergisi Kanunları’nda ki düzenlemeler ele alınmıştır. Ayrıca çalışmanın bir diğer amacı; Araştırma ve Geliştirme (Ar- Ge) ve Tasarım giderlerinin kurum kazancından indirimi ve muhasebeleştirilmesinin değerlendirilmesidir bu kapsamda Ar-Ge giderlerinin Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında mali tablolara alınması değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergisel Teşvikler, TMS 38, Ar-Ge Harcamaları, Maddi Olmayan Duran Varlıklar

KIBRIS AĞZININ ETİMOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Fatma YILDIZ

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Doç. Dr. Gürkan GÜMÜŞATAM

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

ÖZET

Kıbrıs ağızına genel olarak bakacak olursak, kullanılan kelimeler ilgi çekici özellikleriyle dil ilişkileri, dil tabakalaşması, diyalektoloji ve etimoloji gibi alanlarda yapılacak araştırmalar ve incelemeler açısından adeta bir laboratuvar hükmündedir.

Osmanlıların Kıbrıs adasını fethetmesi ile göçler, sürgünler ile Ada'ya gelen Türk'lerin dili Ada'daki farklı kültürlerin etkisinde kalmıştır. Kıbrıs ağızlarında Türkçe'nin farklı biçimlemeleri bulunmaktadır. Bunlar aynı kökten geldikleri gibi ve aynı anlamı da ifade ederler. Yine bu kelimeler yakın anlamlar taşıyabildikleri gibi seslerin çıkış yerleri de aynı olabilmektedir. Kıbrıs ağızı, Rumca ve İngilizcenin yoğun etkisinde kalmıştır.

Kıbrıs Ağızının başka dillerle teması ve gösterdiği değişimler, farklı kelimelerin ortaya çıkmasına dilin nispeten zenginleşmesine neden olmuştur. Kıbrıs'ta nüfus yoğunluğu olarak önde bulunan Türkler ve Rumlar uzun yıllar boyunca birbirlerinden kelime alıp vermişler bazı kelimeler değişime uğramış bazı kelimeler aynı kalmış bazı kelimeler kullanımdan kalkmıştır. 1970'li yıllarda Rumlar ve Türkler yoğun bir şekilde birlikte yaşamış etnik ve dinsel farklı kültürleri doğal olarak birbirlerinden etkilenerek diller arasında alışverişler ve hareketlilik yaşanmıştır.

Dilbilgisi özellikleri ve kelimelerin telaffuzu daha çok Rumcadan nisbeten de olsa İngilizceden etkilenmiştir. Bu etkileşim neticesinde Kıbrıs Türkçesinin kendine mahsus olarak gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Uzun sesler taşıyan birtakım Arapça kökenli sesler genel olarak kısa telaffuz edilir. Kıbrıs Türklerinin konuştuğu Türkçe daha çok Türkiye'nin Güneyinde bulunan Aydıncık, Anamur, Alanya, Antalya gibi yerleşim yerlerinde konuşulan Türkçe ile benzerlik gösterir.

Kıbrıslı Türklerin geçirdiği sosyal ve tarihi değişimlerin sonucunda, Kıbrısta konuşulan Türkçenin alt yapısı oluşmuş; kelime, şekil, ses olarak ve telafuz yönünden değişiklik gösteren farklı bir ağız türü olarak karşımıza çıkmıştır. Ada'da Üniversitelerin açılması, radyo televizyon kanallarının çoğalması ve yaygınlaşması, Kıbrıs harekâtından sonra yeni göçlerin olması adada Kıbrıs Türkçesinin ve kullanılan bazı kelimelerin değişimine neden olmuştur. Kıbrıs Türkçesinde başta Kıbrıs Rumcası olmak üzere lokal dillerden alınmış birçok kelime vardır. Bu kelimelerin bir kısmı Türkçeleşmiştir. Günümüzde yeni nesil Rumca kelimeleri fazla kullanmadığı, bu kelimeleri daha çok yaşlıların kullandığını görüyoruz.

Çalışmada geçmişe yapılmış etimolojik araştırmalar gözden geçirilecek, köken bilgisine ait inceleme sonuçları katmanlara ayrılarak Kıbrıs ağızı söz varlığının ana ve yan kaynakları aydınlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs ağızı, etimoloji, dil ilişkisi, köken

AFGANİSTAN'DA TÜRK VARLIĞI VE DİL POLİTİKALARI

Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ
Gaziantep Üniversitesi

Doktora Öğrencisi, Semra ÇERKEZOĞLU
Gaziantep Üniversitesi

GİRİŞ

Türkler tarihin çeşitli dönemlerinde dünyanın birçok bölgesinde devlet kurmuşlardır. Bu bölgelerin arasında günümüz siyasi haritasında Afganistan olarak bilinen ülke de dahildir. Ahmet Şah Dürrani'nin ilk Afgan devletini ilan ettiği 1747 yılına kadar Afganistan Akhunlar, Göktürkler, Gazneliler, Selçuklular, Timurlular, Özbekler, Harizmşahlılar ve Afşarlar gibi Türk boylarının kurdukları devletlerin hâkimiyetinde kalmıştır. Afganistan topraklarında hüküm sürmüş olan son Türk hükümdarı Afşar Nadir Şah'tır. Asya kıtasında önemli bir stratejik yeri olan Afganistan, doğu ve batı ile güney ve kuzeyi birbirine bağladığı ve tarihi yolların kesişme noktasında yer aldığı için tarih boyunca stratejik önemini korumuştur. XIX. yüzyıla gelindiğinde ülke bu konumu nedeniyle emperyalizm mücadelesine sahne olmuştur. Orta Asya'da yayılmaya çalışan Rusya ile bundan rahatsız olan İngiltere'nin mücadelelerinin kesişme alanı Afganistan olmuştur. Afganistan'da farklı gelenek ve kültürlere sahip, ayrı dilleri konuşan çok sayıda millet yaşamaktadır. Resmi dini İslam'dır ve halkın % 99'u Müslüman'dır. Afganistan halkını meydana getiren etnik gruplar Peştunlar, Tacikler ve Türkler'dir. Bugün Afganistan'da en kalabalık ve hakim etnik grubu teşkil eden Peştunların memleketi kuzeyden geldikleri ve Süleyman dağları etrafına yerleştikleri bilinmektedir. Yerli halkın tesiri ile Paştu dilini benimsemişlerdir. Bir müddet sonra kuzeyden kalabalık kitleler halinde Halaç Türklerinin o havaleye gelmeleri sonunda halkın etnik yapısı yeniden değişmiş ve bugünkü Peştun halkı meydana gelmiştir. Afganistan'da Peştunlardan sonra en fazla nüfusa sahip millet Türklerdir. Türkler, yoğun olarak Afganistan'ın kuzey bölgesinde yaşamaktadırlar. Afganistan Türklerinin en büyük grubunu Özbek Türkleri oluşturur. Özbeklerden sonra en kalabalık nüfusa sahip olan etnik grup Türkmenlerdir. Bu iki Türk boyundan başka Kızılbaşlar, Kazaklar, Tatarlar, Karakalpaklar, Avşarlar, Karluklar, Kırgızlar, Kıpçaklar, Hazaralar yaşamaktadır. Türklerden sonra en büyük etnik grubu teşkil eden Taciklerin, bazı müellifler Arap olduklarını iddia etmekle beraber İran asıllı bir kavim oldukları Afganistan'da çok eskiden beri yaşadıkları bilinmektedir. Afganistan Devleti kurulduktan sonra Peştunların amacı hep Kuzey Afganistan'da yerleşim yerleri kurarak Özbek beylerini bölmek ve Afgan Devleti'nin bölgedeki denetimini artırmak olmuştur. Peştu dilinin resmiyete geçip yayılması için büyük çaba sarf etmişlerdir. Afganistan'da Peştu dili millileşememiş tersine memleket genelinde Darice tüm milletin ortak dili haline gelmiştir. Afganistan'daki Türklerin farklı siyasi, sosyal ve kültürel baskılar altında kendi ana dilleri olan Türkçeyi günlük hayatlarında kullanabildikleri fakat bu dili eğitim, sanat ve kültür hayatlarında kullanmalarının ise yasaklandığı bilinmektedir. Tarihi ve kültürel alanda yaşam mücadelesi veren Afganistan Türklerinin genel durumu eskiye göre biraz değişmiştir. 1985 yılında Kabil Devlet Üniversitesinde Özbek Dili ve Edebiyatı açılmıştır. 4 Ocak 2006'da Afganistan'ın yeni anayasasının 19. maddesiyle Özbekçe ve Türkmence üçüncü resmi dil olarak kabul edilmiştir. Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA), Türkoloji bölümü için yeni bir bina inşa ettirmiş, bu bina 2011-2012 eğitim ve öğretim döneminde hizmete açılmıştır. Türkoloji bölümü Türk dilinin ve kültürünün Afganistan'da daha çok tanınmasına katkı sağlayacak, iki kardeş ülke arasında hem kültürel hem de ticarî bakımdan birtakım gelişmelere kapı aralayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Peştunlar, Tacikler, Türkler, Hakimiyet, Dil Politikaları

TURKISH ASSETS AND LANGUAGE POLICIES IN AFGHANISTAN

ABSTRACT

Turks established states in various parts of the world in various periods of history. Among these regions is the country known as Afghanistan in today's political map. Until 1747, when Ahmet Shah Durrani declared the first Afghan state, Afghanistan remained under the rule of the Turkish tribes such as Akhunlar, Göktürk, Ghaznavids, Seljuks, Timurids, Uzbeks, Harizmshahli and Afshars. Afşar Nadir Shah was the last Turkish ruler who ruled Afghanistan. Afghanistan, which has an important strategic place in the Asian continent, has maintained its strategic importance throughout history as it links east and west with south and north and is located at the intersection of historical roads. XIX. century, the country has been the scene of the struggle for imperialism because of this position. Afghanistan is the area of intersection of the struggles of Russia, which is disturbed by Russia, which is trying to spread in Central Asia. There are many nations with different traditions and cultures who speak different languages. The official religion is Islam and 99% of the population is Muslim. The ethnic groups that make up the people of Afghanistan are Pashtuns, Tajiks and Turks. It is known that Pashtuns, which constitute the most populous and dominant ethnic group in Afghanistan, come from the north and settled around the mountains of Solomon. They have adopted the Pashtu language under the influence of the local people. After a while, when the Halac Turks came to the masses from the north, the ethnic structure of the people changed again and the Pashtun people became present. After Pashtuns in Afghanistan, Turks have the highest population. The Turks live in the northern part of Afghanistan. The largest group of Afghan Turks is the Uzbek Turks. After the Uzbeks, the most populous ethnic group is the Turkmen. Apart from these two Turkish tribes, Kizilbashs, Cossacks, Tatars, Karakalpaks, Avsars, Karluks, Kyrgyzs, Kipchaks, Hazaras live. It is known that the Tajiks, who constitute the largest ethnic group after the Turks, have lived in Afghanistan for a long time, although some authors claim to be Arabs but they are Iranian people. After the establishment of the State of Afghanistan, the Pashtun's aim was to establish the settlements in northern Afghanistan and to divide the Uzbek rulers and to increase the control of the Afghan State in the region. They have made great efforts for the formalization and spread of the Pashtun language. In Afghanistan, the Pashtun language has not been nationalized, on the contrary, Dari has become the common language of the whole nation. It is known that Turks in Afghanistan are able to use their native language Turkish in their daily lives under different political, social and cultural pressures, but are prohibited from using this language in their educational, artistic and cultural lives. The general situation of the Afghan Turks struggling to survive in the historical and cultural sphere has changed slightly compared to the past. Uzbek Language and Literature was opened in Kabul State University in 1985. On January 4, 2006, Uzbek and Turkmen were adopted as the third official language by Article 19 of the new constitution of Afghanistan. The Turkish Cooperation and Development Agency (TIKA) has built a new building for the Turcology department, which was put into service in the 2011-2012 academic year. The Turcology Department will contribute to the recognition of the Turkish language and culture in Afghanistan, and will open the door to some cultural and commercial developments between the two fraternal countries.

Keywords: Afghanistan, Pashtuns, Tajiks, Turks, Domination, Language Policies

HAZAR DEVLETİ'NDE ETNİK VE DİNİ YAPI

Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ
Gaziantep Üniversitesi

Yakup Aytekin
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Hazar teriminin Türkçe anlamı kaz (gez) kökünden türemiş olmak üzere Kaz-ar, Gezer anlamlarında olup, günümüz Türkçesinde 'serbest gezinen, sabit durmayan, özgür' manalarına gelmektedir. Hazar kelimesinin terim anlamını sorgulayacak olursak 'çekik gözlü ve gözlü' anlamına geldiği, bir kişiye ait olan bir isim olduğu ve bu kişiden türeyen boy anlamlarına geldiğini söyleyebiliriz. Hazarlar'ın kökeni ile ilgili farklı görüşler olsa da başta Türk tarihçileri olmak üzere, gerek Yahudi, gerek Rus, gerekse İslam tarihçileri Hazarlar'ı Türk menşeli bir toplum olarak adlandırmışlardır. Hazar Devleti'nin temelini atan ailenin veya soyunun kim olduğuna dair muhtelif görüşler ortaya atılmıştır. Bazı tarihçiler Hazarların kökenini, Sabar Türklerine dayandırmış, bazı tarihçiler ise Göktürk Devleti'nin devamı olarak nitelendirmiş, bazı Tarihçiler de Hazarları, Suvarlar ve Ağaçeriler (Akatzirler)'in devamı olarak nitelendirmiştir. Türklerin öz yurdu olan Türkistan'dan tarihi net olarak bilinmeyen bir dönemde göç eden ve Hazar Denizi'nin kuzeybatısı ile Karadeniz arasındaki sahaya yerleşen Hazarlar'la ilgili net bilgiler milattan sonra ikinci yüzyılın son çeyreğinden itibaren ortaya çıkmaya başlamıştır. Hazarların kuruluşu ile ilgili biraz bahsedecek olursak Hazar Denizi'nin Kuzey Doğu'sundan gelen Oğur boylarının akınları ile bunalan Hazarlar, bazı Sabar Türkleri ve bazı Oğur boylarını da bünyelerine katarak Göktürk Devleti himayesinde Göktürk Devleti'nin batı kanadını temsil etmişlerdir (558). Bunun ardından giderek nüfuzlanan Hazarlar Sarioğur, Semender ve Belencer gibi birçok Türk devletlerini himayesine aldıktan sonra giderek güçlenmiştir. I.Göktürk Devleti'nin 582 yılında doğu ve batı olarak ikiye ayrılması sonucu Hazarlar daha çok başına buyruk hareket etmiştir. 630 yılında Göktürk Devleti yıkıldıktan sonra tam anlamıyla bağımsız hale gelmişlerdir. Hazar Devleti içerisinde Türkler, Yahudiler, Araplar, Ruslar, Rumlar ve Burtaslar gibi etnik köken bakımından farklı birçok topluluk yaşamaktadır. Devlet içindeki bu etnik unsur çeşitliliğinden dolayı Hazar Devleti çok farklı insan topluluklarının odak noktası olmuştur. Ülke halkının genelinin konuştuğu dil Türkçe olmasına rağmen ülkede; Slavca, Arapça, İbranice ve eski Cermence dilleride konuşulmuştur. Hazarlar müslüman araplar, Sasani Devleti ve Bizans İmparatorluğu ile çeşitli mücadeleler yaşamış ve yine bu devletlerle ittifak ve antlaşmalar da yapmıştır. Hazar Devleti toplum ve yol güvenliğini başarılı bir şekilde sağlamıştır. Bunun sonucunda, ülke içinde ticaret oldukça gelişmiş, devlet adeta pazar haline gelmiştir. (VII.-IX. yy). Hazar Barışı (Pax Khazarica) terimi de bu dönemde devletin doğru politikaları sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada Hazarların ortaya çıkışından itibaren yaşadıkları coğrafya, çağdaşı olan diğer devletlerle olan siyasi ilişkileri, Hazar ülkesindeki etnik ve dini farklılıkları ele almış bulunmaktayız.

Anahtar sözcükler: Hazar Devleti, Ticaret, Karadeniz, Toplum, Mücadele, Din

ETHNIC AND RELIGIOUS STRUCTURE IN HAZAR STATE

ABSTRACT

The Turkish meaning of the Caspian term is derived from the root of the kaz (gez), meaning Kaz-ar, Gezer, which means 'free-moving, non-stationary, free' in today's Turkish. If we question the meaning of the term "Caspian" means "slant eyed and eyed" means that, a name that belongs to a person, and we can say that it means derived from the person. Although there are different views on the origins of the Khazars, Turkish historians, as well as Jewish, Russian and Islamic historians called the Khazars a Turkish-origin society. Various views have been put forward as to the family or lineage of the Caspian State. Some historians based the origins of the Khazars on the Sabar Turks, some historians described them as the continuation of the Göktürk State, and some historians described them as the continuation of the Khazars, Suvars and Ağaçeriler (Akatzirs). Clear information about the Khazars, who migrated from Turkestan, the native land of the Turks in an unknown period and settled in the area between the northwestern Caspian Sea and the Black Sea, began to emerge from the last quarter of the second century BC. If we talk a little about the establishment of the Khazars, the Khazars who were overwhelmed with the raids of the Ogur tribes from the North East of the Caspian Sea represented some of the western wing of the Gokturk State under the protection of the Gokturk State by including some Sabar Turks and some Ogur tribes (558). Afterwards, the Hazarlar, which gradually became more powerful, became stronger after taking under the protection of many Turkish states such as Sariogur, Samander and Belencer. As the result of the separation of Göktürk State into two parts as east and west in 582, the Khazars acted more commandably. After the collapse of Göktürk State in 630, they became fully independent. Within the Caspian State there are many different ethnic groups, such as Turks, Jews, Arabs, Russians, Greeks and Burtans. Because of this diversity of ethnic elements within the State, the Caspian State has been the focus of many different human communities. Although the language spoken by the general public is Turkish; Slavic, Arabic, Hebrew and ancient Germanic languages are spoken. The Khazars experienced various struggles with the Muslim Arabs, the Sassanid Empire and the Byzantine Empire and made alliances and treaties with these states. The Caspian State has successfully ensured community and road safety. As a result, trade within the country is highly developed and the state has become a bazaar. (VII.- IX.century). The term "Caspian Peace" (Pax Khazarica) emerged as a result of the correct policies of the state in this period.

In this study, we have examined the geography, Caspian history, political relations with other contemporary states and ethnic and religious differences in the Caspian country.

Keywords: Caspian State, Trade, Black Sea, Society, Struggle, Religion

ORTA ASYA TÜRK KILICINI ÜSTÜN KILAN YAPISAL ÖZELLİKLER

Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Kılıç ve türevleri ilkelde farklı malzemelerden üretilmiş olsa da bilinen en eski saldırı ve savunma silahıdır. Çin kaynaklarına göre MÖ. 23-24. Yüzyıllarda Türkler tarafından çelikten yapılmış çok keskin kılıçlardan söz edilmektedir. Türklerde demir kutsaldır. Çünkü onu eritip şekil verilmesini sağlayan ateş ruhani bir gücü işaret etmektedir. Bu sebeptendir ki Türkler yemin ederken demir üzerine, yani, kılıç üzerine yemin ederler. Türk kılıçları “bulat” çeliğin çok özel tekniklerle dökülmesi ve dövülmesi işlemi ile yapılır. Bu teknikler sayesinde çok güçlü ve keskin kılıçlar üretmek önemli bir teknoloji olduğu gibi, kullanım yeri ve amaçlarına göre şekillendirilmesi de özel bir savaş teknolojisine sahip olduğunu göstermektedir. Yaya askerlerin kullandığı ve at üstündeki süvarilerin kullandığı kılıçlar yapısal farklılık gösterir. Bunun yanında karşılaşılan düşmanın savunma becerisi ve korunma zırhları da dönemsel olarak kılıçların gelişimini mecbur kılmıştır. Deriden ve metallerden yapılmış zırhları parçalayabilmek ve koruduğu savaşçıya zarar verebilmek için kılıçlarda ağırlık ve yapısal olarak farklılaşmaya gidilmiştir. Kılıcın omuzda ya da sırtta taşınması, kapladığı alan ve asılma şekline bakıldığında, aslında Türk savaşçısının yoldaşı olan atı üzerindeki hareket kapasitesini sınırlamamak üzere tasarmlandığı görülmektedir. Orta Asya Türk kılıçlarından; Kilij, Ağır Kilij ve Gaddare farklı boyutlarda ve ağırlıklarda olmasına rağmen parçalayıcı güçlü bir ortak yapıya sahip olduğu görülür ki at üzerinde kullanmak için çok daha uygun kılıçlardır. Şaşmır ise bunlardan farklı olarak tüm gücü namlunun tamamına yayma özelliğine sahip kesme odaklı bir kılıçtır ki, yaya askerlerin kullanımı için daha uygun olduğu görülmektedir. Görülüyor ki Türkler kullanım yerlerine göre ve farklı amaçlar için farklı yapılarda ve özelliklerde teknoloji harikası kılıçlar üretmişlerdir. Bu teknoloji harikası kılıçlar binlerce yıl önemini yitirmemiş, Osmanlı İmparatorluğu’nun büyük bir döneminde dahi yakın dövüş silahı olarak kullanılmaya devam etmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde kılıçların çok fazla çeşitlendiği görülse de bu çeşitlilik, temelde Orta Asya kılıç tasarımlarının varyantları olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Kılıç, Özellik, Türk.

ORTA ASYA BEDEN KÜLTÜRÜ İÇİNDE BİNİCİLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

At Türk'ün vazgeçilmez yoldaşdır. Türkler atın peşinden önce onu avlamak için koşmuştur. Ata sahip olup zaman içinde onu ehlileştirmeyi başarmışlardır. Schmidt, Allfoldin, Hoppers ve Portriartz gibi tarihçiler eserlerinde atı ilk evcilleştirenlerin Türkler olduğunu yazmışlardır. Türkler için at sadece beslenme ya da ulaşım ihtiyacının karşılandığı bir araç değildir. Türklerde at; askeri, idari, sosyal, ekonomik ve hatta inanç motifleri içerisinde kadar girmiştir. At bozkır yaşantısı içinde vazgeçilmezdir. Bu yüzdendir ki ata ait ne varsa Türkler bunlarda ustalaşmışlardır. Atın bakımı, beslenmesi, eğitimi, veterinerliği velhasıl ata ait tüm alt kültürlerin doğması ve çevre medeniyetlere yayılması Türkler sayesinde olmuştur. Binicilikte kullanılan eğe, üzengi, dizgin, kolon, keçe gibi malzemeler Türkler tarafından üretilmiş ve at üzerine uygulanmıştır. Bu malzemelerin ata uygulanması ile süvarilikteki son okta olan; at dötrnala koşarken, sağa-sola ve geriye ok atma becerisine ulaşmışlardır. Bu beceri ve atlarının mahareti sayesinde savaşlarda çok atak ve hızlılardı. Düşmanlarından kaçarken dahi geriye dönüp ok atabilecek seviyeye ulaşmışlardı. Küçük akınlar ve saldırılar karşısında yapmacık geri kaçışlar en çok kullandıkları savaş stratejilerindendi. Yapmacık akınlardan sonra geri kaçarken bile ok atıp düşmanı zayıflatmaya çalışmak bu savaş taktiğinin önemli bir parçasıydı. Bu savaş becerisi atlarına uyguladıkları araçlar yanında şüphesiz ki iyi binici olmalarına bağlıydı. Binicilik için gerekli fiziksel kapasiteye ulaşmak henüz beşikte iken başlamaktaaydı. Türk çocukları daha beşikte iken bir ağaç parçası üzerine yatırılır bacakları iki yana ayrılır ve bu şekilde bedensel gelişim sağlanırdı. Bu yüzden Türk çocukları küçük yaşta ata binip uzun süre üzerinde kalabiliyordu. Sidonius; “Başka halkların çocukları da ata biner ama Hun atına yerleşir” diyerek Türk çocuklarının bu konudaki maharetine dikkat çekmiştir. Yine, başka bir tarihçi El Haiz; “Türklerin toplam yaşadığı günlerin yarısından fazlası at üzerinde geçmektedir” demiştir. Görülüyor ki Türkler Orta Asya bozkır hayatında zorlu koşulları, yetiştirdikleri atları, yani yoldaşlarıyla karşı koyup hayatlarını idame ettirebilmektedirler. At eğitimi ve zaman içerisinde gelişen binicilik sayesinde dinamik ordulara sahip olmuşlar ve kendilerinden kat kat kalabalık düşman ordularına karşı üstünlük sağlayabilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Binicilik, At, Beden Kültürü.

**TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ
TÜRKÇENİN YOZLAŞMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Prof. Dr. Hasan Güner BERKANT
Yozgat Bozok Üniversitesi

Emine VARKİ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Türkçenin doğru kullanımının yaygınlaşmasındaki en önemli faktörlerden biri olan Türkçe öğretmenlerinin, Türkçenin yaşadığı sorunları ve yozlaşmasıyla ilgili görüşlerinin hizmet öncesi eğitimleri sırasında belirlenmesinin Türkçenin geleceği açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmada, Türkçenin yozlaşmasının önlenmesine yönelik çözüm önerilerinin getirilip gerekli önlemlerin alınabilmesi için Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçenin yozlaşmasına, bu yozlaşmanın en önemli nedenlerine, Türkçe öğretimi ve öğrenimindeki yetersizliğin Türkçenin yozlaşması üzerindeki etkilerine, Türkçenin yozlaşmasını önlemeye yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada olgubilim deseninden ve görüşme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 20 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlerken araştırmacıların kolaylıkla ulaşabildikleri öğretmen adayları arasından seçim yapıldığından dolayı kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan görüşme verileri üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; sosyal medya, batıya özentisi, popüler kültür, yabancı sözcük kullanımı/yabancı dil tutkusu, öz Türkçenin önemsenmemesi, Türkçenin yanlış ve gelişigüzel kullanımı, öğretmen yetiştirme programlarındaki sorunlar, Türkçe öğretimi ve öğrenimindeki yetersizlikler ve öğretmen faktörü Türkçenin kullanımına ilişkin başlıca sorunlar arasında yer almaktadır. Türkçe öğretmeni adayları Türkçenin bu sorunlarla karşı karşıya kalmasını, toplumdaki dil bilincinin yeteri kadar oluşmamasına, kitle iletişim araçlarında Türkçenin kullanımında özenli davranılmamasına, Türkçe öğretmenlerinin gerekli donanıma sahip olmamasına ve çocukların dili doğru öğrenmelerinde ve kullanmalarında ailelerin sorumlu davranmamalarına dayandırmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Dil, Yozlaşma, Türkçenin Yozlaşması, Türkçe Öğretmeni Adayları

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK DİLİ DERSİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Arş. Gör. Selvi DEMİR
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah PARLAK KALKAN
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Dil ve dil eğitimi her zaman ciddiyetle üzerinde durulması gereken konulardandır. Dilin kuramsal boyutunun yanı sıra ülkemizde uygulanan dil eğitimi politikaları da yıllardır süregelen tartışmalara, araştırmalara konu olmaktadır. İnsanın oluşturduğu, geliştirdiği, değiştirdiği, onunla mevcudiyetini yeterince ortaya koyabildiği, insan zihniyetini somutlaştıran “dil”in, tartışma ve araştırma konusu olması kaçınılmazdır. Ancak alanyazın incelendiğinde ulusal ölçekte dil eğitimiyle ilgili akademik çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin ortak zorunlu ders olarak işledikleri Türk Dili dersine yönelik araştırmalar da sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin lisans eğitimleri sırasında aldıkları ortak zorunlu derslerden biri olan Türk Dili dersine ilişkin tutumlarının belirlenerek çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu bağlamda öğrencilerin Türk Dili dersine ilişkin tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, mezun olunan lise türü, günlük ortalama izlenen televizyon süresi, günlük ortalama genel ağ kullanma sıklığı, günlük ortalama okunan kitap sayfa sayısı ve genel not ortalamalarıyla arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu araştırma, nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde tasarlanmıştır. Çalışma grubunu, 2019-2020 akademik yılı güz yarıyılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden 381 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Akkaya ve Sevindi (2015) tarafından geliştirilen “Ortak Zorunlu Türk Dili Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ile araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formları aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler, istatistik analiz programlarından SPSS.23 paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin Türk Dili dersine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğunu gösterirken; cinsiyet, sınıf düzeyi, lise türü, televizyon izleme süresi ve genel ağ kullanım sıklığı değişkenlerinin, üniversite öğrencilerinin Türk Dili dersine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymuştur. Bunun yanında günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısının, öğrenim görmekte olunan bölümün ve genel not ortalamasının, üniversite öğrencilerinin Türk Dili dersine yönelik tutumlarını etkileyen faktörler olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, alanyazındaki ilgili çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılarak tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili Dersi, Üniversite Öğrencileri, Tutum.

**EXAMINING THE ATTITUDES OF UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS
TURKISH LANGUAGE COURSE IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES**

ABSTRACT

Language and language education are always issues that need to be seriously niggled. In addition to the theoretical dimension of language, language education policies applied in our country are subject to discussions and researches which have been going on for years. It is inevitable that the language, embodying human mindset, which is created, developed, changed and one can adequately demonstrate his presence with it is the subject of discussion and research. However, it is seen that academic studies related to language education at national scale are insufficient when the literature is examined. Therefore, researches on the Turkish Language course, which is a common compulsory course for university students, are also limited. The aim of this study is to determine the attitudes of university students towards Turkish Language which is one of the common compulsory courses they take during their undergraduate education and to examine them in terms of various variables. In this context, the relationship between students' attitudes towards Turkish Language course and gender, grade level, department, type of high school graduated, daily average watched television duration, daily average network usage frequency, daily average number of book pages and general grade averages are examined. This research is designed with screening model of quantitative research designs. The study group consists of 381 students of sophomore, junior, and senior studying at Kilis 7 Aralık University, the faculty of Education in the fall semester in 2019 – 2020 education years. Research data are collected through “Attitude Scale for Common Compulsory Turkish Language Course” developed by Akkaya and Sevindi (2015) and personal information forms prepared by researchers. The data obtained are analyzed by way of SPSS.23 package program from statistical analysis programs. The findings of the study reveal that while university students' attitudes towards Turkish Language course are highly positive, gender, grade level, type of high school, television watching period and the frequency of general network usage variables do not have a significant effect on the attitudes of university students towards Turkish Language course. Besides, it is established that the daily average number of book pages read, the department being studied and the overall grade point are the factors affecting the attitudes of university students towards Turkish Language course. The results of research have been discussed by comparing with the results of the related studies in the literature and suggestions have been made.

Key Words: Turkish Language Course, University Students, Attitude.

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİ ADLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah PARLAK KALKAN
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Arş. Gör. Selvi DEMİR
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlunu kendi duyuş ve düşünüş dünyasına göre adlandırma olgusunu gerçekleştirmesinin tarihi, insanlık kadar eskidir, denilebilir. İnsan için yeryüzünde var olmakla eş anlamda olan bu adlandırma, zamanla basit bir ad verme durumundan çıkıp milletleri millet yapan karakteristik özellikleri kodlayan dev bir folklor olayına dönüşmüştür. Dolayısıyla her toplumun var oluş özellikleri ile ilgili pek çok bilgiyi şifreleyen “adlar”, yöntem bakımından bazı farklılıklara rağmen tarih, coğrafya, halkbilimi gibi daha birçok disiplinin malzemesini oluşturur. Buna bağlı gelişen ve Onomastik de denilen adbilim, esas olarak insanların adlandırmayı gerçekleştiren ne gibi durumlardan etkilenecek, hangi şartlara bağlı sözcük oluşturduğu gibi soruların cevabını arar. Bu sorgulama neticesinde oluşan ve oldukça kapsamlı bir çalışma alanına sahip olan adbilimin malzemesi olan adlar, dilin dinamizminin ve gramatikal unsurlarının somut birer göstergeleridir. Bunun yanı sıra kültürel kimlik çözümlemelerinde de oldukça önemli bir yere sahip olan Adbilim, zamanla kendi içinde alt dallara ayrılmıştır: yer adları, dağ adları, su adları ve kişi adları gibi. Toplumların kültürel belleğinin kodları olan adlar içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olan kişi adları, birey için olduğu kadar kültür taşıyıcılığı rolü açısından da son derece önemlidir. Nitekim bu adların her birinin insanlar tarafından verildiği düşünüldüğünde, kişilerin duygu ve düşünceleri ile bu adlar arasında kuvvetli bir bağın olması kaçınılmazdır. Şöyle ki; adlandırma olgusu gerçekleşirken canlı-cansız hiçbir varlığa rastlantısal olarak ad verilmez. Her adın mutlaka bireysel ve kültürel bir ifadesi vardır. Bu çalışmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesinde eğitim gören lisans öğrencilerinin hem kendi adlarının anlamları ve verilme sebepleri hem de genel anlamda kişi adları ile ilgili görüşleri irdelenmiştir. Bu maksatla öğrencilere uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış 15 sorudan oluşan anket ve kişi adları ile ilgili yapılan bazı çalışmalar kullanılmıştır. Neticede kişi adları verilirken etkili olan kişisel, dinsel, tarihsel ya da sosyolojik sebepler ile ilgili istatistikler oluşturularak adların geçmişi, bugünü ve geleceği arasındaki köprü somutlaştırılıp kültürel açıdan ipuçlarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçları, alanyazındaki ilgili çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiş ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kişi Adları, Üniversite Öğrencileri, Onomastik.

**EXAMINATION OF THE OPINIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT
PERSONAL NAMES**

ABSTRACT

The history of realization of naming fact according to the world of perceptions and the way of thinking is as old as the humanity. This naming having the same meaning with being on earth for humankind is turned into a huge folklore phenomenon coding characteristic features of people which make nations a real nation by leaving the simple situation of giving a name in time. So, “the names” encoding a good deal of information related to existence features of every society create the materials of many more disciplines such as history, geography and ethnology even though some differences in terms of methods. In parallel with this, also called as onomastics, onomatology basically searches for answer for questions like what kind of situation people are influenced by and under which conditions people from the word while implementing the naming. The names which are materials of onomatology that also occurs after examining and has a quite wide study area are concrete painter of the dynamic of language and grammatical factors. In addition to this, onomatology which has also a quite important place at cultural identity analysis branches into sub-braches in itself in time: such as the names of places, months, water and personal names. Personal names which have a very important place in the names that are codes of society’s cultural memory are not only important for individual but also are quite important in terms of the cultural bearer role. Indeed, when it is thought that these entire names are given by people it is inevitable that there is a strong relationship but when one’s emotions and thoughts and these names. That is to say, while the naming phenomenon is come out it is never given a name to any living or non-living creatures by chance. There are complete personal and cultural expressions for each name. In this study, in general manner both opinions of university students, studying of Muallim Rıfat Faculty of Education, Kilis 7 Aralık University, related to personal names and the meaning of their names and the reasons why those names are given them are examined. For that purpose, a questionnaire of 15 questions in accordance with export opinions and some studies related to personal names are used. Consequently, by creating statistics about personal, religious, historic and sociological reasons while giving personal names, it is tried to reach clues in terms of cultural point by embodying the bridge between the history, today and future of names. Research results are evaluated by comparing to results of related-studies of literature and various suggestions are offered.

Key Words: Personal Names, University Students, Onomastics.

**CIRCADIAN RHYTHM, EPIGENOMES AND NUTRIGENETICS IN OBESITY
TREATMENT**

Res. Asst. Enes Bahadır KILIÇ
Gaziantep University

Assoc. Prof. Dr. Şenay GÖRÜCÜ YILMAZ
Gaziantep University

ABSTRACT

Circadian rhythm; It is defined as the routine dependent periods of biochemical, physiological and behavioral time of living beings formed by the 24-hour (1 day) period of the Earth with 1 full rotation around itself. The breakdown of this loop is called chronodisruption (CD). Circadian rhythm is mainly controlled by the human aryl hydrocarbon receptor nuclear translocator-like protein 1 (ARNTL) and Circadian Locomotor Output Cycles Hood (CLOCK) genes. It is known that alterations in behavior, such as diet, sleep, artificial lamps, heat, cold, and external factors that cause the disruption of the circadian rhythm change the epigenomic mechanisms of these genes such as DNA methylations, histone modifications, and cause CD. Disruption of biological clock has basic functions in diseases such as sleep, Alzheimer's, Diabetes, Cardiovascular and obesity. Today we know that epigenomes change their expression through behavior change. At this point, nutrigenetics can help us. Nutrigenetik; the genetic response of our genetic structure to nutritional behavior. It may be possible to regulate the biological clock with genetic and nutritional therapy. In animal experiments, it was observed that nutritional genetic changes in nutritional behavior changed histone modifications of circadian genes. When all these perspectives are combined, nutrigenetic, circadian rhythm and epigenomes can be considered as integrated in the permanent treatment of many genetically based diseases. Nutritional behavior can be altered by nutrigenetic approach. Alteration of behavior may alter gene expression in circadian rhythm through epigenetic mechanisms. It has also been observed that the diet affects microRNAs associated with circadian genes. Knowing these affected RNAs will strengthen the treatment approach. As a result, a permanent outcome can be achieved in the treatment of obesity. Therefore, considering all these mechanisms, it can be determined what, when, how much and how often we should eat. In this study, we investigated how circadian epigenomes change with diet, and how new technologies can find solutions for disease- genetics-diet axis.

Keywords: Circaidan Rhythm, Nutrigenetics, Epigenetics

**OBEZİTE TEDAVİSİNDE SİRKADİYEN RİTİM, EPİGENOMLAR VE
NUTRİGENETİK**

ÖZET

Sirkadiyen ritim; dünyanın kendi etrafında 1 tam dönüş yapması ile yaklaşık 24 saatlik (1 gün) sürenin canlılar üzerinde oluşturduğu biyokimyasal, fizyolojik ve davranışsal zamanın rutine bağlı periyotları olarak tanımlanır. Bu döngünün bozulmasına krono – aksaklık (chronodisruption - CD) olarak isimlendirilir. Sirkadiyen ritim temel olarak insanda aryl hydrocarbon receptor nuclear translocator-like protein 1 (ARNTL) ve Circadian Locomotor Output Cycles Kaput (CLOCK) genleriyle kontrol edilir. Sirkadiyen ritimin bozulmasına neden

olacak diyet, uyku, yapay lambalar, sıcak, soğuk gibi davranış ve dış etkenlerdeki değişimlerin bu genlerin DNA metilasyonları, histon modifikasyonları gibi epigenomik mekanizmaları değiştirdiği ve CD'ye sebep olduğu bilinmektedir. Biyolojik saatin aksaması uyku, Alzheimer, Diyabet, Kardivasküler ve obezite gibi hastalıklarda temel fonksiyonlara sahiptir. Epigenomların bugün davranış değişikliği yoluyla ifadelerinin değiştiğini biliyoruz. İşte tam bu noktada nutrigenetik bize yardımcı olabilir. Nutrigenetik; genetik yapımızın beslenme davranışımıza yanıtı olarak özetlenebilir. Genetik ve beslenme tedavisi ile biyolojik saatin düzenlenmesi mümkün olabilir. Yapılan hayvan deneylerinde nutrigenetik yolla beslenme davranışı değişikliklerinin sirkadiyen genlerin histon modifikasyonlarını değiştirdiği görülmüştür. Bütün bu bakış açıları bir araya getirildiğinde pek çok genetik temelli hastalığın kalıcı tedavisinde nutrigenetik, sirkadiyen ritim ve epigenomlar bütünleşik olarak düşünülebilir. Nutrigenetik yaklaşımla beslenme davranışı değiştirilebilir. Davranışın değişmesi epigenetik mekanizmalar aracılığıyla sirkadiyen ritimde etkili gen ifadelerini değiştirebilir. Ayrıca diyetin sirkadiyen genlerle ilişkili mikroRNA'ları da etkilediği gözlemlenmiştir. Etkilenen bu RNA'ların da bilinmesi tedavi yaklaşımını güçlendirecektir. Sonuç olarak obezite tedavisinde kalıcı bir sonuç sağlanabilir. Bu yüzden bütün bu mekanizmalar göz önüne alındığında neyi, ne zaman, ne miktarda ve ne sıklıkta yememiz gerektiği tespit edilebilir. Bu çalışmada, sirkadiyen epigenomların diyetle nasıl değiştiğini ve yeni teknolojilerle hastalıklara çözüm olarak nasıl bir diyet reçetesi hazırlanması gerektiğini araştırdık.

Anahtar kelimeler: Sirkadiyen ritim, Nutrigenetik, Epigenetik

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DUYGUSAL YOKSUNLUĞUN ANKSİYETE VE AĞRI DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ YERİ

Dr. Öğretim Üyesi Nurgül ÖZDEMİR
Gaziantep Üniversitesi

Büşra BOZKURT

ÖZET

Yoğun bakımda tanı ve tedavi amaçlı invaziv ve noninvaziv işlemler, uzun süre devam eden hareketsizlik, cerrahi girişimler, mekanik ventilasyon, endotrakeal aspirasyon, rehabilitasyon uygulamaları, günlük pansumanlar ve pozisyon değişimleri orta düzeyden şiddetliye kadar ağrıya neden olmaktadır.(1) Şiddetli ağrı aynı zamanda uyku bozukluğunun deliryum ve ajitasyonun alevlenmesinin, post travmatik stres bozukluğunun en önemli nedenlerinden biridir.(2) Bu nedenle yoğun bakım hastalarında ağrının yönetimi iyileşme sürecinin hızlanmasında son derece önemlidir.(2) Yapılan çalışmalarda, yoğun bakım ünitesinde ağrı davranışlarından en sık gözlenen davranışın “yüz buruşturma” olduğu belirtilmektedir. Bilişsel bozukluğu olan yaşlı hastalarda gözlenen diğer davranış biçimi ise “huzursuzluk”tur.(3)Yoğun bakım hemşireleri ağrının yönetiminde hastanın klinik durumunu sürekli izlediklerinden ve kapsamlı ağrı değerlendirmesi yaptıklarından dolayı ağrı yönetiminde anahtar rol üstlenirler.(2) Yoğun bakım ünitesindeki hastaların durumunun ciddi olması, ileri teknolojinin kullanılması bireyin ruh sağlığını ciddi düzeyde etkileyerek anksiyeteye neden olmaktadır.(4) Yoğun bakım hastalarında anksiyete prevalansının yüksek olduğu, yoğun bakıma kabul edildikten sonra da anksiyetenin artarak devam ettiği, hastaların %70-%87’sinde anksiyete görüldüğü belirlenmiştir.(4) Yoğun bakım ünitesinde genellikle fizik bakımın ağırlıklı olarak sürdürülmesi hasta ve ailenin psikolojik gereksinimlerinin yeterince tanımlanmaması veya karşılanmaması, duygusal sorunların taburculuk sonrası da devam etmesine neden olmaktadır. Çözümlememiş duygusal sorunlar ise birey ve ailenin sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle bireyin yoğun bakım ünitesine kabul edilmesi ile birlikte aile merkezli bir yaklaşımla birey ve ailenin gereksinimlerinin tanımlanması, duruma uyumunun desteklenmesi, ailenin hasta bakım planına katılması ve holistik bakımın sunulması gerekmektedir.(4) Etkili yöntemler ile ağrının tedavi edilmesi; olumlu hasta sonuçlarına, yoğun bakımda ve hastanede kalış süresinde kısalmaya ve bakım maliyetinde azalmaya katkı sağlamaktadır. Bu nedenle multidisipliner yaklaşımla ve klinik uygulama standartları ile etkili ağrı yönetimi ile doğrudan ilişki olup yoğun bakım profesyonellerinin etik olarak yükümlülüğüdür.(2)

Anahtar Kelimeler: Anksiyete , Ağrı, Duygusal Yoksunluk, Yoğun Bakım, Hemşirelik.

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA DELİRYUMU BELİRLEMENİN ÖNEMİ

Dr. Öğretim Üyesi Nurgül ÖZDEMİR
Gaziantep Üniversitesi

Büşra BOZKURT

ÖZET

Bireyler yaşamı tehdit eden bir hastalık ya da sağlık durumlarında ortaya çıkan ani ve ciddi değişiklikler nedeniyle yoğun bakım ünitesine yatmaktadır.(1)Yoğun bakım ünitesindeki hastalar tanıdık yüzlerden uzak olma, hareket kısıtlılığı, uyku bozukluğu, aşırı ve alışıktı olmadıkları gürültü, alışıktı olmadıkları teknoloji gibi nedenlerle yaygın olarak ölüm korkusu ya da yetersizlik korkusu yaşayabilmektedirler.Yoğun bakımda yatan hastalar sıklıkla kendi ölümlülükleri ile yüz yüze gelmekte, fiziksel ve duygusal uyum güçlükleri,anksiyete, depresyon ve organik bozukluk, özellikle deliryum gibi psikiyatrik sorunlar yaşamaktadır.(1) Deliryum ani başlayan, genel olarak bilişsel işlevlerin bozulması, bilinç durumunda değişiklik, dikkat bozuklukları, artmış ya da azalmış psikomotor aktivite ve uyku-uyanıklık döngüsünün düzensizliği ile karakterize, geçici organik mental sendromdur. Deliryum bir hastalık değil, belirli belirtilerin kümeleşerek oluşturduğu ve çeşitli nedenlere bağlı olarak gelişen bir sendromdur. Genellikle geçici, geri dönebilir bir beyin işlev bozukluğu olarak tanımlanır ve klinik olarak birçok nöropsikiyatrik anormallikle beraber görünür. Klinik olarak en önemli belirtiler azalmış dikkat süresi ve artıp azalan konfüzyondur.(2)Yoğun bakım hastalarının %40-80'inde deliryum bildirilmiştir. Deliryum yoğun bakım ünitesine yattıktan sonra ortalama ikinci veya üçüncü günde başlamakta, 60 gün kadar sürebilse de ortalama üç-dört günde sona ermektedir(3)Deliryum ciddi sonuçlara neden olan bir sendrom olup mortalite ve morbidite oranlarını artırdığı ve hastanede kalış süresini uzattığı çalışma sonuçları ile gösterilmiştir.(4) Sosyal izolasyon, duysal uyaran eksikliği ve tanıdık olmayan bir ortamda bulunmanın deliryumu tetiklediği bilinmektedir. Bu nedenle özellikle hastane ortamında kritik hastaların bir üniteden diğerine nakledilmesi ya da evden hastaneye nakledilmesinin deliryum açısından risk oluşturacağı akıldan çıkarılmamalıdır (6) Hastanede gelişen deliryum taburculuk sonrasında da bireyin sağlığını etkilemekte; hastanede deliryum gelişen hastalarda taburculuk sonrası dönemde mortalite, fonksiyonel yetmezlik ve kurum bakımına muhtaç olma, kognitif bozulma ve taburculuk sonrası demans gelişimi daha fazla olmaktadır.(6)Hastaya 24 saat bakım veren meslek grubu olarak, deliryumun erken tanınmasında hemşire önemli roldedir.(5) Hastanın hastanedeki çevresi sessiz; çevresini, çevresindeki objeleri yanlış algılamasına yol açmayacak şekilde aydınlatılmış ve özellikle geceleri yeterli şekilde aydınlatılmış olmalıdır. (6)Yeniden oryantasyon, çevresel uyaranların azaltılması, erken ve sık mobilizasyon, hidrasyon ve uyku hijyeninin sağlanması deliryumu önlemek ve yönetmek için yapılabilecek temel farmakolojik olmayan girişimler arasındadır.(5) Yapılan çalışmaların sonuçları, deliryum risk faktörleri kaliteli bakım süreçleri ile entegre edilerek modifiye edildiğinde, hastaların yaklaşık 1/3'ünde deliryumun önlenileceğini göstermektedir.(6)

Anahtar kelimeler: Deliryum, Hemşire,Yoğun Bakım

**SAĞLIK HARCAMALARININ VE GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNİN HALK SAĞLIĞI
GÖSTERGELERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Arş. Gör Fedayi YAĞAR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Sema DÖKME
Kapadokya Üniversitesi

ÖZET

Sağlık ile ilgili göstergeler, toplumun sağlık statüsü ile ilgili bilgiler verebileceği gibi bu statünün daha iyi hale gelmesinde bir araç olarak kullanılabilir. Bu çalışmada, sağlık harcamalarının ve gelişmişlik düzeyinin toplum sağlığı göstergeleri için önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Dünya Sağlık Örgütü tarafından 194 ülke ilgili yayınlanan bazı halk sağlığına ilişkin veriler dikkate alınarak ülkelerin sağlık harcamaları ve gelişmişlik düzeyi ile ilişkili olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya ilişkin verilerin elde edilmesinde DSÖ tarafından yayınlanan 2017 ve 2018 raporları kullanılmıştır. Sadece 2015 yılına ilişkin verilerin değerlendirilmesi ise çalışmanın örnekleimidir. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (2018) tarafından en son yayımlanan 2015 insani gelişme endeksi listesi dikkate alınarak 187 ülke çok yüksek, yüksek, orta ve düşük insani gelişme seviyesi olmak üzere dörde ayrılmıştır. Sağlık harcamaları ile gelişmişlik düzeyi arttıkça güvenli içme suyunun, besin güvenliğinin ve doğumda sağlıklı yaşam beklentisinin arttığı; gebelikte anne ölüm oranının, doğumda bebek ölüm oranının, tüberküloz ve sıtma yaygınlığının azaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca ülkelerdeki kişi başına yapılan sağlık harcamaları dünya ortalaması temel alınarak ikiye ayrılmış ve ortalamasının altında kalan ülkelerde sağlık harcamalarının halk sağlığı göstergelerinde daha etkili olduğu görülmüştür. Ülkelerin bölgesel anlamda sınıflandırılmalarında ise, DSÖ'nün (2017) raporundan faydalanılmış ve ülkeler Afrika, Amerika, Güneydoğu Asya, Avrupa, Ortadoğu ve Batı Pasifik Bölgesi olmak üzere sınıflandırılmıştır. Kıtalar bazında yapılan değerlendirmede, Ortadoğu'da yapılan sağlık harcamalarının birçok halk sağlığı göstergeleri ile olan korelasyonlarının Avrupa ve diğer kıtalara göre daha yüksek olduğu vurgulanmıştır. Sağlığa yapılan harcamaların önemini belirtmesi, gelişmişlik düzeyi üzerindeki etkisini göstermesi ve makro düzeyde bir değerlendirme imkanı sağlaması nedeniyle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Harcamaları, Gelişmişlik Düzeyi, Toplum Sağlığı Göstergeleri

**MEME BİYOPSİSİ YAPILAN HASTALARDA GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ
BULGULARININ, HİSTOPATOLOJİK SONUÇLARIN VE UYGULANAN CERRAHİ
YÖNTEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Uzm. Dr. Kenan DEMİRBAKAN

Dr. Ersin Arslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanserdir. Bu nedenle mümkün olan en erken evrede saptamak tedavinin en önemli aşamasıdır. Erken evrede meme kanserini saptayabilmek de büyük oranda görüntüleme yöntemlerine bağlıdır.

Bu çalışmada, meme kanseri tanısında kullanılan görüntüleme yöntemleri ile histopatolojik sonuçlar karşılaştırılmış; meme biyopsi sonuçları ile meme kanseri tanısı alan olgulara uygulanan tedavi edici cerrahi girişimler ve bu olguların patolojik evreleme sonuçları irdelenmiştir.

Çalışmamızda 1 Ocak 2004-31 Aralık 2005 tarihleri arasında retrospektif olarak 370 olguda palpabl veya nonpalpabl meme lezyonlarına yaklaşımda kullanılan görüntüleme yöntemleri (mamografi, US), lezyonlara uygulanan biyopsilerin sonuçları (kor biyopsi, frozen, radyoloji eşliğinde tel işaretleme sonrası eksizyonel biyopsi, eksizyonel biyopsi) ve bu lezyonların histopatolojik bulguları ile meme kanseri tanısı alan olgulara uygulanan tedavi edici cerrahi yöntemler, patolojik evreleri ile beraber incelenmiştir. Veriler SSPS 10 programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışmamızda BI-RADS kategori 3, 4, 5 lezyonlarında sırasıyla malignite görülme oranları %5.6, %46, %100 olarak saptanmıştır. Benign lezyon oranımız %37.3 olarak belirlenmiştir. Yapılan biyopsiler sonucu lezyonlarda benign/malign oranı 0.59 bulunmuştur. İnvasiv tümör çapları 0 mm-10 mm arasında (Tis+T1mic+T1a+T1b) olanların sıklığı %23.5, 11 mm-20 mm arasında (T1c) olanların sıklığı %36.5 olarak belirlenmiştir. Lenf nodu negatif tümör oranımız %49.7 olarak belirlenmiştir. Olguların yarısında aksilla pozitif olarak saptanmıştır. Uygulanan cerrahi girişimler içinde meme koruyucu cerrahi oranı %22.7 olarak saptanmıştır. Ancak buna karşın opere ettiğimiz olguların yaklaşık dörtte üçünü evre 1 ve evre 2 hastaların oluşturduğu belirlenmiştir. Bu da meme koruyucu cerrahi için hasta potansiyelimizin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Meme kanserlerinin aksiller lenf nodu metastazı yapmadan önce yakalanması surveyi oldukça olumlu etkilemektedir. Bu nedenle erken tanıda da en önemli parametrelerden biri görüntüleme yöntemleridir. Kor biyopsi oranının arttırılması ve eksizyonel biyopsi oranının azaltılmasının, hem meme koruyucu cerrahi prosedürü sıklığını arttıracak, hem de pozitif cerrahi sınır saptanması nedeniyle yapılan reeksizyon oranlarını azaltacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Meme biyopsileri, görüntüleme yöntemleri, histopatolojik bulgular, meme koruyucu cerrahi

COLOSTRUM: A NUTRIGENETIC SOURCE FOR ALZHEIMER'S TREATMENT

Şerife AKPINAR
Gaziantep University

Şenay Görücü YILMAZ
Gaziantep University

ABSTRACT

Alzheimer's disease, known as the most common cause of dementia; is a complex and progressive neurodegenerative brain disease that affects individuals' memory, cognitive and daily functions. Neuropathology in Alzheimer's includes cerebral atrophy which involving β amyloid plaque accumulation, neurofibrillary tangle formation and neuronal cell death. Toxic amyloid beta accumulation, one of the main causes of the disease, stimulates the immune system by producing pro-inflammatory cytokines. Consequently, immunotherapy and anti-inflammatory agents are important in the treatment of the disease. However, current treatment is planned for the symptom and provided with chemical agents. Colostrum is the first milk which is rich in immunoglobulins and bioactive substances in addition to its nutritional properties that begins to secrete at birth. In addition to providing immune support, colostrum is also effective in musculoskeletal repair and growth. It is also known that colostrum is the only natural source that transforms growth factors 1, 2 and alpha, beta and insulin-like growth factors. Colostral growth factors promote repair of muscle and cartilage tissue, promote wound healing and have a regenerative effect. Inflammation and oxidative stress play an important role in Alzheimer's pathology. Animal experiments and cell culture studies support the therapeutic effect of colostrum in both processes. An adequate, balanced and healthy diet rich in antioxidants is another factor that may be effective in preventing the disease. However, most of the studies focused on nutrition have been associated with the prevention of Alzheimer's disease. Colostrum is a multifunctional protector that includes biologically active immunoglobulins, antibodies, colostrin, lactoferrin, lactalbumin, cytokines, growth factors, vitamins and minerals. Colostrum modulates the expression of genes responsible for the proliferation, differentiation and regeneration of cells in the nervous system. It is also known to improve cognitive function in mammals by inducing the growth of neurons with all these functions. Nutrigenetic studies investigate how nutrition influences metabolic processes and homeostatic control, and the contribution of genetic resources to the treatment or early detection of diseases depending on diet. Biomarkers to be obtained from nutrigenetic studies are promising to prevent genetically based and partially curable diseases. In this study, we investigated the role of colostrum used in the treatment of Alzheimer's disease in nutrigenetic applications.

Anahtar kelimeler: Alzheimer, colostrum, nutrigenetic

KOLOSTRUM: ALZHEİMER TEDAVİSİ İÇİN NUTRİGENETİK BİR KAYNAK

ÖZET

Demansın en yaygın nedeni olarak bilinen Alzheimer hastalığı; bireylerin hafıza, bilişsel ve günlük fonksiyonlarını etkileyen kompleks ve ilerleyici nörodejeneratif bir beyin hastalığıdır. Alzheimer'daki nöropatoloji; β amiloid plak birikimi, nörofibriler yumak oluşumu ve nöronal hücre ölümünü kapsayan serebral atrofiyi içermektedir. Hastalığın temel nedenlerinden biri olan toksik amiloid beta birikimi, pro inflamatuvar sitokinlerin üretilmesine neden olarak bağışıklık sistemini harekete geçirmektedir. Bu nedenle hastalığın tedavisinde immünoterapi ve anti-enflamatuvar ajanlar önem taşımaktadır. Ancak güncel tedavi semptomaya yönelik planlanmakta ve kimyasal ajanlar ile sağlanmaktadır. Kolostrum, doğumla birlikte salgılanmaya başlayan, besleyici özelliklerine ek olarak immünglobulinler ve biyoaktif maddeler bakımından zengin ilk sütü ifade etmektedir. Kolostrum bağışıklık desteği sağlamanın yanı sıra, kas-iskelet onarımı ve büyümede de etkilidir. Ayrıca büyüme faktörlerinden alfa, beta ve insülin benzeri büyüme faktörleri 1 ve 2'yi dönüştüren tek doğal kaynağın kolostrum olduğu bilinen bir gerçektir. Kolostral büyüme faktörleri, kas ve kıkırdak dokuda onarımı sağlar, yara iyileşmesini teşvik eder ve rejeneratif etkiye sahiptir. Alzheimer patolojisinde enflamasyon ve oksidatif stres önemli rol oynamaktadır. Hayvan deneyleri ve hücre kültürü çalışmaları, kolostrumun her iki süreç için de terapötik etkisi olduğunu desteklemektedir. Antioksidanlar bakımından zengin, yeterli, dengeli ve sağlıklı bir diyet, hastalığın önlenmesinde etkili olabilecek başka bir faktördür. Bununla birlikte, beslenmeye odaklanan çalışmaların çoğu, Alzheimer hastalığının tedavisinden çok önlenmesi ile ilişkilendirilmiştir. Kolostrum, biyolojik olarak aktif immünoglobulinler, antikorlar, kolostrin, laktoferrin, laktalbümin, sitokinler, büyüme faktörleri, vitaminler ve mineralleri içeren çok işlevli bir koruyucudur. Kolostrum sinir sistemindeki hücrelerin çoğalması, farklılaşması ve yenilenmesinden sorumlu genlerin ekspresyonunu modüle etmektedir. Tüm bu işlevleri ile nöronların büyümesini indükleyerek memelilerde bilişsel işlevi geliştirdiği de bilinmektedir. Nutrigenetik çalışmalar, beslenmenin metabolik süreçleri ve homeostatik kontrolü nasıl etkilediğini ve diyetle bağlı olarak genetik kaynakların hastalıkların tedavisinde veya erken dönemde tespitindeki katkılarını araştırmaktadır. Nutrigenetik çalışmalardan elde edilecek biyobelirteçler genetik temelli ve diyetle kısmen tedavi edilebilecek hastalıkları önlemek için gelecek vadetmektedir. Bu çalışmada, Alzheimer hastalığının tedavisinde kullanılan kolostrumun nutrigenetik uygulamalardaki yerini araştırdık.

Anahtar kelimeler: Alzheimer, kolostrum, nutrigenetik

YAŞA BAĞLI MAKULA DEJENERASYONUNDA BESİN ÖĞELERİNİN VE
SUPLEMENTASYONLARININ ETKİSİ

Şerife AKPINAR
Gaziantep University,

Eda KÖKSAL

ÖZET

Makülada pigmenter ve atrofik değişikliklerle ilerleyen ve merkezi görme keskinliğinde progresif azalma ile karakterize bir klinik durum olan yaşa bağlı makula dejenerasyonunun, 50 yaş üstü bireylerde ilerleyici bilateral görme kaybının üçüncü temel nedeni olduğu bilinmektedir. Bireylerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen ve sağlık maliyetleri açısından önemli bir yük oluşturan bu hastalığın önlenmesi ve tedavisi oldukça önem taşımaktadır. Hastalığın tedavisi için kanıtlanmış yöntemler mevcut değildir o nedenle çalışmalar progresyonun yavaşlatılması ve hastalığın önlenmesi üzerine yoğunlaşmıştır. Hastalığın eksudatif ve non-eksudatif olmak üzere iki tipi bulunmaktadır ve yaş tipin görme kaybına olan etkisi daha yüksektir. Yaşa bağlı makula dejenerasyonu, selektif olarak retinanın makula bölgesini etkileyen nörodejeneratif bir hastalık olup nedeni tam olarak anlaşılamamıştır. Patogeneizde tanımlanmış çeşitli biyolojik yollar: retinal pigment epitel hücrelerinde lipofusinin birikimi, koroidal iskemi ve oksidatif hasarı içermektedir. Hastalığın risk faktörlerine bakıldığında yaş, ırk, genetik, güneş ışığına maruziyet, sigara, alkol, obezite ve düşük antioksidan besin öğeleri tüketimi karşımıza çıkmaktadır. Obezite artan inflamatuvar yanıt ve oksidatif stresle ilişkilidir. İdeal vücut ağırlığını koruyup ağırlık kazanımından kaçınmak Yaşa bağlı makula dejenerasyonuna karşı potansiyel koruma sağlamaktadır. Retina yapısındaki yüksek konsantrasyonda bulunan çoklu doymamış yağ asitleri, ışığa ve oksijene maruziyeti nedeniyle oksidasyona duyarlılığı, ilgili hastalığın patogenezinde tanımlanan oksidatif stresin hipotezinin kaynağıdır. Antioksidanlar reaktif oksijen türlerinin oluşumunu engellemek, bu maddelerin meydana getirdiği hasarları önlemek ve detoksifikasyonu sağlamak üzere vücutta görev yapan savunma elemanlarıdır. Bu özellikleri sayesinde serbest radikallerin toksik etkilerine karşı hücreleri koruyarak ve hastalıkları önlemede katkı sağlamaktadır. Ancak retinadaki Bruch membranı intrinsik bir antioksidan sistemden yoksundur. Fotoreseptörler de kendi kan kaynaklarına sahip değildir ve tüm besin öğeleri ihtiyaçları koroidal kandan sağlanmaktadır. Bu nedenle antioksidan besin öğelerinden zengin beslenmenin koroidal kanda antioksidan kapasiteyi artırarak oksidatif stresi yöneteceği ve fotoreseptör turnoverına katkıda bulunabileceği düşünülmüştür. Bu çalışmada lutein, zeaksantin, B karoten, gibi karotenoidler, A, C, D, E ve B grubu vitaminleri ile çinko, bakır, omega 3 yağ asitleri gibi antioksidan besin öğelerinin supplementasyonlarının ve diyetel alımlarının yaşa bağlı makula dejenerasyonu gelişimi ve progresyonundaki etkilerini araştırdık.

Anahtar Kelimeler: Yaşa bağlı makula dejenerasyonu, oksidatif stres, antioksidan

THE EFFECT OF NUTRIENTS AND THEIR SUPPLEMENTATION IN AGE-RELATED MACULAR DEGENERATION

ABSTRACT

Age-related macular degeneration, which is characterized by progressive decrease in central visual acuity and progressing with pigmentary and atrophic changes in the macula, is known to be the third main cause of progressive bilateral visual loss in individuals over 50 years of age. Prevention and treatment of this disease, which adversely affect the quality of life of individuals and constitute an important burden in terms of health costs, is very important. There are no proven methods for the treatment of the disease, so studies have focused on slowing progression and preventing disease. There are two types of disease, exudative and non-exudative age related macular degeneration, and exudative type has a higher effect on visual loss. Age-related macular degeneration is a neurodegenerative disease that selectively affects the macular region of the retina and the cause is not fully understood. Several biological pathways identified in pathogenesis include lipofuccin deposition in retinal pigment epithelial cells, choroidal ischemia and oxidative damage. When we look at the risk factors of the disease, age, race, genetics, exposure to sunlight, smoking, alcohol, obesity and low antioxidant food consumption are seen. Obesity is associated with increased inflammatory response and oxidative stress. Maintaining ideal body weight and avoiding weight gain provides potential protection against age-related macular degeneration. The high concentration of polyunsaturated fatty acids in the retinal structure is susceptible to oxidation due to exposure to light and oxygen, and this is the basis of the oxidative stress hypothesis defined in the pathogenesis of the disease. Antioxidants are defense elements that work in the body to prevent the formation of reactive oxygen species, prevent damage caused by these substances and provide detoxification. By this means, it contributes to protecting the cells against the toxic effects of free radicals and preventing diseases. On the other hand the bruch membrane does not have an intrinsic antioxidant system. Photoreceptors also do not have their own blood sources and all nutrients are supplied from the choroidal blood. Therefore, it is thought that nutrition rich in antioxidant nutrients will manage oxidative stress by increasing antioxidant capacity in choroidal blood and contribute to photoreceptor turnover. In this study, we investigated the effects of supplementation and dietary intake of antioxidant nutrients such as lutein, zeaxanthin, B carotene, vitamins A, C, D, E and B as well as antioxidant nutrients such as zinc, copper, omega 3 fatty acids on the development and progression of age related macular degeneration.

Key Words: age related macular degeneration, oxidative stress, antioxidant

**SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA PİYASA MEKANİZMALARINA GÜVENİLİR
Mİ?: SAĞLIK SİSTEMLERİ YAPILARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME**

Arş. Gör. Fedayi YAĞAR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öğr. Gör. Sema DÖKME
Kapadokya Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada kamusal anlamda ülkelerin sağlık hizmetlerinin etkinliğini gösterecek bazı göstergeler temel alınarak bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Bu değerlendirmede vurgulanmak istenen nokta, bu göstergelerin piyasa mekanizmalarına güvenen ülkeler ile daha çok kamu merkezli olan ülkelere göre farklılık gösterip göstermediği olmuştur. Çalışmanın temelini OECD (2010) tarafından yayınlanan “Health Care Systems: Efficiency and Policy Settings” çalışma oluşturmıştır. Burada 29 OECD ülkesi sağlık hizmetlerinin piyasa mekanizmaları temelli olup olmamalarına göre gruplandırılmıştır. Almanya, Hollanda, Slovakya Cumhuriyeti, İsviçre, Avustralya, Belçika, Kanada, Fransa, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Japonya, Kore ve Lüksemburg ülkeleri sağlık hizmeti sunumunda piyasa mekanizmalarına güvenen ülkeler; İzlanda, İsveç, Türkiye, Danimarka, Finlandiya, Meksika, Portekiz, İspanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya ve Birleşik Krallık ülkeleri ise kamu odaklı sağlık sistemine sahip ülkeler olarak sınıflandırılmıştır. Belirlenen ülkelerin sağlık hizmeti sunumunun değerlendirilmesinde OECD (2018) tarafından en son açıklanan bazı sağlık göstergeleri kullanılmıştır. Bu göstergeler; 1000 doğumda sezaryen sayısı (2015), difteri, tetanos ve boğmacadaki aşılama oranları (2015), 100.000 kişide kanserden ölüm (2014), 1000 doğumda bebek doğum oranı (2015) ve doğumda beklenen yaşam süresidir (2015). Yapılan analizler sonucunda, sağlık sistemlerinin piyasa mekanizmalarına güvenmesinin sağlık göstergelerinde olumlu ya da olumsuz bir farklılık yaratmadığı gözlenmiştir ($p>0,05$). Sonuç olarak, sağlık sistemlerinin piyasa mekanizmalarına güvenmelerinin ya da daha çok kamu destekli olmalarının sağlık göstergelerini belirgin bir şekilde etkilemediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda sağlık sistemlerinin yapısından çok sağlık politikalarının etkililiğinin önemli olduğunun altı çizilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında, araştırmaya dahil edilen ülkelerin büyük bir kısmının gelişmiş düzeyde ülkeler olması temel etken olmuş olabilir. Bu sebeple daha sonraki çalışmalar için daha az gelişmiş ülkelerin çalışmaya dahil edilmesi ve kapsamının genişletilmesi önerilmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bulguların literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Sistemleri, Piyasa Mekanizmaları, Kamu Merkezli Sağlık Hizmeti

**HASTA VE HEKİM ARASINDAKİ ETKİLEŞİMDE ORTAK KARAR ALMANIN
ROLÜ: DEPRESYON TANISI KONMUŞ HASTALAR ÜZERİNDE YAPILAN
ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ**

Arş. Gör. Fedayi YAĞAR

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma ile birlikte hekim ve hasta arasında gerçekleşen ortak karar alma (OKA) sürecinin önemi vurgulanmak istenmiş ve depresyon teşhisi konmuş hastalar üzerinde yapılan araştırmalar dikkate alınarak sonuçlar daha somut hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda bazı kısıtlamalar dikkate alınarak bir araştırılma yapılmıştır. 01.07.2019-01.09.2019 tarihleri arasında PubMed, Science Direct ve Google Akademik veri tabanları kullanılarak ve “Shared Decision Making” and “Depression” anahtar kelimeleri dikkate alınarak uluslararası bilimsel makaleler taranmıştır. Tarama sonucunda konu ile direkt ilişkili olarak (hem ortak karar alma sürecini hem de depresif hastaları konu alan) 32 çalışma belirlenmiştir. Bu çalışmalar ise bazı arama kriterlerine (sınırlılıkları) göre incelenmiştir. Bu kriterler sonucunda elde edilen 14 adet araştırma makalesinin çalışmada kullanılabileceğine karar verilmiştir. Yapısal açıdan incelediğimizde, araştırmalarda çoğunlukla anket yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Sadece hekimler özelinde yapılan çalışmaların çok az olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde çalışmaların çok azında kullanılan örneklem yönteminin rastgele örneklem yöntemi olduğu ifade edilmiştir. Bulguların dikkate alındığında ise, hasta ve hekim merkezli iki temel noktanın ortaya çıktığı görüşmüştür. Hastalar açısından bakıldığında, ortak karar alma ile birlikte iyileşme sürecinin olumlu etkilendiğine dair sonuçların daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde OKA’nın kararsızlığı azalttığına ve hızlı karar almalarını sağladığına dair tespitlere de yer verilmiştir. Bunun dışında bazı hastaların OKA’yı riskli gördüğü, karar vermeyi hekime bıraktığı ve depresyonun şiddetinin OKA’yı olumsuz etkilediğine dair tespitleri de çalışmalarda vurgulanmıştır. Hekimler açısından bakıldığında ise, OKA ile olumsuz bir yaklaşım olduğu görülmüştür. Çalışmalarda OKA’nın çok fazla dikkate alınmadığı ve çok az tercih edildiği belirtilmiştir. Ayrıca yapılan başka bir çalışmada, OKA ile ilgili olarak son söz sahibinin kesinlikle hekimlerde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, hekimler özelinde OKA’nın çok yeni bir yaklaşım olduğu fakat uygulandığı taktirde ise, sağlık çıktılarında olumlu sonuçlar yaratabildiği incelenen çalışmalarda görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ortak Karar Alma, Depresyon, Hekim, Hasta, Sağlık Çıktıları

GÖÇ SÜRECİNDE YAŞAM ÇÖZÜMLERİNİN TASARIMA ETKİSİ

Dr.Öğr.Üyesi Ayşe FIÇICIOĞLU
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Öğr.Gör. Havva Meryem İMRE
İstanbul Aydın Üniversitesi

ÖZET

Göç olgusu günümüzde bölgesel, ulusal ya da uluslararası düzeylerde bir çok ülkenin ve toplumun en önemli sorunlarından birisidir. Göç fenomeni kimi zaman siyasi ve toplumsal, kimi zaman da doğal zorunluluklardan kaynaklanmaktadır. Göç sürecinin zorlukları ve yaşamsal sorunları çok katmanlıdır. İnsanların bu süreçteki temel ihtiyaçları, güvenliği, sağlığı düzenli göç hareketliliğinin kolaylaştırılması en önemli çözüm bekleyen konulardır. Yasal yada yasadışı göç yaşayan insanların bu süreçteki temel yaşamsal ihtiyaçlarının yanı sıra, giyim kuşamını da göçün ağır koşullarına göre kurgulaması gerekmektedir. Bu makalede bu ihtiyaçlara çözüm getiren tasarım örnekleri giyim ve örtünme gibi temel ihtiyaçlar perspektifi çerçevesinde ele alınacaktır.

Bunun için öncelikle çağdaş dünyada algılanan mülteci, göçmen ve kaçak göçmen terimlerinin sınırları, özellikleri ve yaşadığı temel sorunları etrafında gelişen giyim kuşamla ilgili yaşamsal çözümler irdelenecektir. Bu çözümler gerek göçü yaşayan kişiler, gerekse tasarımcılar tarafından geliştirilen tasarım çözümleri örnekleri ile ifade edilecektir. Arjantinli tasarımcı Judi Werthein'nin Meksika 'dan ABD'ye kaçan göçmenlerin kaçıışı için tasarlandığı "Brinco" ayakkabıları bu anlamda kapsamlı olarak ele alınacaktır. Bu çalışma ile "Brinco" gibi göç sırasındaki yaşamsal ihtiyaçlar için yapılan tasarımların, bir amaca yönelik problem çözme etkinliği yaratan tasarım dünyasına, farkındalık sağlayabileceği de düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen, Göç Tasarımları, Mülteci, Göçmen Giyimi

THE EFFECT OF LIFE SOLUTIONS ON DESIGN IN THE MIGRATION PROCESS

SUMMARY

Today, the phenomenon of migration is one of the most important problems of many countries and societies at regional, national or international levels. The phenomenon of migration sometimes arises from political and social and sometimes natural necessities. The difficulties and vital problems of the migration process are multi-layered. The basic needs, security, and health of people in this process are the most important issues waiting for a solution. In addition to the basic vital needs of people living in legal or illegal immigration, it is necessary to construct clothing according to the severe conditions of migration. In this article, the design examples that address these needs will be discussed within the framework of basic needs perspectives such as clothing.

For this purpose, first of all, the vital solutions related to the clothing, which develops around the boundaries, characteristics and basic problems of the terms refugee, immigrant and illegal immigrants perceived in the contemporary world will be examined. These solutions will be expressed with examples of design solutions developed by both immigrants and designers. "The Brinco" shoes, designed by Argentine designer Judi Werthein for the escape of immigrants from Mexico to the United States, will be discussed extensively in this sense. With this study,

it is also thought that the designs made for the vital needs during migration such as in Brinco can provide awareness to the design world which creates a problem-solving activity for a purpose.

Keywords: Migration, Migrant, Migration Designs, Refugee, Migrant Clothing

ÇAĞAN IRMAK SİNEMASINDA TÜRK ERKEK KİMLİĞİNİN TEMSİLİ

Öğretim Görevlisi M. Özer ÖZKANTAR
Gaziantep Üniversitesi Y.D.Y.O

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türk sinemasındaki erkek karakter kimliğini ve bu kimliğin değişen sosyo-kültürel ve ekonomik yapının etkisiyle geçirdiği evrimi, toplumsal cinsiyet kavramına atıfta bulunarak göstermektir. Bu noktada, erkek egemen bir yaşam düzenine alışmış Türk toplumunda, erkek figürü yıllar boyunca maço, güçlü, yenilmez, kaybetmez şeklinde betimlenmiştir. Ancak Türk erkeği karakteri, tıpkı gündelik hayatta olduğu gibi sinemamızda da çeşitli koşullar altında patetik, iradesiz, edilgen, aldatılan, mutsuz ve kaybetme eğilimli bir profile dönüşmüştür. İlgili çalışmada, bu durumun 90'lar ve 2000 sonrası Türk Sineması'ndaki yansımaları anlatılmıştır. Bu bağlamda, ilgili değişimi ve dönüşümü ifade etmek adına ünlü Türk yönetmen Çağan Irmak'ın 2004-2008 yılları arasında çekmiş olduğu ve gösterimi tamamlanmış iki uzun metrajlı filmi tercih edilmiş ve bu filmlerde geleneksel Türk erkeğinin modern Türk erkeğine dönüşümünü göstermek adına nitel araştırma tekniği içerisinde kabul edilen betimleyici analiz yöntemi kullanılmış, durum saptama çalışması yapılmış ve film analizlerinin daha somut şekilde ilerlemesini sağlamak için göstergebilimden faydalanılmıştır. Bu süreçte, filmlerdeki ana erkek karakterler; eş/sevgili, baba kimliği/babasız erkek kimliği ve oğul/evlat figürü olarak üç temel kategoride incelenmiş, son olarak da bu gruplandırma üzerinden son yirmi yılda büyük bir değişim geçiren Türk Sineması'ndaki erkek karakteri algısı ön plana çıkartılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Sineması, Erkeğin Temsili, Değişen Erkek Kimliği, Türk Erkeği, Çağan Irmak Sineması.

**ZEUGMA MOZAİK DESENLERİNDEKİ GEOMETRİK FORMLARIN PAMUKLU
KUMAŞ ÜZERİNE UYGULAMA ÖRNEKLERİ**

Doç. Dr. Nazan AVCIOĞLU KALEBEK

Öğr.Gör.Tuğba ÖZTÜRK

Dr.Öğr.Üyesi Gökçe ÖZDEMİR

Doç.Dr. Ebru ÇORUH
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Giysi üretim aşamasındaki son işlem olan baskı tekniği giysinin albenisini artırma yolunda sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışmada % 100 pamuklu ring iplik sistemiyle üretilmiş 40/1 Nm iplik numaralı iplik kullanılmıştır. Pamuk ipliği yuvarlak çorap örgü makinasında süprem örgü tekniği ile 30 cm boyunda örgüsü yapılmıştır. Örgü numunelerinin ön yüzüne transfer baskı tekniği ile baskı uygulanmıştır. Baskısı yapılan numune yetişkin iç çamaşırı olarak kullanılması düşünülmektedir. Yetişkin atlet olarak kullanılacak tekstil materyalinin sağ üst göğüs kısmına amblem şeklinde baskısı uygulanmıştır. Baskıda kullanılan motif Zeugma kazılarında elde edilen gün yüzüne çıkarılan üç farklı geometrik desen olarak belirlenmiştir. Birinci desen Dionysos Villası Yatak Odası'nın taban mozaığında yer almaktadır. Taban mozaığının merkezinde yer alan altı yapraklı rozet seçilmiştir. İkinci desen Okeanos Villası'nın impliviumuna açılan bir odanın taban mozaığıdır. Kırmızı ve siyah renkte kareler ile sarı ve beyaz renkteki eşkenar dörtgenlerin üç boyutlu biçiminde düzenlenmesiyle elde edilmiş taban motifidir. Üçüncü desen ise Eurprates Villası'nın impliviumundaki sığ havuzunun taban mozaığında yer almaktadır. İnce uzun sekizgen panonun her iki ucunda, eşkenar dörtgenlerin içinde daireler, üçgenlerin içiçe düzenlenmiş çeşitli motifler yer almaktadır. Arkeoloji biliminin kültürel ve ekonomik boyutu devletlerin ve milletlerin gelişmişlik düzeyini ölçmede kriter olarak görülmektedir. Kültür varlıkların gün yüzüne çıkarılması ve figürlerin halkın farkındalığını ortaya çıkaracak düzeyde tekstil ürünleri üzerine applike edilmesi mozaik sanatının moda ile etkileşime geçmesi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zeugma, Mozaik, Geometrik Desenler, Pamuk, Kumaş.

**ÇANTA TASARIMLARINA MANİPÜLATİF DOKUNUŞLAR: KUTNU KUMAŞ
ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi Gökçe ÖZDEMİR
Gaziantep Üniversitesi

Selma ÇAYHAN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde insanların güzel ve estetik görünme arayışları, tasarımcıların sürekli olarak yeni fikirler üretmeleri ve farklı olanı sunmaları konusunda özgün bakış açılarına sahip olmalarını zorunluluk haline getirmiştir. Tasarımcıya, özgün ve estetik bir bakış açısı kazandıran manipülasyon çalışmaları da bunlar arasında yer alan bir süsleme tekniğidir. Özellikle dokuma yüzeylere üç boyutlu yapı ve estetik görüntüler kazandırması bakımından manipülasyon çalışmalarının geleneksel dokumalarla kullanılması tasarımcının özgün bir tasarım dili ve farklı bakış açısı kazanmasına destek olmaktadır. Bu çalışmada da giysinin önemli bir tamamlayıcısı olan çantalara estetik değer katmak ve yok olmaya yüz tutan kültürel değerlerin tasarımlarda yer almasına katkı sağlamak için Gaziantep'in yöresel kumaşı olan kutnu kumaşa manipülatif çalışmalar yapılarak, çanta tasarımları yapmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, kutnu kumaşa farklı manipülasyon uygulamaları yapılarak, tasarımları yapılan çantalara estetik bir bakış açısı kazandıracak şekilde yerleştirilmiş ve elde edilen çalışmalar sunulmuştur. Yapılan bu çalışmanın, hem moda trendleri karşısında unutulmaya yüz tutan kültürel değerlerin yaşatılmasına hem de geleneksel çizgiler ile modern tasarımların birleşimi konularında çalışmalar yapan araştırmacılara ve tasarımcılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çanta, Manipülasyon, Kutnu, Tasarım.

**BİLİM SANAT MERKEZİ (BİLSEM) TASARIMI:
BİR ATÖLYE DENEYİMİ**

Doç. Dr. H. Derya ARSLAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

ÖZET

Bilim ve Sanat Merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir özel eğitim kurumudur. Bilim ve sanat merkezleri; örgün eğitim kurumlarına devam eden ve genel zihinsel yetenek, görsel sanatlar yeteneği, müzik yeteneği alanlarında özel yetenekli olarak tanımlanan öğrencilere, yeteneklerini geliştirerek kapasitelerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla destek vermektedir. Ülkemizde son 5 yılda ivme kazanarak artan 81 ilde 161 merkezde hizmet vermekte olan Bilsem binalarının % 8,4'ü amacına uygun olarak tasarlanmış binalardır. Hizmet vermekte olan % 91,6'lık dilim ise mevcut eğitim yapıları veya düzenlenmeye uygun farklı işleve göre tasarlanmış yapıların yeniden düzenlenmesi ile hizmet vermektedir. Yetenekleri doğrultusunda eğitim alan öğrencilerin kullandığı bu yapıların amacına uygun düzenlendiği özgün tasarımlar olması gerekliliği ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bilim Sanat Merkezi ihtiyaç ve işleyişlerine uygun özgün tasarımların yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında 2018-2019 Eğitim Öğretim Bahar Yarı Yılı 2. sınıf 2. Dönem Mimari Tasarım Stüdyosu kapsamında karmaşık fonksiyonlu tasarıma başlangıç olarak bir eğitim yapısı olarak Bilim Sanat Merkezi tasarımı yapılmıştır. Konya İli için İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen farklı eğitim tesisi arazileri yerinde görülüp, incelenmiştir. Yapılan çevre analizleri ve bilgilenmeler doğrultusunda değerlendirme ve önerilerle projeler hazırlanmıştır. Atölye çalışması sonucunda hazırlanan projeler ile Bilim Sanat Merkezi binalarının günümüz anlayışında kabul edilen eğitim binalarından farklı olarak; uzmanlık alanına göre özelleşmiş, teorik, uygulama ve atölye imkânı olarak esnek düzenlenmesi gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yapıları, Mimari Tasarım, Atölye Çalışması, Bilim Sanat Merkezi

**VIETNAM'DA EKOLOJİK BİR EĞİTİM YAPISI ÖRNEĞİ: FARMING
KINDERGARTEN**

Doç. Dr. H. Derya ARSLAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Bir tarım ülkesi olan Vietnam, üretime dayalı bir ekonomiye geçerken tarımsal alanlarda meydana gelen değişikliklerin tarımsal kaliteyi azaltması ile karşı karşıya kalmaktadır. Sanayi alanında meydana gelen ekonomik değişikliklere ilave olarak artan kuraklıklar ve iklimsel değişikliklere bağlı meydana gelen taşkınlar gıda kaynaklarını tehlikeye atarken, artan popülasyon ve araç sayısı da hava kirliliğine neden olmaktadır. Vietnamda meydana gelen bu hızlı değişim ve kentleşme en fazla çocukları etkilemektedir. Çocuklar artık eskisi kadar yeşil alanlarda oynayamamakta ve toprak ile bütünleşememektedir.

Bu çalışmada incelenmiş olan Vietnam-Faming Kindergarten, çocukların bu ihtiyacına cevap verebilmek için yapılmıştır. Büyük bir ayakkabı fabrikasının yanında bulunan ve fabrika işçilerinin 500 çocuğu için tasarlanan bu bina, çocuklara gıda ve tarım deneyimi sunmanın yanı sıra gökyüzüne geniş bir oyun alanı sağlayan kesintisiz bir yeşil çatı olarak düşünülmüştür. Yeşil çatısı, çatıyla birleşen bahçesi, üçlü bir halka arasında kalan güvenli bir oyun alanı, deneysel sebze bahçesi ile yapı çocukların ziraatın önemi öğrendikleri ve doğaya olan bağlarını yeniden kazanabilecekleri bir ortam oluşturmuştur. Bu özelliklerinin yanında mimari ve mekanik bileşenleri ile örnek bir ekolojik yapı durumundadır.

Çalışma kapsamında ele alınmış olan Vietnam-Faming Kindergarten sürdürülebilir eğitim binası kriterlerine göre incelenmiştir. Yapının ekolojik bir eğitim yapısı tasarımında olması gerekli kriterleri ne ölçüde karşıladığına bakılmıştır. Sonuç olarak yapının çevre sistemleri ile uyumlu, enerjinin ve kıt kaynakların bilinçli ve tutumlu kullanımını esas alan, disiplinler arası bir çalışma sisteminin bütünleşmesi ile gerçekleştirilmiş çağdaş bir mimarlık anlayışına sahip olduğu görülmüştür. Binanın sürdürülebilir bir yapı tasarımı için; gerekli olan ekolojik, ekonomik ve sosyal / kültürel bileşenlerini olabildiğince dengeli bir şekilde taşıdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Mimarlık, Eğitim Yapıları, Sürdürülebilir Tasarım

KEÇE SANATI

Doç. Dr. Nazan AVCIOĞLU KALEBEK

Sena SAYAR

Tuğçe ÇOKAN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Yün gibi keratin yapılı deri ürünü hayvan liflerin dış tabakasını meydana getiren pullu hücrelerin nem, ısı, basınç ve hareket etkisinde birbirlerine çözölmeyecek şekilde kenetlenmesinden elde edilen, atkısı-çözgüsüz tekstil örneklerine ‘keçe’ denir. Keçenin insanoğlu tarafından ilk kez nerede, nasıl yapıldığı ve kullanıldığı konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Çeşitli kaynaklardan edinilen bilgiler, keçe kullanımının Bronz Çağı’ndan daha öncelere dayandığını göstermektedir. Elimize geçen yazılı kaynaklar, Çin’de keçe kullanımının M. Ö. 2300 yıllarına kadar indiğini göstermektedir. Birçok bilim adamı ve araştırmacı tekstil konusunda yaptıkları çalışmalarda, keçenin tekstilin ilk örneği olduğu konusunda birleşmektedirler. Bazı bilim insanları keçenin, iklim özellikleri nedeniyle, ilk kez Orta Asya’da üretilmiş olabileceği görüşündedirler. Yüzlerce yıl göçebe hayatı yaşayan Türkler keçeyi; çadırlarda, çadırların tabanlarına yaygıda, yeni doğan bebeklerin kundaklarında, çuvallarda, çobanların sırtlarında, abalarda, kepeneklerde, çizmelerde, külahlarda, atlarında, yataklarında ve hatta tabutlarında örtü olarak kullanmışlardır. Türk toplumlarında oldukça önemli bir yere sahip olan keçecilik, son yıllarda yurdumuzda üretimi azalan geleneksel el sanatlarımızdan birisidir. Bu çalışmada, somut olmayan kültürel miras keçecilik sanatı hakkında detaylı bilgi verilmesi amaçlanmaktadır. Bu sanatın nesilden nesile aktarılmasında, yazılı kaynakların çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu bakımdan daha çok araştırma yapılarak, bu sanata kaynak oluşturmak gerekmektedir. Ekonomiye ve turizme katkı sağlanması için yapılan ürünlerin tanıtım ve pazarlanmasında çeşitli kurum ve kuruluşların desteği gerekmektedir. Böylelikle bu sanatın varlığını daha çok duyurabilme olanağımız yaratılmış olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yün, Keçe, Keçecilik, Kumaş, Sanat.

KARS AKBABA KÖYÜ'NDE KÜLTLERLE İLGİLİ ANLATILAR

Melishan BÜYÜKKAYIKCI
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Kültürümüzde, inanç sistemimizin ve değer yargılarımızın önemine bakacak olursak insanı var eden asıl olgunun burada olduğunu görürüz. Bu incelemede Kars'ın Akbaba Köyündeki inanmaları inceledik. Kültürel birikim ve kültürel kimlik açısından vala , örtünme amacıyla kullanılmakla beraber Kars ilinin geleneksel giyim kuşamı açısından önemlidir. Ve aynı zamanda Kars için bir çok inanma ve geleneğin içinde de kendisini göstermektedir.

Kültür, ortaya çıktığı millete özgü olmakla beraber onun kültürel kimliğini de yansıtmaktadır. Kültürün kendisini gösterdiği gelenekler içerisinde giyim kuşam ve inançları bir arada görmemiz mümkün. Başörtüsü olarak kullanılan vala inanç gereği dilek ağacına dilek dilerken de kullanılır ve ağaca dilek ile beraber bağlanır. Doğada kutsal saydığı ateşi, dağ ve suyu diğer inançlara bağlamışlar ve bir arada kullanarak birbirlerinden etkilenmelerini sağlamışlar. İnsan var olduğu süre içerisinde bir gerçeğe dayanma inancı duymuş ve bu yüzyıllardır böyle süregelmiştir. İnsan açıklayamadığı olağanüstü olaylar ve yaratılış gibi meseleleri bir olaya yahut bir maddeye dayandırma gereği duymuştur. İşte bu ihtiyaç bizleri doğada gördüğümüz ve hayatımızın her alanında varlığını sürdüren ateş, su, ağaç, dağ kültü gibi kavramlara anlamlar yüklemeye ve kutsal saymaya itmiştir.

Kutsallaştırmak kültürümüz açısından önemli olmakla beraber kültür aktarımını sağlama ve bu aktarım sırasında var olan bilginin değişip gelişerek yeni bir hal kazanmasını ise kültürel değişim ile açıklamamız mümkün. Biz bu makalede kültür ve kültür aktarımının çeşitli inançlar çerçevesinde incelenmesini kült kavramını ve çeşitlerini Kars'ın Akbaba Köyünde ki inançlar üzerinden açıklamayı amaçlamakta ve hayatın geçiş dönemleri olan doğum, evlenme,ölüm süreçlerinin inanç sistemimiz ile bağlantısını Sevim Hasanoğlu ile yaptığımız derleme çalışması çerçevesinde inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kült, Ateş, Su, Dağ, Ağaç.

HATİCE MERYEM VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*

Melishan BÜYÜKKAYIKCI
Gazi Üniversitesi

“ Kendimi iyi hissediyordum bu çığlığın içinde ... ”
Hatice Meryem. Siftah

ÖZET

Hatice Meryem Türk Edebiyatının kadın yazarları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Korkusuz ve incelikli kalemi ile yazdığı eserleri edebiyat dünyasında tartışmalar yaratmış ve hikayeleri ile ün kazanmıştır. Bu çalışma eserlerinin tahlili ile birlikte Hatice Meyem’in bazı dergilere yazdığı bölümler ile birlikte Murathan Mungan’ın kitabında yer alan bir bölümünün incelenmesidir.

Hatice Meryem kadın kimlikleri ve ötekileştirilmiş kadınlar üzerine yazdığı yazıları ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadının evlenme ile toplumda kazandığı düşünülen statüyü yermiş ve bununla birlikte *Sinek Kadar Kocam Olsun Başımda Bulunsun* isimli kitabının tiyatro olarak oynatılması ile de ses getirmiştir. Aynı zamanda toplumlar arasında var olan ve tartışmalara yol açan Türk-Kürt tartışmalarına edebi bir soluk getirmiş ve toplumların sosyolojisi ev içi düzeni ile yorumlamıştır.

Siftah, Aklımdaki Yılan, Beyefendi, İnsan Kısım Kısım Yer Damar Damar incelenen diğer eserleridir. Eserlerin ortak meselesi kadın olmakla birlikte toplumsal düzene eleştirilerde içerir. *Beyefendi* adlı kitap erkeklere methiyeler alt başlığı ile tariz sanatının konuşturulduğu bir eser oluşu yönü ile içinde barındırdığı çizimlerle okuyucuyu etkilemiştir.

Siftah isimli kitabı ile Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri Yarışmasında dikkate değer bulunmuş yoksulluk temelinde evlerin iç yaşantılarını aktarmıştır. Aynı zamanda *Ot* dergisinde yazdığı “*Bir Kadını Öldüreceklerle Tavsiyeler*” adlı yazısı ile adından söz ettirmiştir. Aynı zamanda kadınlar gününde gazetelere verdiği demeçler ile kadınlar üzerine konuşmayı sürdürmüştür.

Varlık dergisinin kitap ekinde *İnsan Kısım Kısım Yer Damar Damar* adlı eserini anlatırken “*Varoş gerçekliğinde beni hayrete düşüren nesnelerle kurulan ilişkiler oldu .*” sözü ile aslında kitaplarındaki ortak bir sesi dile getirmiştir. Eserleri ağırlıklı olarak yoksulluk, kadın ve evlilik konuları etrafında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hatice Meryem , kadın , yoksulluk

* Bu çalışma Melishan Büyükkayıkçı tarafından Hitit Üniversitesi’nde Doç.Dr.Meral Demiryürek tarafından yürütülen “Hatice Meryem ve Eserleri Üzerine Bir İnceleme” başlıklı lisans tezinden üretilmiştir.

OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÇATIŞMA YÖNETME STİLLERİNİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üye. Ahmet GÖÇEN
Harran Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet KAYA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin çatışma yönetme stillerini incelemektir. Çalışmada öğretmen algıları; cinsiyet, medeni durum, yaş, mezun olunan en son eğitim kademesi, mezun olunan fakülte, okul türü gibi çeşitli demografik değişkenlere göre analiz edilecektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemi, Kahramanmaraş'ta görev yapan ve uygun örnekleme yoluyla seçilen 326 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Rahim (1983) tarafından geliştirilen ve Gümüşeli (1994) tarafından Türkçeye uyarlanan 28 maddeden oluşan "Rahim'in Örgütsel Çatışma Ölçeği (ROCI II-B)" isimli ölçekle elde edilmiştir. Ayrıca, kişisel bilgi formu kullanılarak demografik değişkenlerle ilgili bilgi toplanmıştır. Katılımcı görüşlerinin bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmeden önce normallik testi yapılacak ve verilerin dağılımı kontrol edilecektir. Araştırmanın analiz süreci devam ettiğinden bulgular, yorum, sonuç ve öneri kısımlarına ilişkin bilgilere bu kongrenin tam metin bildirisi kitabında yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Çatışma Yönetme Stilleri, Okul Yöneticileri, Öğretmen

An Evaluation of School Administrators' Conflict Management Styles According to Teachers' Opinions

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the conflict management styles of school administrators according to teachers' opinions. In the study, teachers' perceptions will be analyzed according to their gender, marital status, age, last educational level, faculty of graduation, school type etc. The research was designed according to the survey model, one of the quantitative research methods. The sample of the study consists of 326 teachers working in Kahramanmaraş who were chosen according the convenience sampling. The data of the research was collected with Rahim Organizational Conflict Inventory (ROCI II-B) developed by Rahim (1983) with 28 items which were adapted into Turkish by Gümüşeli (1994). In addition, information about demographic variables was collected by using personal information form. Before testing whether the participants' views differ significantly according to independent variables, the distribution will be checked according to the normality test. As the analysis process of the research is continuing, information on the findings, comments, conclusions and suggestions will be included in the full text paper of this congress.

Keywords: Conflict, Conflict Management Styles, School Administrators, Teacher

**OKUL LİDERLERİNİN PAYLAŞILAN LİDERLİK DAVRANIŞLARININ BAZI
DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE ANALİZİ**

Doç. Dr. Ahmet KAYA

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Öğr. Üye. Ahmet GÖÇEN

Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin gösterdikleri paylaşılan liderlik davranışlarını incelemek ve bu davranışları; cinsiyet, medeni durum, yaş, okul türü gibi çeşitli demografik değişkenlere göre analiz etmektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Kahramanmaraş'ta görev yapan ve uygun örnekleme yoluyla seçilen 351 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Özer ve Beycioğlu (2013) tarafından geliştirilen ve 10 maddeden oluşan “Paylaşılan Liderlik Ölçeği” ile toplanmıştır. Ayrıca, kişisel bilgi formu kullanılarak demografik değişkenlerle ilgili bilgi toplanmıştır. Katılımcı görüşlerinin bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmeden önce normallik testine göre verilerin normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilecektir. Araştırmanın analiz süreci devam ettiğinden bulgular, yorum, sonuç ve öneri kısımlarına ilişkin bilgilere bu kongrenin tam metin bildiri kitabında yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Paylaşılmış Liderlik, Liderlik, Okul Yöneticileri, Öğretmen

**ANALYSIS OF DISTRIBUTED LEADERSHIP BEHAVIORS OF SCHOOL
LEADERS ACCORDING TO SOME DEMOGRAPHIC VARIABLES**

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the distributed leadership behaviors of school principals and analyze these behaviors according to teachers' gender, marital status, age, school type etc. The research was designed according to the survey model, one of the quantitative research methods. The sample of the study consists of 351 teachers working in Kahramanmaraş, who were selected according to convenience sampling. The data of the research was collected by “Distributed Leadership Scale” developed by Özer and Beycioğlu (2013) consisting of 10 items. In addition, information about demographic variables was collected by using personal information form. In order to test whether the participants' views differ significantly according to independent variables, Independent Samples t Test and One Way ANOVA will be used if the data shows normal distribution according to the normality test. If there is no normal distribution, the non-parametric tests such as Mann-Whitney U Test and Kruskal Wallis-H tests will be used. As the analysis process of the research is continuing, information on the findings, comments, conclusions and suggestions will be included in the full text paper of this congress.

Keywords: Distributed Leadership, Leadership, School Administrators, Teacher

ÇAĞIN GEREKLİLİĞİ OLARAK YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Öğretmen İbrahim ÇIKAR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Birey doğumdan ölüme kadar her an yeni durumlarla karşılaşmakta ve bu durumlardan yeni edinimlerle çıkmaktadır. Bu edinim onun hayatının şekillenmesine, yaşam kalitesinin belirlenmesine dair ipuçları barındırmaktadır. Günümüzde okulda öğrenilen bilgilere ulaşmak kolaylaşmış, okulda öğrenilen bilgilerin ömür boyu değişmeyeceği, yeterli olacağı düşüncesi yerini her an, her yerde, her şekilde öğrenme gerçeğine bırakmıştır. Bu durumda bireyin, özüne hâkim olma ölçütü önem kazanmaktadır. Kendini tanıma, özelliklerinin farkında olma, nasıl öğrendiğini bilme gibi nitelikler, yeni öğrenmelerin gerçekleşme zorluğu-kolaylığı noktasında belirleyici olacaktır. Araştıran, sorgulayan, merak eden bireyler, bu noktada elde ettikleri yeni bilgileri, ön öğrenmeleri ile sentezleyecek, yeni öğrenmeler açığa çıkaracaktır. Bu sirkülasyon, ucu açık ve niteliği bireye bağlı bir hal alma eğilimindedir. Belli bir eğitim-öğretimin ardından sahip olunan iş hayatında bile, çağın getirdiği, mesleğin gerektirdiği yeni öğrenmelere, güncellenen bilgi ve becerilere maruz kalan bireylerin, bu süreçten en az zararlı ve en kısa sürede kurtulmalarına yardımcı olacak argüman, onların yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip oluş derecelerdir. Bu çalışmada, günümüz çağında bir gereklilik olarak görülen yaşam boyu öğrenme becerilerinin irdelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, Öğrenmeyi öğrenme, Bilgiye erişim

LIFELONG LEARNING SKILLS AS NECESSITY OF AGE

ABSTRACT

The individual is faced with new situations from birth to death and comes out of these situations with new acquisitions. This acquisition contains clues about shaping his/her life and determining the quality of life. Today, it has become easier to reach the knowledge learned in the school, the idea that the knowledge learned in school will not change for life and will be sufficient throughout all life span leave its place to the learning at anytime, anywhere and in any way. In this case, the criterion of mastery of the individual becomes important. Qualifications such as self-knowledge, awareness of their characteristics, and knowledge of how they learn will be decisive for the difficulty-ease of new learning. Individuals who research, question and wonder will synthesize the new knowledge they have acquired at this point with their pre-learning and reveal new learning. This circulation tends to be open-ended and the quality depends on the individual. Even in the business life after a certain education, the arguments that will help individuals who are exposed to new learning, updated knowledge and skills required by the profession and get rid of this process in the shortest time and with minimum damage are the degrees of having their lifelong learning skills. In this study, it is aimed to examine lifelong learning skills which are seen as a necessity in today's age.

Keywords: Lifelong learning, Learning to learn, Access to knowledge

KUANTUM ÖĞRENME VE EĞİTİME YANSIMALARI

Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Öğretmen Zehra ÖNÜR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Sanayi Devrimi sonrasındaki süreçte yaşanan teknolojik gelişmeler ve yaşanan bilgi patlaması ile birlikte, dünya çok önemli değişim ve dönüşümler yaşamıştır. Bu değişim ve dönüşümlerin itici gücü bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı ve kapsamlı ilerlemelerdir. Yaşanan bu gelişim ve değişimler sonucunda günümüz toplumu bilgi ve teknolojinin hızla üretildiği ve yine aynı hızla tüketildiği bir toplum haline gelmiştir. Yaşanan değişim ve gelişmelerden insan yaşıntısı her yönü ile etkilenmiş, insan yaşıntısının en önemli ve etkili unsurlarından biri olan eğitim de bu gelişim ve değişimlerden payına düşeni almıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyılın başlangıcından itibaren eğitime olan bakış açıları farklılaşmış, bilgi çağı ve bilgi toplumuna ayak uydurabilecek bireylerin yetiştirilmesi eğitimin odak noktalarından biri haline gelmiştir. Bu doğrultuda eğitim-öğretim anlayışında yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlardan biri “kuantum öğrenme” olarak bilinmektedir. Kuantum fiziğinin bilim dünyasındaki yerini sağlamlaştırması ile birlikte, “kuantum öğrenme” anlayışı ortaya atılmıştır. Bu öğrenme anlayışında temel hedef bireyin bir bütün olarak kendini gerçekleştirmesini sağlamaktır (Hanbay, 2009). Bu çalışmada, kuantum öğrenmenin özellikleri ve eğitime yansımalarına yönelik kavramsal bir çerçevenin sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kauntum öğrenme, Eğitimde yeni yönelimler, Çoklu öğrenme ortamları

QUANTUM LEARNING AND REFLECTIONS ON EDUCATION

ABSTRACT

With the technological developments and the explosion of knowledge after Industrial Revolution period, the world has experienced significant changes and transformations. The driving force behind these changes and transformations is rapid and comprehensive advances in science and technology. As a result of these developments and changes, today's society has become a social structure in which information and technology are produced rapidly and consumed at the same speed. Human life has been affected by all aspects of the changes and developments, and education, which is one of the most important and effective elements of human life, has its share in these developments and changes. Since the beginning of the present century, the perspectives on education have been differentiated and the training of individuals who can adapt to the information age and information society has become one of the focal points of education. In this direction, new approaches have emerged in the understanding of education and training. One of these approaches is known as “quantum learning”. With the consolidation of quantum physics in the scientific world, the concept of “quantum learning” has been put forward. The main objective in this understanding of learning is to enable the individual to realize himself as a whole (Hanbay, 2009). In this study, it is aimed to present a conceptual framework for the characteristics of quantum learning and its reflections on education.

Keywords: Quantum learning, New trends in education, Multiple learning environments

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME ORTAMLARI

Dr. Öğr. Üyesi İshak KOZİKOĞLU
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Öğretmen Zehra ÖNÜR
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde bilgi ve teknoloji alanlarında yaşanan hızlı değişimler, yaşamın neredeyse her alanını etkilemekte ve bireyden beklenen özellikleri farklılaştırmaktadır. İnsan hayatında önemli ve etkin bir konumda bulunan eğitimin, yaşanan değişim ve gelişmelerden etkilenmemesi söz konusu olamayacağından günümüz eğitimi de bilgi ve teknoloji çağına uygun bir biçimde şekillenmektedir. Bahsi geçen gereklilikten yola çıkılarak internet kullanımının yaygınlaştığı 2000’li yıllarda “*harmanlanmış öğrenme*” adı verilen yeni bir öğrenme modeli ortaya atılmıştır (Akgündüz, 2014). Harmanlanmış öğrenme modelinin; öğrenenlerin öğrenme yaşantılarını kolaylaştıracak, eğitim-öğretimi zaman ve mekân sınırlılığından kurtaracak, öğrenmelerin daha çeşitli ve kalıcı olmasını sağlayacak bir öğrenme modeli olduğu söylenebilir. Temel amaç, hem yüz yüze öğrenmenin hem de internet temelli öğrenmenin avantajlı yönlerinden faydalanarak, çok yönlü, faydalı ve etkili bir öğrenme yaşantısı sunmaktır. Harmanlanmış öğrenme, doğru becerilerin, doğru kişiye, doğru zamanda kazandırılması için doğru kişisel öğrenme stiliyle, doğru öğrenme teknolojilerinin eşleştirilmesiyle ve öğrenme amaçlarının uygulanmasıyla en yüksek başarıyı sağlamaya odaklanmaktadır (Ünsal, 2010). Bu yönleriyle bireylerin bireysel öğrenme stillerini ön plana alan bir yaklaşım olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, harmanlanmış öğrenmenin tarihsel süreci, ortaya çıkmasına neden olan faktörler, harmanlanmış öğrenmenin eğitime yansımaları ve harmanlanmış öğrenme ortamlarının özellikleri ele alınarak harmanlanmış öğrenmeye yönelik kavramsal bir çerçeve sunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Harmanlanmış öğrenme, Çevrimiçi öğrenme, Yüz yüze öğrenme

BLENDED LEARNING ENVIRONMENTS

ABSTRACT

Today rapid changes in the fields of information and technology affect almost every area of life and differentiate the characteristics expected from the individual. Since education, which has an important and effective position in human life, can be affected by the changes and developments experienced, today's education is shaped in accordance with the age of information and technology. Based on these requirements, a new learning model called “blended learning” was introduced in 2000s when internet use became widespread (Akgündüz, 2014). Blended learning model can be considered as a learning model that will facilitate the learning experiences of the learners, save the education from the time and space limitation, and ensure the learning to be more diverse and permanent. The main objective is to provide a multi-faceted, useful and effective learning experience by taking advantage of both face-to-face and internet-based learning. Blended learning focuses on achieving the highest success by matching the right learning technologies and applying the learning objectives in order to gain the right skills, to the right person, at the right time (Ünsal, 2010). In this respect, it can be said that it is an approach that prioritizes the individual learning styles of individuals. In this study, it is aimed to present a conceptual framework for blended learning by considering the historical process of blended learning, the factors that caused this model to be used, the reflections of blended learning to education and the characteristics of blended learning environments.

Keywords: Blended learning, Online learning, Face to face learning

İLKOKULLARDA OKUL İKLİMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI

Mustafa GÜRLER

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

İklim örgüt içerisinde bulunan birey ve grupların birbirleriyle olan ilişkilerin bütünüdür. Okul iklimi; okul örgütünün üyelerinin kendi örgütleri olan okullarına yönelik genel duygu ve yaşantılarını ifade etmek için kullanılmaktadır. Okula yönelik olarak örgüt üyelerinin genel duyguları okulun genel atmosferini ve iklimini yansıtmaktadır. Okul iklimi okulları birbirinden ayıran, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin davranışları üzerinde etki gösteren, okula özgü özellikler bütünüdür. Okuldaki yönetici-öğretmen, öğretmen-öğretmen, öğrenci-öğretmen ilişkileri okul ikliminin önemli boyutlarından bir kaçısı olarak karşımıza çıkar. Olumlu iklime sahip bulunan okullar, akademik olarak gelişip ileri gitmenin yanı sıra, öğrenmeye verdikleri önem, öğrencileri ve okul çalışanları arasındaki olumlu ilişkiler, okul örgütünün üyelerinin birbirine karşı duydukları saygı, okulda tüm paydaşlarca kabul edilmiş adil ve tutarlı bir disiplin politikasının yürütülmesi ile veli desteği ve katılımıyla ön plana çıkarak kendilerini gösterirler. Bu nedenle, öğrencilerin okula bağlılıkları, okulda mevcut bulunan okul iklimi ve okuldan memnun olma durumu ile ilişkilidir. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algı düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma nicel bir çalışma olup, betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırma Gaziantep İli Nizip İlçesinde 2 farklı ilköğretim okulunda 263 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 5’li Likert tipi bir ölçek olan “İlkokullar İçin Kısaltılmış Okul İklimi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre ilköğretim 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algı düzeyleri 5’li Likert ölçeğinde 4 aralığına denk gelmektedir. Bu durum ilköğretim 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarının “iyi” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu durumda öğrenci algısına göre ilköğretim okullarında olumlu bir okul ikliminin varlığından söz edilebilir. Yine araştırma sonucuna göre ilköğretim 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okul iklimi algılarının, öğrencilerin öğrenim gördüğü okulların bulunduğu çevrelere göre, istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İklim, Okul İklimi, İlkokul, Öğrenci Görüşleri

**İŞE GÖMÜLMÜŞLÜĞÜN İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR ALAN
ÇALIŞMASI**

Prof. Dr. İSMAİL BAKAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Doc. Dr. BURCU ERŞAHAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Doc. Dr. TUBA BÜYÜKBEŞE

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

GÜLİSTAN BAYTOK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Sosyal bilimcilerin uzun yıllardır araştırdığı insanların neden işten ayrılmadığı veya neden işten ayrıldığına ilişkin sorulara cevap arayan tüm alan yazılarını bünyesinde barındıran kavramı işe gömülmüşlük olarak tanımlamamız mümkündür. Gömülmüşlük, çalışanı ve ailesini sosyal, psikolojik ve finansal ağlar ile birbirine bağlar. Bu ağlar iş ve iş dışındaki arkadaşları, grupları, toplulukları ve yaşadığı fiziksel çevreyi de kapsar. Kişiyle ağ arasındaki bağlantılar ne kadar kuvvetliyse çalışan işe o kadar bağlıdır ve işine o derece gömülmüş durumdadır. İşe gömülmüşlük çalışanların örgütlerinde kalmalarını sağlayan tüm unsurlar olarak ifade edilmektedir Aynı zamanda iş görenin mevcut işiyle ve örgütüyle bütünleşme derecesini göstermekle birlikte örgütte kalma nedenini de açıklayan bir kavramdır. İşe gömülmüş bireyler mevcut işlerinde ve işyerlerinde kalma noktasında motive olduklarını ve böylece yüksek performans göstermeye yöneldiklerini belirtmektedir.

İş tatmini ise, çalışanların iş ve çalışma ortamından bekledikleri ile algıladıkları durum arasındaki fark olarak belirtilmektedir. Çalışanlar işlerinden bekledikleri sonuçları elde ettikleri oranda işlerinden tatmin olmaktadır. Çalışanların iş tatminlerinin yüksek olması örgütte verimliliği ve işe bağlılığı arttırırken, işgücü devir hızını ve işe devamsızlıkları azaltmaktadır. Genel anlamda iş tatmini, iş görenin iş ortamındaki deneyimlerinin, onun üzerinde bıraktığı olumlu veya olumsuz etki olarak düşünülür.

Bu çalışma işe gömülmüşlüğü iş tatmini üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla yazılmıştır. Birincil veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. İşe gömülmüşlüğü ölçer olarak Felps ve arkadaşları (2009)'nın hazırlamış olduğu ölçek kullanılmış olup, iş tatmini ölçeği olarak ise Weiss ve arkadaşları tarafından (1967) geliştirilen minnesota iş tatmini ölçeği kullanılmıştır. İlk olarak çalışmada işe gömülmüşlük ve iş tatmini değişkenleri ile ilgili yazın taramasına yer verilmiş olup ölçeklerin güvenilirlikleri test edilmiş, frekans analizi, korelasyon ve regresyon analizleri yapılmış, elde edilen araştırma bulguları sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler :İşe Gömülmüşlük, Gömülmüşlük, İş Tatmini

ÖĞRENCİLERİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM DÜZEYLERİ İLE ŞİDDET EĞİLİMİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Battal GÖLDAĞ
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin problemli internet kullanım düzeyleri ile şiddet eğilimi düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2019–2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Malatya İnönü Üniversitesi, Malatya Meslek Yüksek okulu ve Malatya OSB Meslek Yüksek okulunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örnekleme, verilen ölçekleri hatasız olarak dolduran 248 öğrenci dahil edilmiştir. Öğrencilerin problemli internet kullanım düzeylerini belirlemek için Ceyhan ve Ceyhan tarafından geliştirilen "Problemli İnternet Kullanım Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekten en düşük 27 puan ve en yüksek 135 puan alınabilmekte olup, yüksek puanlar problemli internet kullanımlarının yoğunlaştığını, problemli internet kullanımına sahip olabileceklerini, internet bağımlılığı gibi bir patolojiye eğilim gösterebileceklerini ifade etmektedir.

Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerini belirlemek için Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen "Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık ve Şiddet Eğilimleri" konulu araştırmada kullanılmak üzere geliştirilmiş ve daha sonra T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun "Aile İçinde ve Toplumsal Alanda şiddet" konulu araştırmasında kullanılmak üzere temel yapısı değiştirilmeden yeniden desenlenen Şiddet Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte 1-20 puan (çok düşük şiddet eğilimini), 21-40 puan (düşük şiddet eğilimini), 41-60 puan (yüksek şiddet eğilimini), 61-80 puan (çok yüksek şiddet eğilimini) göstermektedir

Araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlara göre; araştırmaya katılan öğrencilerin %0,8'i (2 kişi) çok düşük düzey şiddet eğilimi, %61,3'ü (152 kişi) düşük düzey şiddet eğilimi %35,5'i (88 kişi) yüksek düzey şiddet eğilimi ve %2,4'ü (6 kişi) çok yüksek düzey şiddet eğilimi göstermektedir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri sınıflara, bilgisayara sahip olma durumlarına, sabit internet bağlantısına sahip olma durumlarına, cep telefonuna sahip olma durumlarına, mobil internet bağlantısına sahip olma durumlarına, internet kullanım amaçlarına ve dijital oyun oynama sürelerine göre şiddet eğilimi toplam puanları ve problemli internet kullanımı toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğrencilerin internet kullanım sürelerine göre şiddet eğilimi toplam puanları ve problemli internet kullanımı toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin internet kullanım süreleri arttıkça şiddet eğilimi düzeyleri de artmaktadır. Aynı şekilde internet kullanım süresi arttıkça problemli internet kullanım düzeyleri de artmaktadır.

Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri durumlarına göre problemli internet kullanımı toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu farklılık düşük şiddet eğilimi olan öğrenciler ile yüksek ve çok yüksek şiddet eğilimi olan öğrenciler arasındadır.

Öğrencilerin şiddet içeren dijital oyun oynama durumlarına göre şiddet eğilimi toplam puanları ve problemli internet kullanımı toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Şiddet içerikli oyun oynayan öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri ara sıra oynayan öğrencilerden daha yüksektir. Aynı şekilde Şiddet içerikli oyun oynayan öğrencilerin problemli internet kullanım düzeyleri ara sıra oynayan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri ile problemli internet kullanımı düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler : Şiddet, Şiddet Eğilimi, İnternet, Problemli İnternet Kullanımı

**OKUL AİDİYET DUYGUSU ÜZERİNDE OKUL YAŞAM KALİTESİNİN
ETKİSİ: AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ MESLEK
YÜKSEKOKULLARINDA BİR ARAŞTIRMA**

Öğr. Gör. İsmail Mert ÖZDEMİR
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Esra AKSOY
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ÖZET

Okul yaşam kalitesi genel olarak öğrencilerin okul yaşamıyla bütünleşmeleri sonucunda ortaya çıkan bir iyi olma hali olarak tanımlanmaktadır. Okul yaşam kalitesi öğrencilerin, derslere etkin katılımları, okula devamları, derslere yönelik başarıları üzerinde etki gösterebilmektedir. Bunun yanında; eğitimin daha verimli olmasını sağlayan okul yaşam kalitesi, aynı zamanda öğrencilerin okullarına yönelik duygularını da etkileyebilmektedir. Okul yaşam kalitesinin öneminden yola çıkılan bu çalışmada; üniversite öğrencilerinin okullarına yönelik aidiyet duygusu algısı üzerinde okul yaşam kalitesinin etkisi araştırılmıştır. Çalışmada okul yaşam kalitesi kavramının tanımlanması ve okul aidiyet duygusu üzerinde okul yaşam kalitesinin ne kadar etkili olduğu incelenmiştir. Araştırma 2019/2020 öğretim yılı güz döneminde Aydın Adnan Menderes Üniversitesi meslek yüksekokullarında okumakta olan 500 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formlarından yararlanılmıştır. Ankette okul yaşam kalitesi ölçeği ve okula aidiyet duygusu ölçeği kullanılmıştır. Yaşam kalitesi ölçeği, fırsat ve başarı, sosyal bütünleşme, genel doyum ve öğretmen olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Okul aidiyet duygusu ölçeği ise tek boyut olarak ele alınmıştır. Anket yoluyla elde edilen veriler SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda; öğrencilerin okul yaşam kalitelerinin aidiyet duygularını etkilediği tespit edilmiştir. Araştırma üniversitede yer alan paydaşlara yönelik önerilerle son bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Yaşam Kalitesi, Okul Aidiyet Duygusu, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

MELTBLOWN ÜRETİM TEKNİĞİNDE BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ DEĞİŞKENLERİNİN KUMAŞ MUKAVEMETİNE ETKİSİ

Utkay DÖNMEZ

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Akif SÜTSATAR

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Murathan SEVİM,

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Doğan AKGÜL

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

ÖZET

Dokusuz yüzey kumaş üretim yöntemleri içerisinde eriyikten kumaş üretimi, 3 farklı yöntemle olmaktadır. İlki spunbond yöntemi, ikincisi meltblown yöntemi ve üçüncüsü ise bunların karışımı olan spunmelt yöntemidir. Meltblown dokusuz yüzey kumaşlar, filtrasyon, sorbent, medikal, hijyen gibi bir çok alanda, tek başına yada kompozit olarak kullanılmaktadır. Meltblown üretim tekniğinde, parametreler değiştirilerek dokusuz yüzey kumaş özellikleri değiştirilebilmektedir. Bu çalışmada, 30 gsm meltblown meltblown dokusuz yüzey kumaş numune üretimleri, Teknomelt Teknik Mensucat San. Ve Tic. A.Ş. firmasında, 160 cm eninde max 110 kg/sa üretim kapasiteli kumaş üretimi sağlayan meltblown üretim hattında gerçekleştirilmiştir. Meltblown kumaş üretimleri için blower hava sıcaklığı ve pompa devri değişkenleri Çizelge 1’de verilmiş ve kumaş mukavemetine etkileri incelenmiştir.

Çizelge 1. Sabit tutulan meltblown üretim parametreleri

Sabit Parametreler	Değerler	Değişken Parametreler	Değerler
Blower Devri (rpm)	1700	Pompa Devri (rpm)	26-23-20
Polimer Sıcaklığı (°C)	260	Blower Hava Sıcaklığı (°C)	275-285-295
Kalıp sıcaklığı (°C)	275		290-300-310
Sunc. Hava Emiş Miktarı (rpm)	200		
Kalıp-Belt Mesafe (cm)	50		

Üretimi gerçekleştirilen meltblown numuneler, EDENA-NWSP 110.4.R0 (15)-Dokusuz Yüzeylerin Kopma Dayanımı ve Uzaması (Strip Metodu) yöntemine göre 4 farklı bölgeden alınmaktadır, bu işlem ise 3 tekrar ile gerçekleştirilmiş, analizler kopma-%uzama değerlerinin ortalamaları alınarak yorumlanmıştır. Deneysel çalışma sonucunda, meltblown dokusuz yüzey üretiminin, düşük pompa devrinde daha kontrol edilebilir olduğu, ortalama mukavemet değerlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Blower hava sıcaklığının ise kumaş fiziksel özelliklerine tek başına etkisinin, net bir şekilde görülemediği, diğer parametreler ile birlikte kontrol edilmesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelime: Blower Sıcaklığı, Pompa Devri, Meltblown Kumaş, Kopma-Uzama Dayanımı

**BLOWER SICAKLIK VE POMPA DEVRİ PARAMETRELERİNİN ERİYİK
ÜFLEME TEKNİĞİ İLE ELDE EDİLEN DOKUSUZ YÜZEY KUMAŞLARDA YAĞ
EMİCİLİK MİKTARINA ETKİSİ**

Utkay DÖNMEZ

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Mümin FİŞNE

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Zeynep Hayta BAŞKAN

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

Zehra ARPASATAN

Teknomelt Teknik Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Arge Merkezi

ÖZET

Son yıllarda, yağ ve petrol türevlerinin çevreye kontrolsüzce sızması sebebiyle meydana gelen çevre kirliliği, kentleşme ve sanayileşme sürecinin hızlanması ile giderek büyük bir problem haline gelmiştir. Emici malzemeler genellikle yağ ve petrol türevi sızıntılarının toplanması ve temizlenmesi için en etkili yöntem olarak görülmektedir. Düşük maliyetli ve emicilik yetenekleri ile sektörde bilinen en yaygın emici malzemeler polipropilen esaslı, eriyik üfleme yöntemi ile üretilen kumaşlardır. Çalışmanın deneysel aşamasında dokusuz yüzey kumaşların üretiminde, eriyiğe üflenerek sıcak havanın (blower) ve besleme pompa devrinin, dokusuz kumaşın yağ ve petrol türevi sızıntılara/döküntülere karşı emicilik özellikleri üzerindeki etkisi üzerinde durulacaktır. Eriyik üfleme yönteminde blower hava sıcaklığı ve pompa devri değişkenleri Tablo 1’de verilmiş ve yağ emicilik miktarına etkileri incelenmiştir.

Tablo 1. Gözlem yapılacak değişken eriyik üfleme yöntemi üretim parametreleri

Değişken Parametre	Değerler	Değişken Parametre	Değerler
Blower Hava Sıcaklığı (°C)	275	Pompa Devri (rpm)	26
	285		
	295		23
	290		
	300		20
	310		

Sonuçlar incelendiğinde; yağ emicilik oranına sahip olan numunelerin aynı zamanda standart sapma değerlerinin de en yüksek olan numuneler olduğu anlaşılmaktadır. Blower değerlerinde istikrarlı bir değişim görülmemekle birlikte, pompa devri değişkeninde ise 20 rpm pompa devrinden 23 rpm pompa devrine çıkıldığında yağ emiş miktarı artarken, 23 rpm pompa devrinden 26 rpm pompa devrine çıkıldığında yağ emiş miktarında düşüş görülmüştür. Bu sonuca göre yağ emiciliğinde kullanılmak üzere 30 gsm dokusuz yüzey kumaş çalışmak için 23 rpm pompa devri ile 295 °C blower sıcaklık değeri en uygun çalışma koşulları olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: Eriyik Üfleme, Blower, Besleme Pompası, Yağ Emicilik Oranı

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF Pincer TYPE LIGAND AND SOME
METAL COMPLEXES

Güler DEGER
Gaziantep University

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gamze SOGUKOMEROGULLARI
Gaziantep University

Prof. Dr. Mehmet SÖNMEZ
Gaziantep University

In recent years studies on pincer compounds have increased. The use of Pincer compounds in many different fields increases the interest in these compounds. Many different properties of pincer compounds and metal compounds such as electrochemical, biochemical, catalytic and polymerization were investigated [1-3].

This investigation the synthesis and characterization of SNS-pincer ligand and its metal complexes was initiated and these results are first presented. SNS-pincer ligand and its complexes were characterized by elemental analysis, UV-Vis, FT-IR spectral analysis.

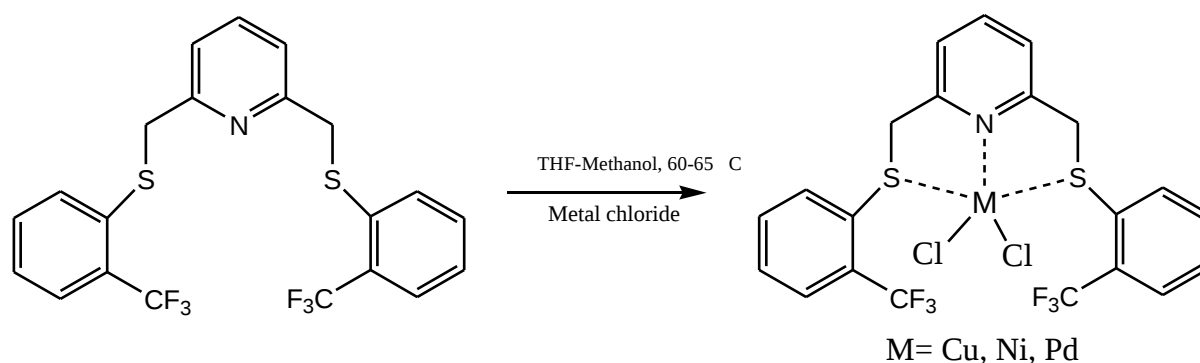

Figure1. Synthesis of metal complexes

Keywords: Pincer type ligand, metal complexes, characterization

YAPI MÜHENDİSLİĞİNDE AKILLI SİSTEM UYGULAMALARI

Prof. Dr. Musa Hakan ARSLAN
Konya Teknik Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde akıllı sistem-uzman sistem-yapay zekâ kavramları oldukça popüler bir hale gelmiştir. İnsan beyninin karmaşık düşünme yapısının anlaşılması zor bir konu olmasının yanı sıra, bazı karmaşık sorunlar için verimli bir şekilde çalışacak akıllı varlıkları oluşturulması anlaşılabilir görüle bile akıllı sistem-uzman sistem-yapay zekânın bu popülerliğinde asıl etkenin akıl yürütme, öğrenme ve problem çözme gibi ancak insan zekâsının bir ürünü olan özelliklere sahip fonksiyonlarının gelişmiş olması vardır. Hemen hemen tüm mühendislik bilim dalları ve tıp alanında oldukça yaygın hale gelen bu sistemlerin kullanıldığı alanlar içine medeniyet mühendisliği olarak tanımlanabilecek olan inşaat mühendisliği problemleri de girmektedir. İnşaat mühendisliği biliminde temel bir branş olan yapı mühendisliğinde pek çok karmaşık problemlerin çözümünde özellikle son yirmi yılda uzman sistem yada akıllı sistemlerden faydalanılmaya başlanmıştır. Akıllı sistemler özellikle çözümü geleneksel yöntemlere göre zaman alan problemler ile deneysel çalışmaların çok maliyetli olduğu durumlarda bir alternatif yöntem olarak kullanım alanı bulmaktadır. Akıllı sistemler yapı mühendisliği literatüründe genellikle deneysel verilerin eğitilerek test edilmesi ve verilerin doğrulanması, konvansiyonel yöntemlerle sınanmış olan deneysel verilerin test edilip doğrulanması, analitik çalışmalardan bulunan verilerin doğruluklarının kontrol edilmesi, sonuca etkin parametrelerin etkinliklerinin bulunması gibi pek çok sebepten kullanılmaktadır. Bu çalışmada özellikle son on yıl içinde bu alanda yapılan çalışmalarla ilgili genel bilgiler verilmiş, çalışmaların hedefleri, amaçları ve akıllı sistemlerin kullanım gerekçelerini açıklanmış ve gelecek için akıllı sistemlerin kullanım alanına yönelik bir projeksiyon sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Mühendisliği, Yapı, Akıllı Sistemler.

**ŞEBEKEYE BAĞLI GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETİM
SANTRALLERİNDE PV PANEL BAZLI İZLEME SİSTEMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ-NİĞDE-BOR ÖRNEĞİ**

Öğr. Gör. Celalettin BAKIR
Selçuk Üniversitesi

Öğr. Gör. Mehmet TEMİZ
Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Güneş enerjisinden elektrik üretim santrallerinde genellikle dizi eviriciler kullanılmaktadır. Dizi eviricilerin kullanımında, belirli sayıda panelin seri bağlanarak eviricilere girişinin sağlandığı ve herhangi bir panelde meydana gelebilecek arızada, bağlı olduğu tüm en yüksek güç noktası izleyicisinde ki (mppt) panel gruplarının etkilendiği cihazlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Panel bazlı izleme sistemleri ise sistemin 1 veya 2 panel üzerinden bağlantısının ve kontrolünün sağlanabildiği, herhangi bir arıza anında sadece arızaya konu olan panelin etkilendiği, diğer panel gruplarının bağımsız çalışmaya devam ettiği sistemlerdir. Bu çalışmada panel bazlı izleme sisteminin çalışma prensibi, bağlantı yapısı, kullanılan ürünler, üretim verileri ve izleme yapısı Niğde – Bor bölgesinde kurulu 350 kWe güneş enerjisinden elektrik üretim santrali üzerinden incelenerek sunulmuştur. Diğer yandan 1 yıllık reel üretim verileri PVSYST simülasyon programında yapılan simülasyon sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Aynı şekilde PVSYST simülasyon programında gölge ve pv panel bazlı uyumsuzlukların üretime olan etkisi incelenerek sunulmuştur.

Yapılan bu çalışma, panel bazlı izleme sistemi ile kurulmuş tesislerin, elektrik üretimi açısından özellikle gölge ve pv paneller arasındaki uyumsuzluk sorunlarının olduğu santrallerde daha fazla üretim yaptığını göstermiştir. Herhangi bir dış olumsuz etkenin olmadığı santrallerde panel bazlı izleme veya mppt bazlı izleme yöntemleri ile kurulmuş tesislerin üretim farkının olmadığı görülmüştür.

Panel bazlı izleme sistemlerinde uzaktan okuma sistemi ile her panelin akım, gerilim ve üretilen enerji değerlerinin anlık olarak görülebildiği, diğer pv paneller ile karşılaştırılabildiği, olası arızaların anlık olarak panel bazlı bir şekilde tespit edilebildiği sonucuna varılmıştır.

Maliyet hesaplamalarında ise panel bazlı izleme sisteminin maliyetinin diğer mppt bazlı eviriciler ile kurulmuş santrallere göre yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu yüksek maliyetin asıl sebebinin panel bazlı izleme sistemlerinde her 1 veya 2 paneli görebilmek için kullanılan optimizör cihazından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Tesislerde panel bazlı izleme sistemlerinin DC kablo maliyetinin mppt bazlı sistemlere nazaran daha düşük olmasına karşın optimizör maliyet yüksekliğinin daha fazla olması nedeni ile toplam tesis maliyetindeki yükseklik panel bazlı izleme sistemlerinde daha fazla olmaktadır.

Güneş enerjisi tesislerinde kullanılan PV panellerin kalite farkları da panel bazlı izleme sistemlerinde kolaylıkla görülebilmektedir. Dolayısı ile yatırımcılar, tesislerinde kullandıkları pv panellerin kalitesini, panel bazlı izleme sistemi ile birlikte herhangi bir ekstra ölçümleme yapmadan panel bazında görme şansı elde etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Güneş Enerjisi Santrali, Panel Bazlı izleme, Yenilenebilir Enerji, PVSYST.

**BOR KATKILI İNDİYUM OKSİT FİLMLERİNİN OPTİK ve ELEKTRİKSEL
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

Öğr. Gör. Mehmet TEMİZ
Selçuk Üniversitesi

Doç.Dr. Rabia Güler YILDIRIM
Gaziantep Üniversitesi

Öğr. Gör. Celalettin BAKIR
Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin temel ve tanımlayıcı özelliklerinden biri olan ince film teknolojisi, kişisel bilgisayar ve donanımdan insan iletişim sistemlerine kadar pek çok elektronik cihazda bulunur. Elektriksel özellikleri sayesinde yarı iletken ve süper iletken cihazlarda, devre kartı yapımında, yansıtıcı ve yansıtıcı olmayan kaplamalarda, girişim filtrelerinde ve optik özelliklerinden dolayı optik disklerde kullanılır. İnce filmlerin oluşumu için kullanılan teknikler, fiziksel ve kimyasal teknikler olmak üzere oluşum sürecinin niteliğine bağlı olarak iki gruba ayrılabilir. Fiziksel tekniklerine örnek olarak fiziksel buhar oluşumu, lazerle aşındırma, moleküler ışın epitaksisi, elektron ışın epitaksiyel teknikleri örnek olarak verilebilir. Gaz fazı teknikleri kimyasal buhar biriktirme (CVD) ve atomik tabaka epitaksisi (ALE) iken, çözelti teknikleri arasında ultrasonik kimyasal püskürtme (UKP) tekniği, sol-jel (sıkma ve daldırma kaplama) ve sıralı iyonik katman adsorpsiyon ve reaksiyon (SILAR) teknikleri bulunur. Biz yapmış olduğumuz çalışmada filmlerimizi kimyasal bir teknik olan spray pyrolysis yöntemi ile ürettik.

Katkısız ve bor katkılı indiyum oksit ince filmler, spray pyrolysis yöntemi ile 380° C'lik bir substrat sıcaklığında cam substrat üzerine büyütüldü. Bor (B) katkı konsantrasyonunun In₂O₃: B filmlerinin optik ve elektriksel özellikleri üzerindeki etkisi U-V görünür spektrometresi ve dört prob ölçümü ile incelenmiştir. Büyütülen filmlerinin kalınlığı 9,895 ila 4,243 µm arasında değişmektedir. In₂O₃ filmlerinin geçirgenliği fazla değiştirilmemiştir, ancak elektriksel özellikler Bor katkılanması ile büyük ölçüde değiştirilmiştir. Belirlenen bant aralığı Eg, [3.42–3, 55] eV aralığındadır. Ölçülen elektriksel direnç, sırasıyla katkısız ve 0,09 M katkılı ince filmler için $\rho = 33,35 \times 10^3$ 'ten $1,2 \times 10^3 \Omega\text{cm}$ 'ye düşer. Kırılma indisi spektrumundan, In₂O₃ filmlerin negatif kırılma indisine sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spray pyrolysis yöntemi, ince film, indiyum oksit filmler.

RÜZGAR ENERJİSİ TEKNOLOJİLERİNİN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Fatma ALTUNTAŞ
Gebze Teknik Üniversitesi

Mehmet Şahin GÖK
Gebze Teknik Üniversitesi

ÖZET

Günlük hayatımızda enerji kullanımı giderek artmaktadır. Giderek artan enerji ihtiyacının yenilenebilir kaynaklar ile tedarik edilmesi ve bu tedarikğin sürdürülebilir olması ise ayrı bir önem taşımaktadır. Rüzgar enerjisi, en hızlı büyüyen yenilenebilir enerji kaynakları arasında yerini almıştır. Dünya Rüzgâr Enerjisi Kurumu'nun (WWEA) yayınladığı rüzgâr enerjisi raporuna göre dünya genelinde 2018 yılının sonuna kadar kurulan tüm rüzgar türbinlerinin toplam kapasitesi 597 Gigawatt'a ulaşmıştır. 2018 yılı verilerine bakıldığında dünyada toplam kurulu kapasite açısından lider konumda Çin yer alırken, Türkiye 11. sırada yer almıştır. Türkiye rüzgar enerjisi üretimi açısından önemli bir coğrafyada bulunmaktadır. Türkiye'nin rüzgar enerjisi üretim tesislerini artırması ülke refahını artıracak ve gelişmiş ülkeler seviyesine yükselmesinde önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu katkılar ancak uygulanabilir enerji politikalarının desteği ile elde edilebilir. Ülkeler, dünya çapında rüzgar enerjisindeki teknoloji trendlerini takip ederek enerji stratejilerini belirleyebilmektedirler. Teknolojik gelişimlerin takip edilebilmesine olanak sağlayan önemli araçlardan biri patentlerdir. Patent verileri teknolojilerin tahmini, analizi ve değerlendirilmesi maksadıyla literatürde sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışmada, enerji politikalarına katkı yapabilmek amacı ile rüzgar enerjisi teknolojilerinin patent bilgisine dayalı sosyal ağ analizi ile değerlendirilmiştir. Patent verileri, *Amerika Birleşik Devletleri Patent ve Ticari Marka Ofisi (United States Patent and Trademark Office: USPTO)*'nden elde edilmiştir. Çalışmada 7494 adet rüzgar enerjisi ile ilgili patent verisi incelenmiştir. Teknolojilerin sosyal ağ analizi ile incelenmesi literatürde nadir çalışılan bir konudur. Bu çalışma, hem söz konusu literatürde yürütülen kısıtlı sayıdaki çalışmalara katkı sağlanmakta hem de rüzgar enerjisi teknolojilerine ait güncel patent verilerini kullanarak sosyal ağ analizine ait sonuçları sunmaktadır. Sosyal ağ analizi veri(patent) deposunda ilgilenilen teknolojisi ile ilgili gizli kalan örüntülerin tespit edilmesinde önemli bir görsel yaklaşım sunmaktadır. Çalışmada, sosyal ağ analizi için Gephi 0.9.1 yazılımı kullanılmıştır. Patent bilgisine dayalı sosyal ağ analizi için merkezilik değerlerine göre renklendirmeler yapılarak düğüm (node)'lerin boyutlarına göre ve merkezilik değerlerine göre analizi yapılmıştır. Birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen düğümler belirlenerek çıkarımlarda bulunulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre rüzgar enerjisi teknolojilerinin birbirleri arasında en çok bağlantısı olan ilk iki teknoloji sırasıyla, rüzgar motorları ve enerji üretimi, iletim veya dağıtım ile ilgili sera gazı emisyonlarının azaltılması teknolojilerini içeren teknoloji sınıfları öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rüzgar Enerjisi, Patent Analizi, Sosyal Ağ Analizi.

INVESTIGATION OF WIND ENERGY TECHNOLOGIES BY SOCIAL NETWORK ANALYSIS

ABSTRACT

Energy use in our daily lives is increasing. It is of paramount importance that this growing need is provided by renewable resources and the sustainability of this supply is of particular importance. Wind energy has taken its place among the fastest growing renewable energy sources. According to the wind energy report published by the World Wind Energy Authority (WWEA), the total capacity of all wind turbines installed by the end of 2018 has reached 597 Gigawatts worldwide. According to data from 2018, China is the world leader with respect to, a total installed capacity and Turkey ranks eleventh. Turkey is located in an important region in terms of wind energy production. Facilities will improve the welfare of the country and will make an important contribution in increasing the level of developed countries if Turkey's wind energy production is increased in practice. These contributions can only be achieved with the support of applicable energy policies. Countries can determine their wind energy strategies by following technology trends in wind energy worldwide. Patents are one of the most important tools that allow technological developments to be followed. Patent data is frequently used in the literature for the purpose of forecasting, analyzing and evaluating technologies. In this study, social network analysis based on patent information in the field of wind energy technologies has been evaluated in order to contribute to energy policies. Patent data was obtained from the *United States Patent and Trademark Office (USPTO)*. In this study, 7494 patent documents related to wind energy technologies were examined. Investigation of technologies by social network analysis is a rare subject in the literature. This study both contributes to a limited number of studies conducted in the literature and presents the results of social network analysis using current patent information on wind energy technologies. Social network analysis provides an important visual approach to detect patterns of confidentiality related to the technology of interest in the data (patent) repository. In the study, Gephi 0.9.1 software was used for social network analysis. Colorings were made according to centrality values and evaluation was made according to nodes dimensions and centrality values based on the results of social network analysis. Nodes that affect each other and are affected by each other are identified and inferences are made. According to results, the first two technologies which have the most connection with other wind energy technologies are in the field of wind motors and reduction of greenhouse gas emissions, related to energy generation, transmission or distribution.

Keywords: Wind Energy, Patent Analysis, Social Network Analysis.

EXTRACTION OF PECTIN FROM PISTACHIO GREEN HULL

Sehra BARIŞ

Aysel ELİK

Fahrettin GÖĞÜŞ

Derya KOÇAK YANIK

Gaziantep University,

ABSTRACT

The pistachio (*Pistacia vera* L.) green hull is one of the major by-products of pistachio which is surrounding the nut shell. It is taken out by de-hulling process during the industrial post-harvest processing of pistachios. Pistachio green hull (PGH) is a good source of fatty acids, phenolic, flavonoids, vitamins, proteins and polysaccharides such as pectin. Pectin is a plant cell wall polysaccharide, is a natural multifunctional ingredient which contributes textural and rheological properties to a wide range of food systems. It is used as emulsifier, thickener, stabilizer and gelling agent. Extraction of pectin from PGH and the use of this pectin in an emulsion system could add value to the waste products arising from processing of the pistachio. In this study, the pectin was extracted from PGH using two different extraction methods, conventional extraction (CE) and ultrasound extraction (UAE) method. In CE the extraction was performed on a hot plate and UAE was performed at 100 kHz in a Bandelin Sonorex Digiplus ultrasound bath. Two different extraction solvents, water and citric acid solutions were tried separately as extraction solvents for both CE and UAE. The extraction conditions were 90 °C, 0.5, 30 min and 50 v/w for temperature, pH, time and liquid/solid ratio, respectively. While the highest yield (32.3%) was obtained using citric acid solution in CE method, the lowest yield (5.56%) was obtained using water in UAE method. The physical and chemical properties of PGH pectin were examined. The degree of esterification above 50% is called as high methoxyl and lower than that is called low methoxyl pectin. The results showed that DE of PGH pectin (19.21%) and thus, it was classified into low methoxyl pectin. The other obtained properties of PGH pectin were total phenolic content (60.3 mg GalAE/g pectin), citric acid (38.9%), protein content (1.85±0.15%), moisture content (4.9%) and ash content (1.4%).

Key words: pistachio, pistachio green hull, pectin, pectin extraction conventional extraction.

ANTEP FISTIĞI KIRMIZI YUMUŞAK KABUĞUNDAN PEKTİN EKSTRAKSİYONU

ÖZET

Kırmızı yumuşak kabuk (KYK), antep fıstığının önemli yan ürünlerinden biri olup sert kabuğu çevreler. KYK, antep fıstığının endüstriyel hasat sonrası işlenmesi sırasında kavlatma işlemi ile alınır. KYK, yağ asitleri, protein ve polisakkarit (pektin gibi), vitamin, flavonoid ve fenoliklerce zengin bir kaynaktır. Pektin bir bitki hücre duvarı polisakkariti olup, çeşitli gıda sistemlerinde dokusal ve reolojik özelliklere katkıda bulunan çok işlevli doğal bir bileşendir. Pektin, emülsifiyer, koyulaştırıcı, stabilizatör ve jelleştirici ajan olarak kullanılır. KYK'dan pektin ekstraksiyonu ve bu pektinin bir emülsiyon sisteminde kullanılması, antep fıstığının işlenmesinde açığa çıkan atık ürünlere değer katabilir. Bu

çalışmada, iki farklı ekstraksiyon metodu; konvansiyonel ekstraksiyon (KE) ve ultrasound destekli ekstraksiyon (UDE) metotları kullanılarak KYK'dan pektin ekstrakte edilmiştir. KE ısıtıcı tabla kullanılarak, UDE (100 kHz) ise Bandelin Sonorex Digiplus ultrasound banyosu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İki farklı ekstraksiyon solventi, su ve sitrik asit solüsyonları, hem KE hem de UDE metotları için farklı ekstraksiyon solventleri olarak ayrı ayrı denenmiştir. Ekstraksiyon koşulları sırasıyla sıcaklık, pH, zaman ve sıvı/katı oranı için 90 °C, 0,5, 30 dak ve 50 v/w olarak çalışılmıştır. En yüksek verim (%32,3) ile KE yöntemin de sitrik asit çözeltisi kullanılarak elde edilirken, UDE yöntemin de su kullanılarak en düşük verim (%5,56) elde edilmiştir. Elde edilen KYK pektininin fiziksel ve kimyasal özellikleri incelenmiştir. Pektinde %50'nin üzerindeki esterleşme derecesi, yüksek metoksil pektin, altındaki değer ise düşük metoksil pektin olarak adlandırılır. Sonuçlar, KYK pektininin esterleşme derecesinin %19,21 olduğunu ve dolayısıyla elde edilen pektinin düşük metoksil pektin sınıfına girdiğini göstermiştir. KYK pektinin diğer bazı özellikleri ise toplam fenolik, sitrik asit yüzdesi, protein içeriği, nem içeriği ve kül yüzdesi için sırasıyla 60,3 mg GalAE/g pektin, %38,9, %1,85±0,15, %4,9 ve %1,4 olarak bulunmuştur

Anahtar kelimeler: antep fıstığı, antep fıstığı kırmızı yumuşak kabuk, pektin, pektin ekstraksiyonu, konvansiyonel ekstraksiyon.

SAR UYDU GÖRÜNTÜLERİNDE YAPAY SİNİR AĞLARI İLE DENİZ PETROL KİRLİLİĞİNİN TESPİTİ

Deniz HODA

Yıldız Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Melis UZAR

Yıldız Teknik Üniversitesi

ÖZET

Deniz ve okyanuslardaki petrol kirliliğinin belirlenebilmesi ve temizlenebilmesi için tespit ve takip süreçlerinin doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Petrol tabakasının saptanmasındaki en büyük sorunsal, petrol ile petrole benzeyen alanların doğru bir şekilde sınıflandırılarak ayırt edilebilmesidir. Son yıllarda yapılan araştırmalarda, obje çıkarımı konusunda yapay zekâ tabanlı yöntemler tercih edilmeye başlanmıştır. Bu çalışmada, Yapay Açıklıklı Radar uydu görüntüleri ile Yapay Sinir Ağları (YSA) yöntemi kullanılarak petrol kirliliğinin tespit ve sınıflandırma işlemleri üzerine araştırmalar yapılmıştır. Bu amaçla, 2010 yılında Meksika Körfezi'nde Deepwater Horizon petrol platformunda meydana gelen sızıntıya ait TerraSAR-X uydu görüntüsü üzerinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Tasarlanan YSA'ya ait girdi katmandaki özellik sayısı, gizli katman sayısı ve gizli katmandaki nöron sayısı gibi ağ konfigürasyonlarını oluşturan parametreler analiz edilmiştir. Ayrıca, nöronlar arasındaki ağırlıkların hesaplanması ve güncellenmesinde kullanılan toplam fonksiyonu, aktivasyon fonksiyonu ve geri yayılım algoritması gibi farklı matematiksel modellerin YSA üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, YSA yöntemlerinin SAR uydu görüntüleri kullanılarak petrol sızıntılarının tespitinde başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Önerilen yaklaşım ile olası petrol sızıntı durumundaki tespit ve takip sürecinde hızlı, etkin ve doğru sonuçların elde edilebileceği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: SAR, petrol sızıntısı, deniz yağ kirliliği, yapay sinir ağları

ABSTRACT

The identification and clean up oil pollution in seas and oceans, detection and monitoring processes should be performed correctly. The most compelling part of detecting the oil layer is the differentiation between oil and oil-like areas. Hence the preferred classification method which able to increase the accuracy of the classification results is an important part of this procedure. Nowadays, researches in the field of artificial intelligence proof that artificial intelligence-based methods can be used for object recognition and object extraction from images. In this study, Artificial Neural Network (ANN) methods are used to classify oil layers from SAR (Synthetic Aperture Radar) images. For this purpose, in 2010, the TerraSAR-X satellite image of the leak occurred in the Deepwater Horizon oil platform at the Gulf of Mexico was used. The effects of different activation functions, backpropagation algorithms, input features, number of hidden layers and number of neurons in the hidden layers have examined upon designed ANN. As a result, it has concluded the ANN methods that have used detection of oil spills by using SAR satellite images, can provide successful results. These results can help in rapid detection and monitoring processes in case of a leak.

Keywords: SAR, oil spill, ocean oil pollution, artificial neural networks

AKUATİK ORGANİZMALARDA KOMET YÖNTEMİNİN AKUAKÜLTÜR İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Prof.Dr.Funda TURAN

Ayşegül ERGENLER

İskenderun Teknik Üniversitesi

Komet tekniği hücrelerde DNA hasarını belirleyen bir testtir. Komet tekniği hassas ve hızlı bir yöntemdir. Bu yöntem, sucul canlı türlerinde, çoğunlukla balık ve midyelerde biyomonitör çalışmalarında kullanılmıştır. DNA tek iplikçik kopmalarını, mutasyon çeşitleri, DNA daki yanlış ve çapraz bağlanan iplikçikler, DNA baz hasarlarını ve apoptotik çekirdekleri ölçme yeteneğinde Komet tekniği kullanılmaktadır. Komet tekniği ile mikroskop kullanarak tek hücrelerde DNA sarmalının kopmalarını ölçmek için kullanılan bir jel elektroforez tekniğidir. Hasarlı DNA hücre tespitlerinde önce hücre agaroz jeline batırılır. Lisis çözeltisi kullanılarak lipid ve proteinler parçalanır. Elektroforezden sonra, bir floresan renk kullanılarak DNA yeniden renklendirilir ve bir floresan büyüteçli lens kullanılarak görüntü alınır. Digital ortamda görüntüler DNA yüzdesini otomatik olarak hesaplamada kolaylık sağlayabilir. Genotoksik bileşiklere maruz kalarak DNA düzeyinde meydana gelen hasarın değerlendirilmesine izin veren alkalik tek hücreli mikrojel elektroforez (comet assay) deneyi, akuakültür çalışmalarında biyolojik gözlem araştırmaları için umut verici bir araç gibi görünmektedir. Bu derlemede, su ürünleri yetiştiriciliği literatüründen DNA hasarı ile ilgili son laboratuvar ve saha çalışmalarından veriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Komet, DNA Hasarı, Akuakültür

COMET ASSAY IN AQUATIC ORGANISM IN RELATION TO AQUACULTURE

The comet assay is sensitive and quick technique for DNA strand break recognition in singular cells. The assay has been utilized in aquatic species, often fish and bivalves, in biomonitoring applications and experimental studies. Therefore, a lot of researches make use of its ability to measure DNA single-strand breaks, mutations, cross-links, some base damage and apoptotic nuclei. The comet assay is a gel electrophoresis technique that is utilized to image and measure DNA strand breaks in singular cells utilizing microscopy. In its least complex structure, cells are installed in agarose on a magnifying instrument slide, immersed in a lysis answer for evacuate lipids and proteins, and presented to a frail electric field to pull in broken, adversely charged DNA towards the anode. After electrophoresis, DNA is recolored utilizing a fluorescent color, and saw utilizing a fluorescence magnifying lens. Individual pictures would then be able to be digitized and examined for instructive properties, for example, the separation the DNA has moved and the percent of DNA that has moved. The alkaline single-cell microgel-electrophoresis ('comet') assay, allowing the evaluation of damage occurring at the DNA level in individual cells associated with exposure to genotoxic compounds, appears to be a promising tool for aquaculture biomonitoring studies. In this review, data are presented from the literature and from recent laboratory and/or field studies on DNA damage in aquaculture.

Key words: Comet, DNA damage, Aquaculture

***Carassius auratus* ta ki DNA HASARININ BİOMORPH YAZILIMI PROGRAMI İLE
KOMET YÖNTEMİNİN TESPİTİ**

Prof.Dr.Funda TURAN

Ayşegül ERGENLER

İskenderun Teknik Üniversitesi

ÖZET

Komet Assay veya diğer bir adı tek hücreli jel elektroforez testi, hücre seviyesinde DNA da ki hasarı tespit etmektedir. Genotoksite testlerinin içinde kullanılan en yaygın testlerden biridir. DNA hasar seviyesinin tespit edilmesi, hücrelerin görsel olarak puanlanması (kuyruk uzunluğu ve kuyruk şekli temelinde farklı hasar derecelerine göre sınıflandırıldıktan sonra) tespit edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, *Carassius auratus*'taki DNA hasarı miktarını yeni görüntü analiziyle (BioMorph) açıklamak için veri tabanını elde etmektir. Öncelikle, DNA'daki iplik kırılmalarını ve bozuklukları tespit etmek için yaygın olarak Komet testi olarak bilinen tek hücreli jel elektroforezi kullanılıp hasar belirlenmektedir. Bu teknik, *C.auratus*'un karaciğer ve solungaç dokularında uygulanmıştır. Comet Assay yöntemi hızlı,duyarlı, çabuk uygulanabilir bir sistemdir. DNA hasarı, doğrudan sarmal kırılmasının bir yansıması olabilir, ancak alkali ortamda hasarın bulunduğu nokta da lokallerin ve onarım enzim aracılı kırılmanın da bir yansıması olabilir (yani spesifik değildir). Bu çalışma da komet assay, alkali koşullar altında gerçekleştirildi. Slaytlar soğuk 0.4 M Tris tamponu (pH 7.5) ve Lising çözeltisi 3 ml Triton X, 30 ml DMSO, 267 ml Lysis çözeltisi 10 M NaOH 40 g NaOH ve 100 ml saf su 0,2 M EDTA 1,488 g EDTA ve nötrleştirildi. 20, 80 ml etidyum bromür (20 mg / ml) ile boyandı ve Leica floresan mikroskobu entegre CC kamera eki ile görüntülendi. DNA hasarı seviyeleri kafa uzunluğu (HL, µm), kuyruk uzunluğu (TL, µm), kafa yoğunluğu (% H-DNA), kuyruk yoğunluğu (% T-DNA), kuyruk momenti (TM) ve kuyruk göçü (TM) üzerinde skorlandı.) BioMorph yazılım programı kullanılarak her bir örnek için 100 hücrenin fotoğraflarından alınan hasar görüntüsü skorlandı.

Anahtar Kelimeler: BioMorph, Assay, *Carassius auratus*

**DNA BREAKAGE GILL AND LIVER IN *Carassius auratus* CELLS FROM THE
POTENTIAL VALUE OF BY THE COMET ASSAY WITH NEW IMAGE
ANALYSIS(BIOMORPH)**

The Comet Assay or single cell gel electrophoresis test is one of the exceptionally broadly utilized tests to microscopically detect DNA harm at the level of a single cell. The assurance of harm is carried out either through visual scoring of cells (after classification into diverse categories on the premise of tail length and shape) or by utilizing distinctive commercially accessible or open space program (which consequently perceive the degree of harm). The aim of this study is to get database to elucidate the quantity of DNA damage in *Carassius auratus* with new image analysis (BioMorph). Primarily, we have used the single-cell gel electrophoresis, commonly known as Comet assay to detect the strand breaks in DNA. This technique was performed on liver and gill tissues of *C.auratus* One of the commonly utilized strategies to distinguish DNA harm in oceanic living beings is single cell gel electrophoresis (Comet assay). The DNA damage can be a reflection, of direct strand breakage, yet additionally of alkali- labile locales and of repair enzyme-mediated breakage (i.e., is non-specific). The single cell gel electrophoresis was executed under alkaline conditions. The slides were neutralized with ice cold 0.4 M Tris buffer (pH 7.5) and Lysing solüsyonu 3 ml Triton X ,30 ml DMSO, 267 ml Lysis solution 10 M NaOH 40 g NaOH and 100 ml pure water 0,2 M EDTA 1,488 g EDTA and 20 stained with 80 ml ethidium bromide (20 mg/ml) and imaged with attachment of Leica fluorescent microscope integrated CC camera. DNA damage levels were scored on head length (HL, μm), tail length (TL, μm), head intensity (% H-DNA), tail density (% T-DNA), tail moment (TM) and tail migration (TM) from the photographed images of 100 cells for each sample using BioMorph software package.

Key Words: BioMorph, Comet assay, *Carassius auratus*

**Lambda-cyhalothrin İNSEKTİSİTİNİN *A. cepa* KÖK UCU HÜCRELERİNDE
GENOTOKSİK ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Dr. Öğretim Üyesi Şeker DAĞ

Prof. Dr. Şifa TÜRKOĞLU

Prof. Dr. Lütfiye Gençer
Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada tarım alanlarındaki birçok bitkide insektisit olarak kullanılan Lambda-cyhalothrin'in *A. cepa* kök ucu hücrelerinde mitotik indeks ve kromozomlar üzerine olan etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla insektisit 3 farklı dozu 24 saat süre ile (25, 50 ve 75 ppm) kök ucu hücrelerine uygulanmıştır. Yapılan incelemelerde kullanılan tüm dozların mitotik indeksi kontrole nazaran etkin bir şekilde düşürdüğü gözlenmiştir. Ayrıca, özellikle 50 ve 75 ppm lik dozlarda kromozomlarda çeşitli anormalliklerin meydana geldiği tespit edilmiştir. Gözlenen bu anormalliklerin de doz artışına paralel olarak gerçekleştiği ve istatistiksel olarak önemli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Lambda-cyhalothrin, genotoksik etki, mitoz

KARBAMATLI İNSEKTİSİTLERİN BAL ARILARININ ÖLÜMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Mansur Seymen SEĞMENOĞLU
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Arıcılık, uygun iklimi, çevre koşulları ve bitki örtüsü olan Türkiye’de ve Dünya’da yoğun olarak yapılan tarımsal faaliyetlerden biridir. Geçmişten günümüze toplumumuz arıcılığa ve bala çok önem vermiştir, diğer arı ürünlerinin de son yıllarda popüler olması ve değerlerinin bilinmesi ile beraber, arıcılık ve arı sağlığı daha bir önemli hale gelmiştir. Arılarda, hastalık etkenleri ve travmatik nedenlerle beraber zehirlenmelerde yoğun arı ölümlerine hatta koloni kayıplarına neden olmaktadır. Zehirlenmelerinde başında tarım ilaçlarına (pestisit) bağlı toksikasyonlar başı çekmektedir. Çiftçinin tarım ilacını hazırlarken kullanma talimatına uymaması ve dozlama hatası, ilaçların rastgele birleştirilmesine bağlı olarak ilacın etkisinin güçlenmesi veya etkisinin farklılaşması, gündüz yapılan ilaçlamalar ve bazı arı çiftçisinin uyarıları dikkate almaması arılarda toplu ölümlere, hatta koloni kayıplarına neden olabilmektedir. Çalışmada, Adana ili ve çevresine -ağırlıklı olarak kışlatma dönemi için- gelen arıcılara ait bal arılarında yoğun ölümlerin görülmesi üzerine, tarım ilacı zehirlenmesi şüphesiyle incelenmek üzere getirilen 2015 yılında 89 adet, 2016 yılında 10 adet, 2017 yılında 57 adet, 2018 yılında 32 adet bal arı numunesi (her numune 100 g/adet) kullanıldı. Bu numuneler, GK (gaz kromatografi) cihazı ile T.C. Tarım Bakanlığı Teşhiste Metod Birliği kitabında yer alan “zehirlenme şüpheli materyallerde pestisitlerin GC-MS tekniğiyle tarama analiz metodu” ile taranarak karbamatlı insektisitler yönünden incelendi. GC-MS cihazında karbaril, karbofuran, metiyokarb, metomil, primikarb tanımlanmış karbamatlı insektisitler olmakla beraber, cihaz kütüphanesinden de diğer karbamatlı insektisitler yönünden de inceleme yapılmıştır. Toplam 188 adet arı numunesinin incelenmesinde toksikasyona yol açabilecek karbamatlı insektisitler yönünden herhangi bir kalıntı tespit edilebilir düzeyde bulunmadı. Bu durum, Adana ili ve çevresinde 2015-2018 yılları arasında yoğun arı ölümleri nedeniyle toksikasyon şüphesiyle gelen numunelerde karbamatlı insektisitlerin arı koloni kayıplarında rol almadığını gösterdi. Arılarda koloni kaybıyla görülen yoğun ölümlerin, farklı pestisit türleri ve/veya subakut ve akut seyreden hastalıklar nedeniyle olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Arı, karbamat, zehirlenme

Prunus cerasus' un MEYVE VE SAP EKSTRELERİNDE ANTİOKSİDAN
KAPASİTELERİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Zehra GÖKÇE
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Doğal bir antioksidan kaynağı olan meyveler, serbest radikal giderme aktivitelerinin belirlenmesiyle birlikte önemi oldukça artmaktadır. Özellikle halk arasında tıbbi amaçlı kullanılan bitkiler ile gıda sektöründe kullanılan bazı meyveler antioksidan çalışmaların odak noktasını oluşturmaktadır. *Prunus cerasus* (Vişne) taze olarak reçel, marmelat ve hoşaf şekillerinde tüketiminin yanı sıra kurutularak da pasta ve keklerde kullanılmaktadır. Ayrıca vişne meyve suyu yapımında, meyve salatalarında, likör ve diğer alkol içerikli içkilerin üretiminde de kullanılmaktadır. Bu bağlamda, vişnenin meyve ve sap kısmının bileşimsel özelliği ile ulusal ve uluslararası pazarda her geçen gün artan ekonomik bir öneme sahip olması *Prunus cerasus*' u araştırmamızın konusu yapmıştır.

Bu amaçla, Elazığ'da yetiştirilen *Prunus cerasus*' un meyve ve sap kısmının toplam antioksidan özellikleri karşılaştırılması hedeflendi. Bununla beraber vişnenin meyve ve sap kısmının etanol ve su ekstraksiyonları hazırlandı. Ekstreler, soksilet cihazı ile yapıldı. Bu ekstraksiyonların antioksidan ve antiradikal testleri; DPPH• serbest radikali giderme aktivitesi, ABTS^{•+} radikali giderme aktivitesi, süperoksit anyon radikalleri giderme aktivitesi, gibi farklı antioksidan metodlarla belirlendi.

Bu çalışmada ekstraksiyonların DPPH•, ABTS^{•+} ve OH• radikali yok edici özelliklere sahip olduğu belirlendi. Vişne etanol ekstresinin ise standart bir antioksidan olan BHT' ye yakın bir antiradikal aktivite gösterdiği saptandı. Sonuçlarımıza göre bu meyve ve kısımları iyi bir serbest radikal giderici olup, yüksek antioksidan kapasiteye sahiptir. Bununla birlikte, bitki kısımlarının etanol ekstraksiyonlarının su ekstraksiyonlarından daha yüksek oranda DPPH•, ABTS^{•+} ve OH• radikallerini giderdiği gözlemlenmiştir. Bunun sebebi etanol ekstraksiyonlarına bitkinin yapısında yer alan serbest radikalleri yok edebilecek bileşenlerin, daha iyi ve yüksek oranda geçmesiyle açıklanabilir.

Anahtar Kelimeler: *Prunus cerasus* (Vişne), Antioksidan Kapasite, Anti-radikal özellikler.

A NEMATODE PARASITE FROM ANOPLOPHORA CHINENSIS (FORSTER)
(COLEOPTERA CERAMBYCIDAE) IN TURKEY

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YILDIRIM
Giresun University

Dr. Öğr. Üyesi Onur TOSUN
Karadeniz Technical University

Dr. Öğr. Üyesi Çağrı BEKİRCAN
Karadeniz Technical University

ÖZET

Hazelnut is one of the primary cash crops for many farmers, especially in the Black Sea region. Although Turkey is the world's primary hazelnut producer, its productivity per area is lower than that of hazelnut-growing Western countries. Besides agronomic reasons, insect and mite pests appear to be a major impediment to efficient production. One of the most important pests may be *Anoplophora chinensis* (Forster) (Coleoptera Cerambycidae) in these days. Chemical insecticides have been mostly used to control of insect pest to date. In recent years scientists have preferred biological control methods therefore insecticides have negative effect on the ecosystem. So, scientists concentrated on using entomopathogens on biological control in both Turkey and the world. Entomopathogens can regulate insect populations (Lacey *et al.*, 2001). Determination of entomopathogens of pest insects is necessary to use it in biological control. Bacterial pathogens, fungal pathogens, viral pathogens, protozoan pathogens, nematodes and microsporidia are well known entomopathogens. Therefore, samples of *Anoplophora chinensis* were collected from Trabzon city of Turkey from May to June in 2019. Collected insects are dissected in Ringer's solution as soon as possible. Samples dissected and study under light microscope at a magnification from 100X to 1000X. A juvenile nematode parasite was seen from *Anoplophora chinensis* from Turkey. Nematodes are obligate insect parasites which develop inside the host over a period of time. Their effect is realized through shortening of the life span or lessening the reproductive potential of the host, rather than killing it outright. As a result of the study we observed Nematode parasite from *Anoplophora chinensis* in Trabzon city in Black Sea region of Turkey. The juvenile form of the nematode parasite is cylindrical, elongated and observed in the haemocoel and midgut of insects. Average of morphological and structural measurements of juvenile form of the nematode parasite are 320 µm length and width 24 µm (n: 90). 120 beetles were examined and the total rate of the nematode parasite is 20%. The rate of the nematode parasite is 15%, in May while the 22.5%, in June. The nematode parasite was observed but it was not identified.

Key words: *Anoplophora chinensis*, Hazelnut, nematode, parasite, Turkey

**MARDİN İLİ BAĞCILIĞI, KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
TAVSİYELERİ**

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Settar ÜNAL
Şırnak Üniversitesi

Zir. Müh. Cuma UÇAŞ
Midyat Ziraat Odası

ÖZET

Coğrafi konum olarak 36°-42° kuzey enlemleri arasında yer alan ülkemiz, asmanın gen merkezlerinin kesiştiği ve ilk defa kültüre alındığı yer olduğu için zengin bir gen potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla şu anda da bağcılık; ülkemizde birkaç il dışında, hemen her yerde yapılmakta ve bu bölgelerde çok sayıda çeşit yetiştirilmektedir. İşte bağcılığın önem kazandığı illerden biri de Mardin'dir. Mardin bağ alanı ve üzüm üretimi açısından ülkemizde önemli yere sahip olup, oldukça uygun iklim şartları nedeniyle bağcılık yüzyıllardır bölgenin geçim kaynağı olmuştur. Bu çalışma; Mardin ili bağcılığında karşılaşılan bazı sorunları irdelemekle beraber çözüme yönelik öneriler de getirmek için 2019 yılı içerisinde yürütülmüştür. Bu amaçla Mardin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ile yapılan yazışmalarla il genelinde yürütülen bağcılık tekniği ve karşılaşılan sorunlar hakkında bilgi alınmıştır. Ayrıca ilde üretim miktarı ve alanı olarak ilk sırada gelen Midyat ilçesi Tarım teşkilatı ile de konu ile ilgili yazışmalar yapılmış, yine Midyat merkez ve köylerine gidilerek üreticilerle konu ile ilgili görüşmeler yapılmış, yıl boyunca zaman zaman bağ alanlarına gidilerek sorunlar yerinde tespit edilmeye çalışılmıştır. İl bazında değerlendirme yaptığımızda ise Mardin genelinde bağcılık, en fazla Midyat ilçesinde ağırlık kazanmakla birlikte hemen tüm ilçelerinde yapılmakta, fakat geleneksel bağcılığın yapıldığı ilde birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunları şu şekilde özetleyebiliriz: yer seçiminde gereken özenin gösterilmemesi; önemli bir bağ bölgesi olmasına rağmen yeni bağ tesislerinin çok yetersiz olması, Floksera ve Nematod riskine rağmen hâlâ yerli bağcılığın yaygın olması, bakım işlemlerini tekniğine uygun olarak yapabilecek bilgi ve altyapıya sahip olunmaması, bağlarda fazla sayıda verim ve kalitece yetersiz ekonomik değeri olmayan çeşitlerin yer alması; bölgedeki ilgili kurumlardan hibe, kredi, teknik destek gibi hususlarda beklenen yardımı alamamaları gibi birçok sorun sayabiliriz. Söz konusu bu sorunların çözümünde öncelikle yapılacak işleri sıralayacak olursak; mevcut bağcılık potansiyelini belirleyecek bir üretim planlaması yapmak, düzenlenecek eğitim çalışmaları ile üreticileri bilinçlendirmek, tesis edilecek modern anlamda demonstrasyon bağları ile üreticileri bağcılığa yönleltmek, uygun çeşit seçimi ile ürün verim ve kalitesi yanında pazarlama imkanının artırılabilceğini göstermek; hibe, kredi, teknik destek gibi yardımları artırmak suretiyle üretimde yaşanan sorunlara çözüm üretme çabası içerisinde girilmelidir.

Anahtar kelimeler: Mardin, Üzüm, Bağcılık, Sorun, Asma fidanı.

**MARDIN PROVINCE VITICULTURE, THEIR PROBLEMS AND SOLUTION
RECOMMENDATIONS**

ABSTRACT

Our country, which is located between the north latitudes of 36°-42° as a geographical location, has a rich gene potential since it is the place where the gene centers of the vine intersect and are cultured for the first time. So now viticulture; in our country, except in a few provinces, almost everywhere and many varieties are grown in these regions. Mardin is one of the provinces where viticulture is important. Mardin has an important place in our country in terms of vineyard area

and grape production and viticulture has been the livelihood of the region for centuries due to its favorable climate conditions. This study was conducted in 2019 in order to examine some of the problems encountered in viticulture in Mardin province and to bring forward suggestions for solution. For this purpose, in the correspondence with the Provincial Directorate of Agriculture and Forestry in Mardin, information was given about the viticulture technique and the problems encountered throughout the province. In addition, correspondence was made with the agricultural organization of Midyat district, which came first in terms of production amount and area in the province. When we evaluate on a provincial basis, viticulture in Mardin is mostly made in almost all districts, although it is mostly in Midyat district. These problems can be summarized as follows: lack of diligence in suitable site selection; although it is an important vineyard region, the new vineyard facilities are very inadequate; despite the risk of phloxera and nematodes, there is still widespread domestic viticulture; lack of knowledge and infrastructure to perform maintenance operations in accordance with the technique; many problems such as not receiving the expected assistance from the relevant institutions in the region in terms of grants, loans and technical support. If we list the works to be done first in the solution of these problems; to make a production planning that will determine the existing viticulture potential, to raise the awareness of the producers with the training activities to be held, to direct the producers to the viticulture with demonstrative ties to be established, to show that the marketing opportunities can be increased besides the product yield and quality with suitable cultivar selection, to solve the problems experienced by increasing the grants, credits and technical support should be made an effort to produce.

Key words: Mardin, Grape, Viticulture, Problem, Young vine.

**MİDYAT BÖLGESİ ÜZÜM ÇEŞİTLERİNİN SALAMURA YAPRAK YAPIMINA
UYGUNLUĞUNUN ARAŞTIRILMASI**

Mehmet Settar ÜNAL
Şırnak Üniversitesi

Hasan SEZGİN
Midyat Ziraat Odası

ÖZET

Ülkemizde bağcılık; ekonomik olarak birkaç il dışında, hemen her yerde yapılmakta ve haliyle bu bölgelerde çok sayıda çeşit yetiştirilmektedir. Bağcılığın yaygın olarak yapıldığı illerden biri de Mardin olup, uygun iklim şartlarından dolayı yüzyıllardır bölgenin geçim kaynağı olmuştur. İl bazında değerlendirme yaptığımızda ise hemen tüm ilçelerde bağcılık yapılmakla beraber en fazla Midyat ilçesinde ağırlık kazanmıştır. Bu çalışma; 2019 yılı gelişme döneminde Mardin ili Midyat ilçesinde yetiştirilen yöresel üzüm çeşitlerinin yapraklarının salamura yapımına uygunluğunu ortaya koymak için yapılmıştır. Günümüzde salamuralık üzüm yaprağı; Türkiye ve birçok Ortadoğu ülkesinde dolma vb. yemeklerin yapımında değerlendirilmektedir. Ancak bu yaprakların beslenmeye olan katkıları yanında damak zevkinin yüksek, genç ve sağlıklı olmaları gerekir. Bunun için haziran ve temmuz aylarında ilçede bağcılığın yaygın olduğu köylere gidilerek her üzüm çeşidi için yazlık sürgünlerin orta kısmına rastlayan, tam büyüklüklerinin 1/3-2/3' nü almış olan yapraklardan 10'ar adet sapları ile beraber alınarak naylon poşetlere konulmuş, etiketlenmiş ve buzluk termos içerisinde laboratuara getirilmiştir. Laboratuvarda oluşturulan bir ekip ile yaprakların kalınlık, tüylülük ve dilimlilik durumuna bakılarak salamura yapımına uygunlukları tespit edilmiş ve fotoğrafları çekilmiştir. Söz konusu özelliklere göre; bölgede yetiştiriciliği yapılan Misabık, Mazrone, Bilbizeki, Benitaht, Atıf, Bakari, Bizani, Deyvani, Zeynebi, Hazirani, Kırfoke, Koher, Kerküş, Tayfi, Reşe gurgurenek, Bakari, Hasani, Serdevi, Sorani, Sudeni, Şepirze ve Tolani üzüm çeşitleri değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda Benitaht, Tayfi, Hazirani, Misabık, Kırfoke ve Kerküşü üzüm çeşitlerine ait yaprakların salamura yapımına uygun oldukları belirlenmiştir. İlçe bağlarında yer alan yöresel çeşitler içerisinde salamura yaprak üretimine elverişli çeşitlerin olması, bağcılarımız için alternatif ve yeni bir gelir kapısı olarak görülebilir. Sonuç olarak; gelecekte uygulamaya konulacak bir proje ile salamura üretimine elverişli çeşit ve/veya çeşitlerden oluşan modern bağlar ile yeni ve alternatif bir geçim kaynağı sağlandığı gibi, özellikle kadınlara bu konuda eğitim verilerek hem üretime katkıda bulunmaları sağlanmış, hem de geleneksel ve modern bağcılığın değişik açılardan karşılaştırması yapılmış olacağından yeni kurulacak bağlarda üreticilerimizin daha sağlıklı ve doğru kararlar almasına yardım edilmiş olunacaktır.

Anahtar kelimeler: Midyat, Bağ, Üzüm, Salamura Yaprak

**INVESTIGATION OF THE COMPATIBILITY OF GRAPE VARIETIES FOR
PICKLED LEAF MAKING IN THE MIDYAT REGION**

ABSTRACT

Viticulture in our country; economically, except in a few provinces, almost everywhere is done and a large number of varieties are grown in these regions. Mardin is one of the provinces where viticulture is widespread and has been the livelihood of the region for centuries due to the favorable climatic conditions. When we make an evaluation on a provincial basis, although almost all districts are made in viticulture, Midyat is the most important. In the vegetation period of 2019, This work was made to research the suitability of the leaves of local grape

varieties grown in Midyat district of Mardin province for brine leaf production. Today, pickled grape leaves have been evaluated in the food making in Turkey and food in many Middle Eastern countries. However, besides the contribution of these leaves to nutrition, the palate should be high, young and healthy. For this purpose, in June and July, the villages where the viticulture was common in the district by going to the middle part of the summer shoots for each grape variety, 1/3-2/3 of the full size of the leaves taken with 10 pieces of petioles were put in nylon bags, labeled and the freezer was brought to the laboratory in the thermos. With a team formed in the laboratory, the suitability of the leaves for pickling was determined by taking into consideration the thickness, hairiness and slicedness status of the leaves and their photographs were taken. According to these features; Misabık, Mazrone, Bilbizeki, Benitaht, Atıf, Bakari, Bizani, Deyvani, Zeynebi, Hazirani, Kırfoke, Koher, Kerküş, Tayfi, Reş gurgurenek, Bakari, Hasani, Serdevi, Sorani, Sudeni, Şepirze and Tolani local grape varieties were evaluated. At the end of the evaluation, it was determined that the leaves of Benitaht, Tayfi, Hazirani, Misabık, Kırfoke and Kerküş grape varieties were suitable for brine production.

The presence of varieties suitable for pickled leaves among the local varieties in the vineyards of the district can be seen as an alternative and new gate of income for our grape growers. As a result, In the future, a new and alternative livelihood is consist of variety and/or varieties suitable for the production of brine with a project to be implemented in the future, as well as providing training to women in this regard, both traditional and modern viticulture will be compared in different ways in the vineyards to be established, our producers will be helped to make healthier and correct decisions.

Key words: Midyat, Vineyard, Grape, Pickled Leaf

TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDEKİ KARŞILIKLI DERİN KUŞATILMIŞLIĞIN YENİ GÜVEN BUNALIMI

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Hişyar KORKUSUZ
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Uluslararası mevcut sistem ve yapı içindeki gerilim, kriz ve çatışmaların süreklilik kazandığı ve sonrasına dair temel nitelik ve özellikleri henüz tam netlik kazanmamış bir geçiş sürecinden geçtiğimiz, sürekli şoklar ve türbülanslar çağındayız. Hala sistemin temel aktörleri ‘egemen ulus-devlet’ler görünse bile, küresel ekonomi-politik realitenin hiyerarşik ve paylaşmaya yanaşmayan yayılmacı karakteristiği uluslararası politikayı kaotik ve güvensiz durumda bırakıyor ve buna bağımlı olarak dış politikayı da güçleştiriyor. Devletler arasındaki ilişkiler, bu alt üst oluştan fazlaca etkileniyor ve ikili, bölgesel ve küresel ölçekte her açıdan yeniden ele alınıp değerlendirilmeyi hak ediyor. Türk-Amerikan ilişkilerinin de son gelişmeler çerçevesinde böyle bir dönemden geçtiği çok açıktır. Tarihsel sürece bir bütün olarak bakıldığında ise Türk-Amerikan ilişkilerinin inişli çıkışlı ve gerilimli bir tabiatının olduğu söylenebilir. Pek çok parametre ve dinamiğe sahip bu ikili ilişkinin analizini yaparken gelecek projeksiyonu için bir vizyon sunma hedefi bu makale ile ortaya konulmaya çalışılacaktır. Esasen iki devletin güvenlik yaklaşımı müttefiklik ilişkisine rağmen öncelikle milli çıkarlar ve güç bileşenleri açısından farklı bir imaj vermektedir. Türkiye, küresel ölçekli büyük bir güç olmasa da orta büyüklükteki bir bölgesel güç konumunda ekonomik ve askeri potansiyelini arttırmış ve buna diplomatik güç kaynaklarını da dahil etmiştir. Türkiye hakkında vizyon eksikliği ise ABD’nin en temel sorunu olarak önümüzde durmaktadır. Amerika’nın sınır güvenliği ve Suriyeli mülteciler konusunda Türkiye’nin stratejik önceliklerini anlayarak hareket etmesi müttefiklik ilişkisinin idame ve ikamesi için vazgeçilmez öneme sahip görünmektedir. Türkiye’nin de durumu makro ölçekli olarak daha dikkatli okuması gereklidir. Lider merkezli okumalar kadar kurumsal/diplomatik çabalar da sürecin ıslahı ve inkişafı için şarttır. Amerika’nın küresel rakip güçleri Çin ve Rusya’nın dengelenmesi başta olmak üzere jeo-politik açıdan, Ortadoğu’da ise enerji arzının sağlama alınması, güvenlik ve bölgesel/küresel barış vizyonu açısından Türkiye’ye ihtiyacı olmazsa olmaz kabilindendir. Türkiye ise ABD’yi zaten sırt çevrilmeyecek bir müttefik olarak görmektedir. Her iki ülke serbest piyasa ekonomisi, insan haklarına ve inançlara yaklaşım ve demokrasi geleneği açısından biçim ve ölçek açısından olmasa bile öz ve nitelik açısından benzerliklere sahiptir. Ancak hegemonik, üsttenci tarz ve tecrübeler ve patronaja varan müdahaleler zaman içerisinde adil hafızadaki şoklarla birleşince – ve de diğer başka tarihsel/ toplumsal bileşenler ve aktörler de sürece aktif olarak dahil olunca – ilişkisel özelliklerdeki sahicilik ve derinlik meşruluk temelini kaybettiği için karşılıklı savrulmalar ve tökezlemeler kaçınılmaz olmuştur. Sıkıntılar sürse de gerçekten istenmek kaydı şartıyla, iki taraflı sağlam iradeyle ve yapısal/ fonksiyonel temelde bir çıkış yolu mümkündür. Ortak çalışma zemininin her seviyede tekrar teşekkülü, ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilerin kuvvetlenmesiyle paralel işleyecek yeni politik perspektifin tezahürü neticesinde kısa vadede kriz(ler) çözülebilir ve orta vadede güven bunalımı aşılabılır.

Anahtar Kelimeler: Türk-Amerikan İlişkileri, Uluslararası Politika ve Diplomasi, Güvenli Bölge Krizi, Ekonomi Politik Öncelikler, Yeni Politik Perspektif.

**ARAP BAHARI: HEDEFLER VE ULAŞILAN SONUÇLAR ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME**

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TUNÇ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Fatma Nur ÖZDEMİR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Binlerce yıllık tarihi ve kültürel mirasıyla dünyanın en önemli medeniyetlerinden biri olan, insanlık tarihinin başladığı yer olarak addedilen ve üzerine çok söylenen Ortadoğu bölgesi için tarihsel süreçte birçok imparatorluk tarafından büyük mücadeleler verilmiştir. Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesi içerisinde oldukça uzun yıllar ülkelerini otoriter bir sistemle yöneten diktatörlerin devrilmesi amacıyla 2010 yılında başlayan halk hareketleri Arap Baharı olarak adlandırılmıştır. Aralık 2010'da Tunus'ta mühendis olan ama iş bulamadığı için seyyar satıcılık yapan Muhammed Bouazizi'nin bir kadın polis tarafından kötü muameleye uğrayıp tezgâhına el konulmasından sonra kendisini yakarak intihar etmesiyle başlayan olaylar kısa sürede Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı etkisi altına almıştır. Demokrasi, özgürlük ve ekonomik refah isteyenlerin meydanları doldurmasıyla başlayan süreç sonunda bazı diktatörlükler devrilmiş bazıları ise koltuklarını korumayı başarmıştır. Tunus, Mısır ve Yemen'de çıkan olaylarda şiddetin yoğunluğu kısmen daha az iken Libya'da çatışmaların yoğunluğu oldukça fazla olmuştur. Suriye ise çıkan olaylar sonucunda iç savaşa sürüklenmiştir. Tunus, Mısır, Libya ve Yemen'de diktatörler devrilmiş ancak Suriye'deki rejimin varlığını devam ettirmesi ile ülkedeki krizin hala çözüme kavuşturulamaması ve Mısır'da askeri darbenin gerçekleşmesi Arap Baharı olarak isimlendirilen süreci demokrasi adına baltalamıştır. Mısır'daki askeri darbe ve sonrasında yaşananlar Arap Baharı'nın amaçlarında ve öngörülen sonuçları arasında yer almayan bir gelişme olmuştur. Ortadoğu'da önemli bir olgu olan mezhepçilik, Arap Baharı sürecinde önemli bir etkiye sahip olmuş ancak yeniden şekillenen Ortadoğu'nun tek baskın dinamiği olamamıştır. Sünni-Şii ayrımı ise yaşanan olaylar neticesinde belirginleşmeye başlamıştır. Bölge ülkelerinde liderlerin devrilmesi amacı başarıya ulaşmış ancak istenilen asıl hususlar henüz gerçekleşmemiştir. Bu ülkelerde devlet yapılanmalarının zayıf olması şüphesiz diktatör sonrası dönemin başarısızlığının en önemli nedenlerinden birisidir. Arap Baharı sürecinden sonra Ortadoğu'daki görünenyaşanan kaostan dolayı adeta bugünkü anarşinin hâkim olduğu uluslararası sisteme benzemektedir. Hobbes'un savaş halini sonlandıracak Leviathan'ı ise bölgedeki kaostan son bulması için gereken faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Tarihsel ve betimsel bir metodolojinin kullanıldığı bu çalışmanın temel amacı; meydanlarda rejim karşıtı protesto gösterileriyle başlayan ve sonrasında kitlesel ayaklanmalara dönüşen olayların arkasındaki nedenleri saptayıp, gerçekleştirilmek istenen hedefleri ortaya koyarak, hala devam eden süreçte bu hedefler doğrultusunda varılan sonuçlar üzerine bir değerlendirme yapmaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortadoğu, Arap Baharı, Kaos.

**A COMPARISON BETWEEN EU MEMBER COUNTRIES AND TURKEY
UPON SOCIAL PROGRESS**

Dr. Soner AKIN
Hatay Mustafa Kemal University

ABSTRACT

Social progress is the search for an improvement of the living conditions of the human being by a change in the social organization. Social progress is also essentially a contemporary notion because it is associated with the living conditions of the human being in modern society. Social progress has made it possible not only to introduce Social Security, paid for by workers' contributions, which includes family allowances, pensions, unemployment, reimbursement of health care, holidays with pay, and so on. All these fundamental rights are due to social progress. The SPI is based on this index as an index laid at the World Economic Forum. A comparison was made on the basis of the Social Development Index, led by Michael Porter, Professor of Business Administration at Harvard University. Thus, the situation of the candidate and newly participating countries was discussed separately. There are 51 different indicators in SPI and analysis with them is also important to go to compare with the EU countries and Turkey. The purpose of this study is to apply to Turkish citizen through questionnaire based on these indicators and to measure satisfaction level. Thus, which sub-factors gain more importance for the Turkish citizen can come to the fore.

Key Words: Turkey's Social Progress, SPI, EU

**EUROPEAN UNION EDUCATIONAL POLICY AND A COMPARATIVE
ANALYSIS FOR TURKEY**

Dr. Soner AKIN
Hatay Mustafa Kemal University

ABSTRACT

Educational co-operation in Europe was initially the work of the Council of Europe, and the European Union (EU) only took an interest in it very late. The first EU co-operation program in the field of education and training dates from February 1976. The first major action programs, which mainly concerned higher education and vocational training hardly began in the late eighties. School education only finds its place in 1992 with the Maastricht Treaty. In the European Union, education falls within the competence of the Member States and the European Commission (EC) can intervene in this area only under the principle of subsidiarity, when the dimensions and the effects of the planned action imply that the objectives pursued will be better achieved at Community level. This article presents a selection of online resources related to the EU's new strategic framework for cooperation in the field of lifelong learning: the main texts defining it and the funding programs and the community networks and agencies of study and information that contribute to its implementation. Indeed, the programs that concern the member countries of the European Union will be discussed here. Annual progress reports prepared by the EU in the accession process of Turkey can be regarded as important documents that determine the development of the EU candidate countries in areas such as education. In the progress reports prepared since 1998 and prepared until 2006. Turkey's education system is generally in line with EU training policy; but education services, courses, training staff and being behind the general staff standards in terms of EU standards, large open education in poor areas, training opportunities and the lifelong Turkey in terms of access to education, low participation in learning indicated that there were significant differences among the EU itself. Yet, it is emphasized by EU that the developments are followed every year, but they are limited. In this study, the policies of the EU regarding the educational levels and the effects of these policies on the Turkish Education System are discussed respectively.

Key Words: Education in EU, Turkey's education system, education policy

**AN INVESTIGATION ON THE THREATS CREATED WITH MONEY
LAUNDERING FOR FINANCIAL SECTOR IN EU COUNTRIES**

Dr. Soner AKIN

Hatay Mustafa Kemal University, Department

ABSTRACT

According to the European Security Strategy published in 2003, these new threats are terrorism, proliferation of weapons of mass destruction, regional conflicts, failed states and organized crime. These threats may also be linked. Indeed, terrorists' activities in the context of organized crime, such as money laundering, or terrorists who have been on the agenda since 9/11 and are considered the greatest threat to humanity, have access to weapons of mass destruction. These new security threats are of an international nature, meaning that they do not originate from a single state and do not pose a threat to a single state, and this has led to the globalization of insecurity, which makes almost all actors in the international arena feel obliged to participate in the fight against these threats. Furthermore, money laundering in connection with organized crime is a major problem for developed countries in itself. According to the International Monetary Fund, the amount obtained from the money laundering action is between 2% and 5% of the total gross domestic product in the world. The European Commission has launched a new review of banks involved in money laundering in recent years. The banks in question include major European banks such as the German Deutsche Bank and the French Societe Generale. In this study, the aim was to determine the contribution of bureaucracy and awareness in the EU's fight against money laundering.

KEY WORDS: Banking sector in EU, EU's finance, anti-money laundering

**TÜRKİYE’DE E-DEVLET UYGULAMALARININ KURUMSAL PERFORMANS
YÖNETİMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr.Öğr.Üyesi Ersoy KUTLUK
Bandırma Onyedli Eylöl Üniversitesi

ÖZET

Türkiye’de, kamu yönetiminde gerçekleşen idari reform kapsamında etkililik, verimlilik ve tutumluluk amaçları doğrultusunda birçok yenilik hayata geçirilmiştir. Bu yeniliklerden biri de e-devlet uygulamalarıdır. Bu uygulamalar kamu hizmetlerinin elektronik ortamda vatandaşlara arzını/sunumunu esas almaktadır. Kamu yönetiminde kurumsal performans düzeylerinin yükseltilmesinde önemli bir rol oynayacağı düşünülen e-devlet hizmetleri her geçen gün geliştirilmeye devam edilmektedir. Bürokratik hantallık, kırtasiyecilik ve toplumsal boyutta yaşanan zaman kayıplarının giderilmesi gayesiyle bu alana büyük bir önem atfedilmektedir. Çalışmada şimdiye kadar Türkiye’de hayata geçirilen e-devlet uygulamaları, idari birimlerin performanslarına katkıları bağlamında değerlendirmeye alınmaktadır. Ancak burada vurgulanan kurumsal performans kavramı ile sadece organizasyonların iç bünyesinde yapılan başarı değerlendirmelerine atıf yapılmamaktadır. Kurumsal performans, organizasyonun kaynak kullanım kapasitesiyle birlikte – hatta ondan daha fazla – üretilen hizmetlerin kalite ve etkinliğine odaklanan bir yönetim anlayışı ve onun neticesinin değerlendirilmesini ifade etmektedir. Bu yaklaşım doğrultusunda gerçekleştirilen araştırma kapsamında ilgili literatür taraması yapılmış, teorik ve ampirik çalışmalarla birlikte raporlar, istatistikler ve güncel veriler değerlendirmeye alınmıştır. Kamu hizmetlerinin maksimum seviyede elektronik ortamda verilmesini hedefleyen bu yöntem kamu harcamalarını azaltan fonksiyonunun yanında – hatta vergi tahsilatlarını arttırmak suretiyle kamu gelirlerini arttırabilen bir işleve sahip olmasıyla birlikte – vatandaşların işlemlerini hızlı ve kolayca yapabilmelerine fırsat veren bir imkan olarak gözükmektedir. Türkiye’de internet kullanımının yaygınlaştığı ve kamusal hizmetlere elektronik ortamda erişimin her geçen gün arttığı rahatlıkla ifade edilebilir. Ancak burada kamu yönetimi tarafından yeterince ölçülemeyen husus elektronik ortamda sunulan hizmetlerin vatandaşların ekseriyetinde bulunduğu karşılığın derecesidir. Bu süreçte idari birimlerin performansı bağlamında ‘hizmetlerin kalite ve etkinliği’ konusuna ayrıca odaklanılması gerektiği anlaşılmaktadır. Literatürde şimdiye kadar bu alanda yapılmış güncel araştırmaların eksikliği fark edilmektedir. Bu kısıtlılıklara rağmen ulaşılan sonuçlarda farklı ülkelerde e-devlet uygulamalarında yaşanan bazı sorunlarla Türkiye’de de karşılaşıldığı görülmüştür. Gerek kamu personelinin gerekse de toplumun bu konudaki tutumu e-devletten beklentiler ile reel durum arasında ciddi bir açık/fark ortaya çıkarmaktadır. Mevcut e-devlet uygulamalarının kurumsal performans düzeylerine katkısı, kapsamlı alan araştırmaları neticesinde vatandaşların memnuniyetinin ölçülmesi ve beklentilerinin tespiti yoluyla ortaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: e-Devlet, Kurumsal Performans, Kamu Hizmetleri, Vatandaş Memnuniyeti, İdari-Teknik Reform.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KRİZ YÖNETİMİ İLKELERİ VE
STRATEJİLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TUNÇ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Fatma Nur ÖZDEMİR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde hayatın her alanında kullanılan bir kavram olan kriz, 21. yüzyıldan itibaren özellikle yönetim bilimi başta olmak üzere birçok bilim dalı tarafından üzerinde önemle durulmuş ve disiplinler arası bir olgu olmaya başlamıştır. Kriz örgütlerin varlıklarını tehdit eden, hedeflerinden uzaklaştıran ve ivedilikle müdahale edilmesi gereken durum olarak tanımlanabilir. Kriz yönetimi ise kriz durumlarının önceden tahmin edilerek gereken tedbirlerin alınması sürecidir. Kriz yönetiminde amaç ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçları engellemektir. Olası olumsuz sonuçların engellenmesi mümkün değilse en azından etkisini hafifletmeye çalışmaktır. Bilgi çağı olarak addedilen günümüzde teknolojiye yaşanan ilerlemeler neticesinde sınırlar aşılmakta olup yaşanan bilişsel devrim ile birlikte dünya coğrafi olarak küçülmektedir. Bunun sonucunda örgüt ve kuruluşlar oldukça büyük ve dinamik sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Uluslararası İlişkiler disiplini açısından kriz ise devletlerarasında yaşanan ya da devletlerin kendi içinde karşılaştığı ulusal değerlere tehdit oluşturan ve acilen yönetilmesi gereken bir durumdur. Uluslararası İlişkiler disiplinin önemli dallarından biri olan güvenlik çalışmaları altında anlam bulan kriz yönetimine ilişkin yapılan çalışmalar Soğuk Savaş dönemi boyunca sistemde klasik güvenlik anlayışı hâkim olduğu için genellikle devlet merkezli olmuştur. Ancak iki kutuplu sistemin sona ermesiyle birlikte sistemin de yapısı değişmeye başlamış ve mevcut sistemin yapısının en belirgin özelliği belirsizlik olarak ortaya çıkmıştır. Bu zamana kadar tehditlerin kaynağı askeri olarak algılanırken, 1973 yılında yaşanan petrol krizinden sonra devlet merkezli anlayış başat konumunu korumakla birlikte güvenlik anlayışının kapsamı genişlemiş ve ekonomi, toplumsal ve çevresel konular da güvenlik çalışmalarında yer almaya başlamıştır. Yaşadığımız çağda iletişim araçlarının gelişmesi ve sınırların giderek ortadan kalkması ile birlikte bir ülkenin yaşamış olduğu kriz sadece o ülkenin sınırları içerisinde kalmamakta ve bölgesel hatta küresel nitelikte etkilere sebep olabilmektedir. Soğuk Savaş döneminin sona ermesinden sonra ise özellikle insan hakları, göç, terör, etnik çatışmalar, enerji güvenliği ve sınır anlaşmazlıkları gibi sorunlar temel kriz alanlarını oluşturmuştur. Krizlerin etkisinin küresel çapta hissedilmesiyle birlikte kriz yönetiminde kullanılan ilkeler ve stratejiler giderek önemli bir hal almaya başlamıştır. Temel amacı Uluslararası İlişkiler disiplini kriz yönetimin amacının ve öneminin ortaya konulması olan bu çalışmada; tarihsel ve betimsel bir metodoloji kullanılmış olup kriz yönetimi ilkeleri ve stratejileri ele alınıp değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Kriz, Kriz Yönetimi.

DÜNYA EKONOMİK KRİZİ SONRASI TÜRKİYE’NİN DEVLETÇİLİĞE GEÇİŞ SÜRECİ

Dr. Öğr. Üyesi Feyzullah EZER

Fırat Üniversitesi

ÖZET

Milli Mücadele’nin başarıyla sonuçlanması üzerine Mustafa Kemal Atatürk liderliğindeki Türkiye’de, daha Cumhuriyet ilan edilmeden ülkenin iktisadi problemlerini görüşmek ve çözüm üretebilmek amacıyla İzmir’de geniş katılımlı bir kongre düzenlenmesi planlanmıştır. 17 Şubat 1923 tarihinde toplanan İzmir İktisat Kongresi’ne Türkiye’nin değişik yörelerinden, birçok meslek mensubu 1135 kişi katılmış ve ülkenin geleceği adına önemli kararlar alınmıştır. Kongre sonunda alınan kararlarda ortak görüş, iktisadi faaliyetlerin piyasa kurallarına göre yapılması ve mümkün mertebe devletin müdahale etmemesi gerektiği yönünde şekillenmiştir. Liberal düşünceye dayanan bu uygulama 1930 yılına kadar ağırlıklı olarak uygulanmıştır. 1929 yılında ekonomideki en büyük olumsuzluk, New York borsasında patlak veren ve dünya ticaretini derinden etkileyen Dünya Ekonomik Krizi olmuştur. Kriz dünya tarım ürünleri piyasalarını durma noktasına getirmiş ve bu durumdan Türk ekonomisi de olumsuz etkilenmiştir. Türkiye gelişmeleri yakından takip ederek devlet bütçesinin asgari seviyede etkilenmesi için gerekli önlemleri almaya çalışmıştır. Ekonomik Kriz’den olumsuz etkilenen Türkiye yatırım yapabilmek amacıyla liberal sistemden devletçilik uygulamasına geçişi başlatmıştır. Çünkü 1929 Ekonomik Krizi ile birlikte uygulanmakta olan liberal ekonomi politikasının yeterli olmayacağı anlaşılmıştır. Türkiye’nin de içinde bulunduğu birçok ülkede ekonomide devlet müdahalesi uygulanmış, hatta bazı ülkelerde yönetim sistemleri de değişmiştir. Türkiye’de 1930 sonrası özel sektörün yapamadığı yatırımların sanayi planı çerçevesinde devlet eliyle yapılması projesi başlatılmıştır. 1930 yılında Sivas ziyaretinde bulunan dönemin Başbakanı İsmet İnönü, ziyaret sırasında yapmış olduğu konuşmada, devletçilik konusunu gündemine alarak, hedeflerinin ılımlı devletçilik esasına dayandığını belirtmiştir. Ayrıca konu ile ilgili olarak Atatürk’te yapmış olduğu açıklamada, Türk Devleti’nin gayesinin özel sektörün sahip olduğu bütün yatırımlara el koyarak üretimi engelleyen sosyalizm yöntemine dayanan bir sistem olmadığını, özel sektörün yapamadığı yatırımların devlet eliyle yapılmasından ibaret olduğunu açıklamıştır. 1933 yılından itibaren uygulanmasına geçilen devletçilik politikasıyla, ekonomide devletin daha aktif olması, kalkınmada sanayi yatırımlarına öncelik verilmesi ve sanayileşme faaliyetinin bir plan içerisinde yapılması karar altına alınmıştır. 1931 yılından itibaren şekillendiren Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı Mayıs 1934’te başlatılmış beş yıllık süreçte 20 fabrikanın bitirilmesi planlanmıştır. Hedeflenen zamandan daha önce 1936 yılında 45 milyon lira harcanarak bitirilen 20 fabrika faaliyete geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Ekonomik Kriz, Devletçilik, Sanayi Planı.

DEMOKRAT PARTİNİN EĞİTİM ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
(1950-1960)

Dr. Öğr. Üyesi Feyzullah EZER

Fırat Üniversitesi

ÖZET

Demokrat Parti'nin kuruluşu ile birlikte Türkiye yeniden çoğulcu demokrasi düzenine geçmiştir. Demokrat Parti'nin 14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan genel seçimleri kazanmasıyla 27 yıl süren tek parti dönemi son bulmuştur. II. Dünya Savaşı'nın sıkıntılı dönemi sonunda Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle Türkiye'de toplumsal alanda büyük değişimler yaşanmıştır. Seçim öncesi öğretmen yetiştirme konusunda birlik sağlanacağını ve eğitimin ülkenin her tarafına ulaştırılacağı sözü veren Adnan Menderes on yıllık iktidarı boyunca eğitim-öğretim alanında yeni bir dönem başlatmıştır. Menderes hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan Tefvik İleri döneminde ABD'den eğitim ve planlama uzmanları davet edilerek eğitim konusunda rapor hazırlamaları talep edilmiştir. ABD'li uzmanların hükümete sundukları rapor doğrultusunda altyapı eksikliğine rağmen eğitim-öğretimde ABD ekolü uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren hazırlıkları yapılarak 1940 yılında açılan Köy Enstitüleri yoğun eleştirilerin hedefi olduğundan 1954 yılında çıkarılan bir kanunla kapatılarak ilk öğretmen okullarına dönüştürülmüştür. Demokrat Parti İktidarı döneminde eğitim-öğretim alanında halktan gelen dini eğitim talepleri neticesinde yeni imam hatip liseleri açılmıştır. Ayrıca müfredat programları düzenlenerek ilk ve orta dereceli okullarda din dersleri saatleri artırılmıştır. Buna ek olarak din dersi öğretmenleri yetiştirmek amacıyla Yüksek İslam Enstitüsü açılmıştır. Demokrat Parti İktidarı döneminde yükseköğretimde de birtakım gelişmeler yaşanmıştır. Ülkenin kısa süre içerisinde kalkınmasını sağlamak amacıyla üniversite mezunu sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu amaçla mevcut üniversitelerin ve yüksekokulların öğrenci ve öğretim üyeleri sayısında artışlar sağlanmıştır. Daha önce mevcut olan üç üniversiteye yenileri eklenerek üniversite sayısı yediye çıkarılmıştır. Yeni açılan Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Ege Üniversitesi'nin kuruluş aşamasında ABD üniversiteleri ile işbirliği yapılmıştır. Bu dönemde ABD'den öğretim üyeleri gelerek üniversitelerde görev yapmışlardır. Türkiye'den de çok sayıda öğrenci ve öğretim üyesi bu ülkeye gönderilmiştir. Demokrat Parti döneminde Avrupa eğitim sisteminden ABD ekolüne geçiş yapılmıştır. Demokrat Parti İktidarının son dönemlerinde ekonomik yapının bozulması ve siyasi çekişmeler bu partiye olan halk desteğinin azalmasına sebep olmuştur. Öğrenci olayları ile başlayan ve 1960 yılında gerçekleştirilen askeri darbe sonunda Demokrat Parti iktidarına son verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Eğitim, Köy Enstitüleri, Üniversiteler.

MÜŞTERİ TEPKİLERİNİN İNCELENMESİ: FORMEL - İNFORMEL DAVRANIŞ

Öğr. Gör. Dr. Ayşe Ersoy YILDIRIM
Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

İşletmeler, belirledikleri temel hedeflerine müşteri memnuniyetini koruyarak, artırarak veya memnuniyetsizlik nedenlerini tespit edip gidermeye çalışarak ulaşırlar. Bu gayrette olan pek çok işletme, çabalarına rağmen kimi zaman müşterilerinin hoşnut olmadığı kimi zaman da tepki gösterdiği durumlarla karşı karşıya kalır. Memnuniyetsizliğe verilen tepki, “müşterilerin karşılanmamış beklentilerini yazılı ya da sözlü olarak ifade etmeleri” şeklindedir. Ürün veya hizmetlerin geliştirilmesi açısından müşteri tepkilerinin işletmeler üzerindeki etkileri stratejik önem taşır. Bu bağlamda müşteri memnuniyetini yönetebilmek tepkileri incelenmek ile mümkündür. Tepki davranışı, durumsal faktörler; müşteri ile ilgili değişkenler; ürünle ilgili değişkenler ve memnuniyetsizliğin şiddeti gibi bir dizi değişkenden etkilenir. Tepki gösterme kararında olan müşteriler, yakınlarını uyarmak, satın almayı durdurmak, boykot etmek gibi informal; telafiye yönelik hareketler, iyileştirmeye sevk etmekle ilgili aksiyonlar, tazmine yönelik eylemler gibi formal davranışlar gösterirler.

Memnuniyetsizlik halinde müşteri tepkilerini tanımlayan formal ve informal davranışları ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada katılımcılar ile ilgili olarak belirli bir işletmeden memnun olmayan müşteriler yerine, herhangi pek çok işletmenin müşterisi olup ürün, marka veya işletmeyle ilgili memnuniyetsizlik yaşamaları halinde gösterdikleri tepki davranışı incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri, Adıyaman ili merkez ilçesinde tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen ve şehir merkezini niteleyen beş mahallede yaşayan 229 haneden 684 hane halkı ile yüz yüze anket ile elde edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda 428 anket formunun analizler için uygun olduğu belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “satın alma sonrası memnuniyetsizlikte müşteri davranışlarını belirlemeye yönelik anket formu” kullanılmıştır. Çalışmanın modeli Bearden ve Teel (1983) tarafından geliştirilen ölçekten uyarlanmıştır. Ölçeğin genel güvenirliği Cronbach Alpha= 0.771 olarak yüksek bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğinin ortaya koymak için açıklayıcı faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Yapılan Barlett testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Verilerin analizinde kullanılan paket program ile verilerin değerlendirilmesinde, t-testi, tek yönlü anova testi, posthoc; scheffe testi uygulanmıştır. Analizler sonucunda, elde edilen bulgulara ait değişkenler ile tüketici tepkilerini tanımlayan davranışlar arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müşteri Memnuniyeti, Formal Davranış, Informal Davranış.

**TÜRKİYE’DE ENFLASYON, İŞSİZLİK, KENTLEŞME, ENDÜSTRİLEŞME,
YATIRIM, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
ANALİZİ: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI**

Dr. Süleyman YURTKURAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Enflasyon, işsizlik ve yatırım konuları çeşitli makroekonomik göstergeleri etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu değişkenlerin mantıklı bir değer almaları büyük önem arz etmektedir. Türkiye’de yüksek büyüme oranları olmasına rağmen yüksek işsizlik ve enflasyon oranları büyük bir problem teşkil etmektedir. Bu çalışmada 1991-2017 dönem aralığında Türkiye’de kısa ve uzun dönemde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH), enflasyon oranı, işsizlik oranı, kentleşme, yatırım, endüstrileşme ve ihracat değişkenleri arasındaki ilişki otoregresif gecikmesi dağıtılmış model (ARDL), sınır testi yaklaşımıyla araştırılmıştır. Yapısal kırılmaya izin veren Zivot-Andrews birim kök testi sonucuna göre kentleşme dışında tüm serilerin I(1) seviyesinde; kentleşme serisinin ise I(0) seviyesinde durağan olduğu bulunmuştur. Sınır testi sonuçlarına göre uygulanan model için bulunan F-istatistik değeri Narayan (2005)’in kritik tablo değerinden %1 anlamlılık seviyesinde yüksek çıkmıştır; bu yüzden seriler arasında uzun dönemli bir eşbütünleşme ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ARDL modelinde enflasyon oranında, işsizlik oranında ve ihracatta gerçekleşen %1’lik bir artışın ekonomik büyümeyi sırasıyla %0,09, %0,28 ve %0,15 azalttığı; kentleşme, yatırım ve endüstrileşmede gerçekleşen %1’lik bir artışın ise ekonomik büyümeyi sırasıyla %4,61, %0,23 ve %0,32 arttırdığı belirlenmiştir. Hata düzeltme terimi katsayısı -1,09 çıktığı için kısa dönemde oluşabilecek sapmaların uzun dönem denge değerine yakınsayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Kısa dönemde de enflasyon oranında, işsizlik oranında ve ihracatta gerçekleşen artış ekonomik büyümede azalışa sebebiyet verirken; kentleşme, yatırım ve endüstrileşmede gerçekleşen artışın ise ekonomik büyümede artışa neden olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de ithal mallarla gerçekleştirilen ihracat değerlerinin düşürülmesi büyük önem arz etmektedir. Bu durum ülkeye döviz girişini hızlandıracak ve Türk lirasının değer kazanmasına olanak sağlayacaktır. Böylelikle enflasyon oranı da azalarak ekonomik büyüme gerçekleşecek ve işsizlik oranında azalış gerçekleşecektir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Enflasyon, Ekonomik Büyüme, Türkiye

ABSTRACT

Inflation, unemployment and investment are important factors that can influence various macroeconomic indicators. Especially in developing countries such as Turkey, it is of great importance that these variables have a reasonable value. Despite rapid growth rates, high unemployment and inflation rates are a major problem in Turkey. In this study, the short- and long-run dynamic relationship between gross domestic product (GDP), inflation rate, unemployment rate, urbanization, investment, industrialization and export was investigated by using autoregressive-distributed lag (ARDL) bounds testing approach for Turkey during the period of 1991-2017. As a result of Zivot-Andrews unit root test, which permits structural break, all series except the urbanization were found to be stationary at I (1) level. The result of bound testing showed that the F-statistics estimated for the model were calculated to be greater than the critical values of Narayan (2005) at the significance level of 1%, thus there was a long-run relationship between these variables. In the ARDL model a 1% increase in inflation rate,

unemployment rate and export decreased GDP in the long run by 0.09%, 0,28% and 0.15% respectively; a 1% increase in urbanization, investment and industrialization increased GDP in the long run by 4.61%, 0.23% and 0.32% respectively. As the error correction term coefficient was -1.09, it is concluded that the deviations that may occur in the short term will converge to the long term equilibrium value. In the short run inflation rate, unemployment rate and export lead to decrease economic growth whereas urbanization, investment and industrialization increased economic growth. The reduction of the value of exports carried by imported goods in Turkey is of great importance. This will accelerate the foreign exchange inflow to the country and allow the Turkish lira to appreciate. Thus, the inflation rate will decrease and economic growth will be realized and unemployment rate will decrease.

Keywords: Unemployment, Inflation, Economic Growth, Turkey

İSTATİSTİKSEL BİR KARAR VERME: ROC ANALİZİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Doç. Dr. Yakut GEVREKÇİ
Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Çiğdem TAKMA
Ege Üniversitesi

Dr. Funda Erdoğan ATAÇ
Ege Üniversitesi

Esra YAVUZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Biyolojik çalışmalarda belirli amaca yönelik değişkenlerin incelenmesi ve bu değişkenler üzerine etki eden faktörler arasındaki farklılıklar ve/veya ilişkiler araştırılmaktadır. Özellikle iki sonuçlu (var-yok) olayları belirlemek amacıyla bazı ölçüm teknikleri ve buna dayalı gözlemlerden yararlanılarak bir karara varılmasında ROC (Receiver Operating Characteristic) analizinden yararlanılmaktadır. İstatistiksel karar verme teorisine dayanan ROC analizi, sıklıkla makine öğrenme teknikleri, tıp, veteriner hekimlik, radyoloji, patoloji, psikoloji, ve alanlarında kullanılmaktadır. Özellikle İstatistiksel bir karar verme yöntemi olan ROC analizine tanı testlerinde sıklıkla başvurulmaktadır. ROC eğrileri yardımı ile ilgili tanı için geliştirilen farklı modeller arasından optimum eşik değeri saptanarak en uygun modele karar verilebilmektedir. Ayrıca tanı testinin güvenilirliği ve doğruluğu saptanabilmektedir. Bu sayede; uzun zaman gerektiren tanı sürecine uygun kesim noktaları belirlenerek kısa zamanda ve daha düşük maliyetle karar verilmektedir. Bu çalışmada istatistiksel bir karar verme yöntemi olan ve tanı testlerinde yaygın kullanılan ROC analizi Saanen oğlaklarında uygulanmıştır.

Anahtar kelimeler: ROC analizi, ROC eğrisi, Eşik değeri, Tanı testi, Saanen

A STATISTICAL DECISION MAKING: AN APPLICATION ON ROC ANALYSIS

ABSTRACT

In biological studies, the investigation of variables for specific purpose and the differences and/or relationships between factors affecting these variables are investigated. ROC analysis is used to make a decision by taking advantage of some measurement techniques and observations based on this in order to determine two-result (non-existent) events. ROC analysis, which is a statistical decision making method, is frequently applied in diagnostic tests. Based on statistical decision-making theory, ROC (Receiver Operating Characteristic) analysis is often used in machine learning techniques, medicine, veterinary medicine, radiology, pathology, psychology, and others. ROC analysis, which is a statistical decision making method, is frequently used in diagnostic tests. An optimal threshold value can be determined from the different models developed for the diagnosis of ROC curves. In addition, the reliability and accuracy of the diagnostic test can be determined. In this way; long-term diagnosis; appropriate cutting points are determined in a short time and at a lower cost. In this study, ROC analysis, which is a

statistical decision making method and used widely in diagnostic tests, was introduced on Saanen kids.

Keywords: ROC analysis, ROC curve, Threshold value, Diagnostic test, Saanen

YOLSUZLUK VE EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ

Arş. Gör. Gökhan KONAT
İnönü Üniversitesi

Dr. Öğr. Üy. Ahmet ARSLAN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Ekonomide kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılması sayesinde sosyal refahın artması ve ekonominin genel büyüklüğünden fertlerin en fazla faydayı elde etmesi mümkün olabilecektir. Elde edilen milli gelirden pay alma konusunda öncelikle geliri dağıtma konusunda kendisine yetki verilen kişilerin bunu ihtiyaç sahibi vatandaşın lehine kullanması gerekmektedir. Teorisini Anayasal iktisatçıların oluşturduğu kamu tercih teorisine göre kamu kaynakları oy, rant maksimizasyonu uğruna israf edilmektedir. Bunun önüne geçebilmek için de bürokratların, siyasetçilerin bütçe konusunda yetkilerinin anayasa ile sınırlandırılması gerekir. 5018 sayılı Kamu mali yönetiminde de belirtildiği üzere mali saydamlığın gerçekleşebilmesi için kamu kaynaklarının hesap verilebilirlik ve şeffaflık ilkelerine uygun harcanması gerekmektedir. Hesap verebilirlik de kamu kaynakları kullanılırken hem hukukilik hem de yerindelik ilkelerinin gerçekleşmesi gerekir. Aksi durumda kamu kaynaklarının hem yasalar uygun olmayan hem de iktisadi açıdan yerinde olmayan yerlere yönelik harcanması ile israf ve yolsuzluğun önü açılmış olmaktadır. Yolsuzluk, özel çıkarlar için emanet edilen gücün kötüye kullanılması olarak tanımlanır.

Araştırmanın amacı seçilmiş 12 ülke (Türkiye, Danimarka, Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya, Belçika, Yunanistan, Portekiz, Hollanda, Macaristan ve ABD) için yolsuzluk ve ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkisini ortaya koymaktır. Yapılan panel veri analizlerinde seçilmiş 12 ülke için 1995-2018 yıllarını kapsayan veriler kullanılmıştır. Yolsuzluk verisi olarak Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün her yıl hesapladığı yolsuzluk algı endeksi kullanılmıştır ve veri setine <https://www.transparency.org/> resmi internet adresinden ulaşılmıştır. Ekonomik büyüme verilerine ise dünya bankası resmi internet sitesi olan <https://data.worldbank.org/> dan ulaşılmıştır. Çalışmada öncelikle herhangi bir birimde meydana gelen şokun, diğer birimleri de etkileyip etkilemediği durumu belirlemek amacıyla yatay kesit bağımlılık testi uygulanmıştır. Yatay kesit bağımlılık analizi neticesinde 2. Kuşak panel birim kök testlerinden Peseran (2006) tarafından literatüre kazandırılan CADF panel birim kök testi uygulanmıştır. Birim kök analizi sonuçlarına göre iki serinin de düzeyde durağan olduğu görülmüştür. Ardından seriler arasındaki nedensellik ilişkisi Dumitrescu ve Hurlin tarafından 2012 yılında literatüre kazandırılan panel nedensellik analizi ile sınanmıştır. Elde edilen sonuçlara ekonomik büyüme, yolsuzluğun nedeni iken yolsuzluğun ekonomik büyümenin nedeni olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yani ekonomik büyüme değişkeninden yolsuzluk değişkenine doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisinin varlığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yolsuzluk, Ekonomik Büyüme, Panel Birim Kök Testi, Nedensellik

BİR DAĞITIM ŞİRKETİNİN İŞ KAZALARININ İNCELENMESİ

Yusuf ULUSOY
Harran Üniversitesi

Serdal ARSLAN
Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, bir dağıtım şirketinin 2014,2018 yılları arasındaki iş kazaları incelenmiştir. Ele alınan dağıtım şirketinde en fazla iş kazasının meydana geldiği arıza, bakım ve onarım birimi ile endeks okuma, açma-kapama ve saha işlemleri biriminin iş kazaları bakımından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: iş kazası, dağıtım şirketi, arıza, bakım ve onarım, saha işlemleri, elektrik iş kolu

INVESTIGATION OF ACCIDENTS OF A DISTRIBUTION COMPANY

ABSTRACT

In this study, occupational accidents of a distribution company between 2014 and 2018 are examined. In the distribution company, the fault, maintenance and repair unit and index reading, opening-closing and field operations unit where the highest occupational accidents occurred were evaluated.

Key Words: distribution company, occupational accident, occupational health, electric business

**TÜRKİYE’DE PETROL TÜKETİMİ, KAMU HARCAMALARI, ENFLASYON,
SANAYİLEŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ**

Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde ekonomik büyümeyi arttırarak devam ettirmek ülkelerin en önemli makroekonomik hedeflerinden biridir. Ekonomik büyüme enerji tüketimi, kamu harcamaları, sağlık harcamaları, askeri harcamalar, turizm, işsizlik, enflasyon, finansal gelişme, dış ticaret, kentleşme, sanayileşme, sermaye stoku gibi birçok değişken tarafından etkilenebilmektedir. Sanayileşme ile birlikte yüksek ekonomik büyüme oranları elde edilmiştir. Petrol sanayileşme sürecindeki önemli üretim girdilerinden biridir. Dolayısıyla petrol tüketiminin ülke ekonomilerini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Klasik iktisada göre kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Keynesyen iktisada göre ise kamu harcamaları büyümenin en temel belirleyicilerinden biridir. Ayrıca, yüksek enflasyon oranlarının ekonomik büyümeyi azaltması beklenmektedir. Bu nedenle iktisadi açıdan birçok çalışmada ekonomik büyümenin belirleyicileri araştırılmaktadır. Bu çalışma Türkiye’de 1975-2017 döneminde petrol tüketimi, kamu harcamaları, sanayileşme, enflasyon ve ekonomik büyüme arasındaki kısa ve uzun dönemli dinamik ilişkileri, ARDL sınır testi, FMOLS ve DOLS tahmincileri kullanarak incelemektedir. Sınır testinin bulguları bu değişkenler arasında bir eş-bütünleşme ilişkisinin var olduğunu göstermektedir. Sonuç itibariyle, bulgular Türkiye’de sanayileşme, petrol tüketimi ve hükümet harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduklarını doğrulamaktadır. Türkiye’de enerji tasarruf edici politikalar uygulanmamalıdır. Sanayileşme desteklenmelidir. Aynı zamanda kamu harcamaları arttırılarak ekonomik gelişim desteklenebilir. Aksine, enflasyon ekonomik büyüme için zararlı etkiler yaratmaktadır. Bu sebeple politika yapıcılarının enflasyondaki artışı önleyici politikalar uygulayarak fiyat istikrarını sağlamaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanayileşme, Enflasyon, Ekonomik Büyüme, FMOLS ve DOLS tahmincileri.

**THE RELATIONSHIP BETWEEN OIL CONSUMPTION, GOVERNMENT
SPENDING, INDUSTRIALIZATION, INFLATION AND ECONOMIC GROWTH IN
TURKEY**

ABSTRACT

Today, increasing economic growth is one of the most important macroeconomic targets of the countries. Economic growth can be influenced by many variables such as energy consumption, public expenditures, health expenditures, military expenditures, tourism, unemployment, inflation, financial development, foreign trade, urbanization, industrialization and capital stock. Higher economic growth rates have been achieved with industrialization. Oil is one of the important production inputs in the industrialization process. Thus, oil consumption is expected to contribute to the national economies. According to Classical economics, government spending would not affect economic growth. On the contrary, Keynesian economics argued that government spending was the main determinant of growth. In addition, high inflation rates are expected to reduce economic growth. Therefore, the determinants of economic growth have been investigated in many studies from an economic perspective. This study examines the short-

and long-run dynamic relationship among the oil consumption, government spending, industrialization, inflation and economic growth in Turkey using ARDL bounds test approach, FMOLS and DOLS estimators for the period between 1965 and 2017. The empirical findings of the bounds test indicate that there is a co-integration relationship among the variables. Consequently, these results confirm that industrialization, oil consumption and government spending have a positive impact on economic growth in Turkey. Energy conservation policies should not be applied in Turkey. Industrialization should be supported. At the same time, economic development can be supported by increasing public expenditures. On the contrary, inflation has detrimental effects on economic growth. For this reason, policy makers should ensure price stability by implementing inflation prevention policies.

Keywords: Industrialization, Inflation, Economic Growth, FMOLS and DOLS estimators

**DİN-EKONOMİ İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA
İSLAM'IN DOĞUŞUNDA EKONOMİNİN ROLÜ: KUR'AN-I KERİM ÖRNEĞİ**

Dr. Öğretim Üyesi Arif KORKMAZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

ÖZET

Din-ekonomi arasındaki karşılıklı ilişkiler konusunun sosyoloji ve din sosyolojisi literatüründe ayrıcalıklı bir yeri ve önemi olduğu bilinmektedir. Örneğin, modern sosyolojinin kurucu babaları arasında hem Karl Marx (1818-1883) hem de Max Weber (1864-1920) din-ekonomi ilişkileri üzerinde durmuşlar ve farklı bakış açılarına sahip olsalar da konunun modern sosyoloji tarihinin öncelikli ilgi alanlarının başında yer almasını sağlamışlardır. Öte yandan, medeniyetlerin ve dinlerin ortaya çıkmasında, gelişmesinde ve gerilemesinde düşünsel, coğrafi, siyasal, ekonomik... vb. pek çok faktörün etkili olduğu da bilinen bir gerçektir ve elbette büyük dinlerden biri olan İslamiyet de bu gerçeğin dışında kalan bir istisna değildir. Zira İslam'ın Arap Yarımadası'nda 7. yüzyılda ortaya çıkmasında ve yükselmesinde coğrafi, siyasal, etnik... vb. pek çok bileşen yanında “ekonomi” etkeninin de oldukça hayati bir faktör olduğunu gösteren pek çok tarihsel/olgusal gösterge bulunmaktadır. Örneğin, İslamiyet'in ortaya çıkıp yayılmasında Arap Yarımadası'nın jeopolitik ve ekonomik konumunun, fakirler ve köleler gibi toplumsal sınıflardan yükselen öfke ve baskının ve ayrıca savaşa ve ganimete dayalı rant ekonomisinden beslenen askeri ve siyasal elitlerin/sınıfların başarılı bir şekilde motive ve mobilize edilebilmesinin hayli önemli birer ekonomik etken olduğu göz ardı edilemez tarihsel olgulardır. Öyle ki, İslamiyet'in ortaya çıkıp yayılmasında söz konusu bu ekonomik faktörlerin önem ve rollerinin izlerine bizzat İslam'ın kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'de de rastlanabilmektedir. Örneğin, Kur'an'daki en uzun sürelerden biri “Enfal” yani “Savaş Ganimetleri” adını almıştır. Kur'an'daki en önemli temalardan biri de Müslümanlardan ve gayrimüslimlerden alınan zekat ve fey gibi vergilerdir. Ayrıca Kur'an'da İslam'ın ortaya çıkmasında ekonominin rolüne dair başka pek çok veri daha bulunmaktadır. Bu bildiride İslam'ın doğuşunda ekonominin rolü Kur'an-ı Kerim örnekleme bağlamında analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam, Kur'an, ekonomi, ganimet, zekat.

YARATMA MI? EVRİM Mİ? İNSANIN YARATILIŞI PROBLEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKŞAR
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ÖZET

Bilim ve din ilişkisi açısından en netameli konuların başında evrim ve yaratma fikri üzerindeki tartışmalar yer almaktadır. Bilimsel kanıtların ve ilahi metinlerin insanın kökeni ile ilgili söylemlerinin paradoksal bir durumu içerip içermediğini ortaya koymak büyük bir önem arz etmektedir. Evrim teorisinin Tanrı'ya atıf yapmadan insanın orijini hakkındaki fikirlerinin, dinin öngördüğü yaratma anlayışına uygunluğu bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira ilahi dinlerin ana unsuru her türlü yaratmanın başında tek ve eşsiz bir Tanrı fikrine gönderme yapmalarıdır. Bu itibarla amacımız insanın tarih sahnesine çıkışı ile ilgili söylemlerin evrimsel bir mantık içerisinde algılanması halinde konunun ateizm ile eşleştirilemeyeceğini ortaya koymaktır. Ayrıca Kur'an'da yer alan yaratma ifadelerinin bir süreç içerip içermediğini incelemek ve buradaki mantıksal örgünün evrimdeki aşamalılık ile ilgisini kurmaktır. Son tahlilde amacımız evrime karşı olma fikrinin kendi içerisinde tutarlı olup olmadığını ortaya koymanın yanında bunun ideolojik bir cehalete dayanan refleks mi olduğu sorusuna cevap vermektir. Bu nedenle betimsel nitelikli bu çalışmada doküman taraması yapılarak içerikler değerlendirilecektir. Çalışmanın sınırları da göz önünde bulundurularak Darwin'in konu ile ilgili eseri ve bu eserle ilgili yapılan eski veya modern kaynaklar, ilahi metinler, ilgili felsefe ve kelimeler metinleri incelenecektir. Sonuç olarak ilahi metinlerin ve özelde de Kur'an'ın insanın yaratılışı ile ilgili ifadelerinin bize tam bir yaratma tasviri yapma imkânını veremiyor olduğu anlaşılmıştır. Zira bu metinlerde hem bir yaratma hem de süreç fikri ağır basmaktadır. Aslında evrimi inkârın veya kabulün itikadi bir mesele olmadığını kabul etmek durumundayız. Meselenin bilimsel gerçeklikleri ve dili ile dini söylemlerin üslubunu ayırt etmekle ve çatıştırmadan uzlaştırmakla çözüleceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Yaratma, Evrim, Tevhid, Ayet, Süreç.

**MU'TEZİLE'NİN OLUŞUM SÜRECİNDE KAVRAMSAL OLARAK MEŞŞÂİ
FELSEFESİNİN ETKİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKŞAR
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ÖZET

“Mu'tezile'nin Oluşum Sürecinde Kavramsal Olarak Meşşâî Felsefesinin Etkisi” adlı çalışmamız, İslam kelam düşüncesinin önemli yapıtaşlarından biri olan mutezile mezhebini ortaya çıkaran kavramsal mefhumların Yunan felsefesi çerçevesinde incelenmesini esas almaktadır. Zira yaratma nazariyelerine bağlı araz-cevher fikri, Allah-âlem ilişkisinin ortaya çıkardığı kıdem mevzusu ve insanın fiillerine bağlı olarak ortaya çıkan kader anlayışı gibi önemli mevzularda felsefenin ciddi etkilerinin olduğunu düşünmekteyiz. Mu'tezile mezhebinin hicri II. (m. VIII.) yüzyılın başlarında, büyük günah işleyen kişi hakkında Hâricîler ve Mürcie'nin ileri sürdüğü görüşlere karşı Vâsıl b. Atâ ve Amr b. Ubeyd'in farklı bir teori ortaya koymalarıyla Basra'da zuhur ettiğini söylemek mümkündür. Mu'tezile, diğer din, kültür ve medeniyetlerle karşılaşma ve etkileşim sürecinde fikrî tartışmalarla beslenen, akılcı, özgürlükçü, eleştirel ve sorgulayıcı din söylemini benimseyen ve geliştiren bir zihniyet olarak İslâm düşüncesinde derin izler bırakan bir mezheptir. Buna rağmen son zamanlara kadar ekol hakkında bilgi verecek araştırmaların sayısı fazla değildir. Fakat bazı temel kaynakların ortaya çıkması ve mezhebe ait dokümanların yeniden ele alınmasıyla birlikte Doğu'da ve Batı'da Mu'tezile üzerinde pek çok eser ve makale yayınlanmaya başlamıştır. Ancak bu mezhebin ne zaman doğduğunu, temel doktrinlerinin neler olduğunu, bu fikirlerin hangi süreç ve koşullar dâhilinde teşekkül ettiğini ve İslâm düşüncesine etki ve katkılarının ne olduğunu bir bütün olarak ortaya koymaya gayret eden araştırmalar -özellikle ülkemizde- oldukça az sayıda ve yetersizdir. Mu'tezile kelamının oluşumunda etkili olan faktörlerin daha ziyade Hristiyan, Yahudi ve İran dinleri olduğunu ifade eden kabullerin yanında özellikle De Lacy O'Leary ve Reynold A. Nicholson'ın Yunan felsefesinin etkisini ifade ettiğini görmekteyiz. Dış etkiler göz önüne alındığında kavramsal çerçevede İlk Çağ Yunan düşüncesinin birçok konuda etkisini tespit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Mu'tezile, Felsefe, Kader, Tanrı, Kıdem.

ROMA DİNİNDEKİ ETRÜSK İZLERİ

Öğr. Gör. Dr. Rukiye ÖZTÜRK
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Dinin Romalıların yaşamında önemli bir yeri vardı. Her şeyden önce söylememiz gerekir ki tüm Roma dinini karakterize eden, tanrısal kuvvetlerin ve bizzat tanrıların arzu ve buyruklarına sıkı sıkıya bağlılıktı. Romalılar doğa olaylarının yanında insan, toplum ve devlet yaşamının her anında kendisini gösteren tanrısal kuvvetler düşünmüştür. Başlangıçta doğaüstü güçlerin varlığı günlük hayatın özellikle ev ve kır hayatının içine işlemiştir. Bu doğa üstü güçler ev içerisinde kapıda (Janus), ocakta (Vesta), kilerde (Penates) v.b.'de, kırdan ise tohumlar (Saturnus), sürüler (Faunus), hububat (Ceres) gibi alanlarda etkilerini göstermiştir. İlk Roma toplumunu oluşturacak aileler bir araya geldiği zaman devlet kültürü, aile kültürüne ve aile ritüeline dayandırılmıştır. Ancak henüz tanrısal kuvvetlerin tasvir ve heykelleri yoktu. Dolayısıyla aralarındaki ilişkileri düzenleyen teoloji ve mitolojiye de rastlanılmamaktaydı. Bu konuda ilk önemli yenilik krallık devrinde Etrüsk krallarının girişimleriyle başlamıştır. Arkasından Cumhuriyet Döneminin ilk zamanlarında Magna Graecia Yunanlarının etkisiyle kendisini daha kuvvetli bir şekilde hissettirmiştir. Etrüsk dininin Roma dini üzerine etkisi mitoloji ile sınırlı kalmamıştır.

Etrüsk uygarlığının en iyi bilinen yönlerinden biri olan din onların yaşamında da önemli bir yer tutmakta idi. Bundan dolayı antik kaynaklar onlar için “diğer kavimlerden daha önce dini kurallara ve ibadetlere son derece bağlı ve tanrıya ibadet etme sanatında diğer soyları geride bırakan halk” (*Gens itaque ante omnes alias eo magis dedit a religionibus quo dex celleret arte colendi eas*, Livius, V.1) ya da “doğaüstü inançların yaratıcısı ve anası” (Arnobius, *Adversus Nationes*, VII.26) gibi ifadeler kullanmışlardır.

Etrüskler gelişmiş ölümler kültürü ve öteki dünya inancına sahipti. Etrüskler önemli bir işe kalkışmadan önce tanrıların rızalarını almak istiyorlardı. Bu nedenle kuş uçuşlarını gözlemlemek, kurban hayvanlarının bağırsak ve karaciğerlerinin incelemek gibi yollara başvuruyorlardı. Geliştirdikleri bu kehanet biçimleri de Roma dinini etkilemişti. Bunlardan başka Roma dinindeki *pontifex maximus* ve *flamen* gibi dini görevler de Etrüsk kökenliydi. Bu çalışmada yukarıda kısaca değindiğimiz Etrüsk dininin Roma dini üzerinde bıraktığı izler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Roma dini, Etrüsk dini, Etrüskler

THE EFFECTS OF ETRUSCAN RELIGION ON ROMAN RELIGION

ABSTRACT

Religion occupied an important place in the life of the Romans. First of all we must say that the most remarkable feature of Roman religion was a strict dependence of commands and wishes of divine powers and duties themselves. Romans thought that divine powers manifested themselves in every moment of human, social and political life as well as natural phenomena. The presence of supernatural forces at the beginning had permeated into everyday life,

especially home and country life. These supernatural powers had their effects in the house , in the door (Ianus), in the hearth (Vesta), in the cellar (Penates) etc. and in the fields in seeds (Saturnus), flocks (Faunus) and cereals (Ceres).

When the families of the first Roman society came together, the state cult was based on family cult and family ritual. But there were no depictions and statues of divine forces yet. therefore, theology and mythology that regulate the relationship between them were not encountered. The first important innovation in this regard began with the initiatives of the Etruscan kings during the reign of the kingdom. Then, in the early days of the republic, it felt itself more strongly with the influence of the Greeks of Magna Graecia. The effect of ethrusian religion on roman religion is not limited to mythology.

Religion, one of the best-known aspects of Etruscan civilization, had an important place in their life too. Therefore, for them the ancient sources used expressions such as "the people who are highly committed to religious rules and worship and who left other descendants behind in the art of worshipping God" ” (*Gens itaque ante omnes alias eo magis dedit a religionibus quo dexter celleret arte colendi eas*, Livius, V.1) or "the creator and mother of supernatural forces"(Arnobius, *Adversus Nationes*, VII.26).

Etruscans has an advanced cult of dead and belief of other world. The Etruscans wanted to obtain the consent of the gods before beginning an important task. Therefore, they used to observe the flight of birds and examine the intestines and livers of the sacrificial animals. These forms of prophecy developed also influenced the religion of Rome. In addition, religious duties such as *pontifex maximus* and *flamen* in roman religion were of Etruscan origin. In this study, the traces of the Etruscan religion, which we mentioned briefly above, on the Roman religion will be emphasized.

Key Words: Roman Religion, Etruscan Religion, Etruscans

EDEBİYAT VE SİNEMA BAĞLAMINDA NİZAMETTİN NAZİF'İN BİR MİLLET
UYANIYOR ADLI ESERİNİN İNCELENMESİ

Hakan NAYMAN
Bursa Uludağ Üniversitesi

ÖZET

Okuma yoluyla zihnimizde tasarladıklarımız, filmde ete ve kemiğe bürünen somut hâllerle karşımıza çıkar. Bunun gibi sebepler pek çok edebî eserin sayfalarından perdeye aktarılmasına vesile olur. Görüntünün gücü ve akılda kalıcılığı yadsınamaz bir gerçektir fakat sözcüklerin, insanda yaratacağı hayal dünyası her ne kadar soyut olsa da buna mukâbil zihninde oluşturacağı hayal dünyası, ufuk çizgisi de alabildiğine sınırsızdır. Ayrıca yazar, eserini kurgulamada hayal gücü nispetinde sınırsız bir özgürlüğe sahipken aynı durum film için söz konusu değildir. Çünkü film tek kişinin eseri değildir ve senarist, yapımcı, yönetmen gibi pek çok etkeni içinde barındırır. Eserin başarılı olması için iyi bir tema, konu, olay örgüsü, kişiler kadrosu ve kurgu yeterliyen filmın başarılı olması için bütün bunların hâricinde yönetmen, yapımcı, senarist, görüntü, ışık ve ses yönetimi, kostümler, oyuncuların performansları gibi birçok etken devreye girer. Bunların birisi bile sekteye uğrarsa film başarısız olarak nitelendirilebilir. Bu yüzden edebî esere göre film çok daha bütüncül ve uyumlu bir çalışmayı zorunlu kılar. Bir kişi, eseri okurken yalnızdır ve tüm dikkatiyle eseri okur ancak sinema izleyicisi filmi izlerken aynı anda birçok kişiyle filme odaklanmaya çalışır. Okuyucu istediği zaman okuma eylemini bırakıp istediği zaman devam edebileceken sinemada böyle bir durum mümkün değildir. Eserde geçen bir kısım anlaşılmadığında ya da unutulduğunda tekrar okuma eylemi yapılabilirken sinema için bu durum geçerli değildir.

Filme çekilecek olan eser önce senaryo çalışmalarıyla bir değişim ve dönüşüm geçirir. Sonra ise, sözcükler görüntülere aktarılarak duyu ve algılarda farklılık yaratılır. Buradaki en önemli husus eser ile eserden hareketle uyarlaması yapılarak görüntüye aktarılan filmın birbirinden farklı olabileceğidir. Senaryo, edebî metinden farklı ancak sözcüklerle kurulan bir metindir. Bu yüzden senaryo üzerinde önemle durulmalıdır. Eser, senaryosu yazılıp uyarlaması yapıldıktan sonra başka bir yapıya bürünür. Edebî eserlerden uyarlanan filmlerde bir takım sorunlar ve algılama farklılıkları ortaya çıkar. Eseri filme aktarırken yönetmen, senarist ve yapımcı üçlünün tecrübeli olup olmamaları, eseri okuyup okumamaları, ticarî kaygılarla filmi çekip çekmedikleri durumları sorun olabileceği gibi eserin sinemaya aktarılmasının elverişli olup olmaması da sorun yaratabilir. Yazarların kurdukları dünya sinemaya uyarlanırken elbette değişim ve dönüşümüne uğrar. Çünkü yazarın sözcüklerle kurduğu dünyanın görsel boyuta aktarılırken değişime uğraması gayet normaldir. Sadece yazarın isteklerinin senaryoya yön verdiği bir film, sinemalaşmış bir edebiyat ürünü olacağı gibi, sadece yönetmen, senarist ve yapımcının görüşlerinin yön verdiği film de eserin tahrif edilmesine ve eserle ilgisi olmayan bambaşka bir ürün olmasına sebep olur. Genel olarak edebiyatçıların ve özel olarak da edebî eserin sahibi olan yazarların üzerinde titizlikle durdukları ve önemsedikleri durumsa, karakterlerin ve fikirlerin çarpıtılmaması hususudur. Bu yüzden edebî eserin sahibi diye niteleyebileceğimiz yazar ile filmın sahibi olarak addedebileceğimiz yönetmen arasında iyi bir iletişimin kurulması, ortaya çıkması muhtemel olan ihtilafların önüne geçer. Türk sinema hayatında uyarlamalardan memnun kalan yazarlar olduğu gibi filmi reddeden hatta dava açan yazarlar da vardır. Bazı yazarlar, kendi eserinin senaryosunu da yazar fakat bunun bile bazen işe yaramadığı görülür. Nitekim Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu'nun senaryo biçiminde yazdığı *Bir Millet Uyanıyor* adlı eserinin; genel olarak başarılı ve halk tarafından beğenilen bir film çekmelerine rağmen senarist, yapımcı ve yönetmen üçlüsü tarafından kurgu ve uyarlama işlemi yapılarak filme aktarılırken karakterlerin değiştirildiği ve verilmek istenen asıl mesajların göz ardı edildiği anlaşılr.

Anahtar Kelimeler: Bir Millet Uyanıyor, Edebiyat ve Sinema, Kurgu-Senaryo-Uyarlama, Yazar; Senarist-Yapımcı-Yönetmen.

**KIRMIZI SAÇLI KADIN ADLI ROMANIN TAHLİLİ VE PSİKANALİTİK KURAM
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hakan NAYMAN
Bursa Uludağ Üniversitesi

ÖZET

Kırmızı Saçlı Kadın adlı roman, Orhan Pamuk'un en son yazdığı eseridir. Kitap, 195 sayfa olup 2016 yılının şubat ayında *Yapı Kredi Yayınları* tarafından İstanbul'da basılır. Romanda; 16 yaşında genç bir kuyucu çırağı olan Cem'in, âşık olup kendisinden yaşça çok büyük bir kadınla (32 yaşlarında olan kırmızı saçlı kadınla, Gülcihan'la) yaşadığı gayri resmi ilişki, Cem'in büyüyünce müteahhitlik yaparak zengin oluşu ve gençliğinde yaşadığı gayri resmi ilişkiden doğan çocuğu ile yıllar sonra karşılaşp yaşadığı olaylar anlatılır. Romanın vaka zamanı 1980 darbesi sonrasında başlayıp 2015 yılına kadar uzanır. Anlatım zamanı ise, Ocak-Aralık 2015 tarihleri arasındadır.

Kitap 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm sayfa dokuz ile seksen beşinci sayfalar arasındadır. Bu bölümde ana karakter Cem'in çocukluğu anlatılır. Babasının onları terk edişi ve Cem'in çalışmak zorunda kalışı, kuyu ustası Mahmut Usta ile tanışması, onunla birlikte İstanbul Öngören'de bir fabrika inşaatı için kuyu açmaya çalışması ve ilk âşık olduğu kadın yani kırmızı saçlı kadın anlatılır.

İkinci bölüm sayfa seksen dokuz ile yüz yetmiş birinci sayfalar arasındadır. Bu bölümde Cem artık büyümüştür. Üniversite okumuş, çok başarılı bir öğrencilik geçirerek jeoloji mühendisi olmuştur. Evliliği, işlerini büyütmesi, ülke ve dünya çapında inşaat sektöründe tanınır hâle gelmesi, çocuklarının olmayışı ve buna çare bulmak için çeşitli ülkelerde doktora gidişleri, Cem'in geçmiş yaşantısının hiç beklenmedik bir zamanda karşısına çıkarak bütün hayatını alt üst etmesi ve Cem'in acı akıbeti ele alınır.

Üçüncü bölüm sayfa yüz yetmiş beş ile yüz doksan beşinci sayfalar arasındadır ve bu bölüm kırmızı saçlı kadın başlığını taşır. İlk iki bölümde anlatıcı Cem gibi görünürken bu bölümde anlatıcının aslında kırmızı saçlı kadın olduğu anlaşılır. Onun ağzından aslında neler olduğu, görünenlerin arkasındaki gerçeklerin ortaya çıkışı, Cem'in ve kendisinin nasıl bu hâle geldikleri anlatılır.

Eser, Cem'in ağzından anlatılıyormuş gibi görünse de romanın üçüncü bölümünde anlatıcının kırmızı saçlı kadın olduğu anlaşılır. Anlatıcı, romana ismini veren kişidir. Okuyucu her şeyi kahramanın gözünden görüp onun anlattığı kadarını bildiği için eserin kahraman bakış açısı ile kaleme alındığı söylenebilir. Bu bakış açısında birinci ağızdan anlatım söz konusudur. Eserde olaylar tek bir zincir hâlinde nakledilir. Cem, merkezî karakterdir ve onun belirli bir zaman içinde sürdürdüğü yaşayış tarzı hikâye edilir. Olaylar Cem'in etrafında döner Birbirine zincirleme bağlanmış metnin halkaları tek bir olayın parçaları durumunda olduğu için romanda birinci tip vaka tipi ve birinci tip vaka tertibi olduğu söylenebilir.

Roman, kurmaca esasına dayalı bir tür olduğu için yazar; yaratma ve yeniden inşa etme süreçleriyle mevcut bilgiyi değiştirerek yeniden kurgular. Bu noktada sanatçının psikolojisi ve dünya görüşü doğrultusunda bilgi, yeniden şekillenerek yeni bir boyuta ulaşır. Tam da bu noktada psikanalitik kuramın ilkelerinden biri olan yazarın bilinçaltı devreye girer.

Yazar, birey olabilmek için babayı öldürmek gerektiği ana fikrini romanın değişik yerlerinde başkahramanı Cem aracılığıyla bizzat söyler. Bunu söylerken Doğu toplumlarında çok önemli yer tutan özelde baba ve genelde aile kavramlarını yıkması gerekmektedir. Nitekim yazar romanında, başkahramanının özgür bir birey olmasını sağlamak için anne ve babasının ayrılığını tasarlar. Doğu'nun efsanesi olan ve Firdevsi'nin Şehnâmesi'nden alınan Rüstem ve Sührab ile; Batı'nın efsanesi olan ve Yunan Mitolojisi'nden alınan Sophokles'in Kral

Oidipusu'ndan yararlanarak fikirlerini temellendirir. Yazarın bu hususta eserinin başkahramanı olan Cem aracılığıyla söylediği birey ve modern olma fikri şöyledir: *“O zamanlar ‘ben, beni kimse görmediği zaman en çok kendim oluyorum’ diye düşünürdüm. Yeni keşfediyorum bu düşünceyi. Kimse sizi gözlemiyorsa, içindeki gizli ikinci kişi dışarı çıkıp dilediği şeyleri yapabilir. Yakınlarda bir babanız varsa ve sizi görüyorsa içindeki kişi içinde saklanır.”*¹

Anahtar Kelimeler: Kırmızı Saçlı Kadın, Roman Tahlili, Psikanalitik Kuram.

¹ Orhan PAMUK, “Kırmızı Saçlı Kadın”, YKY, İstanbul, Şubat 2016, s. 52.

GELENEK VE MODERNİZMİN KAVŞAĞINDA ÇARŞININ YENİDEN İCADI: GAZİANTEP ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet AVCI
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Kent kavramının tanımlanmasında ticarî mekânlarının önemli bir yeri vardır. Tarihî kentlerin dikkat çeken yanlarından birisi alışveriş yapılacak mekânların, kültürel hayatla uyumlu biçiminde tasarlanmasıdır. Bu mekânlar, alışveriş yapılan yerler olmakla birlikte kültürel bir mekân olma özelliğini de taşır. Geleneksel çarşı, sosyo-ekonomik hayat içerisinde insanların zaman geçirdikleri, sosyal bağlar geliştirdikleri yerdir. Süreç içerisinde ekonomik yapıda meydana gelen değişimler, özellikle kent hayatı içerisinde üretim tüketim ilişkilerini de etkilemiştir. Buna bağlı olarak modern kent hayatında ortaya çıkan yeni yaşam alanları, kültürel yapıda da değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Geleneksel şehir hayatında, geleneksel kültür ve mekân arasında uyumlu bir ilişki görülmekteyken, yeni kent yaşamında mekânın kültürel yaşam biçimlerini dönüştürdüğü ve yeniden belirlediği görülür. Dolayısıyla mekân kültür arasındaki uyumlu birliktelik yerini çelişik durumlara bırakır. Gaziantep'te AVM'lerin açılmaya başlamasıyla birlikte geleneksel çarşı eski cazibesini kaybetmiştir. Bu durum için pek çok neden sıralanabilir. Yeni açılan AVM'lerin farklı mekân olması, ürün çeşitliliği ve bunları sunum biçimi bu nedenler arasında sayılabilir. Öte yandan Gaziantep'teki geleneksel çarşı ve sokakların atıl vaziyetteki halinin de insanların yeni ve temiz bir mekân olarak AVM'lere olan ilgisini yoğunlaştırdığı söylenilebilir. Ancak, AVM'lerin mimari ve ürün pazarlama anlayışıyla geleneksel kültür arasındaki uyumsuzluk, AVM'lere alternatif alanlar arayışı sonucunu doğurmuştur. Bu noktada Gaziantep'te geleneksel sokakların, caddelerin ve geleneksel alışveriş mekânlarının restore edilmesi bu arayışa cevap vermiştir. Zira bu mekânlar tarihsel olarak geleneksel halk kültürünün ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca kültür turizmindeki canlanma da geleneksel çarşının yeniden icadına katkıda bulunmuştur. Bildiride Gaziantep örneğinden hareketle bedesten, çarşı ve pazarlar ile son dönem sosyo-ekonomik hayatın ilgi gören mekânları olarak AVM'ler, mekân ve kültür ilişkisi bağlamında incelenecektir. Kültürün yaşam alanı olarak mekânın, üretim ve tüketim alışkanlıklarına etkisi değerlendirilecektir. Mekân ve kültür ilişkisi bağlamında kültürel mekânların yanında modern mekânların kültürel yapıya uygun tasarımının mümkün olup olmayacağı tartışılacaktır. Sonuçta mekânın kültürel yaşam biçimlerine ve kültürel aktarım süreçlerine etkisi, geleneksel ve modern alışveriş mekânlarından hareketle belirlenmeye çalışılacaktır. Geleneğin yeniden icadı gibi, Gaziantep örneğinde geleneksel alışveriş mekânlarının da yeniden keşfi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Alışveriş, kültürel mekân, geleneğin icadı, kentleşme, kültür turizmi.

THE REINVENTION OF THE BAZAAR AT THE JUNCTION OF TRADITION AND MODERNISM: THE EXAMPLE OF GAZİANTEP

Commercial spaces have an important place in defining the concept of city. One of the striking aspects of historical cities is the design of shopping spaces in harmony with cultural life. Although these places are shopping places, they are also a cultural place. Traditional bazaar is the place where people spend time and develop social ties in socio-economic life. Changes in the economic structure during the process also affected the relations of production and consumption, especially in urban life. Accordingly, new living spaces that emerged in modern

urban life brought about changes in the cultural structure. While there is a harmonious relationship between traditional culture and space in traditional city life, it is seen that space transforms and redefines cultural life styles in the new city life. Therefore, the harmonious association between space and culture leaves its place to contradictory situations. With the opening of shopping malls in Gaziantep, the traditional bazaar has lost its old charm. There are many reasons for this. Among these reasons, the fact that newly opened shopping malls have different spaces, product variety and presentation style. On the other hand, it can be said that the traditional bazaar and the idle state of the streets in Gaziantep intensified the interest of people in shopping malls as a new and clean place. However, the mismatch between the shopping malls' understanding of architecture and product marketing and traditional culture has led to the search for alternative spaces for shopping malls. At this point, the restoration of traditional streets, streets and traditional shopping places in Gaziantep answered this quest. Because these spaces have been historically designed to meet the needs of traditional folk culture. In addition, the revival in cultural tourism contributed to the reinvention of the traditional bazaar. In this paper, shopping malls, which are of interest in the socio-economic life of the last period, will be examined in the context of the relationship between space and culture. The impact of space as a living space of culture on production and consumption habits will be evaluated. In the context of the relationship between space and culture, it will be discussed whether it is possible to design modern spaces in accordance with the cultural structure as well as cultural spaces. As a result, the effects of space on cultural life styles and cultural transfer processes will be tried to be determined from traditional and modern shopping spaces. Like the reinvention of tradition, the rediscovery of traditional shopping spaces will be considered in the case of Gaziantep.

Keywords: Shopping, cultural space, invention of tradition, urbanization, cultural tourism.

**MEDYADA KÜLTÜREL MEKÂN TASARIMI, ÜÇ ÖRNEK:
“KURLAR VADİSİ”, “SÜPER BABA”, “EKMEK TEKNESİ”**

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet Avcı
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

İnsanın geçmişten bugüne bütün eylemleri belirli zamana ve mekâna bağılı olarak ortaya çıkmıştır. Kültür, bu eylemler bütünü olarak ifade edilebilir. Kültürün erken dönem bilimsel çalışmalardaki bütün tanımlamalarında coğrafyaya, yani bir yere bağıllığa işaret edilir. Tarihsel süreçte, insanın belirli bir coğrafya üzerinde, o coğrafyanın imkân ve sınırlılıkları çerçevesinde ürettikleri, kültür ve medeniyet biçimlerini ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte kültürün sözlü, yazılı ve elektronik kültür şeklinde tanımlanan üç ortamı gelişmiştir. Sözlü kültür ortamında insan, belleğe dayalı kayıt sistemini kullanmıştır. Yazının kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, geçmiş ve şimdinin yazılı kültürde yeniden yorumlandığı anlaşılmaktadır. Elektronik kültür ortamında, söz ve yazıyla kayıt altına alınan kültür içerikleri, yeni kültürel çağda aktarım ve yeniden üretim sürecine girdi. Görsel medyanın etkililiği fark edilince bu aktarım süreci daha da hızlandı. Sinema ve televizyon yeniden yaratım ve aktarım ortamı olarak önemli işlevler üstlenmiştir. Türkiye bağlamında bakılınca, öncelikle Yeşilçam sineması döneminde, daha sonra da çok kanallı aşamaya geçildiğinde televizyon dizilerinin senaryo metinleri bu çerçevede okunabilir. Toplumun kültürel belleğinde var olan anlatılar, tarihi olaylar, kahramanlar, fıkra tipleri, mekânlar gibi pek çok örnek senaryoya aktarılmıştır. Bu durum, sözel bellekteki kültür varlığının, yazılı kültürün ölçekleriyle yeniden yorumlanmasına benzerdir. Ancak, sinema ve televizyon kayıt sistemi olarak anlatıyı, ses, görüntü ve renk unsurlarıyla birleştirir. Dolayısıyla yazıda dondurulmuş olan anlatı, mekân ve kahraman, sözlü kültür ortamındakine benzer şekilde aksiyon kazanır. Bu hareketliliğin medyadaki izlenme oranı, yeni kültür çağının da gündemini belirler. Yeni kültür ortamı içerisinde mekân da yeniden yorumlanır. Bu şekilde kültürel bellekten faydalanılarak anlatının kültürel zemini pekiştirilmiş olur. Öte yandan bu senaryo metinlerinde, mevcut kültürel mekânlara yeni anlamlar yüklenerek mekânın yeniden üretildiği söylenebilir. Ayrıca dizi senaryolarında anlatının içeriğine bağılı olarak yeni kültürel mekân tasarımı da yapılır. Bu mekân, bir ev, iş yeri veya mahalle olabilir. Tasarlanan bu yeni mekân kültürel mekâna dönüşür ve dizi bittikten sonra da izleyicinin dünyasında anlamlarını sürdürür. Bu bildiride televizyon dizilerinde mekân tasarımı, Kurtlar Vadisi, Süper Baba ve Ekmek Teknesi dizileri çerçevesinde ele alınıp incelenerek yorumlanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel bellek, mekân, medya kültürü, televizyon, tasarım.

**CULTURAL SPACE DESIGN IN THE MEDIA, THREE EXAMPLES:
“KURLAR VADİSİ”, “SÜPER BABA”, “EKMEK TEKNESİ”**

All actions of man from past to present have emerged depending on time and place. Culture can be expressed as a whole of these actions. In all the definitions of culture in the early scientific studies, the commitment to geography, that is, to a place, is pointed out. In the historical process, it has revealed the forms of culture and civilization that man has produced on a particular geography within the framework of the possibilities and limitations of that geography. In this process, three environments of culture defined as oral, written and electronic culture have developed. In the oral culture environment, the human used the memory-based recording system. With the introduction of writing, it is understood that the past and present are reinterpreted in written culture. The contents of the culture, which were recorded with words and writing in electronic culture, entered into the process of transference and reproduction in the new cultural age. When the effectiveness of visual media was realized, this transfer process

accelerated. Cinema and television have assumed important functions as a medium of recreation and transfer. Viewed in the context of Turkey, during the first Yeşilçam, then the scenario text of multi-channel television series when switching to stage read in this context. The narratives existing in the cultural memory of the society, historical events, heroes, types of jokes, places have been transferred to many example scenarios. This is similar to the reinterpretation of the existence of culture in verbal memory with the scales of written culture. However, as a cinema and television recording system, it combines narrative with elements of sound, image and color. Therefore, the narrative, space and hero, frozen in the article, gains action similar to that in the oral culture environment. The ratio of this activity in the media determines the agenda of the new cultural age. Space is reinterpreted in the new cultural environment. In this way, the cultural basis of the narrative is reinforced by making use of cultural memory. On the other hand, it can be said in these script texts that space is reproduced by adding new meanings to existing cultural spaces. In addition, new cultural space design is made in series scenarios depending on the content of the narrative. This place can be a home, a business or a neighborhood. This new space designed becomes a cultural space and continues its meaning in the world of the audience after the series ends. In this paper, space design in television series will be examined and interpreted within the framework of the Kurtlar Vadisi, Süper Baba and Ekmek Teknesi series.

Keywords: Cultural memory, space, media culture, television, design.

**MEVLANA HALİD-İ BAĞDADI'NİN HALİFELERİNDEN ŞEYH ALİ SEPTİ VE PALU
ÇEVRESİNDE İLİM İRŞAD FAALİYETLERİ**

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şirin AYIŞ
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Ali Septi, 1777 yılında Diyarbakır İline bağlı Bismil İlçesinin Çıhlısütün (Kırkdirek) köyünde dünyaya geldi. İlk tahsilini babasının yanında yaptı. Daha sonra Diyarbakır'a giderek oranın tanınmış âlimlerinden ders görüp icazet aldı. Mevlana Halid-i Bağdadi, Hindistan dönüşü Diyarbakır'a uğrayıp kendisine misafir oldu ve Şam halkının irşadında kendisine yardımcı olmasının, Abdullah Dehlevî'nin talebi olduğunu söyledi. Bunun üzerine Mevlana Halid ile birlikte Şam'a gitti. Vefatına kadar Mevlana Halid-i Bağdadinin yanında kaldı. Şeyhinin vefatından sonra, onun vasiyeti üzerine, irşad amacıyla bu günkü Elazığ İli Palu ilçesine geldi. Ömrünün sonuna kadar bu bölgede ilim ve irşad faaliyetlerinde bulunan Ali Sebtî, 1870 yılında Palu'da vefat etti Şeyh Ali Sebtî, Palu'ya yerleştikten sonra, evvela orada bulunan İbلاشیye medresenin başına geçti ve talebe okuttu. Daha sonra da medresenin yanına bir de tekke inşa ederek kurduğu sohbet halkaları ile halkı irşada başladı. Bu şekilde kısa bir zaman içerisinde pek çok kişi kendisinden hem ilim öğrendi, hem de sohbetlerinden istifade edip manevi feyiz aldı. Şeyh Ali Sebtî, Palu'da medrese ve tekke sistemini kurduktan sonra, Palu'da başlattığı ilim ve irşad faaliyetlerini, Bingöl, Elazığ, Diyarbakır, Muş ve Erzurum gibi yerlere de taşımaya çalıştı. Bu vesile ile ismi sayılan yerlere pek çok seyahatler yaptı. Buralarda tanıştığı ailelerin de katkıları ile Nakşli-Halidi tarikat geleneğinin bu bölgelerde yayılmasını sağladı. Bu bildiride, Şeyh Ali Sebtî'nin hayatı, halifeleri ve Palu çevresinde yapmış olduğu ilim-irşad faaliyetleri ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Ali Sebtî, Halidiyye, İlim-İrşad

**EZHER'DE BİR HALVETİ ŞEYHİ: MUHAMMED BİN SALİM EL HİFNİ VE
HİFNİYYE TARİKATI**

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şirin AYIŞ
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Muhammed b. Salim el-Hıfnî, (1101/1690) yılında Mısır'ın Bilbîs şehrinin Hafnâ köyünde doğdu. Dönemin önemli âlimlerinden ilim tahsil ederek icazet aldı. Şafîî fıkıhı başta olmak üzere Usûl-i Fıkıh, Tefsir, Hadis, Kelâm, Mantık, Nahiv ve Aruz gibi ilim dallarında geniş bir bilgi ve birikime sahip olan Hıfnî, Ezher'de ders okutmaya başladı. O dönemde Kahire'ye gelen Halvetiyye Tarikatı Şeyhi Mustafa Kemâleddin el-Bekrî ile tanışıp tasavvuf yoluna intisab etti. Mustafa el-Bekrî bir ara seyahat maksadıyla Kûdüs'e gidince o da Kûdüs'e gitti. Bir süre Kûdüs'te kaldıktan sonra tekrar Kahire'ye döndü ve yeniden ders vermeye ve kendisine gelen insanları irşad etmeye başladı. Hıfnî, hem zahirî hem de batinî ilimlerde fevkalade derinleşmiş bir zattı. Şafii mezhebinde gelmesi gereken en üst mertebeye gelmişti. Amelde kendisine ittiba edilmesi hususunda da hususi bir yeri vardı. İnsanlar ilmî konularda kendisine danışıyorlar ve ona intisab etmekten gurur duyuyorlardı. Namı, hem doğuda, hem de batıda yayıldı. Hadis ilmi ile uğraşan herkes ona uğruyordu. Halvetiyye tarikatı onun vesilesiyle geniş bir alana yayıldı. Gerçekten o, şariat ile hakikati nefsinde cemetmiş büyük bir şeyh idi. Hıfnî, 1171/1758 tarihinde Ezher şeyhliğine getirildi. Daha sonra 1179/1766 yılında Hacca gitti. Hac dönüşü 1181/1767 tarihinde de Kahire'de vefat etti. Cenaze namazı Pazar günü Ezher camiinde büyük bir topluluk tarafından kılındıktan sonra Karafe mezarlığına defnedildi. Hıfnî'nin tarikat silsilesi, Mustafa Kemâleddin el-Bekrî vasıtasıyla Karabaş-ı Velî ve oradan Şâbân-ı Velî'ye ulaşır. Hayatta iken tasavvuf alanında önemli eserler yazdı ve pek çok halife yetiştirdi. Onun yetiştirdiği halifeler sayesinde tarikat Mağrib diyarına kadar ulaştı. Vefatından sonra Hıfnîyye tarikatı Derdîriyye, Ezheriyye, Rahmânîyye ve Ticânîyye olmak üzere dört kola ayrıldı. Bu bildiride, Muhammed b. Salim el-Hıfnî'nin hayatı, eserleri, halifeleri ve Hıfnîyye tarikatı ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Ezher, Halvetiyye, Hıfnî.

MALATYA YÖRESİNE AİT KİLLİ TOPRAK İLE LİF KATKILI PİŞMEMİŞ
TUĞLANIN MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Dr.Öğretim Üyesi Yaşar AYAZ

İnönü Üniversitesi

Mehmet BERKGİL

ÖZET

Piştirilmemiş tuğla gibi olan kerpiç'te samanın toprağa katkı olarak katılıp suyla yoğrulduktan sonra kalıplanıp güneşte kurutulması ile üretilen yapı malzemesidir. Kerpiç basit yöntemlerle üretilmektedir. Basit yöntemlerle üretilmesi maliyeti de düşürmektedir. Doğal malzemelerden üretimi gerçekleştirilen kerpiç doğaya zararlı madde içermemektedir. Isı yalıtımı özelliği de oldukça iyidir. Suyu karşı dayanımının zayıf olması ise kerpice en büyük dezavantajdır. Bu çalışmada Malatya'da tuğla üretimi yapan bir tuğla fabrikasında tuğla üretiminde kullanılan killi toprak ile boyları 6 mm ve 12 mm olan kırılmış cam elyaf kullanılmıştır. Killi toprağa ağırlıkça % 0(katkısız), % 0,5 , % 1 ve % 1,5 oranlarında kırılmış cam elyaf katılarak pişmemiş harman tuğla üretimi yapılmıştır. Üretilen bu örneklerin basınç dayanımlarına, hacimsel değişimlere ve birim hacim ağırlıkları hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucu kullanılan katkı miktarı % 0,5 ve % 1' lik katkılarda numunelerin basınç dayanımlarının arttığı görülmüştür. % 1,5 katkılı numunelerinin basınç dayanımlarının ise % 1 katkılı numunelerin basınç dayanımlarından düşük olduğu görülmüştür. Kırılmış cam elyaf miktarının sabit fakat boyunun artması ise basınç dayanımını arttırmıştır. Katkı oranının artması ile hacim kaybı ve birim hacim ağırlık azalmıştır. Kırılmış cam elyafı miktarının sabit fakat boyunun artması ile hacim kaybının ve birim hacim ağırlığının azaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kırılmış Cam Elyaf, Killi Toprak, Tuğla

KARAÇALI (*Paliurus spina christi*) FARKLI ÇÖZGEN VE EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİYLE HAZIRLANMIŞ EKSTRELERİNDE LC-MS/MS İLE FENOLİK BİLEŞİK MİKTARLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Kasım TAKIM
Harran Üniversitesi

ÖZET

Tıbbi bitkilerin ve bu bitkilere ait fenoliklerin ve uçucu yağların saf ve özellikle ana etken maddelerinin elde edilip değerlendirilmesi hem bilimsel hem de ekonomik yönden oldukça önemlidir. Bu çalışmada, halk arasında antidiyareik, diüretik ve romatizmaya karşı kullanılan *Paliurus spina-christi* (PSC) bitkisi incelenmiştir. Çalışmada ekstraksiyon yöntemleri ve çözgen farklılığının, PSC' de fenolik bileşen karakterizasyonuna etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Fenolik asitler genellikle bitkilerde serbest, esterleşmiş veya glikosile edilmiş formda bulunur. Asidik ve alkali hidroliz, fenoliklerin bitkilerden izole edilmesinde kullanılır ve fenoliklerin ekstraksiyon sırasındaki stabilitesi için önemlidir. Farklı çözücüler kullanılarak yapılan fenolik bileşik karakterizasyonunda farklı sonuçlara elde edilebilmektedir.

Fenolik bileşiklerin karakterizasyonu için; Harran Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarları' nda, 25 fenolik bileşiklik bir metot geliştirilmiş ve PSC için kullanılmıştır. Ekstraksiyon yöntemi olarak; infüzyon ve hidrolizasyon metodu, çözgen olarak; metanol, su ve etanol/su (1/1) olmak üzere 4 farklı çözücü kullanılmıştır. PSC'de 21 fenolik bileşenin var olduğu tespit edilmiştir. PSC'nin major fenolik bileşiklerinin; Kateşin Hidrat, Kuersetin, Vanilik asit ve 4-Hidroksi sinamik asit olduğu sonucuna varılmıştır. PSC fenolik içeriğinin, çeşitlilik ve miktar açısından zengin olduğu görülmüştür. Uyguladığımız yöntemle göre; genel olarak en iyi çözgenin; su ve en ideal ekstraksiyon yönteminin ise; hidrolizasyon olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak farklı ekstraksiyon işlemi ve farklı çözgen kullanımının PSC'de fitokimyasal içerik üzerine oldukça önemli etkilerinin olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kudüs Dikeni, Fitokimyasal analiz, Fenolik, LC-MS/MS, Kateşin

**COMPARISON OF QUANTITIES OF LC-MS / MS AND PHENOLIC COMPOUNDS
IN JERUSALEM THORN (*Paliurus spina christi*) EXTRACTS PREPARED BY
DIFFERENT SOLVENT AND EXTRACTION METHODS**

ABSTRACT

It is very important to obtain and evaluate the pure and especially the main active substances of the phenolics of medicinal plants, both scientifically and economically. In this study, *Paliurus spina-christi* (PSC) plant, which is used against antidiarrheic, diuretic and rheumatism among the people, was investigated. The aim of this study was to investigate the effect of extraction method and solvent difference on phenolic component characterization in PSC. Phenolic acids; generally present in plants in free, esterified or glycosylated form. Acidic and alkali hydrolysis is used to isolate phenolics from plants and is important for the stability of phenolics during extraction. In the characterization of phenolic compounds made using different solvents, different results can be obtained.

For characterization of phenolic compounds; At Harran University Central Research Laboratories, a method of 25 phenolic compounds was developed and used for PSC. As extraction method; infusion and hydrolization method, as solvent; methanol, water and ethanol / water (1/1). There were 21 phenolic compounds in PSC. Major phenolic compounds of PSC; Catechin Hydrate, Quercetin, Vanylic acid and 4-Hydroxy cinnamic acid. The phenolic content of PSC was found to be rich in variety and quantity. According to our method; generally the best solvent; water and the most ideal extraction method; hydrolization.

As a result, it was found that different extraction process and different solvent use had significant effects on phytochemical content in PSC.

Keywords: Jerusalem Thorn, Phytochemical analysis, Phenolic, LC-MS / MS, Catechin

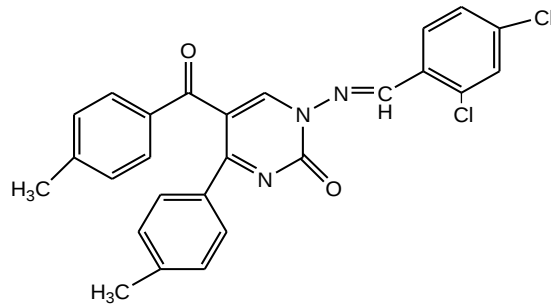
(E)-1-(2,4-DİKLOROBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİL BENZOİL)-4-p-TOLİL PİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZ VE HOMO-LUMO ÇALIŞMALARI

Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK
Erciyes Üniversitesi

Öğretim Görevlisi Dr. Güzin ASLAN
Erciyes Üniversitesi

ÖZET

Yeni bileşik (E)-1-(2,4-diklorobenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-p-tolilpirimidin-2(1H)-on (**ZG2**), 1-amino-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2(1H)-on ve 2,4-dikloro benzaldehitin reaksiyonunda elde edildi. Başlangıç maddesinin etil alkolde çözeltisi hazırlandı. Geri soğutucu altında kaynatılmaya başlandı. Ayrıca 2,4-dikloro benzaldehitin yine etil alkol içerisindeki çözeltisi hazırlanarak kaynamakta olan çözeltiye damla damla ilave edildi. Reaksiyon karışımı p-toluen sülfonik asit katalizörlüğünde 3 saat kaynatıldı. Reaksiyonun ilerleyişi ince tabaka kromatografisi ile takip edildi. Kromatogram sonuçlarından başlangıç maddelerinin tamamen reaksiyona girdiği anlaşıncaya reaksiyona son verildi. Bir süre daha karıştırılan çözeltinin çözücüsü rotavapordan uzaklaştırıldı. Üzerine ortamda bulunabilecek kirlilik kalıntıları için dietil eter ilave edildi. **ZG2** ve dietil eter karışımı bir gün oda sıcaklığında karıştırıldı. **ZG2** Gouch krozesi ile süzüldü. İki defa soğuk etil alkol ile yıkandı. Süzülen madde etil alkolden iki kez kristallendirildi. Beyaz pamuk formunda saf madde elde edildi. Tanısı ¹H NMR, ¹³C NMR ve FT-IR çalışmaları ile yapıldı. Gaussian programı yardımı ile maddenin DFT 6.311 setinde optimizasyonu yapıldı. Daha sonra HOMO-LUMO değerleri tespit edildi. HOMO-LUMO değerleri sentezlenen maddenin kimyasal aktivitesini tespit etmek için kullanılır. Şekil 1 de **ZG2** maddesinin formülü yer almaktadır.

Şekil 1. (E)-1-(2,4-Diklorobenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-p-tolilpirimidin-2(1H)-on

Anahtar Kelimeler: Sentez, HOMO-LUMO, Pirimidin Halkası.

(E)-1-(2,4-DICHLOROBENZYLIDENEAMINO)-5-(4-METHYLBENZOYL)-4-P-TOLYLPYRIMIDIN-2(1H)-ONE SYNTHESIS and HOMO-LUMO STUDIES

ABSTRACT

(E)-1-(4-Chlorobenzylideneamino)-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidine-2(1H)-one (**ZG2**) was synthesized from the reaction of 1-amino-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2 (1H)-one (as a starting material) with 2,4-dichloro benzaldehyde. 1-Amino-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2(1H)-one (as a starting material) was dissolved in ethyl alcohol and was added dropwise a solution of 2,4-dichloro benzaldehyde in ethyl alcohol. Then, the reaction mixtures were refluxed in the presence of *p*-toluene sulfonic acid as catalyst for 3 hours. The progress of the reaction was monitored by TLC. The solvent was evaporated. Diethylether was added to the material. It was stirred in the cold for one day by addition of diethyl ether. The filtrate was crystallized twice from ethyl alcohol. Pure material was obtained in the form of white cotton. Diagnosis was made by ^1H NMR, ^{13}C NMR and FT-IR studies. **ZG2** was optimized with Gaussian Programme. HOMO-LUMO studies was done. Figure 1 shows the formula of the substance **ZG2**.

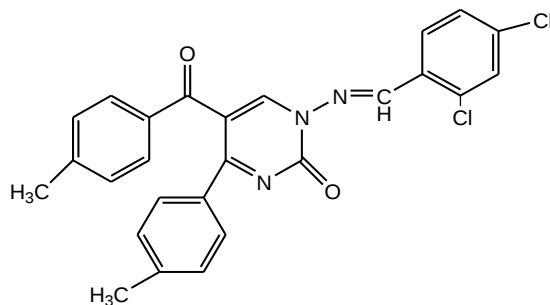

Figure 1. (E)-1-(4-Chlorobenzylideneamino)-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2(1H)-one

Anahtar Kelimeler: Synthesis, Pyrimidine Ring, HOMO-LUMO.

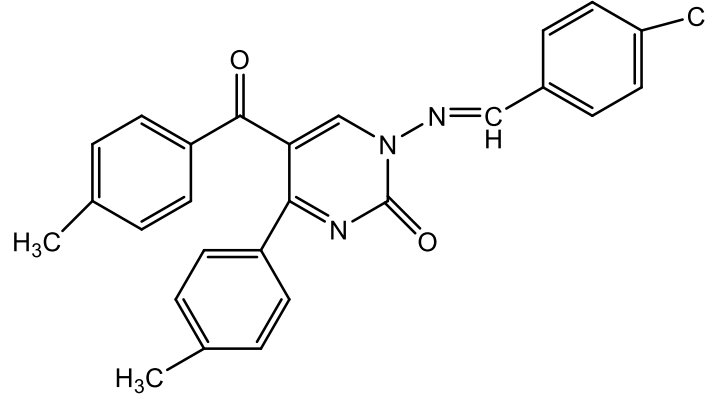
(E)-1-(4-Klorobenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-*p*-
Tolilpirimidin-2(1*H*)-on Sentez ve Karakterizasyonu

Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK
Erciyes Üniversitesi

Öğretim Görevlisi Dr. Güzin ASLAN
Erciyes Üniversitesi

ÖZET

(E)-1-(4-Klorobenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-*p*-tolilpirimidin-2(1*H*)-on (**ZG1**) isimli kimyasal madde 1-amino-5-(4-metilbenzoil)-4-*p*-tolilpirimidin-2(1*H*)-on başlangıç maddesi ve *p*-klor benzaldehitin reaksiyonundan sentezlendi. Etil alkol içerisinde çözölen 1-aminopirimidin-2-on bir süre karıştırıldıktan sonra, içerisinde damla damla *p*-klor benzaldehitin etil alkoldeki çözöltisi ilave edildi. Reaksiyonun ilerleyişi ince tabaka kromatografisi ile takip edildi. 3 Saat sonunda başlangıç maddelerinin tamamen bittiği tespit edildi. 15 dakika daha kaynatılan maddenin çözöcüsü rotavapordan atıldı. Üzerine oluşabilecek kirlilikleri ve başlangıç maddesi kalıntılarını çözömek için dietil eter ilave edildi. **ZG1** ve dietil eter karışımı bir gün soğukta karıştırıldı. Yeni madde Gouch krozesi ile süzöldü. İki defa soğuk etil alkol ile yıkandı. Süzölen madde etil alkolden iki kez kristallendirildi. Beyaz pamuk formunda saf madde elde edildi. Tanısı ¹H NMR, ¹³C NMR ve FT-IR çalışmaları ile yapıldı. Şekil 1 de **ZG1** maddesinin formülü yer almaktadır.

Şekil 1. (E)-1-(4-Klorobenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-*p*-tolilpirimidin-2(1*H*)-on

Anahtar Kelimeler: Sentez, Pirimidin Halkası, Aldehit, Schiff Bazı

(E)-1-(4-CHLOROBENZYLIDENEAMINO)-5-(4-METHYLBENZOYL)-4-*p*-
TOLYLPYRIMIDIN-2(1*H*)-ONE SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION

ABSTRACT

(E)-1-(4-Chlorobenzylideneamino)-5-(4-methylbenzoyl)-4-*p*-tolylpyrimidine-2(1*H*)-one (**ZG1**) was synthesized from the reaction of 1-amino-5-(4-methylbenzoyl)-4-*p*-tolylpyrimidin-2(1*H*)-one (as a starting material) and *p*-chloro benzaldehyde. After stirring for a while starting material (dissolved in ethyl alcohol) was added dropwise a solution of *p*-chlorobenzaldehyde in ethyl alcohol. The mixtures was boiled for 3 hours. The progress of the reaction was monitored by TLC. The solvent was evaporated. Then, the residue was treated with dry diethyl ether. It was stirred in the cold for one day by addition of diethyl ether. The filtrate was crystallized twice from ethyl alcohol. Pure material was obtained in the form of white cotton. Diagnosis was made by ^1H NMR, ^{13}C NMR and FT-IR studies. Figure 1 shows the formula of the substance **ZG1**.

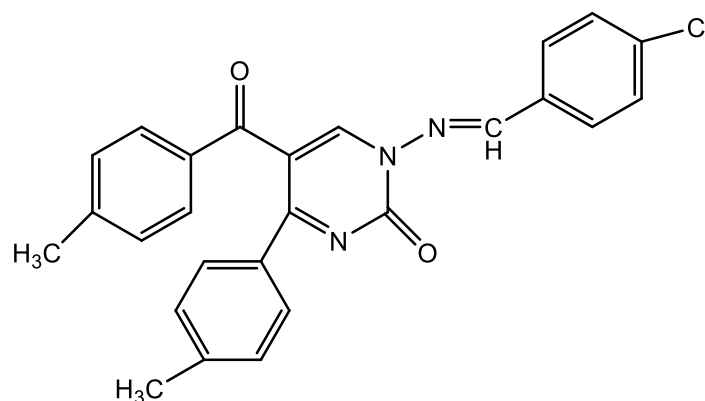

Figure 1. (E)-1-(4-Chlorobenzylideneamino)-5-(4-methylbenzoyl)-4-*p*-tolylpyrimidin-2(1*H*)-one

Anahtar Kelimeler: Synthesis, Pyrimidine Ring, Aldehyde, Schiff Bases.

(E)-1-(3-BROMBENZİLİDENAMİNO)-5-(4-METİLBENZOİL)-4-P-
TOLİLPİRİMİDİN-2(1H)-ON SENTEZİ VE ESP MAP HARİTASI

Öğretim Görevlisi Dr. Güzin ASLAN
Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Zülbiye KÖKBUDAK
Erciyes Üniversitesi

ÖZET

(E)-1-(3-Brombenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-p-tolilpirimidin-2(1H)-on (ZG3) bileşiğini sentezlemek için, 1-amino-5-(4-metilbenzoil)-4-p-tolilpirimidin-2(1H)-on (1) başlangıç maddesi etil alkolde çözüldü. Geri soğutucu altında kaynatıldı. Ayrıca 3-brom benzaldehitin yine etil alkol içerisindeki çözeltisi hazırlanarak, kaynamakta olan çözeltiye damla damla ilave edildi. p-Toluen sülfonik asit, katalizör olarak ilave edildi. Çözelti 2 saat magnetik karıştırıcı üzerinde kaynatıldı. Soğutulan çözelti bir gün süre ile oda sıcaklığında karıştırılmaya devam edildi. Reaksiyonun ilerleyişi ince tabaka kromatografisi ile takip edildi. Kromotogram sonuçlarından başlangıç maddelerinin tamamen reaksiyona girdiği anlaşıncaya reaksiyona son verildi. Çözücü rotavapordan uzaklaştırıldı. Üzerine ortamda bulunabilecek kirlilik kalıntılarını çözmek için dietil eter ilave edildi. ZG3 ve dietil eter karışımı bir gün oda sıcaklığında karıştırıldı. ZG3 Gouch krozesi ile süzüldü. İki defa soğuk etil alkol ile yıkandı. Beyaz saf madde elde edildi. Tanısı ¹H NMR, ¹³C NMR ve FT-IR çalışmaları ile yapıldı. Gaussian programı yardımı ile maddenin DFT 6.311 setinde optimizasyonu yapıldı. Daha sonra ESP haritası çizildi. ESP haritası maddenin üzerinde bulunan yük yoğunluklarını tespit ederek muhtemel reaksiyon odaklarını belirlemek için kullanılabilir. Şekil 1 de ZG3 maddesinin formülü yer almaktadır.

Şekil 1. (E)-1-(3-Brombenzilidenamino)-5-(4-metilbenzoil)-4-p-tolilpirimidin-2(1H)-on

Anahtar Kelimeler: ESP Haritası, Sentez, Pirimidin Halkası.

SYNTHESIS OF (E)-1-(3-BROMOBENZYLIDENEAMINO)-5-(4-
METHYLBENZOYL)-4-P-TOLYLPYRIMIDIN-2(1H)-ONE and ITS ESP MAP

ABSTRACT

(E)-1-(3-Bromobenzylideneamino)-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2(1H)-one (ZG3) were synthesized from the reaction of 1-amino-5-(4-methylbenzoyl)-4-p-tolylpyrimidin-2(1H)-one (1) as a starting material and 3-brom benzaldehyde. (1) was dissolved in ethyl alcohol and it was added dropwise a solution of 3-bromo benzaldehyde in ethyl alcohol. Then, p-toluene

sulfonic acid was added as catalyst. The mixtures was boiled for 2 hours. The new substance was refluxed. The progress of the reaction was monitored by TLC. Diethylether was added to the material. It was stirred in the cold for one day by addition of diethyl ether. The filtrate was washed twice with ethyl alcohol. Pure material was obtained white solid. Diagnosis was made by ^1H NMR, ^{13}C NMR and FT-IR studies. ZG3 was optimized with Gaussian Programme. ESP Map studies was done. Figure 1 shows the formula of the substance ZG3.

Figure 1. (E)-1-(3-Bromobenzylideneamino)-5-(4-Methylbenzoyl)-4-P-Tolylpyrimidin-2(1H)-One

Anahtar Kelimeler: Synthesis, Pyrimidine Ring, ESP Map.

PESTİSİT ATIK SULARININ CoFe_2O_4 /ULTRASONİK/PERSÜLFAT YÖNTEMİYLE
OKSİDASYONU VE CEVAP YÜZEY YÖNTEMİ İLE OPTİMİZASYONU

Dr. Özkan GÖRMEZ

Mersin Üniversitesi

Fatma GÖRMEZ

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Belgin Gözmen SÖNMEZ

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Pestisitler çok farklı tarımsal amaçlar için yaygın kullanıma sahip bileşiklerdir. Pestisit üretim tesislerinde, kazanların yıkanması sonrası önemli miktarda atıksu oluşmaktadır. Konvansiyonel atıksu arıtım yöntemleri pek çok pestisit arıtımında etkili değildir. Persülfat tek başına etkili bir oksidant değildir, ancak çeşitli yöntemlerle aktivasyonu sonucu oldukça reaktif sülfat radikallerinin ($\text{SO}_4^{\cdot-}$) oluşumu gerçekleşir. Aktivasyon yöntemleri olarak ısı, metal iyonları (M^{n+}), ultrasonik sistem (US) ve ultraviyole ışınması (UV) sayılabilir.

Bu çalışmada, yüksek toplam organik karbon içeriğine sahip pestisit atık suyunun heterojen katalizör CoFe_2O_4 ve persülfat kullanılarak ultrasonik destekli oksidasyonu incelendi. Heterojen ve manyetik özellikli CoFe_2O_4 katalizörü sol-jel yöntemi ile sentezlendi ve sonra 600 °C de kalsine edildi. Kobalt ferrit (CoFe_2O_4) iyi bilinen bir sert manyetik malzemedir. Ferrit spinel yapısı, tetrahedral ve oktahedral denilen açıklıkların katyonlar tarafından işgal edildiği kapalı bir oksijen kafesi üzerine kuruludur. Ters spinel yapıda (oktahedral bölgelerde iki değerli iyonlar yer alır) tüm Co^{2+} iyonları kafes yapısının oktahedral bölgelerini kaplar, Fe^{3+} iyonlarının yarısı da aynı bölgeleri işgal eder ve Fe^{3+} iyonlarının geri kalanı tetrahedral bölgelerde yer alır.

Katalizörün karakterizasyonu FTIR, XRD ve SEM-EDS analizleri ile gerçekleştirildi. Cevap yüzey yöntemi ve Box-Behnken dizayn (BBD) kullanılarak pestisit atıksu giderimine seyreltme oranı (x_1 , 0-2:1, wastewater/water, v/v), katalizör miktarı (x_2 , 0,5-2,0 g/L), persülfat derişimi (x_3 , 100-200 mM), ve zamanın (x_4 , 3-5 saat) etkisi incelendi. Cevap yüzey metodolojisi, istatistiksel ve matematiksel tekniklerin geliştirme ve optimizasyon işlemleri için birlikte kullanıldığı bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. BDD, kuadratik model parametrelerinin tahmininde kullanılan, tamamlanmamış çoklu faktör tasarımlarından elde edilen bir çeşit dönebilir tasarımıdır. Sonuçların istatistiksel analizi varyans analizi (ANOVA) temel alınarak değerlendirildi. Sonuçlar, modelin ikinci dereceden modele uygun olduğunu gösterdi. Mineralizasyon etkinliği için modelin F değeri 38,87 olarak elde edilmiştir. Elde edilen % 0,01 şans değeri, gürültüden dolayı bu F değerinin ortaya çıkabileceğini gösterdi. Elde edilen modelin F değerinin, tablo F değerinden ($F_{0,05, df, (n- (df + 1))}$) daha yüksek olması modelin uygunluğunun kanıtıdır. Modele uyumun diğer göstergeleri, mineralizasyon verimliliği için 0,9749 (0,9498) olarak elde edilen yüksek R^2 (düzeltilmiş R^2) katsayılarıdır. TOC giderim yüzdesi için uygun model denklemi aşağıda verilmiştir:

$$\% \text{TOC giderimi} = +68,18 + 20,72x_1 + 1,79x_2 + 21,11x_3 + 1,77x_4 - 0,93x_1x_2 + 5,12x_1x_3 - 0,72x_1x_4 + 3,10x_2x_3 - 0,66x_2x_4 + 0,42x_1x_2 - 9,03x_1^2 - 5,91x_2^2 - 8,25x_3^2 + 0,69x_4^2$$

Maksimum Toplam Organik Karbon giderim yüzdesi için en uygun koşullarda % 95 olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pestisit, Katalizör, Optimizasyon, Mineralizasyon

TREATMENT OF PESTICIDE WASTEWATER USING
COFe₂O₄/ULTRASONIC/PERSULPHATE OXIDATION METHOD AND
OPTIMIZATION BY RESPONSE SURFACE METHODOLOGY

Dr. Özkan GÖRMEZ

Mersin University, ozkan.grmz@gmail.com

Fatma GÖRMEZ

Mersin University, fatma_kirma@hotmail.com

Prof. Dr. Belgin Gözmen SÖNMEZ

Mersin University, bgozmen@yahoo.com

ABSTRACT

Pesticides are widely used compounds for a wide range of agricultural purposes. A significant amount of wastewater is produced in the pesticide production facilities after washing the cauldrons. Conventional wastewater treatment methods are not effective in the treatment of many pesticides. Persulphate alone is not an effective oxidant, but activation of various methods results in the formation of highly reactive sulfate radicals (SO₄^{•-}). Activation methods include heat, metal ions (Mⁿ⁺), ultrasonic system (US), and ultraviolet radiation (UV).

In this study, ultrasonic assisted oxidation of pesticide waste water with high total organic carbon content using heterogeneous catalyst CoFe₂O₄ and persulfate was investigated. CoFe₂O₄ catalyst which has heterogeneous and magnetic properties was synthesized by sol-gel method and then calcined at 600 °C. Cobalt ferrite (CoFe₂O₄) is a well-known hard magnetic material. The ferrite spinel structure is based on a closed-packed oxygen lattice, in which tetrahedral and octahedral interstices are occupied by the cations. In the inverse spinel structure (the divalent ions in the octahedral sites) all the Co²⁺ ions occupy the octahedral sites of lattice structure, half of the Fe³⁺ ions also occupy the same sites and the rest of the Fe³⁺ ions stay in tetrahedral sites. Characterization of the catalyst was performed by FTIR, XRD and SEM-EDS analyzes. The effect of dilution ratio (x₁, 0-2:1, wastewater/water, v/v), catalyst amount (x₂, 0.5-2.0 g/L), persulfate concentration (x₃, 100-300 mM), and time (x₄, 3-5 h) on pesticide wastewater removal was investigated by the response surface method using Box-Behnken design (BBD). Response surface methodology is defined as a method which statistical and mathematical techniques are used together for development and optimization processes. BBD is a variety of rotational designs from incomplete multi-factor designs, which are used in the estimation of quadratic model parameters. The statistical analysis of the results was evaluated based on the analysis of variance (ANOVA). The results showed that the model fit quadratic model. The F value of the model for mineralization efficiency was obtained as 38.87. The obtained 0.01 % chance values revealed that F-values of this order could occur due to noise in each case. The fact that the F value of the obtained model was higher than the tabulated F value (F_{0.05}, df, (n-(df+1))) of the table is a proof of the model fit. Other indicators of the model fit were high R² (adjusted R²) coefficients, which were obtained as 0.9749 (0.9498) for mineralization efficiency. The fit model equation was shown below for TOC removal percent:

$$\text{TOC removal \%} = +68.18 + 20.72x_1 + 1.79x_2 + 21.11x_3 + 1.77x_4 - 0.93x_1x_2 + 5.12x_1x_3 - 0.72x_1x_4 + 3.10x_2x_3 - 0.66x_2x_4 + 0.42x_1x_2 - 9.03x_1^2 - 5.91x_2^2 - 8.25x_3^2 + 0.69x_4^2$$

The optimal conditions for maximum TOC removal percent are determined as 95%.

Keywords: Pesticide, Catalyst, Optimization, Mineralization

**BİSFENOL-A SULU ÇÖZELTİSİNİN GRAFİTİK KARBON NİTRÜR ($g-C_3N_4$)
KATALİZÖRÜ İLE FOTOKATALİTİK OKSİDASYONU**

Dr. Özkan GÖRMEZ
Mersin Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatma GÖRMEZ
Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Belgin Gözmen SÖNMEZ
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Bisfenol-A (BPA) bileşiği polimer endüstrisinde yaygın olarak kullanılan bir bileşiktir. BPA, üretilen plastik ürünlerin sert ve şeffaf olmasına katkı sağlar. Endokrin yıkıcı maddeler sınıfında yer alan bu bileşik, yaygın arıtım yöntemlerine karşı dayanıklıdır ve bozunmadan çevreye deşarj edilir.

İleri oksidasyon teknikleri, hidroksil radikali ($\cdot OH$) ve sülfat radikali ($SO_4^{\cdot -}$) gibi oksidasyon gücü yüksek kimyasal türlerin oluşumuna dayalı yöntemlerdir. Çözelti ortamında oluşan bu radikaller seçici olmaksızın hızla organik kirleticiler ile reaksiyona girer.

Grafitik karbon nitrür ($g-C_3N_4$), altıgen karbon halka katmanlarından oluşur ve yapısında triazin ve heptazin grupları içerir. $g-C_3N_4$, yüksek termal ve kimyasal stabilite ve toksik olmayan özellikler sergilediğinden, çevresel gelişme ve enerji tasarrufu için en umut verici fotokatalizör olarak kabul edilir. Grafitik karbon nitrür ($g-C_3N_4$) metal içermeyen polimerik yarı iletken olduğu rapor edilmiştir. 2,7 eV'lık dar bant boşluğu, görünür ışığı doğrudan değişiklik yapmadan absorbe etmesine izin verir. $g-C_3N_4$, görünür ışık ışıması altında, organik kirletici bozunma ve su ayrışmasından kaynaklanan hidrojen üretimi için yüksek fotokatalitik aktivite sergiler.

Bu çalışmada, grafitik karbon nitrür bazlı katalizörler kullanılarak BPA bileşiğinin sulu çözeltisinin ultrasonik destekli fotokatalitik oksidasyonu gerçekleştirildi. BPA giderimi ve mineralizasyonu sırasıyla yüksek performanslı sıvı kromatografisi (HPLC) ve toplam organik karbon (TOC) analizi ile takip edildi. $g-C_3N_4$ sentezinde kısaca, üre tüp fırın içerisinde argon gazı ortamında 20 °C/dak sıcaklık artışı ile ısıtılarak 550 °C de 2 saat bekletildi. Sentezlenen $g-C_3N_4$ üzerine ultrasonik hidrotermal yöntem ile $CoFe_2O_4$ yüklenerek $g-C_3N_4@CoFe_2O_4$ katalizörü hazırlandı. Ayrıca üreden grafitik karbon nitrür sentezi sırasında ortama farklı yüzdelerde anataz formülde TiO_2 eklenerek $g-C_3N_4@TiO_2$ katalizörleri elde edildi. BPA'nın ultrasonik destekli fotokatalitik oksidasyonu persülfat oksidantı (PS) ve hazırlanan katalizörler kullanılarak gerçekleştirildi (UV/US/PS/Katalizör). Tek başına kullanıldığında persülfat, ultrasonik sistem, UV (> 350 nm) ve katalizörlerin BPA gideriminde etkili olmadıkları görüldü. Buna rağmen hazırlanan tüm katalizörler ile UV/US/PS kombine sistemi ile %100 BPA giderimi sağlandı. Kullanılan katalizörlere bağlı olarak farklı mineralizasyon etkinlikleri elde edildi. Hazırlanan katalizörlerin karakterizasyonları için FTIR, SEM-EDS ve XRD analizleri gerçekleştirildi.

Anahtar Kelimeler: Bisfenol-A, karbon nitrür, fotokataliz, ultrasonik.

PHOTOCATALYTIC OXIDATION OF AQUEOUS SOLUTION OF BISPHENOL-A
USING GRAPHIC CARBON NITRIDE (g-C₃N₄) CATALYST

ABSTRACT

Bisphenol-A (BPA) is a compound commonly used in the polymer industry. BPA contributes to the hardness and transparency of the plastic products produced. This compound, which is a class of endocrine disruptors, is resistant to common treatment methods and is discharged to the environment without degradation.

Advanced oxidation techniques are based on the formation of highly oxidizing chemical species such as hydroxyl radical ($\cdot\text{OH}$) and sulfate radical ($\text{SO}_4^{\cdot-}$). These radicals, which are formed in a solution medium, react with organic pollutants rapidly without selective.

Graphitic carbon nitride (g-C₃N₄) is composed of hexagonal carbon ring layers and contains triazine and heptazine groups in its structure. g-C₃N₄ exhibits high thermal and chemical stability and non-toxicity such that it has been considered as the most promising photocatalyst for environmental improvement and energy conservation. Graphitic carbon nitride (g-C₃N₄) is reported metal-free polymeric semiconductor. Its narrow band gap of 2.7 eV permits it to absorb visible light directly without modification. g-C₃N₄ exhibits high photocatalytic activity for organic pollutant degradation and hydrogen generation from water splitting, under visible light irradiation.

In this study, ultrasonic assisted photocatalytic oxidation of aqueous solution of BPA compound was performed by using graphitic carbon nitride based catalysts. BPA removal and mineralization were followed by high performance liquid chromatography (HPLC) and total organic carbon (TOC) analysis, respectively. Briefly, for the synthesis of g-C₃N₄, urea was heated in an oven in argon gas medium with a temperature increase of 20 °C/min for 2 hours at 550 °C. The g-C₃N₄@CoFe₂O₄ catalyst was prepared by loading CoFe₂O₄ onto the synthesized g-C₃N₄ by ultrasonic hydrothermal method. Furthermore, during the synthesis of graphite carbon nitride from the urea, g-C₃N₄@TiO₂ catalysts were obtained by adding TiO₂ in different percentages in the anatase formula. Ultrasonic-assisted photocatalytic oxidation of BPA was performed by using persulphate oxidant and prepared catalysts (UV / US / PS / catalyst). When used alone, persulphate, ultrasonic system, UV (> 350 nm) and catalysts were found to be ineffective in BPA removal. However, 100% BPA removal was achieved with UV / US / PS combined system with all prepared catalysts. Different mineralization values were obtained depending on the type of used catalysts. FTIR, SEM-EDS and XRD analyses were performed for the characterization of each prepared catalyst.

Keywords: Bisphenol-A, carbon nitride, photocatalysis, ultrasonic.

**NÖROLOJİK PROBLEMLER NEDENİ İLE GENEL YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE
YATAN HASTALARIN RETROSPEKTİF AKCİĞER GRAFİSİ
DEĞERLENDİRMESİ**

Uzm.Dr.Mahir KOTUK

Özel NCR Hastanesi

Dr.Öğr.Üyesi Nevhiz GÜNDOĞDU

SANKO Üniversitesi Sani Konukoğlu Uygulama ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Yoğun Bakım Ünitesine nörolojik problemler nedeni ile birçok hasta yatmaktadır. Bu hastaların rutin takibinde ve sorun oldukça hastalara akciğer grafileri çekilmektedir. Çalışmamızın amacı nörolojik problemler nedeni ile hastanemize yatan hastaların akciğer grafilerini retrospektif olarak değerlendirmek ve bu retrospektif değerlendirmeye bu hastaların akciğer grafilerinde görülen rastlantısal sorunları ele almaktır.

Çalışmamızda Ekim 2017, Temmuz 2018 tarihleri arasında yoğun bakımımıza nörolojik problemler sebebi ile yatan 99 hastanın dosyaları retrospektif olarak taranarak hastaların demografik özellikleri, Glaskow Koma Skorları, APACHE Skorları, yoğun bakım yatış süreleri, mortaliteleri kayıt edilmiş sonrasında sistemden hastaların yattıkları dönemlere ait mevcut akciğer grafileri değerlendirilmiş bu grafilerde rastlantısal bulgular ve patolojiler kaydedilmiştir.

Çalışmaya alınan 99 hastadan 53'ü erkek, 46'sı kadındı. Hastaların yaş ortalaması 73.11'dir. Hastaların ortalama hastane yatış süreleri 8.83 gün olup; hastalardan 69 kişi taburcu edilirken 30 kişi ex olmuştur. Bu hastalardan 58 kişiye yatış süresince akciğer grafisi çekilmemiştir. Akciğer grafisi çekilen 41 hastadan 7'sinde pnömoni , 8'inde akciğer ödemi, 3'ünde kalp pili, 7'sinde plevral efüzyon, 16 'sında kardiyotorasik index artmış, 1'inde sağ omuzda fiksasyon materyaline ait görüntü, 1'inde azigos lobu saptanmış olup 15 grafi normal olarak değerlendirilmiştir. Altı hastada hastane başvuru grafileri normalken takipte pnömoni ile uyumlu görünüm saptanmış olup bu altı hastadan 4 kişi ex olurken 2'si taburcu edilmiştir.

Yoğun bakıma nörolojik problemlerle yatan tüm hastalara akciğer grafisi çekilmemiştir. Akciğer grafisi çekilen 41 hastadan 15 grafi normal saptanmış olup diğerlerinde tedavi gerektiren ya da tedaviyi düzenlemede önemli patolojiler saptanmıştır bu sebeple yoğun bakım yatışı olan hastaların yatış başlangıcında akciğer grafilerinin değerlendirilmesi önemlidir.

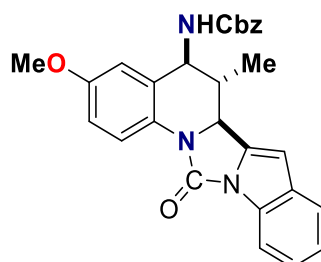
Anahtar kelimeler: Akciğer grafisi, Yoğun bakım, Nöroloji

SYNTHESIS OF INDOLOIMIDAZO[1,5-A]QUINOLIN DERIVATIVES

Dr. Mustafa Z. KAZANCIOĞLU
Kilis 7 Aralik University

ABSTRACT

Many natural products and pharmaceutical compounds contain indole skeleton. They are very important heterocyclic structures. Vinblastine is used to treat a different types of cancer,¹ Indomethacin is a non-steroidal anti-inflammatory drug.² The indole framework represents many activity such as anticancer activity of various tricyclic and tetracyclic indoles,³ anti-inflammatory, antimicrobial⁴, Alzheimer's disease.⁵ We aimed to synthesize indole containing tetrahydroquinoline derivatives by being affected by these structures. This study is to further improve the synthesis of imidazole structures from these tetrahydroquinoline compounds. Initially, the synthesis of the chiral catalyst was carried out in 4 steps starting from S-Binol. N-vinyl carbamate was synthesized via crotonic acid. Afterward, compound A was synthesized with three-component Povarov reaction by using the chiral phosphonic acid catalyst.⁶ The compound benzyl ((2S,3S,4S)-2-(1H-indol-2-yl)-6-methoxy-3-methyl-1,2,3,4-tetrahydroquinolin-4-yl)carbamate, the product of the Povarov reaction, was synthesized by using 1H-indole-2-carbaldehyde, 4-metoxylaniline and N-vinylcarbamate in 48 yield. Compound benzyl ((5S,6S)-3-methoxy-6-methyl-13-oxo-6,6a-dihydro-5H,13H-indolo[1',2':3,4]imidazo[1,5-a]quinolin-5-yl)carbamate will synthesized with triphosgene.

PERİANAL CERRAHİDE SPİNAL ANESTEZİDE KULLANILAN HEAVY MARCAİNİN FARKLI DÜŞÜK DOZLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Erdal DOĞAN

Anestezi ve Reanimasyon Uzmanı, Diyarbakır Özel Sultan Hastanesi

GİRİŞ: Perianal cerrahilerde hem genel anestezi hem de spinal anestezi uygulanabilmektedir. Spinal anestezinin birçok ameliyat ve çoğu hasta grubunda genel anestezi ile karşılaştırıldığında üstünlükleri vardır. Ameliyat esnasında hastanın uyanık olması, spontan solunumun devam etmesi, yutma, öksürme gibi koruyucu reflekslerin korunmasının yanı sıra postoperatif dönemde erken mobilizasyon, akciğer komplikasyon oranının düşük olması, analjezinin devam etmesi ve hastane kalış süresini kısaltması gibi pek çok avantaja sahiptir.

MATERYAL METOD: Retrospektif olarak yapılan bu çalışmada spinal anestezi ile perianal cerrahi geçiren yaşları 18-60 arası ASA I-II, toplamda 82 hasta çalışmaya dahil edildi. Spinal anestezide 7,5 mg (1,5ml) heavy marcain yapılmış olan 38 hasta Grup I, düşük doz olarak 5 mg (1ml) heavy marcain yapılan 44 hasta ise Grup II olarak kaydedildi. Bütün hastalara 27 Gauge pencil point spinal iğne ile L3-L4'ten spinal anestezi yapıldıktan hemen sonra hastalar prone pozisyona alınmış ve cerrahi işlem bu pozisyonda yapılmıştır.

BULGULAR: Hastaların demografik verileri arasında anlamlı farklılık yoktu. Hastaların tamamında spinal anestezi başarı ile yapılmıştır. Bromage motor blok derecesini Grup I'deki olguların %73,2'inde 1-2, Grup II'deki olguların %95,6'inde 0-1 olarak bulundu. Hastaların mobilizasyon süreleri Grup I'de 198,4±53,2 dk, Grup II'de 151,3±27,5 dk idi. Her iki grupta da hiçbir hastada bradikardi ve hipotansiyon gelişmediği görüldü, grup I'de 1 hastada bulantı meydana gelirken, grup 2 de intraoperatif ağrı görülen 1 hastaya 1-2 mcg/kg fentanyl yapıldı. Her iki grupta da intraoperatif sedasyon ihtiyacı olmamıştır. Her iki grupta postoperatif hiçbir hastada postspinal baş ağrısı görülmemiştir.

SONUÇ: Gününbirlik ameliyatlarda tercih edilen anestezi yöntemi güvenli ve yeterli ameliyat anestezisini sağlamasının yanı sıra, hastanın en kısa sürede, en az postoperatif ağrı ve en az yan etki ile taburcu olmasını sağlamalıdır. Spinal anestezide perianal cerrahisi için intratekal yapılan 1ml lokal anestezi volümünün, perianal cerrahisi için yeterli ve daha güvenli bir anestezi, daha az yan etki, erken mobilizasyon ve erken taburculuk gibi avantajlar sağladığı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Perianal Cerrahi, Spinal Anestezi, Düşük Doz

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDEN
İZOLE EDİLEN *ACINETOBACTER BAUMANNII* KOMPLEKS SUŞLARININ
ANTİBİYOTİK DİRENÇ PROFİLLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Deniz GAZEL
Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. Yasemin ZER
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Amaç: *Acinetobacter baumannii* kompleks'e bağlı hastane enfeksiyonları önemli bir küresel sağlık sorunu haline gelmiştir. Özellikle yoğun bakımlarda yatmakta olan immün yetmezlikli hastalarda bu bakteriye bağlı enfeksiyonlar sıkça görülmektedir. Biz bu çalışmamızda Gaziantep Üniversitesi Hastanesi'nin çeşitli yoğun bakım ünitelerinden (YBÜ) izole edilmiş olan *Acinetobacter baumannii* kompleks izolatlarının antibiyotik direnç profillerini araştırmayı amaçladık. **Yöntem:** Çalışmaya 1 Ocak 2016 - 31 Mayıs 2017 tarihleri arasında hastanemizin altı farklı yoğun bakım ünitesinden izole edilen *Acinetobacter baumannii* kompleks klinik izolatları dahil edildi. Hasta örnekleri çeşitli kliniklerden mikrobiyoloji laboratuvarına gönderildikten sonra bakteriyoloji laboratuvarında kültür işlemleri yapıldı ve üreme gözlemlenen örneklerdeki koloniler MALDI biotyper (Bruker, Almanya) ile tiplendirildi. Akabinde, tam otomatize Phoenix (Becton-Dickinson, ABD) sistemi ile amikasin, gentamisin, siprofloksasin, imipenem, meropenem, kolistin ve trimetoprim-sülfametoksazol için antimikrobiyal duyarlılık testleri yapıldı ve EUCAST kriterlerine göre değerlendirildi. Antimikrobiyal direnç profili analizi için hastane laboratuvar kayıtlarımızdan antibiyogram verileri retrospektif olarak toplandı. **Bulgular:** Toplam 276 hastadan toplanan, 687 *Acinetobacter baumannii* kompleks izolatı değerlendirildi. İzolatların büyük çoğunluğu (% 59) trakeal aspirat kültürlerinden izole edilmişti. Diğer izolatlar ise kandan (% 25), idrardan (% 5), yaradan (% 4), kateterden (% 3), balgamdan (% 2), beyin omurilik sıvısından (% 1) ve diğer kültürlerden (<% 1) izole edildi. İzolatların çoğunluğu imipenem (% 97), siprofloksasin (% 97), meropenem (% 93), gentamisin (% 92), trimetoprim-sülfametoksazol (% 87) ve amikasin (% 84) dirençli olarak bulundu. Ancak, izolatların tümü kolistine (% 100) duyarlı bulundu. **Sonuç:** Çalışmamıza göre, yüksek karbapenem direnci bölgemizde hala en önemli antibiyotik direnç sorunudur. Bu çalışmamızda, ülkemizde YBÜ'lerinde yapılan önceki çalışmalara göre daha yüksek oranlarda antibiyotik direnç profilleri saptadık. Ayrıca, yüksek oranda siprofloksasin direnci gözlemledik. Bununla beraber, tüm izolatlar kolistin antibiyotiğine duyarlı olarak saptandı. Bu nedenle, kolistin, çoklu ilaca direncine sahip *Acinetobacter baumannii* kompleksi enfeksiyonlarında etkili olabilecek son antibiyotiklerden biridir. Kolistin antibiyotiği, sağlık sistemimizde son birkaç içerisinde ödeme planına alınmıştır ve hiçbir izolatta kolistin direnci saptanmamasının nedeni de bu ilacın yaygın kullanıma yeni girmiş olması olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, Direnç, Kolistin, Gaziantep, *A.baumannii*

AKADEMİSYENLERDE İNTERNET KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Aliye BULUT

Merve KAVAR
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, bir kamu üniversitesinde görev yapmakta olan akademik personellerin internet kullanım düzeyini saptamak ve internet kullanımını etkileyen faktörleri saptamaya yönelik yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup; evrenini bir kamu üniversitesinde çalışan 606 akademik personel oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında; akademisyenlerin demografik özelliklerini içeren sorular ve 21 soruluk internet kullanımına yönelik ‘‘Anket Formu’’ kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların,%39.5’i zaman zaman internette çok zaman geçirmekten dolayı günlük işleri ihmal ettiğini, %23.9’u ise çoğu zaman ilk iş olarak e-maillere baktığını belirtmiştir. Başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla vakit geçirmeyi tercih ediyor musunuz sorusuna %54.8’i Nadiren yanıtını kullanarak başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla vakit geçirmeyi tercih etmektedir. İnternette olmadığınız zaman huzursuz, hırçın, sinirli, oluyor musunuz sorusuna %61.8’i Nadiren cevabını kullanmıştır.

Sonuç: Akademisyenlerin internet kullanım ve bağımlılık düzeyinin verilen cevaplar doğrultusunda yüksek olduğu görülmüştür. İnternet bağımlılığı gelecekte bir halk sağlığı sorunu olarak görülmektedir. Bundan dolayı risk grubundaki akademisyenlere internet bağımlılığının belirtileri ve oluşabilecek sağlık sorunları konusunda sağlık personelleri tarafından eğitim programlarının hazırlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: : İnternet, Bağımlılık, Akademisyen.

KADINLARIN RAHİM AĞZI KANSERİ (SERVİKS) VE PAP SMEAR TESTİ İLE
İLGİLİ SAĞLIK İNANÇLARI

Aliye BULUT

Gülay ÇELİK
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, kadınların rahim ağzı kanseri ve pap smear testi ile ilgili sağlık inançlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışmanın evrenini, bir kamu hastanesinin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Kadın Hastalıkları ve doğum polikliniklerine başvuran kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, bir kamu hastanesinin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi kadın hastalıkları ve doğum polikliniklerine başvuran, araştırmaya alınma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 202 kadın oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında, Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan kadınların, yaş ortalamasının $34,42 \pm 9,75$ olduğu, %40,1' inin lise ve üniversite mezunu, %72,3'ünün ev hanımı ve %50,5'inin gelirini orta düzeyde algıladığı saptanmıştır. Jinekolojik muayene yaptıran kadınların %38,8'i sadece bir kez yaptırdığını, %24,4'ü ise 4 ve daha fazla kez yaptırdığını söylemiştir. Katılımcıların %56,4'ü pap smear testinin yapılma nedeninin, rahim ağzı kanserinin erken tanısı olduğunu belirtmiştir.

Sonuç: Araştırmaya katılan kadınların birçoğu pap smear testini bilmediğini ve testin yapılma nedenini bilmediğini ifade etmiştir. Kadınlara pap smear testinin erken tanıdaki önemi ve rahim ağzı kanseriyle ilgili sağlık personeli tarafından yeterli bilgi ve danışmanlık hizmetinin verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Pap Smear testi, Serviks.

**TIBBİ HATA (MALPRAKTİS) EĞİLİM VE TUTUMUNA İKİ FARKLI EĞİTİM
YÖNTEMİNİN ETKİSİ ÜZERİNE DENEYSEL BİR ÇALIŞMA**

Çağla YİĞİTBAŞ
Giresun Üniversitesi

Fadime ÜSTÜNER TOP
Giresun Üniversitesi

Aliye BULUT
Bingöl Üniversitesi

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tıbbi Hata/Malpraktis, sağlık hizmeti sunan bir profesyonelin uygun ve etik olmayan bir davranışta bulunması, mesleki uygulamalarda yetersiz ve ihmalkâr davranması sonucu hastanın zarar görmesi olarak tanımlanmıştır. Araştırmada yüz yüze eğitim tekniği ile bilgi iletişim teknolojisiyle eğitim yönteminin, Tıbbi Hata Eğilimini (THE) ve Tıbbi Hata Tutumunu (THT) istendik düzeye getirme açısından fark oluşturup oluşturmayacağını karşılaştırma amaçlanmıştır. Ayrıca THE ve THT’de bazı tanımlayıcı özelliklerin fark oluşturup oluşturmadığının tespiti de amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Ön test-son test karşılaştırmalı randomize kontrollü müdahale araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini bir kamu üniversitesinde lisans düzeyinde öğrenim gören hemşirelik üçüncü sınıf öğrencilerinin tamamı oluşturmuştur. G-power ile güç analizi yapılmış (minimum örneklem büyüklüğü 51 kişi bulunmuştur örneklem evreni temsil yeteneğini arttırmak için araştırma 60 kişiyle yürütülmüştür) research randomizer ile gruplara girecek bireylerin ataması tespit edilmiştir. Araştırma tasarımı üç grup bulunmaktadır. Müdahale grupları, Yüz Yüze Eğitim Grubu (YYEG) ve Bilgi İletişim Teknolojisi Grubudur (BİTG). Grupların seçiminde basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Her üç gruba hastane uygulamaları başlamadan önce; Tıbbi Hata Eğilim Ölçeği (HTHEÖ) ve Tıbbi Hata Tutum Ölçeği (THTÖ) ile ön testler yapılmıştır. Hastane uygulamaları başladıktan sonra gerekli müdahaleler uygulanmıştır (YYEG’ye yüz yüze olacak şekilde üç eğitim yapılmış, BİTG’ye power point sunu şeklinde üç sunum gönderilmiştir). Karıştırıcı etki oluşturmaması için eğitim içeriğinin YYEG’ye verilen eğitimle aynı olması sağlanmıştır. Kontrol grubuna ise hiçbir girişimde bulunulmamıştır. Etik ve diğer izinler alınmıştır. Bağımsız değişkenleri; katılımcıların bireysel tanımlayıcı özellikleri bağımlı değişkeniyse HTHEÖ ve THTÖ oluşturmıştır. Analizler SPSS-22 programıyla yapılmış, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 22.02 ± 3.33 (20-41)’dir. Kadınların oranı %78.3’tür (okul oranlamasıyla benzerdir). Gelirini yeterli bulanların oranı %58.3’tür. Ort±SS puanları açısından HTHEÖ ön test 217.51 ± 15.14 (177-245), son test 220.18 ± 15.39 (178-244), THTÖ ön test 62.71 ± 5.24 (52-75), son test 64.21 ± 5.18 (52-73)’tür. Katılımcıların bulunduğu grupla HTHEÖ ve THTÖ’nin ön test puanları arasında fark yoktur ancak son test puan ortalamaları artmış olmasına rağmen farklı bulunmamıştır. HTHEÖ ve THTÖ’nin ön test ve son test puanları arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Ayrıca yaş grupları, cinsiyet, gelir, uzun süreli yaşadığı yer, mesleğin kendi tercihi olup olmaması, meslek seçiminden memnun olma değişkenlerinin HTHEÖ ve THTÖ ön ve son test puanlarında fark bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Alınan eğitimin şekli ve sosyo-demografik özelliklerin pek çoğu tıbbi hata/malpraktis eğilim ve tutumu açısından fark oluşturmamaktadır ancak son test puanları yüksektir. Klinik becerinin fark oluşturup oluşturmadığının karşılaştırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Hata/Malpraktis Eğitim ve Tutumu, Yüz Yüze Eğitim, Bilgi İletişim Teknolojisiyle Eğitim.

**BRICS ÜLKELERİNDE SAVUNMA HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME
İLİŞKİSİ: BOOTSTRAP PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ**

Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Birinci ve İkinci Dünya Savaşı birçok ülkeyi hem sosyal hem de ekonomik olarak büyük tahribata uğratmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çeşitli ülkelerde iç savaşlar olmuş, Rusya ve ABD arasında da soğuk savaş başlamıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılması ile sona eren soğuk savaştan sonra askeri harcamalar bir süre azalış gösterse de 2000'li yıllardan itibaren ülkeler yine bu harcamalara ağırlık vermişlerdir. Ülkeler bu harcamaları iç ve dış tehditlere karşı önlem almak için gerçekleştirmektedirler. Savunma harcamalarının ekonomik büyümeyi ne yönde etkilediği merak konusudur. Askeri harcamalar bir taraftan yeni istihdam alanları ve üretim artışı ile ekonomik büyümeyi desteklerken diğer taraftan kıt kaynakların atıl kullanımı sebebi ile ülke ekonomilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu sebeple iki değişken arasındaki ilişki ampirik çalışmalar için önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Özellikle yüksek askeri harcamalar gerçekleştiren ülkeler için bu ilişkinin incelenmesi ile daha yol gösterici bulgular elde edilebilir. Çin, Hindistan ve Rusya dünyada en çok savunma harcaması gerçekleştiren ilk 5 ülke arasındadır. Bu nedenle Brezilya, Rusya, Endonezya, Çin ve Güney Afrika (BRICS) ülkelerinde savunma harcamaları ve ekonomik büyüme ilişkisi önem arz etmektedir. Bu çalışma 1992-2018 dönemi için BRICS ülkelerinde savunma harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkilerini panel veri analizi ile test etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma temel olarak Soğuk Savaş sonrası dönemi ele almaktadır. Savunma harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkilerinin tespiti için Konya (2006) tarafından geliştirilmiş olan görünürde ilişkisiz regresyona dayalı bootstrap panel nedensellik testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre Rusya ve Çin'de savunma harcamaları ekonomik büyümeye neden olmaktadır. Güney Afrika'da ise ters yönlü bir nedensellik ilişkisi söz konusudur. Diğer iki ülkede savunma harcamaları ile ekonomik büyüme arasında herhangi bir nedensellik ilişkisi tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: BRICS Ülkeleri, Ekonomik Büyüme, Savunma Harcamaları, Panel Nedensellik Analizi

THE RELATIONSHIP BETWEEN DEFENSE EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH IN BRICS COUNTRIES: BOOTSTRAP PANEL CAUSALITY ANALYSIS

ABSTRACT

The First and Second World War has destroyed many countries both socially and economically. After the Second World War, there were civil wars in various countries and the cold war between Russia and the USA started. Although the military expenditures decreased for a while with the collapse of the Soviet Union after the cold war, countries started to focus on these expenditures since the 2000s. Countries make these expenditures in order to take precautions against internal and external threats. It is a question of how defense spending affects economic growth. On the one hand, military expenditures support economic growth with new employment areas and increase in production. On the other hand, due to the idle use of scarce resources, it may adversely affect national economies. Therefore, the relationship between the two variables has become an important research topic for empirical studies. Especially for countries with high military expenditures, more relevant findings can be obtained by examining this relationship. China, India and Russia are among the top five countries that make the most defense spending in the world. Therefore, the relationship between defense spending and economic growth is important in Brazil, Russia, Indonesia, China and South Africa (BRICS) countries. This study aims to test the causal relationships between defense spending and economic growth in BRICS countries by panel data analysis for the period 1992-2018. The study mainly deals with the post-Cold War period. In order to determine the causal relationships between defense expenditures and economic growth, a seemingly unrelated regression based bootstrap panel causality test developed by Konya (2006) was used. According to the findings obtained from the analysis, defense expenditures in Russia and China cause economic growth. However, however, there is an inverse causal relationship in South Africa. In the other two countries, no causal relationship has been identified between defense spending and economic growth.

Keywords: BRICS Countries, Economic Growth, Defense Expenditures, Panel Causality Analysis

**TÜRKİYE’DE SAĞLIK HARCAMALARI EKONOMİK BÜYÜMEYİ ETKİLİYOR
MU? FOURIER EŞ-BÜTÜNLEŞME TESTİ**

Araş. Gör. Dr. Uğur Korkut PATA
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Küreselleşen dünya düzeni ve gelişen teknoloji ile birlikte bireyler geçmişe göre sağlıklarına daha fazla önem vermektedirler. Artan ekonomik ve sosyal imkanlar insanlara daha sağlıklı bir hayat yaşamaları için imkan sağlamaktadır. Gittikçe artan yaşam beklentisi bireylerin geçmişe göre daha uzun süre hayatta kaldıklarının ve sağlık sektörünün geliştiğinin bir göstergesidir. Sağlık harcamaları hem ekonomik büyümeden etkilenebilmekte hem de aynı zamanda ekonomik büyümeyi etkileyebilmektedir. Ekonomik büyümenin sağlık harcamalarını genellikle arttırdığı bilinen bir olgudur. Ancak sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkileri görece daha yeni bir araştırma konusudur. Bireylerin sağlık harcamalarındaki artış yaşam kalitelerini arttırmaktadır. Aynı zamanda devletler ve işverenler de çalışanlarının sağlıklarına önem vermektedir. Artan kamusal ve özel sektör sağlık harcamaları ile bireylerin iyi ve sağlıklı koşullarda daha etkin çalışmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Böylece işgücü verimliliği de yükselmektedir. İşgücü verimliliğindeki artışın ise ekonomik büyümeye olumlu yönde yansımaları beklenmektedir. Bu çalışma 1980-2018 döneminde Türkiye için sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada Fourier-Shin eş-bütünleşme testi ve dinamik en küçük kareler (DOLS) tahmincisi kullanılmıştır. Fourier-Shin eş-bütünleşme testi uzun dönemli ilişkiler sınanırken zamanı, yapısı ve sayısı önceden belirli olmayan yapısal kırılmaları dikkate almaktadır. Analizde ilk olarak gerçekleştirilen Phillips-Perron birim kök testinin sonucunda her iki serinin de birinci farkında durağan olduğu belirlenmiştir. Fourier-Shin eş-bütünleşme testi ile seriler arasında uzun dönemli bir ilişki olduğu tespit edildikten sonra DOLS tahmincisi ile uzun dönem katsayıları tahmin edilmiştir. DOLS tahmincisinden elde edilen sonuçlara göre sağlık harcamalarındaki %1’lik bir artış ekonomik büyümeyi %0,54 oranında arttırmaktadır. Türkiye’de sağlık harcamalarındaki artış ekonomik büyümeyi destekleyen bir unsurdur. Bu nedenle Türkiye’de sağlık sektörüne yapılan yatırımların arttırılması ekonomik büyümeyi teşvik eden bir politika aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Harcamaları, Ekonomik Büyüme, Fourier eş-bütünleşme, Türkiye

**DOES HEALTH EXPENDITURE HAVE AN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH
IN TURKEY? FOURIER COINTEGRATION TEST**

ABSTRACT

Together with the globalizing world order and developing technology, individuals attach more importance to their health than the past. Increasing economic and social opportunities allow people to live a healthier life. Increasing life expectancy is an indication that individuals have survived longer than in the past and that the health sector has evolved. Health expenditures can be affected by economic growth as well as affect economic growth. It is a well-known fact that economic growth generally increases health expenditures. However, the impact of health expenditures on economic growth is a relatively recent research topic. The increase in health expenditures of individuals increases their quality of life. At the same time, governments and employers give importance to the health of their employees. With the increasing public and private health expenditures, individuals are trying to work more effectively in good and healthy conditions. Thus, labor productivity increases. The increase in labor productivity is expected to have a positive impact on economic growth. This study aims to determine the impact of health expenditures on economic growth in Turkey for the period 1980-2018. In this study, Fourier-Shin cointegration test and dynamic ordinary least squares (DOLS) estimator were used. When testing long-term relationships, the Fourier-Shin cointegration test takes into account structural breaks whose time, structure and number are not predetermined. First, the results of the Phillips-Perron unit root test shows that both series are stationary at first difference. Long-term coefficients were estimated by DOLS estimator after long-term relationship was determined by Fourier-Shin cointegration test. According to the results of the DOLS estimator, a 1% increase in health expenditures increases the economic growth by 0.54%. The increase in health spending in Turkey is an important factor supporting economic growth. Therefore, increasing the investment in the health sector in Turkey used as a policy tool that promotes economic growth.

Keywords: Health Expenditure, Economic Growth , Fourier Cointegration, Turkey

**BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERİN 2017-2018 DÖNEMLERİNE
AİT DENETÇİ RAPORLARININ KİLİT DENETİM KONULARI AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Doç. Dr. Cuma ERCAN
Gaziantep Üniversitesi,

Dr. Öğr. Üyesi Emel ABA ŞENBAYRAM
Harran Üniversitesi

ÖZET

Son yıllarda yaşanan muhasebe skandalları denetçi raporlarına olan güveni sarsmış, bunun sonucu olarak bağımsız denetim sisteminin güvenilirliğini arttırmak amacıyla uluslararası mesleki kuruluşlar tarafından bir çok çalışma yapılmıştır. Bu kuruluşların başında Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) gelmektedir. Bu kurul, denetçi raporunun etkinliğini artırmak amacıyla bir çalışma başlatmıştır. Kurul bu çalışma sonucunda, “Kilit Denetim Konularının Denetçi Raporunda Bildirilmesi” adıyla yeni bir standart yayımlamıştır. Ülkemizde ise Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bu standardı esas alarak 09/03/2017 tarihinde Bağımsız Denetim Standardı 701’i (BDS 701) yayımlamıştır. BDS 701’de kilit denetim konusu (KDK); üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından seçilen ve denetçinin meslekî muhakemesine göre en çok önem arz eden konular olarak tanımlanmıştır. KDK, bilgi kullanıcılarının yürütülen denetimle ilgili olarak daha fazla bilgilendirilmesi amacıyla oluşturulan bir mekanizmadır. BDS 701 ile kilit denetim konularının bağımsız denetçi raporunda belirtilmesi borsada işlem gören işletmeler için 2017 ve daha sonraki dönemlerde zorunlu hale gelmiştir. Bu standart, denetçi raporunda kilit denetim konularının bildirilmesine ilişkin denetçinin sorumluluğunu ve bu bildirim şeklinin içeriğini ele almaktadır. Denetçi raporunda kilit denetim konusunun bildirilmesi denetçinin temel sorumluluklarını değiştirmemektedir. Denetçi raporunda kilit denetim konusunun bildirilmesi, “denetçinin gözünden” yürütülen denetime ilişkin en çok önem arz eden konuların neler olduğunun vurgulanması amacına hizmet etmektedir. Bu standardın temel amacı, yürütülen denetime ilişkin daha fazla şeffaflık sağlayarak, denetçi raporunun iletişim değerini artırmaktır. Bu çalışmada, BİST-100 endeksinde yer alan tüm şirketlerin 2017 ve 2018 hesap dönemlerine ait denetçi raporları ayrı ayrı incelenerek, içerik analizi yapılmıştır. Bu konunun incelenmesindeki temel amaç, bağımsız denetçi raporlarında yer alan kilit denetim konularının neler olduğunun ortaya çıkartılmasıdır. Denetçi raporlarında kilit denetim konularının belirtilmesi uygulamasının başlangıç yılı olan 2017 faaliyet dönemi ile 2018 faaliyet döneminin karşılaştırılması ve değişimlerin tespit edilmesi araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda, BİST-100 endeksinde yer alan şirketlerin 2017 ve 2018 faaliyet dönemlerine ilişkin denetçi raporlarında en çok belirlenen kilit denetim konularının başında hasılatın muhasebeleştirilmesinin geldiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kilit Denetim Konuları, Şeffaflık, Denetçi Raporu.

Jel Kodları : M40, M41, M42, M49.

**EXAMINATION OF THE AUDITOR'S REPORTS FOR THE 2017-2018 PERIODS
OF THE COMPANIES TRADED IN BORSA ISTANBUL IN TERMS OF KEY AUDIT
ISSUES**

ABSTRACT

Accounting scandals in recent years have shaken confidence in auditor reports, and as a result, many professional studies have been carried out by international professional organizations in order to increase the reliability of the independent audit system. The International Audit and Assurance Standards Board (IAASB) is the leading institution. This board has initiated a study to improve the effectiveness of the auditor's report. As a result of this work, the board has published a new standard called "reporting key audit issues in the Auditor's report". In our country, the Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority published the Independent Auditing Standard 701 on 09/03/2017 based on this standard. Key audit issue in BDS 701; It is defined as the most important issues according to the professional judgment of the auditor. The key audit issue is a mechanism for informing users of information more about the audit conducted. In 2017 and onwards, it was compulsory for companies listed on the stock exchange to include key auditing issues in the independent auditor's report. This standard addresses the auditor's responsibility for reporting key audit issues in the auditor's report and the content of this form of notification. Reporting the key audit issue in the auditor's report does not alter the fundamental responsibilities of the auditor. Reporting the key audit issue in the auditor's report serves the purpose of highlighting the most important issues related to the audit carried out "through the auditor's eyes". The main purpose of this standard is to increase the communication value of the auditor's report by providing greater transparency regarding the audit conducted. In this study, the auditors' reports for the 2017 and 2018 accounting periods of all companies included in the BIST-100 index were examined separately and content analysis was conducted. The main purpose of this issue is to reveal the key audit issues in the independent auditor reports. The comparison of the 2017 activity period and 2018 activity period, which is the starting year of the application of specifying key audit issues in the auditor reports, and the determination of changes reveal the importance of the research. As a result of the research, revenue accounting is one of the most identified key audit issues in the auditor reports regarding the 2017 and 2018 operating periods of the companies included in the BIST-100 index.

Keywords: Key Audit Matters, Transparency, The Auditor's Report

DİJİTAL PARA ARZI – ICO (INITIAL COIN OFFERINGS)

Dr. Öğr. Üyesi Emel ABA ŞENBAYRAM
Harran Üniversitesi

Doç. Dr. Cuma ERCAN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Teknoloji çağının sonuçlarından biri olan kripto para piyasası ile ilgili yapılan araştırmalar için, “ilk kripto para arzı” olarak tercüme edilen Initial Coin Offering (ICO)’den başlamak çok daha isabetli olacaktır. Geleneksel mali sisteme alternatif olarak ortaya çıkan ICO (Initial Coin Offerings), henüz fikir aşamasında olan projelere ihtiyacı olan sermayeyi sağlayan bir çeşit kitle fonudur. Söz konusu bu fona ihtiyacı olanlar ise start-up’lardır. Start-up kavramı farklı girişimciler tarafından farklı şekillerde açıklanırken terimin karşılığı olarak “yeni girişim” kavramı kullanılmaktadır. En geniş anlamıyla Start-up, herhangi bir soruna çözüm bulmak amacıyla yola çıkan ve başarılı bir sonucun garanti edilmediği şirketlerdir. ICO, kripto paraların halka arzı olarak tanımlanırken, yatırım almak isteyen bir start-up’ın kendi tasarladığı, sınırlı sayıda kripto paranın kitlelere satılması ve start-up’ın kaynak elde etmesi yöntemlerinden biri olarak ifade edilebilir. Start-up’ların en önemli özelliği ise hızlı büyüme müsait, geniş kitlelere teknolojiyi sunan ve kullanan, sunduğu hizmeti ihtiyaca dönüştürebilen, sürekliliğe sahip girişim fikirlerine sahip şirketler olmasıdır.

Büyük oranda yeni kripto para birimlerinin gelişimine fon sağlamak için kullanılmakta olan ICO, 2013’ten bu yana dünya genelinde artış göstermektedir. Şirket veya bireylerin dijital platformda değerli olduğunu düşündükleri projelerine yatırım yapmalarının en kolay ve etkili yollarından biri ICO’dur. ICO işlemleri ise “token” ile gerçekleştirilmektedir. Token, geleneksel halka arz işlemine katılan yatırımcılara verilen hisse senetleri olarak da tahayyül edilebilir. ICO’i geleneksel kitle fonundan ayıran özellik ise girişimlerin kripto paralar ile yapılmasıdır. Blockchain pazarına yeni bir dijital para birimi sürmenin en etkili yolu ICO’dur. Diğer bir ifade ile dijital para piyasasına yeni bir birim sürülmesi ve anılan birimler yerine tedavülde olması istenen dijital para birimleri ICO’lar aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Dünya genelinde arz olunan ICO’ların hukuki akıbeti ile ilgili net bir genelge bulunmamaktadır. Ülkeler ICO’ların hukuki durumu ile ilgili kendi finansal piyasalarını denetleyen otoriteleri tarafından mevcut koşullara uygun kararlar vermektedirler.

Bu çalışmada para piyasasına yeni bir açığı sağlayan kripto para piyasası ve bunun muhtemel sonuçlarından biri olan ICO, kapsamlı olarak ele alınmıştır. Ayrıca Türkiye ve dünyadaki kripto para piyasası ve ICO ile ilgili bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Para, İCO, Dijital Para Arzı, Token

INITIAL COIN OFFERINGS -ICO

ABSTRACT

For research on the crypto currency market, one of the results of the technological era, it would be more accurate to start with Initial Coin Offering (ICO), which is translated as the “first crypto money supply”. Emerging as an alternative to the traditional financial system, ICO (Initial Coin Offerings) is a kind of mass fund that provides the capital needed for projects that are still in the idea stage. Those who need this fund are start-up’s. While the concept of start-up is explained by different entrepreneurs in different ways, the term “new venture” is used as the

equivalent of the term. In the broadest sense, Start-ups are companies that set out to find solutions to any problems and do not guarantee a successful outcome. While ICO is defined as the public offering of crypto currencies, it can be defined as one of the methods designed by a start-up that wishes to receive investment, selling a limited number of crypto currencies to the masses and obtaining start-up resources. The most important feature of the start-ups is that they are capable of rapid growth, offer and use technology to large audiences, transform the service to the need, and have sustained venture ideas.

ICO, which is being used to fund the development of new crypto currencies, has been increasing worldwide since 2013. ICO is one of the easiest and most effective ways for companies or individuals to invest in projects that they think are valuable on a digital platform. ICO transactions are done with “token”. Token can also be imagined as stocks issued to investors participating in the traditional public offering. What distinguishes ICO from the traditional mass fund is that the initiatives are made with crypto currency. The most effective way to introduce a new digital currency to the Blockchain market is ICO. In other words, digital currencies that are required to be introduced into the digital currency market and to be in circulation instead of these units are realized through ICOs. There is no clear circular on the legal fate of the ICOs supplied worldwide. Countries make decisions about the legal status of ICOs by their supervisory authorities in accordance with the current circumstances.

In this study, the crypto money market, which provides a new angle to the money market, and one of the possible consequences of this, ICO, are discussed extensively. Turkey and the world are also given information about the crypto money market and ICO.

Keywords: Digital Money, ICO, Initial Coin Offerings, Token

**3+1 İŞYERİ EĞİTİMİ VE UYGULAMASINA KATILAN ÖNLİSANS DÜZEYİ
TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYETLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Mehmet ÇOLAKSEL
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Çalışma; turizm sektörünün hizmet üretimi sırasında ihtiyaç duyduğu en önemli ara eleman insan kaynağını oluşturan ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin 3+1 işyeri eğitimi ve işyeri uygulaması sırasında elde ettikleri tecrübelerin memnuniyetlerine yansması ve etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma Türkiye’de 3+1 işyeri eğitimi uygulamasını ilk uygulayan Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde ön lisans eğitimi alan ve 3+1 eğitimi deneyimine katılan öğrencilere anket düzenlenerek gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin SPSS veri analiz yöntemleri kullanılarak yorumlanmasının sonucunda; önlisans öğrencilerinin 3+1 işyeri eğitimine katılmalarının turizm sektörüne bakış açıları ve memnuniyetlerinde olumlu etkileri olduğu, öğrencilerin demografik değişkenlere bağlı olarak bakış açıları ve memnuniyet düzeylerinin farklılık gösterdiği ve etkili olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Turizm, Turizm Eğitimi, 3+1 İşyeri Eğitimi, Mesleki Eğitim

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the effect of the experience of 3 + 1 workplace education on the satisfaction of the students of tourism program students who are educated at associate degree level which is the most important human resource needed by the tourism sector during service production. This study was conducted for the students who received associate degree education in leading institutions (Sakarya University and Sakarya University of Applied Sciences) applying 3 + 1 workplace education model. In this study, questionnaire technique was used and the data were analyzed and interpreted with SPSS program. As a result, it can be said that the participation of students in 3 + 1 workplace education has positive effects on the perspectives and satisfaction of the tourism industry. In addition, students' perspectives and satisfaction levels differ according to demographic variables.

Keywords: Tourism, Tourism Education, 3 + 1 Workplace Education, Vocational Training

Çalışma ilgili öğrencinin yayınlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**TURİZM ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK EĞİTİMLERİNİN 3+1
İŞYERİ EĞİTİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİÇLİ
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi,

Mehmet ÇOLAKSEL
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu ara eleman ve tecrübeli personel kaynağı olarak önlisans eğitimi alan öğrencilerin önemi ortadadır. Çalışma turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin eğitim kurumlarındaKİ akademik eğitimlerinin 3+1 iş yeri eğitimi esnasındaki çalışmalarında katkı sağlayıp sağlamadığını tespit etmek ve elde ettikleri tecrübelerin belirlenmesini sağlamaktır. Bu çalışma, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesinde önlisans eğitimi alan ve 3+1 işyeri eğitimi uygulamasından dönen turizm bölümü öğrencilerine uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda 3+1 eğitime katılan öğrencilerin okullarında almış oldukları eğitim işyeri uygulaması esnasında olumlu katkılar sağladığı ve işyerinde konumlarının değişiminde önemli katkılar sağladığı şeklindedir.

Anahtar sözcükler: Turizm, 3+1 İşyeri Eğitimi, Mesleki Eğitim, Turizm Eğitimi

ABSTRACT

The importance of students who receive associate degree education as a source of intermediate personnel and experienced personnel needed by the tourism sector is seen as a reality. The aim of this study is to determine the potential of the associate degree students in tourism institutions to contribute to their studies during the 3 + 1 workplace education and to determine their experiences. This study was applied to the students of tourism department working in the associate degree program of Sakarya University of Applied Sciences and completing 3 + 1 workplace training application. As a result of the analysis of the data obtained, it was seen that the academic education and knowledge of the students participating in 3 + 1 workplace training had positive contributions to their experiences during the application.

Key Words: Tourism, 3 + 1 Workplace Education, Vocational Education, Tourism Education

Çalışma ilgili öğrencinin yayınlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ADANA'DA ENGELLİ BİREYLERİN İŞ GÜCÜNE KATILIMININ BELİRLEYİCİLERİ

Dr. Halil İbrahim KESKİN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Toplumdaki en dezavantajlı gruplardan biri olan engelli insanlar, diğer bireylerin aksine, iş gücüne katılım konusunda bazı sorunlarla karşı karşıyadır. Örneğin, engelli insanlar için sınırlı çalışma alanları vardır ve bu iş yerlerinin çoğu engelli insanlar için uygun değildir. Ayrıca, engelli insanların toplumdaki diğer bireylerden daha fazla eğitim, sağlık, ekonomik ve sosyal ilişkiler dışında olmaları olasıdır. Özürlü insanlar iş gücüne katılmak isteseler bile, bu bireyler için uygun bir çalışma ortamı sağlanması gerekmektedir. Bahsi geçen birçok zorluk, engellilerin iş gücüne katılımını etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, Adana'da engelli bireylerin iş gücüne katılımını etkileyen faktörleri araştırmaktır. OECD verilerine göre, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 15'i engelli insanlardan oluşmaktadır. Yani, Türkiye'de bir buçuk milyondan fazla engelli vatandaş varken dünyada bir milyar engelli vardır. Adana'da engelli sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, nüfusun yaklaşık yüzde 12'sinin engelli olduğu tahmin edilmektedir. Bu çalışmada kullanılan veriler, Adana'da yaşayan yaklaşık 300 engelli birey ile anket yapılarak elde edilmiştir. Çalışmada, engelli bireylerin iş gücüne katılımını etkileyen faktörleri belirlemek için Logit modeli kullanılmıştır. İlk olarak, uygun Logit modelini belirlemek için bir dizi test yapılmıştır. Uygun model belirlendikten sonra, Logit modeli Maksimum Olabilirlik Tahmincisi (MLE) yöntemi kullanılarak tahmin edilmiştir. Bulgulara göre, engellinin kadın olması, iş gücüne katılım olasılığını erkeklere oranla azaltmaktadır. Ayrıca, yaşlı engellilerin iş gücüne katılma olasılıklarının gençlerden daha az olduğu bulunmuştur. Ayrıca, özürlü bir kişinin engellilik türünün iş gücüne katılım için önemli bir faktör olduğu bulunmuştur. Diğer bir bulgu da engelli bireylerin eğitim düzeyindeki artışın iş gücüne katılım olasılığını arttırmasıdır. Ayrıca, özel olarak eğitilmiş olmak, engelliler için iş gücüne katılım olasılığını da arttırmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışmada Adana'da engelli bireylerin iş gücüne katılımını etkileyen faktörler logit modeli yardımıyla incelenmiştir. Engellilik türü ve engellilerin derecesi, iş bulma olasılığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde diğer bir sonuç ise eğitim seviyesindeki artışın, engelli bir kişinin Adana'da iş bulma şansını arttırdığını göstermektedir. Son olarak, özürlü bireylerin ailelerinin gelir düzeyinin yüksek olması bu bireylerin iş gücüne katılma olasılığını azalttığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İşgücüne katılım, engelli bireyler, Logit modeli.

**DETERMINANTS OF LABOR FORCE PARTICIPATION OF DISABLED PEOPLE
IN ADANA**

ABSTRACT

Disabled people, one of the most disadvantaged groups in the society, face some problems in labor force participation, unlike other individuals. For instance, there are limited work places for the handicapped and most of these workplaces are not suitable for disabled employee. Also, people with disabilities are likely to be more out of education, health, economic and social relations than other individuals in society. Even if people with disabilities want to participate in the labor force, a suitable working environment should be provided for person with disabilities. Many challenges mentioned above affect the labor force participation of the people with disabilities. The aim of this study is to investigate the factors affecting the labor force participation of individuals with disabilities in Adana. According to OECD data, about 15 percent of the world population consists of people with disabilities. So there are one billion disabled people in the world while there are more than one and a half million disabled citizens in Turkey. Although the number of people with disabilities in Adana is not known exactly, it is estimated that approximately 12 percent of the population is disabled. In this study, the data used in this study were obtained by conducting a survey with approximately 300 disabled individuals living in Adana. The Logit model was used to determine the factors affecting the labor force participation of individuals with disabilities in this study. Firstly, a series of tests is performed to determine the appropriate Logit model. After determining the appropriate model, Logit model is estimated by using Maximum Likelihood Estimator (MLE) method. According to the findings, the fact that the disabled person is a female reduces the likelihood of labor force participation compared to the men. In addition, it is found that elderly people with disabilities are less likely to participate in the labor force than young people. Also, it is found that the type of disability of a handicapped person is an important factor for labor force participation. Another finding is that increase in the education level of disabled people increases the possibility of labor force participation. Being specially trained is also increases the possibility of labor force participation for disabled people. As a result, in this study, the factors affecting the labor force participation of individuals with disabilities in Adana were investigated with the help of Logit model. It was concluded that the type of disability and the degree of disability have a significant impact on the probability of finding a job. Another result of the study shows that the increase in the level of education increases a disabled person's chance of find a job in Adana. Finally, it is found that the high income level of the families of disabled people reduces the likelihood of their participation in the labor force.

Keywords: Labor force participation, disabled people, Logit model.

ÖZEL HASTANE TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: ADANA İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Halil İbrahim KESKİN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Sağlık sektörü son yıllarda Türkiye’de oldukça hızlı gelişmekte ve değişen bir sektör olarak öne çıkmaktadır. Bu değişimin arkasındaki nedenler şu şekilde listelenebilir: Sağlıkta Dönüşüm Reformu ile başlayan sağlık sistemindeki köklü değişimler, tedavi imkanlarına erişimin kolaylaşması, sosyal güvenlik reformları, hızlı nüfus artışı, sağlık sektörünün dinamik yapısı, hızla gelişen teknolojiler, yeni tedavi teknikleri yanında bu imkanlara ulaşma noktasında farkındalığı artmış bir hasta kitlesi. Yaşanan değişimlerle birlikte, Türkiye’de özellikle büyük illerde son on beş yılda, artan sağlık yatırımları sonucunda, kamu hastanelerinin sunduğu sağlık hizmetlerinin yanında özel sağlık hizmeti sunan hastanelerin sayısı oldukça artmıştır. Özel hastane sayısındaki artışa bağlı olarak artan rekabet ortamı herhangi bir sağlık sorunuyla karşılaşması durumunda bireylerin hastane tercihinin oldukça karmaşık hale getirmektedir. Diğer taraftan doğru hastane tercihi, sağlık hizmetlerinin daha etkin ve kaliteli verilmesine ve tedavi sürelerinin kısalmasına yol açacağından politika yapıcılar için de önemli bir konudur. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Adana il örneğinde, bireylerin hastane tercihinin etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Daha genel anlamda, bireylerin sağlık hizmeti kullanımındaki davranışlarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu çalışmada, hastaların Adana’daki devlet ve özel hastaneler arasında tercihinin etkileyen faktörlerin belirlenmesi için kullanılan veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Anket soruları, önceki çalışmalar dikkate alınarak, hastane seçiminde erişilebilirliğin yanında, hastanelerin tıbbi donanımı, imajı ve teknolojik yeterliliği gibi çeşitli faktörler göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Çalışmada, anket Adana’da yaşayan 18 yaşından büyük 500 bireye yapılmıştır. Dolayısıyla çalışmada örnek boyutu 500 olarak belirlenmiştir. Adana’daki bireylerin özel hastane tercihinin etkileyen faktörleri araştırmak için ikili (binary) Lojistik regresyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak, hastaneye kolay erişim, hastanenin olumlu imajı ve bireylerin düşük gelir düzeyi gibi faktörlerin devlet hastanelerinin bireyler tarafından tercih edilmesinde en önemli faktör olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan, bireylerin özel hastane tercihinin etkileyen faktörler ise eğitim düzeyinin ve gelirin yüksek olması, bireylerin herhangi bir işte çalışıyor olması, hastanenin imajı, hastanenin sahip olduğu donanım ve hastanelerin altyapısına yönelik bireylerin olumlu algıları olarak öne çıkmaktadır. Özetle, bu faktörlerin bireylerin özel hastane tercihinin pozitif yönde etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hastane Tercihi, Lojistik Regresyon Analizi, Tüketici Davranışı

**FACTORS AFFECTING PRIVATE HOSPITAL PREFERENCE: THE CASE OF
ADANA PROVINCE**

ABSTRACT

The health sector is developing rapidly in recent years in Turkey, and stands out as a changing industry. The reasons behind this change can be listed like these: radical changes in the health system that began with the Health Transformation Reform ease of access to health facilities, social security reforms, rapid population growth, dynamic structure of health sector, rapidly developing health technologies, new treatment techniques as well as increased awareness of patients to reach these opportunities. Experienced with these changes, as a result of the increasing health investments in the last fifteen years, especially in the big cities, the number of hospitals providing private health services has increased considerably besides the health services offered by the public hospitals. The increasing competitive environment due to the increase in the number of private hospitals complicates individuals' choice of hospitals in case of any health problems. On the other hand, choosing the right hospital is an important issue for policy makers as it will lead to a more efficient and quality delivery of health services and shorter treatment times. Therefore, the aim of this study is to determine the factors affecting the hospital preference of individuals in Adana province. More generally, it is aimed to reveal the behaviors of individuals in the use of health services. In this study, the data used to determine the factors affecting the preference of the patients between public and private hospitals in Adana were obtained by questionnaire method. Survey questions were determined by considering various factors such as medical equipment, image and technological adequacy of hospitals as well as accessibility in hospital selection by considering previous studies. In the study, the survey was conducted on 500 individuals over 18 years of age living in Adana. Thereby, the sample size was determined as 500 in the study. Binary Logistic regression analysis method was used to investigate the factors affecting the private hospital preference of the individuals in Adana. As a result, it was found that factors such as easy access to the hospital, positive image of the hospital and low income level of the individuals were the most important factors in the preference of the state hospital by individuals. On the other hand, factors affecting individuals' preferences for private hospitals are the high level of education and income, individuals working in any job, the image of the hospital, and the positive perception of individuals about the hospital equipment and the infrastructure of the hospitals. In summary, it was concluded that these factors positively affected individuals' preference of private hospitals.

Keywords: Hospital Preference, Logistic Regression Analysis, Consumer Behavior

**USE OF BIOSORPTION AS A BIOTECHNOLOGY BASED REMEDIATION
TECHNIQUE AGAINST DYE POLLUTION**

Assoc. Prof. Dr. Remziye Aysun KEPEKÇI
Gaziantep University

ABSTRACT

Environmental pollution has been on the rise in the past few decades. Water is a basic resource that guarantees the life of all living beings on the planet. Therefore, water pollution is the most serious global environmental problems that affect the availability of safe drinking water, human health, and the environment. Rapid industrialization with the lack of proper treatment facilities has resulted in the discharge of large amounts of wastewater containing high levels of toxic and carcinogenic pollutants. Among these pollutants, dyes pose serious danger due to their recalcitrance nature. Dyes in the wastewaters severely affect photosynthetic function in aquatic life due to decreased light penetration and may also be toxic to many forms of life in water bodies. Additionally, it is reported that dyes can cause mutagenesis, chromosomal fractures, carcinogenesis, dysfunction of the kidney, reproductive system and the liver. Considering these toxic effects of dyes and increased public concern about this subject, it is becoming increasingly important to find out specific methods to remove dyes from wastewater streams. Although there are numerous methods such as coagulation, advanced oxidation, and membrane separation to treat effluents containing dyes, each of these methods have inherent limitations. Therefore, the development of cost-effective and efficient treatment techniques is essential to protect ecosystems and public health. In this regard, recent advances in biotechnology have propelled biosorption as a prominent alternative to traditional treatment methods. Biosorption is the concentration and accumulation of contaminants from aqueous solutions by the use of biological matters. Biosorption has been established as an effective technology to remove dye molecules from dilute aqueous solution due to its eco-friendly and cost-effective features. This study was organized to provide an overview of application of biosorption as a bioremediation technique against dye removal from waste waters. The effects of various parameters such as pH, temperature, concentrations of organic pollutants were also discussed. The important considerations of the current researches on biosorption, as well as the future expectations for the removal of dyes via biosorption technique were also highlighted.

Keywords:Waterpollution, Biosorption, Enviromental biotechnology.

**ANTIOXIDANT ACTIVITIES OF THE EXTRACTS OF PISTACHIO HULL
PREPARED IN DIFFERENT SOLVENTS**

Fatima KARRAUM
Gaziantep University

Assoc. Prof. Dr. Remziye Aysun KEPEKÇİ
Gaziantep University

ABSTRACT

In the last two decades, there has been an explosive interest in the utilization of plants waste materials, more generally known as “agricultural by-products”. Fruit shells and other agricultural wastes are potentially important sources for producing valuable compounds. These plant-based by-products are produced in high amounts and rich in different bioactive compounds. Recently, the utilization of by-products has been increased by pharmaceutical manufacturers for the production of valuable compounds from such cheap resources. Pistachio is one of the most important tree nuts and its global production increases steadily. Iran, USA and Turkey are the top three producers of pistachio. Pistachio nuts are used as a snackfood, both raw and toasted, and are a confectionery ingredient in fermented meats, icecream, bread, sauces and pudding manufacturing. Considering the shell/pistachio ratio (~45%), high amount of pistachio shell is produced as a by-product of the pistachio industries. Mainly, this by-product is directly incinerated for heating purpose because it has no important industrial use. Every year tons of pistachio hulls are separated and eliminated, as waste products, from pistachio seeds. The hull is the largest waste product of the pistachio industry. Pistachio hull, as a valuable source of bioactive compounds, have not been investigated comprehensively. Therefore, the present study aimed to evaluate potential antioxidant activities of pistachio hull extracts prepared in different solvents by hydrodistillation method. The antioxidant activities were determined by DPPH Radical Scavenging Assay. IC₅₀ (Inhibitory Concentration) values of the pistachio hull extracts prepared in methanol, ethanol, ethyl acetate and hexane were found as 9.217, 19.477, 54.694 and 160.351 µgmL⁻¹ respectively. Extraction yields of methanol, ethanol, ethyl acetate and hexane extracts of pistachio hull were calculated as 28.71, 20, 10.186 and 8.4 % respectively. The present study suggests that this agricultural by product could be used as cheap and natural source of antioxidants.

Keywords: Pistachio hull, extraction, antioxidant activity

SOL- JEL DALDIRMA YÖNTEMİ İLE HAZIRLANAN ZnS/ p-Si FOTODİYOTLAR

Arş. Gör. Şirin UZUN ÇAM
Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. A. Necmeddin YAZICI
Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. S. Tülay SERİN
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, p- tipi silisyum (Si) (111) kristali üzerinde çinko sülfür (ZnS) filmler büyütülerek ZnS/ p-Si heteroeklem fotodiyotlar üretilmiştir. ZnS filmler kaplanırken sol-jel daldırma yönteminden yararlanılmış ve çözelti molaritesi 1:4 olacak şekilde hazırlanmıştır. ZnS filmlerin yapısal özellikleri X-ışınları kırınımı yöntemi (XRD) kullanılarak incelenmiştir. ZnS filmin yapısı, örgü sabiti (a) ve film kristalit büyüklüğü (D) X ışını kırınım spektrumlarından bulunmuştur. ZnS filmlerin optiksel özellikleri UV-VIS-NIR spektrofotometre kullanılarak elde edilen geçirgenlik spektrumları yardımıyla incelenmiştir. Bu ölçümlerden ZnS filmlerin kırılma indisi (n), soğurma katsayısı (α), kalınlık (d) ve optiksel yasak enerji aralığı (E_g) hesaplanmıştır. ZnS/ p-Si yapılarının seri direnç değeri (R_s), idealite faktörü (n), doyma akımı (I_0) ve bariyer yüksekliği (Φ_b) değerleri oda sıcaklığında karanlık akım - gerilim (I-V) belirtkenleri ölçülerek hesaplanmıştır. Hesaplamalarda Cheung - Cheung, Norde ve termoiyonik emisyon modellerinden yararlanılmış ve bulunan değerler karşılaştırılmıştır. ZnS/ p-Si yapılarının aydınlık akım - gerilim (I-V) belirtkenlerinin ölçümleri yapıların ışığa duyarlı olduğunu göstermiştir. ZnS/ p-Si yapılarının fermi enerji seviyesi (E_F) ve bariyer yüksekliği (Φ_b) oda sıcaklığında, farklı frekans değerlerinde kapasite - gerilim (C-V) belirtkenleri ölçülerek bulunmuştur.

Anahtar Kelime: ZnS, p-Si, heteroeklem, fotodiyot, sol-jel.

ZnS / p-Si PHOTODIODES PREPARED BY SOL-GEL DIPPING METHOD

ABSTRACT

In this study, zinc sulphide (ZnS) films were grown on p-type silicon (Si) (111) crystal and ZnS / p-Si heterojunction photodiodes were produced. Sol-gel dip coating method was used when coating ZnS films and the solution was prepared to have a molarity of 1: 4. Structural properties of ZnS films were examined by X-ray diffraction method (XRD). The structure of the ZnS film, lattice constant (a) and film crystallite size (D) were found from X-ray diffraction spectra. The optical properties of ZnS films were investigated by using the UV-VIS-NIR spectrophotometer. The refractive index (n), absorption coefficient (α), thickness (d) and optical forbidden energy range (E_g) of the ZnS films were calculated from these measurements. Series resistance value (R_s), ideality factor (n), saturation current (I_0) and barrier height (Φ_b) values of ZnS / p-Si structures were calculated by measuring the dark current - voltage (I - V) characteristics at room temperature. In the calculations, Cheung - Cheung, Norde and thermoionic emission models were used and the values were compared. Measurements of illuminated current - voltage (I - V) characteristics of ZnS / p - Si structures showed that the structures are light sensitive. Fermi

energy level (E_F) and barrier height (Φ_b) of ZnS / p-Si structures were determined by measuring the capacity - voltage (C - V) characteristics at room temperature and at different frequency values.

Key Words: ZnS, p-Si, heterojunction, photodiode, sol-gel.

**ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU ve ATIK MERMER TOZU ile ÜRETİLEN
ALKALİ AKTİVE EDİLMİŞ HARÇLARIN KARAKTERİZASYONU**

Prof. Dr. Servet YILDIZ
Fırat Üniversitesi

Merve Koç KESKİNKILINÇ

Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU
Düzce Üniversitesi

ÖZET

Atık malzemelerin geri dönüşümü sürdürülebilirlik adına en önemli hususlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Özellikle endüstriyel üretimlerin atıklarının kompozit malzeme üretiminde değerlendirilmesi, atıkların yönetimi için tercih edilen yöntemlerin başında gelmektedir. Mermer üretimi esnasında ortaya çıkan atıkların çimentolu kompozitler içerisinde değerlendirilmesi yapılan çalışmalarda irdelenmiştir. Atık mermer tozları öğütülüp ince elendikten sonra dolgu etkisi sayesinde kullanıldıkları harç/betonların geçirimsizliklerini olumlu yönde etkilemektedirler. Ayrıca, kendiliğinden yerleşen beton üretiminde toz malzeme olarak ince öğütülmüş atık mermer tozunun kullanımı yaygın olarak çalışılan konulardandır. Elazığ ferrokrom tesislerinde üretim esnasında büyük miktarda cüruf ortaya çıkmakta ve bu cürufun etkin bir şekilde bertarafı için uygun yollar aranmaktadır. İnce öğütülmüş ferrokrom cürufu tozlarının çimento yerine ikamesi hususunda yapılan çalışmalarda dayanım açısından kayıplar yaşanması konunun ilerlemesine engel olmuştur. Ancak çimentosuz beton/harç üretimine imkan tanıyan alkali aktive edilmiş kompozitler içerisinde toz malzeme olarak Elazığ ferrokrom cürufunun kullanımı ile ilgili son yıllarda çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmada, Elazığ ferrokrom cürufu ve atık mermer tozunun ince öğütülmesi ile sodyum hidroksit (NaOH) ve sodyum silikat (Na_2SiO_3) alkali çözeltileri ile aktivasyonu gerçekleştirilmiştir. Üretilen numunelerin dayanım kazanması için 60 °C ve 90 °C aktivasyon sıcaklıkları ile NaOH için üç farklı molarite (16M-18M-20M) tercih edilmiştir. Elde edilen kompozitler üzerinde, yayılma çapı, priz başlangıç süresi, priz bitiş süresi, basınç dayanımı ve birim ağırlık deneyleri yapılmıştır. Sonuç olarak; çimento kullanmaksızın 16 MPa'yı aşan basınç dayanımı değerlerine sahip atık malzemelerle elde edilmiş alkali aktivasyonlu harçların üretimi mümkün olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elazığ Ferrokrom Cürufu, Atık Mermer Tozu, Atıkların Yönetimi, Sürdürülebilirlik

**CHARACTERIZATION of ALKALI ACTIVATED MORTARS with ELAZIĞ
FERROCHROM SLAG and WASTE MARBLE POWDER**

ABSTRACT

Recycling of waste materials is one of the most important issues in terms of sustainability. In particular, the utilization of industrial wastes in composite material production is one of the preferred methods for waste management. Evaluation of wastes generated during marble production in cementitious composites have been examined. When they are used after grinding and fine sieving process waste marble powders have a positive effect on the permeability of the mortars / concretes. In addition, the use of finely ground waste marble powder as a powder material in self-compacting concrete production is widely studied. A large amount of slag is

produced during production in Elazığ ferrochrome plants and suitable ways are being tried for effective disposal of this slag. In studies of substitution of finely ground ferrochrome slag powders instead of cement, the loss of strength has prevented the progress of the subject. However, in recent years, studies have been carried out on the use of Elazığ ferrochrome slag as a powder material in alkali activated composites which allow cementless concrete / mortar production. In this study, activation of sodium hydroxide (NaOH) and sodium silicate (Na_2SiO_3) alkaline solutions was carried out by fine grinding of Elazığ ferrochrome slag and waste marble powder. Three different molarities (16M-18M-20M) were preferred for NaOH with activation temperatures of 60 °C and 90 °C for strength development of the produced samples. Flow diameter, initial setting time, final setting time, compressive strength and unit density were performed on the obtained composites. As a result; it was possible to produce alkali activated mortars obtained with waste materials having compressive strength values higher than 16 MPa without using cement

**ELAZIĞ FERROKROM CÜRUFU ve ATIK MERMER TOZU ile ALKALİ AKTİVE
EDİLMİŞ HARÇLARIN MİKROYAPILARININ İNCELENMESİ**

Prof. Dr. Servet YILDIZ
Fırat Üniversitesi

Merve Koç KESKİNKILINÇ

Doç. Dr. Mehmet EMİROĞLU
Düzce Üniversitesi

ÖZET

Alkali aktivasyonlu kompozitler birçok yönüyle sürdürülebilir malzeme üretimine örnek teşkil etmektedir. Genel olarak alüminosilikat esaslı bu kompozitlerin üretiminde alkali çözeltiler sayesinde numune üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada, iki farklı atık malzemenin çimento inceliğinde öğütülmesi yoluyla alkali aktivasyonlu harç üretimi gerçekleştirilmiştir. Üretilen numuneler üzerinde taze harç özellikleri belirlendikten sonra mikroyapı analizleri gerçekleştirilmiştir. Taramalı elektron mikroskobu (SEM) ve X-ışını difraksiyonu (XRD) analizleri mikroyapı incelemelerinde kullanılmıştır. Sonuç olarak, 16 ve 18 mol NaOH ile üretilmiş numunelerde kristal yapılı forsterit ve spinel oluşumları gözlenmiştir. 20 mol NaOH aktivatörü ile hazırlanan numunelerde ise tobermorite (C-S-H) oluşumları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ Ferrokrom Cürufu, Atık Mermer Tozu, Atıkların Yönetimi, Sürdürülebilirlik

**THE FIRST STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT
BITOPOLOGICAL SPACES**

Şeyda KAYA PEZÜK

Dr.Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL
Amasya Üniversitesi

ABSTRACT

In the important branch of mathematics, soft topology, soft multi structures such as soft bitopological spaces were created by Ittanagi in 2014. Thereafter a large numbers of papers have been done to generalize the soft topological concepts into soft bitopological settings. Moreover, a high level of modern knowledge of soft bitopological spaces theory has made it possible to introduce and study algebra of new type, the corresponding representation of which brings one to the special class of soft bitopological spaces in this special work. The main objective of this paper is to observe detailed examination about soft multi structures in the first step can be named as soft bitopological spaces.

Keywords: Soft Set, Soft Topological Spaces, Soft Bitopological Spaces.

THE SECOND STEP OF SOFT MULTI TOPOLOGICAL SPACES: SOFT
DITOPOLOGICAL SPACES

Şeyda KAYA PEZÜK

Dr.Öğr. Üyesi Güzide ŞENEL

Amasya Üniversitesi

ABSTRACT

Soft ditopological space, which can be abbreviated by SDT, is introduced by soft topology to obtain an additional soft topological structure on the same soft set. In this paper, a constructive proof of every soft ditopological space of a soft set is a soft topological space over the soft set and a soft topological space is not need to be soft ditopological space is provided. We instantiate it with suitable propositions and examples.

Properties that we consider in this presentation are defined in terms of selection principles.

Keywords: Soft sets, soft topology, soft ditopology.

A GREEN CHEMICAL PROCESS FOR SECONDARY LEAD WASTE

M. Hakan MORCALI

Kahramanmaraş Sutcu Imam University,

ABSTRACT

Recycling of lead waste generated from spent lead acid battery smelter has been attempted to minimize the environmental pollution. For this purpose, a new green and sustainable chemical process was studied with lower energy consumption and higher efficiency for producing lead carbonate from spent lead waste powder. This waste was treated by dilute methanesulfonic acid, having low toxicity and biodegradable characteristics, media in the presence of hydrogen peroxide as catalysis. Some dissolution reaction parameters were investigated for the chemical leaching process. Interestingly, it was understood that acid concentration and reaction temperature had no influence on the dissolution efficiency but reaction time has a positive effect on dissolution percentage. As a result of leaching with methanesulfonic acid + hydrogen peroxide, dissolution efficiency of lead was more than 95%. The proposed green and sustainable chemical process has a great importance for recycling of secondary lead waste.

Keywords: Lead waste, Recycling, Leaching, Methanesulfonic acid.

**ENVIRONMENTALLY FRIENDLY RECYCLING PROCESS OF SPENT SILVER
OXIDE BUTTON CELL USING BIODEGRADABLE ORGANIC ACID**

M. Hakan MORCALI

Merve AKSU

Kahramanmaras Sutcu Imam University

ABSTRACT

Dissolution behavior of zinc and silver in spent silver oxide button cell powder are investigated using biodegradable organic sulfo-acidic derivatives. Comparison of different organic lixiviants shows that methanesulfonic acid achieves highest leaching recovery than other sulfonic acid derivatives under the same conditions. Dissolution parameters of silver and zinc are optimized via methanesulfonic acid which is effective for leaching treatment of spent button cell. Significantly, this applied recycling process demonstrates that the obtained metallic silver particles can be evaluated to synthesize antimicrobial materials with micro/nanostructures. Additionally, the precipitated zinc sulfate mono hydrate is of a potential application as fertilizer for farmers. Overall, the proposed recycling process has a great importance for utilization of spent silver oxide button cell batteries.

Keywords: Recycling, Silver Oxide Battery, Waste, Biodegradable, Organic, Acid.

**OKSİDATİF STRESİN ENDOTEL DİSFONKSİYON OLUŞUMUNDAKİ ROLÜNÜN
ARAŞTIRILMASI**

Ersin ÖZKAN

Mustafa Kemal Üniversitesi

Cem ABİDOĞLU

Mustafa Kemal Üniversitesi

Dr. Mehmet Fatih DAĞLI

Mustafa Kemal Üniversitesi

Doç. Dr. Meral URHAN KÜÇÜK

Mustafa Kemal Üniversitesi

ÖZET

Endotel, kardiyovasküler sistem içerisinde yer alan, damar iç çeperlerini saran tabakadır. Endotel doku, mezoderm kaynaklı tek katlı yassı epitel hücreleri ve bu hücrelerin sentezlediği çeşitli faktörler aracılığıyla vasküler tonusun, hücre adezyonunun, inflamasyonun, damar geçirgenliğinin ve koagülasyonun kontrolünün düzenlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu fizyolojik ve patolojik olaylardaki herhangi bir dengesizlik endotel disfonksiyona neden olmaktadır. Endotel disfonksiyonu, ateroskleroz, hipertansiyon, diyabet gibi birçok hastalığa neden olabileceği gibi bunların sonucunda da ortaya çıkabilir. Yüksek konsantrasyondaki glukoz hücrede oksidatif stres oluşturmakta, oluşan oksidatif stres hem metabolik hem de aterosklerotik hastalıklarda vasküler hasara yol açan endotel disfonksiyonunun patogenezi içinde ana mekanizma olarak kabul edilmektedir. Yapılan bu çalışmada amaç, oksidatif stresin endotel disfonksiyonunda, kilit rol oynayan proteinleri kodlayan genlerin ekspresyon değişimleri üzerindeki etkisini araştırmaktır.

Çalışmamızda HUVEC (İnsan Umbilikal Ven Endotel Hücresi) hücreleri 4,5 g/L glukoz içeren (yüksek konsantrasyon glukoz /high glukoz) (HG) çoğaltılarak oksidatif stres modeli oluşturuldu. Kontrol grubu olarak 1 g/L glukoz içeren (Normal konsantrasyon glukoz/normo glukoz) (NG) besiyerinde çoğaltılan hücreler kullanıldı. HG besi yerinde çoğaltılan hücrelerde MDA düzeyi kontrol grubuna göre (NG besiyerinde kullanılan hücre grubu) anlamlı derecede yüksek bulundu ($p < 0.001$). Oksidatif stresin HUVEC hücrelerinde ET1, eNOS ve VCAM genlerinin ekspresyon değişimleri incelendi. Gen ekspresyonları Real Time PCR kullanılarak yapıldı. HG besiyerinde çoğaltılan HUVEC hücrelerinde, VCAM 1 ve eNOS gen ekspresyon düzeylerinde anlamlı bir artış gözlenirken ($p < 0.05$), ET-1 gen ekspresyonunda bir fark gözlenmedi ($p > 0.05$). Oksidatif stres, HUVEC hücrelerinde eNOS ve VCAM genlerinin ekspresyon düzeylerini arttırarak endotel disfonksiyonuna neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Endotel disfonksiyon, Oksidatif stres, HUVEC, Gen ekspresyonu

ÜST DAİMİ LATERAL DİŞLERDE TİP 1 TALON TÜBERKÜLÜ: DÖRT
OLGU SUNUMU

Dr. Öğr. Üy. Ahmet ARAS
Harran Üniversitesi

ÖZET

Talon tüberküli, çoğunlukla üst veya alt çene kesici dişlerinde gözlenen süt veya daimi dişleri etkileyen bir dişsel anomalidir. Singulum alanında veya mine-sement bileşiminde çıkıntı yapan ekstra oluşmuş tüberkül benzeri yapıdır. Genel olarak mine ve dentinden oluşan bu aksesuar tüberkül, bazen pulpa dokusu da içerebilmektedir. Ancak röntgende ana pulpa dokusuyla süperpoze olduğu için bunu ayırt etmek güçtür. Alt veya üst çenede, bilateral veya unilateral olabilir. Çoğunlukla palatinalde görülmekle birlikte dişin bukkal tarafında da görülebilir. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte; genetik ve çevresel faktörlerin etkili olduğu bildirilmektedir. Dental anomaliler içinde görülme sıklığı %1'den azdır. Nadir görülmesine rağmen konuşma bozukluğu, okluzal çatışma, dil yaralanmaları, estetik ve çürük gibi ciddi klinik problemlere neden olabilir. Bu nedenle talon tüberküli olgularında erken tanı önemlidir. Bu olgu sunumunda 10-13 yaşları arası üç kadın bir erkek olmak üzere toplamda 4 hastada üst çene lateral dişlerin palatinal yüzünde tek taraflı talon tüberküli tespit edildi. Bu olgular Hattap ve ark yapmış olduğu sınıflamaya göre tip 1 talon tüberküli olarak sınıflandırıldı. Olgulardan birinde okluzal çatışmaya yol açtığı için, diğerinde ise estetik şikayetler nedeniyle talon tüberküli kademeli olarak aşındırıldı. Aşındırılan yüzeylerde hassasiyeti önlemek ve remineralizasyonu sağlamak amacıyla topikal sodyumflorür solüsyonu uygulandı. Diğer iki vakada herhangi bir probleme yol açmadığı için tüberküllere hiçbir müdahalede bulunulmadı.

Anahtar Kelimeler: Talon Tüberküli, Dental Anomali, Estetik

**KLİNİK MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARINDA BİYOGÜVENLİK
UYGULAMALARI**

Arş.Gör.Dr.İpek KOÇER
Sanko Üniversitesi

ÖZET

Tıbbi laboratuvarlar, tehlikeli mikroorganizmalar içeren insan kanı, idrarı, dokusu ve diğer vücut materyallerinin analiz için gönderildiği birimlerdir. Bu durum laboratuvar personeli için güvenlik açısından biyolojik tehlikelere maruz bırakır. Çok sayıda bilinmeyen örneğin incelenmesi ve tanı konulma aşamasında enfeksiyöz ajanların ortaya yayılma olasılığı oldukça yüksektir. Bu nedenle laboratuvar çalışanları, toplumun diğer birey ve çevrelerin güvenliği açısından biyogüvenlik uygulanması gereken kişilerdir. Biyogüvenlik, temel olarak klinik mikrobiyoloji ya da diğer laboratuvarlarda uygulamaların temel yapıtaşını oluşturur. Biyogüvenlik kavramının içeriğinde mühendislik (laboratuvar tasarımı), yönetsel ve kişisel önlemler yer almaktadır. Yönetsel kontrole düşen görev; mevcut çalışma alanında risk değerlendirmesi, çalışanların eğitimi, çalışanların sağlığının izlemi ve sürveyans çalışmalarının yapılmasını sağlamaktır. Kişisel koruyucu önlemler kapsamında güvenlik ekipmanları primer bariyer görevindedir. Biyogüvenlik kabinleri, koruyucu giysiler, mekanik pipetleme aletleri, yüz ve göz koruyucuları, güvenli santrifüj aletleri primer bariyer sınıflandırmasında yer alır. Laboratuvar tasarımını oluşturan; lokalizasyon, kolay temizlenebilir yüzeyler, havalandırma sistemleri, laboratuvar mobilyaları sekonder bariyer görevindedir. Çalıştığı birime göre güvenlik önlemleri farklılık gösterebilir. Laboratuvarlar, biyogüvenlik düzeyi sınıflandırmasında 4 gruptan oluşur. Biyogüvenlik düzeyi-1 (BGD-1) enfeksiyon riski minimum olan alanlar için geçerlidir. BGD-1 laboratuvarlarda dizaynında kolay temizlenebilir açık çalışma alanları ve lavabo olması yeterlidir. Klinik mikrobiyoloji laboratuvarları en az biyogüvenlik düzeyi-2 (BGD-2) kapsamında tasarlanmalıdır. BGD-2 düzeyi personel ve çevreye bulaş halinde orta derecede sağlık riskine yol açan ajanları içeren çalışmalar için uygundur. Biyogüvenlik düzeyi-3 laboratuvarlar (Korunmalı laboratuvar) solunum yoluyla geçebilen ciddi ve ölümcül ajanlar için uygundur. Biyogüvenlik düzeyi-4 laboratuvarlar (Maksimum korunmalı laboratuvarlar) ise hayatı tehdit eden enfeksiyonlar açısından yüksek risk taşıyan, tedavisi ve aşısı olmayan hastalıklar için uygundur. Klinik mikrobiyoloji laboratuvarında ve diğer laboratuvarlarda biyogüvenlik önlemleri bir bütün halindedir. Alt yapı, teknik donanım ve çalışanların yeterli eğitime sahip olması ve kişisel koruma önlemlerini uygulaması laboratuvar kaynaklı enfeksiyonlardan korunmada önem kazanmaktadır. Yasal düzenlemelerle birlikte gereken denetimlerin sağlanması ve yatırımların yapılması insana bağlı hataların giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Biyogüvenlik düzeyleri, Laboratuvar kaynaklı enfeksiyonlar,

SYNTHESIS OF PIPERLONGUMINE ANALOGUES

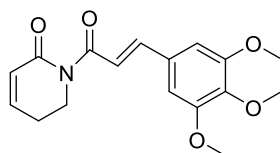
Dr.Elif AKIN KAZANCIOĞLU

Kilis 7 Aralik University

Cancer is a disease involving uncontrolled cell growth with the potential to attack or reach the other parts of the body. All over the world, the major death reason is cancer. Therefore many studies have been conducted on cancer in these days. The most useful strategies are surgery, radiotherapy and chemotherapy for defeating tumor growth and eradication of tumors. Nevertheless, surgery and radiation may effective only when the tumor is localized. And chemotherapy could be adequate for a miniature-sized tumor¹.

Chemotherapy has many side effects such as nausea, vomiting, laziness and poor oral intake that many patients suffer from. And unfortunately, a great number of cancers are acquired resistance during the treatment or resistant to chemotherapy². Though many researchers have reported potential chemotherapeutic effects of new compounds, Up to now the investigation of more efficiency and improved new anti-cancer agents was maintained with reduced side effects. Natural sources have an enormous roles for drug discovery. A federal agency of the United States Department of Health and Human Services, US Food and Drug Administration (FDA), reported that many of the approved drugs are derivated from natural products. The variety of natural products sustain to supply a novel source of bioactive lead compounds for drug development.

Piperlongumine is a natural alkaloid that present in *Piper longum* Linn has been announced to show anticancer effects³. It was categorized to kill cancer cells selectively without damaging the normal cell⁴. Most of the piperlongumine analogues show anti-cancer activity against colorectal (HCT -116) and ovarian (IGROV -1) carcinoma cell lines. Piperlongumine was first determined in 1968 and its first total synthesis and crystal structure determination was done in 1984 by Simonsen⁵. Today several research group are still made many derivatives of piperlongumine.

In this study, it was aimed to report the versatile approach to the piperine type alkaloids and synthesis of piperlongumine and its anti cancer activity.

CERRAHİ BAKIM TEKNOLOJİSİNDEKİ YENİLİKLER

Dr. Öğr. Üyesi Şenay KARADAĞ ARLI

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET

Sağlık teknolojisi, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “bir sağlık sorununu çözmek ve yaşam kalitesini iyileştirmek için geliştirilen cihazlar, ilaçlar, aşılar, prosedürler ve sistemler şeklinde örgütlü bilgi ve becerilerin uygulanması” olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası Hemşireler Birliği’nin 2009’daki tanımına göre yenilik yeni yaklaşımlar, teknoloji ve çalışma yolları geliştirme sürecidir. Yenilik bakımın kalitesini geliştirmenin ve sürdürmenin merkezindedir. Ayrıca, 21. yüzyılda cerrahi hastasının bakımına yön veren güncel teknolojiler arasında bilgi teknolojisi sistemleri, teletıp, tele sağlık hizmetleri, programlanmış infüzyon sistemleri ve cerrahi teknikteki güncel yaklaşımlar önemli yer tutmaktadır. Teknolojiye paralel olarak cerrahi hasta bakımı ve sağlık profesyonellerinin sorumlulukları değişmektedir. Sağlık profesyonelleri, hastanın bakımı ve tedavisine yönelik girişimleri gerçekleştirirken teknolojik gelişmelerden etkilenmektedirler. Kullanacakları teknolojiyi belirlerken uygulanabilir, kullanılabilir ve güvenilir olmasına, etkililik düzeyine, maliyetine, sosyal, yasal ve etik yönüne dikkat ederek bakıma yönelik politika ve prosedürlerini yenilemektedirler. Cerrahi bakım teknolojisindeki yenilikleri kullanmaktaki amaç cerrahi hastanın fiziksel ve emosyonel rahatlığını sağlamak ve konforunu arttırmaktır. Bu sebeple, bu makalenin amacı cerrahi bakım teknolojisindeki yenilikleri ve cerrahi hasta bakımındaki etkilerini değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi Bakım, Teknoloji, Yenilik.

INNOVATIONS IN SURGICAL CARE TECHNOLOGY

ABSTRACT

Health technology is defined by the World Health Organization as “the application of organized knowledge and skills in the form of devices, medicines, vaccines, procedures and systems developed to solve a health problem and improve the quality of life”. According to the International Nurses Association's definition in 2009, innovation is the process of developing new approaches, technologies and ways of working. Innovation is at the center of improving and maintaining the quality of care. In addition, information technology systems, telemedicine, telehealth services, programmed infusion systems, and current approaches in surgical technique are among the current technologies that guide the care of surgical patients in the 21st century. In parallel with the technology, the responsibilities of surgical patient care and health professionals are changing. Health professionals are influenced by technological advances in performing initiatives for patient care and treatment. They are renewing their care policies and procedures while determining the technology to be used, paying attention to their applicability, usability and reliability, effectiveness level, cost, social, legal and ethical aspects. The aim of using the innovations in surgical care technology is to provide the physical and emotional comfort and increase the comfort of the surgical patient. Therefore, the aim of this article is to evaluate the innovations in surgical care technology and its effects on surgical patient care.

Key Words: Surgical Care, Technology, Innovation.

CERRAHİ HEMŞİRELİĞİNDE İLETİŞİMİN ÖNEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Şenay KARADAĞ ARLI
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET

İletişim becerisi, cerrahi hemşirelik bakımında önemli bir yer tutmakta olup, bakım alan bireye ulaşmada önemli bir araçtır. İletişim aynı zamanda sağlıklı /hasta bireyin bakımında güçlü bir terapotik araçtır. Hemşirenin hizmet verdiği grupla sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurması hasta bakımına olumlu yönde yansımakta ve hemşirenin hizmet verdiği bireylerin memnuniyetinin artmasına neden olmaktadır. Hemşire ve hasta arasında iyi bir iletişim, yüksek kaliteli bakım vermenin en önemli unsurlarından biridir. Hemşirelikle etkili iletişim, hemşirelik bakımının hayati bir bileşeni olmakla birlikte hemşirelerin bakım verdiği birey, yakınları veya sağlık ekibi ile iletişimde bazı yetersizlikler yaşadıkları görülmektedir. Ameliyat öncesi evrede iyi bir hemşire-hasta ilişkisi kurmak ve hasta ile iletişime odaklanmak gerekir. İletişimin en önemli üç ögesi, güven, dürüstlük ve saygıdır. Hemşire, hasta ve yakınlarına rutin işlemler, ameliyat esnasında neler olacağı ve neler beklendiği konularında bilgi verir. Ameliyatı konusunda hastanın soru sormasına fırsat verir ve hastanın sorularını net ve tam olarak yanıtlar. Hastayı endişe ve korkularını ifade etmesi için teşvik eder ve bu konuda duyarlı davranır. Hastanın fiziksel ve psikolojik gereksinimlerine dikkat eder ve hastaya güvenli, rahat bir çevre sağlar. Araştırmalar, etkili iletişimin hastanın iyileşme oranını, ağrı kontrolünü, tedaviye uyumunu ve psikolojik durumunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir Burada özellikle hasta ile 24 saat beraber olan hemşireye çok önemli görevler düşmektedir. Hasta ile iyi bir iletişim kurmadan sorunları anlamak ya da çözmenin mümkün olmayacağı açıktır. Hastaya zaman ayırmak; soru sorma fırsatı vermek; empati yapmak; sorunlarını, endişelerini ifade etmeyen hastaları soru sormaları, konuşmaları için teşvik etmek; ulaşılabilir olmak iletişimde anahtar öğelerdir. Bu nedenle bu çalışmada cerrahi hemşireliğinde iletişimin önemi konusu ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi Hemşireliği, Bakım, İletişim.

IMPORTANCE OF COMMUNICATION IN SURGICAL NURSING

ABSTRACT

Communication skill has an important place in surgical nursing care and it is an important tool for reaching the patient who takes the care. Communication is also a powerful therapeutic tool in the care of a healthy / sick individual. Establishing healthy interpersonal relationships with the group that the nurse serves positively reflects on patient care and increases the satisfaction of the individuals that the nurse serves. Good communication between the nurse and the patient is one of the most important elements of providing high quality care. Although effective communication with nursing is a vital component of nursing care, it is seen that nurses experience some deficiencies in communication with the individual, their relatives or health care team. It is necessary to establish a good nurse-patient relationship in the preoperative stage and to focus on communication with the patient. The three most important elements of communication are trust, honesty and respect. The nurse informs patients and their relatives about routine procedures, what will happen during surgery and what is expected. It allows the patient to ask questions about his surgery and answers the patient's questions clearly and fully. Encourages the patient to express his / her concerns and fears and acts responsibly. It pays attention to the physical and psychological needs of the patient and provides a safe, comfortable environment for the patient. Research shows that effective communication positively affects the patient's recovery rate, pain control, adherence to treatment, and psychological state. It is

clear that it will not be possible to understand or solve problems without good communication with the patient. Allocating time to the patient; give an opportunity to ask questions; empathize; encouraging patients who do not express their problems or concerns to ask questions and talk; being attainable are key elements in communication. Therefore, the importance of communication in surgical nursing will be discussed in this study.

Key Words: Surgical Nursing, Care, Communication.

TOTAL TİROİDEKTOMİ SONUÇLARIMIZ

Dr. Öğrt. Üyesi Orhan TUNÇ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Tüm dünyada en yaygın görülen endokrin hastalıklardan biri olan tiroid nodülleri iyodun yeterli olduğu bölgelerde nüfusun yaklaşık % 4-7'sini etkiler. Ülkemizde tiroid nodül prevalansı fizik muayene ile %2-6 iken, ultrasonografi ile %18 olarak tespit edilmiştir. Tiroid nodüllerinin %3-5'i maligndir, tiroid kanserleri daha nadir görülmekle birlikte tüm malign neoplazmların %1'den azını oluşturmaktadır. İnce İğne Aspirasyon Biyopsisi (İİAB) günümüzde tiroid nodüllerinin tanısında altın standarttır. Tiroid nodüllerinin yönetimi, takibi ve nodülde malignite tespit için en değerli yöntemdir. Bu yöntem yüksek duyarlılık (%65-98) ve özgüllüğe (%72-100) sahiptir. Tiroid nodülü olan hastada İİAB sonucuna göre hastaya uygulanacak cerrahiye karar verilir.

Bu çalışmamızda kliniğimizde total tiroidektomi yapılan 72 erkek, 128 kadın, toplam 200 hastanın patoloji sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi. Erkek hastaların yaş ortalaması 51,2 , kadın hastaların 49,4 idi. Erkeklerde malignite oranı %78,2 iken, kadınlarda %66,5 idi. Erkeklerde en sık malign tümör %73,7 oranla papiller tiroid karsinom, ikinci sıklıkta %10,5 oranla medüller karsinom ve malignite potansiyeli belirsiz iyi diferansiye tümör gözlemlendi. Kadınlarda en sık malign tümör %90,5 oranla papiller tiroid karsinom, ikinci sıklıkta % 4,7 oranla malignite potansiyeli belirsiz iyi diferansiye tümör gözlemlendi. Papiller tiroid karsinomunun en sık varyantı % 50,7 oranla foliküler varyant, ikinci sıklıkta % 39,3 oranla tall cell varyant gözlemlendi. Tall cell varyant gözlenen hastaların %29,4'nde boyun metastazı saptandı. Foliküler varyantta boyun metastaz oranı %7,5 idi. Medüller tiroid karsinomunda ise % 42 oranla boyun metastazı gözlemlendi. Hastaların 74 tanesine (%37) postoperatif radyoaktif iyot tedavisi uygulandı.

Tiroid kanseri en sık görülen endokrin kanseridir, ve görülme sıklığı son yıllarda sürekli olarak artıyor. Papiller, foliküler, az diferansiye, indifferansiye ve medüller karsinom gibi birkaç alt tipi vardır. Papiller tiroid karsinomu en sık görülen alt tiptir, bu da tiroid kanserlerinin % 85'inden fazlasını oluşturur. Morfolojik olarak, papiller tiroid karsinomu çeşitli varyantlarına bölünür ve tall cell varyantı en agresif ve en kötü prognozlu olanıdır. Çalışmamızda en fazla boyun metastazı yapan tall cell varyanttı. Diğer kötü prognozlu varyantlar hobnail, kolumnar ve solid varyanttır. Papiller tiroid karsinomu iyi prognoza sahip bir tümör olmasına rağmen, agresif seyirli olan varyantlarının tedavisi ve takibinde dikkatli olmalıyız.

Anahtar Kelimeler: Total tiroidektomi, tiroid papiller karsinom, tall cell varyant

TOTAL THYROIDECTOMY RESULTS

ABSTRACT

Thyroid nodules, one of the most common endocrine diseases worldwide, affect approximately 4-7% of the population in areas where iodine is sufficient. The prevalence of thyroid nodules in our country was 2-6% with physical examination and 18% with ultrasonography. 3-5% of thyroid nodules are malignant, although thyroid cancers are rare, and constitute less than 1% of all malignant neoplasms. Fine Needle Aspiration Biopsy (FNAB) is currently the gold standard in the diagnosis of thyroid nodules. Management of thyroid nodules is the most valuable method for monitoring and detecting malignancy in the nodule. This method has high sensitivity (65-

98%) and specificity (72-100%). In the patient with thyroid nodule, surgery is decided according to FNAB.

In this study, we retrospectively evaluated the pathology results of 200 patients (72 males, 128 females) who underwent total thyroidectomy in our clinic. The mean age of the male patients was 51,2 , and the female patients was 49,4. Malignancy rate was 78.2% in males and 66.5% in females. The most common malignant tumor in men was papillary thyroid carcinoma (PTC) (73.7%). Medullary carcinoma and well differentiated tumor with uncertain malignancy potential were the second most common malignant tumor in men with a rate of 10.5%. The most common malignant tumor in women was papillary thyroid carcinoma (90,5%). Well differentiated tumor with uncertain malignancy potential were the second most common malignant tumor in women with a rate of 4,7%. The most common variant of papillary thyroid carcinoma was follicular variant (50.7%). The second most common variant was tall cell variant (39.3%). Neck metastasis was detected in 29.4% of patients with tall cell variant. The rate of neck metastasis in the follicular variant was 7.5%. Neck metastasis was observed in medullary thyroid carcinoma with a rate of 42%. Postoperative radioactive iodine treatment was applied to 74 (37%) patients.

Thyroid cancer is the most common endocrine cancer, and its incidence has been steadily increasing over the last few decades. There are several subtypes of thyroid carcinoma: papillary, follicular, poorly differentiated, undifferentiated and medullary carcinoma. Papillary thyroid carcinoma is the most common subtype, which comprises more than 85% of thyroid cancers. Morphologically, PTCs are subdivided into variants, of which tall cell variant is recognized as aggressive and associated with a poor prognosis. In our study, the most common neck metastasis was observed in the tall cell variant. Other variants with poor prognosis are hobnail, columnar and solid variants. Although papillary thyroid carcinoma is a tumor with a good prognosis, we should be careful in the treatment and follow-up of aggressive variants

Key words: Total thyroidectomy, thyroid papillary carcinoma, tall cell variant

AKSESUAR SAKROİLİAK EKLEMLERİN PREVALANSI

Ömer Faruk CİHAN
Gaziantep Üniversitesi

Giriş: Aksesuar sakroiliak eklem (ASE) ilium ve sakrum arasında posterior olarak gelişen yaygın bir anatomik varyasyondur. Birçok çalışma, sakroiliak eklem (SE)'in eklemleme alanının sınırları içindeki ASE'leri araştırmıştır. Sakroiliak eklemlerin anatomik varyasyonları ve ASJ etiyojisi belirsizliğini korumaktadır. ASE'nin doğuştan bir durum olup olmadığı veya kazanılmış bir eklem olup olmadığı kesin değildir. Bununla birlikte, ASE dejeneratif artrit ile ilişkilidir ve kronik kalça veya sırt ağrısına neden olabilir. Çok erken dönemde yapılan osteolojik çalışmalar ASJ'lerin cinsiyet, yaş ve ırk ile ilgili prevalansını bildirmiştir. ASJ, yaşlılarda, obez hastalarda ve daha önce 3 ya da daha fazla doğum hikayesi olan kadınlarda daha yaygındır. Bilgisayarlı tomografi (BT) kullanılarak yapılan SE'in anatomik varyasyonlarının önceki bir çalışmada, ASJ % 19 prevalansı ile en yaygın varyasyon olarak tanımlandı. BT tarama değerlendirmeleri de dahil olmak üzere farklı çalışmalarda ASJ'nin % 3.6-50 görülme sıklığı tanımlanmıştır.

Metod: Bu retrospektif çalışma, Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı Polikliniğine pelvik BT ile 2013-2018 arasında başvuran toplam 145 olgu 104'ü (% 71.7) erkek ve 41'i (% 28.3) kadından oluşmaktadır. Ortalama yaş 33.5 (18 - 60 yıl) idi. Pelvis BT görüntüleri deneyimli ortopedi cerrahı tarafından belirtilen dışlama kriterlerine göre yapıldı. Ayrıca çalışmada Gaziantep Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültelerinde Anatomi Anabilim Dalı laboratuvarında yer alan pelvislerden 91 sakral kemik üzerinde gerekli ölçümler yapıldı.

Bulgular: Bu çalışmada tüm olgularda SJ varyasyon insidansı % 28.9 iken, ASJ insidansı %6.8 idi. Aksesuar sakroiliak eklem sıklığı erkeklerde% 7.8, kadınlarda % 7.2 olarak tespit edildi. Çalışmada toplam 13 adet L5 vertebra'nın processus transversus'unun alt yüzü ile os sacrum'un facies dorsalis'inin ala ossis sacri'si arasında karşılıklı eklem yüzü ile eklemleşen tek taraflı veya iki taraflı aksesuar eklem tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Bu çalışma, klinisyenlere ASJ'nin artrit ve kronik kalça ağrısının bir nedeni olabileceğini ve kronik kalça ağrısının ayırıcı tanısının, görüntüleme yöntemleri ile incelenmesi gerektiğini hatırlatmalıdır.

Anahtar kelimeler: Sakroiliak eklem, Dejeneratif değişiklikler, Anatomik varyasyonlar, Aksesuar eklem.

PREVALENCE OF ACCESSORY SACROILIAC JOINTS

Introduction: Accessory sacroiliac joint (ASJ) is a common anatomical variant that develops posteriorly between the ilium and sacrum. Many studies have investigated accessory sacroiliac joints (ASJ) within the confines of the articulating area of the SIJ. Anatomical variants of sacroiliac joints and the etiology of the ASJ remains unclear. It is not certain if the ASJ is a congenital condition or if it is an acquired joint. However, ASJ is associated with degenerative arthritis and may cause chronic buttock or back pain. Very early osteological studies reported the prevalence of ASJs in relation to gender, age, and race. ASJ is more common in elderly, obese patients, and women with a previous history of 3 or more deliveries. In a previous study of anatomical variants of SJ using computed tomography (CT), ASJ was identified as the most

common variant, with a prevalence of 19%. A frequency of 3.6–50% of ASJ has been described through different studies, including CT scans evaluations.

Methods: This retrospective study consisted of a total of 145 cases 104 (71.7%) men and 41 (28.3%) women who applied to Gaziantep University Medical Faculty Radiology Department Polyclinic with pelvic CT from 2013 to 2018. The mean age was 33.5 years (range: 18 to 60 years). Pelvis CT images were performed according to the exclusion criteria specified by the experienced orthopedic surgeon. In addition the necessary measurements were performed on 91 sacral bones from pelvises kept in the laboratory of the Anatomy Department at Gaziantep University and Çukurova University Medical Faculties.

Results: While the incidence of variation of SJ in all cases in this study was 28.9%, the incidence of ASJ was 6.8%. The incidence of accessory sacroiliac joint was detected to be 7.8% in men and 7.2% in women. In total, thirteen unilateral or bilateral accessory articulations of the dorsal surface of the os sacrum were detected.

Conclusion: This studied, should remind clinicians that ASJ may be a cause of arthritic and chronic buttock pain and that a differential diagnosis of chronic buttock pain should include ASJ, enabling early diagnosis with additional imaging studies.

Keywords: Sacroiliac joint, Degenerative changes, Anatomical variants, Accessory joint.

**ANANASIN KURUMA DAVRANIŞINA KALINLIK, SICAKLIK VE ÖN
İŞLEMİN ETKİSİ**

Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL
Batman Üniversitesi, incitgrl@gmail.com

Prof.Dr. Hasan TOĞRUL
Batman Üniversitesi

Bu çalışmada 1 mm, 5 mm ve 10 mm kalınlığında dilimlenen ananaslar hava dolaşımının olmadığı bir kurutucuda 4 farklı sıcaklıkta (75 °C, 65 °C, 55 °C, 45 °C) ön işlemsiz ve 2 ayrı ön işlem uygulanarak kurutuldu. Uygulanan ön işlemler çözeltileri % 65’lik Sakaroz çözeltisinde 1 saat ve % 5’lik Na₂S₂O₅ Çözeltisi (Sodyum Metabisülfite)’nde 5 dakika bekletme şeklinde uygulandı.

Sakkaroz çözeltisi ile muamele edilmesi ile, kurutma işleminden sonra ananasın lezzet ve tekstürüne katkıda bulunmak , ön işlem sırasında osmotik basınç ile nem kaybını sağlamak ve ananasta meydana gelecek olan oksidatif esmerleşmenin önüne geçmek hedeflenmektedir.

Sodyum metabisülfite dezenfektan, antioksidan ve koruyucu madde olarak kullanılmaktadır. Sodyum metabisülfite kurutmada ön işlem olarak kullanılmasının nedeni; antioksidan özelliğinden faydalanmak ve kuru ananası kontaminasyonlara karşı korumaktır.

Ananaslar ön işlemsiz ve ön işlemli olarak farklı kalınlık ve sıcaklıklarda kuruma davranışı incelendiğinde, kurutma sıcaklığı arttıkça ananasın nem içeriğindeki azalmanın daha hızlı olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle yüksek sıcaklıklarda katı bünyesindeki su daha çabuk uzaklaşmaktadır. Buharlaşma derecesinin artması bu olayın nedeni olarak ileri sürülebilir. Aynı şekilde meyve kalınlığı azaldıkça nem içeriğindeki azalma daha hızlı gerçekleşmiştir. Kalınlığın azalması ile meyve içerisindeki su miktarının da azalması nedeniyle sabit sıcaklıkta daha hızlı kuruma gerçekleşmiştir.

Ananasa uygulanan ön işlemler ananasın su tutma kabiliyetini arttırmış olup, ön işleme tabi tutulan ananasların kuruma süreleri artmıştır. %5’lik sodyum metabisülfite ön işleme tabi tutulan ananaslar ön işlemsizlere göre daha geç kurumaktadır. %65’lik sakkaroz içeren ananaslar ön işlemsiz ve sodyum metasülfite ön işlem uygulamaya göre daha geç kurumuştur. Ananasın kuruma davranışı incelendiğinde, kurumanın azalan kuruma hızı periyodunda ve katı içi difüzyon kontrolünde gerçekleştiği görüldü. Her bir kalınlık ve sıcaklık için difüzyon katsayıları ve hesaplanan difüzyon katsayılarında kuruma aktivasyon enerjileri hesaplandı.

Kurutma sıcaklığı ve ananasın kalınlığı arttıkça difüzyon katsayısının da arttığı görülmektedir. Sıcaklığın artmasıyla su moleküllerinin kinetik enerjileri arttığından daha hızlı difüzlenmişlerdir. Kurutma aktivasyon enerjisi kalınlık arttıkça azalmıştır. Madde kalınlaştıkça içerisindeki su miktarı artmakta, aktivasyon enerjisi de azaldığından, buharlaşma için gerekli enerji engelini geçen su molekülleri daha fazla olduğundan kalınlık arttıkça difüzyon katsayısı artmaktadır.

**KURU BAMYALARIN REHİDRASYON YETENEKLERİNE SICAKLIK VE
REHİDRASYON ORTAMININ ETKİSİ**

Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL

Batman Üniversitesi, incitgrl@gmail.com; inciturk.togrul@batman.edu.tr

Prof.Dr. Hasan TOĞRUL

Batman Üniversitesi, hasan.togrul@batman.edu.tr

Rehidrasyon, ürünün verilen su ile eski haline dönüşebilme düzeyidir. Yani kurutulmuş bir ürün, suda bekletilince taze halde içerdiği kadar su alarak eski haline ve şekline dönüşürse mükemmel nitelikte olduğu kabul edilir.

Kurutulmuş bir ürünün rehidrasyon yeteneği, onun belli koşullarda ıslatılması sonucunda kazandığı su miktarı ile ölçülür. Ancak rehidrasyon sırasındaki koşullar, özellikle suyun sıcaklığı ve süresi rehidrasyon yeteneği üzerinde son derece etkilidir.

Önceden ve bütün olarak kurutulmuş bamyanın farklı sıcaklıklarda ve farklı bileşimdeki sularda bekletilmesi ile rehidrasyon yetenekleri incelendiği bu çalışmada, ortalama olarak 8,06 mm çapa, 15,36 mm uzunluğa ve % 12,56 nem içeriğine sahip bamyalar kullanıldı. Rehidrasyon deneyleri 4 farklı sıcaklıkta (25 °C, 40°C, 60 °C ve 80 °C) , saf su ve %5 ‘ lik tuzlu su çözeltisine daldırma şeklinde yürütüldü. İşlem sonunda rehidrasyon sıvısının brix değerinin, su içindeki rehidrasyonda 0,76-1,06 arasında, tuzlu suda ise 6,36-7,4 arasında değiştiği görüldü.

Zamana karşı nem içeriği değerleri ve rehidrasyon hızı değerleri grafiğe geçirildi. Sıcaklığın artması ile bamyanın nem kazanımının arttığı, tuzlu suda ise aynı sıcaklıktaki suya göre daha yavaş nem aldığı görüldü.

Rehidrasyon hızı grafiklerinden zamanla azalan bir eğilim görülmesi ile katı yüzeyinden materyale giren suyun kütle transfer direncinin ihmal edilebileceği ve bütün rehidrasyon sürecinin katı içi difüzyon olayının kontrolünde gerçekleştiği anlaşılmıştır. Fick’in 2. Yasa çözümünden difüzyon katsayıları hesaplandıktan sonra Difüzyon katsayısının sıcaklıkla değişim verisinden rehidrasyon aktivasyon enerjisi hesaplanmıştır. Su içindeki rehidrasyon sırasında Difüzyon katsayılarının $7,74 \times 10^{-11}$ - $2,98 \times 10^{-10}$ m²/s arasında, tuzlu su içindeki rehidrasyonda ise $6,59 \times 10^{-11}$ - $1,79 \times 10^{-10}$ m²/s arasında değiştiği bulunmuştur. Rehidrasyon Aktivasyon enerjisi ise su için 21,196 kJ/mol, tuzlu su için 15,332 kJ/mol olarak bulunmuştur.

**EBEGÜMECİ BİTKİSİNİN KURUTULMASINDA FARKLI KURUTMA
TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ**

Prof.Dr. İnci TÜRK TOĞRUL
Batman Üniversitesi

Prof.Dr. Hasan TOĞRUL
Batman Üniversitesi

Bu çalışmada farklı bölgelerden toplanan ebegümeçi bitkisi farklı kurutma ortamları ve sıcaklıklarında kuruma davranışları incelenmiştir. Kurutma işlemleri hava dolaşımsız bir kurutma kabininde farklı sıcaklıklarda (45-75 °C) ve mikrodalga fırında farklı güç seviyelerinde (100-950 W) ve konvektif kombine (300-600 W) fonksiyonu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. % 85,58 nem içeriğine sahip ebegümeçi bitkisinin kurutma deneyleri sonrasında elde edilen ağırlık kaybı değerleri g su/g kuru madde cinsinden kuru temel nem içeriği değerlerine dönüştürülmüş ve zamanla değişimi incelenmiştir. Sıcaklığın ve gücün artması otların daha fazla ısınması ile ve iç kısımlardaki suyun daha kolay yüzeye çıkmasını ve daha hızlı buharlaşmasını sağlamaktadır.

Nem içeriği değerlerinin zamana karşı nümerik türevinin alınması ile elde edilen kuruma hızlarının zamana karşı grafiğe geçirildi. İlgili grafiklerden ebegümeçi bitkisinin kuruma davranışı incelendiğinde tüm sıcaklıklarda ve güç seviyelerinde kuruma hızının zamanla azaldığı görüldü. Bu, kuruma olayı sırasında hiç sabit hız periyodunun olmadığı ve tüm kuruma olayının azalan kuruma hızı evresinde gerçekleştiğinin göstergesidir. Fick'in II. yasa çözümünden difüzyon katsayıları hesaplandı.

Kurutma sırasında sıcaklık ve mikrodalga güç seviyelerindeki artmayla su moleküllerinin de kinetik enerjisi artacağından daha fazla enerjiye sahip olurlar ve daha hızlı hareket ederler. Bu da difüzyon katsayısının artmasına neden olur.

Yapılan bu çalışmayla hava dolaşımsız kurutucuda düşük sıcaklık değerlerinde sabit ağırlığa ulaşmak zor olmakta ve ebegümeçi nem kazanmaktadır. Yüksek sıcaklıkta ise kuruma daha çabuk gerçekleşmesine rağmen tepsie yapışma ve kararma gözlenmektedir. Aynı şekilde mikrodalga kurutmada da yüksek güç seviyelerinde ani kuruma, yanma gibi istenmeyen durumlarla karşılaşmıştır. Gerek hava dolaşımsız kurutma ortamında gerekse mikrodalga fırında orta sıcaklıklar ve orta güç seviyeleri bu şekilde hızlı kuruyan otların kurutulması için daha uygun olacaktır.

ANTALYA İLİ BÖRÜLCE TOHUMLARINDA *BEAN COMMON MOSAIC VIRUS* (BCMV), *COWPEA MILD MOTTLE VIRUS* (CpMMV) VE *CUCUMBER MOSAIC VIRUS* (CMV)'UNUN SAPTANMASI

Doç. Dr. Handan ÇULAL KILIÇ
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Ziraat Mühendisi Ebru YILAN
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Ziraat Mühendisi Leyla Seda DOĞUTAŞ
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma Antalya ilinden toplanan börülce tohum örneklerinde BCMV (Fasulye adi mozayik virüsü), CpMMV (Börülce hafif benek virüsü) ve CMV (Hıyar mozayik virüsü)'nün belirlenmesi amacıyla 2016-2017 yıllarında yürütülmüştür. Tohum örnekleri BCMV, CpMMV ve CMV için Double sandwich enzyme linked Immunosorbent assay (DAS-ELISA) yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre tohum örneklerinin BCMV ve CpMMV ile enfekteli olduğu belirlenmiş ve börülce tohum örneklerinde BCMV ve CpMMV etmenlerinin bulunma oranlarının sırasıyla % 20.93 ve % 2.33 olduğu saptanmıştır. Örneklerin hiçbirinde CMV enfeksiyonuna rastlanmamıştır. Çalışma sonucunda Antalya ilinde börülce tohum örneklerinde ilk kez tohum kaynaklı virüslerin tanınması yapılmıştır.

DETERMINATION OF *BEAN COMMON MOSAIC VIRUS* (BCMV), *COMPEA MILD MOTTLE VIRUS* (CpMMV) AND *CUCUMBER MOSAIC VIRUS* (CMV) ON COWPEA SEEDS IN ANTALYA PROVINCE

This study was carried out to detect the presence of seed borne viruses in cowpea seeds collected from Antalya province during 2016-2017. The seed samples were tested by Double sandwich-enzyme linked immunosorbent assay (DAS-ELISA) for *Bean common mosaic virus* (BCMV), *Cowpea mild mottle virus* (CpMMV) and *Cucumber mosaic virus* (CMV). Based on the results, the seed samples were only infected with BCMV and CpMMV. Infection ratio for BCMV and CpMMV was determined as 20.93% and 2.33% respectively. Moreover, none of the seed samples were found to be infected for CMV. This is the first time seed-borne viruses of cowpea seeds in Antalya province have been identified and their prevalence was determined.

Bildiri Konusu: ZİRAAT

GAZİANTEP İLİNDE BUĞDAY DEPOLARINDA GÖRÜLEN ÖNEMLİ ZARARLI TÜRLER VE MÜCADELESİ

Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU
Adıyaman Üniversitesi

Uzman Vahdettin AKMEŞE
Adana Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü

ÖZET

Hızla artan ülke nüfusumuzun beslenme sorunlarının çözümünde, sınırlı olan tarım alanlarımızdaki bitkisel üretimin verimliliğini artırmak büyük önem taşımaktadır. Şüphesiz ülke insanımızın beslenmesinde en ön sırada gelen bitkilerden birisi buğdaydır. Buğday ürününden elde edilen un, bulgur, makarna, nişasta insan beslenmesinde; buğday bitkisinin sapları ise kâğıt-karton sanayinde ve hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır. Ülkemizde buğday yaklaşık 9.5 milyon hektar alanda ekilmekte, üretimde yıldan yıla değişmekle birlikte 20 milyon ton civarında gerçekleşmektedir. Elde edilen ürünlerin aynı yıl içinde tüketilmesi mümkün olmamakta ve büyük oranda gelecek yıllarda kullanılmak üzere depolanmaktadır. İşte bu depolama esnasında bir çok zararlı böcek uygun koşullarda ürünlerde önemli derecede ekonomik kayıplara (% 5-10 arasında ağırlık kaybına) neden olmaktadır. Ayrıca, bu böceklerin salgıları, oluşturdukları ipliksi ağlar, gömlek ve dışkıları ile ürün kirliliği yaratarak; ürün kalitesinin düşmesine neden olurlar. Bazen ürün tamamen kullanılamaz hale gelebilir. Ürün içinde böcek faaliyetlerinden dolayı küflenmeler, kokuşmalar ve kızışmalar oluşur. İlimizde, depolanmış ürünlere zarar yapan önemli etmenlerin bir kısmı şunlardır; Buğday, bitleri *Sitophilus* spp. (Coleoptera: Curculionidae), Kırmabitleri ve un bitleri *Tribolium* spp. (Coleoptera: Curculionidae), Değirmen güveleri *Ephesia* sp. (Lepidoptera: Pyralidae), Un güveleri *Pyralis* sp. (Lepidoptera: Pyralidae), Un kurdu *Tenebrio* spp. (Coleoptera: Tenebrionidae), Ekşilik böcekleri *Carpophilus* spp. (Coleoptera: Nitidulidae), Arpa güvesi *Stotroga* sp. (Lepidoptera: Pyralidae), Khapra böceği *Trogoderma* sp. (Coleoptera: Dermestidae), Ekin Kara böceği *Tenebroides* sp (Coleoptera: Tenebrionidae) Pirinç kırma bitleri *Latheticus* sp (Coleoptera: Tenebrionidae), Testereli böcek *Oryzaephilus* sp. (Coleoptera, Silvanidae) olarak tespit edilmiştir. Bu zararlılarla mücadele de kültürel önlemlerin yanı sıra özel depolama koşulları dışında süreli koruyuculuğu olan insektisitler ve fümigantlar kullanılarak kimyasal mücadele yapılması gerekmektedir. Kimyasal mücadele 1.Pülverizasyon Yöntemi ile İlaçlama Yapılması (Süreli Koruyuculuğu Olan İlaçlama), 2.Fümigasyon (Koruyuculuğu olmayan İlaçlama) olmak üzere iki şekilde kimyasal ilaçlama yapılmaktadır.

IMPORTANT PEST SPECIES AND FIGHTING IN STORES OF WHEAT IN GAZİANTEP PROVINCE

ABSTRACT

It is very important to increase the productivity of crop production in our limited agricultural areas in the solution of nutritional problems of our rapidly growing country population. Undoubtedly, wheat is one of the leading plants in the nutrition of our country's people. Flour,

cake, starch obtained from wheat product are used in human nutrition; stems of wheat plant are used in paper-cardboard industry and animal nutrition. In our country, wheat is planted on an area of approximately 9.5 million hectares and production is around 20 million tons, which varies from year to year. It is not possible to consume the products obtained in the same year and they are mostly stored for future use. During storage, many harmful insects cause significant economic losses (5-10% weight loss) in crops under favorable conditions. In addition, the secretion of these insects, filamentous nets, shirts and feces created by creating product pollution; they cause product quality to decline. Sometimes the product may become completely unusable. Molds, rotting and escalation occur due to insect activity. Some of the important factors that damage stored products in our city are as follows Grain weevil *Sitophilus* spp. (Coleoptera; Curculionidae), Flour beetles *Tribolium* spp. (Coleoptera; Curculionidae), Mediterranean flour moth *Ephestia* sp. (Lepidoptera; Pyralidae), Snout moths *Pyralis* sp. (Lepidoptera; Pyralidae), Mealworms *Tenebrio* spp. (Coleoptera; Tenebrionidae), Sap beetles *Carpophilus* spp. (Coleoptera: Nitidulidae), Grain moth *Stotroga* sp. (Lepidoptera; Pyralidae), Skin beetles. *Trogoderma* sp. (Coleoptera: Dermestidae), Bark-gnawing beetles *Tenebroides* sp (Coleoptera; Tenebrionidae), Red flour beetle *Latheticus* sp (Coleoptera: Tenebrionidae), Sawtoothed grain beetle *Oryzaephilus* sp. (Coleoptera, Silvanidae) as has been identified. In addition to cultural measures, chemical control should be made by using insecticides and fumigants that have long-lasting protection outside special storage conditions. Chemical control 1. Spraying with spraying method (spraying with periodic protection), 2. Fumigation (spraying without protection) are made in two ways chemical spraying.

GAZİANTEP İLİNDE MISIR (*Zea mays* L.) EKİM ALANLARINDA GÖRÜLEN
ZARARLI TÜRLER

Uzman Vahdettin AKMEŞE
Adana Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü

Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU
Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

Coğrafi konum olarak Gaziantep ili, Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleştiği noktada yer almaktadır. Büyük bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde, bir bölümü de Akdeniz bölgesinin doğusunda konumlanmaktadır. Gaziantep'in yüzölçümü Türkiye topraklarının yaklaşık % 1'ini kaplar. İl merkezinin denizden yüksekliği 850 metre olmakla birlikte 250 ile 1250 metre rakımları arasındadır. Pek çok bağ bahçe ürünü, hububat ve endüstriyel bitkiler bölgede yetiştirilmektedir. Bu ürünlerden biri de son yıllarda ekim alanı her yıl nispeten artan mısır bitkisidir. Gaziantep ilinde üretilen mısırların bir kısmı yağlık olarak üretilirken bir kısmı ise silajlık yem olarak yetiştirilmektedir. Ülkemizin çoğu mısır ekim alanlarında görülen birçok mısır zararlısı, Gaziantep ili mısır ekim alanlarında da görülmektedir. Bu çalışma ile Gaziantep ili mısır ekim alanlarında görülen zararlı türler belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Gaziantep ili mısır ekim alanlarında görülen önemli zararlılar 20 familyadan 20 tür olduğu belirlenmiştir. Bunlar ; **Mısır Koçankurdu** (*Sesamia nonagrioides* Lef., *Sesamia cretica* Led.) (Lepidoptera; Noctuidae) **Mısırkurdu** (*Ostrinia nubilalis* Hbn.) (Lepidoptera: Crambidae), **Mısır Maymuncuğu** (*Tanymecus dilaticollis* Gyll.) (Coleoptera: Curculionidae), **Mısır Yaprakkurtları** *Pseudaletia* (=Mythimna) *unipuncta* Haworth, *Acantholeucania* (=Mythimna) *loreyi* Dup. (Lepidoptera; Noctuidae) **Mısırdan Bozkurt** *Agrotis ipsilon* (Hufn.), *Agrotis segetum* (D.-S.) (Lepidoptera; Noctuidae), **Mısırdan Çizgili Yaprakkurdu** *Spodoptera* (= *Laphygma*, *Caradrina*) *exigua* (Hübner.) (Lepidoptera; Noctuidae), **Mısırdan Danaburnu** (*Gryllotalpa gryllotalpa* (L.) (Orthoptera: Gryllotalpidae). **Mısırdan Kırmızıörümcekler** (*Tetranychus urticae* Koch.) (Acari:Tetranychidae) **Pamuk kırmızıörümceği** (*Tetranychus. cinnabarinus* Boisd.) (Acari:Tetranychidae) **Mısırdan Pamuk Yaprakkurdu** *Spodoptera littoralis* (Boisd.) (Lepidoptera; Noctuidae), **Mısırdan Tel Kurtları** *Agriotes spp.*, (Coleoptera;Elateridae) **Mısırdan Yeşilkurt** (*Helicoverpa armigera* Hbn.) (Lepidoptera; Noctuidae), **Mısırdan Yaprakpireleri** (Hemiptera: Cicadellidae). Gaziantep ilinde yağlık olarak üretilirken mısırlarda özellikle ana zararlı olarak nitelendirilen **Mısır Koçankurdu** (*Sesamia nonagrioides* Lef., *Sesamia cretica* Led.) (Lepidoptera; Noctuidae) ve **Mısırkurdu** (*Ostrinia nubilalis* Hbn.) (Lepidoptera: Crambidae) karşı kimyasal mücadele yapılırken, silajlık yem olarak yetiştirilen mısırlarda kimyasal mücadeleye gerek kalmamaktadır. Diğer zararlılar ise yıllara ve ekim alanlarına göre yıldan yıla değişiklik göstermektedir. Bazı yıllarda be bazı alanlarda kimyasal mücadele önemli olurken, bazı yıllarda ve bazı alanlarda önemli olmamaktadır.

IMPORTANT PEST SPECIES OF CORN FIELD (*Zea mays* L.) IN GAZİANTEP
PROVINCE

ABSTRACT

Gaziantep is located at the junction of the Mediterranean Region and Southeast Anatolia Region. Most of its are located in the western part of Southeastern Anatolia and some of its are located in the eastern part of the Mediterranean region. Gaziantep occupies about 1% of the surface area of Turkey soil. The altitude of the city center is 850 meters but it is between 250 and 1250 meters. Many vineyard horticultural crops, cereals and industrial plants are grown in the region. Many corn pests seen in most corn cultivation areas of our country are also seen in corn cultivation areas of Gaziantep province. In this study, the pest species seen in the corn cultivation areas of Gaziantep province were determined. According to the findings, it was determined that there are 20 species from 20 families. These; *European corn borer* (*Sesamia nonagrioides* Lef., *Sesamia cretica* Led.) (Lepidoptera; Noctuidae), Corn borer (*Ostrinia nubilalis* Hbn.) (Lepidoptera: Crambidae), Maize leaf weevil (*Tanymecus dilaticollis* Gyll.) Armyworm moth *Pseudaletia* (= *Mythimna*) *unipuncta* Haworth, *Acantholeucania* (= *Mythimna*) *loreyi* Dup. (Lepidoptera; Noctuidae) Dark sword-grass or black cutworm *Agrotis ipsilon* (Hufn.), *Agrotis segetum* (D.-S.) (Lepidoptera; Noctuidae), Beet armyworm or Small mottled willow moth *Spodoptera* (= *Laphygma*, *Caradrina*) *exigua* (Hübner.) (Lepidoptera; Noctuidae), European mole cricket, (*Gryllotalpa gryllotalpa* (L.) (Orthoptera: Gryllotalpidae). Two-spotted spider mite (*Tetranychus urticae* Koch.) (Acari: Tetranychidae) Carmine spider mite (*Tetranychus. cinnabarinus* Boisd.) (Acari: Tetranychidae), African cotton leafworm or Egyptian cotton leafworm *Spodoptera littoralis* (Boisd.) (Lepidoptera; Noctuidae), Wireworm; *Agriotes* spp., (Coleoptera; Elateridae), Cotton bollworm (*Helicoverpa armigera* Hbn.) (Lepidoptera; Noctuidae), **Leafhoppers** (Hemiptera: Cicadellidae). In the province of Gaziantep, while being produced as oil, it is considered as the main pest in *European corn borer* (*Sesamia nonagrioides* Lef., *Sesamia cretica* Led.) (Lepidoptera; Noctuidae); there is no need for chemical struggle in the corn grown as silage food. Other pests vary from year to year according to years and cultivation areas. While chemical struggle is important in some years and in some areas, it is not important in some years and in some areas.

**MARMARA VE EGE DENİZİ'NDE YAŞAYAN BAZI YENGEÇ TÜRLERİNİN
FİLOGENETİK YAPISININ YENİ NESİL DİZİLEME YÖNTEMİ İLE
BELİRLENMESİ**

Dr. Ferda PERÇİN-PAÇAL
İstanbul Üniversitesi

ÖZET

Deniz yengeçleri sucul ekosistemlerin önemli bir parçasını oluşturmaktadır ve bentik omurgasızların arasında baskın bir yer edinmiştir. Dünyanın birçok ülkesinde ekonomik olarak gerek besin kaynağı, gerekse gıda katkı maddesi, yem ve gübre olarak kullanılmasından dolayı büyük değer taşımaktadır. Biyoçeşitlilik araştırmalarında kullanılan türlerin tayinlerinde, fenotipik ve morfolojik farklılıklar türlerin tayinlerini zorlaştırabilmektedir. Bu tarz problemleri ortadan kaldırmak için ekolojik ve evrimsel çalışmalarda mitokondriyal DNA (mtDNA); maternal olması ve yüksek bilgi içeriğinden dolayı, önemli bir rol oynamaktadır. mtDNA'nın sitokrom oksidaz (COI) bölgesi dizileri barkod olarak kullanılarak türlerin kesin teşhisleri yapılabilmektedir. Bu çalışma Marmara denizi ve Ege Denizi'nden elde edilen *Eriphia verrucosa* (Forskål, 1775), *Carcinus aestuarii* (Nardo, 1847), *Pachygrapsus marmoratus* (Fabricius, 1787) türlerinin mitokondriyal COI gen dizilerine göre farklılıklarının tespit edilerek, filogenetik yapısının belirlenmesi amacıyla bir ön çalışma niteliğindedir. Elde edilen yengeçlerin kas dokusundan DNA izolasyonları yapılmıştır. Ardından COI genine özgü universal primeler kullanılarak PCR'ı yapılmış ve Yeni nesil dizileme yöntemi ile bu bölge derinlemesine dizilenmiştir. Dizileme verilerinin *de novo* assembly analizleri SPAdes ve Unicycler programları ile yapılmıştır. Daha sonra elde edilen FASTA dosyalarındaki diziler en yüksek coverage'a göre sıralanmış ve seçilen dizi üzerinden BLAST analizleri yapılarak elde edilen sekans verileri değerlendirilmiştir. Bu çalışmada verilerin değerlendirilmesinde COI gen havuzu kullanılarak yakın zamanda elde edilen yengeç sekans verileri ile karşılaştırma yapılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar, yengeç (Decapoda) doku örneklerinden elde edilen mtDNA sekans verilerinin, taksonomik sınıflandırma için güvenilirliğini biyoinformatik analizlerle birlikte desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: yengeç (Decapoda, Crustacea), mtDNA, COI, filogenetik

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yürütücü Sekreterliği'nin 44742 numaralı projesi ile desteklenmiştir.

**DETERMINATION OF THE PHYLOGENETIC STRUCTURE OF CRAB SPECIES
LIVING IN THE SEA OF MARMARA AND THE AEGEAN SEA BY NEXT
GENERATION SEQUENCING**

ABSTRACT

Sea crabs are important organisms in aquatic ecosystems and have become dominant among benthic invertebrates. They are of great value to many countries in the world economically, as a source of food, as a food additive, as feed, and as fertilizer. In biodiversity research, phenotypic and morphological differences can make identifying species difficult. In order to solve this issue, mitochondrial DNA (mtDNA) plays an important role due to its maternal and high information content, as found in ecological and evolutionary studies. The cytochrome oxidase (COI) gene region sequences of mtDNA can be used as barcodes to definitively identify

species. This study is a preliminary study to determine the phylogenetic structure of the *Eriphia verrucosa* (Forskål, 1775), *Carcinus aestuarii* (Nardo, 1847), and *Pachygrapsus marmoratus* (Fabricius, 1787) species from The Sea of Marmara and the Aegean Sea. The DNA of each crab species was isolated from muscle tissue. The polymerase chain reactions (PCR) were performed using universal primers specific to the COI gene region. Next generation sequencing (NGS) was used for deep sequencing of this region. De novo assembly analyses of the sequencing data were performed with SPAdes and Unicycler programs. The obtained arrays in FASTA files were ranked by highest coverage. BLAST analyses were performed on the selected sequences, and obtained data were evaluated. The data were compared with recently obtained crab sequence data using the COI gene pool. The results of the study support the reliability of mtDNA sequence data obtained from muscle tissue samples of crab species together with bioinformatic analyses for taxonomic classification.

Keywords: crab (Decapoda, Crustacea), mtDNA, COI, phylogenetic

This study was supported by The Scientific Research Projects Fund of Istanbul University, project number: 44742

**FARKLI KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MUZ MEYVESİNİN KURUTMA
KARAKTERİSTİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ VE KURUTMANIN MATEMATİKSEL
MODELLENMESİ**

Doç. Dr. Sevil KARAASLAN

Prof. Dr. Kamil EKİNCİ

Ziraat Yüksek Mühendisi Barbaros S. KUMBUL
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Bu çalışmada muz dilimleri, farklı sıcaklık ve mikrodalga güçlerinde, güneş enerjili tünel tipi kurutucu ve mikrodalga kullanılarak kurutulmuş ve bu değişkenlerin ürünün bazı özellikleri üzerine etkisi araştırılmıştır. 4, 8 ve 12 mm dilim kalınlıklarında hazırlanan muz meyveleri, ortalama 100 (± 4) g ağırlığında tartılarak mikrodalga kurutma (360W), mikrodalga fan destekli sıcak hava kurutma (360W-100°C) ve güneş enerjili kurutma yöntemleriyle kurutulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, ayrılabilir nem oranı, kuruma hızı ve matematiksel modelleme analizleri yapılmıştır. MD ile kurutmanın süreyi yaklaşık %60 oranında azalttığı görülmüştür. Kurutma işlemleri güneş enerjili sistemde 2 gün sürerken, mikrodalga kurutma yönteminde (360 W) 28 dakika, fan destekli mikrodalga kurutma yönteminde ise 4 mm kalınlık hariç diğer kalınlıklarda 22 dakika sürmüştür. 4 mm kalınlık ile çalışmada ise kurutma 18 dakika sürmüştür. Kurutma verileri sekiz farklı ince tabaka kurutma modeli ile modellenmiştir. Belirtme katsayısı (R^2)'nin en büyük olduğu, tahminin standart hatası (SEE) ve kalanların kareleri toplamı (RSS)'nin en küçük olduğu model en iyi model olarak seçilmiştir. Tüm kuruma modelleri arasında, en uygun kuruma modeli Midilli-Kucuk model eşitliği olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: muz, mikrodalga, güneş enerjili tünel tipi kurutucu, matematiksel modelleme

**EFFECT OF DIFFERENT DRYING METHODS ON DRYING CHARACTERISTICS
OF BANANA FRUIT AND MATHEMATICAL MODELING OF DRYING**

In this study, banana slices were dried by using solar energy tunnel type dryer and microwave at different temperatures and microwave powers and the effect of these variables on some properties of the product was investigated. Banana fruits prepared with slice thicknesses of 4, 8 and 12 mm were weighed at an average weight of 100 (± 4) g and dried by microwave drying (360W), microwave fan assisted hot air drying (360W-100°C) and solar drying. According to the results of the research, moisture ratio, drying rate and mathematical modeling analyzes were performed. Drying with MD has been shown to reduce the time by about 60%. Drying process took 2 days in solar system, microwave drying method (360 W) for 28 minutes, fan-assisted microwave drying method lasted for 22 minutes at other thickness except 4 mm thickness. Drying lasted 18 minutes with 4 mm thickness. Drying data were modeled by eight different thin layer drying models. The model with the highest coefficient of expression (R^2), the standard error of the estimation (SEE) and the sum of the remaining squares (RSS) was chosen as the best model. Among all the drying models, the most appropriate drying model was determined as the Midilli-Kucuk model equation.

Keywords : banana, Microwave, solar tunnel dryer, mathematical modeling

GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN META-TEMATİK ANALİZİ

Doç Dr. Veli BATDI

Şevval UYANIKER

İrem Gül UYANIKER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Geçmişten günümüze matematik öğretiminde kullanılmak üzere birçok defa farklı yöntem ve yaklaşımlar olduğu görülmüştür. Bunun için geleneksel ve yapılandırmacı yaklaşımlar adı altında birçok uygulama denenmiştir. Ancak geleneksel yaklaşımlar matematik tanımına ters düştüğü için başka arayışlara girilmiştir ve gerçekçi matematik eğitimi adı altında bir yaklaşım doğmuştur. Bu noktada ortaya çıkan Gerçekçi Matematik Eğitime (GME) göre matematik öğretimi yaşanılmış problemleri derse aktarmaktır. Matematik öğretimine yaşanılmış bir olay ya da problem ile başlamak öğrencilerin konuyu anlamlandırmasını sağlayacağı gibi derse karşı olan ilgi ve tutumlarını da etkilemektedir. Dolayısıyla, matematiği kolaylaştırma yöntemini içeren bu öğretim şekline ilişkin alanyazında yapılmış çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç bağlamında, GME'ye ilişkin araştırmacı, öğretmen, eğitimci, uzman, öğrenci ve okuyucu kitlesinin farkındalığını arttırmak ve konuya dikkat çekilmek istenmiştir. Bu amaçla alanyazında bu konuda ulusal bağlamda yürütülmüş tez çalışmalarının incelenmesi ve sonuçların birleştirilmesi düşünülmüştür.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Google Scholar veri tabanlarından doküman analiziyle ulaşılan yüksek lisans tezleri, meta-tematik analiz çerçevesinde çözümlenmiştir. Meta-tematik analiz, bağımsız yürütülmüş çalışmalardaki genel ve benzer nitelikli temaların harmanlanarak yeniden yorumlanması ve kodlanması süreci olarak açıklanabilir. Bu çalışmada, çalışmaların 2013-2015 yılları arasında, GME konusunda yürütülmüş ve ilgili veri tabanlarından ulaşılmış olması şeklindeki kriterler belirlenmiştir. Bu kriterler bağlamında ulaşılan çalışmalar, Maxqda-11 programıyla içerik analizine göre çözümlenmiştir. Elde edilen kod ve temaların uyum değerleri ayrıca hesaplanarak uyumun iyi düzeyde olduğu bulunmuştur.

Meta-tematik analiz bağlamında, yürütülen çalışmada GME'nin kişisel, sosyal gelişime katkısı ve öğrenme ortamına etkisi ile ileri sürülen önerilere yönelik temaların olduğu görülmüştür. GME'nin sağladığı katkılara ilişkin kodlardan bazıları özgüveni artırma, yaratıcı düşünme ve soyut düşünebilmeyi sağlama, tahmin becerisini artırma, çağrışım yapma, kolay ve kalıcı öğrenme olarak sıralanabilir. Diğer yandan bazı kodlarda GME'de planlama, öğretmenlerin sınıf yönetimi, öğrenenlerin ön hazırlığı ve öğrenme sürecinde teknolojiden yararlanma gibi yapılması gerekenler öneri niteliğinde sunulmuştur. GME'nin sağladığı katkılar dikkate alındığında öğrenenlerin farklı açılardan gelişimlerini desteklemek, özellikle matematiği sevdirmek, etkili ortamlar oluşturmak ve öğrenmeyi kolaylaştırmak açısından kullanımı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: gerçekçi matematik eğitim, meta-tematik analiz, matematik.

META-THEMATIC ANALYSIS OF REALISTIC MATHEMATICS EDUCATION

ABSTRACT

It has been observed that there are many different methods/approaches for teaching mathematics from past to present. For this purpose, many applications have been tried with the name of traditional and constructivist approaches. However, since traditional approaches contradict the definition of mathematics, other searches have been taken and an approach called realistic mathematics education has emerged. According to the Realistic Mathematics Education (RME) that emerged at this point, mathematics teaching is to transfer the problems experienced. Starting mathematics teaching with an experienced event or problem will not only make students understand the subject but also affect their attitudes and interests towards the course. Therefore, it is aimed to examine the studies conducted in the literature about this teaching method, which includes facilitating mathematics. In this context, it was aimed to raise awareness of the researchers, teachers, educators, experts, students and readers regarding RME and to draw attention to the issue. In the literature, thus, it is considered to examine the studies conducted in the national context on this subject and to combine the results. The scanning is in progress.

The studies are achieved through document analysis from Higher Education Council (HEC) and Google Scholar databases within the framework of meta-thematic analysis. Meta-thematic analysis can be explained as the process of reinterpreting and coding of general and similar themes in independent studies. In this research, the criteria for the studies are determined. Studies conducted between 2013 and 2015 on RME and accessed from the relevant database are considered. The studies reached according to these criteria are analyzed according to content analysis via Maxqda-11 program. Compliance values of the codes/themes are also calculated and found to be good.

In the context of meta-thematic analysis, the themes created from the studies can be stated as “the contribution of RME to personal, social development and to learning environment”. Some recommendations related to RME are also recorded. The codes related to the contributions of RME include increasing self-esteem, providing creative thinking and prediction skills, associating, easy and permanent learning. Moreover, in some codes, it is understood that planning before the lessons, teachers’ class management skills, students’ pre-course preparation and using technology in the learning process are the to-do list of the related teaching method. Considering the contributions of RME, it is recommended to use it in order to support the development of learners from different perspectives, especially to encourage mathematics and to facilitate learning.

Keywords: realistic mathematics education, meta-thematic analysis, mathematics

GERÇEKÇİ MATEMATİK EĞİTİMİNİN MİNİ META-TEMATİK ANALİZİ

Doç Dr. Veli BATDI
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Gerçekçi matematik eğitimi (GME) 1970’li yıllarda ilk defa Utrecht Üniversitesi tarafından uygulanmış matematik öğretimi ile ilgili matematiği somutlaştırmaya yönelik bir kuramdır. Hollanda, İngiltere, Danimarka, Almanya, İspanya vb. ülkelerde de uygulanmaktadır. GME, matematiğin öğrencilere aktarılacak bir ders yerine günlük yaşamlarının içinde bir etkinlik olarak görülmesini amaçlanmaktadır. GME matematiğin gerçek yaşam problemleri ile başlatılıp öğrenci matematiği kendi dünyasına alıp matematiği içselleştirdiğinde öğrenebileceğini savunmaktadır. Gerçek yaşam problemleri ile başlayan bu süreçte öğrenci problemi çözerken matematiği de öğrenmiş olur. Buna ek olarak, GME yapılandırmacılık yaklaşımının öğelerini kabul eden bir öğretim yaklaşımı olarak kabul edilir.

Öğrenenlerin matematiği zor, anlaşılmayan ve soyut bir ders olarak değil de günlük hayatlarını kolaylaştıran bir aktivite olarak kabul etmelerini sağlayan GME’ye ilişkin bir analiz yapmak önemli görülmüştür. Bu sebeple, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden taramalar yapılması düşünülmüştür. İlgili veri tabanını kapsayan araştırmada mini meta-tematik analize uygun şekilde davranılmıştır. *Mini meta-tematik analiz* belli bir konuda yürütülmüş katılımcı görüşlerini kapsayan belli sayıdaki çalışmanın tekrar incelenerek çalışmalardaki genel ve ortak kod/temaların yeniden yorumlanarak sonuçlar çıkarılmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda, 2008-2019 yılları arasında, GME’ye ilişkin YÖK veri tabanından ulaşılmış 9 yüksek lisans ve doktora tezi analize dâhil edilmiştir. Çalışmaların nitel boyutu doküman analizine dayalı *içerik analizi* ile çözümlenerek farklı tema ve kodlara ulaşılmıştır. Analizler Maxqda programıyla gerçekleştirilerek uyum değerlerine ulaşılmıştır.

Mini meta-tematik analiz sonucunda, GME’nin etkisine yönelik “bilişsel ve duyuşsal boyutlara katkısı” ile “olumsuzlukları” noktasında temalar oluşmuştur. Tema altındaki ilgili kodlar incelendiğinde, “tartışma yönteminin kullanımı, zihnin aktifliği, bilgisayar destekli materyallerin derse etkisi, görsel hafızayı geliştirme, sınıf ortamını eğlenceli kılma, günlük hayat problemlerini kolaylaştırma, çalışma isteğini artırma” gibi katkılarının yanı sıra bazen “gürültü, zaman kaybı, kendine zaman ayıramama, her konuya uygun olmama” gibi olumsuzluklarla da karşılaşılabilir. Bulgulardan anlaşıldığı üzere, GME ile matematik dersi eğlenceli, günlük yaşantıyla uyumlu, anlaşılır ve istekle katılım gösterilen bir etkinliğe dönüşebilmektedir. Karşılaşılan sorunlar ders öğretmeni tarafından giderildiğinde, GME’nin çok etkili ve kalıcı öğrenmeler sağlayan ortamlar oluşturabileceği belirtilebilir.

Anahtar Kelimeler: GME, mini meta-tematik analiz, matematik.

MINI META-THEMATIC ANALYSIS OF REALISTIC MATHEMATICS
EDUCATION

ABSTRACT

Realistic mathematics education (RME) was first applied by the University of Utrecht in the 1970s aimed at embodying mathematics teaching. The application has been used in countries such as Netherlands, England, Denmark, Germany and Spain. RME is aimed to be seen as an activity in daily life instead of a lesson. RME advocates that mathematics can be learned when it starts with real life problems and when the student internalizes mathematics into his own world. In this process, the student learns mathematics while solving the problems. In addition, RME is considered as a teaching approach that accepts elements of the constructivism approach.

It was considered significant to make an analysis of RME, which enables learners to accept mathematics as an activity that facilitates their daily lives, not as a difficult, incomprehensible and abstract course. For this reason, it is planned to make researches from the National Thesis Center of Higher Education Council (NTCHEC). The screening was carried out considering mini meta-thematic analysis through the related database. The mini-meta-thematic analysis refers to the re-interpretation of the general and common code/themes in the studies by reviewing a certain number of studies involving participant views and drawing conclusions. In this context, nine master's and PhD dissertations conducted between 2008 and 2019 were accessed from the NTCHEC database related to RME. The qualitative dimension of the studies was analyzed by *content analysis* and different themes and codes were reached as a result.

As a result of the mini-meta-thematic analysis, themes were created in terms of RME's "contribution of cognitive and affective dimensions" and RME's "negative dimensions". When the related codes under the themes were examined, such codes as "the use of discussion method, activeness of the mind, the effect of computer-aided materials on the lesson, improving visual memory, making the classroom environment fun, facilitating daily life problems, increasing the desire to study" were seen to be created. However, some negative codes were also recorded as "noise, loss of time, not being able to devote time to himself, not being suitable for every subject". As it is understood from the findings, mathematics lessons through the use of RME can be transformed into an entertaining and comprehensible activity which can be compatible with daily life and can increase the willing of participation. When the related problems are solved by the teacher, it can be stated that RME can create very effective and permanent learning environments.

Key Words: RME, mini meta-thematic analysis, mathematics.

**TÜRKİYE’DEKİ MATEMATİK EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARININ CEBİR
ÖĞRENME ALANI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

İlk. Matematik Öğrt. Sümeyye POLAT

Dr. Öğr.Üyesi Rabia Nagehan ÜREGEN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, cebir eğitimi alanında yayınlanmış olan Türkiye’deki ulusal tez merkezinde yer alan izinli yüksek lisans ve doktora tezlerini ve eğitim fakültesi dergilerinde yayınlanan makaleleri; yıllara ve dillere göre dağılımları, konuları, örnekleme, yöntemleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri hakkında betimsel analizine tabi tutmaktır. Bu amaç doğrultusunda 86 adet tez ve 29 adet makale analiz edilmiştir. Yöntem olarak betimsel içerik analizi yaklaşımı benimsenmiş, verilerinin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Analizler sonucunda; en çok makalenin 2007 yılında yayınlandığı ve en çok tezin ise 2018 yılında yayınlandığı belirlenmiştir. Makalelerin ve tezlerin neredeyse tamamının dili Türkçedir. Tezlerde en fazla deneysel araştırmanın alt kolu olan yarı deneysel araştırma yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. Tezlerde örneklem olarak en fazla yedinci sınıflarla sonra da sırasıyla sekizinci sınıflarla, altıncı sınıflarla, öğretmen ve öğretmen adaylarıyla ve beşinci sınıflarla çalışıldığı görülmüştür. Tezlerde başarı testlerinin ve görüşmelerin en fazla kullanılan veri toplama aracı olduğu ve nicel veri analizinin alt kolu olan kestirimsel veri analizlerinden t-testi ve non-parametrik testlerin ise sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. Tezlerde konu olarak en fazla kullanılan bağımsız değişkenin cebir öğretimine etkisinin incelendiği, diğer konuların ise kavram yanılgısı, tutum ilgi belirme, öğretim materyali çalışması, müfredat ve ders kitabı inceleme çalışmaları, iki alanın birbiriyle ilişkisi ve başarı düzeyini belirleme şeklinde olduğu görülmüştür. Makalelerde ise en fazla örnek olay yönteminin kullanıldığı ve en çok yedinci sınıflarla sonra sırasıyla altıncı sınıflarla, öğretmen ve öğretmen adaylarıyla ve sekizinci sınıflarla çalışıldığı belirlenmiştir. Makalelerde başarı testlerinin, görüşmelerin ve dokümanların en fazla kullanılan veri toplama aracı olduğu ve nitel veri analizlerinden içerik ve betimsel analizin sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. Makalelerin konu olarak en fazla kullanılan bağımsız değişkenin cebir öğretimine etkisi ve müfredat ve ders kitabı inceleme çalışmaları konusunda yapıldığı, diğer konuların ise kavram yanılgısı, tutum ilgi belirme, öğretim materyali çalışması, iki alanın birbiriyle ilişkisi ve başarı düzeyini belirleme şeklinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Cebir, Denklemler, Çarpanlarına Ayırma, Özdeşlikler, Eşitlik-Eşitsizlikler.

**INVESTIGATION OF MATHEMATICS EDUCATION RESEARCH IN TURKEY IN
TERMS OF ALGEBRA LEARNING AREA**

SUMMARY

The aim of this research is to examine the master's and doctoral theses published in the National thesis Center in Turkey in the field of algebra education and the articles published in the Faculty of education journals with respect to their distributions, subjects, sampling, methods, data collection tools, data analysis methods according to years and languages. For this purpose, 86 theses and 29 articles were analyzed. As a method, descriptive content analysis approach was adopted and document review method was used in the collection of data. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. As a result of the analysis, it was determined that the most articles were published in 2007 and the most theses were published in 2018. Almost all of the articles and theses are in Turkish. It was determined that the semi-experimental research method, which is the sub-branch of experimental research, was used in the theses at most. In the theses, it was observed that the sample was studied with seventh and then eighth, sixth, teacher and prospective teachers and fifth classes respectively. In the theses, it was determined that achievement tests and interviews were the most used data collection tools and t-test and non-parametric tests, which are the sub-branch of quantitative data analysis, were used frequently. In the theses, the effect of the most widely used independent variable on algebra teaching was examined, while the other subjects were misconceptions, attitudes and interest, teaching material study, curriculum and textbook studies, and the relationship between the two areas and determining the level of success. In the articles, it was determined that the case study method was used the most, and it was studied with the seventh grades and then with the sixth grades, teacher and prospective teachers and eighth grades respectively. It has been determined that achievement tests, interviews and documents are the most commonly used data collection tools and content and descriptive analysis are frequently used in qualitative data analysis. It was seen that the articles were made on the effect of the most widely used independent variable on the subject of algebra teaching and the study of curriculum and textbook, while the other subjects were misconceptions, attitudes, interest, teaching material study, the relationship between the two areas and determining the level of success.

Keywords: Algebra, Equations, Factorization, Identities, Equality-Inequalities.

KISMİ METRİK UZAYLARDA PATA TİP BÜZÜLME PRENSİBİ

Doç. Dr. Vildan OZTURK
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Banach büzülme prensibi, sabit nokta teoreminin ilk ve en önemli sonuçlarından biridir. Sabit noktanın varlığını ve tekliğini garanti eden Banach büzülme prensibi 1922 yılında Banach tarafından tam metrik uzaylarda ispatlanmıştır. Bu prensibe göre; “ (X,d) bir tam metrik uzay ve $f:X \rightarrow X$ bir dönüşüm olmak üzere, X kümesinin her x,y elemanı için, $d(fx,fy) \leq k.d(x,y)$ eşitsizliğini sağlayan bir $0 \leq k < 1$ sabiti varsa f dönüşümünün bir tek sabit noktası vardır”. Sabit nokta teoremi, matematiğin yanı sıra fizik, kimya, biyoloji, ekonomi, mühendislik, ve bilgisayar bilimlerinde, problem çözümlerinde önemli bir yöntem olarak uygulanmıştır. Matematik ve diğer bilimlerdeki problemlerin bir kısmı Banach büzülme prensibi kullanılarak çözülememiştir. Bu nedenle daha genel olan sabit nokta teoremlerine ihtiyaç duyulmuştur. Bu teoremlerin bazıları kısmi metrik uzaylar gibi metrik uzaylardan daha genel olan uzaylarda, bazıları ise Banach büzülme prensibinden daha genel olan yeni büzülme dönüşümleri ile verilmiştir.

Kısmi metrik uzaylar, 1992 yılında Matthew tarafından tanımlanmıştır. Kısmi metriği, metriktan ayıran en önemli özelliği, bu uzaylarda bir noktanın kendisine olan uzaklığı sıfır olmak zorunda değildir. Bu özellikten dolayı yakınsaklık, süreklilik, tamlık gibi kavramlar metrik uzaylardakinden farklılık göstermekte ve en önemlisi de yakınsak bir dizinin yakınsadığı nokta tek olmak zorunda değildir. Sabit noktanın varlığını ve tekliğini ispatlamak için limitin tek olması önemlidir. Matthew (1992,1994) bu sorunu çözmek için kısmi metrik ile metrik arasında bir bağıntı vermiştir. Kısmi metrik veri akış ağlarının denotasyonel anlambilim çalışmalarında kullanılmaktadır. Denotasyonel anlambilim, semantik programlama dillerine ve sistemlerine matematiksel bir anlam vermek için kullanılan bir metottur.

Pata tip büzülme 2011 yılında tam metrik uzaylarda verilmiştir. Literatürde, Pata tip büzülmeyi sağlayan gerek tek dönüşüm gerekse birden fazla dönüşümün ortak sabit noktasının varlığını ve tekliğini kanıtlayan teoremler ispatlanmıştır.

Bu çalışmada, uzaklığı değiştiren fonksiyonlar yardımıyla genelleştirilmiş Pata tip büzülme dönüşümü kısmi metrik uzaylarda tanımlanacaktır ve bu büzülmeyi sağlayan iki dönüşüm için ortak sabit nokta teoremi ispatlanacaktır. Ayrıca, Pata Kannan ve Pata Chatterjea tipli büzülme dönüşümleri verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Banach Büzülme Prensibi, Kısmi Metrik, Sabit Nokta Teoremi

ABSTRACT

Banach contraction principle is one of the earlier and main results in fixed point theory. Banach contraction principle which guarantees existence and uniqueness of fixed point was proved in complete metric spaces in 1922 by Banach. According to this principle, “let (X,d) be a complete metric space and $f:X \rightarrow X$ be a mapping. If there exists a constant $0 \leq k < 1$ such that for all x,y in X , $d(fx,fy) \leq k.d(x,y)$, then f has a unique fixed point”. Fixed point theory was applied as an important method of solving the problems in physics, chemistry, biology, economy, engineering and computer science besides the mathematics. Some problems of Mathematics

and other sciences didn't solve using Banach contraction principle. Thus more general fixed point theorems be needed. Some of these theorems were given in more general spaces of metric spaces such as partial metric, some of them were given by new contraction mappings which are more general than Banach contraction principle.

Partial metric spaces were defined in 1992 by Matthew. Most important property of partial metric which is distinctive from metric is self distance of any point need not to be equal to zero in partial metric. Because of this property notion of convergence, continuity, completeness are different from metric spaces and most of all their limit of convergent sequence need not be unique. Uniqueness of limit is important to prove existence and uniqueness of fixed point. Matthew (1992,1994) gave a relation between partial metric and metric to solve this problem. Partial metric is used on work about denotational semantics of data flow network. Denotational semantics is a method which is used to give a mathematical meaning to language and systems of semantics programming.

Pata type contraction was given in complete metric spaces in 2011. In the literature, theorems were proved that existence and uniqueness of fixed point and common fixed point both a mapping and mappings which satisfy Pata type contraction.

In this work, generalized Pata type contraction will be defined using altering distance functions in partial metric spaces and a common fixed point theorem will be proved for two mappings satisfying this type contraction. Therefore, Pata Kannan and Pata Chatterja type contraction mappings will be given.

Keywords: Banach Contraction Principle, Partial Metric, Fixed Point Theorem

DÜZGÜN UZAYLARDA BAZI SABİT NOKTA TEOREMLERİ

Doç. Dr. Vildan OZTURK
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, düzgün uzaylarda, E- uzaklık fonksiyonu yardımıyla bazı genelleştirilmiş ortak sabit nokta teoremleri verilecektir.

X boştan farklı bir küme ve $f: X \rightarrow X$ bir dönüşüm olsun. X kümesinin, $f(x) = x$ şartını sağlayan x elemanlarına f dönüşümünün sabit noktası denir. Banach büzülme prensibi 1922 yılında Banach tarafından tam metrik uzaylarda ispatlanmıştır. Bu prensibe göre; “(X,d) bir tam metrik uzay ve $f: X \rightarrow X$ bir dönüşüm olmak üzere, X kümesinin her x, y elemanı için, $d(fx, fy) \leq k.d(x, y)$ eşitsizliğini sağlayan bir $0 \leq k < 1$ sabiti varsa f dönüşümünün bir tek sabit noktası vardır”.

E-uzaklık dönüşümü, düzgün uzaylarda 2004 yılında tanımlanmıştır. X boş olmayan bir küme ve W, $X \times X$ in alt kümelerinin bir ailesi olsun. W ailesi,

- i) W nin her V elemanı için $\Delta = \{(x, x): x, X \text{ in elemanı}\} \subset V$,
- ii) W nin herhangi V ve U elemanı için $V \cap U$, W nin elemanıdır,
- iii) W nin her V elemanı için $Y \subset V$ olacak şekilde W nin Y elemanı vardır,
- iv) W nin her V elemanı için $V^{-1} = \{(y, x): (x, y), V \text{ nin elemanı}\}$ kümesi W nin elemanıdır,
- v) W nin her V elemanı için $V \subset U$ ise U, W nin elemanıdır.

koşullarını sağlarsa bu aileye X kümesi üzerinde bir düzgün yapı ve (X,W) ikilisine düzgün uzay denir.

(X,W) bir düzgün uzay ve $p: X \times X \rightarrow [0, \infty)$ bir dönüşüm olsun.

(p1) W nin bir V elemanı ve X in bir z elemanı için bir $k > 0$ sayısı olsun öyle ki $p(z, x) \leq k$ ve $p(z, y) \leq k$ iken (x,y), V nin elemanı olsun,

(p2) X in her x, y, z elemanı için $p(x, y) \leq p(x, z) + p(z, y)$

şartları sağlanırsa p dönüşümüne E- uzaklık fonksiyonu denir.

Ayrıca E- uzaklık fonksiyonu ile donatılmış düzgün uzaylarda, çeşitli tamlık tanımları da verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Banach Büzülme Prensibi, E-uzaklık fonksiyonu, Sabit Nokta

ABSTRACT

In this work, some generalized common fixed point theorems will be given by E-distance functions on uniform spaces.

Let X be a nonempty set and $f: X \rightarrow X$ be a mapping. If $f(x) = x$ for some x in X, then x is called fixed point of f. Banach contraction principle was proved in complete metric spaces in 1922 by Banach. According to this principle, “let (X,d) be a complete metric space and $f: X \rightarrow X$ be a mapping. If there exists a constant $0 \leq k < 1$ such that for all x,y in X, $d(fx, fy) \leq k.d(x, y)$, then f has a unique fixed point”.

E-distance functions were defined on uniform spaces in 2004. Let X be a nonempty set and W be a family of subsets of $X \times X$. If W satisfies following conditions, then W is called uniform structure on X and (X, W) is called uniform space:

- i) For all V in W , $\Delta = \{(x, x) : x \in X\} \subset V$,
- ii) For some V and U in W , $V \cap U$ is in W ,
- iii) For all V in W , there exists an element Y in W such that $Y \circ Y \subset V$,
- iv) For all V in W , set of $V^{-1} = \{(y, x) : (x, y) \in V\}$ is in W ,
- v) For all V in W , if $V \subset U$, then U is in W .

Let (X, W) be a uniform space and $p: X \times X \rightarrow [0, \infty)$ be a mapping. If there exists following properties, then p is called E- distance function:

- (p1) For any V in W and a element z in X , there exists a integer $k > 0$ such that if $p(z, x) \leq k$ and $p(z, y) \leq k$ then, $(x, y) \in V$,
- (p2) For all x, y, z in X , $p(x, y) \leq p(x, z) + p(z, y)$.

Therefore, several definition of completeness were given in uniform spaces which is equipped with E-distance.

Keywords: *Banach Contraction Principle, E-distance function, Fixed Point*

References

Willard, S. 1970. General Topology. Addison-Wesley Publishing.

Aamri, M., El Moutawakil, D. 2004. Common fixed point theorems for E-contractive or E-expansive maps in uniform spaces. Acta Mathematica Academiae Peadagogicae Nyiregyhaziensis, 20, 83-91.

EVRENSEL MODÜLLERİN SİMETRİK TÜREV MODÜLLERİ ÜZERİNE

Arş. Gör. Nurbige Turan ZABUN
Gaziantep Üniversitesi

Doç. Dr. Necati OLGUN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Birinci dereceden evrensel modüllerin simetrik modülleri 1968 yılında H. Osborn tarafından çalışılmıştır [1]. N. Olgun simetrik türev modüllerini kullanarak $\Omega_1(R)$ ve $\Omega_2(R)$ modüllerinin projektif boyutları arasındaki ilişkiyi vermiştir [2]. Birinci mertebeden evrensel türev modülün projektifliği ile halkanın regülerliğinin denk olduğu biliniyordu [3]. N. Olgun, ikinci mertebeden simetrik türev modülü kullanarak, bu denkleğin ikinci mertebeden bir evrensel türev modül için de doğru olduğunu kanıtlamıştır. H. Hamiyet ve N. Olgun ikinci mertebeden Exterior türev modülü ile simetrik türev modülleri arasındaki ilişkileri vermiştir [4], [5].

Bu çalışmada, öncelikle $R/I \otimes_k S/J$ halkası üzerinde tanımlanan birinci ve ikinci dereceden evrensel modüllerle ilgili temel tanım, teorem ve özellikler verilecektir. Y. Nakainin [6] evrensel modüllerle ilgili çalışmalarından yararlanarak $\Omega_1(R/I \otimes_k S/J)$ ve $\Omega_2(R/I \otimes_k S/J)$ evrensel modüllerinin ikinci dereceden simetrik kuvvet modüllerinin izomorf olduğu modüller belirlenecektir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak, hangi durumlarda $\Omega_1(R/I \otimes_k S/J)$ ve $\Omega_2(R/I \otimes_k S/J)$ evrensel modüllerinin serbest $R/I \otimes_k S/J$ - modül olabileceği incelenecektir. Ayrıca elde edilen sonuçlara örnekler verilecektir.

**KARE OLAN MATRİSLERDE TERS MATRİS BULUNMASI METODU ÜZERİNE
KISA NOTLAR**

Doç.Dr. Necati OLGUN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Matris, skaler sayıların satırlar ve sütunlar şeklinde dikdörtgensel düzenlenmesi işlemidir. Matrislerin büyüklüğü satır ve sütun sayısına göre belirlenir ve m satır ve n sütuna sahip olan bir matris $m \times n$ tipinde adlandırılır. Matrisler, genel olarak n tane bilinmeyen ve m tane denkleme sahip olan denklem sistemlerini çözmek için kullanılır. Bunun yanında matrisler matematiksel dönüşümler için de kullanılırlar. Bu yüzden bilgisayar programcıları için program yazmada matrislerin kullanılması ilgili problemi çözmede çok kolaylık sağlarlar. n tane bilinmeyen ve m tane denkleme sahip olan denklem sistemlerini çözmek için denklem sisteminin katsayılar matrisi ve ekli matrisi üzerinde indirgeme (Gaus İndirgeme Metodu veya Gaus Jordan İndirgeme Metodu) ya da matrislerin varsa tersleri bulunması metodu kullanılır. Bu metotlar için de genel olarak denklem sisteminin ekli matrisi üzerinde elemanter satır işlemleri kullanılarak matris indirgenir ya da varsa tersi bulunabilir. Bu çalışmada n bilinmeyenli n tane denklem olan sistemlerde katsayılar matrisi kare olan matrisler için geliştirilen ve lineer denklem sistemlerinin çözümünde kullanılan ters matris bulma metodu ele alınmıştır. Bu amaçla bir matrisin tersinin bulunması için geliştirilen metotlar incelenmiştir. Bu metotlar araştırıldıktan ve incelendikten sonra bunlardan farklı olan yeni bir metot üzerinde durulacaktır. Bu yeni metot çeşitli tiplerde katsayıları kare matris olan denklemler üzerinde uygulanarak diğer metotlarla karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: determinant, lineer denklem sistemi, matris, tersinir matris, vektör, vektörel çarpım,

**SHORT NOTES ON THE METHOD OF FINDING INVERSE MATRIX IN SQUARE
MATRICES**

ABSTRACT

A matrix is a rectangular arrangement of scalar numbers in the form of rows and columns. The size of the matrices is determined by the number of rows and columns, and a matrix with m rows and n columns is named $m \times n$. Matrices are generally used to solve systems of equations with n unknowns and m equations. In addition, matrices are used for mathematical transformations. Therefore, for computer programmers, the use of matrices in program writing provides a much easier way to solve the problem. In order to solve the systems of equations with n unknown equations and having m equations, the reduction system (Gaus Reduction Method or Gaus Jordan Reduction Method) or the inverse of the matrices, if any, are used on the coefficient matrix and the attached matrix of the equation system. For these methods, in general, the matrix can be reduced by using elementary row operations on the attached matrix of the equation system or vice versa. In this study, inverse matrix finding method which is developed for the matrix of coefficients matrix in systems with n equations with n unknowns and used in the solution of linear equation systems is discussed. For this purpose, the methods developed to find the inverse of a matrix are examined. After investigating and examining these

methods, a new method will be discussed. This new method is applied to equations of various types with coefficients of square matrix and compared with other methods.

Keywords: determinant, system of linear equations, matrix, invertible matrix, vector, vector product,

NÖTROSOFİK DEĞERLER İLE KARAR VERME PROBLEMİ ÜZERİNE

Doç.Dr. Necati OLGUN
Gaziantep üniversitesi

Mehmet ÇELİK
Gaziantep üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmada, klasik karar verme sürecinin bir uzantısı olan ve aslında karar verme problemini destekleyen klasik mantık tarafından göz ardı edilen belirsiz durumları kapsayacak şekilde verileri genişleterek, nütrosifik karar verme sürecini sunacağız. Örneğimizde yatırım amaçlı üç farklı tatil bölgesi için karar verme problemini çözeceğiz. Bilgi eksikliği, karar verme sürecinin etkinliğini etkileyen önemli bir kısıtlamadır. Kısıtlamayı en aza indirmek için birçok karar verme problemini analiz etmede kullanılan en güçlü matematiksel yöntemlerden biri olan karar ağacı modelini kullanacağız. Nütrosifik mantık, klasik mantığa belirsiz veriler eklenerek klasik mantıktan ayrılan yeni bir yaklaşımdır. Bu genişletilmiş modele, klasik alternatifler metotlardan daha genel ve daha doğru olan verilere dayandırıldığı için mevcut alternatifler metotlar arasında en iyi karara varılması için nütrosifik karar ağacı kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nütrosifik mantık, Klasik mantık, Karar verme ağacı

ON DECISION-MAKING PROBLEM WITH NEUTROSOPHIC VALUES

ABSTRACT

In this study, we present the neutrosophic decision-making process by expanding the data to cover ambiguous situations that are ignored by classical logic, which is an extension of the classical decision-making process and actually supports the decision-making problem. In our example, we will solve the decision-making problem for three different holiday destinations for investment purposes. Lack of information is an important limitation affecting the effectiveness of the decision-making process. To minimize constraint, we will use the decision tree model, one of the most powerful mathematical methods used to analyze many decision-making problems. Neutrosophic logic is a new approach that differs from classical logic by adding vague data to classical logic. As this extended model is based on more general and more accurate data than conventional alternatives, the neutrosophic decision tree will be used to make the best decision among the available alternatives.

Keywords: Neutrosophic logic, Classical logic, Decision tree.

KARE OLMAYAN MATRİSLERDE TERS MATRİS BULUNMASI METODU
ÜZERİNE KISA NOTLAR

Hüseyin TAMER
Gaziantep Üniversitesi

Doç.Dr. Necati OLGUN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada kare olmayan ya da kare olduğu halde bilinen anlamda tersi mevcut olmayan matrisler için geliştirilen ve lineer denklem sistemlerinin çözümünde kullanılan ve bilinen anlamdaki ters özelliklerini de sağlayan genelleştirilmiş ters matris adı verilen bir kavram ele alınmıştır. Bu amaçla bir matrisin genelleştirilmiş tersi, yansılalı genelleştirilmiş tersi ve Moore-Penrose tipi genelleştirilmiş tersi tanımları verilerek bu terslerin çeşitli özellikleri ortaya konulmuştur. Matrislerin Moore-Penrose tersleri için genel ifadeler verilmiş Schur complement çeşitli matrislerin Moore-Penrose tersleri için bazı ifadeler elde edilmiştir. Bu amaçla çeşitli tiplerde matris denklemleri alınarak genelleştirilmiş tersler yardımıyla bu matris denklemlerinin maksimal ve minimal ranklarının hesaplanmasından söz edilmiş, denklemlerinin çözümlerinin bağımsızlıkları incelenmiş ve çözümlerdeki alt matrislerin tekliği ve bağımsızlığı üzerinde etraflıca durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bir matrisin rankı, Maksimal ve minimal rank, Moore-Penrose ters, Genelleştirilmiş ters.

ON FINDING INVERSE MATRIX METHOD FOR THE NON-SQUARE MATRICES

ABSTRACT

In this study, a concept called generalized inverse matrix which is developed for non-square or non-square matrices which are known to be inverse in the sense sense is used in the solution of systems of linear equations and provides the inverse properties in the known sense. For this purpose, generalized inverse of a matrix, reflected generalized inverse and Moore-Penrose type generalized inverse definitions are given and various properties of these inverses are presented. General expressions are given for Moore-Penrose inverses of matrices. Schur complement some expressions are obtained for Moore-Penrose inverses of various matrices. For this purpose, various types of matrix equations are taken and calculation of maximal and minimal rank of these matrix equations by generalized inverses, independence of solutions of equations are examined and uniqueness and independence of sub-matrices in solutions are elaborated.

**NEW RESULTS ON REDUCED DIFFERENTIAL TRANSFORM METHOD via
CONFORMABLE DERIVATIVE**

Res. Assist. Ömer FIRAT
Kilis 7 Aralık University

ABSTRACT

Fractional derivative is in this days one of the most developing fields of mathematics, other applied sciences and engineering sciences. Fractional calculus deals with the calculus of the differentiation and integration given by fractional order. In recent years, some different types of fractional derivative definitions has been given. Riemann-Liouville and Caputo well-known of them, but Comformable derivative for fractional order is the defined latest one. Reduced differential transformation method well-known and well used technique for solve the partial differential equations with integer order or fractional. In this study, reduced differential transformation method is redifined with the help of the conformable fractional derivative definition. The properties of conformable fractional are first presented. Thereafter, some important properties of reduced differential transformation method are given. With the help of these features, reduced differential transformation method can be used to solve the partial differential equations with the integer or fractional order to get numerical solutions.

Keywords: Conformable Fractional Derivative, Reduced Differential Transform Method.

**REDUCED DİFARENSİYEL DÖNÜŞÜM METODUNUN CONFORMABLE TÜREV
YARDIMIYLA BAZI SONUÇLAR**

ÖZET

Kesirli türev son yıllarda özellikle matematik, diğer uygulamalı bilimler ve mühendislik bilimlerinin en gelişmekte olan alanlarından biridir. Kesirli analiz, kesirli mertebeden verilen diferansiyel yani değişkene göre türev alma ve integral alma hesaplamaları ile ilgilidir. Son yıllarda, bazı farklı kesirli mertebeden türev tanımları verilmiştir. Riemann-Liouville ve Caputo bunlardan en iyi bilinenleridir, ancak conformable türev, kesirli mertebeden türev alma yöntemlerinden en son tanımlananlardan birisidir. Reduced (indirgemeli) diferansiyel dönüşüm yöntemi tam mertebeden veya kesirli mertebeden kısmi türevli diferansiyel denklemleri çözmek için çok iyi bilinen ve çok kullanılan bir yöntem. Bu çalışmada, conformable kesirli türev tanımı yardımı ile reduced diferansiyel dönüşüm yöntemi yeniden tanımlanıyor. Önce Conformable türev tanımının özellikleri verilecek. Daha sonra, reduced diferansiyel dönüşüm yönteminin bazı önemli özellikleri verilecek. Bu özellikler sayesinde, tam yada kesirli mertebeden kısmi türevli diferansiyel denklemlerin nümerik çözümlerini elde etmek için reduced diferansiyel dönüşüm yöntemi kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kesirli Conformable Türev, Reduced Diferansiyel Dönüşüm Metodu.

GRİ TAHMİN YÖNTEMİ İLE BARAJ GÖLÜ DOLULUK ORANI TAHMİNİNİN YAPILMASI

Öğr.Gör. Mahmut AYTEKİN
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Ars.Gör. Ömer FIRAT
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Öğr.Gör. Ercan KILIÇ
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Baraj, akarsu vadisini kapatıp su akışını keserek su biriktirme amacı ile yapılan bir yapıdır. Ancak akarsular yıllara göre değişken debiler göstermekte ve bu nedenden dolayı barajlardaki su rezervuarları değişkenlik göstermektedir. Şehirlerimizin içme ve kullanım suları, sanayide kullanılan su ve tarımda kullanılan suyun büyük bir kısmı şehir şebekeleri, servis boruları ve sulama kanalları vasıtasıyla barajlardan temin edilmektedir. Günümüzde su kaynaklarının kirletilmesi, bu kaynakların yenilenmemesi, artan nüfus yoğunluğu sebebiyle suya olan talebin artması ile su kaynaklarının azalması, hızlı kentleşme ve suyun verimli kullanılamaması gibi nedenlerden dolayı bir çok ülke için su kıtlığı temel bir sorun haline gelmiştir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılandığı kaynakların sınırlı olmasından dolayı mevcut su kaynaklarının mutlaka korunması gerekmektedir. Su kaynaklarının ve mevcut suların doğru yönetilmesi bu sebeple büyük önem arz etmektedir. Barajlardaki suyun doğru yönetilebilmesi su miktarının bilinmesi ile paralel olmakla birlikte, yakın gelecekte barajlarda bulunacak suyun tahmin edilebilmesine de bağlıdır. Bu sebeple üretilecek tahmin verilerinin doğruluğu suyun doğru yönetilmesi açısından önemlidir.

Bilinmeyen bilgileri göstermek için “siyah”, tamamen bilinen bilgileri göstermek için “beyaz” ve kısmen bilinen ve kısmen bilinmeyen bilgileri göstermek için “gri” ifadelerini kullanırız. Buna göre, tamamen bilinen bilgiye sahip sistemler beyaz, tamamen bilinmeyen bilgiler olan sistemler siyah ve kısmen bilinen ve kısmen bilinmeyen bilgiler içeren sistemler gri olarak bilinmektedir. Gri tahmin modelleri basit, uyarlanabilir, ani parametre değişiklikleriyle daha iyi başa çıkabilen ve tahmin güncellemeleri için fazla veri noktası gerektirmeyen modellerdir. Gri model, $GM(n, h)$ modeliyle dinamik gri diferansiyel denklem modeli olarak gösterilir. Burada “n” Gri diferansiyel denklemin derecesini, “h” ise değişkenlerin sayısını belirtmektedir. Bütün gri modeller arasında en yaygın olarak kullanılan model $GM(1,1)$ modelidir. Bu çalışmada baraj doluluk oranı verileri kullanılarak geleceğe yönelik tahminler Gri Tahmin Yöntemi $GM(1,1)$ kullanılarak yapılmıştır, yapılan tahminler daha sonra gerçekleşen veriler ile kıyaslanarak tahmin yöntemlerinin sonuçları performans testleri kullanılarak test edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Gri Model $GM(1,1)$, Gri Tahmin Yöntemi, Tahmin Modelleme.

**ESTABLISHMENT FILLING RATE OF DAM LAKE with GREY PREDICTION
METHOD**

ABSTRACT

The dam is a structure built for the purpose of accumulating water by closing the river valley and cutting the water flow. However, rivers show variable flow rates over the years and therefore, water reservoirs in dams. Drinking and utility water of our cities, water used in industry and the majority of the water used in agriculture are supplied from dams through city networks, service pipes and irrigation canals. Today, water scarcity has become a fundamental problem for many countries due to pollution of water resources, non-renewal of these resources, increasing demand for water due to increasing population density, decreasing water resources, rapid urbanization and inefficient use of water. Due to the limited supply of drinking and potable water, the existing water resources must be protected absolutely. Therefore, correct management of water resources and existing water is of great importance. The correct management of the water in the dams is depends on the knowledge of the amount of water and also related the estimation of the water in the dams in the near future. Therefore, produced the accuracy of the estimation data to be important role for the proper management of water.

We use some expressions such as “black” to show unknown information, “white” to show fully known information, and “grey” to show partially known and partially unknown information. Accordingly, systems with fully known information are known as white, systems with completely unknown information are known as black and systems with partially known and unknown information are known as grey. Grey prediction models are simple, adaptable, better able to cope with sudden parameter changes and do not require much data points for forecast updates. The grey model is represented as a model of dynamic grey differential equation with the GM (n, h) model and “n” is the degree of the gray differential equation and “h” is the number of variables. The most widely used model among all gray models is GM (1,1). In this study, using the dam filling rate data for the future estimations are made using Grey Prediction Method GM (1,1), estimates are compared with the actual data and the results of the estimation methods are tested using performance tests.

Key words: Grey Model GM (1,1), Grey Prediction Method, Prediction Modeling.

Co- KATKILI KUANTUM NOKTA DUYARLI GÜNEŞ PİLLERİ

Dr.Mesut YALÇIN
Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ÖZET

Alternatif enerji için çözüm bulma arayışı, yüzyılımızın aşılması gereken en önemli sorunlarından biridir. Yapılan bu araştırmalar, fotovoltaiik teknolojisinin gelişimi için oldukça önemli adımlardır. Kuantum nokta duyarlı güneş pilleri son yıllarda yeni nesil güneş pilleri arasında oldukça umut vadeden bir potansiyele sahiptir. Yarı iletken kuantum noktaların çok yönlü özellikleri vardır. Bu özellikler arasında ayarlanabilir bant aralıkları, yüksek soğurma katsayısı, çoklu elektron üretimi ve sıcak elektronların yaratılması sıralanabilir. Bu özellikler kuantum noktaları güneş pillerinde duyarlaştırıcı olarak kullanılmalarını sağlayacaktır. Kuantum nokta duyarlı güneş pilleri bir fotoanot yüzeyi üzerine dar bant aralığına sahip CdS kuantum noktaların bağlanmasıyla oluşturulur. Son zamanlarda iki katmanlı elektrotlar kullanılarak metal kalkojenit duyarlaştırıcılar ile kuantum nokta duyarlı güneş pillerinin verimleri artırılabilir. Kuantum noktaların kendine has özelliklerini değiştirmek için katkılama yapmak alternatif bir yöntem olabilir. Örneğin Co gibi bir geçiş metali kuantum noktalara katkılanarak, kuantum noktaların elektronik ve fotofiziksel özellikleri değiştirilebilir. Katkılama kuantum noktaların bant aralığı içerisinde yeni elektronik durumlar yaratır. Böylece yük ayrımı ve rekombinasyonların dinamiği değişir. Katkı maddesinin konsantrasyonuna bağlı olarak kuantum noktaların elektronik ve optik özellikleri değiştirilebilir. Co katkılanması kuantum noktalara uzun yük taşıyıcı ömrü sayesinde avantaj sağlayabilir. Ayrıca grafen sahip olduğu iki boyutlu karbon yapısı, yüksek taşıyıcı mobilitesi, büyük yüzey alanı gibi benzersiz özelliklere sahiptir. Bu nedenle son zamanlarda TiO₂-grafen kompozit yapılar başta güneş pilleri, lityum piller gibi pek çok uygulamada kullanılmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle hidrotermal yöntem kullanılarak saf TiO₂ ve TiO₂-grafen kompozit fotoanotlar üretildi. Üretilen malzemeler doktor blade yöntemi kullanılarak FTO camlar üzerine kaplandı. Ardından fotoanot yüzeyler SILAR yöntemi kullanılarak Co katkılı CdS kuantum noktalar ile kaplandı. Saf TiO₂ ve TiO₂-grafen kompozit fotoanotlara sahip kuantum nokta duyarlı güneş pilleri üretildi. Üretilen güneş pilleri sırasıyla TiO₂/CdS, TiO₂/CdS-d Co, TiO₂-grafen/CdS ve TiO₂-grafen/CdS-d Co şeklindedir. Fotoanotların akım-gerilim ölçümleri standart AM1.5 güneş ışığı simülasyonu ile yapılmıştır. En yüksek verim grafen tabanlı kuantum nokta duyarlı güneş pillerinden elde edilmiştir. Verimdeki bu artışın temel sebebi grafenin yüzey rekombinasyonlarını baskılamasıdır.

Co-DOPED QUANTUM DOT SENSITIZED SOLAR CELLS

ABSTRACT

Finding a solution for alternative energy is perhaps the biggest challenge of our century, and this encompasses the search for promising photovoltaics (PV) technology. Quantum dot sensitized solar cells (QDSC) are gaining attention as they show promise toward the development of next-generation solar cells. The versatile properties of semiconductor quantum dots such as tunability of the bandgap, high absorption coefficient, generation of multiple electron carriers under high energy excitation, and delivery of hot electrons, respectively. These properties will be provided quantum dots to be used as sensitizers in quantum dot sensitized solar cells. Quantum dot sensitized solar cells are formed by attaching narrow-band gap CdS quantum dots on a photoanode surface. Recent efforts to improve power conversion efficiency

include the use of bilayer electrodes and sensitizing metal chalcogenides. Another approach to modifying the intrinsic property of semiconductor nanocrystals is to introduce dopants. By doping optically active transition metal, for example, Co, it is possible to modify the electronic and photophysical properties. The dopant creates electronic states in the bandgap region of the quantum dots thus altering the charge separation and recombination dynamics. In addition, it is also possible to tune the optical and electronic properties of semiconductor nanocrystals by controlling the concentration of dopants. Co doping can provide an advantage to quantum dots due to its long lifetime. Also, graphene has been a rising in a material due to unique properties such as two-dimensional carbon structure, high carrier mobility, large surface area. Therefore, TiO₂-graphene structures have recently been used in many applications such as solar cells, lithium batteries.

In this study, firstly pure TiO₂ and TiO₂-graphene composite photoanodes were produced by using the hydrothermal method. The produced materials were coated on FTO glasses by using the doctor blade technique. Later, the photoanode surfaces were coated with Co-doped CdS quantum dots using the SILAR method. Thus, pure TiO₂ and TiO₂-graphene composite based photoanode surfaces were fabricated. The fabricated solar cells are TiO₂/CdS, TiO₂/CdS-d Co, TiO₂-graphene/CdS ve TiO₂-graphene/CdS-d Co, respectively. The current-voltage (I-V) characteristic curves of the assembled solar cells were measured at AM1.5 simulated sunlight. The highest efficiency was obtained from graphene-based quantum dot sensitized solar cells. The main reason for this increase in efficiency is that graphene suppresses surface recombination.

**SABİT KANATLI MİKRO HAVA ARAÇLARININ AERODİNAMİK
KARAKTERİSTİKLERİNİN İNCELENMESİ VE STABİLİTELERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ**

Arş. Gör. Hürrem AKBIYIK
Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Hakan YAVUZ
Çukurova Üniversitesi

Arş. Gör. Volkan KORKUT
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Arş. Gör. Alper BURGAÇ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Sivil ve askeri uygulamalardaki avantajlarının fark edilmesinden sonra mikro hava araçları üzerine yapılan çalışmalar artmıştır. Mikro hava araçları üç grupta sınıflandırılmaktadır. Bunlar, sabit kanatlı yapılar, döner kanat yapısına sahip sistemler ve çırpın kanat mekanizmalı sistemlerdir. En sık kullanılan literatürde bilinen mikro hava aracı tasarımı bir elektrik motoru kullanarak pervane tahriki ile itki üreten sabit kanatlı mikro hava aracıdır. Bu kanat tipinde kaldırma kuvveti kanat yüzeyinde hareketli parça olmaksızın havanın takibi ile oluşmaktadır. Bu yüzden, stabilite sabit kanatlı hava araçları için önemli parametrelerden birisidir. Bu sabit kanat yapılı mikro hava araçları incelemede aerodinamik karakteristik, itki mekanizması ve sistem tasarımı açısından değerlendirilmelidir. Bir yandan, sabit kanatlı mikro hava araçları basit bir konsepte ve uygulama açısından kolaylığa sahiptirler. Diğer yandan ise, sabit kanatlı mikro hava araçlarının kanat yapıları büyük uçakların kanat yapılarının minyatür modelleridir. Bu açıdan, mikro hava araçları üzerine yapılan deneyler Reynolds sayısı 10 000 ile 100 000 değerleri aralığında olmalıdırlar. Bu sebeple sabit kanatlı mikro hava araçları araştırma alanı üzerine yapılan çalışmalar düşük Reynolds sayısı aralığına odaklanmaktadır. Bu düşük Reynolds sayısı aralığında mikro hava araçları için hücum kenarı ayrılma girdapları ve laminlerden türbülansa geçiş akış modu içermektedir. Bu çalışma, yeni bir tasarım olan sabit mikro hava aracının aerodinamik kuvvetlerinin belirlenmesinde ve stabilite artışının ortaya konulması üzerine yapılmıştır. Kullanılan sabit kanat modelleri için NACA 0012 kanat yapısı kullanılmıştır. Deneysel çalışmada üç farklı kanat modeli üretilmiştir. Deneyler emmeli tip açık çevrim rüzgar tüneline Reynolds sayısı değeri 100 000 de yapılmıştır. Tasarlanan üç model farklı model ve bir temel model içinde aerodinamik kuvvetler performans değişimlerini göstermek amacı ile yapılmıştır. Yine üretilen modeller için stabilite iyileştirmesinin ortaya konulabilmesi için çalkantı kuvvetleri analizleri yapılmıştır. Yeni modellerin aerodinamik performansları temel NACA 0012 kanat profili ile karşılaştırılmıştır. Sabit kanat yapılı mikro hava araç tasarımının uçuş stabilitesini arttırdığı deneysel çalışmalarla ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aerodinamik performans, sabit kanatlı mikro hava aracı, kuvvet ölçümleri, stabilite gelişimi

**STABILITY IMPROVEMENT AND AERODYNAMIC CHARACTERISTICS
INVESTIGATION OF A FIXED-WING MICRO AIR VEHICLES**

ABSTRACT

Micro air vehicle research area has expanded since the advantages were noticed such as civil and military applications. Micro air vehicles are classified into three types as a fixed-wing, a rotary-wing structure and a flapping-wing mechanism. The most commonly used fixed wing micro air vehicle design produce thrust by using a propeller-driven electrical motor. Lift is generated by airflow over non-moving wings that have airfoil cross section. Thus, the stability is one of the important terms for fixed wing micro air vehicle. These types are based on the meaning of their aerodynamic characteristics, propulsion mechanism and system design. On the one hand, the fixed wing micro air vehicles are simple in concept and easy to be implemented. On the other hand, fixed wing micro air vehicles are a miniature model of a large aircraft wings. The operating Reynolds number of micro air vehicles are between 10 000 and 100 000. For this reason, the fixed micro air vehicle research area focuses on the low Reynolds number aerodynamics, including leading edge separation bubble and incurred laminar to turbulence transition. This study focuses on stability improvement and aerodynamic forces definition with a new design of the fixed-wing micro air vehicle. A NACA0012 airfoil structure is used to design the fixed wing geometries. Three models are produced for the experimental study. The experiments are conducted on an open suction type wind tunnel at Reynolds number of 100 000. The aerodynamic forces for designed three different models and a base model are measured to indicate performance changes and the fluctuations are analyzed to show stability improvements for three new fixed-wing designs. The aerodynamic performances of the new models are compared with the base NACA 0012 airfoil model. It is worth mentioning that the flight stability of the fixed - wing micro air vehicle is improved with new models.

Keywords: Aerodynamic performance, fixed-wing micro air vehicle, force measurements, stability improvement

**UÇAN CANLILARDAN ESİNLENİLMİŞ SABİT KANATLI MAV 'IN DÜŞÜK REYNOLDS
SAYISINDAKİ AERODİNAMİK KUVVETLERİ HAKKINDA YAPILAN DENEYSEL
ÇALIŞMA**

Arş. Gör. Hürrem AKBIYIK
Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Hakan YAVUZ
Çukurova Üniversitesi

Arş. Gör. Alper BURGAÇ
Çukurova Üniversitesi

Arş. Gör. Volkan KORKUT
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Mikro hava araç sistemleri sivil ve askeri kullanımlarda uygulama alanına sahiptirler. Ayrıca yakın gelecekte mikro hava taşıt sistemlerinin daha yaygın olarak kullanılacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, kanat modeline ve bu sistemlerin genel yapısına göre gittikçe artan sayıda çalışma vardır. Bu çalışmada, yunuslama ve sapma momenti analizini incelemek ve manevra kabiliyeti izlemek için iki farklı mikro hava aracı sistemi kullanılmıştır. Düşük Reynolds sayısı rejiminde, sabit kanatlı mikro hava araçları için laminer-türbülanslı geçiş ve üç boyutlu akışlar büyük ilgi gördüğü son yıllardaki konu üzerine yapılan çalışmaların artışından bilinmektedir. Ayrıca, akış yüzey etkileşimi ve laminer türbülans geçişi literatürdeki çalışmalar incelendiğinde mikro hava araçları için kritik derecede öneme sahiptir. Bu çalışmadaki tasarlanan mikro hava aracı modellerinden biri, uçan hayvanların kanat yapılarından ilham alınarak uyarlanan bir kanat modeline dayanmaktadır. Diğer mikro hava aracı tasarımı ise geleneksel sabit kanat yapısına sahip geleneksel yapıdaki bir mikro hava aracıdır. Bu çalışma deneysel olarak gerçekleştirilmiştir. Deneyler emmeli tip açık çevrim rüzgar tüneline Reynolds sayısının 100 000 olduğu değerlerde gerçekleştirilmiştir. NACA 0012 kanat yapısı sabit kanatlı mikro hava aracı geometrisinin tasarımı için kullanılmıştır. Her iki modelin üretiminde üç boyutlu üretim teknolojisi kullanılmıştır. 2mm yazıcı ucu kullanılarak pürüzsüz yüzey elde edilmiştir. Üretilen modellerin En-Boy oranı sabit kanat geometrisinde 2 olarak belirlenmiştir. Blokaj oranı ise yüzde 2 olarak hesaplanmıştır. Deneysel çalışmada, performanslar karşılaştırırken aynı çevresel ve deneysel şartlarda test edilirken, bu iki modelin deneysel çıktıları, her ikisindedeki en iyi performansı ortaya çıkarabilmek için incelenmiştir. Mikro hava aracı tasarımıdaki ana zorluklardan biri, etkin sistemler geliştirmek için biyoloji, mekanizmalar, aerodinamik, mikroelettronik ve materyal gibi çeşitli disiplinlerden gelen bilgilerin entegrasyonunda yatmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma mikro hava araçlarının aerodinamik performanslarının gelişimleri kısmında yer almaktadır. Bu çalışmada aerodinamik kuvvetler ve momentler incelenmiştir. Mikro hava aracı sistemleri, küçük yapıları, yüksek manevra kabiliyeti, düşük maliyeti, insansız yada pilotsuz görev alabilmeleri, radar sistemlerinde kolay görünmemeleri ve savaş uçaklarının çok pahalı olduğu da göz önüne alınarak kısa menzilli askeri operasyonlar için uygunluk göstermektedirler.

Anahtar Kelimeler: Aerodinamik performans, sabit kanat yapılı mikro hava aracı, manevra analizi, uçan canlılardan ilham alınan kanat tasarımı

**AN EXPERIMENTAL STUDY ABOUT AERODYNAMIC FORCES OF BIO-INSPIRED
FIXED-WING MAV AT LOW REYNOLDS NUMBER**

ABSTRACT

Micro air vehicle systems find application in civilian and military uses. It is also foreseen that in the near future micro air vehicle systems will be used more widely. Hence, there are ever increasing number of studies based on the wing model and overall structure of these systems. In this study, two different micro air vehicle systems used to investigate pitching and yawing maneuverability analysis. At low Reynolds number regime, for fixed wings micro air vehicle, laminar-turbulent transition, three dimensional flows are major interest. For fixed wings micro air vehicle recent efforts in fluid structure interaction and laminar-turbulent transition are examined. One of the micro air vehicle models is based on an inspired wing model which adapts the wing formation of flying animals. Other one is based on an designed traditional micro air vehicle. This study is based on experiments. Experiments conducted at an open suction type wind tunnel at 100 000 of Reynolds number. The NACA 0012 airfoil model is used for the fixed wing micro air vehicle structure. The two models are produced by using 3D printing technology. 2mm printer nozzle is used to obtain smooth surface of the micro air vehicles. The aspect ratio of the micro air vehicle is 2 and the blockage ratio is around 2 percent. In the experimental study, when comparing the performance is being tested at the same environmental and duty specific conditions, capabilities of these two models are studied to reveal the best performing at of the two. One of the main challenges in micro air vehicle design lies in the integration of the knowledge from diverse disciplines including biology, mechanisms, aerodynamics, microelectronics and material in order to develop efficient systems. For this work, the aerodynamic forces are studied. Micro air vehicle systems combine the advantages of small size, higher maneuverability, low cost, unmanned or unpiloted operation, low visibility for radar systems, and suitability for simple and short range military operations where fighter planes cost too much.

Keywords: Aerodynamic performance, fixed-wing micro air vehicle, maneuverability analysis, inspired airfoil design

**RADYO FREKANS İLE KOMBİNE EDİLEN GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ
HAVALI KURUTMANIN KURU KAYISI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ**

Büşra IŞINAY

Melis SEVER

Şakire Ecem BULUT

Hatice Neval ÖZBEK

Aysel ELİK

Hüseyin TOPÇAM

Ferruh ERDOĞDU

Derya KOÇAK YANIK

Ali Coşkun DALGIÇ

Fahrettin GÖĞÜŞ

Gaziantep Üniversitesi
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Kayısı kurutma için güneş enerjisi destekli havalı ön kurutmayı takiben RF kurutma (GDH-RF) sistemi uygulanmıştır. Kurutma işlemleri için yüzey tepki metodu kullanılmak suretiyle bir deneme deseni oluşturulmuştur. Bu amaçla kayısların kurutulmasında Box Behnken deney tasarımı ile bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenler üzerine etkisi incelenmiştir. Taze kayısının uzun süre depolanamayacak olması ve pilot seviyede bir üretim tasarlanması nedenleriyle Box Behnken deney tasarımı kullanılarak mümkün olan minimum deney sayısı ile en etkili istatistiksel modelin eldesi hedeflenmiştir. Ön işlem görmemiş kayısı kurutma sistemi için seçilen bağımsız değişkenler ön kurutma sıcaklığı (50-70°C), ön kurutma süresi (300-1140 dk), RF elektrotları arası mesafe (77-85 mm) ve RF kurutma süresi (270-690 dk) olarak belirlenmiştir. Bu parametrelere bağlı olarak değişecek bağımlı değişkenler ise son üründe su miktarı (%), kahverengileşme ürünü (A₄₂₀/g kuru kayısı), tekstür/sertlik (N) ve toplam renk değişimidir (ΔE). Box Behnken deney desenine göre belirlenen noktalarda deneyler gerçekleştirildikten ve bu noktalar için sonuçlar elde edildikten sonra optimizasyon işlemi gerçekleştirilmiştir. Optimizasyon aşamasında toplam kurutma süresinin en kısa olduğu ve diğer bağımlı değişkenlerin ise çalışıldıkları aralıklarda tutulduğu durumda su miktarının % 20 ile 25 arasında olduğu, kahverengileşme ürünlerinin en düşük düzeyde olduğu, renk değişiminin en az görüldüğü ve tekstür açısından tüketici tarafından en fazla kabul gören (ön çalışmada duyu analizi yoluyla karar verilen ve enstrümantal olarak ölçülen değer aralığı) kuru kayısının üretildiği kurutma şartları belirlenmiştir. Buna bağlı olarak belirtilen koşullarda yapılan optimizasyon çözümlemesinden elde edilen sonuçlara göre ön kurutma sıcaklığı 63,5 °C, ön kurutma süresi 895 dk, RF elektrotları arası mesafe 77 mm ve RF kurutma süresi 385 dk olarak set edildiği takdirde son ürün için tahmini su miktarının %25, kahverengileşme ürün miktarının 0,737 (A₄₂₀/g kuru kayısı), toplam renk değişiminin (ΔE) 33,9 ve sertliğin 1314,65

N olabileceği öngörülmüştür. Yapılan optimizasyon çalışmasının doğrulanması amacıyla bu tahmini optimum koşullarda üç bağımsız deney gerçekleştirilmiştir. Bu üç deney sonucunda ortalama su %'si, kahverengileşme ürün miktarı, toplam renk değişimi ve sertlik sırası ile $22,31 \pm 2,82$, $0,69 \pm 0,03$, $37,65 \pm 2,23$ ve $1293,46 \pm 61,96$ olarak bulunmuştur.

Bu çalışma, 118O026 nolu TÜBİTAK projesi ile desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Box Behnken, Güneş enerjisi destekli havalı kurutma, Kayısı kurutma, RF kurutma.

EFFECT OF COMBINED RADIO-FREQUENCY AND SOLAR ASSISTED AIR DRYING ON PROPERTIES OF DRIED APRICOT

ABSTRACT

In this study, apricots have been dried by using solar energy assisted air drying (SAAD) followed by radio-frequency drying (RFD). Response surface method was used to design experiments to dry apricots. For this purpose, to investigate the effect of dependent variables on independent variables a Box-Behnken experimental design carried out. With this method it was aimed to design an experimental setup to achieve most effective statistical model by carrying out possible minimum experiments due to short shelf life of fresh apricots and goal of designing pilot scale production of dried apricots. Defined independent variables for non-pretreated apricots were pre-drying temperature ($50-70^{\circ}\text{C}$), pre-drying time (300-1140 min), RF electrode gap (77-85 mm) and RF drying time (270-690 min). And, the dependent variables taken into consideration were moisture content of final product (%), quantity of browning products (A_{420}/g dried apricot), texture/hardness value (N) and total color change (ΔE). After carrying out the experiments at the conditions defined by Box Behnken method, an optimization process performed. Objectives of the optimization process were to minimize total process time, quantity of browning products and total change in the color; while constraints were final moisture content (20-25%) and hardness value (in consumer acceptable range which defined by sensory analysis and fitted with analytical methods). Optimization was carried out by applying the same dependent variable ranges given above. Predicted independent variables for the optimum condition (final moisture content 25%, quantity of browning products 0.737 (A_{420}/g dried apricot), total color change (ΔE) 33.9 and hardness value 1314.65 N) are 895 min of pre-drying at 63.5°C and 385 min RF processing under 77 mm electrode gap condition. Three independent experiments were carried out to experimentally validate the predictions. As a result of the experiments carried out in predicted conditions; final moisture content, quantity of browning products, total color change (ΔE) and hardness values were found to be $22.31 \pm 2.82\%$, 0.69 ± 0.03 , 37.65 ± 2.23 and 1293.46 ± 61.96 , respectively.

Financial support for this study is provided by Scientific and TUBITAK Project No:118O026.

Key words: Apricot drying, Box Behnken, RF drying, Solar energy assisted air drying.

**KÜKÜRTLENMİŞ TÜM KAYISININ PİLOT SEVİYEDE GÜNEŞ ENERJİSİ
DESTEKLİ HAVALI ÖN KURUTMA VE RADYO FREKANS KURUTMA SİSTEMİ
İLE KURUTULMASI**

Melis SEVER

Büşra IŞINAY

Şakire Ecem BULUT

Hüseyin TOPÇAM
Ankara Üniversitesi

Hatice Neval ÖZBEK

Aysel ELİK

Fahrettin GÖĞÜŞ

Ali Coşkun DALGIÇ

Ferruh ERDOĞDU
Ankara Üniversitesi

Derya KOÇAK YANIK
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Dünya kuru kayısı üretimi yaklaşık 150-200 bin ton arasında olup, Türkiye dünya kuru kayısı üretiminin %75'inden fazlasını tek başına karşılamaktadır. Ülkemizdeki kuru kayısı üretiminin % 85'i Malatya ilinde yapılmaktadır ve üretilen kuru kayısının önemli bir bölümü ihraç edilmektedir. Yüksek kalitede, düşük maliyetle, standart kuru kayısı üretimi ülkemiz kayısı ihracatı açısından önem arz etmektedir. Dolayısı ile bu çalışmada kükürtlenmiş tüm taze kayısının (*Prunus armenica* L., Hacihaliloğlu çeşidi) güneş enerjisi destekli havalı ön kurutma ve radyo frekans kurutma (GDH-RF) sistemi ile kurutulması üzerine çalışılmıştır. Bu kapsamda farklı oranlarda (0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5 kg elemental kükürt/ton) kükürtlenmiş taze kayısılar ön çalışmalarda belirlenmiş optimum kurutma koşullarında (ön kurutma sıcaklığı 63,5 °C, ön kurutma süresi 895 dk, hava akış hızı 5,5-6 m/s, RF elektrotları arası mesafe 77 mm, RF kurutma süresi 385 dk) kurutulmuştur. Kükürtleme işlemi için belirtilen oranlarda kükürt kapalı kabinde yakılmış ve kayısılar 12 saat boyunca oda sıcaklığında (25°C) kükürt dumanına maruz bırakılmıştır. Bu şekilde kükürtlenen kayılardan her bir kurutma işlemi için 15 kg kayısı (her katta 5 kg olmak üzere 3 kat) krom sepetlere yerleştirilerek deney tasarımı belirlenen hava sıcaklığı ve süresinde ön kurutma işlemine tabii tutulmuştur. Ön kurutmadan çıkan yaklaşık % 40-43 nem içeren ürünler derhal üst üste gelmeyecek şekilde radyo-frekans tepsilerine yerleştirilerek RF kurutma ile yukarıda belirtilen süre ve koşullarda son neme kurutulmuştur. Kuru kayısıda su %'si, kahverengileşme ürün miktarı, renk değerleri (L^* , a^* , b^*), sertlik ve kalıntı kükürt miktarı gibi kalite parametreleri analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kükürtlenmiş kayılarda nem miktarı % $20,34 \pm 2,0$ ile $23,73 \pm 0,29$ arasında, kahverengileşme ürün miktarı $0,51 \pm 0,03$ ile $0,65 \pm 0,03$ A₄₂₀/g kuru madde arasında, renk değerlerinden L^*

35,5±1,7 ile 46,0±2,0, a* 10,7±1,1 ile 17,8±1,3 ve b* 18,9±2,3 ile 38,1±2,6 arasında, sertlik 1109,82±66,58 ile 1380,22±137 N arasında, kalıntı kükürt ise 375 ile 1820 mg/kg kayısı arasında değişmiştir.

Bu çalışma, 118O026 nolu TÜBİTAK projesi ile desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kuru kayısı, Kükürtleme işlemi, Güneş enerjisi destekli havalı kurutma, kayısı kurutma, RF kurutma

DRYING OF WHOLE SULPHURED APRICOTS USING PILOT LEVEL SOLAR ENERGY ASSISTED AIR DRYING AND RADIO-FREQUENCY FINISHING SYSTEM

ABSTRACT

World production of dried apricot is between 150-200 thousand tons. Turkey supplies more than 75% of the world production of dried apricots. 85% of the dried apricot production in our country is made in Malatya and a significant portion of the dried apricots are exported. High quality, low cost, standard dried apricot production is important for Turkey's apricot export. Therefore, in this study, it was studied to dry the sulphured fresh apricots with solar assisted air pre-drying and radio frequency drying. Fresh apricots which were sulphured in different concentrations (0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5 kg of elemental sulphur/ton) were dried under the optimum drying conditions that determined by pretreatments. The optimum drying conditions were 63.5 °C, 895 min, 5.5-6 m/s, 77 mm and 385 min for pre-drying temperature, pre-drying time, air flow rate, the distance of RF electrodes and RF drying time, respectively. The sulphur amount which specified for the sulphuring process was burned in the closed chamber and the apricots were exposed to SO₂ smoke at room temperature (25°C) for 12 hours. 15 kg apricots were placed in chrome baskets for each drying process and subjected to pre-drying process at the air temperature and time determined in the experimental design. The pre-dried apricots containing about 40-43% moisture from the pre-drying were placed in radio-frequency trays immediately without overlapping and dried to the final moisture by RF drying under the conditions and time given above. In dry apricot, quality parameters such as moisture content, browning measurement values, color values (L*, a*, b*), hardness and residual sulphur content were analyzed. According to the results, moisture content of sulphured apricots is between 20.34 ± 2.0% and 23.73 ± 0.29%. The browning value was obtained between 0.51 ± 0.03 and 0.65 ± 0.03 A₄₂₀/g dry matter. The color values of L* have change between 35.5 ± 1.7 and 46.0 ± 2.0. The a* value was found between 10.7 ± 1.1 to 17.8 ± 1.3. The b* value was among 18.9 ± 2.3 to 38.1 ± 2.6. The hardness of dried apricots was found between the 1109.82 ± 66.58 and 1380.22 ± 137 N. The residual sulphur changed between the 375 to 1820 mg/kg apricot.

Key words: Dried apricot, Sulphuring process, Air assisted solar drying, Drying of fresh apricot, RF drying

Financial support for this study is provided by TUBITAK Project No: 118O026.

**FARKLI İSKELETSEL YAPIYA SAHİP BİREYLERDE YÜZ ÖLÇÜMLERİNİN
RADYOGRAFİK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ**

Öğr.Gör.Dr. Özlem İŞMAN
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Yüz gelişimi ve morfolojisinin kafa tabanı, kranyum, orta yüz ve kondillerin anatomik ilişkilerinden etkilenebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte farklı ırkların antropolojik özellikleri incelendiğinde kafa kaidesi ile iskeletsel sınıfların oluşumu arasında da bir korelasyon olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda farklı ırklara ait anatomik verilerin ve ölçümlerin değerlendirilmesi sistemler arasındaki korelasyonu ve ilişkiyi daha iyi anlayabilmek açısından oldukça önemlidir. Çalışmamızın amacı, bir grup Türk popülasyonunda Sınıf I, Sınıf II, Sınıf III iskelet yapıya sahip bireylerde yüz ölçümlerinin radyografik olarak değerlendirilmesidir. Yaşları 15 yıl 3 ay ile 16 yıl 6 ay arasında değişen 90 bireye ait sefalometrik radyograf değerlendirildi. 30 Sınıf I birey (15 erkek 15 kadın), 30 Sınıf II birey (15 erkek, 15 kadın) ve 30 Sınıf III birey (15 erkek, 15 kadın) çalışmaya dahil edildi. ANB ve WITS ölçümleri kullanılarak sınıflandırmalar yapıldı. Efektif orta yüz uzunluğu (Co-A), ön yüz uzunluğu (N-Me) iskeletsel sınıflandırmalar ve cinsiyet göz önüne alınarak değerlendirildi. İstatistiksel sonuçlar Kruskal - Wallis testi SPSS (Statistical Package for the Social Sciences v16.0 IBM, Chicago, IL, USA) kullanılarak analiz edildi.

Ön yüz uzunluğu cinsiyet ayrımı yapılmaksızın değerlendirildiğinde iskeletsel sınıflandırmanın gruplar arasında istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık oluşturmadığı tespit edildi. Kadın ve erkekler kendi içlerinde kıyaslandığında ise; erkeklerde iskeletsel sınıflandırma ön yüz uzunluğunu anlamlı düzeyde etkilemezken kadınlarda Sınıf II iskeletsel yapıya sahip bireylerde Sınıf I e nazaran ön yüz uzunluğunda anlamlı düzeyde artış olduğu gözlemlendi.

Orta Yüz uzunluğu karşılaştırıldığında ise cinsiyet ayrımı yapıldığında ve yapılmaksızın her iki durumda da sınıf III grubunda Sınıf I ve Sınıf II ye oranla anlamlı düzeyde bir azalma tespit edildi. Sonuç olarak ön yüz uzunluğu Sınıf II iskeletsel yapıya sahip kadınlarda Sınıf I e oranla artış gösterme eğilimindedir. Orta yüz uzunluğu ise iskeletsel Sınıf III bireylerde sınıf I ve sınıf II ye oranla azalma eğilimindedir.

Anahtar Kelimeler: Ön yüz yüksekliği, orta yüz uzunluğu, radyografi.

INVESTIGATION OF BIOGENIC AMINES IN KASHAR CHEESE

Nimo YUSSUF

Prof.Dr.Hüseyin BOZKURT

Gaziantep university

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate enhancing the growth and activity of *Streptococcus thermophiles*, *Lactobacillus delbrueckii* spp. *bulgaricus*, *Lactobacillus acidophilus*, *Bifidobacterium lactis*, yeast and mould, and Total aerobic Mesophilic Bacteria (TAMB) as function of four different temperatures in Kashar cheese. Effects of temperature like 5°C, 15°C, 25°C and 37°C corresponding to time were studied after packaging of samples for 105 days. Microorganism numbers were significantly ($p < 0.05$) increased with storage time corresponding to temperature. Compound properties of Kashar Cheese are determined in the Turkish Standard TS-3272. As indicated by this, the moisture content in old Kashar (developed) ought to be 40% max., while it ought to be max. 45% in new kashar (not developed), the salt sum ought to be 7%, the fat sum ought to be min. 45% in entire fat Kashar Cheese, min. 30% in fat Kashar Cheese, and min. 20% in medium-fat Kashar Cheese. The lactic acid bacteria have a preservative impact on foods, especially dairy foods. Organic acids, the main antimicrobial compounds produced by lactic acid bacteria, generate an atmosphere in the dairy food that heavily inhibits the development of pathogenic and spoilage bacteria (Johnson et al. 1990; Byrne and Bishop 1998). At the start of maturation, the counts of lactic acid bacteria were greater in traditional cheese samples because this cheese was made from raw milk. The total aerobic mesophilic bacteria count ranged from 3.44 to 6.29 log cfu / g during maturation, whereas yeast and mould from 3.47 to 6.58, also lactic acid bacteria increased during the storage period. Storage time had significant effect on microbiological level of kashar cheese. The consumers have to check leaflet sheet of kashar cheese especially the cheese that products from raw milk is more likely spoilage than industrial one also before consumption they have shelf life of it if it store more than 3 months they have to keep away.

Keywords: Kashar cheese, Biogenic Amines.

KNITTED STRUCTURES USED FOR MEDICAL TEXTILES

Memik Bunyamin UZUMCU

Burak SARI

Ebru ÇORUH

Gaziantep University, buzumcu@gantep.edu.tr
Bitlis Eren University

ABSTRACT

In treatments of different health problems, from sports injuries to burns, textile structures are largely used. These materials can be used for hygiene, compression, insulation or many other reasons. Textiles used for medical applications can be in fibrous form, as cotton fibers used after injections, can be in nonwoven form like most of the hygiene products or can be in knitted and woven form. In this study, knitted medical textile products will be investigated. These materials will be classified according to their knitting patterns and their area of utilization. Some examples of these textile products will be given in the process.

Keywords:

Medical textiles, knitted fabrics, knitting patterns, utilization areas.

CURRENT DEVELOPMENTS IN SPORTS TEXTILES

Memik Bunyamin UZUMCU
Gaziantep University

Burak SARİ

ABSTRACT

Sport is a physical activity-based game with specific techniques and rules. Sports activities are universal and can be carried out at any age and sex, regardless of the social or physical characteristics of people. Since the beginning of history, sports practices have gone through a long period of development from the primitive form of hunting, running, swimming to modern sports. The instinct of fun and competition, which is the pure form of sports, was transferred to us from those days, but the increasing needs and demands of amateur or professional athletes led to the formation of the sports industry as one of the largest industries in the world. Due to the size and special needs of the sports industry, it is supported by many auxiliary sectors and one of these is the textile sector.

Each branch of sports has its own list of needs and the main issues on the list are how to improve the performance and how to ensure safety. These two main concerns are the main topics of interest in the science of sports, which affect current sports activities. Stretching the physical boundaries of human beings, sports science is interested in any material or technique that makes athletes better. As in daily life, textile products are used at the time of sports activities and the effect of their properties on sports is undeniable. Textile products contribute to the athletes in terms of safety and performance in many types of sports, especially in outdoor sports.

Since the second half of the 20th century, revolutionary changes have been experienced in the textile sector with the effect of synthetic fibers. Breaking the barrier of classical raw materials and production techniques with limited properties, textile production has started to develop innovative products in every field. This innovative structure is also reflected in sports products and this interaction continues to this day. There are thousands of topics on sports textiles such as physical and psychological comfort during sports, aerodynamic design that breaks air resistance that affects performance, and disability prevention designs. In this study, current developments of sports textiles were examined. Information about the changes in the materials frequently used in recent years, the newly developed production techniques and their effects in the field of usage are presented. The study has been carried out that reveals the technological features of the sports textiles that are changing day by day.

Keywords:

Sports activities, performance and safety in sports, technical textiles, sports textiles.

**PREDICTING PROPERTIES OF INTERLOCK KNITTED FABRICS PRODUCED
FROM SIRO-SPUN YARNS BY USING FIBER PROPERTIES AND ARTIFICIAL
NEURAL NETWORK**

Memik Bunyamin UZUMCU
Gaziantep University

Tuba Bedez UTE

Nesibe YALCIN

Huseyin KADOGLU

ABSTRACT

In order to evaluate how the results of a product would be, some prediction methods can be utilized. One of this methods, artificial neural networks (ANN) can be used in textile industry to minimize costs and improve quality. This study deals with prediction of bursting strength, air permeability, surface friction coefficient, pilling resistance and abrasion resistance of interlock knitted fabrics using AFIS fiber properties and weight of the fabrics as inputs. Results revealed that this method can easily be adapted to textile manufacturing process and could be really beneficial for the producer.

Keywords:

Fiber properties, AFIS, siro-spun yarns, fabric properties, ANN, prediction.

THE EFFECTS OF CILOSTAZOL AND DILTIAZEM ON RATS WITH
CYCLOSPORIN INDUCED NEPHROTOXICITY

Mustafa GÖKSU
Adıyaman University

ABSTRACT

Aim: Calcineurin inhibitors are commonly used immunosuppressive drugs in organ transplantation. Cyclosporin A(CsA) is currently one of the most important immunosuppressive agents for a wide range of organ transplantations, including kidney, liver, heart, lung, pancreas, and intestine. Its most important limiting side effect is nephrotoxicity. In this study, we aimed to evaluate effects of cilostazol and diltiazem against nephrotoxicity induced by CsA which is one of the calcineurin inhibitors.

Materials and methods: Animals were randomly divided into seven groups, each consisting of eight animals: sham, controls, cilostazol, diltiazem, CsA, CsA plus diltiazem, and CsA plus cilostazol treatment. At the end of a 60-minute ischemic period, we administered the drugs after reperfusion for 7 days thereafter. CsA (10 mg/kg/d) was intraperitoneally for 7 days; cilostazol (10 mg/kg/d) orally by catheter for 7 days; diltiazem (5 mg/kg/d) intraperitoneally for 7 days. At the end of this period, blood samples were obtained from rats by relaparotomy. Biochemical analysis (malondialdehit, superoxide, catalase, BUN, AST) were done with these samples. The results were statistically compared with each other.

Results: Ischemia-reperfusion injury significantly increased malondialdehyde (MDA) levels as well as decreased catalase (CAT) activities and superoxide dysmutase (SOD) content. The lowest MDA mean level was observed in the diltiazem and, the highest in the control group. The lowest CAT mean levels were noted in the CsA and diltiazem groups with highest CAT content was in the CsA and cilostazol groups. The lowest SOD mean level occurred in the sham group; the highest, in the CsA group. At the end of our study, while a significant decrease in levels of CAT and SOD, significant increase in levels of MDA were obtained in rats given CsA, and significant decrease of increments were obtained by addition of Cilostazol and Diltiazem to treatment.

Conclusion: In conclusion, the CsA induced renal IR in rats. Our results demonstrate that cilastazol reverses the effects of calcinorin inhibition. Also, the use of cilostazol could be clinically helpful for the therapy of renal ischemia reperfusion damage. Our findings further support the beneficial short-term effects of diltizaem and ciliostazol supplementation in CsA induced renal IR rats. Additional studies are necessary to investigate whether cilostazol is also protective in new immunosuppressive drugs.

Keywords: Cilostazol, Cyclosporin, Diltiazem, Ischemia, Reperfusion

SİKLOSPORİN NEFROTOKSİSİTESİ OLUŞTURULAN RATLARDA CİLOSTAZOL VE DİLTİAZEM'İN ETKİLERİ

ÖZET

Giriş: *Kalsinörin inhibitörleri* organ transplantasyonlarında yaygın olarak kullanılan immünsupresif ilaçlardır. Siklosporin A (CsA) *şu anda böbrek, karaciğer, kalp, akciğer, pankreas ve bağırsak dahil olmak üzere çok çeşitli organ nakilleri için en önemli immünsupresif ajanlardan biridir. Kalsinörin inhibitörlerinin* kullanımını sınırlayan önemli yan etkileri mevcuttur. Bu etkilerden en önemlisi nefrotoksisitedir. Bu çalışmamızda *kalsinörin inhibitörlerinden olan CsA* 'ya bağlı nefrotoksisteye karşı Cilostazol ve Diltiazem'in etkilerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Materyal ve methods: Çalışmamızda 56 adet wistar cinsi rat Sham, Kontrol, Cilostazol, Diltiazem, CsA, CsA-Diltiazem, CsA-Cilostazol grubu olmak üzere 7 grup oluşturuldu. Gruplara İ/R (İskemi/Reperfüzyon) oluşturulduktan sonra, Cilostazol 10 mg/kg/gün oral, Diltiazem 5 mg/kg/gün intraperitoneal ve CsA 10 mg/kg/gün intraperitoneal dozunda 7 gün verildi. Bu dönemin sonunda ratlara relaparotomi yapılarak kan örnekleri alındı. Bu örneklerden biyokimyasal (Malondialdehit (MDA), Süperoksit dismutaz (SOD), Katalaz (CAT), Blood Ürea Nitrojen (BUN), Aspartat Aminotransferaz (AST) analizler yapıldı. Sonuçlar birbirleriyle istatistiksel olarak karşılaştırıldı.

Bulgular: İskemi-reperfüzyon hasarı, malondialdehit (MDA) seviyelerinin yanı sıra katalaz (CAT) aktivitelerini ve süperoksit dismutaz (SOD) içeriğini azalttı. En düşük MDA ortalama seviyesi diltiazemde ve en yüksek kontrol grubunda gözlemlendi. En düşük CAT ortalama seviyeleri CsA'da ve en yüksek CAT içeriği olan diltiazem gruplarında, CsA ve Cilostazol gruplarında görülmüştür. En düşük SOD seviyesi sham grubunda, en yüksek CsA grubunda oluştu. Çalışmamızın sonunda CsA verilen ratlarda CAT ve SOD seviyelerinde anlamlı azalma ve MDA seviyelerinde anlamlı artış tespit edilirken tedaviye Cilostazol ve Diltiazem ilavesi ile bu artışlarda belirgin azalma tespit edildi.

Sonuçlar: Sonuç olarak Cilostazol, ratlarda CsA kaynaklı renal IR'yi önemli ölçüde inhibe eder. CsA'nın kullanımı renal iskemi reperfüzyon hasarının tedavisi için klinik olarak faydalı olabilir. Ayrıca cilostazolün kalsinörin inhibisyonunun etkilerini tersine çevirdiğini göstermektedir. Cilostazolün yeni immünsupresif ilaçlarda da koruyucu olup olmadığını araştırmak için ek çalışmalar gereklidir.

Anahtar kelimeler: Cilostazol, Diltiazem, İskemi, Reperfüzyon, Siklosporin

OMEGA-3 (n3) FATTY ACID PROFILE OF ANCHOVY (*Engraulis encrasicolus*)
CONSUMED IN TURKEY

Asist. Prof. Ayşe ÖZYILMAZ
Iskenderun Technical University

ABSTRACT

Omega-3 (n3) fatty acid profile of anchovy (*Engraulis encrasicolus*) consumed in Turkey were overviewed by searching previously reported studies on this matter. The values of eicosapentaenoic acid (EPA, C20:5n3), saturated fatty acids (SFA), monounsaturated fatty acid (MUFA), docosahexaenoic acid (DHA, C22:6n3) in polyunsaturated fatty acids (PUFA), $\sum$ omega-3 (n3), $\sum$ omega-6 (n6), n6/n3, and PUFA/SFA were searched. The results showed that the highest levels of EPA and DHA were observed in anchovy from Black Sea and Mediterranean Sea with the values of 14.11% (in January) and 33.40% while those of EPA and DHA were observed in anchovy from Mediterranean and Black with the values of 5.65% and 8.17%, respectively. Additionally, the range of total SFA, MUFA, and PUFA of the anchovy were 29.18-42.14%, 12.57-31.51%, and 21.50-47.47% in stated reporting. Regarding available data just showed that The average n3 and n6 levels of the anchovy any time of a year could possibly 28.52% and 4.27%, respectively. This means that anchovy has higher omega 3 and lower omega-6 throughout the year. While the ratio of n6/n3 were calculated to be in the range of 0.05-0.36% and PUFA/SFA were 0.57-1.47% which are in the range of recommended levels. Anchovy by itself constitutes roughly around 40% of the all catch fish all around the Turkish waters for more than at least a decade and its price generally affordable comparing all other fish on the counter in fish markets. Based on the given data, the anchovy can be considered as a rich omega-3 source with the lower price.

Keywords: Omega-3, fatty acid, anchovy, *Engraulis encrasicolus*,

AN EVALUATION OF CRUDE LIPID CONTENT and OMEGA 3 (n3) FATTY ACID
PROFILES of HORSE MACKEREL (*Trachurus mediterraneus*)

Asist. Prof. Ayşe ÖZYILMAZ
Iskenderun Technical University

ABSTRACT

An evaluation of crude lipid content and omega 3 (n3) fatty acid profile of horse mackerel (*Trachurus mediterraneus*) consumed in Turkey were provided by investigating previously reported studies in this current review study. The crude lipid content of the horse mackerel from Black Sea, Marmara, Aegean, and Mediterranean were reported to be in a very large scale in different seasons, and months. The average, minimum, and maximum lipid contents of horse mackerel which caught from Seas of Turkey were 5.80%, 0.40%, and 11.18%, respectively. The results showed that the mean n3 and n6 levels were 23.56% (from 14.30% to 43.70%) and 3.14 (from 1.70% to 14.00%), respectively. This clearly shows that horse mackerel has higher omega 3 and lower omega-6 which is so good for a healthy diet. The results also indicated that the highest levels of C16:0 in saturated fatty acids (SFA) and C18:1n9 in monounsaturated fatty acid (MUFA) were observed in horse mackerel from in Mediterranean and Black Sea with the values of 25.84% (in autumn) and 24.80% while those of C16:0 and C18:1n9 were observed in horse mackerel both from Black Sea with the values of 16.40% and 9.73%, respectively. Additionally, the average eicosapentaenoic acid (EPA, C20:5n3) and docosahexaenoic acid (DHA, C22:6n3) in polyunsaturated fatty acids (PUFA) were calculated to be 4.97% and 16.06%, respectively. Horse mackerel may be described as a good food item for a rich omega-3 source.

Keywords: Omega-3, fatty acid, horse mackerel, *Trachurus trachurus*

**TEKNOLOJİ KULLANIMININ FİRMA DEPO VE PAZAR PERFORMANSI
ÜZERİNE ETKİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Hasan AKSOY
Gaziantep Üniversitesi

Mehmet PEKMEZCİ
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Günümüz teknolojinin hızlı gelişme göstermesi, işletmelerin tüm faaliyetlerinde ve içerisinde bulundukları tedarik zincirindeki görevlerini tam anlamıyla yerine getirmesi adına yenilikler yaratmıştır. Teknolojinin gelişim hızı her geçen gün artarak ilerlemektedir. Bu durum karar vericilerin, en ideal organizasyonu işletme için seçimi konusunda çok önemli kolaylıklar sağlamaktadır. İşletmelerde depolama işlemleri de teknoloji sayesinde gün geçtikçe değişmekte, daha az enerji ile depo operasyonlarını daha aktif bir şekilde gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır. Depo operasyonları, karmaşık ve yoğun bir süreç içermektedir. Bu süreç işletmeler için her zaman katma değer yaratmayabilir, çünkü her ilave aktivite maliyetleri ve depolama hatalarını arttırabilir. Bu durum işletmeleri, mevcut durumun iyileştirilmesi, geliştirilmesi için girişimde bulunmaya ve iş süreçlerindeki hataların azaltılması, daha verimli çalışmanın gerçekleşmesi için yeni modern teknolojik çözümler bulmaya sevk etmektedir. Yapılan araştırmalar, teknolojinin işletme operasyonları üzerinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmada ise; Gaziantep organize sanayi bölgesinde faaliyette bulunan firmaların teknoloji kullanımlarının depolama ve pazar performansı üzerindeki etkisi, depolama performansının da pazar performansına etkisini tespit etmek amacı ile yapılmıştır. Veriler, 92 farklı firmadan anket yöntemi ile toplanmış ve SPSS 21 paket programı ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Oryantasyonu, Depo Performansı, Pazar Performansı

**THE EFFECT OF THE USE OF TECHNOLOGY ON COMPANY WAREHOUSE
AND MARKET PERFORMANCE**

ABSTRACT

The rapid advances in technology enabled innovative applications for enterprises in all their activities and supply chain practices. The technological developments are continually accelerating and this provides ease for the decision makers in selection of the best organization for the enterprise. The warehouse processes are no exception to the technological change which enables more active realization of warehouse operations with less energy. Warehouse operations involve a complex and intensive process. This process may not always create added value for enterprises, because each additional activity can increase costs and warehousing errors. This situation prompts enterprises to seek out new modern technological solutions in order to optimize the current working model by reducing process errors and improving work productivity. Research has shown that technology plays an important role in business operations. The aim of this study is to determine the effect of technology usage on the warehousing and market performance, and effect of warehousing performance on the market performance of companies hosted in Gaziantep Organized Industrial Zone. Data were collected from 92 different companies by survey method and analyzed with SPSS 21 package program.

Key Words: Technology Orientation, Warehouse Performance, Market Performance

BIOLOGICAL ACTIVITIES OF *Daedalea* Sp.

Dr. Öğr. Üyesi Celal BAL
Gaziantep University

ABSTRACT

It has been observed that mushrooms, which have been used as nutrients and medicinal substances since the past, have important effects in the treatment of various diseases. Mushrooms from functional foods have become attractive as a source of physiologically useful drugs. Throughout human history, mushroom have been used as a medicinally useful therapeutic food for humans. Today, mushrooms are used to prevent many diseases that serve as a source for the development of medicines and nutraceuticals (foods with pharmaceutical properties). In this study, the biological potential of the members of the genus *Daedalea* was evaluated. As a result of the literature research, it was determined that the members of the genus *Daedalea* have different biological activities such as antioxidant, antimicrobial, anticancer. As a result, it was determined that the members of the genus *Daedalea* has biological activities.

Keywords: *Daedalea*, Medicinal mushroom, biological activity.

BIOLOGICAL POTENTIALS OF *TRAMETES* SP.

Dr. Öğr. Üyesi Celal BAL
Gaziantep University

ABSTRACT

Mushrooms can be grouped as edible, inedible and poisonous. From the past, humans have consumed mushrooms from their natural environment for different purposes. In addition to its nutritious properties, mushroom also attract attention with their important medicinal properties. In this study, biological potentials of members belonging to genus *Trametes* were evaluated. The members of the genus *Trametes* are distributed as cosmopolitan. Members of this genus have significant medical potential. In this context, members of the genus *Trametes* have been identified in the literature. As a result of the researches, it has been reported that members of *Trametes* genus have many activities such as antioxidant, antimicrobial, anticancer, anti-inflammatory, anti-hiv. As a result, it was determined that the members of the genus *Trametes* have biological potential.

Keywords: *Trametes*, Medicinal mushroom, Biological activity

**YUMURTA VERİMİNİN MODELLENMESİNDE ÇOK DEĞİŞKENLİ
UYARLANABİLİR REGRESYON EĞRİLERİNİN (MARS) KULLANIMI**

Doç. Dr. Yakut GEVREKÇİ
Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Çiğdem TAKMA
Ege Üniversitesi

Esra YAVUZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada kahverengi yumurtacıların yumurta verimi üzerine yaş, randıman, yumurta şekli, yumurta rengi, canlı ağırlık, yumurta ağırlığı ve kuluçka özelliklerinin etkisi MARS yöntemi ile tahminlenmiştir. Parametrik olmayan bir regresyon ve sınıflandırma aracı olan Çok Değişkenli Uyarlanabilir Regresyon Eğrileri (MARS) spline tabanlı bir yöntemdir. Bu nedenle doğrusal olmayan modelleri parçalayarak doğrusal modellerle açıklayabilmektedir. Araştırmada toplam 960 yumurtacı tavuğun erken dönem bireysel yumurta verimleri kullanılmıştır. Bu çalışmada MARS modelinin uyumu, belirleme katsayısı (R^2) ve genelleştirilmiş çapraz geçerlilik katsayısı (GCV) değerleri ile incelenmiştir. Analizler sonucunda R^2 0.995 ve GCV 0.994 olarak bulunmuştur. Buna göre yumurta verimine etkili olduğu düşünülen tüm bağımsız değişken katsayılarının %99 önem düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, MARS tekniğinin yumurta veriminin tahmin edilmesinde başarılı bir şekilde kullanılabileceği kanısına varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Çok Değişkenli Uyarlanabilir Regresyon Eğrileri, Doğrusal olmayan model, yumurta verimi, MARS

**USE OF MULTIVARIATE ADAPTIVE REGRESSION SPLINES (MARS) IN
MODELING EGG YIELD**

ABSTRACT

In this study, the effects of age, yield, egg shape, egg color, body weight, egg weight and hatching characteristics on the egg yield of brown layers were estimated by MARS method. Multivariate Adaptive Regression Curves (MARS), a non-parametric regression and classification tool, is a spline-based method. For this reason, it can explain the nonlinear models can be divided and explained by linear models. Early egg production records of 960 laying hens were used in this study. The fit of MARS model, determination coefficient (R^2) and generalized cross validation coefficient (GCV) values were examined. As a result of the analysis, R^2 was found to be 0.995 and GCV was 0.994. Accordingly, it was found that all independent variable coefficients which were thought to be effective on egg yield were significant at 99% significance level. In this context, it was concluded that MARS technique can be used successfully in estimating egg yield.

Key words: Multivariate Adaptive Regression Splines, Nonlinear model, egg yield, MARS

**PERİTONİTLİ SIÇANLARDA KARIN DUVARI DEFEKTLERİNİN ONARIMINDA
POLİPROPİLEN YAMA, POLİPROPİLEN YAMA + SEPRAFİLM, PTFE YAMA VE
PTFE PLUS YAMA KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI
(DENEYSEL ÇALIŞMA)**

Hüseyin ALAKUŞ

Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı sıçan peritonit modelinde oluşturulan karın duvarı defektinin Bogota bag ile kapatılmasını takiben, karın duvarı defektinin kalıcı olarak onarımında polypropylene (PP) yama, PP yama + seprafilm, PolyTetraFloroEthylene (PTFE) yama ve PTFE plus (PTFE+ gümüş karbonat + klorheksidindiasetat) yamanın üç haftalık erken dönemdeki etkinliğini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmada sıçanlar rastgele 4 ayrı gruba dağıtıldı; Grup 1 (n: 16): PP yama grubu, Grup 2 (n:16): PP yama + seprafilm grubu, Grup 3 (n:16): PTFE yama grubu, Grup 4 (n:16): PTFE plus yama grubu. 5 cm orta hat laparotomi ve cilt-ciltaltı diseksiyonu yapıldı. Karın ön duvarında 1,5X3 cm kas-fasia defekti oluşturuldu. Periton içerisine hazırlanan feçes solüsyonundan 1 ml verilerek fekal kontaminasyon sağlandı. Karın ön duvarı izotonik torbasından kesilen 3,5X2 cm parça (Bogota bag) ile kapatılıp 3 gün sonra çıkarıldı. Periton 50 cc izotonik ile yıkandı. Karın duvarı defekti 4 ayrı 3,5X2 cm protez ile kapatıldı. Cilt devamlı sütüre edildi. Takip süresi sonunda sıçanlar intrakardiyak enjeksiyon ile sakrifiye edildi. Mortalite, adhezyon sayısı ve derecesi, fasya ayrılma kuvveti ve cerrahi alan enfeksiyonu(CAI) değerlendirildi.

Bulgular: Mortalite grup 1’de %6,3, Grup 2’de %50, Grup 3’te %25 idi ve Grup 4’te mortalite gözlenmedi ve anlamlı bulundu(p=002). Adhezyon sayısı grup 1’de %68,8, grup 2’de %43,8 iken grup 3 ve grup 4’te adhezyon gözlenmedi ve istatistiksel olarak anlamlı bulundu(p<0,001). Fasya ayrılma kuvveti grup 3 ve grup 4 te yama fasyaya yapışmadığından değerlendirilmedi. Grup 1’de fasya ayrılma kuvveti ortalama 2280,55gr/cm, grup 2’de 2038,57gr/cm saptandı ve aradaki fark anlamlı bulunmadı(p=0,383). CAİ oranları değerlendirildiğinde grup 1’de %68,8, grup 2’de %37,5, grup 3’te %75 ve grup 4’te %100 olarak saptandı ve anlamlı bulundu(p=0.002).

Sonuç: Kontamine karın duvarı defektlerinin onarımında kalıcı onarım için PP yama kullanımının artmış riskine rağmen en uygun protez olduğu fikri ileri sürülebilir.

Anahtar sözcükler:Karın duvarı, Peritonit, Seprafilm, Polipropilen, Politetrafloretilen

EXTRACTION OF PROTEIN FROM BULGUR WASTE

Hema A. RASHİD

Prof.Dr. HÜSEYİN BOZKURT

Doç.Dr. ÇİĞDEM SOYSAL

Gaziantep University
hema.aso94@gmail.com , hbozkurt@gantep.edu.tr, aykac@gantep.edu.tr

ABSTRACT

Cereals are consumed daily worldwide nowadays because of it is health benefits and their positive affect on humans health. Wheat scientifically known as (*Triticum aestivum*) is one of the most popular cereals that has being used as a human food or animal livestock. A long with the palatable taste as well high nutritional value and functional properties of wheat may decrease the health disorders. Wheat consumed just like bread, noodles, pasta and baked foods simultaneously in some other countries used to make traditional products from wheat durum like couscous while bulgur is one of those popular products. Bulgur is generally constructed from (*Triticum durum*) wheat types alongside with the high nutritional value has an economical value and prepare easily. Manufacturing bulgur is widespread currently beside the crucial role as the completion of the human necessity there is a substantial amount of byproducts that may be valuable. The aim of this study was to uncover the food compositions in the waste of bulgur that remains as a byproduct from companies specially protein. In this study the protein content of bulgur waste determined by use of kjeldahl factor as 5.7. The available amount of protein in the waste was found to be 2.72 %. Besides the protein content, other food compositions also determined especially fat content by soxhlet method. The amount discovered of the fat, ash and moisture content in the bulgur waste were 4.58 %, 0.9 % and 12.19 %, respectively. The ash content was determined by using muffle furnace at 550°C up to constant weight was reached. According to the results, the protein and fat amounts are desire to be reused in all aspects. Based on this study, it can be stated that the amount of protein, as 2.72 %, available in the bulgur waste is worthy for apply for more practical experiments such as a biologically active peptides and antioxidant peptides.

Keywords: wheat, bulgur waste, protein, protein extraction.

**REALISTIC, NATURALISTIC AND IMPRESSIONISTIC ASPECTS IN THE RED
BADGE OF COURAGE**

Arş. Gör. Mehmet GÜNEŞ
Harran Üniversitesi

ABSTRACT

The Red Badge of Courage has been regarded as one of the greatest novels ever written in American literature which mostly deals with the experience of war and its psychological effects. The author of this novel Stephen Crane is the first writer to realistically portray war, which had previously been promoted as fully glory and honorable. Crane wrote this novel to disillusion the masses who didn't know of war's cruelty. Although Stephen Crane was born than six years after the end of the American Civil War and he wrote this novel without any battle experience, the novel portrays the realistically and naturalistically. By destroying the romantic ideals of war such as heroism, Crane describes the war's cruelty and its horror. In addition to employing realistic and naturalistic elements, he also employs imagery and color symbolism.

Crane presents many characteristics of both naturalism, realism and impressionism in this novel. The protagonist of the novel, Henry Fleming, is the classic realist hero who is simply an ordinary man. At the beginning he eagerly takes part in battle, but then his sense of cowardice causes him to flee from the battle. Because of this unexpected situation, he is put into a serious mental dilemma. The deterministic philosophy of naturalism, survival of the fittest, shows its influence and Henry Fleming can't escape from its influence over him. Crane has used impressionism as a painter but he also has carried this art beyond the physical level by creating images which are impressions of the mind rather than just impressions of line and color. The most convincing argument that this novel is naturalistic is the repeated emphasis that Henry and his military companions are powerless and guided by forces beyond their control.

KENDİN OLABİLMEK İÇİN: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME

Prof. Dr. Şahin KESİCİ
N. Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet MURAT
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Biz bireyler kendimize, ebeveynlerimize, arkadaşlarımıza, evliysek eşimize, ebeveyn isek çocuklarımıza, kendi ebeveynlerimiz ve eşimizin ailesine, çalışıyorsak işyerindeki yöneticilere veya mesai arkadaşlarımıza gerçekçi sınır koyma konusunda yetersizlikler yaşayabiliriz. Bu çalışmada kendimize gerçekçi sınır koyma konusunu ele alacağız ve bazı tespitler yaparak, bireyi rahatsız eden ve endişeye yol açabilen sınır koyma konusunda analizler yaparak, bireyin yapması gerekenleri tespit edeceğiz.

Bireyler kendilerine sınır koyma noktasında zorluklar yaşamaktadırlar. Bazılarımızsa mükemmeliyetçilik ağır bastığı için standartlarımızda yüksektir. Hayattan beklentilerimizde yüksek olduğu için hayal kırıklığı yaşama ihtimalimizde artmaktadır. Bu nedenle mükemmeliyetçiliğimize gerçekçi sınır koymazsak, bu durum bizi sürekli rahatsız edecektir. Bu konuda başkalarının neler söyleyeceklerine odaklanmamız bizleri yapmamız gerekli olandan uzaklaştırmaktadır. Biz bireylerin gerçekçi sınır koymasını engelleyen diğer bir değişken de ikili ilişkiler de kendimizi ayrıcalıklı görüp sürekli kendi menfaatimizi düşünerek oldukça bencil davranmamızdır. Bu konuda kendimize gerçekçi sınır koymadığımız zaman ilerleyen zamanlarda kayıp yaşamaya devam etme ihtimali artmaktadır.

Biz bireylerin gerçekçi sınır koymasını zorlaştıran diğer bir değişkende kendi öz denetimizi kontrol altına alma konusunda yetersizlikler yaşamamızdır. Çünkü çalışmak, eğlenmek ve sevdiğimiz ve hoşumuzsa giden etkinlikleri yapmak istemek güzeldir. Ancak isteklerimiz ve arzularımıza önceliklerimize göre dur demeliyiz. Bunu başarmak için kendi kendimizi disipline ederek ve olası sonuçları düşünerek özdenetimimizi sağlama konusunda kendimize gerçekçi sınırlar koymalıyız.

Gerçekçi sınır koyma konusunda diğer bir değişken de bizlere egoist-bencil demesinler diye görev ve sorumluluklarımızın dışında fedakârlıklar yaparak kendimizi feda etmemizdir. Çünkü eğer kendi hayatımızı yaşarsak bize bencil denmesinden korkarız ve içimizi suçluluk duygusu kaplar. Kısacası kendimiz olabilmeniz için mükemmeliyetçiliğe teslim olmak veya mükemmel olamıyorsak hiçbir şey yapmayayım daha iyi diyerek hedeflerden kaçmak yanlış olacaktır. Bununla birlikte ayrıcalıklı olduğunuza inanmak ve buna teslim olmakta aynı şeyleri ifade eder. Kendi kendinizi kontrol edemeyip dürtülerimize teslim olmak veya gerçeklerden kaçmak, kendin olamamanın göstergesidir. Bununla birlikte sürekli onaylanma ihtiyacı içinde olmak veya insanlardan kaçarak yaşayacağınız yalnızlık duygusu ile sağlıklı baş edememekte kendin olamadığına işarettir. Üstüne üstelik kendi ihtiyaçlarını düşünmeden başkalarının ihtiyaçlarını gidermeye teslim olmak ve kendini olduğundan daha farklı göstermede kendin olamamaktır. Kendimiz olabilmek ve davranabilmek için sınır koymamız gerekiyor ama bu sınırların gerçekçi olması gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Sınır koyma, ihtiyaç ve mükemmeliyetçilik

TO BE YOURSELF: REALISTIC LIMITING

ABSTRACT

We individuals may experience inability to put realistic limits on ourselves, our parents, our friends, our married spouses, our children if we are parents, our parents and our spouse's family, the managers in the workplace or our colleagues. In this study, we will address the issue of realistically limiting ourselves, and by making some determinations, by analyzing the boundary that bothers the individual and may cause anxiety, we will determine what the individual should do.

Individuals have difficulties in limiting themselves. Some of us are high in our standards because perfectionism prevails. Since our expectations from life are high, the likelihood of frustration increases. Therefore, unless we put a realistic limit to our perfectionism, this situation will constantly disturb us. Our focus on what others have to say about this issue distances us from what we should do. Another variable that prevents us individuals from setting realistic boundaries is that we consider ourselves privileged and we are constantly selfish considering our own interests. When we do not put a realistic limit on this issue, the possibility of continuing to experience losses increases in the future.

Another variable that makes it difficult for us individuals to set realistic boundaries is that we experience inadequacies in controlling our own self-control. Because it is nice to want to work, have fun and do activities that we love and enjoy. However, we must say that our desires and desires stop according to our priorities. In order to achieve this, we need to put realistic limits on our self-control by discipline ourselves and considering the possible consequences.

Another variable in realistic limitation is that we sacrifice ourselves by making sacrifices beyond our duties and responsibilities so that they do not call us egoist-selfish. Because if we live our own lives, we are afraid of being called selfish, and we feel guilty. In short, it would be wrong to surrender to perfection so that we can become ourselves, or to avoid goals by saying that I would do nothing if we cannot be perfect. However, believing that you are privileged and surrendering to it means the same things. Surrender to our impulses or escape from reality is an indication of not being yourself. However, it is a sign that you cannot be able to cope well with the feeling of loneliness you need to be constantly in need of approval or escape from people. On top of that, surrendering to the needs of others without thinking about their own needs and not being able to show yourself differently than they are. We need to set limits to be ourselves and to act, but these limits must be realistic.

Keywords: Bounding, need and perfectionism

İLİŞKİLERİNİZİ DÜZENLEYEBİLME: GERÇEKÇİ SINIR KOYABİLME İHTİYACI

Prof. Dr. Şahin KESİCİ
N. Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet MURAT
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Gerçekçi sınır koyma ihtiyacı hissederiz. İlk önce bu ihtiyacı kendimiz için hissederiz. Daha sonra ikili ilişkilerimizi karşılıklılık ilkesine göre en yakınlarımızdakiler ve diğer bireyler için hissederiz. Gerek yaşadığımız korku, öfke, utanç, üzüntü ve suçluluk duygusunun bizde oluşturduğu etkiler gerekse de insanlarla iletişimde kalma ihtiyacı bizi etkiler ve çevremize gerçekçi sınır koyma konusunda zorluklar yaşarız. Bu çalışmanın amacı kendimiz dışındaki diğer insanlara nasıl gerçekçi sınır koyacağımızı, eğer gerçekçi sınır koyamazsak ilişkilerimizin getireceği olası olumsuz etlileri konusunda bir farkındalık geliştirmek ve ikili ilişkilerimiz düzenleyebilmek için bireyin yapması gerekenlerle ilgili kısa öneriler sunulacaktır.

İkili ilişkilerimizde yaşadığımız düzensizlikler ve yakın ilişkilerimizi ayarlayamamaktaki diğer bir engel de el alem ne der diye diğer insanları aşırı dinlememiz ve kendimiz olamadığımız ve her şeye evet dediğimiz için belirli bir süre sonra insanlar kendilerinin bir kuklası gibi olan insanlardan uzaklaşma eğilimi içerisine girebilirler. Çünkü insanlar ilişki kurabilecekleri insanlarında kendi düşünce ve değer yargılarını ifade etmelerini ve ilişkilerinin eşitliğe dayanmasını isterler. İlk başta insanların hoşuna giden her şeye evet deme ve teslim olma daha sonra insanları sıkıya başlayabilir.

İkili ilişkilerimize ket vuran ve karşılıklılık ilkesinin en fazla zarar gördüğü erken dönem uyumsuzluk şemalarından diğeri ise haklılık/ayrıcalıklı olma şemasıdır. Bu şema sürekli kendini düşünen insanların hakları yerine sürekli kendi haklarını düşünen ve sürekli ön planda olma arzusu ile ikili ilişkilere zarar vermekte ve ikili ilişkileri çekilmez hale getirmektedir.

İkili ilişkileri düzenlemekte zorluk çektiğimiz erken dönem uyumsuzluk şemalarından bir diğeri de kendini fedadır. Bu şema; ikili ilişkilerimizde arkadaşımız bizi terk etmesin diye sürekli fedakârlık da bulunmamızdır. Bu şekli ile ilerleyen zamanlarda hayal kırıklığı yaşama ihtimaline karşın kendimizde oluşacak suçluluk ve pişmanlık duygusu yaşanabilmektedir. Yapılan fedakârlıklar için kendimizden utanma veya öfkelenme gibi duygular yaşanabilir. Yaşam kalitemizin düşmesi sonucunda kendimizi ikili ilişki kurma ve sürdürme sürecinden geri çekebiliriz. Bu nedenle bu erken dönem uyumsuz şemalarına teslim olma, kaçınma veya aşırı telafi diye adlandırdığımız uygun olmayan başa çıkma stratejileri yerine sağlıklı yetişkin olarak gerçekçi sınır koymayı başarmak gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: İlişki, sınır koyma ve şemalar

ABSTRACT

We feel the need to set realistic boundaries. First, we feel this need for ourselves. Afterwards, we feel our bilateral relations according to the principle of reciprocity for those closest to us and other individuals. The effects of fear, anger, embarrassment, sadness and guilt that we

experience, as well as the need to stay in touch with people, affect us and we have difficulties in putting realistic limits on our environment. The aim of this study is to provide brief suggestions about how to put realistic boundaries to other people outside of ourselves, and to develop an awareness of the possible negative effects of our relationships if we cannot set a realistic boundary, and what individuals should do in order to organize bilateral relations.

The irregularities we experience in our bilateral relations and another obstacle in not adjusting our close relationships are that after a certain period of time we cannot listen to other people and say yes to others, people may tend to move away from people who are themselves like puppets. Because people want to express their own thoughts and values in the people they can relate to and they want their relations to be based on equality. At first, saying yes to everything that people like and surrendering can then start boring people.

One of the early dissonance schemes that hinder our bilateral relations and suffer the most from the reciprocity principle is the righteousness / privilege scheme. This scheme harms the bilateral relations and makes them unbearable with the desire of being constantly in the foreground and constantly considering their rights instead of the rights of the people who think about themselves.

Another of the early mismatch schemes in which we have difficulty in organizing bilateral relations is self-sacrifice. This scheme; In our bilateral relations, our friends do not leave us so that we are constantly sacrifice. In this way, despite the possibility of frustration in the future, we may experience guilt and regret. Feelings such as embarrassment or anger from ourselves can be experienced for the sacrifices made. As a result of the decline in our quality of life, we can withdraw ourselves from the process of establishing and maintaining a bilateral relationship. Therefore, it is necessary to achieve realistic boundaries as healthy adults instead of inappropriate coping strategies which we call surrender, avoidance or overcompensation.

Key words: Relationship, boundary setting and schemas

**GAZİANTEP VE ŞANLIURFA İLLERİ ARASINDAKİ NÜFUS ALIŞVERİŞİ VE
BAZI DEMOGRAFİK SONUÇLARI**

Prof. Dr. Veysi GÜNAL
Harran Üniversitesi

Arş. Gör. Ercan VURAL
Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada sosyo-ekonomik bağlamda birbirinden farklı iki komşu il olan Gaziantep ve Şanlıurfa'nın göç yolu ile 1975-2018 döneminde aralarındaki nüfus alışverişleri ele alınmıştır. Ayrıca söz konusu göçler ile illerin doğum yerine göre nüfusun dağılımındaki değişim de incelenmiştir.

İki il arasındaki göç verilerine bakıldığında genellikle Şanlıurfa ilinin Gaziantep'e verdiği göçün daha fazla olduğu görülmektedir. Nitekim Gaziantep ilinin aldığı toplam göçte Şanlıurfa'dan gelenlerin payı oldukça yüksektir. Bu oran 1975-1980 döneminde %21.05, 1985-1990 döneminde %15.98, 2008'de %18.07, 2012'de %17.85, 2018 yılında da %14.24 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre Gaziantep ilinin aldığı toplam göçün yaklaşık olarak %15-20 arası Şanlıurfa ilinden gelmiştir. Bu oranlar, komşu olması ve gelişmiş bir il olması nedeniyle. Şanlıurfalılar için Gaziantep'in önemli bir göç merkezi olduğunu da ortaya koymaktadır. Şanlıurfa ilinin verdiği toplam göçün akım yönüne bakıldığında bu yapı daha iyi anlaşılmaktadır. Nitekim ilden göç edenlerin Gaziantep ilini tercih etme oranı dönemler itibarıyla %11-18 arasında değişim göstermiştir.

Şanlıurfa ili de Gaziantep'ten göç almıştır. Şanlıurfa ilinin aldığı toplam göçte Gaziantepililerin payı 1975-1980 döneminde % 9.00 iken, önemli artışlar göstererek. 2018 yılında %18.33'e ulaşmıştır. Bununla birlikte Gaziantep ilinden verilen toplam göçte de Şanlıurfa ilinin payı artış eğilimindedir. 1975-1980 döneminde ilden verilen göçte Şanlıurfa ilinin payı %4.27 iken, 1990'da %5.22, 2008'de %11.75 ve 2018 yılında da %13.1'e ulaşmıştır. Bu değişimde, bir taraftan daha önce Gaziantep'e göç etmiş Şanlıurfalıların kısmi geri dönüşleri, bir taraftan da GAP sayesinde Şanlıurfa ilinin sosyo-ekonomik yapısında meydana gelen olumlu gelişmelerin etkili olduğunu belirtmek gerektir.

Yukarıda kısaca ele alınan göçlerin bazı demografik sonuçları olmuştur. Göçlerin önemli bir sonucu nüfusun doğum yerine göre dağılımında görülmektedir. Buna göre Gaziantep ilinde ikamet eden "başka il doğumlu" nüfus içinde Şanlıurfa doğumluların payı 2018 yılında %29.4 olmuştur. Buna karşın, Gaziantepililerin Şanlıurfa'daki başka il doğumlular içindeki payı, daha düşük olmasına rağmen, tedrici bir artış göstermektedir. Nitekim oran 1975 yılında %5.2 iken, 2018 yılında %18.2'ye kadar ulaşmıştır. Öte yandan 2018 yılına göre, Gaziantep il nüfusunun %6.35'i Şanlıurfalılardan oluşurken, Şanlıurfa il nüfusunda Gaziantep doğumluların payı sadece %1.35'dir.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Şanlıurfa, Göç, Doğum Yeri, Nüfus Coğrafyası.

**POPULATION EXCHANGE BETWEEN GAZİANTEP AND ŞANLIURFA
PROVINCES AND SOME DEMOGRAPHIC RESULTS**

ABSTRACT

In this study, population exchange between the two neighboring provinces Gaziantep and Şanlıurfa, which are different in terms of socio-economic context, in the period between 1975

and 2018 are discussed. In addition, the migration of these provinces and the distribution of the population according to the birth place of the provinces were also examined.

When the migration data between the two provinces are examined, it is seen that the migration of Şanlıurfa to Gaziantep is more. As a matter of fact, the share of those coming from Şanlıurfa is quite high in the total migration received from Gaziantep. This ratio was realized as 21.05% in the period 1975-1980, 15.98% in the period 1985-1990, 18.07% in 2008, 17.85% in 2012 and 14.24% in 2018. According to this, approximately 15-20% of the total immigration received from Gaziantep came from Şanlıurfa. These rates show that Gaziantep is an important migration center for Şanlıurfa people because it is a neighbor and a developed province. This structure is better understood when the flow direction of the total migration given by Şanlıurfa province is examined. As a matter of fact, the rate of immigrants preferring Gaziantep has changed between 11-18% in terms of periods.

The province of Şanlıurfa has also migrated from Gaziantep. While the share of Gaziantep people in the total immigration of Şanlıurfa province was 9.00% in 1975-1980 period, it showed significant increases. In 2018, it reached 18.33%. However, the share of Şanlıurfa in the total migration from Gaziantep also tends to increase. While the share of Şanlıurfa in the migration from the province in the period of 1975-1980 was 4.27%, it reached 5.22% in 1990, 11.75% in 2008 and 13.1% in 2018. On the one hand, the partial returns of the Şanlıurfa people who had previously migrated to Gaziantep and on the other hand the positive developments in the socio-economic structure of the province of Şanlıurfa were effective.

The migrations discussed briefly above have some demographic consequences. An important result of migration is seen in the distribution of the population by place of birth. Accordingly, the share of those born in Şanlıurfa within the “other province-born” population living in Gaziantep was 29.4% in 2018. On the other hand, the share of Gaziantep people in other province births in Şanlıurfa, although lower, shows a gradual increase. As a matter of fact, while the rate was 5.2% in 1975, it reached 18.2% in 2018. On the other hand, compared to 2018, 6.35% of the population of Gaziantep is comprised of Şanlıurfa, while the share of Gaziantep births in Şanlıurfa population is only 1.35%.

Keywords: Gaziantep, Şanlıurfa, Migration, Place of Birth, Population Geography.

TÜRKİYE’DEKİ GAZİANTEP İLİ DOĞUMLU NÜFUSUN DEĞİŞİMİ (1950-2018)

Arş. Gör. Ercan VURAL
Harran Üniversitesi

Prof. Dr. Veysi GÜNAL
Harran Üniversitesi

ÖZET

Nüfus coğrafyası kapsamında ele alınan bu çalışmada, Türkiye’deki Gaziantep ili doğumlu nüfusun, bazı göstergelere göre, değişimi ele alınmıştır. Türkiye’deki Gaziantep ili doğumlu nüfusun bir bölümü aynı ilde ikamet ederken, bir bölümü de başka illerde yaşamaktadır. Bununla birlikte söz konusu dağılım, göçlere bağlı olarak, dönemler itibariyle gerek miktar, gerekse oran açısından değişkenlik göstermektedir. Bu bağlamda 1950 yılında Türkiye’deki Gaziantep ili doğumluların (333.391) %94.25’i doğduğu ilde (Gaziantep ilinde) ikamet ederken, %5.75’i diğer illerde yaşamaktaydı. 2018 yılında miktar 1.889.498’e ulaşmasıyla birlikte oranlar da önemli değişime uğramıştır. Değişim başka ilde yaşayan Gaziantep’li nüfusun artışı şeklinde olmuştur. Gerçekten de 1970’li yıllara kadar %5-11 civarında olan bu nüfus grubunun payı 2018 yılında %18.46’ya kadar ulaşmıştır. Buna göre Gaziantep ilinde doğan yaklaşık her beş kişiden biri başka ilde ikamet etmektedir.

Benzer değişim diğer illerde ikamet etmekte olan Gaziantep doğumluların, toplam il nüfusu ile karşılaştırılmasında da görülmektedir. Nitekim başka illerde yaşayan Gaziantep’lilerin, toplam il nüfusuna oranı 1950 yılında %5.84 iken, 2018 yılında %17.19’a ulaşmıştır.

Şunu da belirtmek gerekir ki, Türkiye’deki Gaziantep’lilerin toplam miktarı 1980 yılına kadar genel olarak il nüfusundan fazla iken, 1985’ten itibaren il nüfusu daha yüksek değerler göstermeye başlamıştır. Öyle ki, 2014-2018 yılları arası il nüfusu lehine olan fark çok yüksek olmuştur. Örneğin 2018 yılında il nüfusu (2.028.563), Türkiye’deki toplam Gaziantep ili doğumlulardan (1.889.498) 139.065 kişi daha fazla olmuştur.

Nüfus grupları arasında farklılığın görüldüğü diğer bir değişken de yıllık artış hızlarıdır. Bu itibarla değerlendirildiğinde diğer illerdeki Gaziantep kökenli nüfusun, diğer nüfus gruplarından (Gaziantep ilinde ikamet edenler, Türkiye’deki toplam Gaziantep ili doğumlular ve Gaziantep toplam il nüfusu) genellikle daha yüksek artış hızına sahip olduğu görülür. Örnek vermek gerekirse, 2017-2018 döneminde il toplam nüfusundaki yıllık artış hızı %11.43 olurken, başka ilde ikamet eden Gaziantep’lilerin nüfusu ise %53.42 oranında artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus, Nüfus Coğrafyası, Nüfusun Doğum Yeri, Gaziantep, Göç.

THE CHANGE OF POPULATION BORN IN GAZİANTEP PROVINCE IN TURKEY (1950-2018)

ABSTRACT

In this research, which is discussed within the scope of population geography, population born in the Gaziantep province in Turkey are discussed according to some indicators of the change. While a part of the population born in Gaziantep lives in the same province, a part of it lives in other provinces. However, depending on migration, this distribution varies by periods in both

quantity and rate. In this context, in 1950, 94.25% of the total population (333.391) born in Gaziantep province in Turkey lived in the same province and 5.25% in the other provinces. As the amount has reached 1.889.498 in 2018, the rates also have changed significantly. The change has been in the form of an increase in the population of Gaziantep living in other provinces. Indeed, the share of this population group, which was around 5-11% until the 1970s, has reached up to 18.46% in 2018. According to this, about one in five people born in Gaziantep has lived in other provinces.

A similar change can be observed in the comparison of population born in Gaziantep living in other provinces with the total population of the Gaziantep province. As a matter of fact, while the ratio of population born in Gaziantep but living in other provinces was 5.84% in 1950, it has reached up to 17.19% in 2018.

It should also be noted that, while the amount of population born in Gaziantep in Turkey has higher than the population of the province until 1980, the population of the province has started to show higher values since 1985. In fact, the difference between 2014-2018 in favor of the provincial population has very high. Really, in 2018, the population (2.028.563) of the province has been more than total population (1.889.498) born in Gaziantep. Accordingly, the difference is 139.065.

Another variable in which there is a difference between population groups is the annual growth rate. When evaluated in this respect, it is seen that the population of Gaziantep-origin living in other provinces generally has a higher annual growth rate than other population groups (population residing in Gaziantep, the total population born in Gaziantep in Turkey and population of Gaziantep province). For example, in 2017-2018 period, while the annual growth rate in the total population of the province is 11.43‰, population born in Gaziantep but resident in other provinces has increased by 53.42‰.

Keywords: Population, Population Geography, Birthplace of Population, Gaziantep, Migration.

SELF-REPORTED DEPRESSION ASSESSMENT OF UNIVERSITY STUDENTS

Lecturer Can MAVRUK
Nigde Omer Halisdemir University

Associate Prof. Ersin KIRAL
Cukurova University

Associate Prof. Gulsen KIRAL
Cukurova University

ABSTRACT

The study focuses on the effects of loneliness and hopelessness over self-reported depression through socio-economic and social capital variables. Dependent variable depression is based on single item: "I feel that I am in depression" The four-point scale is 1=never or little of the time, 2=sometimes, 3=good amount of time, 4=always or most of the time. A social survey sample included 855 randomly selected students of Cukurova University in Adana. Hopelessness and loneliness are independent variables. Hopelessness is based on single item question: "My future seems dark to me" The three-point scale is 1=disagree, 2= partially agree, 3= agree. Loneliness is based on "Have you felt lonely and away from other people during the past week" and yes/no options. Socio-economic variables in the survey include gender, age, GPA, employment, financial support, state support for family, household income. Social capital variable is trust in human in general. Parallel line assumption was not violated, which allows the use of ordered logistic regression models. Therefore, the hypotheses are confirmed using ordered logistic regression models. Expectations are that (1) hopelessness and loneliness have positive effects over depression; (2) the effect of hopelessness is stronger than that of loneliness in explaining depression; (3) human trust decreases positive effects of hopelessness and loneliness over depression. The study is structured as follows: In the methodology section, after sample size requirement, reliability and construct validity of data are checked, statistical methods are given. Hypotheses and models are stated; and dependent and independent variables are introduced. In the findings section, descriptive findings and model estimation results are tabulated. First, cross tabulation of depression with respect to explanatory variables is provided. Second, the relationships between hopelessness, loneliness and depression is determined. In discussion section, the findings of this study are compared to previous literature findings.

Keywords: Depression, hopelessness, loneliness, social capital, logistic regression models

THE IMPACT OF SOCIAL CAPITAL ON QUALITY OF LIFE

Lecturer Can MAVRUK
Nigde Omer Halisdemir University

Associate Prof. Ersin KIRAL
Cukurova University

Associate Prof. Gulsen KIRAL
Cukurova University

ABSTRACT

The study focuses on the extent to which social capital impact quality of life through socio-economic variables. The study intends to shed some light on whether social capital is associated with subjective aspect of well-being. A social survey is conducted using simple random sample method and 980 residents of Adana were selected. Dependent variable is quality of life and is based on single item question: "Think about your life in the last two weeks. How would you rate your quality of life?" The five-point scale is 1=very bad, 2=bad, 3=neither bad nor good, 4=good, 5=very good. Socio-economic variables in the survey are gender, age, marital status, education status, employment status, monthly income. Social capital variables are social contact (frequency of seeing relatives or friends) and human trust. Parallel line assumption is tested using ordered logistic regression models. The assumption was not violated, hence allowed the use of ordered logistic regression models to confirm the hypotheses. Expectations are that (1) human trust has positive impact over quality of life; (2) frequency of seeing relatives or friends is not important in explaining higher QoL; (3) average marginal effect of human trust is stronger through employment than through health in explaining quality of life; (4) social capital has greater role in explaining quality of life compared to socio-economic variables; (5) Rural Adana shows some significant effects of social capital relative to central Adana. The study is structured as follows: In the methodology section, after sample size requirement, reliability and construct validity of data are checked, statistical methods are given. Hypotheses and models are stated; and dependent and independent variables are introduced. In the findings section, descriptive findings and model estimation results are tabulated. First, cross tabulation of quality of life with respect to explanatory variables is provided. Second, the relationships between social capital variables and quality of life is determined. In discussion section, the findings of this study are compared to previous literature findings.

Keywords: Quality of life, social capital, logistic regression models

ÇOCUK YETİŞTİRMEDE BAZI GELENEKSEL YÖNTEMLERİN BAĞLANMA KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Saniye TEZE
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Geleneksel yöntemler; geleneklerden gücünü alarak kuşaktan kuşağa aktarılan yöntemlerdir. Çocuk yetiştirmede ise aileler bu yöntemlerden etkilenmektedirler. Toplum değerlerinin en çok korunduğu geleneksel kurum olarak aile, dengeyi sağlayıcı roller üstlenmiştir. Bu çalışma ebeveynin çocuk yetiştirmede kullandığı geleneksel yöntemler adına literatür taraması yapılarak bazı yöntemler bağlanma kuramı açısından incelenmiştir.

Geleneksel kültür bakışında, çocuklar genelde hep aynıdır. Bireysel farklılıklar belirleyici değildir. Bu nedenle çocuk yetiştirme yöntemlerini de çok fazla değiştirmeye gerek yoktur. Zaten büyükler doğruları da bilen oldukları için, ayrıntılara çok fazla takılmanın anlamı yoktur. Bilinen, test edilmiş ve genel doğrularla ilişkileri götürmek hem zahmetsiz hem de risksizdir. Örneğin; toplumda bebeği çok kucağına alma, sana alışırsa bırakmaz anlayışı **“Sen bırak, ağlar ağlar susar”** denilerek annenin çocuğa; çocuğun annesine bağlanmasını olumsuz yönde etkileyebilir, oysa çocuğun uzun uzun ağlamaları, **“Size ihtiyacım var, korkuyorum, tanıdık bir şeylere, bir kokuya, sıcaklığa, sese ihtiyacım var.”** demektir. Sonunda susmasının nedeni ise ağlasa bile artık cevap gelmeyeceğini anlayıp umudu kesmiş olması anlamına gelir. Bu durum tüm yaşamı etkiliyor; bu türden bir bağlanma, **yaşamı boyunca içinde bir yalnızlık duygusu, hüznün, terk edilme korkusu, duygusal anlamda yakınlaşamama problemi gibi sıkıntılara yol açabilir.** Bebeğin özellikle ilk 3 ay neden her istediğinde kucağa almak Bir çocuk, birincil bağlanma figürünün tartışmasız bir şekilde yanındaysa ya da kolaylıkla ulaşım alanındaysa güven hisseder. Çocuk yeni doğduğunda anneyi kendisinin bir uzantısı-devamı kabul eder... Çocuk ne düşünüyorsa annesine bu düşüncesini iletebilir ve annesinden karşılık alırsa annesini düşüncesi ile yönettiğini zanneder. **Bu koordinasyon hali ne kadar iyi işlerse çocuğun benlik yapısı da o kadar güçlü olur. Anne çocuğu ne kadar doğru anlıyor, onun ruhuna temas ediyorsa çocuk o oranda huzura erer, kendisi ile aynı ruhu taşıyan birinin varlığından güven duyar**

Günümüzde Türk kültüründe geleneksel çocuk eğitim metodu olarak korkutma kullanılmakta olup, bu korkutmaların çocuğun duygu dünyasında ve kişilik gelişiminde olumsuz etkileri olabilir. Çocuğun anneye duygusal ulaşılabilirliğinden kuşku duyması veya annenin çocuğunu eğitmek amacıyla sürekli eleştirmesi gibi faktörler çocuğun duygusal gelişiminde önemli yer tutan bağlanma stiline güvenli olmamasında önemli rol oynar.

Sonuç olarak; her geleneksel yöntemi doğru kabul edemeyiz, özellikle yaşamının ilk yıllarında çocuğun yaşadığı duygular önemlidir ve bağlanma duyguların bağımsızlık sistemidir. Kişiliğin gelişiminde; dolayısıyla sağlıklı toplumların oluşmasında anahtar rollerden birini üstlenir.

Anahtar kelimeler: Aile, çocuk yetiştirme, geleneksel yöntemler, bağlanma kuramı.

**EXAMINATION OF SOME TRADITIONAL METHODS USED IN CHILD
REARING IN TERMS OF ATTACHMENT THEORY**

ABSTRACT

Traditional methods; they are the methods that are transferred from generation to generation by taking their power from traditions. In raising children, families are affected by these methods. As the traditional institution where the values of the society are most protected, the family has assumed the roles of balance. In this study, some methods are examined in terms of attachment theory by searching literature for the traditional methods used by parents in raising children.

In traditional culture, children are always the same. Individual differences are not decisive. Therefore, there is no need to change the methods of child rearing much. Since the elders know the truth, there is no point in hanging on the details. Taking relationships with known, tested and general truths is both effortless and risk-free. For example; the baby in the arms of the community in your lap, if you get used to the understanding of "leave, cry cries will shut up" the mother said to the child; it may affect the attachment of the child to the mother negatively, whereas the long cries of the child mean, I need you, I am afraid, I need something familiar, a smell, a warmth, a voice. ” In the end, the reason for the silence is that if he cries, he understands that there will be no answer and he has given up hope. This affects all life; this kind of attachment can cause problems such as a feeling of loneliness, sadness, fear of being abandoned, and emotional inability to get close in life. It is especially important to take the baby in the lap every time it wants to in the first 3 months. A child feels confidence if it is unquestionably near the primary attachment figure or is easily within the reach. When the child is born, the mother accepts an extension of the mother. If the baby can communicate his wish to his mother and gets the response from his mother, he will feel comfortable and the better this coordination works, the stronger the child's self-structure is. Today, intimidation is used as a traditional child education method in Turkish culture and these intimidations may have negative effects on the child's emotional world and personality development. Factors such as the child's doubts about the emotional availability of the mother or the mother's constant criticism of the child to educate her child play an important role in the child's emotional development. it may also play an important role in securing the attachment style. Factors such as the child's doubts about the emotional availability of the mother or the mother's constant criticism of the child to educate her child play a negative role in the child's emotional development. it may also play an important role in securing the attachment style.

As a result; we cannot accept every traditional method correctly. Emotions experienced by the child are especially important in the first years of life. The attachment is the immune system of emotions. In the development of personality; therefore, it plays a key role in the formation of healthy societies.

Key words: Family, child rearing, traditional methods, attachment theory.

**EBEVEYNLERİN 6 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUNA EVDE KURALLARA
UYMADIĞINDA YAPTIĞI UYGULAMALAR**

Dr. Öğr. Üyesi Saniye TEZE
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

AMAÇ

Bu çalışma 6 yaşında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarına evde kurallara uymadığında yaptığı uygulamaları incelemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma tanımlayıcı olarak Karaman ilinde 6 yaş çocuğa sahip olan ebeveynlerden alınan bilgiler doğrultusunda 74 ebeveyn üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın evreni 6 yaşında sağlıklı çocukları olan ebeveynler oluşturur. Çalışma grubunu ise çalışmaya katılmaya gönüllü ebeveynler oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan “Anket Formu” kullanılmıştır. Verilerin doldurulması soruların rahatça cevaplanacağı uygun ortamda ebeveynler tarafından yapılmıştır. Etik açıdan Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel olmayan klinik araştırmalar etik kurulundan yazılı izin ve araştırmaya katılan ebeveynlerden sözel onam alınmıştır. Veriler SPSS paket programında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamındaki ebeveynlerin çocuklarına sözlerini dinletmek için; 25 (% 34) anne ‘lütfen’ diyerek veya rica ederek; 3 (% 04) anne ödüllendirerek; 10 (% 14) anne sesini yükseltip emir vererek; 6 (% 08) anne korkutarak veya tehdit ederek; 17 (% 23) anne konuşarak ikna etmek, yavrum, kuzum diyerek çocuğunun duymaktan hoşlandığı kelimeleri kullanıyor. 13 (% 18) anne bu soruyu boş bırakmıştır.

Babalar ise çocuklarına sözlerini dinletmek için; 20 (% 27) baba ‘lütfen’ diyerek veya rica ederek; 1 (% 01) baba ödüllendirerek; 16 (% 22) Baba sesini yükseltip emir vererek; 5 (% 07) baba korkutarak veya tehdit ederek; 14 (% 19) baba konuşarak ikna etmek, yavrum, kuzum diyerek çocuğunun duymaktan hoşlandığı kelimeleri kullanıyor. 18 (% 24) baba bu soruyu boş bırakmıştır.

SONUÇLAR

Bu çalışmada anne ve babaların lütfen diyerek, rica ederek çocuklarına kurallara uymayı hatırlattıklarını; çocuk psikolojisi açısından uygun olmayan yöntemlerin de ebeveynler tarafından kullanıldığı belirlenmiştir. Uzmanlar tarafından aile eğitimi ve danışmanlık yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: 6 yaş çocuk, anne, baba, evde kurallara uyma.

WHEN PARENTS DO NOT FOLLOW THE RULES AT THEIR 6 YEAR OLD CHILD APPLICATIONS

ABSTRACT

OBJECTIVE: The aim of this study was to investigate the practices of parents who have 6-year-old children when they do not follow the rules at home.

MATERIALS AND METHODS

This study was conducted as a descriptive study on 74 parents in accordance with the information obtained from the parents of 6 years old children in Karaman province. The population of the study consists of parents with healthy children aged 6 years.

Questionnaire Form' 'was used by the researcher as a data collection tool. Filling the data was done by the parents in a suitable environment where the questions could be answered easily.

Karamanoğlu Mehmetbey University Faculty of Health Sciences Written consent was obtained from the non-invasive clinical research ethics committee and verbal consent was obtained from the mothers for the research. Data were analyzed using descriptive statistics in SPSS package program.

FINDINGS

When the parents of the survey do not follow their children's rules at home; 25 (34%) mothers saying 'please veya or asking; Rewarding 3 (04%) mothers; 10 (14%) mothers raised their voice and commanded; 6 (08%) mothers were intimidated or threatened; 17 (23%) mothers talk, persuasion, my child, my child saying that if you enjoy hearing what you do. 13 (18%) mothers left this question empty.

Fathers; 20 (27%) fathers saying 'please veya or asking; Rewarding 1 (01%) father; 16 (22%) Father raised his voice and commanded; 5 (07%) by threatening or threatening fathers; 14 (19%) used words that he liked to hear the child saying, convincing by talking, my baby, my lamb. 18 (24%) fathers left this question empty.

RESULTS

In this study, parents were reminded of the rules to their children by saying please or asking; It was also determined that methods that are not suitable for child psychology are used by parents. Family education and counseling is recommended by experts.

Key Words: 6 years old child, mother, father, obeying rules at home.

**TARİHSEL SÜREÇTE VATANDAŞLIĞIN SERÜVENİ: İLGİLİ ALANYAZIN
İŞİĞİNDE VATANDAŞLIK TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ**

Doç. Dr. İsmail ACUN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Servet ÜZTEMUR
Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı vatandaşlık kavramının tarihsel süreçte seyrini inceleyip ilgili alanyazında yer alan vatandaşlık türlerini ve alt bileşenlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelinin iç içe geçmiş çoklu durum çalışması türüne göre desenlenen çalışmada doküman analizi tekniğiyle toplam 24 vatandaşlık türüne ulaşılmıştır. Alanyazın taraması neticesinde sırasıyla aktif vatandaşlık, kültürel vatandaşlık, küresel vatandaşlık, örgütsel vatandaşlık, etik vatandaşlık, cinselleştirilmiş vatandaşlık, göçmen vatandaşlık, diaspora vatandaşlık, aracı vatandaşlık, iyi vatandaşlık, ulusal vatandaşlık, sosyal vatandaşlık, tüketici vatandaşlık, pasif vatandaşlık, ekolojik vatandaşlık, çevresel vatandaşlık, dilsel vatandaşlık, politik vatandaşlık, liberal vatandaşlık, ekonomik vatandaşlık, çağdaş vatandaşlık, kozmopolitan vatandaşlık, cumhuriyetçi vatandaşlık ve radikal vatandaşlık tiplerine ulaşılmıştır. Her bir vatandaşlık çeşidinin kendine özgü yönleri ortaya koyulmuştur. Araştırma sonuçları vatandaşlık kavramının çok boyutlu yapısını ortaya koymakla birlikte vatandaşlığın zaman, mekân ve kültürel bağlamlara göre farklılaştığı gerçeğini gözler önüne sermiştir.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık, Vatandaşlık Türleri, Vatandaşlığın Tarihsel Seyri

**HISTORY OF CITIZENSHIP: DETERMINATION OF TYPES OF CITIZENSHIP IN
THE LIGHT OF THE RELATED LITERATURE**

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the course of the concept of citizenship in the historical process and to determine the types and subcomponents of citizenship in the related literature. In the study, which was designed according to the case study model of the case study model, Designed as an interlocked multiple qualitative case study, a total of 24 citizenship types were reached by document analysis technique. As a result of literature review, active citizenship, cultural citizenship, global citizenship, organizational citizenship, ethical citizenship, sexualized citizenship, immigrant citizenship, diaspora citizenship, intermediary citizenship, good citizenship, national citizenship, social citizenship, consumer citizenship, passive citizenship, ecological citizenship, environmental citizenship, linguistic citizenship, political citizenship, liberal citizenship, economic citizenship, contemporary citizenship, cosmopolitan citizenship, republican citizenship and radical citizenship. The unique aspects of each type of citizenship have been identified. The results of the research reveal the multidimensional structure of the concept of citizenship and reveal the fact that citizenship differs according to time, place and cultural contexts.

Keywords: Citizenship, Types of Citizenship, History of Citizenship

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ: NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Şerife DEVECİ
Kahramanmaraş Üniversitesi

Doç. Dr. Gülay BEDİR
Kahramanmaraş Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ortaokul düzeyinde olmalarına rağmen öğrencilerde okuma güçlüğüne yaşanmasının nedenlerini ve bunların çözümüne yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışma, nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanan betimsel bir çalışmadır. Araştırma 2019-2020 güz döneminde Gaziantep il merkezinde devlet okullarında görev yapan Türkçe öğretmenlerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanması araştırmacılar tarafından düzenlenen yarıyapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, Türkçe öğretmenleri okuma güçlüğü yaşanmasının nedenlerini zihinsel yetersizlik, sosyal etkenler, aile baskısı, ilgisiz öğretmen, sağlık problemimi, okulun fiziksel imkansızlıkları, dil yapısının gelişmemesi, nörolojik bozukluklar, ilgi eksikliği, görsel-işitsel bozukluklar şeklinde sıralamışlardır. Okuma güçlüğüne giderilmesi için okul-aile işbirliği ve iletişiminin artırılabilceği, gerekli sağlık bakımlarının yapılabileceği şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler : Okuma güçlüğü, Türkçe öğretmeni, ortaokul

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN VE KRONOLOJİ ANLAYIŞI

Prof. Dr. Erkan DİNÇ
Uşak Üniversitesi

Doç. Dr. İsmail ACUN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

ÖZET

Ortaokul sosyal bilgiler dersi içeriğinin, özellikle de tarih konularının öğretilmesindeki temel hedeflerden birisi öğrencilerin zaman ve kronoloji kavramlarını öğrenmelerini ve kronolojik düşünme becerileri edinmelerini sağlamaktır. Gelişim psikolojisinin öncü isimlerinden Piaget'nin görüşlerinden etkilenen sosyal bilgiler ve tarih eğitimcilerine göre zamanla ilgili kavramları doğru bir biçimde anlayabilmeleri ve kronolojik bir anlayış geliştirebilmeleri için çocukların belli bir yaş veya olgunluk düzeyine erişmelerini beklemek gerekmektedir. Diğer bir grup eğitimci ise tarihi akademik bir disiplin, tarih öğretimi de bu alanda üretilenlerin farklı kitlelere ulaştırılması olarak görmektedir. Bu grupta yer alan tarih eğitimcileri, uygun öğretim ortam ve materyallerinin yanı sıra, tarih metodolojisine uyumlu öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması suretiyle formal eğitimin bütün basamaklarında öğrenim gören öğrencilere zaman ve kronoloji kavramlarının yanı sıra kronolojik düşünme becerilerinin de kolaylıkla öğretilebileceğini savunmaktadır. Yukarıdaki görüşlerden hangisini benimserse benimsesin, bir sosyal bilgiler öğretmeninden beklenen, bu dersin öğretim programında yer alan amaçlara ulaşılması için öğrencilerin çeşitli zaman kavramlarını edinmelerini sağlamaktır. Bununla bağlantılı bir diğer beklenti ise öğrencilerin zaman içinde meydana gelen olay ve olguları birbirleri ve diğer gelişmelerle olan bağlantıları kapsamında zaman dizimsel olarak sıralamalarını kapsayan bir kronolojik anlayış geliştirmeleridir. Bu anlayışı merkeze alan yürürlükteki sosyal bilgiler programında zaman ve kronolojiyi algılama becerisinin yanı sıra ilgili bir başka beceri olan değişim ve sürekliliği algılamaya da yer verilmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı ortaokul öğrencilerinin tarihsel zaman ve kronoloji anlayışlarının hangi seviyede olduğunu belirlemektir. Çalışmada ayrıca öğrencilerin tarihsel zaman kavramlarını nasıl algılayıp anladıkları ile zaman ve kronoloji hakkındaki anlayışlarını oluşturmada bu kavramlardan nasıl yararlandıkları da ele alınacaktır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Haydn (1999) tarafından hazırlanan 'Zamanı Anlama Testi'nin araştırmacılar tarafından Türkçeye uyarlanmış ve geliştirilmiş bir versiyonu kullanılacaktır. Adı geçen test aracılığı ile 2019-2020 Öğretim Yılı Güz döneminde Gaziantep il merkezinde bulunan iki ortaokulunun farklı sınıflarına devam eden yaklaşık 150 öğrenciden veri toplanacaktır. Öğrencilerin test sorularına verdikleri cevaplar betimsel olarak değerlendirilip zaman ve kronoloji bilgilerinin seviyesi ve dolayısıyla öğrencilerin bu hususlarda sahip oldukları anlayış ortaya konulacaktır. Elde edilen veriler ayrıca öğrencilerin cinsiyetlerine, devam ettikleri sınıf düzeylerine ve devam ettikleri okulların sosyo-ekonomik seviyelerine göre karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, Ortaokul öğrencileri, Zaman ve kronoloji anlayışı, kronolojik düşünme

MIDDLE SCHOOL STUDENTS' CONCEPTIONS OF TIME AND CHRONOLOGY

ABSTRACT

An important aim of the middle school social studies curriculum, especially its history related content is to enable students to learn the concepts of time and chronology and develop chronological thinking skills. Social studies and history educators being influenced from developmental psychologist Jean Piaget argue that in order to comprehend time related concepts, children needs to arrive at certain ages or maturation stages. On the other hand, another group of educators believe that history should be taken as an academic discipline and history teaching should be regarded as a tool or context to transfer the products of history to varying populaces. Social studies and history educators in this group claim that by means of using appropriate teaching methods and materials in suitable educational contexts, it is highly possible to enable students comprehend time and chronology concepts and develop chronological thinking skills in all grades of formal education. Social studies teachers, adopting either of the above perspectives, are supposed to enable their students to attain the aims and objectives stated in the related curriculum. Teachers are also expected to make their students develop a chronological understanding that might be useful in making sequential/connections between historical events and/or facts in conjunction with other events/developments. Focusing on this perspective, the current social studies curriculum emphasises on two distinctive skills related to historical understanding, namely the conception of time and chronology, and understanding change and continuity.

The main aim of this study is to define the level of the middle school students' conceptions of time and chronology. In consideration with this general aim, it is also planned to find out the ways in which students perceive and comprehend time and chronology related concepts, and how they make use of these concepts to construct their temporal understandings. 'Understanding Time Test' developed by Haydn (1999) and adapted into Turkish context by the researchers is to be used as the data collection tool. This test will be applied to 150 students attaining various grades of two middle schools in Gaziantep in the fall semester of 2019-2020 academic year. Then the collected data will be analysed to find out the participating students' conceptions of time and chronology and related issues. Besides the available data will be analysed to see whether students' conceptions differ in accordance with their gender, grade levels and the socio-economical characteristics of the neighbourhoods their schools are located.

Key Words: Social Studies Education, Middle School Students, Conception of Time And Chronology, Chronological Thinking

**TÜRKİYE VE GÜNEY CAROLİNA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM
PROGRAMINDA TARİH KONUSU İLE İLGİLİ KAZANIMLARIN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye ve Güney Carolina ilkökul ve ortaokul Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan tarih disiplini ilgili kazanımları karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Yapılan karşılaştırma çalışmasında elde edilen bulgular incelendiğinde; Güney Carolina İlkokul 1. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Amerika'daki ve farklı ülkelerdeki aile kültürlerine; aile ve çevre arasındaki ilişkiye; yasa oluşturma ve yürütmedeki görevinden dolayı hükümet kavramına; 2. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Amerika'nın kültürel mirasına katkı sağlayan topluluklara ve çeşitli kültürlerle; hükümetin görevlerine ve bu görevleri yürüten liderlere; 3. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Güney Carolina tarihine; çeşitli kültürlerin benzersiz bir toplum oluşturmaya olan katkılarına; 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında ABD'nin kapsamlı bir tarihine; 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında ABD'nin yeniden yapılanma sürecinden günümüze kadar uzanan sürece; ABD tarihinde önemli yeri olan vesikalara, anlaşmalara, şahıslara; 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında ilk insandan Avrupa keşif çağına kadar geçen sürede önemli olaylara ve şahıslara; 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında 1600 yılından ta günümüze kadar geçen tarihi sürece; 8. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında bir millet olarak ABD'nin gelişiminde Güney Carolina'nın tarihinin ve halkının oynadığı role odaklanıldığı görülmektedir. Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programı incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersinin 4. Sınıftan itibaren müfredatta yer aldığı; ilkökul ve ortaokul Sosyal Bilgiler Öğretim programında tarih disiplini ile ilgili konulara Kültür ve Miras öğrenme alanı içinde yer verildiği; 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında aile birliği, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik gibi değerlere yer verildiği; 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarına; ülkemizin çeşitli yerlerinde bulunan kültürel özelliklere ve tarihi güzelliklere; Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerine, İslamiyet'in doğuşuna, Türklerin İslamiyet'i kabul edişine; tarihi ticaret yollarına; 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve duraklama sürecine; Avrupa'da ortaya çıkan reform, Rönesans, Aydınlanma Çağı, Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali gibi önemli hareketlere yer verildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Tarih, Kazanım, Türkiye, Güney Carolina

**COMPARISON OF ACHIEVEMENTS RELATED TO HISTORY TOPICS IN
TURKEY AND SOUTH CAROLINA SOCIAL STUDIES CURRICULUM**

ABSTRACT

The aim of the study is to compare the achievements related to the history topics in Turkey and South Carolina primary and secondary school social studies curriculum. In the research, it was benefited from document analysis method which is one of the qualitative data collection methods. When the findings obtained in the comparison study are examined, in the South

Carolina Primary School 1st Grade Social Studies Curriculum it focused on family cultures in the US and different countries; the relationship between family and environment; the concept of government due to its role in creating and enforcing laws; In the 2nd Grade Social Studies Curriculum it focused on the communities and various cultures that contribute to America's cultural heritage; the tasks of the government and the leaders who carry out these duties; in the 3rd Grade Social Studies Curriculum it focused on the South Carolina history; the contribution of various cultures to creating a unique society; in the 4th Grade Social Studies Curriculum it focused on a comprehensive history of the US; in 5th Grade Social Studies Curriculum it focused on from the restructuring process of the USA to the present day; documents, agreements, persons that have an important place in US history; in the 6th Grade Social Studies Curriculum it focused on to important events and people from the first human to the European age of discovery; in the 7th Grade Social Studies Curriculum it focused on from the year 1600 to the present; in the 8th Grade Social Studies Curriculum it focused on the played role of history and people of South Carolina in the development of the US as a nation. When the Social Studies Curriculum of the Turkey is examined it seen that Social Studies course is lectured in the 4th grade; primary and secondary school Social Studies Curriculum includes history topics in the Culture and Heritage learning field; in the 5th Grade Social Studies Curriculum it focused on values such as family unity, cultural heritage sensitivity and patriotism; in 6th Grade Social Studies Curriculum it focused on Anatolian and Mesopotamian civilizations; cultural characteristics and historical beauties found in various parts of our country; the first Turkish states established in Central Asia; the birth of Islam; the acceptance of Islam by the Turks; historic trade routes; in 7th Grade Social Studies Curriculum it focused on the establishment and regression of the Ottoman Empire; the significant movements which emerged in Europe such as Reform, Renaissance, the Enlightenment, the Industrial Revolution and the French Revolution.

Keywords: Social Studies Curriculum, History, Achievements, Turkey, South Carolina

TÜRKİYE VE NORVEÇ EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜFREDATINDA BULUNAN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ DERS İÇERİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye ve Norveç örneğinde öğretmen yetiştiren kurumların müfredatında bulunan sosyal bilgiler öğretimi ders içeriğini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler doküman incelemesi aşamalarına göre analiz edilmiştir. Yapılan karşılaştırma çalışmasında elde edilen bulgular incelendiğinde Norveç'teki eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına verilen Sosyal bilgiler ders içeriğinde coğrafya, tarih ve sosyal bilimlerle ilgili bilimsel teori ve yöntem bilgisine; okullarda öğretilen sosyal bilgiler içinde yer alan konu öğretimi ve araştırmaların bilgisine; insan hakları, vatandaşlık, demokrasi ve demokratikleşme süreçleri hakkında bilgiye; Norveç'te ulusal azınlıklar ve kültürel çeşitlilik hakkında, yerli halk olarak Samiler'in bilgisine; doğa, kültür ve tarih bağlamında mekânlar ve manzaralar hakkında bilgiye; kaynak dağılımı ve sürdürülebilir kalkınma konularına önem vererek insanlar, teknoloji ve doğa arasındaki etkileşim konusuna; popülasyon, hareketlilik ve küreselleşme arasındaki etkileşimin bilgisine; sosyal açıdan sosyalleşme, kimlik oluşumu ve eşitsizlik konularına; öğrencilerin dijital günlük yaşamlarıyla bağlantılı sosyal konulara; ideolojiler, güç ve politik sistemleri hakkında bilgiye; coğrafya, tarih ve sosyal bilimlerin perspektifinde çatışma ve işbirliği bilgisine değinildiği görülmektedir. Türkiye'de sosyal bilgiler dersi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Programlarında yer almaktadır. Bu dersin içeriğinde, sosyal bilgiler öğretiminde içerik seçiminde ve düzenlenmesinde benimsenen ilkelere; sosyal bilgilerde öğretme-öğrenme süreçleri kapsamında strateji, ilke, yaklaşım, yöntem ve tekniklere; programda yer alan alana özgü becerilerin (değişim ve sürekliliği, zamanı ve mekânı algılama vb.) öğretimine; okul dışı öğrenme ortamlarına; Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılacak materyal, yöntem, teknik ve etkinliklerin uygulamalı işlenmesine; ölçme ve değerlendirmenin özelliklerine; ölçme ve değerlendirmede kullanılan tekniklere; mikro öğretim uygulamalarına; sosyal bilgilerdeki okuryazarlık becerilerine; sosyal bilgiler öğretim programının tarihçesine ve programın temel öğelerine; sosyal bilgiler dersinde demokrasi, insan hakları ve değerler eğitimi; Türkiye ve diğer ülkelerdeki Sosyal Bilgiler ders kitaplarından örneklerle kıyaslamalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi Ders İçeriği, Türkiye, Norveç, Eğitim Fakültesi

COMPARISON OF SOCIAL STUDIES TEACHING COURSE CONTENT IN TURKEY AND NORWAY FACULTY OF EDUCATION CURRICULUM

ABSTRACT

The aims of the study is to compare social studies teaching course content in the curriculum of teacher training institutions in Turkey and Norway example. In the research, it was benefited from document analysis method which is one of the qualitative data collection methods. The data obtained from the study were analyzed according to the stages of the document analysis method. When the findings obtained in the comparison study are examined it is given the knowledge of scientific theory and methodology related to geography, history and social

sciences in the Social studies course content; the knowledge of subject didactics and research in social studies in schools; the knowledge of human rights, citizenship, democracy and democratisation processes; the knowledge of the Sami as indigenous people, about national minorities and cultural diversity in Norway; knowledge about places and landscapes in the context of nature, culture and history; knowledge of the interaction between people, technology and nature with emphasis on resource allocation and sustainable development; knowledge of the interaction between population, mobility and globalisation; knowledge of socialisation, identity formation and inequality in a social perspective; knowledge of social issues linked to pupils' digital everyday lives; knowledge of ideologies, power and political systems; knowledge of conflicts and cooperation in a geographical, historic and social science perspective to the pre-service teachers at the Faculties of Education in Norway; in Turkey the social studies course is situated in Social Studies Education and Teacher Training Program. The content of this course is included the adopted principles in the selection and regulation of content in social studies teaching; strategies, principles, approaches, methods and techniques within the context of teaching-learning processes in social studies; teaching skills specific to the program (change and continuity, perception of time and space, etc.); out-of-school learning environments; practising the materials, methods, techniques and activities which is used in social studies education; characteristics of measurement and evaluation; techniques used in measurement and evaluation; micro teaching practices; literacy skills in social studies; the history of the social studies curriculum and the basic elements of the curriculum; democracy, human rights and values education in social studies course; comparisons examples of social studies textbooks in Turkey and other countries.

Keywords: Social Studies Teaching Course Content, Turkey, Norway, Faculty of Education

SOCIAL AND POLITICAL FUNCTIONS OF EDUCATION

With Focus on the Role and Potentials of Family

Seyyed Muhammad Reza HUSSEINI

Akbar VALADBİĞİ

Elmi-Karbordi University, Sanandaj, Iran

ABSTRACT

Anyone can learn very little by himself. Others play a very important part and contribute a lot to his learning process. The presence of other persons is significant because a person learns from the knowledge obtained by others. Therefore, the process of getting education is always a social process.

The word Sociology is derived from the combination of the Latin social meaning ‘companion’ and the Greek logos - meaning ‘the study of’.

Hence, the word literally means the study of companionship, or social relations. It is the science or study of the origin, development, organization, and functioning of human society. It is the science of fundamental laws of social behavior, relations, institutions, etc.

Obviously, the educational system has two important parts to play from a political point of view. It must ensure that the political leaders at each level are followed even by those in loyal opposition. Democracy is a system of government that demands a fair standard of education to ensure its continuance. Secondly, the educational system must be organized so that those with the intelligence necessary to lead at whatever level or in whatever sphere of the society can have the chance to do so. There are basically the selective functions of education to which we now rely.

there is a balance between the consequences of contemporary social organization. In some ways it is functional and in others it is dysfunctional where, however, there is no balance, a political decision may be necessary to rearrange the institution so as to meet the nation’s present aims

the family socio economic status is of paramount importance. In all societies, there is social stratification and each social class plays a dominant role in the cognitive development of a child.

In this article it is tried to illustrate and explain correlations between schools way of educations and importance of home factors, emotional factors, pattern of childrearing, parental environment, parental mode of behavior, childhood education and family training in one side and quality of socio-political behavior and orientations of children in future as citizens of their society.

Keywords: Education, Social Functions, Political Functions, Family Training, Learning Process, Political Behavior

AZERBAYCAN'DA DERS PROGRAMI OLUŞTURMA, İÇERİK VE UYGULAMASI

Dr. Öğr Üyesi TALEH HALİLOV
Nahçıvan Devlet Universitesi

Küreselleşmiş bir dünyada, okulların ve eğitimin sorumlulukları değişiyor. Akıl ve zekanın gelişimi ön plana çıkmaktadır. Eğitim dünyasında, değerler, yeterlilikler ve sadece bilgi değil, beceriler kişilik gelişiminde önemli özellikler olarak kabul edilir ve günümüz eğitiminde kalitenin bir göstergesi olarak kabul edilir. Aynı zamanda, yeni bağımsız devletlerden biri olan Azerbaycan, eğitim dahil tüm alanlarda reformlar yürütüyor.

Şu anda, Azerbaycan eğitim sistemini dünyanın en gelişmiş ülkelerinde eğitim ilkelerini kullanarak geliştiriyor ve içerik ve yapısal değişiklikler uyguluyor. En önemli şey, dünyanın en seküler olarak kabul edilen adamın, hayatı becerileri olan bir insanın oluşumu için etkili bir şekilde çalışmasıdır.

Bu mantık doğrultusunda Azerbaycan'da eğitim alanında reformlar yapılmaktadır. Son uluslararası başarılarımız ve öğrencilerimizin başarısı, eğitim reformunun küresel doğasını ve insanlığın ulusal köklerdeki özünü göstermektedir. Bütün bunlar modern Azerbaycan okulunun yüzünün değiştiğini göstermektedir. Ön çalışmalar da bu değişikliklerin öğretmen, öğrenci, veli ve genel olarak eğitime ilgi duyan tüm katılımcıların faaliyetlerine yansıdığını göstermektedir.

Azerbaycan tarihinde zorlu bir eğitim sistemi oluşturuluyor. Demokratikleşme, insancıllaştırma, entegrasyon, farklılaşma, kişiselleştirme, insancıllaştırma toplumumuzun ihtiyaç ve ihtiyaçlarını karşılayan bir eğitim sisteminin inşasında önemli pedagojik ilkeler olarak kabul edilir. Bireyin çıkarları ve ihtiyaçları, bireyin istekleri ve arzuları, stajyerlerin çıkarları göz önünde bulundurularak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, eğitimin her alanında sürekli ve sistematik çalışma teşvik edilmektedir. Özellikle, müfredat reformları bilimsel amaçlı ve planlı bir temelde gerçekleştirilir.

Uygulama, eğitim sisteminin bir amacı, içeriği, formu, yöntemleri ve araçlarına sahip olmasına rağmen, yaklaşımların farklı olduğunu göstermektedir. Listelenen önemli bileşenlerin stratejik bağlantısı, ilgili ilkelere uymamaları, uygulama yeteneklerini özümsemeyi ve sınırlandırmayı zorlaştırmıştır. Müfredat modeline başvurmak onların bir araya getirilip tek satırda inşa edilmesini sağladı. Sonuç olarak, düzgün bir bileşen ağı oluşturuldu. Başka bir deyişle, eğitimdeki çeşitli faaliyetlerin içeriğini kapsayan özel bir belge oluşturulmuştur. Bu belgenin özelliği, eğitimin içeriğini, stratejilerini, değerlendirme mekanizmalarını vb. Birleştirmede kavramsal olmasıdır. Ders kitaplarının yazarlarından tüm değerlendirme profesyonellerine kadar tüm kaynakları yaratmada, öğrenme sürecini organize etmede ve yürütmekte ve insanları çalışmaya yönlendirmede kilit rol oynar.

Anahtar kelimeler: Nahçıvan, müfredat, eğitim, okul, öğrenci

CURRICULUM, CONTENT AND APPLICATION IN AZERBAIJAN

ABSTRACT

In a globalized world, the responsibilities of schools and education are changing. The development of reason and intelligence comes to the forefront. In the world of education, values, competences and skills, not just knowledge, are considered important features in personality development and are regarded as an indicator of quality in today's education. At the

same time, Azerbaijan, one of the new independent states, is carrying out reforms in all areas, including education.

At present, Azerbaijan is developing its education system using the principles of education in the most developed countries of the world and applying content and structural changes. The most important thing is that the man, considered the most secular in the world, works effectively for the formation of a person with vital skills.

In line with this logic, reforms are being made in the field of education in Azerbaijan. Our recent international achievements and the success of our students demonstrate the global nature of education reform and the essence of humanity at national roots. All this shows that the face of modern Azerbaijan school has changed. Preliminary studies also show that these changes are reflected in the activities of teachers, students, parents and all participants who are interested in education in general.

A challenging education system is being established in the history of Azerbaijan. Democratization, humanization, integration, differentiation, personalization, humanization are regarded as important pedagogical principles in the construction of an education system that meets the needs and needs of our society. The interests and needs of the individual, the wishes and desires of the individual come into prominence by taking into consideration the interests of the trainees. Therefore, continuous and systematic work in all areas of education is encouraged. In particular, curriculum reforms are carried out on a scientific and planned basis.

The practice shows that although the education system has an aim, content, form, methods and tools, approaches are different. The strategic linkage of the key components listed makes it difficult to disobey the relevant principles and to assimilate and limit implementation capabilities. Applying to the curriculum model enabled them to be put together and built on a single line. As a result, a proper component network was created. In other words, a special document was created covering the content of various activities in education. The characteristics of this document include the content of training, strategies, evaluation mechanisms and so on. It is conceptual in merging. It plays a key role in creating resources, organizing and conducting the learning process and directing people to work, from the authors of textbooks to all assessment professionals.

Key words: Nakhchivan, curriculum, education, school, student

**MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI
DÜZEYLERİ: BİR KAMU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ**

Arş. Gör. Nuray TURAN
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

ÖZET

Yenilikçi iş davranışı görece yeni bir çalışma alanıdır. Bu alana yönelik hem uygulamada hem teoride farklı bakış açıları ve yaklaşımlar içeren araştırmalar mevcuttur. Öte yandan, mühendislik fakültelerinde yetişen öğrencilerden yeni fikirler üretme ve uygulama beklentisi giderek artış göstermektedir. Organizasyonlar rekabet edebilir konumda olabilmek ve uzun vadede ayakta kalabilmek için sürdürülebilir ölçütte yenilikçi olmak zorundadırlar. Çünkü yenilik organizasyonların başarısı ve uzun ömürlülüğü için önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Başka bir ifadeyle, bir organizasyon ya da kişi için yenilikçi olma ve yenilik üretme çalışan davranışlarına bağlıdır. Bu nedenle, geleceğin mühendisleri olarak yetişmekte olan öğrencilere verilen proje ve araştırma konuları bağlamında yenilikçi iş davranışı düzeylerini ortaya koymanın önemli olduğu düşünülmüştür. Böylece, bir kamu üniversitesinin mühendislik fakültesinde öğrenim görmekte olan 82 öğrencinin katıldığı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada, Lukes ve Staphan tarafından 2017’de geliştirilmiş “Yenilikçi Davranış Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha katsayı .90 olarak bulunmuş. Analizler, SPSS 21’de yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), korelasyon analizi sonuçları ile araştırmaya ilişkin diğer bulgulara tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi iş davranışı, yenilikçilik, mühendislik fakültesi,

**INNOVATIVE WORK BEHAVIOR OF THE FACULTY OF ENGINEERING
STUDENTS: STUDENTS OF A PUBLIC UNIVERSITY**

ABSTRACT

Innovative work behavior is relatively new. There are researches in this field involving different perspectives and approaches in both practice and theory. On the other hand, the expectations of students who are raised in engineering faculties to produce and apply new ideas are gradually increasing. Organizations must be sustainable on a sustainable scale in order to be competitive and survive in the long run. Because innovation is considered an important factor for the success and longevity of organizations. In other words, being innovative and producing innovation for an organization or person depends on employee behavior. Therefore, it is considered important to demonstrate innovative levels of work behavior in the context of projects and research topics given to students who are growing up as future engineers. Thus, a study was conducted with 82 students from engineering faculty of a public university.

In the study, “Innovative Behavior Scale” developed by Lukes and Staphan in 2017 was used. The Cronbach alpha coefficient of the scale was found to be .90. The analyzes were performed in SPSS 21. Descriptive statistics, Independent Sample T Test, One Way Analysis of Variance (ANOVA), correlation analysis results and other research findings will be included in the full text.

Key Words: Innovative work behavior, innovation, engineering faculty

**MODIFICATION OF PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF SOY PROTEIN
THROUGH MICROWAVE GLYCATION**

Serap NAMLI

S. Gülüm ŞUMNU

Mecit Halil ÖZTOP
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

ABSTRACT

Soy protein is used as a functional ingredient in the food industry since it has good functional properties like gelling, emulsifying, water and oil holding capacity. It contains all the essential amino acids, lowers the cholesterol, and the risk of cardiovascular disease. Therefore, the improvement of the functional properties of soy protein is an important issue for food science and industry. Glycation is known as the non-enzymatic reaction between the carbonyl group of sugars and the free amino group of proteins. It is known to increase solubility, emulsifying activity, and stability of the proteins. In this study, microwave glycation of soy protein isolate in an aqueous medium with glucose was performed at pH 10. Effects of different protein-sugar ratio (1.6 and 7.2) and microwave power were also tested (10%-40%). The concentration of free amino groups was measured by OPA method. Reducing sugar concentration of glycated protein was quantified by HPLC experiments. The formation of the final Maillard products was examined by the UV-VIS at 420 nm and the effects of glycation on solubility were measured by the Lowry method.

It was found that microwave glycation of soy protein isolate with glucose was achieved as interpreted from remained reducing sugar concentration and from the decrease of free amino group concentration after glycation. Also, it was found that increasing microwave power also increased the glycation degree. However, since increasing power increased the reaction temperature, soy protein denaturation caused a decrease in solubility.

**SOYA PROTEİNİNİN FİZİKOKİMYASAL ÖZELLİKLERİNİN MİKRODALGA
GLİKASYON İLE MODİFİKASYONU**

ÖZET

Soya proteini, jelleştirme, emülsifiye etme, su ve yağ tutma kapasitesi bakımından iyi işleme kabiliyetine sahip olduğu için gıda endüstrisinde fonksiyonel bir bileşen olarak kullanılmaktadır. İnsan sağlığına birçok faydası olduğu bilinen soya proteini tüm esansiyel amino asitleri içerir, kolesterolü düşürür ve kalp damar hastalıkları riskini azaltır. Bu nedenle, soya proteini izolatının fonksiyonel özelliklerinin geliştirilmesi, gıda bilimi ve endüstrisi için önemli bir konudur. Glükasyon, şekerlerin karbonil grubu ve proteinlerin serbest amino grupları arasında gerçekleşen, enzimatik olmayan reaksiyondur. Glükasyonun proteinin çözünürlüğünü, emülsifiye etme özelliklerini ve stabilitesini arttırdığı bilinmektedir. Bu çalışmada, soya proteini izolatının glükozlu sulu bir ortamda mikrodalga glükasyonu, pH 10'da gerçekleştirilmiştir ve farklı protein-şeker oranlarının (1.6 ve 7.2) ve mikrodalga gücünün etkisi

test edilmiştir (% 10-% 40). Serbest amino gruplarının konsantrasyonu OPA yöntemiyle ölçülmüştür. Glike proteinin indirgen şeker konsantrasyonu HPLC deneyleriyle ölçülmüştür. Son Maillard ürünlerinin oluşumu 420 nm'de UV-VIS ile incelenmiş ve glikasyonun çözünürlük üzerindeki etkileri Lowry metodu ile ölçülmüştür. Glikasyondan sonra kalan indirgen şekerin konsantrasyonunun azalmasından ve serbest amino grubu konsantrasyonunun azalmasından, glikasyonun başarılı olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, artan mikrodalga gücünün glikasyon derecesini arttırdığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, artan mikrodalga gücü reaksiyon sıcaklığını arttırdığından, soya proteini denatürasyonu çözünürlükte bir miktar azalmaya neden olmuştur.

OECD ÜLKELERİ'NİN TRANSFER HARCAMALARI VE GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN
PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üy. Ahmet ARSLAN
Gaziantep Üniversitesi

Arş. Gör. Gökhan KONAT
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Devletin maliye politikası amaçlarından birisi de gelir dağılımında adaleti sağlamaktır. Bu amaca ulaşmada kullanılacak politika araçlarından birisi de kamu harcamasıdır. Kamu harcamaları içerisinde özellikle sosyal transfer harcamaları gelir dağılımında adaleti sağlamaya yönelikken, mali transferler gelir dağılımında eşitliği bozucu; iktisadi transfer harcamaları ise yapılan harcamanın hangi gelir düzeyine yapıldığına bağlı olarak değişmektedir. Devletin gelir dağılımı konusunda başarı sağlamasında bu amacı öncelikli politika olarak seçmesi çok önemlidir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 2. Maddesinde yerini bulan sosyal devlet olma ilkesi bakıma muhtaç, ihtiyaç sahibi ve geçimi kendisine yetmeyecek derecede gelir elde eden kişiden vergi almak yerine transfer harcaması adı altında negatif vergi (vergi almak yerine destek ödemesi yapmak) adı altında ödemede bulunması gerekir. Anayasa Md.73'te maliye politikasının sosyal amacının gelir dağılımında adaleti sağlamak olduğu da zaten ifade edilmektedir

Araştırmanın amacı seçilmiş 10 OECD ülkesinin (Belçika, Fransa, Finlandiya, Avusturya, Danimarka, Norveç, İtalya, İspanya, Lüksemburg ve Türkiye) transfer harcamaları ve gelir eşitsizliği arasındaki nedensellik ilişkisini ortaya koymaktır. Yapılan panel veri analizlerinde seçilmiş 10 OECD ülkesi için 2003-2015 yıllarını kapsayan veriler kullanılmıştır. Transfer harcaması verisi olarak sosyal harcaması kalemi kullanılmış olup <https://www1.compareyourcountry.org/social-expenditure/en/0//datatable/> OECD resmi internet sitesinden indirilmiştir. Gelir eşitsizliği verileri için ise GINI katsayısı kullanılmış ve dünya bankası resmi internet sitesi olan <https://data.worldbank.org/> 'dan ulaşılmıştır. Çalışmada öncelikle serilere yatay kesit bağımlılık testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde meydana gelen şokun kalıcı olduğu görülmüş ve bu yüzden serilere 2. kuşak birim kök testlerinden olan ve literatüre Bai ve Ng (2010) tarafından kazandırılan PANIC panel birim kök testi uygulanmıştır. Birim kök analizi sonuçlarına göre iki serinin de birinci farklarında durağan olduğu görülmüştür. Ardından seriler Emirmahmutoğlu ve Köse (2011) tarafından geliştirilen panel nedensellik analizi ile test edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre transfer harcamalarının gelir eşitsizliğinin nedeni olmadığı gözlemlenmiş fakat gelir eşitsizliğinin, transfer harcamalarının nedeni olduğu görülmüştür. Yani tek yönlü bir nedensellikten bahsedilir.

Anahtar Kelimeler: Transfer Harcamaları, Gelir Eşitsizliği, Panel Veri, Nedensellik Analizi

**SOCIOLOGICAL OVERVIEW ON THE
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES**

Akbar VALADBIGI

Mehdi VARMAZYAR

Elmi-Karbordi University, Sanandaj, Iran

ABSTRACT

Nowadays environmental destruction directly affects the economic process of world countries. Erosion, ozone layer's becoming thin, pollution, increasing the number of dangerous flooding due to the destruction of settlements and climate changes altogether have a bad effect on people's lives.

While reserving environment and natural resources is among the most important human challenges in the turn of the new century, the necessity of improving the level of life standards in the developing countries still keeps its importance.

Environmental sustainability and development are two essential elements in development planning, and in order to enjoy sustainable development we should firm industrial development based on the concept of environmental sustainability. Some parts of environmental consequences and damages are the results of unclear regulations and their lack of administrative guarantee, so rereading legal considerations and making arrangement in this area seem to be necessary.

The process of globalization due to the lack of preparing essential provisions for compensating the results of its avarice at last leads to destroying environment and earth's natural resources and increasing poverty under the yoke of the world capitalism.

In this article, Iran's environmental challenges with respect to the concept of development and specially "sustainable development" have been discussed.

Key words: Environment, Sustainable development, Environmental Punishment, Globalization

**ANALYTICAL STUDY OF THE CHARACTER“JACK” OF “LORD OF FLIES” AND
“IVAR” OFTHE “VIKINGS” WITH REFERENCE TO COERCIVITY OF POWER
CONSUMPTION AND USE**

Muntazar MEHDİ

Najamul HASSAN

Dr. Khurram SHAHZAD

ABSTRACT

The stimulus to carry out this research is to find out the non-normative use of power in the two characters which are: Ivar, from an English season named as Vikings, and the second one is Jack from the English novel, Lord of the Flies. The study has selected Gaventa's theory of power and its three dimensions was applied in analysis, which are how these characters prevail through superior bargaining resources (includes force) and how these characters construct barriers against participation of others in decisions. The study has utilized descriptive analysis approach and for few excerpts from novel related to the character of Jack and power and few dialogues related to the character of Ivar and the power has been selected in order to analyze the statements using the dimensions of Gaventa's theory of power. Findings indicate that Ivar, a character from Vikings has the same nature and he is being authoritative on his brothers while making decisions. Further, findings of this study indicate that In both characters of Ivar and Jack they both adopted power to exercise their own decisions and avoid conflict between own families and to attain social power. The theory of Gaventa applies same to the Ivar the boneless in Vikings as he is authoritative and obsessed with social power relation as compared to his brothers Bjorn and Ubba.

Keywords: Ivar, Vikings, Jack, power, Barriers, Gaventa Theory

« القيم الأخلاقية لاستخدام شبكات التواصل الاجتماعي من وجهة نظر الأساتذة الجامعيين: دراسة ميدانية
بالمدرسة العليا لأساتذة التعليم التكنولوجي سكيكدة - الجزائر »

الدكتورة إبتسام غانم

أستاذة محاضرة بالمدرسة العليا لأساتذة التعليم التكنولوجي سكيكدة - الجزائر -

الدكتورة كريمة بن صغير

أستاذة محاضرة بجامعة 08 ماي 1945 قالة - الجزائر -

البريد الإلكتروني: Basma_21@live.fr

ملخص: هدفت الدراسة الراهنة إلى معرفة وجهة نظر الأساتذة الجامعيين لأهم المبادئ والقيم الأخلاقية التي يفترض أن تحكم وتحدد كفاءات استخدام الطلبة الجامعيين لشبكات التواصل الاجتماعي، كما هدفت إلى معرفة ما إذا كانت هنالك فروق في هذه القيم والمبادئ الأخلاقية تعزى لمتغيري الجنس والتخصص العلمي للأساتذة. اعتمدت الدراسة لتحقيق أهدافها على خطوات المنهج الوصفي، حيث طبقت على عينة من الأساتذة الجامعيين، أما بالنسبة لأدوات الدراسة استخدمت استمارة تم تصميمها من طرف الباحثة "سلطان جدعان نايف الخريشه"، لمعالجة بياناتها تم الاعتماد على الأساليب الإحصائية المتمثلة في المتوسط الحسابي والانحراف المعياري واختبار (T) لمعرفة الفروق بين عيّنتين مستقلتين، وتحليل التباين الأحادي أنوفا (ANOVA) عند مستوى الدلالة ($\alpha=0.05$) وبالاعتماد على البرنامج الإحصائي للعلوم الاجتماعية SPSS. وقد توصلت الدراسة إلى أهمية المبادئ والقيم الأخلاقية ودور الأسرة في استخدام شبكات التواصل الاجتماعي من وجهة نظر الأساتذة الجامعيين، وإلى عدم وجود فروق دالة إحصائية في هذه القيم والمبادئ تعزى لمتغيري الجنس والتخصص العلمي.

الكلمات المفتاحية: القيم الأخلاقية، شبكات التواصل الاجتماعي، الأساتذة الجامعيون، الطلبة الجامعيون.

«The Ethical Values of Using Social Media from the Perspective of University Professors: A Field Study at the higher school of technological education professors (Enset) Skikda- Algeria »

Abstract: The present study aimed to know the view of university professors of the most important principles and ethical values that are supposed to govern and determine how university students use social networks, as well as to find out whether there are differences in these values and ethical principles due to the variables of sex and scientific specialization of professors. The study relied on the descriptive method to achieve its objectives. It was applied to a sample of university professors. As for the study tools, a form designed by the researcher "Sultan Jadaan Nayef Al-Khreishah" was used. To treat the data of the study, the statistical methods of arithmetic mean, standard deviation and (T) test were used to determine the differences between two independent samples, and (ANOVA) analysis on the level of ($\alpha=0.05$) using SPSS. The study found the importance of principles and ethical values and the role of the family in the use of social networks from the perspective of university professors, and the absence of statistically significant differences in these values and principles attributed to the variables of sex and scientific specialization.

Keywords: ethical values, social networks, university professors, university students.

**UNDERSTANDING OF THE REALITY IN RELATION TO HUMAN FACTOR THE
COGNITIVE AND SCIENTIFIC THINKING, MYSTICAL AND MODERN
SCIENTIFIC KNOWLEDGE**

Afag ASADOVA

ABSTRACT

The modern scientific view of the world is the same as a surprise with Eastern philosophy and it is parallel. The nature of thought and style of Eastern philosophy plays a role in stimulating the development of non-classical scientific theories.

The first devoted to this problem in general and thorough work is the American philosopher and natural F. Capra's work of "physics Daosu". In Eastern philosophy (Sufism) Direct knowledge has access there.

Eastern mysticism (Sufism) describes a reality as modern physics did not reach consciousness of a sense. Both of them are based on experience: - observation and experiment in physics, mysticism, specifically the state of mind achieved through meditation.

Getting active engagement with the world is in the process of scientific truth. This is entirely consistent with Sufism, so its mystical knowledge of Sufism is not a simple observation, participation in the process is achieved by understanding the truth. Physics, mysticism is not with the knowledge of reality is reflected in the non-active, participating in the process of interaction is achieved.

Sufism, as in physics, the language problem is the basis character. Of course, the essence of what is happening in the language of the mystical "vision", or micro-particles and person is not able to see the mega facilities adequate to the reality of the world.

The scientific and the mystical understanding of the truth, there is an important difference. Mystical act of cognition observer and observed, subject and object distinction can't differ but they simply are not different from each other. As you can see, the non - classical physics view of the world as well as the subject of this part of the world as it includes in.

**GERÇƏKLİYİN DƏRKİNDƏ İNSAN AMİLİNƏ MÜNASİBƏTDƏ
TƏSƏVVÜF VƏ MÜASİR ELMİ TƏFƏKKÜR, MİSTİK VƏ
MÜASİR ELMİ İDRAK**

Dünyanın müasir elmi mənzərəsi təəccüblü dərəcədə Şərq fəlsəfəsi ilə səsleşir və paralellik təşkil edir. Şərq fəlsəfəsinə xas olan düşüncə üslubu və xüsusiyyəti qeyri-klassik elmi nəzəriyyələrin inkişafında stimullaşdırıcı rol oynayır.

Bu problemə həsr olunmuş ilk ümumiləşdirici və daha tam, hər tərəfli iş amerikan filosof və fiziki F. Kapranın "Fizikanın Daosu" əsəridir.

Şərq mistikası (təsəvvüf) müasir fizika kimi reallığı hissi qavrayışın nail olmadığı şəkildə təsvir edir. Onların hər ikisi təcrübəyə söykənir: – fizika müşahidə və eksperimentə, mistika isə meditasiya vasitəsi ilə çatılan idrakın xüsusi vəziyyətinə.

Elmi həqiqət dünya ilə fəal qarşılıqlı prosesdəldə olunur. Bu, tamamilə təsəvvüfə uyğun gəlir, belə ki, təsəvvüfün malik olduğu mistik bilik sadə müşahidə ilə deyil, həqiqətin dərk edilməsi prosesində iştirakı iləldə edilir. Fizikada da, mistikada da bilik gerçəkliyin qeyri- fəal əks etdirilməsi ilə deyil, qarşılıqlı iştirak prosesindəldə edilir.

Təsəvvüfdə, fizikada olduğu kimi, dil problemi təməl xarakter daşıyır. Təbii insan dili nə baş verənlərin mahiyyətinin mistik “görmənin”, nə də mikrohissəciklər və meqaobyektlər dünyasının gerçəkliyini adekvat görmək bacarığında deyil.

KİMYASAL KBRN TEHDİTLERİ VE RİSK YÖNETİMİ

Simge ÇELEBİ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Aytunç ATEŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

KBRN, kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerin kasten veya kazaen yayılmasıyla oluşan, insan ve çevre için zararlı, tehlikeli durumları ifade etmektedir. KBRN ajanlarından elde edilmiş silahlar terör ve sabotaj eylemlerinde kasten kullanılmakta ya da endüstriyel üretimde, sağlık sektöründe, laboratuvarlarda ve bilimsel araştırmalarda ürün ya da ara ürün olarak yer almaktadır. KBRN tehditleri; insan, doğa ya da teknoloji kaynaklı KBRN ajanlarının kontrolsüz olarak yayılmasıyla oluşan tehlikelerdir. Günümüzde savaş, sanayi ve endüstri sahasında yaşanan gelişmeler KBRN risklerini artırır. Bütün bu riskler, geniş halk kitlelerin yaşamını olumsuz yönde etkiler. Ayrıca çok sayıda insanın yaşamını yitirmesine ve canlı hayatın sona ermesine/değişimine neden olur. KBRN ajanları; kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer ajanlar olarak sınıflandırılmaktadır. Kimyasal ajanlar ise; sinir ajanları, yakıcı ajanlar ve kan zehirleyici ajanlar olarak üçe ayrılır. Kimyasal ajanlar; canlılar üzerinde tahriş edici, yakıcı, felç edici veya öldürücü etkileri olan, deri, solunum veya sindirim sistemi yoluyla bünyeye girebilen gaz, sıvı ya da katı şekildeki zararlı maddelerdir. Bu ajanlar, insan vücuduna girdikten sonra, başta merkezi sinir sistemi olmak üzere değişik organları hedef alarak, organın işlevini bozar. Gösterdikleri fizyolojik etki ile kısa sürede ölüme neden olmak ya da geçici süre kişiyi etkisiz hale getirmek için genellikle gaz veya aerosol formda kullanılır. Solunum yolu ile daha hızlı ve büyük etki gösterdikleri için terör saldırılarında kapalı ortamlarda kullanılır. KBRN risk yönetimi; bir ülke, bölge, kent veya yerleşme birimi ölçeğinde tehlike ve riskin belirlenmesi, analizi, riskin azaltılabilmesi için imkân, kaynak ve önceliklerin belirlenmesi, politika ve stratejik plan ve eylem planlarının hazırlanması ve yaşama geçirilmesi sürecidir. Bu çalışma; bir hastanede temizlik personelinin yerlerdeki kirleri temizlemek için yanlışlıkla depodaki kimyasal maddeleri kullanmasıyla yaşanan bir zehirlenme senaryosundan yola çıkarak kimyasal ajanların risk yönetimi ve kriz yönetimi algoritmalarının irdelenmesi amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: KBRN, Risk Yönetimi, Kimyasal Tehlike

ABSTRACT

CBRN refers to dangerous situations, which are harmful to human and environment, caused by the deliberate or accidental spread of chemical, biological, radioactive and nuclear substances. Weapons obtained from CBRN agents are deliberately used in terrorist and sabotage actions, or they are used as products or intermediates in industrial production, in the health sector, in laboratories and in scientific research. CBRN threats; human, nature or technology originates from the uncontrolled spread of CBRN agents. Today, developments in war, industry and

industry increase CBRN risks. All these risks adversely affect the lives of large masses. It also causes a large number of people to lose their lives and end / change life. CBRN agents; chemical, biological, radioactive and nuclear agents. Chemical agents; nerve agents, caustic agents and blood poisoning agents. Chemical agents; are substances which have irritating, caustic, paralyzing or lethal effects on organisms and may enter the body through the skin, respiratory or digestive system. These agents, after entering the human body, targeting different organs, especially the central nervous system, disrupts the function of the organ. It is generally used in gas or aerosol form to cause death in a short time due to their physiological effect or to temporarily neutralize the person. They are used in closed environments in terrorist attacks because they show a faster and greater effect through respiration. CBRN risk management; It is the process of identifying, analyzing, identifying opportunities, resources and priorities for mitigating risks, preparing and implementing policy and strategic plans and action plans at the scale of a country, region, city or settlement unit. This work; The aim of this study is to investigate the risk management and crisis management algorithms of chemical agents based on a poisoning scenario in which a hospital cleaning staff accidentally uses chemicals in the warehouse to remove dirt from the floor.

Key Words: CBRN, Chemical Hazard, Risk management

**2008-2018 DÖNEMİ TARIMSAL DESTEKLERİN İNCELENMESİ VE TÜRKİYE’DE
TARIMSAL ÜRETİM**

Dr. Şahin ÇETİNKAYA
Uşak Üniversitesi

ÖZET

Tarım toplumsal yapılanmanın ilk şekli olarak bilinir. Yerleşik hayata geçişe neden olması sosyolojik açıdan milat sayılabilir. Dünya toplumları sanayi devrimi ile tarımdan kopmaya başlamış gibi görünse de aslında tarım vazgeçilmez bir öneme sahiptir. İnsanlığın varlığında “zorunlu ihtiyaç” olarak adlandırılan beslenmenin kaynağıdır.

Dünya toplumları yüksek katma değerli ürünlere geçiş yaptıklarında tarımı kısmen terk etmişlerdir. Ancak zamanla gelişen teknoloji ile tarımı destekleyerek ürün sınıfının değişebileceği anlaşılmıştır. Böylelikle tarım için sanayi ürünleri önemli bir sanayi hamlesi olmuştur.

Tarım sektörünün bir başka önemi de, gıda tüketiminde dışa bağımlılık tehlikesine karşı önemli bir silahtır. Türkiye’de ve dünya da tarım sektörü devlet tarafından özel destekleri olan ayrıcalıklı tek sektördür. Dünya da tüm ülkelerde tarımsal destekler mutlaka vardır.

Ekonomik biliminde tarımsal ürünlerle ilgili bolluk paradoksu (King Kanunu) , örümcek ağı teoremi (Cob-Web), üreticiyi koruyucu devlet destekleri gibi tarım sektörüne özel teoriler vardır. Dünya da tarım dışı istihdam kavramı önemli bir makro gösterge kabul edilmektedir.

Bu çalışmada tarımsal desteklemelerin yıllara göre değişimi, büyüme rakamlarında tarım sektörünün payı , tarımsal sektör istihdamları ve dış ticarete tarımsal ürünlerin payı gibi başlıklar altında inceleme yapılmıştır.

Anahtar Kelime: Tarım ekonomisi, ekonomik büyüme, tarımsal destekler, milli gelir

**KALKINMA AJANSLARININ BÖLGESEL GELİŞME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ; SERHAT
KALKINMA AJANSI ÖRNEĞİ**

Dr. Şahin ÇETİNKAYA
Uşak Üniversitesi

ÖZET

Kalkınma Ajansları, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek amacıyla kurulmuşlardır. Bu çerçevede ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacını taşımaktadır.

Ajansların kendine özgü teknik ve finansman mekanizması bulunmaktadır. Kâr amacı gütmeyen, çabuk karar alıp uygulayabilen, merkezi ve yerel idarelerin dışında, kamu, özel sektör ve STK'ları bir araya getiren, tüzel kişiliktir.

Türkiye genelinde 26 kalkınma ajansı bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Serhat Kalkınma Ajansı, 14 temmuz 2009 yılında resmi olarak kurulmuş, 2010 yılının Nisan ayında ise ilk personelleri ile faaliyete geçmiştir. Bu ajans Türkiye'nin Kuzey doğusunda yer alan Kars, Ardahan, Ağrı, Iğdır illerini kapsamaktadır. Bölgenin 1985-2016 yılları arasındaki nüfus değişimine bakıldığında, nüfus 1985 yılına kadar sürekli artarken son yıllarda ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde 2008 yılında okuma yazma bilmeyenlerin oranı %18,8 iken 2016 yılında %7,2'ye düştüğü görülmektedir. Bölgenin sahip olduğu olumsuz coğrafi konum nedeniyle yeterli işgücü ve sermayenin olmadığı görülmektedir.

Tüm bu olumsuz koşulları avantaja çevirmek adına ve göçleri minimize edebilmek için Serhat Kalkınma Ajansı çalışmalar yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma Ajansları, Bölgesel İktisat, Bölgesel Kalkınma, İstihdam, Büyüme